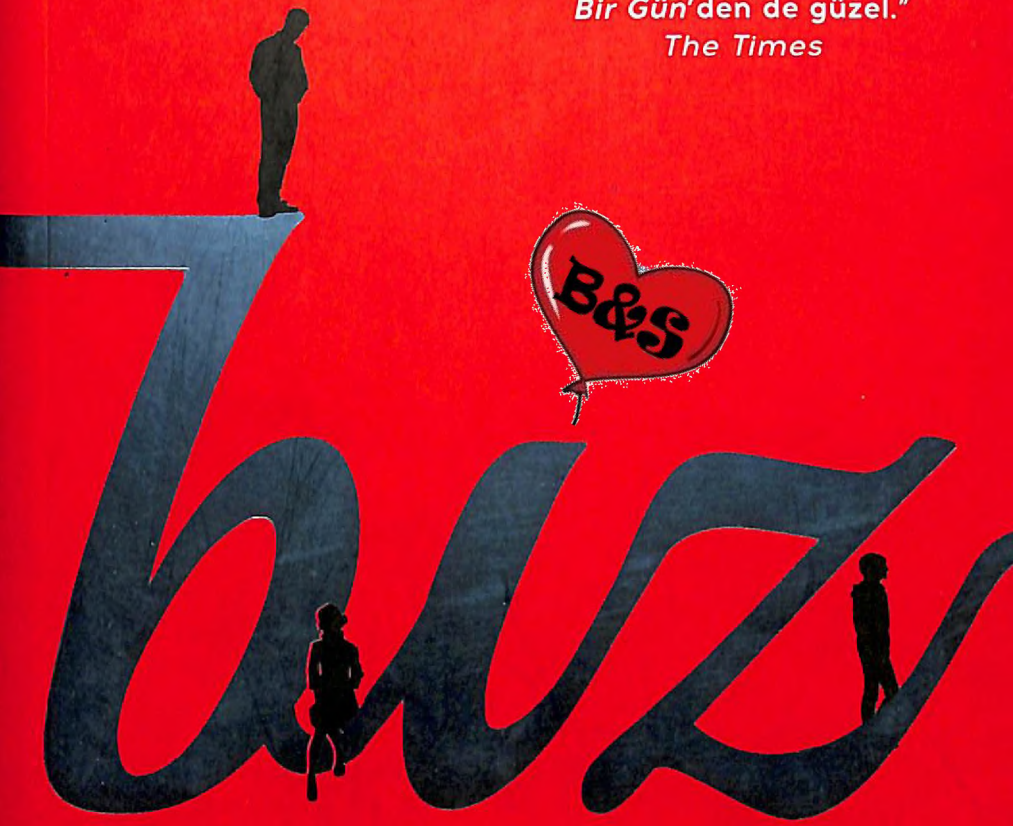
"Bu hikâye
Bir Gün'den de güzel."
The Times

ROMAN

DAVID NICHOLLS

Bir Gün'ün yazarından

PEGASUS

**"Seninle yaşlanmak istiyordum.
Seninle birlikte yaşlanıp birlikte ölmek..."**

"Douglas! Aklı başında biri neden bunu dört gözle bekler ki?"

*Otel rezervasyonları yapılır, biletler alınır...
Tatil planı her seyiyle hazırdır. Bu noktadan sonra ne yanlış gidebilir ki?*

Sevgi uzun bir yoldur.

Douglas ve Connie'nin üniversite çağına gelen oğulları Albie yakında evden ayrılacak, kendi ayakları üzerinde durmayı öğrenecektir. İkisi de biricik oğullarının gidişine kendilerini hazırlamıştır ama asıl beklenmedik olan Connie'nin de "kendini keşfetme" isteğiyle evliliği sonlandırmayı düşündüğünü açıklaması olur.

Fakat Douglas öyle kolay pes edecek bir tip değildir. Çekirdek ailenin son kez bir arada olacağı bir tatil planı yapar. Yapacakları yolculukla anne, baba ve oğul uzun zamandır kaybettikleri yakınlığı tekrar kazanacak, hatta belki Connie, Douglas'a tekrar âşık olup ayrılma fikrinden vazgeçecektir. Tabii bunların hepsi Douglas'ın umutlarıdır. Gerçekte ise işler biraz daha farklı gelişir...

"Öyle çok sevdim ki bu kitabı! Komik, hüzünlü, hassas... Mutlu sonlardan sonra gerçekten neler olduğunu bilmek isteyen herkes okumalı."
Jojo Moyes

"Her sayfayı çevirdiğimde sona yaklaştığım için biraz da üzüldüm. Bu farkı bir deneyim olacak..."
Mail on Sunday

"Hızla akıp giden ama etkisi geçmeyen bir kitap. Biri kilometrelerle, diğeri kalbin derinliğiyle ölçülen iki yolculuk..."
Seattle Times

37.50₺

www.pegasusyayinlari.com
ISBN: 978-605-299-270-8

9 786052 992708

Kapak Tasarımı: Jarrod Taylor

Pegasus Yayınları: 1725
Bestseller Roman: 745

BİZ
DAVID NICHOLLS
Özgün Adı: Us

Yayın Koordinatörü: Yusuf Tan
Editör: Gizem Aldoğan
Düzelti: Cengiz Alkan
Sayfa Tasarımı: Meral Gök

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık
Sertifika No: 11946
Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: 0212 612 95 59

1. Baskı: İstanbul, Ağustos 2017
ISBN: 978-605-299-270-8

Türkçe yayın hakları © PEGASUS YAYINLARI, 2017
Copyright © David Nicholls, 2014

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Curtis Brown Group Limited'dan alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Bu kitapta yer alan fotoğraf/resim ve metinler Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.'den izin alınmadan fotokopi dâhil, optik, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla kopyalanamaz, çoğaltılamaz, basılamaz, yayımlanamaz.

Yayıncı Sertifika No: 12177

Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han
No: 11/9 Taksim / İSTANBUL
Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46
www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

DAVID NICHOLLS

biz

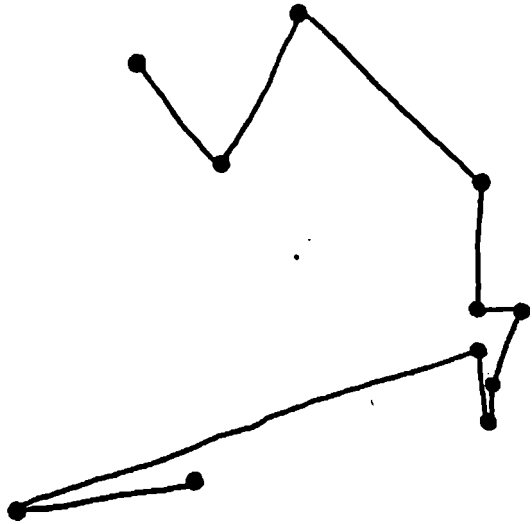
İngilizceden Çeviren:
ELİF TOZLU

PEGASUS YAYINLARI

Babam Alan Fred Nicholls'ın anısına...

Sadece sen, bana bir kalbim olduğunu öğrettin.
Sadece sen, ruhumun derinliklerine baştan aşağı ışık saçtın.
Sadece sen, beni bana açtın. Yardımın olmasa kendim hakkında bildiklerim sadece kendi gölgemden ibaret olurdu.
Duvarda titreyen gölgemi izler ve onun hayal dünyasını kendi gerçek eylemlerimle karıştırırdım...
Öyleyse sevdiğim, benim için yaptıklarını hâlâ anlamıyor musun?
Ya birkaç önemsiz koşulun görüşmemize mani olabileceğini düşünmek, biraz ürkütücü değil mi?

Nathaniel Hawthorne, Sophia Peabody'ye mektup
4 Ekim 1840

BİRİNCİ KİTAP

büyük.tur

birinci bölüm

İNGİLTERE

–

Birbirlerinin o tatlı alışkanlığı, kadının ağzının kenarlarına çizgiler düşürmeye başlamıştı; soru işaretlerine benzeyen çizgiler... Sanki söylediği her şey daha önce söylenmiş gibi.

Lorrie Moore, *Agnes of Iowa*

1. hırsızlar

Geçtiğimiz yaz, oğlum üniversiteye gitmek için evden ayrılmadan kısa bir süre önce, karım gecenin bir yarısı beni uyandırdı.

Önce beni hırsızlar yüzünden uyandırmaya çalışıyor zannettim. Taşraya taşındığımızdan beri karımda duyduğu her çıtırtıda, en ufak bir gıcırtı ya da hışırtıda sıçrayarak uyanma huyu baş göstermişti. Ben de onu rahatlatmaya çalışırdım. Kaloriferden geliyor, kirişler çekmiştir ya da genleşmiştir, bir tilkinin sesidir... "Tabii ya, tilkiler geldiler, bilgisayarı alıyorlar," derdi o da. "Tilkiler arabanın anahtarını alıyorlar, evet." Sonra uzandığımız yerde sesleri biraz daha dinlerdik. Yatağımızın yanında daima bir "panik butonu" vardı ama alarm birilerini, mesela sözde hırsızları rahatsız eder diye o butona basmayı aklımdan bile geçiremezdim.

Öyle cesur bir adam değilim, heybetli bir vücudum yok. Ama o gece saate baktım, dördü biraz geçiyordu. İç çekip esnedim ve alt kata indim. İşe yaramaz köpeğimizin üzerinden geçtim, odadan odaya dolandım, pencereler ile kapıları kontrol ettim ve sonra merdivenleri bir kez daha çıktım.

"Her şey yolunda," dedim. "Su borularından gelen sestir herhalde."

"Sen neden bahsediyorsun?" dedi Connie. Şimdi kalkmış, oturmuştu.

"Her şey yolunda. Hırsız falan yok."

"Ben hırsız falan demedim ki. Bence evliliğimizin sonuna geldik dedim. Douglas, sanırım ben ayrılmak istiyorum."

Bir süre hiç konuşmadan yatağın kenarında oturdum.

Sonra, "Eh, en azından hırsız değilmiş," dedim ama ikimiz de gülmedik ve o gece tekrar uyuyamadık.

2. douglas timothy petersen

Oğlumuz Albie ekim ayında baba evinden ayrılacak; ondan hemen sonra da karım. Bu iki olay birbiriyle o kadar yakından bağlı görünüyordu ki eğer Albie sınavdan çakıp seneyi tekrar etmek zorunda kalmış olsaydı bir yıl daha evli kalır, geçinir giderdik diye düşünmeden edemiyordum.

Ama bu olay ve o yaz boyunca olan diğer olaylar hakkında daha fazla şey anlatmadan önce size biraz kendimden bahsetmeli, bir nevi "kelimelerden portre" çizmeliyim. Fazla uzun sürmez. Adım Douglas Petersen, elli dört yaşındayım. Petersen'daki o son "e" harfinin tuhaflığını fark ettiniz mi?[1] Dediklerine göre bir tarafımız İskandinav kökenliymiş, büyük büyük dedelerden biri işte. Fakat İskandinavya'ya hiç gitmedim, İskandinavya hakkında anlatacak ilginç hikâyelerim de yok. Genel olarak İskandinavlar açık tenli, yakışıklı, sağlam yapılı, rahat insanlardır. Bense bunlardan hiçbiri değilim. İngilizim. Annem ve babam (ikisini de kaybettim) beni Ipswich'te büyüttüler. Babam doktor, annem biyoloji öğretmeniydi. "Douglas" ismi, annemin Hollywood idolü Douglas Fairbanks'e duyduğu nostaljik hayranlıktan geliyor ki bu da başka bir sorun. Yıllarca bana Doug ya da Dougie ya da Doogie deme girişimlerinde bulunuldu. Kendi kendini sadece Petersenlara özgü o yüce karakterin sahibi ilan eden kardeşim Karen ise bana D, Koca D, D-ster ya da

1 Alışıldık İngiliz soyadı "Peterson" şeklindedir. (ç. n.)

Profesör D (kodese girsem adımın bu olacağını söylüyor) der ama bunların hiçbiri tutmadı ve Douglas olarak kaldım. Göbek adım niyeyse Timothy ama kimsenin bu ismi kullandığı söylenemez. Douglas Timothy Petersen. Ben okullu bir biyokimyacıyım.

Dış görünüşe gelirsek. İlk tanıştığımız ve kendimizi sürekli birbirimizin yüzü, karakteri, nelerden hoşlandığımız ve tüm o bildik konular hakkında konuşmak zorunda hissettiğimiz zamanlarda karım bir keresinde bana "son derecede düzgün bir yüzüm" olduğunu söylemişti. Hayal kırıklığımı görünce de aceleyle "gerçekten nazik bakışlarım" olduğunu eklemişti. Artık o ne demekse. Aslında doğru, son derece düzgün bir suratım var. Gözlerim de pekâlâ nazik bakıyor olabilir ama aynı zamanda kopkoyu bir kahverengi tonundalar. Makul büyüklükte bir burnum ve fotoğraflardan taşan bir gülüşüm var. Başka ne söyleyebilirim? Bir keresinde, bir akşam yemeği davetinde laf, "Hayatın filme çekilecek olsa seni kim oynardı?" muhabbetine gelmişti. Çeşitli film yıldızlarıyla ve televizyon karakterleriyle benzetmeler yapılırken bol bol kahkaha atıp eğlenmiştik. Connie, yani karım, çok tanınmayan Avrupalı bir aktrise benzetilmişti. Connie, "O çok daha cazibeli ve güzel," diye karşı çıksa da gururunun okşandığı belliydi. Oyun devam etti ama sıra bana gelince bir sessizlik çöktü. Misafirler şaraplarını yudumlayıp çenelerini ovuşturmaya başladılar. Hepimiz fon müziğinin farkına varmıştık. Görünüşe göre ben koskoca dünya tarihindeki hiçbir ünlü veya dikkat çekici kişiye benzemiyordum. Sanırım bu iki anlama geliyordu: Ya eşim benzerim yoktu ya da tam tersiydi. Sonunda ev sahibi, "Kim peynir ister?" diye sormuştu ve biz de hemen Korsika Adası ile Sardinya Adası'nı karşılaştırmaya, şu veya bu konuya geçmiştik.

Her neyse. Elli dört yaşındayım (Bunu söylemiş miydim?) ve Albie adında bir oğlum var. Lakabı Yumurta. Oğluma çok düşkünüm ama bazen bana öyle saf ve yoğun bir küçümsemeyle bakıyor

ve içimi öyle bir hüzün ve pişmanlık kaplıyor ki âdeta nutkum tutuluyor.

Bizimkisi böyle küçük, biraz yavan bir aile işte. Bence hepimize zaman zaman fazla küçük geliyor ve hepimizin içinden, keşke enerjinin birazını üzerine çekecek başka biri daha olsaydı, diye geçiyor. Connie'yle bir de kızımız vardı, adı Jane'di ama doğduktan kısa bir süre sonra onu kaybettik.

3. parabol

Anladığım kadarıyla, belirli bir yere kadar erkeklerin yaşlandıkça daha iyi göründüğüne dair kabul görmüş bir anlayış var. Eğer öyleyse ben o parabolde gerilemeye başlıyorum. Connie yeni tanıştığımız zamanlarda, "Nemlendirici kullan!" derdi ama bunu yapma ihtimalim boynuma dövme yaptırma ihtimalinden daha yüksek değildi. Sonuç olarak da şimdi Jabba the Hutt gibi bir cildim var. Son birkaç yıldır tişört giyince şapşal gibi görünüyorum ama yine de sağlık için formumu korumaya çalışıyorum. Normalden erken bir kalp krizi sonucu ölen babamın kaderinden kaçmak için yediklerime de dikkat ediyorum. "Kalbi âdeta patladı," demişti doktor münasebetsiz bulduğum bir iştahla. Sonuç olarak düzensiz aralıklarla yürüyüş yaparım ve yürürken de sıkılgan bir tavırla, ellerimi nereye koyacağımı bilemem. Arkama koyarım belki. Connie'yle badminton oynamak hoşuma giderdi. O genelde kıkırdayıp dalga geçer, oyunu biraz aptalca bulurdu. Yaygın bir önyargıdır bu. Badmintonda, squash sporunun verdiği genç yönetici havası ya da tenisin hissettirdiği romantizm yok ama hâlâ dünyanın en gözde raket sporu ve en iyi oyuncular da müthiş sezgilere sahip, dünya klasmanında sporcular. "Badminton topunun hızı saatte 355 kilo-

metreye çıkabiliyor," derdim Connie'ye, o ağın başında iki büklüm otururken. "Gülmeyi kes artık!" Sonrasında o da, "Ama *tüyleri* var," diye çıkışırdı. "Tüylü bir şeye vurmaya çekiniyorum. Sanki bir ispinozu öldürmeye çalışıyormuşuz gibi!" Ve sonra yine gülerdi.

Başka ne var? Ellinci doğum günüm için Connie bana güzel bir yarış bisikleti almıştı. Ara sıra yapraklı yollarda biner, doğanın senfonisine kulak verir, ağır bir vasıtayla çarpışmanın vücuduma neler yapacağını düşünürüm. Elli birinci doğum günümde de bana koşu bandı almıştı. Elli ikincide kulak ve burun kılı temizleyici. Küçük bir çim biçme makinesi gibi kafatasımın derinliklerinde vızıldayan bu alet beni hem dehşete düşürmeye hem de büyülemeye devam ediyor. Tüm bu hediyelerin alt metni aynıydı: yerinde sayma, yaşlanmamaya çalış, her şeyi sorgusuz sualsiz kabullenme.

Yine de inkâr edilemez bir gerçek var, artık orta yaşlıyım. Çorap giymek için oturuyorum, ayağa kalkarken sızlanıyorum ve prostat bezimin sinir bozucu bir şekilde farkına varmaya başladım; sanki kaba etlerimin arasına sıkıştırılmış bir ceviz gibi. Yaşlanmanın bir buzdağının yerinden kayması gibi yavaş ve kademeli bir süreç olduğuna inandırılmıştım hep. Şimdi ise hızla, çatıdan düşen kar gibi olduğunu fark ediyorum.

Karım ise elli iki yaşında ve tam aksine, onu ilk tanıdığım günkü kadar çekici geliyor bana. Bunu sesli olarak dile getirsem herhalde, "Douglas, bunlar sadece süslü laflar. Kimse kırışıkları tercih etmez, kimse kır saçları sevmez," derdi. Ben de cevaben, "Ama bunların hiçbiri sürpriz değil ki. Tanıştığımızdan beri yaşlanmanı izlemeyi bekliyorum. Neden rahatsız olayım ki? Benim sevdiğim şey yüzünün kendisi, yirmi sekiz yaşındaki ya da otuz dördündeki ya da kırk üçündeki hali değil. Ben *o* yüzü seviyorum," diye karşılık verirdim.

Belki bunu duymak hoşuna giderdi ama sesli söyleme fırsatı bulamadım hiç. Zamanı gelir diye düşündüm hep. Şimdi ise sabahın

dördünde yatağın kenarına oturmuş, artık hırsızların tıkırtılarına kulak kabartmazken çok geç kalmışım gibi geliyor.

"Ne zamandır..."

"Bir süredir."

"Peki ne zaman..."

"Bilmiyorum. Yakın zamanda değil, Albie evden ayrılana kadar olmaz. Yazdan sonra. Sonbaharda. Yeni yılda."

Ve en sonunda: "Neden diye sorabilir miyim?"

4. Connie'den önce ve Connie'den sonra

Bu sorunun ve nihai cevabın bir anlam ifade etmesi için biraz bilgi vermek gerekebilir. İçten içte, hayatımın iki önemli kısma ayrılabileceğini düşünüyorum. Connie'den önce ve Connie'den sonra. O yaz olanların ayrıntılarına geçmeden önce nasıl tanıştığımızı açıklamakta yarar var. Sonuçta bu bir aşk hikâyesi, tabii ki içinde aşk olacak.

5. diğer "ben" sözcüğü

"Yalnızlık" belalı bir sözcük ve öyle kolayca üzerinizden atılacak bir şey de değil. İnsanları rahatsız ediyor, bunu yaparken de daha da sert olan her tür sıfatı beraberinde topluyor. Örneğin "üzgün" veya "tuhaf" gibi. Hep sevilen bir insan oldum sanırım. Hep iyi anıldım, saygı gösterildim ama az düşman sahibi olmak, çok dost sahibi olmakla aynı şey değil ve o sıralar "yalnız" değilsem bile umduğumdan daha fazla "bir başına" olduğumu inkâr etmenin âlemi yok.

Çoğu insana göre yirmili yaşlar denizin kabarması gibi, girişkenliğin bir tür doruk noktası. İnsanlar bu dönemde gerçek dünyanın serüvenlerine açılıyorlar, kariyer ediniyorlar, faal ve heyecan verici sosyal hayatlar yaşıyorlar, âşık oluyorlar, seks ve uyuşturucu maddelerle dalga misali oradan oraya savruluyorlar. Etrafımda bunların olup bittiğinin farkındaydım. Gece kulüplerini, galeri açılışlarını, konserleri ve gösterileri biliyordum. Akşamdan kalmaları, işyerine iki gün üst üste aynı giysilerle gelenleri, metrodaki öpüşmeleri ve kantindeki gözyaşlarını fark ediyordum ama bunları sanki zırhlı camın ardından gözlemliyor gibiydim. Özellikle seksenlerin sonunu, tüm güçlüklerine ve çalkantılarına rağmen son derece heyecan verici bir dönem gibi görünen o günleri düşünüyorum. Hem gerçek hem de mecaz anlamda duvarlar yıkılıyor, siyasi yüzler değişiyordu. O döneme "devrim" demeden veya o günleri "yeni bir şafak" olarak betimlemeden önce iki kez düşünürüm (Avrupa'da ve Orta Doğu'da savaşlar vardı; ayaklanmalar ve ekonomik çalkantılar vardı.) ama en azından bir öngörülmezlik hissi, bir değişim hissi vardı. Gazetelerin eklerinde İkinci Aşk Yazı[2] hakkında bir sürü şey okuduğumu hatırlıyorum. Birinci Aşk Yazı'nda çok küçüktüm. İkincisinde ise Protein-RNA etkileşimleri ve protein sentezi sırasında protein katlanması üzerine doktora tezimi tamamlıyordum. Laboratuvardakilere, "Bu evdeki tek asit deoksiribonükleik asit," demek hoşuma gidiyordu ama bu espri hiçbir zaman hak ettiği ilgiyi görmedi.

Yine de seksenlerin sonu yaklaşırken, her ne kadar başka her yerde ve diğer tüm insanlara açıkça bir şeyler olurken acaba benim

2 Second Summer of Love: İngiltere'de 1988-89 yıllarında yaşanan, gençliğin asit ve ekstazi alarak çılgın ev partileri düzenlediği dönem. ABD'de de Aşk Yazı olarak bilinen ve hippi gençliğin yaşam tarzıyla özdeşleşen 1967 yazını hatırlatması nedeniyle İkinci Aşk Yazı olarak adlandırılmıştır. (ç. n.)

de hayatımda bir değişiklik olacak mı ve bunun için ne yapmam lazım, diye içten içe merak ederdim.

6. drosophila melanogaster

Balham'a taşındığımda Berlin Duvarı hâlâ yerli yerinde duruyordu. Otuzuma yaklaşırken ana caddenin dışında, ağır bir ipotek borcu olan, küçük, yarı döşeli bir dairede yaşayan ve evin değerinden yüksek olan kredi borcunu ödemekten ve çalışmaktan bitap düşmüş bir biyokimya uzmanıydım. İlk doktora sonrası çalışmam için iş günlerini ve hafta sonlarının çoğunu, özellikle klasik genetik taramalardaki mutajenlerden faydalanarak, bildiğimiz sirke sineği olan drosophila melanogaster'i araştırarak geçirdim. O zamanlar drosophila çalışmalarında heyecan verici zamanlardı. Organizmaların genomlarını okumak ve genleriyle oynamak için araçlar geliştiriliyordu. Kişisel olarak değilse bile mesleki olarak o dönem benim için bir nevi altın çağdı.

Artık sirke sineğine nadiren, meyve tabaklarının dışında rastlıyorum. Bugünlerde özel sektörde, ticaret alanında ya da oğlumun tabiriyle "kötülük şirketi"nde araştırma ve geliştirme departmanı müdürü olarak çalışıyorum. Bu oldukça büyük bir unvan ama artık temel bilimin özgürlüğünü ve heyecanını yaşamadığımı gösteriyor. Şimdilerde pozisyonum kurumsal, stratejik ya da bunun gibi bir şey. Akademik uzmanlıktan, yenilikçilikten ve şevkten en iyi şekilde faydalanmak için üniversite araştırmalarına kaynak sağlıyoruz ama artık her şey "aktarılabilir" olmalı. Bir şekilde pratik uygulamaya geçilmeli. İşimi seviyorum, işimde iyiyim ve hâlâ laboratuvara uğruyorum ama artık bir zamanlar benim yaptığım işi yapan gençleri koordine etmek ve yönetmek için çalışıyorum. Kurumsal bir canavar

falan değilim ama. Yalnızca işimde iyiyim, bu da bana başarı ve güvence getirdi. Fakat beni eskisi gibi heyecanlandırmıyor.

Çünkü azimli ve hırslı küçük bir grupla, onlarca saat boyunca çalışmak heyecan verici *idi*. O zamanlar bilim bana canlandırıcı gelirdi; ilham verici ve zaruriydi. Yirmi sene sonra, sirke sinekleri üzerinde yapılan bu deneyler sonucunda hayal bile etmediğimiz tıbbi yenilikler ortaya çıkacaktı ama o zamanlar bizi motive eden şey saf merak, âdeta bir oyun duygusuydu. Bu müthiş derecede *eğlenceliydi* ve araştırma konuma tutkun olduğumu söylersem abartmış olmam.

Tabii bir sürü sıkıcı larva aşılama işlemi de vardı. Bilgisayarların sağı solu belli olmuyordu, ilkellerdi, hantal hesap makineleri görevi görüyorlardı ve şu anda cebimdeki telefondan çok daha az işlevleri vardı. Veri girişi ise yorucu ve zahmetli bir işti. Üstelik deneysel bir organizma olarak doğurganlık, kısa üreme döngüsü ve kendine has bir morfoloji gibi sıradan sirke sineğinin lehine çok fazla şey bulunmasına rağmen karakter bakımından hesaba katılacak pek az şey vardı. Bir tanesini laboratuvarımızın böcek bölümünde, içinde minicik bir kilim ve oyuncak bebek mobilyası olan özel kavanozunda evcil hayvan olarak besliyor, döngünün sonunda da sineği bir başkasıyla değiştiriyorduk. Sirke sineğinin cinsiyetini belirlemek yanıltıcı olsa da biz ona Bruce diyorduk. Alın size biyokimyacı mizahının tipik bir örneği![3]

Böyle küçük eğlencelere ihtiyaç vardı çünkü bir drosophila popülasyonunu uyuşturduktan sonra cımbız ve mikroskopla teker teker inceleyerek göz pigmentasyonunda veya kanat şeklinde ufacık değişiklikler aramak dürüst olmak gerekirse insanın beynini uyuşturuyordu. Bu biraz devasa bir bulmacayı çözmeye girişmek

3 İngilizce'de *fly* sözcüğü hem sinek hem de uçmak anlamına gelmektedir. Bruce adıyla, aynı zamanda bir hava yolu pilotu olan, seksenlerin ünlü İngiliz rock grubu Iron Maiden'ın solisti Bruce Dickinson'a gönderme yapılıyor. (ç. n.)

gibidir. Başlarda "eğlenceli olacak" diye düşünür, radyoyu açıp bir demlik çay koyarsın ama sonra sayının çok fazla olduğunu fark edersin. Neredeyse sayılamayacak kadar fazladırlar.

Sonuç olarak o cuma gecesi kardeşimin partisine gidemeyecek kadar yorgundum. Sadece yorgun değil, birçok nedenden ötürü tedirgindim de.

7. çöpçatan

Örneğin kardeşimin aşçılığı beni tedirgin ediyordu çünkü menüsü hiç şaşmaksızın erimiş, üstü hafif yanık ucuz peynir tabakası altında, konserve ton balıklı veya yağlı domuz kıymalı düdük makarnadan oluşmaktaydı. Tedirgindim çünkü partiler, özellikle de akşam yemeği partileri hep acımasız bir gladyatör dövüşü gibi geliyordu. En nüktedan, başarılı ve çekici olana defne çelengi takılıyor, mağlup düşenlerin cesetleri ise boyalı parkelerin üzerinde kanlar içinde yatıyordu. Bu koşullarda en iyi halini sergileme baskısı yüzünden elim ayağım birbirine dolanıyordu. Yine de kardeşim beni tekrar tekrar arenaya çıkmaya zorlamakta ısrar ediyordu.

"Hayatının sonuna kadar evde oturamazsın D."

"Evde oturmuyorum, eve nadiren geliyorum..."

"O sefil delikte bir başına oturuyordun."

"Burası hiç de... Kendi başıma olmaktan gayet mutluyum Karen."

"Mutlu değilsin! Değilsin! Nasıl mutlu olabilirsin D? Mutlu değilsin! Değilsin!"

O şubat gecesinden önce hayatımda pek fazla neşe olmadığı, sevinçten havalara uçmak için pek nedenim olmadığı doğruydu. İş arkadaşlarımı seviyordum, onlar da beni seviyordu ama çoğu zaman cumartesi günü öğleden sonra, güvenlik görevlisi Steve'e

görüşürüz dedikten sonra, pazartesi sabahı yine ona selam verirken dudaklarım yüksek sesle birbirinden ayrılıp aralanana kadar konuşmazdım. "Hafta sonu güzel geçti mi Douglas?" diye sorardı. "Ah, sakindi Steve, çok sakindi." Yine de işimden keyif alıyordum ve memnumdum. Ayda bir, barda bilgi yarışmaları olurdu. Cuma geceleri işten arkadaşlarla bir ellilik içerdim. Arada sırada bir şeylerin eksikliğinden şüphe etsem bile... Eh, zaten herkes böyle değil midir?

Kardeşim hariç. Yirmili yaşlarının ortalarında Karen önüne gelenle arkadaş olur, bizimkilerin "entel takımı" diye bahsettiği insanlarla takılırdı. Sözüm ona aktörler, oyun yazarları, şairler, müzisyenler, dansçılar, faydasız kariyerlerin peşinden koşan, gece geç saatlere kadar uyumayıp sonra da tüm mesai saatleri boyunca uzun ve hisli çay sohbetleri için buluşan cazibeli gençler... Kardeşime göre hayat uzun bir grup kucaklaşmasıydı ve nedendir bilinmez, genç arkadaşlarının önünde beni teşhir etmek onu eğlendiriyor gibiydi. Gençliği atlayıp doğruca orta yaşa geçtiğimi, annemin rahmindeyken kırk üç yaşında olduğumu söylemekten hoşlanırdı. Genç olmanın havasına hiç giremediğim doğruydu galiba. O zaman benim gelmemi neden bu kadar çok istiyordu?

"Çünkü kızlar da olacak."

"Kızlar? Kızlar... Evet, onlardan bahsedildiğini duymuştum."

"Özellikle de bir kız var ki..."

"Kızları biliyorum Karen. Daha önce kızlarla tanışmışlığım ve konuşmuşluğum var."

"Böylesiyle değil. Güven bana."

İç çektim. Her nedense bana kız arkadaş ayarlamak Karen için saplantı gibi bir şey haline gelmişti ve bu amacını, insanı ayartan bir lütuf ve zorlama karışımıyla kovalıyordu.

"Sonsuza kadar yalnız mı olmak istiyorsun? Öyle mi? Hım? Öyle mi?"

"Sonsuza kadar yalnız kalmak gibi bir niyetim yok."

"Peki biriyle nerede tanışmayı düşünüyorsun D? Gardırobunun içinde mi? Kanepenin altında mı? Laboratuvarda mı üreteceksin?"

"Gerçekten artık bu muhabbeti yapmak istemiyorum."

"Sadece seni sevdiğim için söylüyorum!" Sevgi, her tür can sıkıcı davranış için Karen'ın kullandığı bir mazeretti. "Masada sana da yer ayarlıyorum. Yani eğer gelmezsen her şey mahvolur!" İşte böyle söyledikten sonra telefonu kapatmıştı.

8. ton balıklı fırın makarna

Böylece o akşam, Tooting'de küçük bir apartman dairesinde, omuzlarımdan itilerek, duvar kâğıdı boyamak için tasarlanmış eğreti bir mutfak masasının etrafında on altı kişinin tıkış tıkış oturduğu ufacık mutfağa girdim. Kardeşimin artık ün salmış, kızarmış kedi maması kokan fırın makarnalarından biri, masanın ortasında meteor gibi duruyordu.

"Millet! Bu benim sevgili abim Douglas. Ona iyi davranın; kendisi biraz çekingendir!" Kardeşimin çekingen insanları gösterip ÇEKİNGEN diye haykırmaktan daha çok sevdiği bir şey yoktu. Rakiplerim, "Merhaba, selam, n'aber Douglas," dediler ve siyah tayt ile çizgili bir yelek giymiş yakışıklı, kıllı bir adam ile son derece çekici bir kadının arasındaki küçük, katlanan sandalyeye sıkıştım.

Kadın, "Ben Connie," dedi.

"Memnun oldum Connie," dedim neşter gibi gergin bir sesle. Ve karımla işte böyle tanıştım.

Bir süre sessizlik içinde oturduk. Ona, makarnayı uzatır mısın, diye sormayı düşündüm ama o zaman yemek zorunda kalırdım. Bu yüzden onun yerine, "Ne iş yapıyorsun Connie?" diye sordum.

"Güzel soru," dedi öyle olmasa bile. "Sanırım ressamım. Güzel sanatlar okudum en azından. Ama bunu söylemek kulağa biraz gösteriş budalası gibi geliyor..."

"Hiç de değil," diye cevap verdim ve içimden, "Aman Tanrım, ressam," diye düşündüm. Eğer hücre biyoloğu olduğunu söyleseydi beni kimse tutamazdı ama öyle insanlarla pek karşılaşmıyordum; hele de kardeşimin evinde asla. Ressam. Her ne şekilde olursa olsun sanattan nefret etmiyordum ama sanat hakkında hiçbir şey bilmemek pek hoşuma gitmiyordu.

"Peki suluboya mı yoksa yağlıboya mı?"

Güldü. "Biraz daha karışık."

Solumdaki yakışıklı adam omzuyla araya girip, "Hey, ben de sanatçıyım," dedi. "Trapez sanatçısı!"

Ondan sonra fazla konuşmadım. Yelek ve tayt giymiş, kullı bir adam olan Jake hem işini hem kendini seven bir sirk sanatçısıydı. Hayatını kazanmak için yerçekimi kanunlarını hiçe sayan bir adamla nasıl rekabet edebilirdim ki? Onun yerine sessizce oturdum ve göz ucuyla onu izleyip şu gözlemleri yaptım:

9. Connie hakkında yedi şey

1. Çok güzel saçları vardı. Kesimi güzel, temiz, parlak, boyaymış gibi görünecek kadar siyah, sonları öne, kulaklarının üzerinde doğru toplanıp (Sonları mı deniyor? Doğru mu söyledim?) muhteşem yüzünü çerçeveleyecek tarzda şekillendirilmiş... Saç şekillerini betimlemek benim uzmanlık alanım değil. Bunun için gerekli kelime haznesine sahip değilim ama saçlarında ellilerin sinema yıldızlarına özgü bir hava vardı. Annemin "saçımı yaptırdım" dediği cinsten ama aynı zamanda modaya uygun ve modern de. Modaya uygun diyene de bakın hele! Neyse, oturduğum yerde

şampuanının ve vücudunun kokusunu duyuyordum, tacizci gibi ensesini koklayıp durduğumdan değil, o kadar da tuhaf bir tip değildim. Sadece masa gerçekten çok küçüktü.

2. Connie dinliyordu. Kardeşim ve arkadaşları için sohbet, aslında konuşma sıranı beklemek demekti ama Connie elini yanağına dayamış, küçük parmağı ağzının ucunda, bizim trapez sanatçısını dikkatle dinliyordu. Az konuşuyordu, sakindi, tavırlarında dingin bir zekâ pırıltısı vardı. İlgili bir yüz ifadesi vardı ama onaylamaz ya da sıkılgan gibi de değildi. Bu yüzden bir şeyi etkileyici mi yoksa gülünç mü bulduğunu söylemek mümkün değildi. Zaten bu huyunu evliliğimiz boyunca sürdürdü.
3. Onu çok hoş bulmama rağmen masadaki en çekici kadın olmadığını söyleyebilirdim. Biliyorum, sevgiliyle bu tür ilk karşılaşmaları betimlerken onların özel bir ışık yaydığını söylemek âdettendir; "yüzü odayı aydınlatıyordu" veya "gözlerimi ondan alamıyordum" gibi şeyler. Doğruyu söylemek gerekirse ben gözümü ondan alabiliyordum, yaptım da. Ve şunu söyleyebilirim ki yaygın bakış açısına göre o belki de odadaki en güzel üçüncü kadındı. Kardeşim, yere göre sığdırılamayan o çarpıcı kişiliğiyle, etrafını son derece havalı insanlarla kuşatmayı seviyordu ama havalılık ve sevecenlik nadiren bir arada bulunuyordu. Kardeşime göre bu insanların çoğunlukla gerçekten berbat, zalim, gösteriş budalası veya aptal olmaları, yansıttıkları ihtişam karşılığında küçük bir bedeldi. Bu yüzden o gece masada pek çok çekici insan olmasına rağmen, insanı ilk bakışta coşturan, parlayan, ışık saçan biri olmasa da Connie'nin yanında oturuyor olmaktan çok memnundum.
4. Çok çekici bir sesi vardı: alçak tonda, kuru, biraz buğulu, bariz bir Londra aksanı. Yıllar geçtikçe bu özelliğini kaybetti ama o günlerde sessiz harfleri kesinlikle biraz yutuyordu. Bu genellikle kişinin sosyal arka planıyla ilgili ipucu verirdi ama benim karde-

şimin çevresinde işler böyle yürümüyordu. Mesela Doğu Londra aksanına özenen arkadaşlarından biri, babası Bath and Wells piskoposu olmasına rağmen sanki pazar tezgâhı işletiyormuş gibi konuşuyordu. Connie ise samimi, zekice sorular soruyordu ama yine de sorularında alttan alta bir ironi ve eğlenme vardı. "Palyaçolar gerçek hayatta da sahnedeki kadar komikler mi?" gibi şeyler. Sesinde kendiliğinden ortaya çıkan bir komedyen tınısı vardı ve her zaman imrendiğim, gülümsemeden komik olma yeteneği taşıyordu. Herkesin içinde espri yaptığım nadir durumlarda ben korkmuş bir şempanze gibi sırıtırdım, Connie ise ifadesiz kalırdı, hâlâ da öyle. "Peki," diye sordu maske gibi ifadesiz yüzüyle. "Havada partnerine doğru süzülürken hiç içinden, en ama en son anda şöyle yapmak geldi mi?" Bunu söyleyip başparmağını burnuna götürdü ve diğer parmaklarını sallayarak nanik yaptı. Saçma da olsa bunun müthiş olduğunu düşündüm.

5. Bayağı içiyor, sanki şarabın bitebileceğinden korkuyormuş gibi bardağını tam boşalmadan tekrar dolduruyordu. İçkinin, belki sadece muhabbet daha fazla dikkat gerektiriyormuş gibi belli bir keskinlik ifadesi getirmesi dışında fark edilebilir bir etkisi olmamıştı. Connie bir hayli gamsız bir edayla içiyordu; seni bu masaya gömerim der gibi fiyakalıydı. Eğlenceli birine benziyordu.
6. Tarz sahibiydi. Pahalı veya gösterişli giyinmemişti ama bir şeyleri doğru yaptığı anlaşılıyordu. Günün modası bol giyinmekti. Masanın etrafında oturan misafirler, sanki annelerinin veya babalarının tişörtlerini giymiş bebekler gibi görünüyordu. Connie ise aksine eski kıyafetler içinde, özenli ve şıktı (ki artık o günden sonra bu tarza *vintage* dendiğini öğrendim). Giysileri tam olarak onun ölçülerine göre dikilmişti. Vücudunu sarıyor, vurguluyordu. Kusura bakmayın, özür diliyorum ama bunu dolandırarak söylemenin yolu yok, "kıvrımlarını" ortaya çıka-

rıyordu. Akıllıydı, özgündü, hem diğerlerinden daha yenilikçi hem de siyah beyaz filmlerdeki karakterler kadar eski modaydı. Aksine, benim yaratmaya çalıştığım izlenim ise şimdi geriye dönüp bakınca izlenim bile değildi. O zamanlarda gardırobumda boz kahverengiden griye kadar mantar ve yosun dünyasının tüm soluk renkleri vardı. Ayrıca kesin dokuma pamuklu kumaştan giysiler de vardır, diye bahse girenin kazanma şansı çok yüksek. Neyse, sonuç olarak kamuflaj işe yaramıştı çünkü...

7. Sağımda oturan bu kadının bana karşı kesinlikle en ufak bir ilgisi dahi yoktu.

10. Uçan trapezdeki cüretkâr genç adam

Neden olsundu ki? Trapezci Jack, ölümün gözlerinin içine bakan bir adamdı. Bense çoğu gece televizyona bakıyordum. Üstelik bu öyle herhangi bir sirk de değildi, punk sirkiydi. Elektrikli testerelerle numaralar yapıldığı, yağlı davulların ateşe verilip durmaksızın çalındığı yeni dalga sirklerden. Sirk artık seksi bir atmosfere sahipti. Dans eden fillerin yerini çıplak akrobatlar, uç seviyede şiddet ve Jake'in açıklamasına göre, "Bir tür anarşik, kıyamet sonrası *Mad Max* estetiği," almıştı.

"Yani tekerlekler düşünce o arabaları palyaçolar sürmüyor mu?" diye sordu Connie, taş gibi ifadesiz yüzüyle.

"Hayır! Siktir et onu dostum! Bu arabalar *patlıyor*! Önümüzdeki hafta Clapham Common'da çıkıyoruz. Size de bilet ayarlarım; siz de gelebilirsiniz."

"Biz birlikte değiliz," dedi Connie aceleyle. "Biraz önce tanıştık."

Jake de, "Ah!" diye başını salladı. *Şimdi anlaşıldı,* der gibi bakmıştı. Bir anlık duraksama oldu ve boşluğu doldurmak için

saçma bir soru sordum: "Söylesene sence trapezci olarak iyi bir araba sigortası yaptırmak zor oluyor mu?"

Oranı değişiyor tabii ama söylediklerimin bazıları bana da hiçbir anlam ifade etmiyor. Belki şaka olsun diye öyle demiştim. Belki de kaşlarımı kaldırıp iğneleyici bir gülüşle Connie'nin veciz tonuna öykünmeyi ummuştum. Ama belli ki başaramamıştım çünkü Connie gülmüyor, biraz daha şarap dolduruyordu.

"Hayır, çünkü onlara trapezci olduğumu söylemiyorum," dedi Jake asi bir havayla. Bu anarşik tavrıyla gelecekte bir hayli şansa ihtiyacı vardı. Muhabbeti sigorta primlerine döndürdükten sonra şimdi de bir *topak* ton balıklı fırın makarnayı dökmüş, Connie'nin ellerini lav gibi sıcak ve yağlı, erimiş kaşar parçalarıyla haşlamıştım. Connie eline yapışan peynirleri çıkarırken Jake de monoloğuna geri dönmüş, biraz daha alkol almak için masaya uzanmıştı. Trapezciler hakkında bugüne kadar düşündüğüm kadarıyla, her zaman gürbüz ve geniş adamlar, düz ve briyantinli, taytlı Burt Lancaster tipleri gözümde canlanırdı. Jake vahşi bir adamdı. Vücudu bol miktarda, basketbol topu renginde kılla kaplıydı ama yine de inkâr edilemez derecede yakışıklıydı. Güçlü hatları, pazusunu çevreleyen Keltlere özgü bir dövmesi vardı. Karışık, gür, kızıl renkteki saçları da bir lastikle toplanıp topuz yapılmıştı. Konuştuğu zaman, ki çok fazla konuşuyordu, gözleri beni doğruca geçip Connie'ye yöneliyordu. Ben de bariz bir baştan çıkarma sahnesi izlemekte olduğumu kabul etmek zorunda kalmıştım. Ne yapacağımı bilemediğim için "ilkel" salataya doğru uzandım. Salatanın üzerine bolca malt sirke ve sıcak yağ dökerek bir torba cips tadında marul yapmak kardeşimin ender mutfak yeteneklerinden biriydi.

"Havada asılı kaldığın o an..." dedi Jake tavana uzanarak. "Düşmekte olduğun ama neredeyse uçtuğun o an, böyle bir şey yok! O anı elinden kaçırmamaya çalışıyorsun ama... gelip geçici. Sanki orgazmın kalıcı olmasını sağlamak gibi. O duyguyu bilir misin?"

"Bilmek mi?" dedi ifadesiz Connie. "Tam şu anda aynı şeyi yapıyorum."

Bunun üzerinde kahkaha atıp öksürdüm. Karşılığında Jake'den sert bir bakış geldi ve ben de hemen salata kâsesini uzattım. "Göbek marul isteyen var mı millet? Göbek marul?"

11. kimyasallar

Ton balıklı fırın makarna, tıpkı sıcak balçık gibi zorla yenmiş ve Jake'in monoloğu, üzeri haddinden fazla hazır kremayla kaplanmış ironik bir şerili tatlı ile Tip 2 diyabet başlangıcına neden olacak Smarties ve Jelly Tots şekerlemelerinden oluşan yemek sonrası tatlılarla da devam etmişti. Connie ile Jake artık benim üzerimden birbirlerine doğru eğilerek konuşuyorlardı. Aralarındaki hava feromon kokuyor, erotik kuvvet alanı sandalyemi giderek masadan daha da geriye itiyordu. Öyle ki neredeyse koridorda bisikletlerle, Sarı Sayfalar yığınlarının arasında kalmıştım. Bir ara Connie bunu fark etmiş olmalı çünkü bana dönüp:

"Eee Daniel, sen ne iş yapıyorsun?" diye sordu.

Daniel, Douglas'a yeterince yakın sayılırdı. "Şey, ben bilim adamıyım."

"Evet, kardeşin söylemişti. Doktora derecen varmış. Hangi alanda?"

"Biyokimya. Ama bu aralar drosophilayı araştırıyorum, sirke sineğini."

"Devam et."

"Devam et derken?"

"Biraz daha bahset yani. Tabii çok gizli değilse."

"Hayır, sadece insanlar genellikle daha fazlasını sormuyorlar. Şey, nasıl desem... Pekâlâ, kimyasal maddeleri kullanarak genetik mutasyonun gerçekleşmesini sağlıyoruz...'

Jake yüksek sesle sızlandı ve şaraba uzandığında yanağıma fırça gibi bir şeyin sürtündüğünü hissettim. Bilim adamı sözcüğü bazı insanlara ya gözü dönmüş bir deliyi veya fanatik bir grubun liderini ya da Bond filmindeki bir figüranı hatırlatıyor. Belli ki Jake de böyle hissediyordu.

"*Mutasyon mu?*" dedi Jake tepkili bir ses tonuyla. "Sirke sineği neden mutasyona uğratılır ki? Zavallıcık. Neden hayvanı kendi haline bırakmıyorsunuz ki?"

"Şey, tabiatı gereği mutasyonun doğal olmayan hiçbir tarafı yok. Sadece evrim için kullanılan başka bir söz..."

"Bence doğayla oynamak yanlış." Artık masaya hitap ediyordu. "Böcek ilaçları, mantar ilaçları, bence bunlar kötü şeyler."

Bu bir hipotez olarak muhtemel görünmüyordu. "Bir kimyasal bileşiğin kendi başına kötü olabileceğinden emin değilim. Sorumsuzca veya aptalca kullanılabilir ve ne yazık ki bu zaman zaman..."

"Bir arkadaşımın Stoke Newington'da bir arsası var. Tamamen organik şeyler yetiştiriyor ve kızın yemekleri çok güzel, kesinlikle çok güzel..."

"Eminim öyledir. Ama Stoke Newington'da çekirge salgını, her yıl kuraklık ya da toprakta besin öğesi eksikliği olduğunu sanmıyorum."

"Havuçların tadı havuç gibi olmalı," diye bağırdı Jake esrarengiz ve alakasız bir çıkışla.

"Kusura bakma, ben tam olarak..."

"Kimyasallar. Hepsi bu kimyasallar yüzünden!"

İşte alakasız bir çıkış daha. "Ama... her şey kimyasal. Havucun kendisi de kimyasallardan oluşuyor. Bu salata kimyasal. Özellikle

de bu. Sen Jake, sen de kimyasallardan oluşuyorsun." Jake hakarete uğramış gibiydi. "Hayır oluşmuyorum!" dedi ve Connie güldü.

"Üzgünüm ama öylesin. Altı önemli elementten oluşuyorsun. Yüzde altmış beş oksijen, yüzde on sekiz karbon, yüzde on..."

"İnsanlar çölde çilek yetiştirmeye çalıştığı için böyle oluyor. Eğer hepimiz bütün o kimyasallar kullanılmadan, doğal yollarla yetiştirilen yerli ürünlerden yeseydik..."

"Kulağa harika geliyor ama ekip biçtiğin toprakta temel besin öğeleri olmasaydı, ailen yaprak biti veya mantar yüzünden açlıktan kırılıyor olsaydı o kötü kimyasalların bazıları için minnettar kalırdın." Başka ne dediğimden emin değilim. İşim konusunda tutkuluydum, faydalı ve uğraşmaya değer olduğunu düşünüyordum. Tabii bunda idealizmin yanı sıra kıskançlığın da payı olmuş olabilir. İçkiyi biraz fazla kaçırmıştım ve sırasıyla büyüklük taslanıp görmezden gelindiğim uzun bir akşamın ardından hastalıkların ve açlığın çaresinin, daha uzun süreli ve daha iyi rock konserlerinde yattığını düşünen bir ekole mensup olan rakibime kanım ısınmamıştı.

"Dünyayı besleyecek yeterli miktarda besin zaten var. Sadece yanlış ellerde."

"Evet ama bu bilimin suçu değil! Bu siyaset, ekonomi! Kuraklığın veya kıtlığın ya da hastalığın sorumlusu bilim değil ama bunlar oluyor ve bilimsel araştırma da işte burada sahneye çıkıyor. Bizim sorumluluğumuz..."

"Bize daha fazla DDT vermek mi? Ya da daha fazla Talidomit?"[4] Bu son darbe Jake'i fazla memnun etmişe benziyordu ve başkalarının talihsizlikleri ona değerli bir tartışma noktası sağladığı için memnundu. Dinleyicilerine yakışıklı bir gülücük saçıyordu. Bunlar

4 İngiltere'de gebelik döneminde bulantıyı önlemek için kullanılan bu ilaç, 1950-60'lı yıllarda İngiltere'de ve Almanya'da anne karnındaki birçok bebekte bozukluklara yol açmıştır. Bu dönemde doğan sakat çocuklardan genel olarak "Talidomit Çocukları" diye bahsedilmiştir. (ç. n.)

korkunç trajedilerdi ama hatırladığım kadarıyla hiçbiri özellikle benim veya meslektaşlarımın suçu değildi. Meslektaşlarımın hepsi sorumluluk sahibi, insancıl, dürüst insanlardı; ahlak ve toplum bilincine sahiplerdi. Ayrıca bu olaylar, bilimin bize verdiği tüm olağanüstü gelişmelerle karşılaştırıldığında bir anomaliydi; kafamın içinde kendimi sirkin tepesinde, çok yukarılarda gölgeler içinde, elimde bir çakıyla harıl harıl bir halatı keserken canlandırabiliyordum.

"Diyelim ki..." dedim yüksek sesle. "Tanrı korusun, trapezden düşüp bacalarını kırdın ve büyük bir enfeksiyon baş gösterdi. O zaman ne yapardın? Çünkü ben olsam Jake, ben olsam bu durumda yatağının yanında durup antibiyotikleri ve analjezikleri uzanamayacağın bir yerde tutarak şöyle derdim: Biliyorum acı çekiyorsun ama sana bunları veremem çünkü bildiğin gibi bunlar bilim adamları tarafından yaratılmış kimyasallar ve çok üzgünüm ama iki bacağını da kesmek zorunda kalacağım. Anestezi kullanmadan!'"

12. sessizlik

Acaba fazla mı açık oynamıştım? Kulağa coşkulu gelmeyi umarken kaçık gibi konuşmuştum. Söylediklerimde iğneleme vardı ve akşam yemeği partisinde kimse iğnelemeden, açık açık laf sokulmasından hoşlanmaz. Hele servis kaşığından krema damlarken öfkeyle bana bakan kardeşim böyle şeyleri hiç sevmez.

"Şey Douglas, öyle bir şey olmayacağını umalım," dedi kız kardeşim zayıf bir sesle. "Biraz daha tatlı?"

Daha da acıklısı, kendimi Connie'nin önünde pek de temize çıkaramamıştım. Sadece kısa bir süre konuşmuş olmamıza rağmen bu kadından çok hoşlanmıştım ve iyi bir izlenim yaratmak istiyordum. Biraz endişeyle sağıma baktım. Hâlâ çenesini avucunun içine dayamış duruyordu. Yüzü tamamen ifadesizdi; ne düşündüğünü

anlamak imkânsızdı. Bana kalırsa, elini yüzünden çekip koluma koyduğunda ve gülümsediğinde daha da tatlı olmuştu.

"Kusura bakma Douglas, galiba az önce sana Daniel dedim." İşte *o an* âdeta bir ışığın parlamaya başlaması gibiydi.

13. kıyamet

Bence evliliğimizin sonuna geldik. Douglas, sanırım ben ayrılmak istiyorum."

Konudan konuya atlayıp mutlu olduğumuz zamanları eşelediğimin farkındayım. Belki de fazla toz pembe bir tablo çiziyorum. Çiftlerin "nasıl tanıştık" hikâyesini her tür ayrıntı ve anlamla süslemeye meyilli olduğunun farkındayım. Kendimizi ve çocuklarımızı, tüm bunların bir şekilde "kaderimizde yazılı olduğuna" inandırmak için ilk karşılaşmaları biçimlendirip duygusallaştırarak yaradılış destanlarına dönüştürüyoruz. Aslında düşününce, bu anıları bir süre olduğu yerde bırakmak gerekiyor olabilir. Şimdi o geceye, çeyrek asır sonrasına, hâlâ akıllı, eğlenceli ve çekici olan karımın beni uyandırıp artık benim yanımda olmazsa daha mutlu olabileceğini, geleceğinin daha dolu dolu, daha zengin olabileceğini ve her şeyi enine boyuna hesaba kattığında kendini daha "hayat dolu" hissedebileceğini düşündüğünü söylediği o geceye dönmek en iyisi.

"Bizi burada, Albie olmadan her gece baş başa hayal ediyorum. Tamam, Albie insanı delirtiyor ama burada hâlâ birlikte olmamızın nedeni o..."

Neden o muydu? Tek neden...

"...ve onun evden ayrılacağını düşününce dehşete kapılıyorum Douglas. O... boşluğu düşününce dehşete kapılıyorum."

O boşluk neydi? O boşluk ben miydim?

"Neden boşluk olsun ki? Boşluk falan olmayacak."

"Sadece ikimiz, bu evde boş boş dolanırken..."

"Boş boş dolanmayacağız! Bir şeyler yapacağız. Oyalanacak bir şeyler buluruz. Çalışırız, birlikte bir şeyler yaparız. Biz, biz o boşluğu doldururuz."

"Yeni bir başlangıca ihtiyacım var. Bir tür hava değişimine."

"Evi taşımak ister misin? Evi taşırız."

"Sorun ev değil. Yine sonsuza kadar birbirimizi cepte görecek olmamız. Şey gibi... Beckett'in şu oyunu gibi."

Hiç Beckett oyunu izlememiştim ama kötü bir şey olduğunu varsaydım. "Senin ve benim bir arada, yalnız olduğumuzu düşünmek, sence gerçekten öyle mi? O kadar korkunç mu Connie? Çünkü ben iyi bir evliliğimiz olduğunu düşürdüm..."

"Öyleydi, öyle. Seninle çok mutlu oldum Douglas, çok. Ama gelecek..."

"O zaman neden bunları kaldırıp bir kenara atasın ki?"

"Aile olarak, karı-koca olarak yapacağımızı yaptık. Elimizden gelenin en iyisini yaptık, artık önümüze bakabiliriz, işimiz bitti."

"Benim için asla bir iş değildi."

"Şey, benim için bazen öyleydi. Bazen iş gibi geldi. Artık Albie evden ayrıldığına göre bunun sonun başlangıcı değil de yeni bir şeyin başlangıcı olduğunu hissetmek istiyorum."

Sonun başlangıcı. Hâlâ benden mi bahsediyordu? Beni bir tür kıyamet gibi düşünüyor olmalıydı.

Bu konuşma biraz daha devam etti. Connie doğruyu söyleme olayında açıldıkça açıldı. Bense aldığım darbelerde sarsılarak, manasız bir halde duyduklarımı hazmetmeye çalıştım. Ne zamandır böyle hissediyordu? Gerçekten bu kadar mutsuz muydu? Bu kadar bezmiş miydi? "Kendini yeniden keşfetme" ihtiyacını anlıyordum ama kendini neden benim yanımda yeniden keşfedemiyordu? Çünkü... işimizin bittiğini hissettiğini söylemişti.

Bizim işimiz bitti. Bir oğul yetiştirdik ve o... şey, sağlıklıydı. Arada sırada, kimsenin bakmadığını düşündüğü zamanlarda mutlu görünüyordu. Okulda popülerdi ve anlaşılan hatırı sayılır bir cazibesi vardı. Elbette sinir bozucu davranışları vardı ve bana hep benden çok Connie'nin oğlu gibi gelirdi. İkisi hep yakın olmuştu. Oğlumuz her zaman "onun takımındaydı." Varlığını bana borçlu olmasına rağmen oğlumun, aslında annesinin daha iyi birini bulabilecek olduğunu düşündüğünden şüphelenirdim. Öyle bile olsa Albie gerçekten de yirmi yıllık evliliğin tek amacı ve ürünü, tek işi miydi?

"Ben sanmıştım ki... Bu hiç aklımdan geçmemişti... Ben hep şey diye düşünmüştüm..." Bitkin düşmüştüm, kendimi ifade etmekte zorlanıyordum. "Ben hep birlikte olmak istediğimiz ve çoğu zaman mutlu olduğumuz için birlikte olduğumuz izlenimindeydim. Birbirimizi sevdiğimizi düşünüyordum. Sanıyordum ki... Belli ki yanılmışım ama seninle yaşlanmak istiyordum. Seninle birlikte yaşlanıp birlikte ölmek."

Connie, başı yastığın üzerinde bana döndü ve şöyle dedi: "Douglas, aklı başında biri neden bunu dört gözle bekler ki?"

14. balta

Dışarıda hava aydınlanmıştı. Haziran ayında güneşli bir salı günüydü. Birazdan yorgun argın kalkıp duş alacak, birlikte lavabonun başında durup dişlerimizi fırçalayacak, günün sıradan olaylarını yaşarken bu felaketi beklemeye alacaktık. Kahvaltı edecek, arkasından seslenerek Albie'yi yolcu edecek, onun cevabı olarak da ayak seslerine ve sızlanmalarına kulak verecektik. Evin çakıllı yolunda kısa bir süre sarılacaktık...

"Henüz valizlerimi toplamaya başlamadım Douglas. Daha konuşuruz."

"Tamam. Konuşuruz."

...sonra ben arabayı alıp ofise gidecektim, Connie tren istasyonuna gidip haftanın üç günü çalıştığı işe gitmek için 0822 Londra trenine binecekti. İş arkadaşlarıma selam verip esprilerine gülecek, e-postalara cevap verecek, konuk profesörlerle somon ve rokadan oluşan hafif bir öğle yemeği yiyecek, onların ilerleme raporlarını dinleyecek ve başımı sallayacaktım. Sürekli başımı sallayacaktım.

Bence evliliğimizin sonuna geldik. Douglas, sanırım ben ayrılmak istiyorum."

Bu durum, işyerinde kafama saplanmış bir baltayla dolanmak gibiydi.

15. tatil

Bir şekilde idare ettim çünkü çaresizliğimi belli etmek profesyonelce olmazdı. Bu tutumumun sarsılmaya başlaması günün son toplantısını buldu. Yerimde kıpırdanıp duruyor, terliyor, cebimdeki anahtarla oynuyordum. Daha toplantı tutanakları onaylanmadan ayağa kalkmış, bahaneler geveleyip aceleyle, tökezleyerek kapıya doğru yönelmiştim. Sandalyemi de beraberimde yarı yola kadar sürüklemiştim.

Ofislerimiz ve laboratuvarlarımız, gülünç bir şekilde *meydan* adı verilen bir dörtgenin etrafına kurulmuştu. Bu meydan hiçbir şekilde gün ışığı almayacak şekilde ustalıkla tasarlanmıştı. Soğuk taş banklar kışın bataklık halde ve ıslak, yazınsa kavruk ve tozlu olan bölük pörçük bir çim alanın üzerindeydi. Ben de elimle ağzımı kapatmış, arkadaşlarımın tam görüş alanında, bu tenha alanı ileri geri adımlıyordum. "Büyük Tur'u ertelememiz gerekecek."

Connie iç çekti. "Bakarız."

"Bu konu askıda dururken Avrupa'yı gezemeyiz. Nasıl zevk alırız ki?"

"Bence yine de yapmalıyız. Albie'nin iyiliği için."

"Eh, madem Albie mutlu olacak!"

"Douglas. Bunu işten dönünce konuşalım. Şimdi kapatmam lazım." Connie Londra'da, büyük ve ünlü bir müzenin eğitim departmanında çalışıyor. Okullar ile sosyal yardım programlarına aracılık ediyor, planlanmış çalışmalar ve benim pek anlamadığım diğer görevlerde sanatçılarla birlikte çalışıyor. Birden gözümün önünde onu çeşitli iş arkadaşlarıyla fısıldaşırken canlandırdım. Roger'la, Alan'la ya da Chris'le, yelekli ve küçük gözlüklü o iki dirhem bir çekirdek, ufak Chris'le... *Sonunda ona söyledim Chris. Nasıl karşıladı? Pek iyi değil. Sevgilim, sen doğru olanı yaptın. En sonunda o boşluktan kurtulabileceksin...*

"Connie, başka biri mi var?"

"Ah Douglas..."

"Her şeyin sebebi bu mu? Beni başka biri için mi terk ediyorsun?"

Sesi bitkin geliyordu. "Eve geldiğimizde konuşuruz. Albie'nin önünde değil ama."

"Bana şimdi söylemem lazım Connie!"

"Bunun başka biriyle ilgisi yok."

"Chris mi?"

"Efendim?"

"Ufak Chris, yelekli Chris!"

Connie güldü ve içten içe şunu merak ettim: Ben kafama saplanmış bu baltayla dururken o nasıl oluyor da gülebiliyordu?

"Douglas, Chris'le tanıştın. O kadar deli değilim. Başka biri yok, özellikle de Chris. Bu tamamen sen ve benle ilgili."

Bu her şeyi daha mı iyi yoksa daha mı beter yapmıştı emin değildim.

16. pompei

Doğrusu, karımı o kadar çok seviyordum ki bunu söze dökmeyi imkânsız buluyordum. O yüzden de nadiren söylüyordum. Bu konu üzerinde uzun uzadıya kafa yormamakla birlikte, hayatımızı birlikte tamamlayacağımızı farz etmiştim. Elbette bu büyük ölçüde nafile bir istekti çünkü bir facia olasılığını saymazsak birimizin önce gitmesi gerekiyor. Pompei'de ünlü bir eser var. Bu yaz için planladığımız Büyük Tur'da onu da görmeyi planlıyoruz. Vezüv Yanardağı'nın yamaçlarından aşağıya inen kaynar, zehirli duman bulutu onları sıcak küller içinde boğarken, birbirine sarılmış (doğru ifade kaşık pozisyonuydu sanırım) bedenleriyle soru işaretleri gibi iç içe kıvrılmış iki âşığın heykeli. Bazı insanların zannettiği gibi mumya veya fosil değiller. Bedenleri çürüdüğü için onlardan geriye kalan üç boyutlu boş bir kalıp aslında. Elbette bu iki figürün karı koca olduğunu bilmenin imkânı yok. Abi-kardeş, baba-kız ya da eşlerini aldatan gizli âşıklar da olabilirler.

Ama benim gözümde, bu görüntü sadece evliliği çağrıştırıyor. Rahatlık, yakınlık, sülfür fırtınasından bir sığınak. Evlilik hayatı için çok iç açıcı bir reklam değil ama kötü bir simge de sayılmaz. Sonları dehşet verici ama en azından birlikteler.

Fakat bizim taraflarda, Berkshire'da ise volkanlar çok nadir görülür. Eğer ille de ikimizden biri önce gidecekse tüm samimiyetimle onun ben olmasını dilemiştim. Kulağa çok hastalıklı geldiğinin farkındayım ama doğru olan, mantıklı olan buymuş gibi geliyordu çünkü bugüne dek istediğim her şeyi, iyi ve değerli olan her şeyi bana karım getirmişti ve birlikte birçok şey görmüş geçirmiştik. Onsuz bir yaşam bana göre bu tasavvur bile edilemezdi. Gerçek manada söylüyorum. Bunu tasavvur edemiyorum.

O sebeple kararımı verdim. Bu gerçekleşmeyecekti.

ikinci bölüm

FRANSA

"Ve evde, şöminenin başında, ne zaman başını kaldırsan ben orada olacağım. Ben de ne zaman başımı kaldırsam karşımda sen olacaksın."

Kadının yüzü düştü ve bir süre sessiz kaldı.

Thomas Hardy, *Çılgın Kalabalıktan Uzak*

17. kendime not

Avrupa'da geçecek başarılı bir Büyük Tur için notlar:

1. Enerji! Asla çok yorgun veya keyifsiz olma.
2. Albie'yle tartışmaktan kaçın. Gamsız sataşmaları kabullen ve iğneleyici ya da tatsız atışmalarla misilleme yapma. Daima güler yüzlü ol.
3. Her konuda haklı görünmek şart değil, öyle olduğu zamanlarda bile.
4. Açık fikirli ve yeni şeyler denemeye istekli ol. Örneğin pek de hijyenik olmadığını bildiğin yerlerde alışılmadık yiyecekler yemek, deneysel sanat, sıradışı bakış açıları vb.
5. Eğlenceli ol. Connie ve Albie'yle keyifli şakalaşmaların tadını çıkar.
6. Rahatlamaya çalış. Şimdilik geleceği kafana takma.
7. Organize ol ama...
8. Eğlence ve anlık hareket etme anlayışını koru.
9. Daima Connie'nin farkında ol. Onu dinle.
10. Albie'yle kavga etmemeye çalış.

18. sosyetik "interrail" turu

Tatil fikri Connie'den çıkmıştı. "On sekizinci yüzyılda yaptıkları gibi, seni yetişkinlerin dünyasına hazırlamak için yapılacak bir Büyük Tur olacak Albie."

Böyle bir şeyden haberim yoktu. Connie'nin dediğine göre bir zamanlar belirli bir sınıfa mensup ve belli bir yaşa erişmiş olan genç

erkeklerin kıta boyunca kültürel bir hac yolculuğuna çıkmaları âdettenmiş. Önceden belirlenmiş güzergâhları takip ederek, yerli rehberlerin de yardımıyla antik bölgeleri ve sanat eserlerini inceleyerek, Britanya'ya daha ince zevkli, medeni ve tecrübeli adamlar olarak dönerlermiş. Gerçekte ise kültür dedikleri şey çoğunlukla içki içip, hayat kadınlarıyla düşüp kalktıktan ve kazıklandıktan sonra, yağmalanmış eserlerle, birkaç şişe yerel içkiyle ve zührevi hastalıkla eve dönmek için kullanılan bahaneymiş.

"O zaman Ibiza'ya gideyim işte!" dedi Albie.

Connie, "Sen bana güven," diye cevapladı onu. "Çok ama çok daha eğlenceli olacak." Pazar sabahı mutfak masasında oturuyorduk; bu dediğim olay karımın açıklamasından önce, mutlu olduğumuz zamanlardaydı. Batı Avrupa haritasının üzerinde benim eski *Times Atlası* açık duruyordu ve Connie'nin üzerinde bir süredir görmediğim türden bir neşe vardı.

"Unutma, bu dediklerim ucuz mekanik üretim yaygınlaşmadan önceydi. Yani Büyük Tur, bütün o başyapıtları hiçbir şeye benzemeyen siyah beyaz baskılar dışında görmek için tek şanslarıydı. Antik dünyadan ve Rönesans'tan kalma bütün o şahane eserleri, Chartres Katedralini, Floransa Katedralini, St. Mark Meydanı'nı, Kolezyumu... Eskrim dersleri de alıyordun, Alpleri aşıyordun, Roma Forumu'nu keşfediyor, Vezüv kraterinden içeriye bakıyor ve Napoli sokaklarında dolaşıyordun. İçki içip kadınlarla düşüp kalkıyor ve kavgalara karışıyordun, evet... Ama geriye tam bir *erkek* olarak dönüyordun."

"O zaman Ibiza'da karar kılınmıştır."

"Hadi ama Yumurta! Oyunbozanlık yapma," dedi Connie. Hücuma çıkan bir general gibi parmağını atlasın sayfalarında gezdirdi. "Bak, Paris'ten başlayacağız ve en önemli duraklara uğrayacağız: Louvre Müzesi, Orsay Müzesi, Monetler, Rodinler. Sonra trenle Amsterdam'a geçeceğiz; Rijksmuseum'da Rembrandt'ı göreceğiz,

Van Gogh eserlerine bakacağız. Sonra bir yolunu bulup... uçak yok, araba yok... Alpleri geçerek Venedik'e gideceğiz çünkü Venedik başlı başına bir şaheser. Sonra Padova'daki, Scrovegni Şapeli'ni görmeye, Vicenza'da Palladio'nun villalarına bakmaya, Verona'ya (Verona çok güzel bir yer) Milano'da *Son Akşam Yemeği* tablosunu görmeye gideceğiz. Oradan Floransa'ya geçeriz, Uffizi Galerisi'nde Botticelli'yi görmek için. Sırf Floransa'yı görmek için bile gidilir. Sonra da Roma! Roma güzeldir. Herkulaneum'a ve Pompei'ye de uğrarız, Napoli'de bitiririz. Tabii aslında en güzeli tekrar geri dönüp Viyana'da Kunsthistorisches Müzesi'ni gezip, oradan da Berlin'e geçmek olurdu ama baban buna ne kadar dayanabilecek onu görmemiz lazım."

Bulaşık makinesini boşaltıyordum. İtiraf edeyim, bulaşık makinesinde parlatıcının az olması ve bu koca seyahatin fahiş maliyeti dikkatimi dağıtmıştı. Ama yaptığı plan Connie'yi gerçekten heyecanlandırmışa benziyordu. Belki de üçümüzün pahalı bir villada huzursuz, sinek ısırıkları içinde ve güneş yanığıyla ya da Akdeniz kıyısında küçücük bir kumsalda yer kapmak için kapışarak geçirdiğimiz son zamanlardaki aile tatillerimizden değişik olurdu.

Albie ise hâlâ şüpheliydi. "Yani aslında annem ve babamla *interrail*[5] turuna çıkıyorum."

"Aynen öyle şanslı çocuk," dedi Connie.

"Peki ama bu eğer böyle büyük bir gençliğe adım atma töreni olacaksa ikinizin de orada olması biraz amaca ters düşmüyor mu?"

"Hayır Yumurta çünkü sanat öğreneceksin. O günlerde eğer ressam olma konusunda ciddiysen bu senin eğitimin, üniversiten demekti. Şimdi de aynı şey. Taslak çizebilir, fotoğraf çekebilir, her

5 Avrupa Demiryolları İşletmeleri tarafından uygulanan, istenen yerde ve zamanda, istenen trenin kullanılacağı bir biletle gerçekleşen ve genel olarak gençler tarafından tercih edilen seyahat şekli. (ç. n.)

şeyi içine çekip özümseyebilirsin. Bu işi meslek edinmek istiyorsan bunları görmen lazım..."

"Bir sürü eski başyapıt, bir sürü ölü gibi beyaz Avrupalı..."

"Sadece öyle bile olsa karşı çıkacağın bir şeyin olur. Hem Picasso da ölü gibi beyaz bir Avrupalı ama Picasso'yu seviyorsun."

"*Guernica*'yı görebilir miyiz?" *Guernica*'yı görmeyi çok isterdim."

"*Guernica* Madrid'de. Onu da başka sefere yaparız."

"Ya da siz bana sadece parayı verirsiniz ben tek başıma giderim!"

"Beraber gitmemiz daha *eğitici*."

"Tabii bu şekilde sabahları yataktan erken saatte çıkmak zorunda kalacaksın," dedim.

Albie homurdanarak başını kollarına yasladı. Connie de Albie'nin ensesindeki saçları parmağına dolamaya başladı. Connie ile Albie bunu hep yapıyorlar, primatlar gibi birbirlerini kaşıyorlar. "Eğleneceğiz de. Babanın da plana eklemeler yapmasını sağlayacağım."

"Dört günde bir, çok mu?" Makineye döndüm. Sadece parlatıcıda değil tuzda da sorun vardı. Kaplara yapışıp kalmıştı. Ayarları nasıl değiştirebilirdim acaba?

"Yine de kızlarla tanışıp sarhoş olabilirsin," dedi Connie. "Sadece sen bunları yaparken baban ve ben sana göz kulak olacağız. Ve sana yol göstereceğiz."

Albie oflayarak yanağını yumruğuna dayadı. "Ryan ve Tom sırt çantasıyla Kolombiya'yı gezmeye gidiyorlar."

"Sen de gidebilirsin! Ama gelecek sene."

"Hayır, gidemez," diye bağırdım bulaşık makinesinin içine doğru. "Kolombiya olmaz."

"Sus Douglas! Yumurta, tatlım, bu muhtemelen birlikte geçireceğimiz son yaz tatili olacak."

Başımı kaldırırken kafamı mutfak tezgâhının sivri kenarına çarptım. Son mu? Öyle miydi? Gerçekten öyle miydi?

"Bundan sonra kendi başınasın," dedi Connie. "Ama şimdilik, bu yaz güzel vakit geçirmeye çalışalım, olur mu? Son kez."

Belki de kaçışını planlıyordu, ta o zamandan.

19. çayırlarda fısıldaşmalar

Karım yapraklar sarardığında gideceğini söylediğinde hayatım son buldu mu? Paramparça oldum mu? Bunun üstesinden gelemeyip kendimi tükettim mi?

Elbette daha çok uykusuz gece, daha çok gözyaşı ve yolculuk öncesinde birtakım suçlamalar oldu ama yine de sinir krizi geçirecek vaktim yoktu. Üstelik Albie sanat ve fotoğraf çalışmalarını tamamlıyor, film baskısı yapmaktan veya çömlek sırlamaktan eve bitkin halde dönüyordu. Bu yüzden ihtiyatlı davranıyorduk; evden biraz uzakta Bay Jones adındaki Labrador cinsi yaşlı köpeğimizi yürüyüşe çıkarıp çayırlarda köpeğin üzerinden fısıldaşıyorduk.

"Bunu bana *pat diye* söylediğine inanamıyorum!"

"Pat diye söylemedim; yıllardır böyle hissediyorum."

"Ama hiçbir şey söylemedin."

"Söylememem gerekiyordu."

"Böyle pat diye, tam da bu zamanda..."

"Özür dilerim, elimden geldiğince dürüst davranmaya..."

"Hâlâ Büyük Turu iptal etmemiz gerektiğini düşünüyorum..."

"Neden iptal edelim ki?"

"Hâlâ gitmek istiyor musun? Aramızda bu mesele varken?"

"Galiba..."

"Sırt çantasıyla İtalya'yı dolaşan bir cenaze alayı..."

"Öyle olmasına gerek yok. Eğlenceli olabilir."

"Otelleri iptal etmek istiyorsan şimdi söylemem lazım."

"Biraz önce dedim ya, gitmek istiyorum. Neden beni hiç dinlemiyor..."

"Çünkü gerçekten böyle berbat bir cehennem hayatı içinde kısılıp kaldıysan..."

"Tatlım, lütfen melodram havasına girme. Bunun bir faydası yok."

"Madem istemiyordun neden böyle bir şey önerdin bilmiyorum ki..."

"Gerçekten istiyordum, hâlâ istiyorum!" Connie durup elimi tuttu. "Diğer kararı sonbahara kadar beklemeye alalım. Seyahate çıkacağız ve Albie'yle birlikte olağanüstü vakit geçireceğiz..."

"Sonra da geri dönüp elveda mı diyeceğiz? Dönüşte valizlerini boşaltma zahmetine bile girmeden bir taksiye atıp yoluna gidebilirsin..."

O zaman iç çekip sanki hiçbir terslik yokmuş gibi koluma girdi. "Bakarız. Neler olacağını görürüz." Ve bunları konuştuktan sonra Bay Jones'la birlikte eve döndük.

20. haritalar

Güzergâh belirlendi: Paris, Amsterdam, Münih, Verona, Venedik, Floransa, Roma ve Napoli. Elbette Connie bu yerlerin çoğuna daha önceden gitmişti. Güzel sanatlar fakültesine başlamadan önceki yıllarda destansı bir serüvene çıkmış, Hint keneviri tüttürüp yerli oğlanlarla öpüşmüş, garsonluk, tur rehberliği, bebek bakıcılığı yapmıştı. İlişkimizin ilk zamanlarında, işten fırsat bulduğumda ve sınırlı bütçemiz elverdiğinde bazen ucuz uçak bileti alıp Avrupa şehirlerine

giderdik ve Connie de bir bank, bar ya da kafe görüp hayallere dalar, arkadaşlarıyla birlikte Girit Adası'nda, kumsalda uyudukları haftayı ya da Prag'ın dışındaki kullanılmayan bir fabrikada katıldığı çılgın partiyi ya da 1984'te Lyon'da deli gibi âşık olduğu adsız oğlanı, güçlü elleri olan kırık burunlu Citroën tamircisini ve saçlarındaki motor yağı kokusunu hatırlardı. Ben de zorla gülümseyerek konuyu değiştirirdim ama belli ki "gezgin" sözcüğü Connie için başka bir anlam ifade ediyordu. Oraya gitmiştim, onunla yatmıştım... Bu cümleler aramızdaki bir şaka haline gelmişti. Avrupa demek, ilk aşk ve günbatımları, ucuz kırmızı şarap ve dur durak bilmeden saçmalamak demekti.

Benimse böyle bir gençlik deneyimim olmamıştı; bunun sebebi biraz da bütün dünyanın bir baltaya sap olmayı, adam gibi İngilizce öğrenmeyi ve bizim gibi yaşamayı nedensizce reddetmesine karşı öfke duyan ve azılı bir vatansever olan babamdı. "Yurtdışı" olarak adlandırdığı her şeye şüpheyle bakardı: zeytinyağına, metrik sisteme, yemeğe çıkmaya, yoğurda, pantomime, kuş tüyü yorganlara, eğlenceye... Yabancı düşmanlığı Avrupa'yla sınırlı değildi; bu uluslararası bir tavırdı ve sınır tanımıyordu. Bizimkiler doktoramı kutlamak için Londra'ya geldiklerinde onları Tooting'de bir Çin restoranına götürerek kozmopolitliğimi gösterme hatasını yapmıştım. Chiang Mai adlı restoran, korkutucu derecede ucuz ve aşırı aydınlatılmış (*Böylece yediğin haltın ne olduğunu adam gibi görebiliyorsun!*) olması bakımından babamın başlıca restoran kriterlerini yerine getirmişti fakat eline ağaçtan yapılmış bir çift çubuk verdiklerinde yüzündeki ifadeyi hâlâ hatırlıyorum. Yemek çubuklarını sustalı çakı gibi garsona doğrultmuştu. "Bıçak ve çatal. Bıçak. Ve. Çatal."

Tabii ki bu yüzden tartışmıştık. Manş Tüneli için, "Evinin ön kapısını açık bırakmak gibi," derdi. Ne olabileceğini düşünüyordu ki? Sordum. Kalabalık, çapulcu bir atlı matador topluluğunun, taverna

garsonlarının ve soğancıların Kent'e, Folkstone'a akın edeceğini mi sanıyordu? Doğruyu söylemek gerekirse babam kendi babasını 1944'te, Belçika'da kaybetmişti. Düşmanca tavrının derinlerdeki gerekçesi bu olabilirdi ama yine de böylesine mantıklı bir adam için mantıksız bir tutumdu bu. Babama göre yurtdışı, sütün tadının tuhaf olduğu ve doğal olmayacak kadar uzun bir süre bozulmadığı tuhaf, bilinmeyen bir yerdi.

Bu yüzden çok fazla ülke görmedim. Hatta Connie'yle tanışana kadar Avrupa'yı pek bilmiyordum. Nereye gidersek gidelim Connie oraya daha önce gitmiş olurdu. Onun Avrupa haritası çoktan çalınan sırt çantalarını, kaçırılan uçakları, süs parklarında baştan çıkarıcı öpüşmeleri, hamile kalma korkularını, ağaçtan yeni koparılmış taze portakalları ve kahvaltıda içilen uzoyu gösteren kırmızı işaret imleriyle doluydu. Evine ilk gittiğimde buzdolabının üzerinde birkaç fotoğraf gözüme ilişmişti. Jöleli ve permalı saçlarıyla yeni dalga akımından Connie ve sanat okulundan arkadaşları, Sicilya'da bir balkonda otururken fotoğraf makinesine öpücükler gönderiyor, üstsüz sigara içiyorlardı – üstsüz ve sigaralarla!

Onun *evine ilk gidişim* işte böyleydi. Daha ilk izlenim bile şaşırtıcıydı. Connie hâlâ Jake'le konuşuyor.

21. Fırlatma koltuğu

Kardeşimin ironik şerili tatlısı ortadan kalktıktan sonra hepimiz yer değiştirme ve "kaynaşma" cesareti bulmuştuk. Connie ile Jake de sandalyelerini uçaklardaki fırlatma koltuğu hızıyla boşaltmışlardı. Belli ki "kaynaşma" olayı, sohbetlerine masanın başka bir tarafında devam etmeyi içeriyordu. Akrobatımız, nereden bilmiyorum ama bir yerden, belki de taytından küçük, kilitli bir naylon poşetten şeker çıkarıp Connie'ye ikram etti. Connie de âdeta tesli-

miyet ifadesiyle, omuz silkerek başını sallayıp poşeti aldı ve torbayı kardeşime verdi. Sonrasında poşet, masanın etrafında dolaşmaya başladı. Pek güzel şekerler olmasa gerekti çünkü herkes yüzünü buruşturup suyla yutuyordu. Biraz sonra kendimi hap almış iki oyuncunun arasında otururken buldum. Uzman değerlendirmesinden geçmiş birçok araştırma makalesiyle de onaylandığı üzere tam olarak bir biyokimyacının olabileceği en kötü konumdaydım. Oyunculardan biri, tek kişilik gösterisinden alıntılar sergiliyordu. Bana göre tek kişi bile çoktu. Kilitli torba bize ulaştığında, rolünü kesip torbayı burnumun dibinde salladı. Masanın diğer ucunda, kardeşimin gözlerini kocaman açmış, sürekli başını sallayarak beni teşvik etmeye çalıştığını fark ettim.

"Hayır, teşekkürler," dedim.

"Bize katılmıyor musun yani?" dedi oyuncu dudak bükerek. "Katılmalısın! Bari yarısını al, güzeldir."

"Kusura bakma ama benim evimdeki tek asit deoksiribonükleik..."

"Hey, sakızı olan var mı?"

Masadan kalktım.

Karen yatak odasındaki mont yığınının arasında kendiminkini ararken önüme çıktı.

"Gidiyor musun? Saat daha on bile olmadı!"

"Buranın bana göre bir sahne olduğunu pek sanmıyorum Karen."

"Denemeden bilemezsin." Kardeşim halinden son derece memnun görünüyordu. Bizimkilerin karşısında asilik yapacak kadar cesur olmadığı için beni onların vekili olarak kullanıyordu. Ben sadece el altındaki en eski kafalı adamdım. "Neden bu kadar sıkıcısın D?"

"Ah, her gece alıştırma yapıyorum."

"Bu huyun beni deli ediyor!"

"İyi ya işte, ben gideyim o zaman." Montumu bulmuş, atkımı boynuma doluyordum.

"Kal da bir dene."

"Olmaz."

"Neden olmaz?"

"Çünkü istemiyorum, seni torbacı! Bana yapmak istemediğim bir şeyi yaptırmaya neden bu kadar heveslisin?"

"Çünkü bir şeyler denemen gerektiğini düşünüyorum! Kişiliğinin yeni bir yanını ortaya çıkarabilir."

"Eh, seni hayal kırıklığına uğrattığım için kusura bakma ama hepsi bu. Hepsi bu kadar. Bende ne varsa bu işte."

Karen elini göğsüme koydu. "Bence Connie senden hoşlandı."

"Aa, gerçekten mi?"

"Hatta bunu kendisi söyledi."

"Çok yalancısın Karen."

"Seni çok ilginç bulduğunu söyledi; hatta o bilim şeylerini bile. Kendilerinden başka bir şeyle ilgilenen biriyle tanışmanın değişik geldiğini söyledi."

"Eldivenimin diğer tekini bulamıyorum. Buralarda bir eldiven vardı..."

"Seni çok çekici bulduğunu söyledi."

Güldüm. "O zaman ilaç kafa yapmış."

"Bence de! Ben de senin kadar şaşırdım."

"Peki, benim ondan hoşlandığımı nerden çıkardın?"

"Dilinin dolanmasından. Üstelik hoşlanmamak için deli olman lazım. Connie'yi herkes sever; şahane kızdır."

"Eldiveninim tekini bulursan benim için saklar mısın lütfen? Şeye benziyor... Şey, bu tekine."

Karen yatak odasının kapısında yolumu kesti ve atkıyı boynumdan çıkarmaya başladı. "Gitme. Yarım saatçik daha kal. İnsanlar birbirinin suratlarına dokunmaya başladığı anda gidebilirsin."

22. bulanık bir fotoğraf

3,4-metilenedioksi-N-metil-amfetaminin, ton balıklı fırın makarna zeminini sızıp geçmesi fazla uzun sürmemişti. Sanki odada görünmeyen bir varlık sihirli değneğiyle dolanarak ve insanların başlarına dokunarak onları aptallaştırıyor gibiydi.

Gözleri yuvalarından fırlayacak gibi duran kardeşim, "Rahat oturalım!" diye buyurdu ve misafirler mutfaktan çıktılar. Ufacık oturma odasına sürüklenmeden önce kirli servis tabağını kurumasın diye suya tuttum. Oturma odası yerde minderler, tedbirsizce perdelerin altını yalayan mumlar ve sigara dumanının gri havasıyla âdeta pespaye bir harem gibi süslenmişti. Carole King'in *Tapestry* albümünün yerini, içinde tiz bir trampet ve değişken bir piyano sesi olan bir şey almıştı. Bas sesi yüzlerle özdeşleşmişti. Biraz sonra da dans başladı. Karen'ın arkadaşlarından birinin işçi tulumunun altına bir şey giymediğini fark ettim.

Kendimi aptal gibi hissetmeye başlamıştım. Binmeye niyetimin olmadığı bir lunapark treni için kuyrukta beklemek gibiydi bu. Neden orada bir köşeye yaslanmış, dramaturgun biriyle tumturaklı bir sohbet ediyordum ki? Burada kalma sebebim de armut koltuklardan birine çöküvermiş, Jake de devasa bir kızıl kedi gibi onun ayaklarının ucuna kıvrılmıştı. Karen haklıydı; bu kızdan hoşlanmıştım. Bariz zekâsı, insanlara keskin ilgiyle yönelmesi beni çekmişti. Dudaklarının kenarında durmaksızın beliren mizahtan ve makyaj malzemesinin bulaştığı gözlerinden hoşlanmıştım. Onu çekici bulmuştum elbette, yüzünü, tipini...

Eh, bugünlerde Connie sürekli bakımdan geçiyor ve tekrar tekrar başa dönen bir tartışmaya konu oluyor: *Berbat görünüyorum, hayır görünmüyorsun, hayır berbatım, hayır şahane görünüyorsun...* Ne yaptıysam kırmayı başaramadığım sonu gelmez bir yarıştı bu. Kendini iriyarı hissediyor, hep öyle hissetti. Benim gözüme şahane geliyorsun desem de omuz silkip sözüme kulak asmıyor. Bense bulanık bir fotoğraf gibi görünüyormuşum, öyle söylüyor. Artık elmacık kemiklerim yokmuş. İnsan yüzünde kemik olsun ister mi sanki? İşin doğrusu, onun için o zamanlar ne hissediyorsam aynı şeyleri hissediyorum, hem de çok güçlü bir şekilde. Hep çok az ortak noktamız vardı ama yine de bana, o kalabalık odadaki herkesten, hatta o zamanlar dünyamdaki herkesten daha çok nüktedanlık, zarafet ve canlılığa sahipmiş gibi gelirdi.

Bu yüzden bekledim. Ve en sonunda benimle göz göze gelip muhteşem bir şekilde gülümsedi; Jake'in gözleri de onu takip etti. Connie ayağa kalkarken (biraz sendelediği gözümden kaçmamıştı) Jake homurdanıp onu bileğinden yakalamaya çalıştı. O ise elini çekip odanın karşısından bana doğru geldi.

Ben de dramaturgdan müsaade istedim.

23. mıknatıslar

"Hâlâ buradasın!" dedi kulağıma fısıldayıp.

Ben de aynı şekilde kulağına fısıldayarak, "Sadece bir süreliğine," dedim.

"Senden özür dilemek istedim. Yemekte pek konuşma fırsatı bulamadık. Jake çok ilginç biri ama espri anlayışı yok. Merakı da."

"Evet, fark ettim."

"Onu bacaklarını kesmekle tehdit etmen çok hoşuma gitti."

"Öyle mi yaptım? Yaptım, değil mi?"

"Yüzüne bakıyordum. Çok etkileyici, çok tutkuluydun. Dediklerinin yarısını anlamadım tabii. Bilim konusunda tamamen çözüme odaklıyım. Ne neyin etrafında döner ya da gökyüzü neden mavidir ya da atom ile molekül arasındaki fark nedir, bilmem. Aslında utanç verici. Geçen yaz yeğenimi deniz kıyısına götürdüm. Dalgaların neden gidip geldiğini sordu ben de ona mıknatıslar yüzünden dedim."

Güldüm. "Şey, sanırım bu da teorilerden biri."

Elini koluma koydu. "Mıknatıslar yüzünden mi? Lütfen, lütfen mıknatıslar olduğunu söyle!"

Ben Ay'ın, büyük su kütleleri üzerindeki yerçekimi etkisini açıklarken durup ellerini göğsüne koydu ve gözlerini kocaman açtı.

"Affedersin," dedi. "Biraz etkisini göstermeye başladı da. Sende de başladı mı?"

"Haplar mı? Ah, ben öyle şeyler kullanmıyorum."

"Çok akıllıca. Çok."

Odada etrafımıza baktık. Görünüşe göre hapların insanın duruşu üzerinde yıkıcı bir etkisi vardı. Herkes omuzlarını kamburlaştırmış, aşırı kalabalık bir diskodaymış gibi kafa sallıyordu. Özellikle kardeşim sincap gibi büzülmüştü. Küçük, hayali marakasını sallarken yoğun bir dikkatle dudaklarını sıkmıştı.

"Şunlara bak," dedi Connie başını sallayarak. "İnsanlar hep *şu hapı al, şunu iç, bütün sınırlarından kurtulacaksın*, deyip duruyorlar. Bize lazım olan onlara sınırlarını geri vermek. *Al bunu dene, seni son derece aklı başında biri yapacak.* O zaman hepimiz çok daha güzel vakit geçirirdik. Uyanıp kendi kendine, 'Tanrım, dün gece sınırlarıma kavuştum,' dediğini düşünsene."

"Aslında ben tam da öyle diyorum."

Güldü, sanırım ilk defaydı bu. "Ne şanslısın! Kulağa hoş geliyor." Kısa bir an hiçbir şey yapmayıp gülümsedik. Sonra, "Burası çok gürültülü. Biraz su içmem lazım. Mutfağa gidebilir miyiz?" diye sordu.

Gözüm Jake'e takıldı; baygın gözleri yine de çakmak çakmak olmuştu. "Aslında ben de eve dönmek üzereydim."

Connie omzunun üzerinden bana dönüp elini uzattı ve, "Douglas, *aşırı* kolay pes ediyorsun," dedi. Ben de onu takip ederken ne kastettiğini düşündüm.

24. spatula

Mutfakta bütün yüzeyleri silme isteğimle mücadele ettim.

"Kardeşin senin bir tür dâhi olduğunu söylüyor."

"Şey, kardeşimin dâhilik eşiği bir hayli düşük. Odadaki hemen herkes için de aynı şeyi söylüyor."

"Biraz farklı bir şey ama. Değil mi? Onlarınki çoğu zaman yetenek bile değil. Özgüven. Evet, onlarınki bu. Karen dâhi derken aslında sadece kendilerini çekinmeden ifade ettiklerini kastediyor. Ama sen... Sen hakikaten bir şeyler biliyorsun. Bana yine sirke sineklerinden bahsetsene."

Ona elimden geldiğince gündelik dilde açıklamaya başladım. Bu sırada o da mutfak tezgâhının üzerine oturup ellilik bira bardağından uzun bir yudum su içti, sonra başı geride öylece durdu ve suyun büyük bir kısmı boynundan aşağıya doğru aktı.

"... sonra bir sonraki sirke sineği neslini alıp kimyasal maddelerin ne gibi değişiklikler... İyi misin?" Connie kendine gelip gözlerini kırpıştırdı ve biraz başını salladı. "Ben mi? Evet, iyiyim. İçkiyi

biraz fazla kaçırdım, şimdi de..." İç çekip ellerini yüzüne götürdü. "Tanrım, ama bu çok iyi geldi! Birinden daha yeni ayrıldım da."

"Ah, üzüldüm!"

"Hayır, doğru olan buydu; berbat bir ilişkiydi. Sadece... dört sene olmuştu, anlıyor musun?"

"Uzun bir süre."

"Benimle konuşmaya devam et, olur mu? Gitme."

Gitmeye hiç niyetim yoktu. "İşte, sinekteki değişiklikleri..."

"Görüştüğün biri var mı Douglas?"

"Benim mi? Hayır, şu anda yok. Bir süredir yalnızım. İş yükü..." dedim sanki neden buymuş gibi.

"Yalnız olduğunu biliyordum."

"Gerçekten o kadar belli mi?"

"Hayır, yani kardeşin söylemişti. Bence aramızı yapmaya çalışıyor."

"Evet. Evet, kusuruna bakma."

"Özür dileme. Senin suçun değil. Benim sana uygun olduğuma inanıyor. Yoksa senin bana mı? Her iki türlü de... hiçbir şey olmayacak."

"Ya." Bu bana haddinden fazla açık sözlü gelmişti. "Öyle mi? Şey, tahmin etmiştim."

"Özür dilerim, özür dilerim, seninle ilgisi yok. Sen gerçekten ama gerçekten hoş birine benziyorsun. Sadece ayrılık sonrası hemen başkasını bulma meselesi falan filan. Ben biraz..."

Bir süre sessizlik oldu. "Sen... Senin şeyle ilgilendiğini zannetmiş..."

"Jake'le mi? Tanrım, hayır!"

"Yemekte öyle görünüyordu."

"Öyle mi? Affedersin, seninle konuşmak istedim ama o susmak bilmedi bir türlü. Jake ha? Kesinlikle bana göre değil. Onun kınalı bir ayıcık gibi kollarını iki yana açıp havada sana doğru uçtuğunu düşünebiliyor musun? Güvenlik ağı olsun olmasın, ben ellerimi ceplerimin ta dibine kadar sokardım." Connie bira bardağına kırmızı şarap doldurup limonlu arpa suyuymuş gibi bir yudumda içti. "Kendinden başkasını gözü görmeyen benmerkezci birini isteseydim eski sevgilimi arardım." Titrek parmağını bana doğrulttu. "Bak, sakın eski sevgilimi aramama izin verme!"

"Vermem."

Bir duraksama oldu, gülümsedi. Rujunun yerini kara bir şarap lekesi almıştı ve koyu kâkülleri terden yapış yapış olmuştu. Gözbebekleri büyümüştü ama gözleri gerçekten de muhteşemdi. Elbisesinin önünü çekiştirdi. "Burası çok mu sıcak yoksa bana mı öyle geliyor?"

"Sana öyle geliyor," dedim. Onu öpmek nasıl olurdu, diye düşünüyordum; son metroyu kaçırmak mı yoksa bu mu ağır basardı? Öpüşmek mümkün gibiydi ama kimyasal olarak düşürülmüş standartlardan yararlanmak da centilmenliğe aykırı geliyordu. Durum kesinlikte bundan ibaretti. Titrek bir gülümsemeyle, "Lütfen yanlış anlama Douglas ama yanıma gelip sadece... bana sarılır mısın?" dedi.

Tam o sırada, coşkulu bir kıl yumağı hızla, sendeleyerek mutfağa geldi ve Connie'yi yakaladığı gibi kaldırıp omzuna aldı. "Benden saklanıyor musun küçük hanım?"

"Aslında... Jake beni yeri indirir misin lütfen?"

"Doktor Frankenstein'la birlikte kaçmışsın..." Şimdi sanki bir halı rulosunu düzeltir gibi omzunda onu kaydırıyordu. "Gel de benimle dans et. Hadi!"

"Dur lütfen!" Connie utanmış, bozulmuş gibiydi. Yüzü kızarmıştı. "Jake, bence onu yere indirme..."

"Bak, şunu izle. Sen bunu yapabilir misin Doktor Frankenstein?" Ve Connie'nin rızası olsa etkileyici olabilecek kadar kolaylıkla onu havaya fırlatıp avuçlarının içiyle yakaladı. Dirseklerini kilitlemişti, böylece Connie'nin başı, ışığın gölgesinde sekmiş gibi görünmüştü. Siyah elbisesi de yukarı çıkmıştı. Bir eliyle eteğini aşağı doğru çekiştiriyordu; yüzündeki tebessüm donuk ve neşesizdi. "Sana. Onu. Yere. Bırak. Dedim!"

O sesin bana ait olduğuna inanmak güçtü. Ve tabii ileriye doğru uzanmış, üzerinde ton balıklı fırın makarna kalıntıları olan plastik spatulayı tehdit edercesine sallayan elin de. Jake önce spatulaya, sonra bana baktı, güldü ve Connie'yi yuvarlayarak yere indirdikten sonra nazik sirk adımlarıyla seke seke mutfaktan çıktı. Hemen öncesinde de, "Gösterip de verme bakalım sen!" diye bağırdı.

Connie elbisesinin eteklerini çekiştirerek, "Umarım güvenlik ağını sökerler!" diye bağırdı. "Kibirli pislik."

"İyi misin?"

"Ben mi? İyiyim. Teşekkür ederim." Bakışlarını takip ettim. Plastik spatula hâlâ elimdeydi. "Bununla ne yapmayı planlıyordun?"

"Seni yere bırakmasaydı, ona bir şeyler yedirecektim."

Connie güldü ve hasar kontrolü yaparmış gibi omuzlarını çevirip ellerini boynuna götürdü. "Kendimi çok kötü hissediyorum, dışarı çıkmam lazım."

"Ben de seninle geleyim."

"Aslında..." Elini koluma koydu. "Sonra da eve gitmem lazım."

"Metrolar kapandı."

"Olsun, yürürüm."

"Nerede oturuyorsun?"

"Whitechapel."

"Whitechapel mı? Orası en az sekiz kilometre uzakta."

"Olsun, canım yürümek istiyor. Neyse ki rahat ayakkabı giymiştim. Bir şey olmaz, sadece..." İki elini birden göğsüne koydu. "Yürüyüp şu şeyin etkisinden kurtulmam lazım ama kendi başıma gidersem... bir şeylere çarpacağım. Ya da birine."

"Ben seninle gelirim," dedim.

Bir an sustu. "Teşekkür ederim. İyi olur."

"Gidip bizimkilere iyi akşamlar diyeyim."

"Hayır." Elimi tuttu. "Fransız kalkışı yapalım."

"Fransız kalkışı ne?"

"Kimseyle vedalaşmadan çıktığında Fransız kalkışı oluyor."

"Hiç duymamıştım."

Fransız kalkışı... *Beni misafir ettiğin için teşekkür ederim* ya da *güzel vakit geçirdim* gibi cümleler yok... Sadece yürüyüp uzaklaşmak, sakin ve kayıtsızca... Acaba yapabilir miydim?

25. bay jones

Yolculuk sabahı saat beş buçukta uyanıp Bay Jones'la samimi bir şekilde vedalaştık. Bir ay sürecek Büyük Tur boyunca ona komşularımız Steph ile Mark bakacaktı. Bay Jones'tan ayrı kaldığımızda onu özlememize hep şaşırırdık. Köpek cinsi açısından bakınca bile bildiğin, aptal bir köpek. Durmadan ağaçlara çarpıyor, hendeklere düşüyor, nergisleri yiyor. Connie buna "espri anlayışı" diyor. Bay Jones'a bir çubuk fırlat, geriye ağzında çöpe atılmış bir külotla dönme olasılığı yok değil. Aynı zamanda heybetli bir gaz makinesidir. Nükleer silah yapılacak cinsten hem de. Ama şapşal, sadık ve sevecendir. Ayrıca Connie ona çok ama çok düşkün.

"Hoşça kal yaşlı dostum, sana kart atarız," diye mırıldandı burnuyla köpeğin ensesini gıdıklayarak.

"Kart göndermenin pek anlamı olacağını sanmıyorum," dedim. "Onu ancak yer."

Connie derin derin iç çekti. "Ona sahiden de kart gönderecek değilim."

"Hayır, hayır, biliyorum." Connie'nin ayrılık açıklamasından beri birbirimizin şakalarını isteyerek yanlış anlıyorduk. Yaptığımız her şeyin altında bu haberin bastırılmış uğultusu vardı, ne kadar masum olursa olsun. Bay Jones'a veda etmek bile bir soru içeriyordu: Ayrıldığımızda köpek kimde kalacaktı?

Böylece Albie'yi uyandırdık; ona göre sabah sekizden önce uyandırılmak temel insan hakları ihlaliydi. Sonra taksiye atlayıp Reading'e gittik ve Paddington'a giden banliyö trenine doluştuk. Albie yolda uyumuştu ya da uyuma numarası yapıyordu.

Aldığım kararlara rağmen önceki gece tartışmıştık. Bu kez Albie'nin bütün Avrupa boyunca yanında sürüklemekte ısrar ettiği akustik gitar yüzündendi. Bana göre gülünç ve zahmetli bir gösteriş merakıydı bu. Ve yine her zamanki gibi merdivenden tepinerek çıkmalar, Connie'nin o bildik iç çekişleri, o ünlü ağır ağır kafa sallayışı...

"Sokak çalgıcılığı yapmasından korkuyorum," dedim.

"Bırak yapsın! On yedi yaşında bir çocuğun yapabileceği daha kötü şeyler var."

"Onları da yapmasından korkuyorum."

Ama anlaşılan gitar, pasaportu kadar olmazsa olmazmış. Eurostar terminalinde valizleri yüklenip turnikelerden geçenin, çantaları güvenlikten geçirenin, hepsini trendeki yetersiz bagaj bölmesine tıkıştıranın ben olduğumu söylememe gerek yok. Koltuklarımıza oturduğumuzda, mendillerle bileklerimden damlayan sıcak kahveyi temizlemeye başlamıştım. Seyahat beraberinde belli bir kirlilik getiriyor. Temiz ve rahat giysiler içinde, taze bir enerjiyle yola çıkarsın. Neşeyle, filmlerdeki gibi, güneş ışıklarının camdan parladığı,

başların omuzlara yaslandığı, kahkahalara ve tebessümlere arka fonda hafif bir caz müziğin eşlik ettiği türden bir yolculuk olacağını umarsın. Ama aslında daha güvenlikten bile geçmeden kirlilik başlamıştır; yakanda ve manşetlerinde kir tabakası birikir; nefesin kahve kokar, sırtından terler akar, yükün çok ağırdır, mesafeler çok uzaktır, cebindeki paralar karışmıştır, sohbetler çekingen ve kesik kesiktir, ne durgunluk ne de huzur vardır.

"Pekâlâ, elveda İngiltere!" dedim suskunluğu bozmak için. "Dört hafta sonra görüşürüz!"

"Daha çıkmadık," dedi Albie. On iki saat sonra bana söylediği ilk sözler bunlardı. Sonra Nikon makinesini çıkarıp ayakkabısının tabanının yakınlaştırılmış fotoğraflarını çekmeye başladı.

26. albert samuel petersen

Albie annesi gibi esmer. Uzun ve dağınık siyah saçları gözlerinin üzerine düşüyor, gözbebeklerinin hizasına kadar uzanıyor. Öyle ki sürekli uzanıp elimle saçlarını yana atmak istiyorum. Gözleri iri, kahverengi ve nemli. Ağızdan ağza dolanan tabirle "hisli" gözlerinin çevresinde teni de sanki biraz morarmış gibi koyu. Uzun bir burnu, dolgun, koyu renk dudakları var ve her bakımdan çekici bir genç. Connie'nin kadın arkadaşlarından biri onun bir Caravaggio tablosundaki azılı kabadayıya benzediğini söylemişti. Araştırıncaya kadar bu benzetme bana hiçbir şey ifade etmemişti ama belli ki Rösenans'ın son dönemlerinde kirli sakallı ve veremli haydutlara rağbet varmış. Görünüşe göre kızlar onu çekici buluyor, onunla "gerçekten konuşabildiklerini" hissediyorlardı. Ben de surat asmayı, sorumsuzluğu ve kişisel temizlik anlayışının zayıf olmasını böylesine karşı konulmaz özellikler olarak bulan Rinaların, Ninaların, Sophielerin ve Sitaların listesini tutmayı çoktandır bırakmıştım.

Ama dediklerine göre Albie havalı bir çocuk. Derin, insanları kendine çekiyor ve bu bakımdan, diğer tüm bakımlardan olduğu gibi, tam anasının oğlu. Hocasına göre "doğal bir akademik yatkınlığı" yok ama "mükemmel bir duygusal zekâsı var". Bu laf yüzünden dişlerimi sıkmak zorunda kalmıştım. Arabayla eve dönerken Connie'ye, "Duygusal zekâ tam bir oksimoron! Duygusal zekâyı nasıl sınıyorlar? İnsanı hangi vasıflara yönlendiriyor?" diye sormuştum. "Belki de çoktan seçmeli bir unsur vardır. Seni altı kişiyle birlikte bir odaya koyup kime sarılacağını bulmanı istiyorlardır."

"Bu onun empati yeteneği olduğu anlamına geliyor," diye yanıtlamıştı Connie kuru kuru. "Diğer insanların duygularının farkında ve çevresine dikkat gösteriyor demek."

Yani anlaşılan Albie'nin, benim tarafımdan aldığı tek şey babamın cılız ve uzun yapısı. Ama yuvarlak omuzları, kambur duruşu ve ellerinin ağırlığıyla baş edemiyormuş gibi görünen sarkık kollarıyla görünüşe göre bundan da utanıyor, bu özelliğine içerliyor. Ha bir de sigara içme huyu, o da babamdan. Bu konu hakkındaki görüşlerimi bildiği için gizli gizli sigara içiyor ama etrafta bıraktığı çakmakların ve Rizla paketlerinin sayısına, kıyafetlerindeki sigara kokusuna ve leş gibi odasının penceresindeki izmarit izlerine bakılırsa sırrını pek de iyi sakladığını söylenemez. "Bunlar buraya nasıl geldi Albie?" diye sormuştum bir keresinde. "Kırlangıçlar mı getirdi? Duty free mağazasından sigara içeren kırlangıçlar mı?" O zaman gülmüş ve tekmeleyerek kapıyı kapatmıştı. Ha, o daracık gövdesinde muhtemelen beslemekte olduğu amfizem, kanser ve kalp hastalıklarının yanı sıra, bir de en az on iki saat uyku gerektiren bir halsizlikten mustarip ama yine de tuhaftır ki bu on iki saatlik uykuya gece ikiden önce başlamak elinden gelmiyor.

Başka ne var? Tişörtleri ve gülünç derece derin kesimli v yakaları seviyor. Böylece göğüs kafesini her daim teşhir edebiliyor. Kollarını giysisinin kollarından içeri çekme ve ellerini koltuk altına

sıkıştırma huyu var. Komik bir gösteriş yapma şekli olarak mont giymeyi reddediyor. Sanki montlar herhangi bir şekilde düzgün veya havalı değil, sanki hipoterminin "modern" bir tarafı var. İsyanı neye? Sıcaklığa mı? Rahata mı? Oğlumuz göğüs kafesini sergileyerek fırtınalı havada dışarı çıkarken Connie, "Boş ver," diyor. "Soğuk öldürmez." Ama öldürebilir; öldürmese bile tüm bunların verdiği katıksız hayal kırıklığı beni öldürecek. Örneğin odasının haline bakın. Öyle leş gibi bir oda ki esasında bir yasak bölge. Küflenmiş tost kırıntılarının ve bira şişelerinin, bir gün Çernobil'deki gibi betonla kaplanması gerekecek hayal bile edilemez çorapların bulunduğu devasa bir Petri kabı. Tabii bu sadece ona has bir tembellik değil. Hayır, burası gerçek manada çaba harcanarak, azami öfkeye neden olmak için tasarlanmış bir proje. Beni öfkelendirmek için! Annesini değil, beni. Bu yüzden orası artık sadece bir yatak odası değil büyük bir nispet hareketi.

Bir de lafı geveleyerek konuşuyor, sözcükleri yutuyor. Son altı yılı Berkshire'ın son derece güzel bir muhitinde geçirmesine rağmen bıkkın bir taşralı gibi konuşuyor. Aman ha! Biri babasının eğitimli bir aileden geldiğini, kendisinin de rahat ve ilgi görmüş, sevilen biri olduğunu düşünürse ya da annesinin ilgisini tercih etmesine rağmen hem annesi hem de babası tarafından seviliyor gibi görünürse neler olur düşünebiliyor musunuz?

Kısacası, oğlum bana kendimi üvey babaymışım gibi hissettiriyor.

Geçmişte karşılıksız sevgi deneyimini biraz tatmışlığım var ve şunu söyleyebilirim ki bu o kadar kolay bir şey değil. Ama insanın, yaşayan tek çocuğunun karşılıksız sevgisinin asit yanığı gibi kendine has ağır bir acısı var.

27. helmut newton

Tren nihayet hareket etmeye başlamıştı ve Albie kamerasının korkusuz, doğruları söyleyen lensini, çözülmüş ayakkabı bağcıklarından uzaklaştırıp doğu Londra'nın altındaki tünellerin duvarlarına çevirmişti. Çünkü ne kadar kirli beton resmi çekersen çek hâlâ azdır.

"Eyfel Kulesi'nin de bir sürü resmini çekersin Yumurta," dedim sevecen, şakacı bir tonda. "Annen ve ben önünde durup başparmaklarımız havada poz verirken belki." Bu pozu canlandırdık. "Ya da başka bir tüyo... Elimi böyle düz tutarım, o zaman sanki kuleyi elimde tutuyormuşum gibi görünür..."

"O fotoğrafçılık değil *tatil şipşakçılığı*." Anlaşılan şakaları bilerek yanlış anlama huyu bulaşıcıydı. Connie bana göz kırpıp masanın altından dizimi sıktı.

Oğlum yakında parasını bizim karşıladığımız üç yıllık bir kursta fotoğrafçılık eğitimine başlayacaktı. Bu işlerden anlayan karım ısrarla onun yetenekli olduğunu, onda o "gözün" olduğunu söylese de aslında bu durum içimi, her gün bastırmak için savaş verdiğim bir endişeyle dolduruyordu. Bir ara tiyatro okumaya kadar vermişti. Tiyatro! En azından o olayı büyümeden kestirip atmıştım ama şimdi de fotoğrafçılık çıkmıştı. Geçici tutkulardan oluşan uzun serinin en son halkası da buydu. Sokak ressamlığı, kaykaycılık, DJ'lik, davulculuk... İyimserlik edip aldığım ama bir kenara attığı kimya seti, umutla alınsa da paketinden bile çıkarılmayan mikroskop, "kendi kristallerini yetiştirme" fırsatı sunan tozlu kutuyla birlikte bodrumun, tavanarasının ve garajın dolup taşmasına neden olan terk edilmiş diğer döküntüler...

Ama oğlumuzun şevkini yadsımak mümkün değildi. Albie'yi kamerasıyla birlikte, bir filmde fotoğrafçı rolünü oynuyormuş gibi uzun gövdesini soru işareti biçiminde eğip bükerken görmek lazımdı. Bazen kareleri kolunu iyice öne uzatarak çekerdi (ki sanırım

buna "gangster tarzı" deniyor), bazen de parmak ucunda yükselip atlı matadorlar gibi geriye doğru kaykılırdı. İlk zamanlar fotoğraf makinesi ortaya çıktığında durup sırıtma hatasını yapmıştım ama kısa sürede anladım ki ben kareden çıkana kadar o düğmeye basmayacaktı. Hatta çektiği binlerce karenin içinde (bunların çoğu annesinin sevgi dolu portreleriydi; elleri, gülüşü... Bir de her zamanki repertuvarında yer alan ıslak karton kutular, araba çarpmış porsuklar vs.) beni çektiği bir fotoğraf, daha doğrusu yüzümün göründüğü tek bir kare bile yoktu. Sadece elimin üstünün aşırı yakından çekilmiş, siyah beyaz, ağır kontrastlı bir fotoğrafı vardı. Sonradan adının "Atık/Çürük" olduğunu öğrendiğim bir okul projesi için çekilmişti.

Albie'nin fotoğraf tutkusu, başka şekillerde de gerginlik kaynağı olmuştu. Çalışma odamda bir yazıcı vardı; özellikleri arasında buz dağı kadar yavaş ve şaşırtıcı derecede masraflı olmasının da dikkat çektiği, sınıfının en iyisi sayılan bir makineydi. Dolayısıyla bir gün işten gelip yazıcının uğultuyla çalıştığını görünce biraz fazla sinirlenmiştim. Rahatsız olup büyükçe bir 8x10'luk baskı yığınının en üstündeki fotoğrafı inceledim. Yüksek kontrastlı, itinayla siyah beyaz detay verilmiş koyu bir yosun fotoğrafının baskısıydı bu. Ancak daha yakından baktığımda bunun aslında çıplak bir kadın formunun tabir caizse profilden çekilmiş bir fotoğrafı olduğunu fark ettim. Fotoğrafı bıraktım, sonra ihtiyatla altındaki kareyi inceledim. Soluk ve siyah beyaz olan bu fotoğraf, karlı bir sıradağa benzetilebilirdi. Tabii eğer dağın tepesini taçlandıran açık renkli, çukur bir meme ucu olmasaydı. Bu arada makineden gürültüyle üçüncü bir resim çıkıyordu ve görünen kısımdan, bir kalça fotoğrafının çıkmakta olduğu her şekilde anlaşılıyordu.

Connie'yi çağırdım. "Alibe'yi gördün mü?"

"Odasında. Neden?"

Fotoğrafları kaldırdım ve tahmin edileceği gibi karımın tepkisi, elini ağzına götürüp kahkaha atmak oldu. "Ah Yumurta. Neler yapıyorsun böyle?"

"Neden bir kez olsun birinin *yüzünün* fotoğrafını çekemiyor?"

"Çünkü on yedi yaşında bir oğlan Douglas. Onlar böyle yapar."

"Ben yapmadım. Ben yaban hayatını fotoğrafladım. Kuşları, sincapları, demir çağından kalma kaleleri."

"İşte bu yüzden sen biyokimyacısın, o ise fotoğrafçı."

"Çok umurumda olmazdı ama bu aletin kartuşlarının kaç para olduğundan haberi var mı?"

Connie bu arada kalçalara yakından bakıyordu. "Roxanne Sweet olduğuna bahse girerim." Fotoğrafı ışığa tuttu. "Bence gayet iyiler. Tabii hepsinde biraz Bill Brandt'dan esinlenmiş ama hiç fena değiller."

"Oğlumuz porno fotoğrafçısı."

"Bu *pornografi* değil, nü çalışması. Eğer çizim kursunda canlı bir modelle nü tablo yapıyor olsaydı böyle düşünmezdin." Fotoğrafı ofisimin duvarına iğneledi. "Ya da en azından ben öyle umuyorum. Artık kim bilebilir?"

28. tutku

Kısa bir süre sonra Albie hayatını bir hobiye adama fikrini açıkladı. Connie'ye, "Neden daha yararlı bir meslek seçip hepimiz gibi hoşlandığı işleri hafta sonları ve akşamları yapmıyor?" diye sordum. "Çünkü sanat çalışmaları öyle işlemiyor," demişti Connie. Sınırların zorlanması, o ünlü "gözünü" geliştirmesi, kendi araçlarını kullanmayı öğrenmesi gerekiyormuş. İyi de sadece kullanma kılavuzunu okumak hem daha ucuz hem de daha hızlı olmaz mı? İnsanların

benim de gençliğimde olduğum gibi, karanlık odaları sevmesini anlayabiliyordum ama bu teknik bilgilerin hepsi artık eskimişti. Albie telefonu veya dizüstü bilgisayarı olan herkesin oldukça yetkin hale gelebileceği bir alanda nasıl mükemmel olmayı umuyordu ki? Öyle foto muhabirlik yapmak ya da ticari amaçlı fotoğrafçı olup gazeteler ya da reklamlar veyahut da kataloglar için resimler çekmek de istemiyordu. Modelleri ya da düğünleri, sporcuları veya ceylanları kovalayan aslanları, yani insanların para verebileceği şeyleri fotoğraflama peşinde değildi. *Sanatçı* olmak, hurda arabaları ve barakaları fotoğraflamak, hiçbir şeye benzemeyen açılardan resimler çekmek istiyordu. Üç sene boyunca sigara tüttürmekten ve uyumaktan başka gerçek manada ne *yapacaktı*? Peki ya kurs bitince hangi mesleği yapmayı umuyordu?

"Fotoğrafçılık!" dedi Connie. "Fotoğrafçı olacak."

Mutfakta hızlı adımlarla dolanıp hırsla tabak çanakları topluyorduk. Yani demek istediğim, hırsımızı bir şeylerden çıkarıyorduk. Şaraplar içilmiş, geç olmuştu. Uzun, hararetli bir tartışmanın sonunda Albie her zaman olduğu gibi tartışmayı ateşleyip kaçıvermişti. "Anlamıyor musun?" dedi Connie çatal kaşıkları çekmeceye savurarak. "Zor bir ihtimal bile olsa denemesi lazım! Eğer bu işi seviyorsa denemesine izin vermek zorundayız. Neden hep hayallerini çiğneyip geçmek istiyorsun?"

"Elde edilebilir hayaller olduğu müddetçe hayallerine karşı çıktığım falan yok."

"İyi de eğer elde edilebilir olsalardı zaten hayal olmazlardı!"

"Bu yüzden de zaman kaybı! İnsanlara istedikleri her şeyi yapabileceklerini söylemekte şöyle bir sorun var; tarafsız söylüyorum, bu hakiki bir yanılgı. Öyle olsaydı bütün dünya sadece balerinlerden ve pop yıldızlarından ibaret olurdu."

"Albie pop yıldızı olmak istemiyor, fotoğraf çekmek istiyor."

"Demek istediğim şey yine de geçerli. Bir şeyi eğer yeterince seviyorsan elde edersin düşüncesi doğru değil. Öyle bir şey yok! Hayatta bazı sınırlar var. Albie de bu gerçeklerle ne kadar erken yüzleşirse o kadar iyi olur!"

İşte böyle söyledim. İçten içte oğlum için en iyisini yaptığıma inanıyordum. Bu yüzden sesim o kadar çok çıkıyordu. Oğlumun güvenli bir meslek yaşamı, iyi bir hayatı olmasını istiyordum. Yukarıda, odasında bizi dinlerken bütün söylediklerimi duyabildiğinden ama niyetimi hiç anlamadığından eminim.

Yine de o tartışma en iyi anlarımdan biri değildi. Sesimi yükseltmiş, sabit fikirli davranmıştım. Ama öyle bile olsa, Connie'nin hâlâ bileğini alnına bastırmış, hareketsiz bir şekilde durduğunu fark edince şaşırmıştım.

"Bu ne zaman başladı Douglas?" dedi alçak sesle. "Her şeyin içindeki tutkuyu boşaltmaya ne zaman başladın?"

29. harikalar diyarı

"Neden bilim adamı olmak istedin?"

"Çünkü hiç bir zaman başka bir iş yapmak istemedim."

"Ama neden... Affedersin, alanını unuttum..."

"Biyokimya, doktora alanım. Yani yaşamın kimyası. Nasıl işlediğimizi öğrenmek istedim. Sadece bizim değil, tüm canlıların."

"Ne zaman?"

"On bir, on iki yaşlarında."

Connie güldü. "Bense kuaför olmak istiyordum."

"Eh, annem biyoloji öğretmeniydi, babam da pratisyen hekim. Yani kanımda vardı."

"Doktor olmak istemedin mi?"

"Düşündüm ama hastanın başucundaki tutumumdan emin olamadım. Babama göre biyokimyanın tıpa göre en güzel yanı, kimsenin gelip senden kıçına bakmasını istememesi."

Connie güldü ve o gülüş bana son derece mutluluk verici geldi. Clapham Caddesi gece geç saatte pek de görülmeye değer bir güzergâh değildi; hele ki gece saat biri geçmişse. Burası kendine has tehlikeleri olan bir yer ama onunla konuşmak hoşuma gidiyordu; daha doğrusu ona bir şeyler anlatmak. Çünkü Connie "kafasının fazla uçtuğunu" söylemişti. Dinlemekten başka bir şey yapacak hali yoktu. O gece acı soğuk vardı. Sanırım ısınmak için koluma yapışmıştı. Topuklu ayakkabılarını kaba spor ayakkabılarla değiştirmiş, yakası tüylü, harika bir eski mont giymişti. Onunla birlikte sarhoşların, serserilerin, geveze kadınların ve sapların yanından geçerken kendimi son derece mağrur ve korumacı, ama tuhaf bir şekilde güçlü hissediyordum.

"Seni sıkıyor muyum?"

"Hiç de değil," dedi ağırlaşmış gözkapaklarıyla. "Konuşmaya devam et."

"Bana bir dergi alırlardı, adı *Harikalar Diyarı* ya da ona benzer bir şeydi. Bizimkiler evde başka dergilere, *Dandy* ya da *Whizzer and Chips* falan gibi saçma sapan olanlara izin vermezlerdi. Bu yüzden ben de o korkunç derecede yavan, eski moda dergiyi okurdum. İçinde bir sürü proje, şemalar olurdu. Sirke ve karbonatla yapılabilecek eğlenceli şeyler... Mesela limondan pil nasıl yapılır..."

"Limondan pil yapabilir misin?"

"Elimden gelir."

"Sen bir *dâhisin*!"

"*Harikalar Diyarı* sayesinde. Eğlenceli Bilgiler! *Sezyumun atom numarasının 55 olduğunu biliyor muydunuz?* O tarz şeyler işte. Tabii insan o yaşlarda kocaman bir sünger gibi oluyor. Ben de

hepsini yaladım yuttum ama en çok sevdiğim bölüm 'Büyük Bilim Adamlarının Hayatları' adlı karikatür dizisiydi. Arşimet'le ilgili bir tane vardı; sana şimdi bile tüm detaylarıyla çizebilirim. Arşimet banyoda, hacim ile yoğunluk arasındaki bağlantıyı kuruyor, sokakta sevinçten çırılçıplak dans ediyor. Ya da Newton ile elması veya Marie Curie... Aniden, müthiş bir aydınlanma yaşama fikri hoşuma giderdi. Kafanda bir ampulün çakması, Edison örneğinde olduğu gibi... Bir bireyin aklına şimşek çakması gibi anlık bir fikir geliyor ve birdenbire bütün dünya temelden değişiyor."

Yıllardır bu kadar konuşmamıştım. Connie'nin sessizliğinden beni inanılmaz derecede ilginç bulduğunu anlayabiliyordum ama ona baktığımda resmen gözbebekleri kaymış, kafasının arkasına kaçmıştı.

"İyi misin?"

"Affedersin. Sadece deli gibi ilaç kafası yaşıyorum."

"Ah, peki susmamı ister misin?"

"Hayır, konuşman hoşuma gidiyor. Beni aşağı çekiyorsun ama iyi manada. Vay! Gözlerin kocaman görünüyor Douglas. Bütün yüzünü kaplıyorlar."

"Tamam o halde... Konuşmaya devam edeyim mi peki?"

"Evet lütfen. Sesini dinlemek hoşuma gidiyor. Denizciler için yapılan hava durumu raporu gibi geliyor."

"Sıkıcı yani."

"Rahatlatıcı. Yürümeye devam edelim. Biraz daha anlat."

"Neyse, bu hikâyelerin çoğu saçma sapan şeylerdi veya aşırı derecede basitleştirilmişti. Çoğu bilimsel ilerleme zahmetlidir; hiç olmazsa biraz olsun kökleri bu şimşek gibi ani fikirlerden çok, bir toplulukla olan diyaloğa, aynı çizgide düşünen ve milim milim ilerleyen bir sürü insana dayanır. Newton gerçekten de elmanın düşüşünü görmüştü ama zaten çok önceden beri yerçekimi

üzerinde kafa yoruyordu. Darwin için de aynısı geçerli. Bir gün uyanıp, 'Buldum, doğal seleksiyon!' diye düşünmedi. Yıllar boyu süren gözlemler, tartışmalar, münazaralar oldu. İyi bilim ağır ilerler, yöntemseldir ve kanıtlara dayanır. Yöntem. Bulgular. Sonuç. Eski hocamın dediği gibi, "Farz ederek iş yaparsak göt oluruz!" Burada fazla iyimserlik edip güleceğini ummuştum ama ağzı açık halde, titreyen parmaklarına bakıyordu. "Yine de bağlanmıştım. Bana kahramanca geliyordu. Ya da en azından benim ulaşabileceğim türden bir kahramanlık. Normal çocuklar futbolcu, pop yıldızı ya da asker olmanın hayallerini kuruyorlardı. Bense bilim adamı olmak istiyordum çünkü öyle bir aydınlanma anı yaşamak muazzam olmaz mıydı? Tümüyle özgün bir fikir. Bir tür tedavi, uzay-zamana yeni bir bakış, bir su motoru."

"Aklına herhangi bir şey geldi mi peki?"

"Henüz değil."

"Eh, hâlâ yolun başındasın!"

"Tabii eskiden çok daha kolaydı. İnsanların hâlâ güneşin, dünyanın etrafında döndüğünü sandığı ve dört hılta[6] inandığı zamanlarda iz bırakmak çok daha kolaymış. Artık benim öyle bir çığır açma şansım pek yok."

"Yo, hayır!" dedi gerçekten hissederek. "Bu doğru değil!"

"Korkarım öyle. Bilim bir yarış; oraya ilk varan sen olmalısın. İkinciye ödül yok. Darwin'e bak, o fikirler zaten ortalıktaydı ama makalesini yayınlatabilen ilk kişi o oldu. Şu anda gerçekten iz bırakabilmem için tek yol geçmişe dönmek olurdu. Mesela 1820'ye. O zaman evrim teorisine ilişkin bazı belirtiler hakkında notlar yazardım. Ellerimizi yıkamanın tam olarak neden iyi bir fikir olduğunu Kraliyet Cerrahlar Koleji'ne açıklardım. Yanmalı motoru, ampulü,

6 Dört Hılt: Kan, Safra, Balgam, Sevda. Eski tıp biliminde bedensel sağlık ve tüm hastalıklar bu kavramlarla açıklanırdı. (ç. n.)

uçağı, fotoğrafı, penisilini icat ederdim. 1820'lere gidebilseydim dünyanın tanıdığı en büyük bilim adamı olurdum. Arşimet'ten, Newton'dan, Pasteur'den veya Einstein'dan bile büyük... Yani tek engel, yüz yetmiş sene geç kalmış olmak."

"Belli ki yapman gereken şey, zaman makinesi icat etmek."

"Ki o da teorik olarak imkânsız."

"İşte bak, yine olumsuz bakıyorsun. Limondan pil yapabiliyorsan ne kadar zor olabilir ki? Eminim yaparsın."

"Beni çok az tanıyorsun."

"Ama *belli* oluyor. Benim içime doğar. Douglas, bir gün oldukça büyüleyici bir şey yapacaksın."

Tabii ki hali ayık olmaktan çok uzaktı ama bir an için benim bunu yapacağıma gerçekten inandığını düşündüm. Hatta söylediklerinin doğru olabileceğine inandım.

30. tüneller ve köprüler

İşte böylece yolculuğumuza devam ettik. Şimdi üçümüz, benim samimi bir sessizlik olarak algılamayı tercih ettiğim bir hal içinde, arka kapıdan çıkarak Londra'dan kaçıyor ve kasvetli kırsal kesimde su yüzüne çıkıyorduk. Bütün o çelik direkler ve otobanlar, İngiltere yazlarının kapalı havası altında teknelerinde surat asan tatilcilerle dolmuş, aniden beliren bir nehir (Medway miydi acaba?), sonra yine bölük pörçük ağaçlık alanlar ve tekrar otoban... Çok geçmeden nöbetçi, Manş Tüneli'ne girmek üzere olduğumuzu söyledi ve yolcular uysallıkla bir şey görme umuduyla camlardan dışarı baktılar. İyi de neyi göreceklerdi? Yüzerek geçen canlı renklerde balık sürülerini mi? Deniz altı tüneli asla insanların umduğu gibi görsel bir şölen değildir ama yine de bundan pek de eksik kalır bir başarı değil. Manş Tüneli'ni kim tasarladı? Adını kim bilir ki? Artık

Brunel, Stephenson gibi insanlar yok ve tüneller, doğaları gereği hiçbir zaman heybetli köprüler kadar ilgili görmüyorlar. Ama yine de bu büyük bir marifetmiş. Bu düşüncemi, tünellerin hakkının verilmediğini ve başımızın üzerindeki büyük kaya ve su kütlesini düşününce yine de kendimizi güvende hissetmemizin gerçekten mucize gibi olduğunu yüksek sesle dile getirdim.

"Ben güvende hissetmiyorum," dedi Albie.

Koltuğumda arkama yaslandım. Mühendislik... Neden mühendislik oğlumun ilgisini çekmemişti?

Dışarıda, gün ışığında, çitlerle çevrili askeri bir arazi, beton ambarlar ve dik kayalarla çevrili tahkimattan sonra, yekpare bir tarım ovası ta Paris'e kadar uzanıyordu. Elbette harita üzerindeki keyfi sınırları geçmenin ruh halinde ve mizaçta değişikliklere neden olması sadece hayali bir yanılsama. Tarla tarladır, ağaç da ağaç. Ama yine de burası ancak Fransa olabilirdi. Trendeki hava farklı bir hal almıştı ya da Fransız yolcularda yuvaya dönmenin memnuniyeti, geri kalanlarda da resmen "yurtdışında" olmanın heyecanı olduğundan öyle geliyordu.

"Eh, işte geldik! Fransa!"

Albie bile benimle zıtlaşacak bir şey bulamadı. Boynum tutuk, çenem kilitlenmiş, cama yasladığım başım titreyerek uyuyakalmışım. Derken öğleden sonra, Paris'in banliyölerine girerken uzandım. Albie grafitileri ve kirli kent yapılarını görünce gözle görülür derecede canlanmıştı. İçlerinde gezimizin Kuzey Avrupa bacağına ilişkin planların bulunduğu polipropilen A4 dosyalarını dağıttım. Otel adresleri, telefon numaraları ve tren saatleri. Bir de kabaca bir etkinlik ve aktivite dökümü. "Katı bir programdan ziyade kılavuz amaçlı."

Albie sayfaları ileri geri çevirdi. "Neden PVC kaplatmadın baba?"

Connie de, "Evet, neden kaplatmadın?" diye sordu.

"Babam dağınıklaşmaya başladı." Karım ve oğlum beni sıkıştırmaya bayılırlar. Bundan keyif alıyorlar. Bu yüzden gülümseyip oyunu bozmadım; oysa sonunda bana minnettar kalacaklarından emindim.

Trenden inince kendimize geldik. Dizlerime değdikçe ses çıkaran gitar kutusu, midemdeki kahve asidi ve o malum durumun huzursuzluğu bile umurumda değildi. "Çantalarınıza dikkat edin," diye uyardım.

"Dünyanın neresinde, hangi tren istasyonunda olursa olsun," dedi Connie, Albie'ye. "Babanın çantalarına dikkat etmeni söyleyeceğini garanti edebilirsin."

Ardından, Gare du Nord'un dışında parlak, mavi gökyüzü bizi karşıladı.

Taksiye binerken oğluma, "Heyecanlı mısın?" diye sordum.

"Paris'e daha önce de gelmiştim," dedi omuz silkerek. Arka koltuğun diğer ucunda oturan Connie gözümün içine bakarak göz kırptı ve şehrin sevimsiz göbeğinde dura kalka Seine Nehri'ne doğru yola koyulduk. Grands Boulevards'ın ticari binalarının yerini, Tuileries Bahçeleri'nin kuru zarafetine, güzel ve gülünç Louvre'a ve Seine Nehri üzerindeki köprülere bırakırken Connie ve ben, aramızda oturan oğlumuzu sıkıştırıyorduk. Kalçalarımız birbirimize alışık olduğumuzdan daha yakındı. Şu anda gördüğümüz köprülerin adı Pont de la Concorde ya da Pont Royal olmalıydı. Sadece iki, bilemedin üç tane adam gibi köprünün bulunduğu Londra'nın aksine, Seine Nehri üzerindeki köprülerin her biri bana şahane geliyordu. Her iki tarafta da açık manzaralar korunmuştu. Connie ile ben aç gözlerle bir o yanda bir bu yana bakıp birbirimizin gözlerini takip ederken Albie telefonuna bakıyordu.

31. londra köprüsünün üzerinde

Saat sabaha karşı iki kırk beşi biraz geçerken, Londra Köprüsü'nü geçtik. Şehir merkezi o yıllarda çok farklıydı. Bugünkünden az karmaşık ve tehditkârdı. Tottenham Court Yolu'nun daha doğusuna nadiren geçen biri için burası maket bir Wall Street köyü ve fazlasıyla yabancı bir bölgeydi. Bu saatte ise sanki eli kulağında bir felaketin öncesindeymiş gibi ıssızdı; yürüyerek anıtı geçip Fenchurch Sokağı boyunca ilerledik. Gece havasında berrak seslerimizle, yeni tanıştığımız insanlara anlatmayı tercih ettiğimiz hikâyeleri anlattık.

Connie konuşma yetisini geri kazanmıştı ve bana kalabalık, darmadağın ailesi hakkında daha fazla şey anlatıyordu. Annesi eski hippilerdendi; havai, ayyaş ve duygusal bir kadındı. Biyolojik babası ise ortadan kaybolmuş, ona soyadından başka bir şey bırakmamıştı. Soyadı neydi? Moore. Connie Moore. *Berbat bir isim*, diye geçirdim içimden. *İrlanda'da bir köy adı* gibi. Üvey babası da pek farklı değildi; Wood Green'de ve Walthamstow'da bir dizi ne olduğu belirsiz kebap dükkânı olan Kıbrıslı bir işadamıydı. Yani ailede aykırı olan, sanatçı ve akıllı olan Connie'ydi. "Yarı Kıbrıslı üç erkek kardeşim var; küçük buldoglar gibiler. Hepsi aile işinde çalışıyorlar, benim ne iş yaptığım hakkında en ufak bir fikirleri yok. Babam da öyle, televizyonu izler, bir vadi manzarası görür ya da tatile çıktığımız zamanlar güneşin batışını veya bir zeytin ağacını görüp (burada aksanlı konuşmaya başladı, aksanlar konusunda hep iyi olmuştur) 'Connie, şunu gördün mü? Çiz şunu! Çiz hadi, çabuk!' der. Ya da bana iş vermeye çalışır. 'Anneni çiz, o çok güzel bir kadın, yağlıboya tablosunu yap. Ben ödeyeceğim.' Kemal'e göre ressamın en büyük başarısı bu. Aynı yöne bakan gözler çizmek."

"Ya da eller."

"Aynen. Eller. Eğer bütün parmakları sığdırabiliyorsan Tiziano olursun."

"Sen el çizebiliyor musun?"

"Hayır. Ama Kemal'i severim, kardeşlerimi de. Annemin üzerine titrerler, o da hepsinin ilgisini yalayıp yutar. Ama hiçbirinde kendimi görmüyorum, annemde bile."

"Peki ya baban? Biyolojik baban yani."

Connie ürperdi. "Ben dokuz yaşındayken evi terk etti. Ondan pek bahsedemiyorum çünkü annemin tepesi atıyor. Çok yakışıklıydı, onu biliyorum sadece. Çok çekiciydi, müzisyendi. Avrupa'ya kaçtı. O... Oralarda bir yerlerde işte." Eliyle doğuyu gösterdi. "Çok umurumda değil," dedi omuz silkerek. "Konuyu değiştir. Başka bir şey sor."

Böyle zamanlarda birbirimize anlattığımız hayat hikâyeleri hiçbir zaman tarafsız değildir; Connie'nin kendine çizmeye çalıştığı imaj da fazlasıyla yalnız bir insandı. Aşırı duygusal veya kendine acıyan bir hali yoktu, hem de hiç yoktu ama o gösteriş kısmı geçtiğinde, kendine daha az güvenen, kendinden daha az emin biri olduğu görülüyordu. Ayrıca böyle dürüst olması hoşuma gitmişti. O geceki sohbetimizden çok keyif almıştım, özellikle de Connie halüsinasyon görmeyi bıraktıktan sonra. Aklımda sonsuz sayıda soru vardı. Hayatını gerçek zamanlı olarak yeniden anlatsa memnuniyetle dinlerdim. Eğer isteseydi Whitechapel ve Limehouse'u geçip Essex'e, oradan da denizin içine doğru memnuniyetle yürürdüm. O da beni merak ediyordu; bu ne zamandır başıma gelmemiş olan bir şeydi. Anne babalarımız ve kardeşlerimiz, işimiz, arkadaşlarımız, okullarımız, çocukluklarımız hakkında konuştuk. Aslında tüm bu konuşmalarda, inceden inceye bu bilgilerin ileride lazım olacağı iması vardı.

Tabii neredeyse çeyrek asır geçtikten sonra uzak geçmişlerimiz hakkındaki soruların hepsi soruldu ve elimizde sadece "Günün nasıl geçti?", "Eve ne zaman gelirsin?", "Çöpleri çıkardın mı?" soruları kaldı. Hayat hikâyelerimiz birbirine öylesine karıştı ki artık

neredeyse ikimiz de aynı sayfadayız. Cevapları biliyoruz çünkü biz de oradaydık. Bu yüzden merakı korumak zorlaşıyor, yerini galiba geçmişe karşı duyulan bir özleme bırakıyor.

32. tuzlu yatak odamızda bir sürü tuhaf at

Seyahatimizi planlarken önceleri hiçbir masraftan kaçınmama yaklaşımını benimsemiştim. Masrafın toplam boyutunu hesaplayınca da *rahat ama aşırıya kaçmadan* politikasını benimsedim. Bizi yedinci bölgedeki Hotel Bontemps'e (Güzel Zamanlar Oteli anlamına geliyor sanırım) getiren de bu oldu. 602 numaralı oda, belli ki çift kişilik yatağın sığabileceği en küçük alanı bulmak için girilen bir bahis sonucunda ortaya çıkmıştı. Pirinç sarısı rengindeki zevksiz karyola iskeleti, şişe içerisinde duran süs gemiler gibi odanın içinde kurulmuş olabilirdi. Yakından incelediğimizde bir de gördük ki odamız Avrupa'nın yedek kasık kılı deposuymuş.

"Her şey bir yana, yastığın üzerinde çikolata olmasını tercih ederdim," dedi Connie eliyle vurup kılları dağıtarak.

"Belki de halının tüyleridir," dedim umutla.

"Her yerde var! Sanki kat görevlisi elinde çuvalla gelip saçmış gibi."

Birdenbire üzerime bir bitkinlik çöktü. Kendimi geri geri yatağın üzerine attım. Connie de yanıma uzandı. Örtüler Van de Graaff jeneratörü gibi statik elektrikle çatırdıyordu.

"Burayı neden seçmiştik sahi?" diye sordu Connie.

"İnternet sitesinde ilginç görünüyor demiştin. Resimler seni güldürmüştü."

"Şimdi o kadar da komik değil. Ah Tanrım. Affedersin."

"Hayır, suç bende. Daha iyi araştırmam lazımdı."

"Senin suçun değil Douglas."

"Her şeyin *düzgün* olmasını istiyorum."

"Önemli değil. Gelip tekrar temizlemelerini isteriz."

"Fransızcada kasık kılı ne demek?"

"Hiç öğrenmedim. Hiç konusu açılmadı."

"Ben *Nettoyer tous les cheval intimes, s'il vous plaît*[7] derdim."

"*Cheveux*[8] diyeceksin. *Cheval* at demek." Elimi tuttu. "Neyse. Burada çok vakit geçirmeyeceğiz."

"Sadece uyumak için."

"Aynen. Sadece uyumak için."

Birden doğruldum. "Yola koyulsak mı?"

"Hayır, gözlerimizi kapatalım. Gel."

Elimi tuttu, başını omzuma yasladı, bacaklarımız dere kenarındaymış gibi yatağın kenarından sarkıyordu. "Douglas?"

"Hı?"

"Şey var ya... o konu."

"Şimdi mi konuşmak istiyorsun?"

"Hayır, hayır, şey diyecektim, Paris'teyiz, güzel bir gün, ailecek bir aradayız. Bu konudan bahsetmeyelim. Tatil bitene kadar bekleyelim."

"Tamam. Bana uyar."

İşte böylece, son yemeği sunulan mahkûma en azından pastanın tadının güzel olduğu hatırlatılıyordu.

Biraz kestirdik. On beş dakika sonra, yan odadaki oğlumdan akşam yemeğine kadar "kendi başına takılmayı" planladığını söylemek için gelen mesajla uyandık. Kalkıp gerindik ve dişlerimizi fırçalayıp çıktık. Resepsiyonda, hatalarla, tahminlerle ve yanlış te-

7 (Fr.) İçerideki atları temizler misiniz lütfen? (ç. n.)

8 (Fr.) Kıl, saç kılı. (ç. n.)

laffuzlarla âdeta yeni bir dile benzeyen bir Fransızcamızla, görevli memura, *yıkıldığımızı ama tuzlu yatak odamızda bir sürü tuhaf at olduğunu ve Paris öğleden sonrasına yürüdüğümüzü* bildirdim.

33. *a la recherche du temps perdu*[9]

Yedinci bölgeden, altıncı bölgedeki Rue de Grenelle'e geçerken Connie hâlâ gülüyordu. "Onu nereden öğrendin bakayım?"

"Kendim uydurdum sayılır. Niye, nesi var?"

"Kelimeler, aksan, cümle dizimi. Sürekli bu *est-ce que*[10] döngülerine takılıp kalıyorsun. *Acaba mıdır, mümkün müdür, taksinin otele bizi götürmek midir?*"

"Belki ben de senin gibi çalışsaydım..."

"Ben çalışmadım! Fransızlardan öğrendim."

"Fransız oğlanlardan. On dokuzluk Fransız oğlanlardan."

"Aynen. Mesela o kadar hızlı gitmeyelim ya da seni arkadaşım olarak seviyorum, demeyi öğrendim. Sigaran var mı, sana yazarım, söz, demeyi de. *Ton cœur brisé se réparera rapidement,* demeyi de.

"O ne demek?"

"Kırılan kalbin yakında düzelir."

"Hım, işe yarayabilir."

"Yirmi bir yaşındayken lazım oluyordu. Artık pek değil," dedi ve bu söz St. Germain'e ulaştığımızda bir an için havada asılı kaldı.

Connie'yle buraya ilk geldiğimizde ve ironi yapmadan "yaramaz hafta sonları" diye bahsettiğimiz günlerde Paris başımızı döndü-

9 (Fr.) Kayıp zamanın izinde. Aynı zamanda Fransız yazar Marcel Proust'un yedi ciltten oluşan eserinin ismidir. (ç. n.)

10 Fransızca da cümlenin başına getirilerek soru yapmak için kullanılan "mıdır, midir" anlamındaki ifade. (ç. n.)

rürdü. Şehrin güzelliğinden, orada birlikte olmaktan, tabii ara sıra da gerçekten sarhoş olmaktan mest olur, kendimizden geçerdik. Paris öylesine... Paris'ti ki! Her şeyin bu harikulade yanlışlığından büyülenirdim. Aşina olmadığımız fontlar, süpermarketlerdeki markalar, tuğlaların ve kaldırım taşlarının boyutları... Su gibi Fransızca konuşan küçük, ama gerçekten küçük çocuklar! Tüm o peynirler, salataya katılan kuruyemişler. Luxembourg Bahçeleri'ndeki sandalyelere bak! Eğilip bükülen şezlonglardan çok daha dengeli ve zarif. Bagetler ya da o zamanki tabirimle, Connie'yi güldürdüğüm *Fransız çubukları*. Eve dönerken kucak dolusu baget alıp uçakta baş üstü dolaplarına tıkıştırırken çok eğlenmiştik.

Diğer yandan The Body Shop mağazası dünyanın her yerinde olduğu gibi burada da hemen hemen aynı ve bazen St. Germain Bulvarı, Oxford Caddesinden pek de uzak görünmüyor. Aşinalık, küreselleşme, ucuz seyahat imkânı ve salt bitkinlik yabancılık duygumuzu hafifletmişti. Şehir artık istediğimizden daha tanıdık geliyordu ve sokaklarda sessizce yürürken ona bir zamanlar ne kadar eğlendiğimizi ve ileride de ne kadar eğlenebileceğimizi hatırlatmak için daha çok çaba sarf etmek gerekecek gibi görünmüştü.

"Eczaneler! Tüm bu eczanelerin olayı ne?" dedim alaycı bir gözlemcinin ses tonuyla. "Hepsi nasıl ayakta kalıyor? Tüm bu eczanelere bakınca ülkede sürekli grip salgını olacak sanırsın. Bizim telefon mağazalarımız var, Fransızların da eczaneleri!"

Hâlâ hiçbir şey söylememişti. Ara sokaklardan birinde yürürken olukların hızla akan suyla dolup taştığını fark ettim. Önemli tahliye noktalarının önünü kum torbaları kesiyordu. Kent hijyeniyle ilgili Paris'e özgüymüş gibi görünen bu kendine has yenilikten hep etkilenmiştim. "Sanki büyük bir banyonun içini çalkalıyorlar," dedim.

"Evet, buraya her gelişimizde bunu söylüyorsun. Eczanelerle ilgili söylediklerini de."

Öyle miydi? Daha önce söylediğimin farkında değildim. "Sence bu buraya kaçıncı gelişimiz oldu?"

"Bilmiyorum. Beş, altı."

"Hepsini sayabilir misin sence?"

Connie kaşlarını çatarak düşündü. İkimizin de hafızası zayıflıyordu. Son yıllarda bir ismi veya olayı hatırlamak, tavanarasını temizlemek gibi âdeta yorucu bir fiziksel çaba gerektiriyordu. Özel isimleri bulmak bilhassa zordu. Ardından da zarflar ve sıfatlar gidiyordu. En sonunda elimizde zamir ve emir cümleleri kalıyordu. Ye! Kalk! Şimdi uyu! Ye! Bir *boulangerie*'nin[11] önünden geçtik.

"Bak, Fransız çubukları!" dedim onu dürterek. Connie boş boş baktı. "Paris'e ilk geldiğimizde, 'Fransız çubuklarından da alalım,' demiştim sen de gülüp bana köylü demiştin. Ben de annem onlara öyle der demiştim. Babam bu ekmekleri barbar işi bulurdu. 'Sadece kabuk!' derdi."

"Tam babanın lafı."

"Senle Paris'e ilk geldiğimizde yirmi tane falan alıp uçakta götürmüştük."

"Hatırlıyorum. Bana uçlarını kemirmeyi kesmemi söylemiştin."

"Eminim *kemirmeyi kes* dememişimdir."

"Öyle yaparsan bayatlar demiştin."

Bunun üzerine yine susup kuzeye Seine Nehri'ne doğru döndük.

"Albie ne yapıyor acaba?" diye sordu Connie.

"Uyumuştur herhalde."

"Eh, doğru. Hakkı var."

"Ya uyumuştur ya da pervazda neden küflü bardaklar olmadığını düşünüyordur. Muhtemelen otelin perdesine sigara yanığıyla

11 (Fr.) Fırın

delikler açıyordur. *Oda servisi! Bana üç muz kabuğu ve bir de ağzına kadar dolu küllük getirin...*"

"Douglas, buraya tam da bundan kaçmak için geldik."

"Biliyorum. Biliyorum."

Sonra yavaşlayıp durdu. Jacob Caddesi'nde küçük, biraz köhne bir otelin yanındaydık.

"Bak. Bizim otelimiz," dedi Connie koluma girip.

"Hatırlıyorsun."

"Hatırlamaz mıyım? Hangi odaydı?"

"İkinci kat, köşede. Sarı perdeli olan. Oradaki." Connie başını omzuma koydu. "Belki de tekrar bu otele gelmeliydik."

"Aklıma gelmişti ama Albie'yle birlikte orada olmak biraz tuhaf olur, diye düşündüm."

"Hayır, onun da hoşuna giderdi. Ona hikâyesini anlatırdın, artık yeterince büyüdü."

34. Jacob Caddesi'ndeki otel

On sekiz sene önce olmalı.

Ölen kızımızın doğum gününe çok az kalmıştı, tabii sonra da ölüm yıldönümü yaklaşıyor olacaktı. Bu günlerin Connie için zor olacağını biliyordum. Kederinin dalgalar halinde geldiğini gözlemlemiştim. Her tepe noktası arasındaki aralık artmaya başlamış olsa da kesinlikle bir başka fırtınanın zamanı gelmişti.

Kendime has, fazlasıyla zorlama yollarla ve bir tür manik zindelikle Connie'yi neşelendirmek için uğraşıyordum. Sabah programı yapan bir radyo sunucusunun canlılığıyla durmaksızın şakımalar, işyerinden sonu gelmeyen sevgi dolu telefonlar, sürekli vıcık vıcık dokunmalar, sarılmalar, alnından öpmeler... Moralini yükseltecek

hiçbir şey elimden gelmediği için gizliden gizliye, duvarları yumruklatan bir öfkeyle dönüşümlü olarak gelen basmakalıp duyarlılık örnekleri (Tanrım, keyifsiz olmasına şaşmamak gerek!) gösteriyordum ve kendi moralimi de yerine getiremiyordum. Çünkü benim de kendi suçluluk duygum ve üzüntüm yok muydu?

Genellikle benim yetmediğim zamanlarda onun çok sayıda sadık dostunun devreye girmesini bekleyebilirdim ama baktığımız her yerde bebekler, emekleyen çocuklar kol geziyordu ve ikimiz de onların gururla sergiledikleri bu tabloyu neredeyse çekilmez buluyorduk. Karşı taraf içinse, bizim varlığımız yeni anne babaların çekinmesine ve utanmasına yol açıyor gibiydi. Connie her zaman çok sevilen biri olmuştu, hem popüler hem komikti ama mutsuz olduğunda insanlar hakarete uğramış gibi oluyordu; özellikle bu durum kendi gururlarını ve neşelerini kaçırdığında. Bu yüzden hiç lafını etmeden kendi küçük dünyamıza çekildik ve usulca bir başımıza oturduk. Yürüdük, çalıştık, akşamları televizyon izledik. Belki biraz fazla içtik... Hem de yanlış sebeple.

Tabii ki başka bir çocuğun çare olabileceğini düşünmüştüm. Connie'nin tekrar hamile kalmak için can attığını biliyordum. Sevgi dolu ve birbirimize düşkün, bazı açılardan da eskisinden daha yakın olmamıza rağmen bazı şeyler kolay değildi. "Bebek yapmayı denemenin" stresi ve zorlukları defalarca yinelenmişti. Yaşananların gölgesi altında (şey, fazla ayrıntıya girmeyeceğim ama sadece şunu söyleyeyim; öfke, suçluluk ve keder pek afrodizyak görevi görmez) bir zamanlar kusursuz derecede mutlu olan cinsel hayatımız fazla sebatkâr ve görev gibi bir havaya bürünmüştü. Artık o kadar da eğlenceli değildi. Hiçbir şey gerektiği gibi eğlenceli değildi.

İşte o zaman aklımıza Paris geldi. Belki baharda Paris'e gitmek çare olabilirdi. Basmakalıp bir çözümdü, biliyorum ve şimdi o geziyi kusursuz hale getirmek için girdiğim zahmetleri hatırladıkça irkiliyorum. Birinci sınıf uçak bileti, otel odasında hazır

bekleyen çiçekler ve şampanya, Chi-Chi Meksika restoranında ve pahalı bir bistroda yaptırdığım rezervasyon... Ayrıca tüm bunlar internet öncesi bir dünyada, bu tür gezileri ayarlamanın doktora seviyesinde araştırma ve anlaşıldığı üzere ne konuşabildiğim ne de anlayabildiğim bir lisanda, sinirleri harap eden telefon görüşmeleri yapmayı gerektirdiği bir devirde ayarlanmıştı.

Ama şehir mayıs başında çok güzeldi, anlamsız derecede güzeldi ve biz de en güzel giysilerimizle sokaklarda yürümüş, kendimizi bir filmin içinde gibi hissetmiştik. Bütün öğleden sonrayı Rodin Müzesi'nde geçirmiş, otele dönüp ufacık bir küvetin içine tıkışıp şampanya içmiş, sonra kafamız güzel olduğu halde daha önce keşfe çıktığım bir Fransız restoranına (öyle sözde Fransız değil, zevkli ve sessiz bir yerdi) akşam yemeğine gitmiştik. Konuştuklarımızın hepsini hatırlamıyorum ama ne yediğimizi hatırlıyorum. Tadı daha önce yediğim bir şeye benzemeyen, derisinin altında çikolata topları olan tavuk ve kör bir dürtüyle şans eseri seçilen, tamamen bambaşka bir içki olabilecek kadar leziz bir şarap. Yine o bayat filmlerdeki gibi, masanın üzerinden uzanıp el ele tutuşmuştuk sonra da Jacob Caddesi'ndeki otelimize dönüp, sevişmiştik.

Sonrasında, uyumak üzereyken, Connie'nin ağladığını görüp irkilmiştim. Seks ve gözyaşı, rahatsız edici bir kombinasyondur. Tabii ben de yanlış bir şey yapıp yapmadığımı sormuştum.

"Üzülecek bir şey yok," demişti bana dönüp. Aynı zamanda güldüğünü de görebiliyordum. "Tam tersi."

"Neye gülüyorsun?"

"Douglas, galiba başardık. Hatta başardığımızı biliyorum."

"Neyi? Ne başardık?"

"Hamileyim. Biliyorum."

"Ben de biliyorum," dedim ve orada uzanıp güldük.

Elbette şunu belirtmem gerekir ki bunu "bilmenin" hiçbir yolu yoktu. Hatta gametlerin temas kurması ve zigot oluşturması için biraz zaman geçmesi gerektiği için o anda muhtemelen doğru bile değildi. Connie'nin gebelik hissi aslında "doğrulama sapmasına bir örnekti. Yani inanmak istediğimiz şeyi doğrulayan bulgulara değer verme arzusu. Pek çok kadın, seks sonrası hamile kaldıklarını kesinlikle "bildiklerini" iddia eder. Çoğu durumda olduğu gibi, hamile olmadıkları ortaya çıkınca da birdenbire daha önceki kesinliklerini unutuverirler. Nadir durumlarda da haklı çıkarlar ve de bunu doğaüstü ya da altıncı bir hissin doğrulanması olarak görürler. Doğrulama sapması bu işte.

Yine de, iki hafta sonra bir gebelik testi, ikimizin de zaten "bildiği" şeyi doğruladı ve otuz yedi hafta sonra Albert Samuel Petersen dünyamıza girerek hüzünlerimizi silip attı.

35. birazcık gün ışığı

- Tanrı aşkına Albie!

- Niye buna taktın ki?

- Neden bizimle gelmek istemiyorsun?

- Kendi işime bakmak istiyorum!

- Ama üç kişilik yer ayırdım!

- Onlara fark etmez. Annemle gidin. Göz göze diz dize bakışın falan işte.

- Sen ne yapacaksın?

- Etrafta dolaşıp fotoğraf çekeceğim. Müzik dinlemeye gidebilirim.

- İyi, biz de seninle gelelim mi?

- Hayır baba, bu iyi bir fikir değil. İyi fikrin tam tersi hatta.

- Ama amaç, yani bu seyahatin tüm amacı ailece birlikte vakit geçirmemiz değil miydi?

- Her gün birlikte vakit geçiriyoruz!

- Paris'te değil ama!

- Paris'in evden ne farkı var?

- Şey, eğer buna cevap vermem gerekiyorsa... Bu seyahat kaça patlıyor haberin var mı senin?

- Aslında hatırlarsan ben İbiza'ya gitmek istemiştim.

- İbiza'ya gitmiyorsun.

- Tamam, söyle o zaman kaç paraya patladı. Kaç para, söyle?

- Ne kadar olduğunun önemi yok.

- Durup durup lafını ettiğine göre belli ki var. Kaç para olduğunu söyle, üçe böl, sana borcum olsun.

- Kaç para olduğu umurumda değil, ben sadece... biz sadece ailece zaman geçirmek istedik.

- Beni yarın görürsünüz. Aman baba ya!

- Albie!

- Sabah görüşürüz.

- İyi. Peki. Sabah görüşürüz. Geç saatlere kadar uyumak yok. Tam sekiz buçukta ayakta ol, yoksa sıra beklemek zorunda kalırız.

- Baba, sana söz, bu tatil boyunca bir an bile rahat bir nefes almayacağım.

- İyi geceler Albie.

- *Au revoir. A bientot.* Ha, baba!

- Efendim?

- Biraz para versene.

36. tripadvisor

O meşhur tavuğu yediğimiz restoran, Parislilerin her yıl Loire Nehri'ne, Luberon Dağları'na ve Midi-Pyrénées bölgesine göç etmesi nedeniyle kapalıydı. Şehrin böyle kitleler halinde boşaltılmasındaki cüretkârlığa hep bir hayranlık beslemişimdir. Sanki bu biraz akşam yemeğine davet edilip de ev sahiplerinin çıktığını ve geride bir tepsi sandviç bıraktığını görmeye benziyor. Onun yerine biz de yerel bir bistro'ya gittik; o kadar *Parizyen* bir yerdi ki durum komedisi setlerine benziyordu. Kat kat mumların ışığı altında güçlükle seçilen şarap şişeleri, az bilinen Piaf şarkıları, Gauloises sigara ve Perrier maden suyu posterleriyle kaplı olmayan tek bir santimi bile kalmamış duvarlar...

'Pour moi, je voudrais pâté et puis l'onglet et aussi l'âpinard. Et ma femme voudrait le salade et le morue, s'il vous plaît.'

"Sizin için biftek, hanımefendi için de morina balığı. Hemen efendim." Garson gitti.

"Ben Fransızca konuşunca neden herkes İngilizce cevap veriyor?"

"Sanırım anadilinin Fransızca olmadığını anladıkları için."

"İyi de *nasıl anlıyorlar?*"

"Onu ben de çözemedim," diyen Connie güldü.

"Savaşta düşman hattının gerisine düşsem İngiliz olduğumu anlamaları ne kadar sürer?"

"Bence daha paraşütün açılmadan anlarlar."

"Peki sen..."

"Ben fark edilmeden bütün ülkeyi dolaşıp köprüleri havaya uçururum."

"Citroën bayiindeki genç tamircileri baştan çıkararak..."

Başını iki yana salladı. "Geçmişim hakkında çarpık izlenimlerin var. Tam olarak öyle olmamıştı. Tam olarak değil. Öyleyken bile pek eğlenceli değildi. O zamanlar pek mutlu değildim."

"Ne zaman mutlu oldun peki?"

Connie parmak uçlarımdan tutarak, "Douglas..." dedi. "Olta atma." Neyse ki artık muhabbet akışını sürekli devam ettirme zorunluluğu hissetmediğimiz bir yaştaydık. Yemeklerin arasında Connie romanını okudu, ben de gezi rehberine bakarak Louvre Müzesi'nin açılış saatlerini ve bilet düzenlemelerini kontrol ettim ve ertesi günün öğle ve akşam yemekleri için bazı restoranlar önerdim.

"Dışarı çıkıp yürüyerek kendimiz bir yer bulabiliriz," dedi. "Anlık karar verebiliriz." Connie gezi rehberlerine karşıydı, hep öyle olmuştu. "Neden herkesle aynı tecrübeleri yaşamak isteyesin ki? Sürünün ardına takılmak neden?" Üstelik etrafımızdaki müşteriler arasında İngiliz ve Amerikan seslerin ağır bastığı doğruydu; personelin bize istediğimiz ve beklediğimiz şeyi verdiği hissi vardı.

Sonra nihayet siparişler geldi. Restoran, yemeklerini o kadar lezzetli yapan o aşırı tereyağı ve tuz kullanımıyla gayet iyiydi ve şarabı da normalde içmemiz gerekenden biraz fazla kaçırmıştık. Üstüne bir de karımın hayatına bensiz devam etmek istediğini geçici olarak unutmaya yetecek kadar konyak içmiştim. Hatta o küçük odaya geri döndüğümüzde ikimiz de oldukça neşeliydik ve bugünlerde bu işi yapmanın beraberinde getirdiği hafif bir şaşkınlık eşliğinde seviştik.

Başkalarının cinsel hayatları, başkalarının tatillerine benziyor biraz. Güzel vakit geçirdikleri için memnun oluyorsun ama sen orada olmadığın için ille de resimleri görmek istemiyorsun. Bizim yaşımızda çok fazla ayrıntı vermek, insanın kafasının içinde ıslık çalarak ayaklarına bakmasına neden oluyor biraz. Tabii bir de sözcük bulmakta zorlanma problemi var. Bilimsel terimler, klinik olarak doğru olmakla birlikte o delişmen koyu yoğunluğu gerçek

anlamla aktarmıyor, vesaire vesaire... Ayrıca mecazdan ya da teşbihten, vadiler, orkideler, bahçeler ve bunun gibi şeylerden de uzak durmak istiyorum. Elbette ağız dolusu küfürlü söz kullanmak gibi bir niyetim de yok. Bu yüzden ayrıntıya girmeyeceğim. Sadece şunu söyleyeceğim, o güzel hisle ve sanki hâlâ öne doğru takla atabildiğimizi fark etmişiz gibi bir kişisel tatmin duygusuyla, ilgili taraflar için gayet iyi gitti. Sonra uzuvlarımız birbirine dolanmış halde uzandık.

"Birbirine dolanan uzuvlar." Bunu nerede duydum acaba? Belki de Connie'nin okumam için beni teşvik ettiği romanlardan birinde. *Uzuvları birbirine dolaşmış halde uyuyakaldılar.* "Balayı çifti gibi," dedi Connie. Yüzü yüzüme çok yakın, o kendine özgü tavrıyla gözlerini kırıştırıp sırıtıyordu ki birdenbire anlatılmaz bir hüzün dalgası çöktü üstüme. "Bu her zaman iyi oldu, değil mi?" diye sordum.

"Ne?

"İlişkimizin... bu yönü."

"Öyle. Sen de biliyorsun. Neden sordun?"

"Sadece bir gece bunu son kez yapacağımızı fak ettim biraz önce, ondan."

"Ah Douglas!" Connie gülerek yüzünü yastığa gömdü. "Eh, artık bütün zevki kaçmış oldu."

"Bu düşünce şimdi aklıma geldi."

"Douglas, bu eninde sonunda herkese oluyor."

"Biliyorum. Ama bu beklenenden biraz erken olacak."

Elini her zaman yaptığı gibi enseme götürerek beni öptü. "Endişelenmene gerek yok. Bunun son seferimiz olmadığından gayet eminim."

"Eh bu da bir şeydir herhalde."

"Son sefer olduğunda sana söylerim. Zil çalarım. Ben kefen giyerim, bir de ağır bir cenaze marşı çalarız." Öpüştük. "Söz veriyorum, son sefer olduğunda haberin olacak."

37. ilk sefer

İlk sevişmemiz apayrı bir hikâyeydi. Yine ayrıntılara girmeyeceğim ama her şeyi tek kelimeyle özetlemek gerekseydi, o kelime "muhteşem" olurdu. Connie'nin daha iyi bir sözcük bulacağına hiç şüphem olmasa da onun da bu yoruma katılacağını düşünmek istiyorum. İnsanlar buna şaşırabilir herhalde. Böbürlenmek istemiyorum ama o tür işlerde hep beklenenden daha iyi olmuşumdur. Bir kere istekliyim, ayrıca o zamanlar bol bol badminton oynuyordum, bu sayede fiziğim de gayet iyiydi. Bir de Connie'nin o sırada hâlâ bazı yapay uyarıcıların etkisi altında olduğunu da unutmamak gerek. Bunun da bir etken olduğunu kabullenmeye hazırım. İsterseniz kimyamızın uyuştuğunu da söyleyebilirsiniz. Bir keresinde Connie'ye eğer o gün kendinde olsaydı beni evine götürmeyeceğini söylemiştim. Karşı çıkmak yerine gülmüştü. "Muhtemelen haklısın," demişti. "Uyuşturucuya hayır demek için bir neden daha."

Sabah dörde doğru Whitechapel Caddesi'nin arkasında kalan mütevazı, teraslı bir eve geldik. Anlaşılan bu bölge o zamanlardan bu yana moda oldu. Belki de bunun tohumlarını Connie ve arkadaşları atmışlardı ama o zamanlar buralar benim gibi biri için haritada olmayan yerlerdi. Arkadaşlarımın ve iş arkadaşlarımın çoğunun yaşadığı banliyö semtleri Hammersmith, Putney ve Battersea'deki All Bar One barlarından ve Pizza Express restoranlarından çok uzaktaydık.

"Ağırlıklı olarak Bangladeşliler yaşıyor ama biraz da eski Doğu Yakası sakinleri var. Burayı seviyorum. Şehir eskiden, Yuppieler[12] taşınmadan önce böyleymiş." Kapıyı açtı. İçeri girmeli miydim?

"Şey... Ben gitsem iyi olur galiba," dedim omuz silkerek. Connie güldü.

"Saat neredeyse dört oldu!"

"Yürürüm diye düşündüm."

"Ta Balham'a kadar geri mi yürüyeceksin? Deli olma, içeri gel."

"Otobüs vardır eminim. Trafalgar Meydanı'na gidebilirsem oradan aktarma yapıp N77'ye binerim..."

"Aman Douglas! Doktoralı biri için fena halde kalın kafalısın."

"Bir beklenti içindeymişim gibi görünmek istemiyorum."

Connie, "Beklentiler..." dedi ve uzanıp elini enseme koyduktan sonra beni kuvvetlice öptü. Ve bu... Bu da muhteşemdi.

38. misket limonu, votka, sakız

Evde sistematik bir dağınıklık vardı. Connie olsa, "Küratör yüzü görmüş," derdi. Duvarların her yeri ünlü tabloların kopyaları, tebrik kartları, grupların ve kulüplerin posterleri, fotoğraflar ve çizimlerle kaplıydı. Mobilyalara "toplama" denebilirdi; bir kilise sırası, okul sandalyeleri, devasa, solmuş bir deri kumaştan, bir kısmı üzerine atılan kıyafetlerin, dergilerin, kitapların ve gazetelerin altında kalmış G şeklinde bir kanepe. Bir keman, bir basgitar ve bir pelüş tilki de gördüm.

"Ben votka içiyorum!" diye seslendi Connie mutfaktan. Mutfağın halini düşünmeye cesaret bile edemiyordum, "Ama buz yok. Sen de votka ister misin?"

12 Şehirli, genç, eğitimli ve meslek sahibi kimseler için kullanılan argo sözcük. (ç. n.)

"Küçük bir tane alayım," diye cevap verdim. Elinde içkilerle içeri girdi. Gelirken de o arada rujunu tazelemiş olduğunu fark edince yine sevinçten içim kıpır kıpır oldu.

"Gördüğün gibi temizlikçiler yeni geldi."

Bardağımı aldım. "İçinde misket limonu var."

"Biliyorum! Sofistike," dedi bir dilimini ısırarak. "Club Tropicana."

"Bu tablolardan sana ait olan var mı?"

"Hayır, onları kilit altında, güvende tutuyorum."

"Birkaç tanesini görmek isterim. Senin eserlerinden."

"Belki yarın."

Yarın mı?

"Fran nerede?" Çağlar boyu tüm ev arkadaşlarının olduğu gibi "tam bir çılgın" olan ev arkadaşı Fran hakkında da her şeyi anlatmıştı.

"Erkek arkadaşında kalıyor."

"Ah, peki."

"Sadece sen ve ben."

"Tamam. Sen nasıl oldun peki?"

"Biraz daha iyiyim. Öyle kafayı yediğim için özür dilerim. O hapı almamalıydım, kötü bir fikirdi. Ama benimle kaldığın için teşekkür ederim. Benim... yanımda kalıp beni rahatlatacak birine ihtiyacım vardı."

"Peki şimdi?"

"Şimdiyse, şimdi... harika hissediyorum."

Gülümsedik. "Peki," dedim. "Ben Fran'in yatağında mı yatıyorum?"

"Aman Tanrım, öyle bir şey olmayacağını umuyorum." Elimi tuttu ve tekrar öpüştük. Dudaklarında misket limonu ve sakız

tadı vardı. Hatta sakız hâlâ ağzındaydı; başka zaman olsa böyle bir şey itici gelirdi.

"Affedersin, iğrenciz," diye güldü sakızı çıkarıp. "Sakızı ağzımda oradan oraya iteliyoruz."

"Sorun değil," dedim.

Sakızı kapıya yapıştırdık. Elini sırtımda hissettim, kendi elimi de onun kalçasında, elbisenin üzerinde, sonra da altında... Durup nefes almaya çalıştım. "Aramızda hiçbir şey olmayacak sanıyordum."

"Fikrimi değiştirdim. Sen değiştirdin."

"Limondan pil yapma olayı yüzünden mi?" dedim. Öpüşürken güldü. Evet, bayağı şakacıydım.

"Yatak odam savaş alanı gibi," dedi kendini geri çekerek. "Hem gerçek anlamda hem de lafın gelişi."

"Olsun," dedim ve arkasından üst kata çıktım.

Bunları beklenmeyecek kadar rahatmışım gibi mi anlatıyorum? Mesafeli ve kayıtsız davranmışım gibi mi? İşin aslı, kalbim göğsümden fırlayıp çıkacak gibiydi. Her ne kadar heyecan verici olsa da sadece heyecandan değil, aynı zamanda nihayet, nihayet başıma güzel bir şey gelmek üzere olduğunu hissettiğimden. Değişimin yakın olduğunu hissediyordum; hayatımda bir şeylerin değişmesini her şeyden daha çok istemiştim. Acaba hâlâ öyle hissetmek mümkün mü? Yoksa sadece bir kez başımıza gelen bir şey mi bu?

39. sanatın kısa bir tarihi

Mağara resimleri. Kil üstüne bronz heykelcikler. Sonra, yaklaşık 1400 yıl boyunca insanlar, Bakire Meryem ile İsa'nın veya çarmıha gerilme olayının cesur fakat ilkel resimlerini çizdiler. Parlak zekâlı biri uzaktaki nesnelerin daha küçük göründüğünü fark etti ve Bakire

Meryem ile çarmıha gerilme resimleri çok gelişti. Birdenbire herkes ellerde ve yüz ifadesinde ustalaşmıştı ve artık heykeller mermerdendi. Tombul melekler ortaya çıkmaya başladı; o arada bir yerlerde ise evlerin iç mekânları ve cam kenarında durmuş iğne oyası yapan kadın çılgınlığı vardı. Ölü sülünler, üzüm salkımları ve birçok ayrıntı... Sonra tombul melekler kayboldu ve onların yerini hayal ürünü, idealize edilmiş manzaralar, ardından aristokratların at sırtında portreleri, daha sonrada devasa tuvaller üzerine resmedilen savaşlar ve gemi enkazları aldı. Sonra tekrar, divanların üzerinde uzanan veya banyodan çıkan kadınlara dönüldü ama bu sefer daha loş, daha az ayrıntıyla. Ardından çok sayıda şarap şişesi ve elma, sonra da balerinler. Yağlıboya resimlerde bir lekelilik (kritik bir terim bu) hâsıl oldu. Öyle ki resmedilenler, resmedildikleri şeye neredeyse hiç benzemiyorlardı. Adamın biri bir pisuvara imza attı ve işler çığırından çıktı. Ana renklerde düzgün dörtgenlerin ardından büyük emülsiyon blokları, sonra da konserve kutuları geldi. Ondan sonra da biri eline fotoğraf makinesini aldı, bir başkası beton döktü ve bütün olay umarsızca kafa karıştırıcı fraksiyonlara bölündükten sonra her şey herkese açık hale geldi.

40. filistin

Benim sanat tarihi anlayışım buydu işte. Karımla tanışıncaya kadar hikâyenin bu olduğunu söylerdim. Şu anda da pek gelişmiş sayılmasa da bunca zaman boyunca idare edecek kadar bir şeyler kaptım. Benim sanattan anladığım neredeyse Fransızcamla aynı düzeyde. İlişkimizin ilk zamanlarında Connie oldukça ateşli bir şekilde bana çeşitli kitaplar getiriyordu. Bunlar sahaflardan alınmış kitaplardı çünkü mutlu ama parasız dönemlerimizdeydik. Bir tanesi Gombrich'ten *Sanatın Öyküsü*, diğeri ise özellikle ben modern

sanat karşısında cık cıklamayı bırakayım diye verilmiş olan *Shock of the New*'du. Eh, aşkın ilk heyecanıyla, biri sana bir şey okumanı söylediğinde kesinlikle okunuyordu ve her ne kadar içeriklerini neredeyse hiç anlamamış olsam da muhteşem kitaplardı, ikisi de. Belki de Connie'ye karşılığında organik kimyada temel öncüllerden birini vermeliydim o bu konulara ama hiç ilgi göstermemişti.

Yine de (bunu Connie'ye itiraf etmeye çekiniyorum ama bence o da biliyor) sanat konusunda kendimi hep biraz kaybolmuş gibi hissetmişimdir. Sanki bir parçam eksikmiş veya hiç olmamış gibi. Teknik ressamlığı ve usta renk seçimlerini takdir edebilirim, toplumsal ve tarihî bağlamı anlarım ama ne kadar uğraşırsam uğraşayım verdiğim tepkiler bana temelde sığ geliyor. Ne söyleyeceğimi, hatta ne hissedeceğimi pek bilmiyorum. Portrelerde tanıdığım insanları ("Bak Tony Amca") veya film yıldızlarının yüzlerini arıyorum. Madam Tussaud ekolü sanat anlayışı... Realist çalışmalarda da detaylara bakarım; "Kirpiklere bak!" der, fırçanın inceliği karşısında aptalca bir hayranlık duyarım. "Gözlerdeki yansımaya bak!" Soyut resimde ise renge bakarım. "Maviyi beğendim!" Sanki Rothko'nun ve Mondrian'ın eserlerinin muazzam boya şemalarından çok az farkı varmış gibi. Deyim yerindeyse nesneyi kanlı canlı görmenin verdiği yüzeysel heyecanı, Büyük Kanyon, Tac Mahal ve Sistine Şapeli'ni bir araya toplayan şehir turu yaklaşımını anlıyorum. Nadideliği ve eşsizliği ayrıca, "Ne kadar?" diye soran eleştiri ekolünü biliyorum.

Ve tabii ki güzelliği görebiliyorum. Kendi işimde de o güzellikle karşılaşıyorum. Döllenmiş kurbağa yumurtasının simetrik çatlaması, zebrabalığı embriyosunun boyalı kök hücreleri veya farekulağı teresi olarak bilinen *Arabidopsis*'in elektron mikroskobu görüntüsü... Resimlerde de formları ve kalıpları, göze hoş gelen oran ve simetriyi görebiliyorum. Ama bunlar doğru tablolar mı? Zevk sahibi miyim? Kaçırdığım bir şey var mı? Bunlar öznel sorular elbette, doğru cevap diye bir şey yok. Ama bir galeriye gittiğimde

hep güvenlik görevlilerinin beni yaka paça dışarı çıkarmak için beklediği hissine kapılıyorum.

Karımın ve oğlumun böyle güvensizlikleri yok. Elbette, Louvre Müzesi'nin İtalyan galerisinde Albie ile Connie bir resme en uzun süre kim bakabilir oyunu oynadıklarında gösteriş yapmıyorlardı. Bu anlattığım olayda, bir Botticelli freskine kilitlenmişlerdi. Çatlamış ve solmuş, güzel bir şeydi ama gerçekten, o kadar bakacak bir şey var mıydı? Eserin her şeyini, fırça darbelerini, ışığın ve karanlığının karşılıklı etkileşimini, benim kaçırdığım her şeyi özümserken ben de beklemiştim. En sonunda bir kıpırdanma oldu ve ağır adımlarla İsa'nın çarmıha gerilmesini ve doğumu anlatan envai çeşit eseri, kırbaçlanmış veya oklarla delinmiş türlü türlü şehidi, başında bir kılıç gömülü olan sakin bir azizi, arkasında duman izi bırakmış bir melekten ürkmüş Meryem tablosunu (genellikle her yerde Meryem vardı) geçtik. Sanki bir anlamı varmış gibi, "Braccesco belli ki. Jet motorlu melek!" dedim ve devam ettik.

Uccello diye birine ait korkunç bir savaş tablosunu geçtik. Askerler kara bir oklu kirpi gibi kümelenmişti. Tuvalin üzerindeki çatlaklar ve gözyaşları eserin heybetine tuhaf bir şekilde katkıda bulunuyordu. Sonra, büyük merkez koridorda, sakallı bir adamın portresi gözüme ilişti. Daha yakından bakınca adamın yüzünün elma, mantar, üzüm ve balkabağından oluştuğu, burnunun da iri, olgun bir armut olduğu anlaşılıyordu. Arcimboldo'nun *L'Automne* adı eseri. "Bak Albie, adamın yüzü sebze ve meyvelerden oluşuyor!"

Albie gözleriyle, Bir Sanat Galerisinde Söylenen En Sıradan Söz ödülünü bana sunarak, "*Kitch*,"[13] dedi. Belki de bu yüzden müzelerdeki sesli rehberler o kadar rağbet görüyordu. Kulağınızdaki rahatlatıcı ses size ne düşünmeniz ve hissetmeniz gerektiğini

13 Genellikle orijinal bir tarzı olmayan bayağı ve zevksiz seri üretim nesnelerini, tasarımları ya da sıradan estetik bakış açısını ifade etmek için kullanılan Almanca bir terimdir. (ç. n.)

söylüyordu. *Solunuza bakın, inceleyin lütfen.* Bu sesin müze dışında ve tüm yaşam boyunca sürekli yanında olması ne korkunç olurdu!

Gezmeye devam ettik. Sanki lekeli lenslerden bakıyormuşsunuz gibi hatları belirsiz, güzel bir da Vinci tablosu vardı. Tabloda iki kadın itinayla bebek İsa'nın üstüne titriyorlardı. Ama bu resim Connie ile Albie'nin ilgisini çekmişe benzemiyordu. Bir sanat eseri ne kadar ünlü ve bilindikse ona bakmak için harcadıkları sürenin o kadar az olduğunu fark etmeden edemedim. Tabii ki *Mona Lisa*'yla, yani ihmal edilmiş diğer tuvallerin dik bakışları altında, yüksek tavanlı devasa bir odada, yan kesicilere karşı ikazda bulunan iki uyarı levhasının arasında muhteşem bir şekilde asılı duran Rönesans sanatının Hard Rock Cafe'siyle hiç ilgilenmemişlerdi. Sabahın erken saatlerinde bile bir kalabalık toplanmış, kollarını bir ünlünün omzuna atıp fotoğraf çektiren insanların yüzünde beliren o *inanamıyorum* bakışıyla poz veriyordu. "Albie! Albie, annen ve benim bir fotoğrafımızı çeker misin..." diye seslendim ama onlar çoktan Giaconda'yı hiçe sayıp Mona Lisa'nın olduğu duvarın diğer tarafındaki küçük bir tuvale geçmişlerdi. Hem lafın gelişi hem de gerçek manada gölgeler içinde iki çıplak kadının bir yargıca konser verdiği hafif karanlık bir Tiziano eseriydi bu. Onlar uzun uzun baktıkça ben de merak ettim. Acaba bu resimden ne anlamam gerekiyordu? Onlar ne görüyordu? Bir kez daha yüksek sanatın bana kendimi dışlanmış hissettirme gücüyle çarpılmıştım.

Albie gerideki ana koridorda Piero della Francesca'nın küçük bir portresinin önünde duraksamış, sonra küçük, pahalı deri ciltli çizim defterini çıkararak karakalemle resmi kopyalamaya başlamıştı. Bunu görünce altüst olmuştum. Mesela ileride neden bir sanat galerisinde yürümenin, Helvellyn Dağı'na tırmanmaktan daha yorucu olduğu üzerine bilimsel bir makale yazılabilir pekâlâ. Benim tahminim, kasları gergin tutmak için gerekli enerji ve ne diyeceğini düşünmek için harcanan zihinsel çabanın birleşimiyle

alakalı bir şey. Nedeni ne olursa olsun, bitkin bir halde deri kanepeye yığılıverdim ve sergi yerine Connie'yi inceledim. Eteğinin kalçası üzerinde gerilişini, ellerinin hareketini, bakışlarını tuvale kaldırdığında görünen boynunu... Sanat buydu işte, tam karşımdaki. Güzellik buydu.

Bana bakıp gülümsedi ve yanıma gelip yanağını yanağıma dayadı. "Yoruldun mu ihtiyar? Bu sonuncusu."

"Bu kadar sanat eseri fazla geldi. Keşke hangilerine bakacağımı bilseydim."

"Yanlarına bu iyi, bu kötü mü yazsınlar?"

"Keşke sadece iyi olanları gösterseler."

"Belki *iyi olanlar* herkes için aynı değildir."

"Ne diyeceğimi hiç bilemiyorum."

"Hiçbir şey demen gerekmiyor. Sadece karşılık ver. Hisset."

Beni kolumdan tutup ayağa kaldırdı ve bu geniş, muhteşem salon boyunca ilerleyip antik cam, mermer ve bronz eserleri geçerek Fransız on dokuzuncu yüzyıl eserlerine doğru devam ettik.

41. sanattan anlamak

Cinsel özlem, mahrem yaşanması yeğ tutulan özel bir duygudur ancak birlikte geçirdiğimiz ilk hafta sonunun bir hayli şaşırtıcı olduğunu söylemek yeterli olacaktır. O şubat günleri karanlık, fırtınalıydı ve biz de Whitechapel'daki o küçük evden çıkmaya pek istekli değildik. Tabii ki benim cumartesi günü laboratuvara gitmem söz konusu bile olamazdı; onun yerine yattık, filmler izledik, sohbet ettik, gece Hint yemeği almak için aceleyle dışarı çıkıp bütün personelin Connie'yi tanıyıp selam verdiği bir restorana gittik. Bize

bedava papadum ekmeği ve aslında kimsenin istemediği o küçük, çiğ soğan kutularından verdiler.

"Bu yakışıklı genç adam kim bakalım?" diye sordu başgarson.

"Ah, o benim rehinem," dedi Connie. "Tüymeye çalışıp duruyor ama kaçmasına izin vermeyeceğim."

"Doğru," dedikten sonra o sipariş verirken ben de bir peçetenin üzerine, "Yardım edin!" yazıp kaldırdım ve hepsi güldüler. Connie de gülünce yoğun bir sıcaklık ve sevgi hissettim; bir de başka birinin hayat enerjisine karşı bir parça imrenme.

Pazar sabahı, sanki muhteşem bir tatilin son günüymüş gibi melankolik bir hava vardı. Köşedeki büfeden gazete ve jambon alıp Connie'nin yatağına sığındık. Seksten başka bir şey yapmıyorduk diyemem ama en çok yaptığımız da oydu. Sohbet de vardı tabii. Connie bana en sevdiği albümleri çaldı ve gece gündüz, görünüşe göre rastgele zamanlarda bol bol uyudu. O saatlerde ben de kendimi dağılmış battaniye, çarşaf ve yorganların arasından kurtarıp keşfe çıkıyordum.

Yatak odası karanlık ve loştu. Süpürgelikler yüzlerce kitabın arkasında saklı kalmıştı. Cilt cilt güzel sanat kitapları, eski Rupert almanakları, klasik romanlar ve kaynak eserler... Kıyafetleri açık bir askıda asılıydı, dolap yoktu. Bu düzenleme, bana kelimelerle ifade edilemeyecek kadar havalı gelmişti ve içten içe askıyı karıştırmak, bazı kıyafetleri denemesi için ısrar etmek istemiştim. Connie'nin resimlerinin bulunduğu portföyler de vardı ve bana bunları incelemeyi yasaklamış olmasına rağmen kurdeleleri çözüp o uyurken göz atmıştım.

Çoğunlukla portre çalışmalardı. Bazılarında figürlerin hafifçe çarpıtılmış yüz hatları vardı. Bazıları ise daha gerçekçiydi; konturlar üç boyutlu bir grafik gibi tenin üzerine ince mürekkep çizgilerle çizilmişti. Aşağıya doğru bakışlar, yere dönük yüzler... Çalışmaları beklediğimden daha ulaşılabilirdi; hatta gelenekseldi ve resimlerini

fazla kasvetli bulmama rağmen çok, çok beğenmiştim. Ama tabii ona ait olduğu sürece bir alışveriş listesi de olsa beğenirdim.

Alt katta oturma odasının tarz bir şekilde dökük, derme çatma bir havası vardı. Sanki çocuklara yönelik masa oyunlarının oluşturduğu koca yığının, Çin restoranı levhasının, eski dosya dolaplarının ve yetmişlerden kalma bibloların yeri seçilirken uzun uzadıya düşünülmüştü. Hardal rengi kalın halı, mutfağın kirli fayanslarına doğru uzanıyordu. Üzerinde "iyi ve "kötü" zevkin aynı gizemli karışımını içeren devasa bir müzik kutusu vardı. Yetmişlerin yeni albümleri arasına karışmış bilinmeyen elektronik ve punk grupları, Frank Zappa, Tom Waits ve Talking Heads şarkılarının yanında ABBA, AC/DC ve Jackson 5.

Bunlar düpedüz benim boyumu aşıyordu. İroni; fark bu muydu? Benim kendi kültürel zevklerim oldukça sıradandı ama en azından içtendi. İyi tür kötü zevk ile kötü tür kötü zevk arasındaki farklı nasıl anlayabilirdim ki? Bir insan bir müziği nasıl ironik olarak dinleyebilirdi? İnsan kulaklarına nasıl ayar çekerdi? Benim ellerimde ABBA albümü alay konusu olabilirdi, Connie'nin ellerinde ise havalı bir şeye dönüşüyordu ama yine de aynı söz-nakarat-söz dizisinden ibaretti. Bir plak, onu çalanın kim olduğuna göre farklı özellikler mi kazanıyordu? Örneğin ben uzun süredir Billy Joel'in müziğini, özellikle de ilk ve orta dönem albümlerini beğenirim ve bu daha hippi, daha sivri tip biyokimyagerler arasında hep alay konusu olmuştur. Onlara göre Billy Joel yavan, orta yollu ve güvenli bir seçimdir. Oysa Connie'nin müzik kutusunda çok daha düz bir sanatçı olan Barry Manilow vardı. Connie ne yapıyordu da *Mandy* şarkısına bir şekilde "hava" katıyordu?

Aynı şey dekor için de geçerliydi. Connie'ye ve ev arkadaşına sanatsal anlamda itibar kazandıran süs eşyaları (tıp fakültesi iskeleti, cansız manken parçaları, pelüş oyuncaklar) beni seri katil gibi gösterebilirdi. Connie'nin benim Balham'daki dairemi göreceği günden korkuyordum. Demonte mobilyalar ve manolya rengi çıplak

duvarlar, *comatose yucca* bitkisi ve her şeyden daha çok göze çarpan televizyon. Tabii bir yandan da o aşamanın hiç gelmeyeceğini düşünmekten korkuyordum.

42. *cartes postales*

Elbette Connie tüm bunların hatırlatılmasından utanırdı. İronik zevksizliğin rahat bir aile hayatıyla ortaya çıkması zordur; böyle bir yaşantıda ıstakoza benzeyen telefon rehberleri insanların hoşuna gitmez. Ancak bir zamanlar Connie'de olan bu ironik zevksizlik şimdilerde durmaksızın ilginç yol tabelaları veya gövdelerinden ayrılmış oyuncak bebek başları arayışında olan Albie'ye geçmişti.

Hâlâ ikisinin de bayıldığı bir şey varsa o da kartpostal fetişi. Albie çok pahalı bir duvar kâğıdıymış gibi odasını kartpostallarla kapladı ve biz de görev duygusuyla kendimizi Louvre Müzesi'nin hediyelik eşya mağazasında, koca koca *cartes postales* yığınları arasında bulduk. Ben de oyuna katılmaya çalışıp raflardan bir kart seçtim. Géricault'un *Medusa'nın Salı* isimli tablosu. Tabir caizse içerdiği fantastik drama nedeniyle aslını görmekten zevk aldığım bir tablo. Tablo "Büyük Fransız Tabloları" salonunda, antik dünyadaki savaşları, ateşler içindeki kentleri, Napolyon'un taç giyme törenini, Moskova'dan çekilişi anlatan, Ridley Scott ekolü, binlerce kişilik kadro, güçlü ışık ve efektlerle dolu, ev büyüklüğündeki tuvallerin yanında asılıydı. Üçümüz devasa *Medusa*'nın önünde durmuştuk. Gözlemlerim, "Ama bu resmi yapmak ne kadar da sürmüştür..." ve "Şuradaki adama bakın. Kesin başı belada!" ya da "Acaba bu durumda olsak biz ne yapardık?" şeklindeydi. Kartpostalı Albie'ye gösterdim. Resim, 10x15 ölçüleriyle sınırlanınca sanki gücü azalmıştı. Albie omuz silkip kendisinin ve Connie'nin seçtiği kart yığınını bana verdi ve ben de parasını ödemeye gittim.

43. kartpostallar

Connie'nin evinde mutfak duvarının tamamı kartpostal kaplıydı. Yer yer iki ya da üç tanesi üst üste, sanat okulundan arkadaşlarının Polaroid fotoğraflarıyla birbirine karışmıştı. Ellerinde sigaralarla poz veren bir sürü punkçı kız vardı ama aynı zamanda sergilenen yakışıklı genç adamların sayısına da çok şaşırmıştım. Genellikle Connie ya da Fran sevgi dolu bir ifadeyle onların etrafından sarkmış dudaklarını büzüyor ya da öpücük atıyorlardı. Kamuflaj giysileri ya da boyalı önlükler giymiş adamlar, ilginç sakal-bıyık modelleri olan tipler, göz korkutucu, gülümsemeyen adamlar... Bilhassa bir tanesi, saçları kazınmış, masmavi gözlü, ağzından sarkan sigara ve elinde bira şişesiyle serseri gibi bir tip... Aksiyon filmlerindeki paralı askerlere benzeyen adam kameraya bakıyordu. Connie ise ona yapışmıştı ya da yeni yeni uzayan saçların göründüğü kafasını öpüyordu. Yanağını yanağına bastırmıştı ve dudaklarını uzatmıştı. Adama delicesine hayran olduğunu fark etmemek imkânsızdı. Tabii bunu görmek ise berbat bir histi.

"Bunları kaldırmam lazım herhalde," dedi arkamdan.

"Bu o mu?"

"Angelo. Eski sevgilim." Angelo. Adamın adı bile rüzgâr gibi esiyordu. Douglas, Angelo gibi bir isme nasıl rakip olabilirdi? "Çok yakışıklı."

"Evet. Artık benim için bir önemi yok. Dediğim gibi, fotoğrafları kaldıracağım." Hafifçe çekiştirerek duvardaki en göze çarpan fotoğrafı söktü ve geceliğinin cebine attı. Yani fotoğraf çöpe gitmemişti. Artık göğsünün tam üzerinde duruyordu.

Bir an sessizlik oldu. Pazar günü, öğleden sonraydı. İnsanın üzerine daima dayanılmaz bir kasvet yayma tehdidiyle dolu olması bugünün özelliğiydi ama ben evden olumlu bir hisle ayrılmak istiyordum. "Ben gideyim en iyisi."

"Rehine kaçıyor."

"Kaçmaya kalkarsam beni durdurur musun?"

"Bilmem. Durdurulmak istiyor musun?"

"Bir sakıncası olmazdı."

"Tamam," dedi. "O zaman yatağa dönelim."

44. romantik komedi halleri

İşkence gibi, değil mi? Ama işte bir zamanlar birbirimizle böyle konuşurduk. Benim için yeni bir sesti bu. Bir şeyler değişmişti; nihayet pazar gecesi evden sendeleye sendeleye çıkıp ağrı içinde ve üstüm başım gülünç denecek kadar darmadağınık bir halde, boş trende Balham'a dönerken Connie Moore'a âşık olduğumdan hiç şüphem yoktu.

Bu kesinlikle bir kutlama sebebi değildi. Çoğu zaman aşağılanma ve çaresizlikle dolu, berbat, hatta zalimce davranışlarla son bulduğu halde âşık olmanın neden bu kadar şahane bir olay gibi görülerek göklere çıkarıldığı beni genellikle şaşırmıştır. Geçmiş tecrübelerime bakınca yaşadıklarımın arka planına *Jaws* filminin müziği, *Sapık* filmindeki keman seslerinden çok daha uygun olurdu.

İki ya da üç "ciddi" ilişkim olmuştu tabii. Hepsi de yarım düzine yumurtanın raf ömründen biraz daha uzun sürmüştü ancak mutluluk ve sevgi dolu anlar olmakla birlikte, o güne dek kalplerimiz alev almamıştı. Evet, benim de buluştuğum insanlar oluyordu. Pek de istemediğim bir pozisyon için gitmek durumunda olduğum bir dizi başarısız iş görüşmesi gibiydi bunlar. Görüşme yeri sıklıkla sinemalar oluyordu çünkü konuşma zorunluluğu daha azdı. Çoğu zaman koca bir paket Maltesers çikolata yemenin verdiği bulantı hissiyle, saat ona çeyrek kala evde oluyordum. Bu randevularda aşk ve arzunun rolü yok gibi bir şeydi. Başroldeki duygular utanç ve

çekingenlikti. Birimiz ya da diğerimiz dayanamayıp da o standart "arkadaş kalalım" cümlesini söyleyene kadar her karşılaşmamızda katlanarak artan bir rahatsızlık olur, o söz söylendikten sonra ise yollarımız ayrılırdı. Hatta bazen hızla koşarak uzaklaşırdık. Romantik aşka, o gerçek duyguya ise daha önce bir kez yakalanmıştım ancak Liza Godwin'i hatırlamak, Titanik kaptanının buzdağını sevgiyle hatırlamasını beklemek gibi bir şeydi.

Liza'yla üniversitenin ilk günü tanışmıştık. Çağdaş diller bölümünde okuyordu. Hemen çok iyi, ayrılmaz iki arkadaş olmuştuk. Ta ki ben çığırından çıkan bir şeri partisinde ona asılma hatasını yapana kadar. Öpme girişimime başını aşağı eğip dizlerini kırarak ve bir helikopterin pervanelerinden kaçar gibi hızla geri çekilerek karşılık vermişti. Tabii bu olay aramızı soğutmuştu; bir süre sonra çare olarak yurdumuzun koridorlarında onun oda kapsının altından atılan notlardan ve mektuplardan medet umar olmuştum. Odalarımızın yakın olması bir zamanlar ikimizi de sevindiren bir durumken artık Liza için öyle bir sorun olmuştu ki başka bir binaya taşındı. Ben de ona gece geç saatte ve pek ayık denilemeyecek halde telefon açardım. Gecenin bir yarısı gelen dengesiz cümlelerle bir telefondan daha çekici ve pervasız ne olabilirdi? Bir kadının içini bundan başka ne eritebilirdi?

Hakkını vermek lazım, Liza hep cana yakın ve duygularıma karşı anlayışlı davrandı. Ta ki ragbi takımının birkaç oyuncusunun bir süre "geri çekilmeyi" düşünmemi önerdiği noktaya kadar. Onların olaya karışması tüm belirsizliği ortadan kaldırdı ve aşk ile şiddet arasındaki savaşı şiddet kazandı. Bir daha Liza Godwin'le hiç konuşmadım. Yine de korkarım bu olay çok ağırıma gitti. "Aşırı doz" sözcüğünü kullanmaktan imtina ediyorum. Güvenlik kılavuzlarına aldırış etmemek demek daha doğru olacak. Aspirinler suda çözünenlerdendi; sanırım beş tanesini çözmek için gereken suyun hacmi kayda değer miktardaydı ve dayanılmaz bir tuvalet ihtiyacı

ve son derece boş bir kafayla uyanmak demekti. Geriye dönüp baktığımda tüm bunlar çok karaktersizce, utanç verici geliyor; bir anlık ergen melodramı işte. Elime ne geçecekti ki? "Yardım çağrısı" da değildi bu. O kadar gürültü çıkarmaya utanırdım. Yardım öksürüğü. Belki de oydu işte. Boğazı temizleme çağrısı.

Dolayısıyla belirtileri uykusuzluk, baş dönmesi ve kafa karışıklığını takiben bunalım ve kalp kırıklığı olan bir rahatsızlığın nüksetmesinden korkmak için makul bir gerekçe vardı. Kuzey Hat treni sarsılarak Balham'a girerken şüpheler çoktan yığın yığın birikiyordu. Connie'nin kararı aklı başında bir düşüncenin ürünü olmadığı gibi, gecenin üçünde hissettiği tutkunun gelecek perşembeye, ikimizin de ayık ve ne yaptığımızın farkında olacağı ikinci görüşmemize kadar dayanması olası görünmüyordu. Sonra bir de şu anda bile Connie'nin geceliğinin göğsüne en yakın cebinde pusuya yatmış olan Angelo vardı. Hiçbir şey cepte görülemezdi. Connie Moore'u kazanmak, Connie Moore'u elde tutmak, ta buraya, Paris'te bir ikindi vaktine kadar devam edecek bir mücadele olacaktı...

45. *pelouse interdite*

...Luxembourg Bahçeleri'nde yediğimiz öğle yemeğinin ardından kestirdiğimiz bu ikindi vaktine kadar... Bu park öyle zarif ve bakımlıydı ki sanki birileri çıkıp etrafa zarar vermeyeyim diye ayakkabılarımı çıkarmamı isteyecekti. Çimlerde uzanmaya sadece parkın güney ucundaki şerit gibi sıkışık bir bölümde izin veriliyor, güneşlenenler buraya alabora olmuş bir geminin gövdesine yapışır gibi yapışıyorlardı. Ağzımız şaraptan ve tuzlu ördekten kupkuru olmuştu. Biz de asidi çoktan kaçmış mineralli sudan sırayla içerek susuzluğumuzu gidermeye çalıştık.

"Fransızlar bunu nasıl yapıyor?"

"Neyi?" Connie, karnımı başına yastık yapmış uzanıyordu.

"Öğle vakti şarap içmeyi. Uyuşturulmuş gibiyim."

"Artık yapıyorlar mı bilmiyorum. Bence artık sadece biz turistler yapıyoruz."

Solumuzda, dört İtalyan öğrenci, plastik tepsilerdeki paketlenmiş Çin yemeklerinin üzerine eğilmişti. Sıcak, durgun havada kıvamlı sirke kokusu asılı kalıyordu. Sağımızda, üç cılız Rus oğlan cep telefonlarının hoparlöründen Slav hip-hop müziği dinliyor, ellerini kazınmış başlarına götürüp ara ara kurt gibi uluyorlardı.

"Proust'un Şehri..." diye iç çekti Connie. "Truffaut ve Piaf'ın şehri."

"Güzel vakit geçiriyorsun, değil mi?"

"Hem de çok." Arkasına uzanıp eliyle elimi aradı ama o kadar uğraştı ki kolu geri düştü.

"Sence Albie mutlu mu?"

"Masrafları babası karşılarken Paris'te cirit attığı için mi? Elbette mutlu. Ama unutma, mutluluğunu belli etmek onun prensiplerine aykırı."

"Sürekli nerelere kaybolup duruyor?"

"Belki burada arkadaşları vardır."

"Ne arkadaşı? Fransa'da arkadaşı yok ki."

"Arkadaşlık artık bizim zamanımızdakinden farklı bir anlama geliyor."

"Nasıl yani?"

"Eh, internete girip, 'Hey, Ben Paris'teyim,' yazıyor, sonra bir başkası çıkıp, 'Ben de Paris'teyim,' diyor ya da başka biri 'Benim arkadaşım Paris'te yaşıyor, buluşun,' diyor. O da buluşuyor."

"Kulağa korkunç geliyor."

"Biliyorum. Yeni insanlar, plan yapmadan harekete geçmeler."

"Mektup arkadaşına yazmak bile yeterince zordu."

Connie yuvarlanarak önüne döndü ve birden dikkat kesildi. "Douglas, senin mektup arkadaşın mı vardı?"

"Düsseldorf'tan Günther. Bize kalmaya geldi ama pek başarılı geçmedi. Annemin yemeklerini yiyemiyordu. Çocuk günden güne bariz bir şekilde erimeye başladı. Onu geriye bir deri bir kemik halde göndeririz de başımız belaya girer diye ödüm kopuyordu. En sonunda babam, önündeki ciğeri ve soğanları bitirene kadar çocuğu âdeta sandalyeye bağladı.

"Ne kadar değerli anıların varmış. Peki sen Düsseldorf'a davet edildin mi?"

"Ne tuhaf ki hayır!"

"Adresini bulup o çocuğun izini sürmelisin."

"Belki yaparım. Senin mektup arkadaşın var mıydı?"

"Fransız bir kız. Elodie. Tuhaf bir sutyen giyiyordu ve bana sigara sarmayı öğretmişti."

"*Gerçekten* eğiticiymiş," dedim.

Connie tekrar dönüp gözlerini kapattı.

"Yine de ona rastlamak güzel olurdu," dedim. "Arada bir olsun."

"Günther'e mi?"

"Oğlumuza."

"Eh, bu gece göreceğiz. Ben ayarladım. Şimdi bırak da uyuyayım." Rusça hip hop şarkılarının ninni gibi gelen sesiyle kestirdik. İlginç bir şekilde sadece şarkının küfürlü yerleri İngilizce kalıyordu; herhalde mümkün olan en geniş uluslararası dinleyici kitlesini gücendirmek için olsa gerek. Akşamüzeri oturup esnerken Connie bisiklet kiralamayı teklif etti. Hâlâ biraz sarhoş halde, el arabası gibi hantal, belediyeye ait bisikletleri hoşumuza giden sokaklar boyunca sürdük.

"Nereye gidiyoruz?"

"Bilerek kayboluyoruz," diye seslendi Connie. "Turist rehberine, haritaya izin yok."

Yolun yanlış tarafında, hantal bir bisikleti sürmek için kafamız fazla dumanlı olsa da pervasız ve umursamaz bir tavır takınıp dizlerimiz arabaların yan aynalarını sıyırdıkça taksi şoförlerinin yumruk sallayışlarını görmezden gelerek gülümsedim, gülümsedim, gülümsedim...

46. françois truffaut

Bu sıcak duygular akşam da devam etti. Connie, Place d'Italie yakınındaki kent parkında bir açık hava sineması görmüş ve birlikte oraya gidip film izlemeye karar vermişti. Güzel Zamanlar Oteli'nden aşırdığımız bir yatak örtüsünü piknik örtümüz yapmıştık. Pembe şarap, ekmek ve peynir vardı. Akşam havası ılık ve açıktı. Albie bile burada olduğuna memnun görünüyordu.

"Film Fransızca mı olacak?" diye sordu ekranın karşısında yerimizi hazırlarken.

"Merak etme Albie, anlarsın. Güven bana."

Filmin adı *Les Quatre Cents Coups* yani *400 Darbe*'ydi; izlemenizi tavsiye ederim. Benim film zevkim gerilim veya bilimkurgu/fantezi tarzıdır ama içinde gerçek darbeler olmamasına rağmen film eğlenceliydi. En sonunda başı yasalarla derle giren zeki fakat sorumsuz Antoine'ın yaşadığı talihsiz olaylar anlatılıyordu. Annesi tarafından aldatılmakta olan sevimli babasının, genç Antoine'a olan sabrı da tükeniyor ve çocuğu ıslahevi benzeri bir yere gönderiyorlardı. Oradan kaçan Antoine denize doğru koşuyordu (daha önce hiç deniz görmediği için). Sonra da genç adam sorgulayıcı, hatta apaçık suçlayıcı bir ifadeyle kameraya bakarken film öylece duruyordu.

Konu açısından bakınca bir *Geçmişi Olmayan Adam* değildi ama yine de eğlenmiştim. Şiir, isyan, gençliğin (benim gençliğim değil, başkalarının gençliği) coşkusu ve kafa karışıklığı hakkındaydı ve Albie'yi derinden etkilemişti. Filme o kadar dalmıştı ki geçici bir süreliğine de olsa içmeyi unutmuş, ellerini kalçalarının üzerine koyup en son ilkokuldaki beden dersinde, minderlerin üzerinde gördüğüm bir duruşla dizlerinin üzerinde kalmıştı.

Gökyüzü kararda ve projeksiyonun odağı daha net bir hale geldi. Kelebekler selüloit üzerindeki benekler gibi ekrana çarpıyorlardı (belki de yarasaydı ya da her ikisi de). Albie de orada oturmuş, oldukça sakin bir çocukluk geçirmiş olmasına rağmen kendini karakterle ve şiddetle özdeşleştiriyordu. Ara sıra dönüp de monokrom ekranın ışığında beyaz beyaz parlayan profilini gördüğümde kendimi ona duyduğum müthiş sevgiyi hissederken buluyordum. Her ikisine karşı, bize, Petersen Ailesine karşı içimde bir sevgi ve şefkat çarpıntısı vardı. Evliliğimizin, ailemizin o kadar kötü olmadığı, hatta çoğundan daha iyi olduğu ve ayakta kalmamız gerektiği kanaati...

Sonuç olarak açık havada film izlemek çok hoştu fakat sanki hemen akıp geçmişti. Son görüntü dondu. Antoine Doinel ekrandan o tarif ettiğim bakışı atıyordu. Albie de avuçlarının tabanıyla gözyaşlarını tekrar gözlerine doldurmaya çalışır gibi yanaklarını ovuşturuyordu.

"Bu," diye buyurdu. "Hayatım boyunca gördüğüm en manyak, en muhteşem filmdi."

"Albie, böyle konuşmak şart mı gerçekten?" dedim.

"Görüntüler de büyüleyiciydi!"

"Evet, görüntüleri ben de beğendim," diye umutla lafa girdim ama Albie ve Connie sımsıkı sarılmıştı. Albie annesini kucaklarken ikisi de kahkahalarla gülüyorlardı. Sonra Albie yanımızdan ayrılıp yaz gecesine karıştı. Connie ve ben de tekrar bisiklet riskine gire-

meyecek kadar sarhoş, genç âşıklar gibi el ele tutuşarak üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci bölgeler boyunca eve yürüdük.

47. ikinci randevunun kaçınılmaz zorluğu

Doktora derecem olsa da ikinci randevuda ne yapmak gerektiğine dair o çetrefilli algoritma beni kesinlikle bozguna uğratmıştı. Tüm restoranlar ya fazla resmi ve gösterişli ya da fazla rahat ve ucuz geliyordu. Şubat ayının son günleriydi ve Hyde Park'a gitmek için hava çok soğuktu. Her zaman tercih ettiğim sinema seçeneği de doğru değildi. Sinemada konuşamazdık, onu göremezdim.

Doktora sonrası çalışmalarımı yaptığım laboratuvarın önünde, kampüsün avlusunda buluşmayı kararlaştırdık. Connie sanat okulundan ayrıldığından beri, haftanın dört günü St. James'teki bir ticari galeride çalışıyordu. Orası hakkında ağzına geleni söylüyordu (dandik sanat eserleri, zevkten çok para sahibi olan müşteriler) fakat bu iş sayesinde, doğu Londra'da her biri kendi dönüm noktasını bekleyen arkadaşlarıyla birlikte paylaştığı küçük stüdyoda (buraya kolektif diyorlardı) kendi resimleri üzerinde çalışırken kirasını ödeyebiliyordu. Bu bana göre tamamıyla umutsuz, yapılandırılmamış bir kariyer planıydı. St. James ise en azından kirasını ve ekmeğini çıkarabilmesi anlamına geliyordu. Kekelemelerle dolu bir telefon görüşmesinde ona uygun otobüs güzergâhlarını, 19, 22 ve 38 numaralı hatların işleyişini açıklamıştım. "Douglas, ben Londra'da büyüdüm," demişti. "Otobüse binmeyi biliyorum. Altı buçukta görüşürüz." Saat altı yirmi iki de, saat kulesinin altında, *Biyokimyager* dergisinin son sayısına bakıyor, hiçbir şey anlamadan sayfalar üzerinde göz gezdiriyordum. Altı kırkta hâlâ dergiye bakarken onu görmeden önce geldiğini duydum. Yüksek topukların tıkırtısı, kampüsün bu bölgesinde yaygın bir ses değildi.

İçinde yaşadığımız dijital çağda, artık bir yüzü istediğimiz an görebileceğimiz elektronik araçlara sahibiz. Fakat o zamanlar yüzler de telefon numaraları gibiydi; önemli olanları ezberlemeye çalışırdın. Ancak benim geçen hafta aklımdan çektiğim kareler solmaya başlamıştı. Bu fırtınalı, kurşuni günde, cinsellikten uzak ve tamamen ayık bir haldeyken hayal kırıklığına uğrayacak mıydım?

İhtimal bile yoktu. Onu gördüğümde gerçek, anılarımın çok daha ötesindeydi. Uzun, siyah bir pardösünün kalkık yakalarıyla çevrelenmiş şahane bir yüz, pardösünün altında eski moda kiremit rengi bir elbise, özenli bir makyaj, kara gözler, elbiseyle aynı renkte dudaklar... Artık Rat and Parrot lokantasındaki karides tabağı seçenekler arasından çıkmıştı.

Biraz çekingen bir şekilde öpüştük. Bana kulak memesi düştü, ona ise saç. "Muhteşem görünüyorsun."

"Bu mu? Ha, iş için giymem gerekiyordu da." Sanki *senin için değil* der gibiydi; sekiz saniye geçmişti ve şimdiden acemice bir öpücük ve hayali bir küçümseme yaşanmıştı. Akşam önümüzde uçsuz bucaksız bir kanyon boyunca gerilmiş bir ip gibi uzanıyordu. Olayın önemini göstermek için en güzel ceketimi giymiştim. Çikolata kahvesi fitilli kadife kumaştan gösterişli bir ceket ve mürdüm rengi örgü kravat. Elini kravatın düğümüne götürüp düzeltti.

"Çok hoş. Aman Tanrım! Gerçekten de yaka cebinde dolmakalem var.

"Bir bilim adamı olarak buna mecburum. Bu da benim üniformam sayılır."

Gülümsedi. "Burada mı çalışıyorsun?"

"Şurada, laboratuvarda."

"Peki sirke sinekleri?"

"İçeride. Gelip görmek ister misin?"

"Beni alırlar mı? Laboratuvarların çok gizli olduğunu düşünürdüm hep."

"Sadece filmlerde."

İki eliyle kollarımı kavradı. "O zaman sirke sineklerini görmem şart!"

48. böcek bölümü

Yüzünü tül perdeye yanaştırıp büyülenmiş gibi sinek bulutuna baktı. Sanki onu tek boynuzlu at kafesine götürmüşüm gibiydi.

"Neden sirke sinekleri? Neden karıncalar, böcekler, çekirgeler değil?"

İlgisi samimi miydi, abartılı mı yoksa numara mı yapıyordu, emin olamıyordum. Belki de böcek bölmesini bir tür sanat kurgusu gibi görüyordu. Böyle şeyler oluyor, biliyorum. Sebebi ne olursa olsun, "Neden sirke sinekleri?" duymaya can attığım bir soruydu. Ona hızlı üreme özelliğini, bakım masraflarının düşük olmasını ve dikkat çekici fenotiplerini açıkladım.

"Mesela..."

"Mesela gözlemlenebilir özellikler, hususi nitelikler, genotip göstergeleri ve ortam. Sirke sineklerinde kanatların daha kısa olması, göz pigmentasyonu, genital mimarideki değişiklikler..."

"Genital mimari. Grubumun adını buldum!"

"Yani çok kısa bir sürede mutasyon göstergeleri görülebilir. Sirke sinekleri, evrimin hareket halidir. Onları bu yüzden seviyoruz."

"Evrimin hareket hali... Peki onların genital mimarisini incelemek istediğinizde ne yapıyorsunuz? Lütfen, lütfen hepsini öldürdüğünüzü söyleme?"

"Genellikle bayıltıyoruz."

"Minik sopalarla mı?"

"Karbondioksitle. Ardından bir süre sonra sendeleyerek ayağa kalkıp seks hayatlarına devam ediyorlar."

"Benim tipik hafta sonum."

Bir an suskunluk oldu.

"Bir tanesini alabilir miyim peki?" Parmağını cama bastırdı. "Şunu, şuradaki istiyorum."

"Japon balığı değil ki onlar. Bilimsel araç olarak kullanılıyorlar."

"Ama bak, beni gerçekten sevdiler!"

"Belki de bayat muz koktuğun içindir!" Bir suskunluk daha oldu. "Bayat muz kokmuyorsun. Affedersin, neden bayat muz koktuğunu söyledim, bilmiyorum."

Omzunun üzerinden bakıp gülümsedi ve iyi vakit geçirmeyi bilenlerin sadece sanat okulu grubu olmadığını göstermek için onu evcil sirke sineğimiz Bruce'la tanıştırdım.

49. tedbir

Tur devam etti. Ona soğuk odayı gösterdim ve buranın ne kadar soğuk olduğundan bahsettik. Sonra da 37 derece olan odaya geçtik.

"Neden 37 derece?"

"Çünkü insan vücudunun iç sıcaklığı bu. Birinin içinde olmak böyle bir his."

Connie ifadesizce, "Seksi," dedi ve devam ettik. Kuru buzu inceledikten sonra santrifüjün çalışmasını gösterdim. Mikroskoptan, parazit solucanlarıyla enfekte edilmiş bir sıçanın dilinden alınan kesitlere baktık. Ah evet, bu gerçek bir randevuydu ve her zamanki gibi geç saatlere kadar çalışan iş arkadaşlarımızın, deney tüplerine bakan bu güzel kadını görünce şaşkınlıktan ağızları açık, kaşları

kalkık, memnun yüzlerini fark etmeye başlamıştım. Ona boyaları karıştırması için Petri kapları verdim.

Turumuz sona erdiğinde onun tavsiyesi üzerine, içeriye girebileceğimi hayal bile etmeden defalarca önünden geçtiğim o küçük Doğu Avrupa restoranına gittik. İçerisi soluk ve loştu. Bu sanki sepya bir fotoğrafın içine girmek gibiydi. Kamburu çıkmış, antika gibi bir garson ceketlerimizi alıp bizi bir bara aldı. Connie'nin tavsiyesi üzerine küçük, kalın bardaklardan votka içtik. Sonra bordo renkli, kadifemsi bir çorba içtik. Leziz, dolgun mantılar ve pankekler yedik, şurup gibi bir kırmızı şarap içtik. Neredeyse boş olan mekânın köşesinde yan yana oturduk ve biraz sonra kafamız puslu, mutlu ve hatta neredeyse rahatlamıştık. Dışarıda yağmur yağıyordu, camlar buharlanmıştı ve elektrikli şömine yanıyordu. Her şey şahaneydi.

"Bilimin nesine imreniyorum biliyor musun? Kesinliğine. Zevk ya da moda gibi bir derdin yok ya da ilham gelmesini, şansının dönmesini beklemek zorunda değilsin. Bir... metodoloji var. Bilimsel sözcük bu mu? Her neyse, demek istediğim sadece çok çalışıp eserini yontuyorsun ve eninde sonunda doğruya ulaşıyorsun."

"O kadar kolay değil. Ayrıca çok çalışıyorsun."

Omuz silkip elini salladı. "Eh, ben alışkınım."

"Resimlerinden bazılarını gördüm. Bence büyüleyici."

Kaşlarını çattı. "Ne zaman gördün?"

"Geçen hafta sonu. Sen uyurken. Çok güzellerdi."

"O zaman muhtemelen ev arkadaşımındır."

"Hayır senindi. Onunkileri hiç beğenmedim."

"Fran çok başarılı. Çok satıyor."

"Hımm, bilmiyorum."

"Çok yeteneklidir ve kendisi benim arkadaşım."

"Öyle tabii ama ben yine de seninkileri sevdim. Bence çok..." Sanatsal bir terim aradım. "Güzeller. Yani, ben sanattan pek anlamam..."

"Ama ne sevdiğini bilirsin, öyle mi?"

"Aynen. Ayrıca muhteşem eller çiziyorsun."

Gülümsedi, kendi eline baktı ve parmaklarını ayırıp elini elimin üzerine koydu. "Sanattan bahsetmeyelim. Ya da sirke sineklerinden."

"Tamam."

"Onun yerine geçen hafta sonundan konuşsak nasıl olur? Neler olduğundan yani."

"Peki," dedim. *İşte başlıyoruz.* Silah sürgüsü çekildi, diye geçti içimden. "Ne söylemek istiyordun?"

"Bilmem. Daha doğrusu... bildiğimi sanıyordum."

"Devam et."

Tereddüt etti. "Önce sen."

Bir an düşündüm. "Tamam. Çok basit. Harika vakit geçirdim. Seninle buluşmak çok hoşuma gitti. Eğlenceliydi. Tekrar yapmak isterim."

"Bu kadar mı?"

"Bu kadar." Asla o kadar değildi ama onu ürkütmek istemiyordum. "Sen?"

"Ben düşünmüştüm ki... ben de aynı şeyi düşündüm. Tuhaf bir şekilde *neşeli* vakit geçirdim. Çok tatlıydın. Hayır, yanlış söyledim, öyle demek istemedim yani çok düşünceliydin ve ilginçtin. Seninle uyumak da hoşuma gitti. Hem de çok. Eğlenceliydi. Kardeşin haklıymış, ihtiyacım olan şey sendin."

Daha önce bu durumu, alttan alta gelmekte olan "ama" sözcüğünü fark etmeye yetecek kadar sık yaşamıştım...

"Ama ilişkiler konusunda geçmişim pek iyi değil. Onları mutlulukla bağdaştırmıyorum; özellikle de sonuncusunu."

"Angelo mu?

"Aynen. Angelo. Bana karşı pek hoş değildi ve onun yüzünden... sanırım, ben... tedbirli olmak istiyorum. Dikkatli ilerlemek istiyorum."

"Ama ilerlemek istiyorsun?"

"Tedbirli olarak."

"Tedbirli olarak. Yani?"

Bir an düşündü, dudağını ısırıp öne eğildi. "Yani hemen şimdi hesabı isteyip çıksak, bir taksi bulup eve, senin yatağına gitsek o zaman çok mutlu olurdum."

Sonra beni öptü.

...

...

...

...

...

"Garson!"

50. 603 numaralı odadaki çılgın parti

Parti, normalde pek çok partinin sona ermesinin bekleneceği bir saatte başladı. Elektronik müziğin bildik tiz ve *dım tıs* sesleri biraz sonra yerini belirgin bir vızıltı ile düşük frekanslı, *um pa um pa um pa* diye ilerleyen bir ritme bıraktı.

"Bu... akordeon mu?"

"Ha ha," diye mırıldandı Connie.

"Albie akordeon çalmaz."

"O zaman odasında akordeon çalan biri var."

"Ah, yok artık!"

Şimdi astım hastalarının seslerini andıran patırtılar, dönüşümlü olarak çalan ve insanın beynine bıçak gibi saplanan dört tanıdık minör akora dönüşmüştü. Oğlumun çaldığı, kıpır kıpır ve insanda ritim tutma isteği uyandıran perküsyon sesi de ona eşlik ediyordu. "Bu hangi şarkı? Bu şarkıyı biliyorum."

"Galiba *Smells Like Teen Spirit.*"

"Hangisi dedin?"

"Dinle!"

Hakikaten de oydu.

Akordiyonist denince aklıma zeytuni tenli, çizgili tişört giyen bir erkek geliyordu. Ama burada, Nirvana'nın ötekileşme haykırışları bir kadın sesi tarafından seslendiriliyordu. Kızın hisli bir sesi vardı. Albie de şimdi perküsyon gitarıyla ona eşlik ediyordu. Akoru hep biraz geriden geliyordu.

"Galiba bu tekniğe *jamming* deniyor," dedim.

"Belli, insanda parmaklarıyla kulak tıkama isteği uyandırıyor," dedi Connie.

Kendimi uzun sürecek bir geceye bırakıp ışığı açtım ve İkinci Dünya Savaşı tarihini anlatan kitabıma uzandım. Connie ise başını iki köpük yastığın arasına sıkıştırmış, yatay olarak uçaklardaki çarpma pozisyonunu almıştı. Akordeon da gayda gibi, insanlara çalmayı bırakmaları için para ödenen seçilmiş müzik aletleri grubuna giriyor ama sonraki kırk beş dakika boyunca oğlumun gizemli konuğu bu aletin müzikal sınırlarını zorlayarak diğer şarkıların yanı sıra sert bir *Satisfaction* yorumu, neşeli bir *Losing My Religion* versiyonu ve insana zamanın dokusunu geriyormuş gibi gelecek kadar uzun ve tekrarlayan bir *Purple Rain* parçasıyla Güzel Za-

manlar Oteli'nin beşinci, altıncı ve yedinci katlarının büyük bir bölümüne müzik ziyafeti verdi. Sonunda, *konseri beğendik Albie ama biraz geç oldu,* diye mesaj yazdım. Gönder tuşuna basıp mesajın iletilmesini bekledim.

Duvarın diğer tarafından gelen mesaj sesini duydum. Kısa bir duraklamanın ardından empisemik arı vızıltısı gibi seslerle *Moondance* şarkısı söylenmeye başlandı.

"Mesajımı okumadı galiba."

"Hım."

"Belki de resepsiyonu arayıp şikâyet etmeliyim. Fransızca, 603 numaralı odadan akordeoncuyu çıkarın cümlesi nasıl söylenir?"

"Hımm."

"Ama kendi oğlumu şikâyet etmek de biraz haince geliyor."

"Yapmadığın şey değil."

"Ya da sadece kapıyı tıklatıp..."

"Douglas, konuşmayı kestiğin sürece ne yaptığın umurumda değil!"

"Hey! Akordeonu olan ben değilim!"

"Bazen akordeonu tercih ederdim diye düşünüyorum."

"O da ne demek!"

"Bir şey demek değil. Sadece saat iki buçuk..."

Ve sonra gürültü sona erdi.

"Teşekkürler Tanrım!" dedi Connie. "Hadi uyuyalım."

Aramızdaki gerilim havada asılı kaldı ve onun gölgesi altında uzanıp bunun gibi bir anlık nezaketsizliğe, sabırsızlığa veya düşüncesizliğe kafa yorarak geçirdiğimiz diğer geceleri düşündük. *Bence evliliğimizin sonuna geldik. Galiba senden ayrılmak istiyorum.*

Derken başımızın arkasında, davul sesi gibi bir sıçramanın ardından duvara çarpan yatak başlığının o kendine has, ısrarlı sesi başladı.

"*Jamming* yapıyorlar," dedim.

"Ah, Albie." Connie koluyla gözlerini kapatıp güldü. "Harika."

51. rock akordeoncu

Oğlumuzu ayartan müzisyenle ertesi sabah otelin bodrum katındaki kasvetli kahvaltı salonunda karşılaştık. Albie'nin hiç huyu olmamasına rağmen bizden önce kalkmışlardı fakat bufa balığı gibi Albie'ye yapışmış olduğundan ilk başta kızın yüzünü seçmek zor olmuştu. Boğazımı temizleyince birbirlerinden ayrıldılar.

"Merhaba! Siz Douglas ve Connie olmalısınız! Tanrım, şuna bak! Connie, şahaneymişsin! Oğlunun da böyle seksi olmasına şaşmamak gerek, çok güzelsin." Sesi kumluydu ve Avustralya aksanı fark ediliyordu. Elimi tuttu. "Sen de çok hoş adamsın Dougie! Ha! Biz de kahvaltı ediyorduk. Buranın kahvaltısı şa-ha-ne! Hem de her şey bedava!"

"Şey, tam olarak *bedava* değil..."

"Durun, Steve'i yolunuzdan çekeyim." Anlaşılan Steve akordeonun adıydı. Steve'in kendine ait bir sandalyesi vardı. Orada oturmuş dişlerini göstere göstere sırıtıyordu. "Hadi Steve, bırak da zavallı Bay Petersen otursun; çok yorgun görünüyor!"

"Dün geceki konserinizi beğendik."

"Ay, çok teşekkür ederim!" Gülümsedi ve sonra parmaklarıyla üzgün palyaço suratı yaptı. "Yoksa aslında onu kastetmedin mi?"

"Çok güzel çalıyorsun," dedi Connie. "Tabii gece yarısından önce daha çok eğlenmiştik."

"Tüh ya! Çok özür dilerim. Demek ondan böyle berbat görünüyorsunuz Bay Petersen. Beni makul bir saatte çalarken izlemeye gelmeniz gerekecek."

"Gerçekten konser veriyor musunuz?" dedi Connie belli belirsiz bir kuşku tınısıyla.

"Şey, *konser* büyük laf tabii. Sadece Pompidou'nun dışında çalıyoruz."

"Sokak çalgıcısı mısın?"

"Ben sokak sanatçısı demeyi tercih ediyorum ama evet!"

Yüzümün düştüğünü *sanmıyorum*, belli etmemeye çalıştım ama "sokak" sözcüğüyle başlayan her türlü aktiviteden sakındığım doğrudur. Sokak sanatı, sokak yemeği, sokak tiyatrosu... Bunların hepsinde sokak sözcüğü, kapalı mekânda daha iyi icra edilebilecek bir şeyin önüne geliyor.

"*Purple Rain* şarkısını inanılmaz yorumluyor," diye geveledi Albie. Bir vampirin kurbanı gibi oturma yerine çaprazlama yığılmıştı.

"Ah, biliyoruz Albie biliyoruz..." dedi Connie kısık gözlerle akordeoncuya bakarak. Bu arada kız minik reçel kaplarının içindekileri kruvasana boşaltıyordu. "Bu küçük kavanozlardan nefret ediyorum, sizce de saçma değil mi? Çevre için çok boktan. Ve uğraşması çok boş bir iş!" dedi dilini birinin içine sokarak.

"Affedersin, adını tam..."

"Cat. İngilizce'deki *hat* gibi!" Başının arkasındaki siyah kadife melon şapkaya vurdu.

"Avustralyalı mısın Cat?"

Albie araya girdi. "*Yeni Zelandalı*!"

"Aynı şey!" Kız gürültülü bir kahkaha patlattı. "Millet, ben hepsini yemeden midenize bir şeyler girse iyi olur. Hadi yarışalım!"

52. açık büfe kahvaltı sisteminin uygulama etiği hakkında

Yıllar boyu konferanslarda ve seminerlerde açık büfe kahvaltı sistemi deneyimlerimde şunu fark ettim ki bir masa dolusu, görünüşte "bedava" yemek görünce bazı insanlar mütevazı davranırken bazıları ise daha önce hiç jambon yememiş gibi oluyor. Cat, "Yiyebildiğin kadar ye" sisteminin, âdeta düello için yere atılan eldiven olduğuna inanan gruptan. Meyve suyu sebilinin başında durdu, bir bardak doldurup çabucak içti, sonra bir bardak daha doldurup içti, kız birazdan meyve suyu küpüne dönecekti. Acaba neden sadece musluğu açıp ağzını altına uzatmıyordu ki? Garsona gülümsedim, o da karşılığında yavaşça başını iki yana salladı. O zaman anladım ki yönetim eğer dün geceki akordeon provası ve şu anda elindeki kâseye koca bir greyfurt ve çilek yığını alan kadın arasındaki bağlantıyı kurmuşsa başımız gerçekten belada olabilirdi.

Tezgâhın önünde ayaklarımızı sürüyerek ilerledik. "Seni bu sonsuz şehre ne getirdi peki Cat?"

"Paris sonsuz şehir değil," dedi Connie. "Sonsuz şehir Roma."

"Ve orası da sonsuz değil," dedi Albie. "Sadece insana öyle geliyor."

Cat gülerek ağzındaki meyve suyunu sildi. "Burada yaşamıyorum, sadece buradan geçiyorum. Üniversiteden beri Avrupa'yı dolaşıyorum, orada burada yaşıyorum. Bugün Paris, yarın Prag, Palermo, Amsterdam, kimbilir!"

"Evet, biz de öyle," dedim.

"Sadece bizim PVC kaplı bir gezi programımız var," dedi Connie boş greyfurt kabını inceleyerek.

"PVC kaplı değil. Yani, yarın Amsterdam'a gidiyoruz."

"Ne şanslısınız! Dam'ı ben de severim; her seferinde sonunda kendimi pişman olduğum bir şey yapmış olarak bulsam da! An-

larsınız ya! Parti şehri!" Şimdi ikinci tabağı dolduruyordu; tabağı bir profesyonel gibi kolunun üzerinde dengede tutarak, proteinlere ve karbonhidratlara odaklanmıştı. Jambon tepsinin kapağını kaldırarak gözlerini kapatıp et buharını içine çekti. "Füme etler hariç katı vejetaryenim," dedi. Bir yandan da döke saça peynir, füme somon, çörek ve kruvasanlarla zaten dolup taşan bir tabağa damla damla bir şeyler ekliyordu.

"Bayağı mükellef bir kahvaltı hazırladın kendine!" dedim sabit bir gülümsemeyle.

"Değil mi! Albie ve benim iştahımız açıldı," alçak sesle, pis bir kahkaha atarak. Sonra da jambon maşasıyla Albie'nin kalçasına vurdu. Albie de elindeki tabağa bakarken aptal aptal sırıttı. "Zaten bunun çoğu sonrası için."

İşte bu, bana kalırsa çizmeyi aşıyordu. Açık büfe, piknik için malzeme hazırlama yeri ya da bir kere gelip ambarı doldurma mekânı değildi. Albie'nin yeni arkadaşlarına ve onların tuhaflıklarına karşı nazik davranma kararı almıştım ama bu hırsızlıktı; basit ve net! Kız, kadife şortunun geniş ceplerine bir bal kavanozunun ardından bir de muz atınca artık kendimi tutamayacağımı hissettim.

"Acaba onların birazını geri mi bıraksan, ne dersin Cat?" dedim neşeli bir tavırla.

"Anlayamadım?"

"Meyveleri, bal kavanozlarını. Sadece bir, bilemedin iki tane lazım."

"Baba!" dedi Albie. "Bunu söylediğine inanamıyorum!"

"Yani, bence bu biraz aşırı."

Cat tiz bir sesle, opera sanatçısı gibi, "Tuhaaf!" diye çıkıştı.

"Hepsini şimdi yemeyecek."

"Ben de onu demek istiyorum Albie."

"Yo, haklı, hakkı var, tamam, al..." Cat kavanozları, meyveleri ve kruvasanları isteksizce masanın üzerine geri atmaya başladı.

"Hayır, hayır, aldıkların sende kalsın. Sadece belki ceplerine bir şeyler tıkıştırmasan..."

"Demek istediğimi anladın mı Cat?" dedi Albie elini açıp beni göstererek.

"Albie..."

"Sana demiştim, böyle biri işte!"

"Albie! Yeter. Otur." Bu kez konuşan, yüzünde en ciddi ifadesiyle Connie'ydi. Albie tartışmaması gerektiğini iyi biliyordu; masaya geri döndük, yerlerimize oturduk ve Cat'i dinledik...

53. şapkalı cat

... Yeni Zelanda'yı ne kadar sevdiğini, ne kadar güzel bir yer olduğunu ama Auckland'in sıkıcı, varoş bir kesiminde büyüdüğünü, oranın çok renksiz ve orta sınıf bir yer olduğunu, kilometreler boyunca birbirinin aynısı olan evlerin uzandığını... Orada hiçbir şey olmuyordu, daha doğrusu aslında bir şeyler oluyordu da bunlar korkunç şeylerdi ama kimse bunları hiç ağzına almazdı. Sadece gözlerini yumup yavan, gelenekçi, sıkıcı hayatlarına devam eder ve ölümü beklerlerdi.

"Bizim oralara benziyor," dedi Albie.

Connie iç çekti. "Albie, o halde bütün hayatın boyunca başına gelen tek bir korkunç olay söyle de görelim. Sadece bir tanecik. Cat, bizim zavallı Albie çok korkuyor çünkü geçmişte, 2004 yılında Coco Pops yemesine izin vermiyorduk."

"Benim hakkımda her şeyi bilmiyorsun Anne!"

"Eh, aslında bakarsan biliyorum."

"Hayır, bilmiyorsun!" diye karşı çıktı Albie. İhanete uğramış gibiydi. "Peki, sen ne zamandır böyle büyük bir vatan savunucusu oldun Anne? Sen de oradan nefret ettiğini söylemiştin."

Öyle mi demişti? Connie konuşmaya devam edip, "Cat, oğlum sana yaranmak için tavır yapıyor. Sen devam et. Ne diyordun?"

Cat, kirli parmağıyla baget ekmeğin içine salam tıkıştırıyordu. "Her neyse, babam, ki kendisi tam anlamıyla *şerefsizin* önde gidenidir, üniversitede mühendislik okumam için ısrar etti. Tam bir zaman kaybıydı tabii..."

Albie bana sırıtıyordu fakat onunla göz göze gelmeden bir kahve daha doldurdum. "Şey, tam olarak zaman kaybı değil," dedim.

"Eğer nefret ediyorsan öyle. Ben bir şeyler deneyimlemek, bir şeyler görmek istiyordum."

"Peki sen ne okudun?"

"Vantrilokluk"[14] Bir marmelat kavanozunu kulağına götürdü ve alçak bir ses, *"İmdat! İmdat!"* dedi. "Beni kukla ve doğaçlama bölümüne aldılar; ben de bu sokak tiyatrosu grubuna katılıp dev gibi kuklaları oynatmaya başladım. İşte öylece yola koyulduk, tüm Avrupa'yı dolaştık, hepsi tırsıp da küçük işlerine, küçük evlerine ve her şeyin planlı yürüdüğü, yavan ve küçük hayatlarına dönene kadar acayip güzel vakit geçirdik. Sonra ben devam ettim. İşte, yalnız seyahat ediyorum. Halimden çok memnumum! Annem ve babamı dört senedir görmedim."

"Ah Cat, bu korkunç bir şey," dedi Connie.

"Korkunç değil! Benim için şahane. Kök salmak yok, kira yok, inanılmaz insanlarla tanışıyorum. Artık nerede istersem orada yaşayabiliyorum. Portekiz hariç. Portekiz'e girmem yasak, açıklama özgürlüğüne sahip olmadığım nedenlerden ötürü..."

14 Fransızca kökenli bir sözcük olan vantrilok karnından konuşan kişi anlamına gelmektedir. (ç. n.)

"Peki ya ailen?"

"Anneme kart atıyorum. Senede iki kere telefon açıyorum; Noellerde ve yaş günlerinde. İyi olduğumu biliyor."

"Onunkinde mi seninkinde mi?" diye sordu Connie.

"Efendim?"

"Annene Noellerde ve yaş günlerinde telefon açtığını söyledin ya. Onun yaş gününde mi yoksa senin yaş gününde mi arıyorsun?"

Bu soru Cat'i şaşırtmış gibiydi. "Benim yaş günümde tabii ki," dedi. Connie de başını salladı.

"Peki ya baban?" diye sordum.

"Babam ne bok yerse yesin," dedi gururla, ekmeğini ağzına tıkarak. Albie'nin hayranlığını güçlükle saklamaya çalıştığını fark ettim.

"Biraz ağır oldu sanki."

"Onu tanısaydın öyle demezsin. Onu tanısaydın bu müthiş bir yorum olurdu!" Sonra kahkaha ardına kahkaha attı, filmlerde delilerin atacağı türden kahkahalardı bunlar. Garsonun dik bakışları biraz daha sertleşti. Elimden gelen çabayı göstermeme rağmen Cat'e ısınmakta zorlanıyordum. Bir kere Albie'den büyüktü; bu da bende tuhaf bir şekilde oğlumu koruma hissi uyandırıyordu. Ayrıca kızın teni sanki bir tür aşındırıcı maddeyle (muhtemelen benim oğlumun yüzüyle) ovulmaktan aşınmış gibi görünüyordu. Gözlerinin etrafı panda gibi mosmordu ve ağzının kenarında ise yine oğluma atfedilebilecek kırmızı bir leke vardı. Yay gibi kalkık kaşları ise çizilmiş gibi görünüyordu. Bu kız bana neyi hatırlatıyordu? Üniversiteye ilk geldiğimde, daha önce bahsettiğim Liza Godwin'le *Rocky Horror Picture Show*'un bir gösterimine katılmıştım; herkesin kostüm giyme zorunluluğu vardı. O gece hâlâ bütün hayatım boyunca acıyla kıvranarak hatırladığım en yorucu ve en zorlama acayiplik akşamlarından biri olarak aklımda yer ediyor. Gerçekten

de pek sevdiğim şeyler! Dindar bir adam değilim ama üzerimde Liza Godwin'in yırtık taytlarından biri ve yüzümde rujla çizilmiş sabit ve anlamsız bir sırıtma ifadesiyle koltuğumda otururken lütfen Tanrım, eğer gerçekten varsan bir daha asla "Zaman Sıçraması" yapmama izin verme diye dua ettiğimi çok net hatırlıyorum.

Evet, gerçekten de Cat'in üzerinde *Rocky Horror*'ı hatırlatan bir şey vardı ve oğlumuzu çeken de belki buydu. Albie elini kızın beline koymuştu ve kız da parmaklarını onun kot pantolonunun yırtık dizlerinde gezdiriyordu. İtiraf etmeliyim ki tüm bunlar fazlasıyla rahatsız ediciydi. Kız en sonunda, "Pekâlâ, güzel insanlar, sizinle karşılaşmak güzeldi. Sizin genç adam da iyi biri!" dedi. Sözlerini vurgulamak için de Albie'nin kalçasına bir şaplak attı.

"Evet, farkındayız," dedi Connie.

"Gezinin tadını çıkarın! Genç adam, bana kapıya kadar eşlik et, açık büfe polisinin beni zorla yere yatırarak üstümü aramasını istemem!" Nahoş bir kahkaha daha duyuldu ve ardından Steve denen akordeonu yerinden kaldırırken tiz bir sandalye sesi çıktı. Sonra da melon şapkasını buklelerinin üzerine geçirdi. Steve'den gelen yüksek bir titreme sesiyle birlikte gittiler.

Çarpışma sonrasında yaşanan sessizlik anının içindeymiş gibi oturduk. Ta ki Connie, "Asla melon şapkalı bir kadına güvenme," diyene kadar.

Güldük; ortak bir hoşlanmama duygusundan gelen, evliğinin o tatlı keyfinin tadını çıkararak güldük. "*Anne, baba, size evlenmeyi düşündüğüm kadını tanıştırmak istiyorum.*"

"Douglas, lütfen. Şakasını bile yapma."

"Eh, ben kızı sevdim."

"Onun için mi kahvaltısını geri bırakmasını söyledin?" dedi Connie kıkırdayarak.

"Çıkışım yersiz mi oldu sence?"

"İlk kez hayır diyorum Douglas."

"Peki sence Albie onda ne buluyor? Bence kahkahası..."

"*Sadece* kahkaha olduğunu sanmıyorum. Seksle de ilgili olabilir bence. Ah, Albie..." diye iç geçirdi ve yüzünden berbat bir hüzün ifadesi geçti. "Douglas," dedi başını omzuma koyup. "Bizim oğlan artık tamamen büyüdü."

54. aşırı paylaşım, az paylaşım

Paris'teki son günümüzü hep birlikte geçireceğimizi ummuştum ama Connie kendini yorgun hissediyordu ve son derece azarlayıcı bir şekilde *eğer sorun değilse kendine sadece bir dakikacık ayırmak istiyordu; kanunlara falan aykırı değilse sadece bir dakikacık*. Sadece ikimiz arkadaşlık etmek zorunda kaldığımızda oğlumda da bende de panik yapma eğilimi olurdu ama gardımızı alıp Orsay Müzesi'ne doğru yola koyulduk.

Hava bozmuştu; alçak, yoğun bulut tabakası altındaki şehirde nem hâkimdi. "Birazdan fırtına çıkacak," dedim.

Albie'den ses çıkmadı.

"Cat'i beğendik."

"Baba, rol yapmana gerek yok çünkü umurumda değil."

"Gerçekten beğendik! Onu çok ilginç bulduk. Sınırları zorlayıcı." Biraz mesafeli duruş, sessizlik, ardından: "Sence irtibatta kalacak mısınız?"

Albie yüzünü buruşturdu. Oğlum ve ben gönül meseleleri hakkında daha önce pek konuşmamıştık. Bazı arkadaşlarımız, genellikle Connie'nin arkadaşları, sürekli rahat kanepelerine çöküp ilişkiler, cinsellik, uyuşturucu, duygusal ve zihinsel sağlık hakkında görüş almak için çocuklarıyla ürkütücü bir açıklıkta muhabbet edip etrafta

çıplak dolaşmak için her fırsatı değerlendiriyorlar. Ergenlerin de istediği tam olarak bu değil mi? Zamanın suyunun çıktığını gösteren alametler gözümüzün önünde tehdit gibi salınıyor. Bu yaklaşımı süslü ve zoraki bulmakla birlikte kendi adıma bazı yönlerimi geliştirmem gerektiğini, üstesinden gelmek için elimden geleni yapmam gereken belirli bir suskunluk olduğunu da kabul ediyordum. Benim babamın ilişkiler konusunda "açılmaya" en yakın olduğu zaman, yastığımın üzerinde açık bıraktığı, cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkındaki Ulusal Sağlık broşürleri seçkisiydi. Bu, üniversiteye gitmeden önce bir veda hediyesiydi ve insan kalbinin işleyişi hakkında ihtiyaç duyabileceğim tüm bilgiler bu kadardı. Ne zaman iki kişi öpüşse annem kanalı değiştirirdi. İkisi de özgürlük anlayışının zirveye çıktığı 1960'ları es geçmişlerdi. Hatta kafaları 1860'larda bile kalmış olabilirdi. Kardeşim ve ben nasıl dünyaya gelebildik, gerçekten hiçbir fikrim yok.

Fakat duygusal açıklık, üzerinde çalışmayı planladığım şeylerden biri değil miydi? Belki de fırsattan istifade edip bu gençlik yıllarının kargaşası hakkında sohbet edebilirdik ve ben de karşılığında ona evlilik hayatının bazı iniş çıkışları hakkında sırlar verebilirdim. Bu düşünceyle, yolu biraz uzatıp Jacob Caddesi'ne, Connie'yle on sekiz yıl önce kaldığım otele saptım ve durup Albie'nin kolunu tuttum.

"Bu oteli görüyor musun?"

"Evet."

"Ya şuradaki pencereyi? İkinci katta, köşede, sarı perdeli olan?"

"Ne olmuş ona?"

Elimi omzuna koydum. "O oda, Albert Samuel Petersen, senin anne rahmine düştüğün oda!"

Belki de fazla erken olmuştu. Bunun, sperm ve yumurtanın birleştiği, onun varlığa göz kırptığı yeri tam olarak görmesinin çok şiirsel bir tarafı olabileceğini ummuştum. Bir yanım Albie'nin bunu

etkileyici bulacağını, anne ve babasının şu andaki halimizden çok farklı, daha tasasız gençlik hallerini hayal edeceğini düşünmüştü. Hatta en azından benim anılarımda duygu ve özen yüklü bir aşk eylemi sonucu, varoluşuna duyduğum hasret duygusundan etkilenebileceğini ummuştum.

Belki de iyice düşünmemiştim.

"Ne?"

"Tam orası. O oda. Hayat bulduğun yer işte orası."

Albie'nin yüzünü bir iğrenme ifadesi bürüdü. "Artık asla kafamdan atamayacağım bir görüntü oldu bu."

"Peki, başka nasıl olduğunu zannediyordun Albie?

"*Olduğunu* biliyorum sadece bu konu hakkında *düşünmeye* zorlanmak istemiyorum!"

"Bilmek istersin diye düşündüm. Sandım ki sen de..."

Yürümeye başladı. "Neden böyle yapıyorsun?"

"Ne yapıyorum?"

"Bütün bu *şeyleri* söylüyorsun. Bu çok tuhaf bir şey baba."

"Tuhaf değil, arkadaşça bir konuşma."

"Bir arkadaş değiliz. Sen benim babamsın."

"Babanım diye... Tamam, yetişkin diyeyim o halde. Artık ikimiz de yetişkiniz; biz de yetişkinler gibi konuşabiliriz diye düşünmüştüm."

"Ya evet. Aşırı paylaşımcı olduğun için sağ ol baba."

Yürümeye devam ettik ve yol boyunca "aşırı paylaşımcılık" kavramını, az paylaşımın ne olabileceğini, ikisinin arasında bir yeri tutturmanın mümkün olup olmadığını düşündüm.

55. *épater le bourgeois*

Biraz sonra Orsay Müzesi'nde, eski tren istasyonundan bozma sıradışı bekleme salonunda duruyorduk. "Şu inanılmaz saate bak!"

dedim büyülenmiş sesimle. Büyülenmek için fazlasıyla havalı olan Albie ise yürümeye devam ederek resimleri özümsemeye başladı. Empresyonistleri severim; bildiğim kadarıyla pek moda bir tarz değil fakat Albie muazzam bir ilgisizlik gösterisi sergiliyordu. Sanki kavak ağaçlarını ya da piyano başında oturan genç kızları babası çizmişti.

Sonra birdenbire onun zevkine daha uygun bir şey bulduk. Gustave Courbet'nin *Dünyanın Kökeni* adlı tablosu. Tarz ve teknikler, bale dansçılarına veya bir kâse meyveye uygulananlarla aynıydı ama burada konu bir kadının açılmış bacaklarıydı. Kadının yüzü çerçevenin ötesindeydi. Çok rahatsız edici bir resimdi; açık ve korkusuzdu. Sevmemiştim. Genel olarak konuşmak gerekirse şaşkınlığa uğramaktan hoşlanmıyorum. Namus budalası olduğumdan değil ama bunlar çok ergen işi ve kolay başarı gibi geliyor bana. "Bu fikirler nereden akıllarına geliyor?" dedim resme bakıp devam ederek.

Ama Albie belli ki beni rahatsız etme fırsatını kaçırmayacaktı; durup baktı, baktı... Ukalalık etmemeye kararlı bir şekilde, ben de geri dönüp yanına geldim.

"İşte *bu* aşırı paylaşımcı!" dedim.

Cevap gelmedi.

"Oldukça agresif değil mi?" dedim. Albie burnunu çekip sanki farklı bir şey görecekmiş gibi başını eğdi. Ardından devam ettim: "Bu resmin 1866'da yapıldığını düşünmek etkileyici."

"Neden? Çıplak kadınların o zamanlar farklı olduğunu mu sanıyorsun?" Şimdi yaklaşmış, tuvale bakıyordu. O kadar yakındı ki güvenlik görevlisinin müdahale edeceğini düşündüm.

"Hayır, sadece geçmişin doğal olarak daha muhafazakâr olduğunu düşünme eğilimindeyiz, onu demek istemiştim. Ölçüsüzlüğün yirminci yüzyılda icat edilmediğini fark etmek ilginç geldi." *Güzel* cevaptı, diye düşündüm. Connie'nin söyleyebileceği tarzda şeyler gibiydi ama Albie sadece kaşlarını çattı.

"Ben bu resmin ölçüsüz olduğunu düşünmüyorum. Bence güzel."

"Bence de," dedim inanmasam da. "Harika resim. Muhteşem." Bir kere daha yazılara tutunmaya çalıştım. "*Dünyanın Kökeni.*" Gergin olduğumda yazıları sesli okumak gibi bir huyum var; resim yazılarını, yön işaretlerini, çoğunlukla birden fazla kez sesli söylerim. "*Dünyanın Kökeni.* Zekice bir isim." Bunu ne kadar da komik bulduğumu göstermek için burnumdan hızla hava çıkararak güldüm. "O model ne düşünmüştür acaba? Gelip resme baktığında, 'Gustave, bu tıpkı aynaya bakmak gibi!' demiş midir?"

Fakat Albie çoktan çizim defterini çantasından çıkarmıştı. Çünkü bu isimsiz kadının özel bölgelerine gözlerimizi dikip baktığımız yetmezmiş gibi, Albie'nin gördüklerinin taslağını da çıkarması şarttı.

"Hediyelik eşya dükkânında buluşuruz," deyip onu orada, deli gibi çapraz tarama ve gölgelendirme yapmaya bıraktım.

56. konfor alanı

Paris'teki son gecemizde hep birlikte bir Vietnam restoranına gittik ama ben erken kalkmak zorunda kaldım çünkü içtiğim çorba mideme dokunmuştu.

Bol baharatlı yemeklerle aram hep kötü olmuştur. Eğer bir madde parmaklarımı yakıyorsa onu mideme de sokmamam gerektiğine inanırım ki haksız da sayılmam. Tabii ki Albie acılı yemekleri seviyor; bunun fırtınalı kişiliğini veya politik görüşünü yansıttığını sanıyor. Connie'ye gelince, sabahki muhteşem açık büfe kahvaltı saçmalığından sonra keyfi biraz yerine gelmişti ama küçük lokantalardan bıkmıştı. "Yemin ederim, bir ördek bacağı daha görürsem çığlık atacağım." Albie de Vietnam mutfağını önerdi; hem dediğine göre benim de yeni şeyler denemem, konfor alanımın dışına çıkmam gerekmiyor muydu? Böylece Albie'nin tavsiyesi üzerine, bisiklet konvoyumuzla yola koyularak Montparnasse'deki Vietnam restoranına gittik.

Albie onaylayan bir ses tonuyla, "*Authentiquement épicé!*" diye menüden okudu. "Kabaca, *acayip acı* anlamına geliyor!"

Ben, "*Pas trop chaud, s'il vous plat*"[15] diye belirterek bir tür dana çorbası sipariş ettim ama kâse geldiğinde içi o korkunç, küçük ve kırmızı acı biberlerle öylesine doluydu ki belki de biri bana bir tür eşek şakası yapıyordur diye düşündüm. Belki Albie onlara biber eklemelerini söylemişti, belki de şefler yüzlerini o küçük yuvarlak pencereye yapıştırmış, kıkır kıkır gülüyorlardı. Her şekilde, damağımı yatıştırmak için bol bol bira içmek zorundaydım.

"Senin için biraz fazla mı acı baba?" diye sırıttı.

"Birazcık." Bir bira daha ısmarladım.

"Gördünüz mü?" diye sırıttı Connie. "Soslu, haşlanmış etten farklı bir şey olunca..."

"Bu doğru değil Connie, doğru olmadığını sen de biliyorsun," dedim belki biraz ters bir şekilde. "Aslında lezzetli..."

Derken artık lezzetli gelmemeye başladı. Çorbayı süzerek biberleri yememeye çalışıyordum ama bir tanesi aradan kaçmış olmalıydı çünkü ağzım birden alev almıştı. Biramı bir dikişte içtim ve bardağı hızla bırakırken et suyunun içindeki büyük seramik kepçeye çarpınca sağ gözümün içine bir kepçe dolusu et suyu sıçradı. Et suyuna misket limonunu ve acı biberi öylesi basmışlardı ki bir an kör olduğumu sandım. Elimle masanın üzerinde peçete arıyordum, Albie'nin kullandığı peçeteyi aldım, meğer yediği kaburgaların biberli sosu peçeteye bulaşmıştı. Peçeteyi aldığım gibi yanan gözümü ve nedense diğerini de ovuşturmaya başladım. Eğer kahkahalarla gülüyor olmasaydı Albie beni uyarırdı herhalde ama artık gözlerimden aşağı yaşlar iniyordu ve Albie ile Connie'nin eğlencesi, ben önümü göremeden sendeleyerek banyoya giderken utanca ve endişeye dönüşmüştü çünkü yemek yiyenlerden birkaçına çarpmış, boncuklu bir perdeden sendeleyerek geçip önce kadınlar tuvaletine dalmıştım. *Desolé! Desolé!* Sonra erkekler tuvaletine gir-

15 Bozuk bir Fransızcayla, "Çok acılı olmasın lütfen." (ç. n.)

dim ve nihayet dünyanın en küçük ve en kullanışsız lavabolarının yerini bulabildim. Lavabonun altına başımı sıkıştırırken musluk başımı çizdi ve gözümü, önce haşlayacak kadar sıcak sonra da soğuk suyla yıkadım. Orada iki büklüm, rahatsız edici bir şekilde önce gözbebeğime, sonra da artık biraz olsun uyuşmuş, zonklayan ağzıma akan suyun altında durdum. Bu bana yıllar önce aldırdığım çürük azı dişimi hatırlattı.

Ve bir süre böyle kaldım.

En sonunda durup aynada kendimi inceledim. Gömleğim sırılsıklam olmuş, göğsüme yapışmıştı. Alnım kanıyordu, dilim şişmiş ve dudakların kıpkırmızı olmuştu, sağ gözüm de kapanmış açılmıyordu. Elimle gözkapağını kaldırdım. Gözümün beyazı domates çorbası rengindeydi ve damar damar olmuştu. Tavana bakınca kamera camına yapışan saç gibi, gözümün önünde bir tür çizgi gördüğümü fark ettim. İyice incelemeye çalışınca gözümün önünde bir gidip bir geliyordu. Yara iziydi. *İşte bu yüzden konfor alanlarımız var* diye düşündüm. *Konforlu oldukları için.* Konfordan kaçmanın ne gibi bir yararı olabilirdi ki?

Masaya döndüğümde Albie ve Connie bana gülme krizi öncesi takınılan ciddi ifadelerle bakıyorlardı. Kahkahalar patladığında ben de katılmaya çalıştım çünkü eğlence figürü olmaktansa eğlenceli olmak istiyordum. Bunun için bir söz bile hazırlamıştım: "Gördünüz mü? İşte bu yüzden laboratuvarda koruyucu gözlük takıyoruz," dedim ama espri arada kaynadı.

"Sanki sandalyeye bağlanıp dövülmüş gibi görünüyorsun," dedi Connie.

"Ben iyiyim. İyiyim!" dedim gülümseyerek ve kâseyi ileri ittim. "Al, sen iç."

"Bence buranın yemekleri harika."

"İyi, sevindim," dedim. "Ama şahsen ben insana zarar vermeyecek yiyecekler tercih ediyorum."

Connie iç çekti. "Sana zarar vermedi Douglas."

"Verdi! Korneam zedelendi! Artık ne zaman beyaz bir zemine baksam o çorbayı göreceğim." Yine kahkahayı koyuverdiler ama artık yetmişti. Denemiyor muydum? Elimden geleni yapmıyor muydum, uğraşmıyor muydum? Biramı bir dikişte bitirdim. Galiba üçüncü ya da dördüncü bardağımdı. Sandalyemi sürterek gitmek için ayağa kalktım.

"Düşündüm de... ben otele yürüyerek döneceğim."

"Douglas," dedi Connie elini koluma koyarak. "Böyle yapma."

"Hayır, siz kendi başınıza daha iyi eğlenirsiniz. Alın..." Cüzdanımdan para çıkarıp filmlerde gördüğüm gibi sinirli bir şekilde masaya fırlattım. "Bu yeter herhalde. Amsterdam treni dokuz on beşte, erken kalkacağız. Geç kalmayın lütfen."

"Douglas, otur, bizi bekle lütfen..."

"Biraz hava alacağım. İyi geceler. İyi geceler. Ben yolu kendim bulurum."

57. *je suis désolé mais je suis perdu*

Kayboldum tabii ki. Montparnasse Kulesi'nin o uğursuz kara tabelası arkamdaydı. Sonra oradan oraya sıçrayarak önüme, soluma ve sağıma geçmişti. Şimdi arka sokaklar geniş, kasvetli ve boş bir caddeye açılmıştı. Zarif bir çift yönlü yol beni en sonunda Périphérique'e çıkaracaktı. Bira, çorba, su ve terden ıslanmış, sarhoş ve tek gözü görmez bir halde, karayoluna doğru yürüyordum. Ne sevilesi ne de sevgi doluydum. İçim sadece kızgınlık, hayal kırıklığı, kendine acıma duygusu ve kaybolmuşluk, evet bu aptal şehirde bildiğin kaybolmuşluk hissiyle doluydu. Işığın Şehri, Lanet Olasıca Işığın Şehri!

Üzerinde uzun uzun düşünmeye cesaret edemedim ama yola çıkarken bu seyahatin bir şekilde ilişkimizi onarabileceğini, hatta belki Connie'nin kararını değiştirebileceğini ummuştum. *Sanırım* ayrılmak istiyorum, demişti. Bu sözcüğün içinde biraz şüphe, ikna edilme olasılığı yok muydu? Belki de bulunduğumuz çevrenin de-

ğişmesi, birbirimizi yeni tanıdığımız zamanları hatırlamamızı sağlayacaktı. Fakat bir şehrin fark yaratacağını düşünmek gülünçtü. Yağlıboya tabloların, mermer heykellerin ve boyalı camların bu değişikliği yapabilmesini beklemek saçmaydı. Bu işin mekânla hiç alakası yoktu.

Şimdi karşımda, mor gökyüzüne karşı Les Invalides'in büyük varaklı kubbesi duruyordu. Eyfel Kulesi'nin üzerindeki ışıldaklar sanki bir kaçağı arıyor gibi baskın yapıyordu. Havada yaz fırtınası öncesinin ağırlığı vardı ve hâlâ otelden biraz uzakta olduğumu fark etmiştim. Onlar, benim sevgili ailem, şimdi yatmış, mutlu mesut uyuyor olmalıydı. Eğer hâlâ kaybetmemişsem bile kaybetmek üzere olduğum ailem... Yorgun adımlarla, o uzun, sıkıcı, ıssız caddeye çıkarken neden bütün planlarımın kaçınılmaz bir şekilde başarısız olduğunu düşündüm.

Rodin Müzesi'nden sağa döndüm. Duvarda bir boşluktan, bir araya toplanmış, çeşitli çaresizlik hallerinde feryat edip, inleyen beş adamın olduğu bir heykel görünüyordu; biraz dinlenmek için uygun bir yere benziyordu burası. Kenar taşına oturdum. Telefonum çalıyordu; arayan tabii ki Connie'ydi. Açmamayı düşündüm ama Connie'nin çağrısını hiçbir zaman görmezden gelemezdim.

"Alo."

"Neredesin Douglas?"

"Rodin Müzesi'nin dışındayım sanırım."

"Orada ne işin var?"

"Sergi geziyorum."

"Saat gecenin biri."

"Biraz kayboldum, o kadar."

"Otelde bizi bekleyeceğini düşünmüştüm."

"Birazdan gelirim. Sen uyu."

"Sen burada olmadan uyuyamam."

"Anlaşılan benimle de uyuyamıyorsun."

"Hayır. Hayır, doğru. Bu... bir ikilem."

Bir an suskunluk oldu.

"Biraz... aşırı tepki verdim. Özür dilerim," dedim.

"Hayır, ben özür dilerim. Albie'yle birbirinizi kızdırmayı seviyorsunuz biliyorum ama ben karışmamalıydım."

"Artık bundan bahsetmeyelim. Yarın Amsterdam."

"Temiz bir başlangıç."

"Aynen. Temiz bir başlangıç."

"İyi. Çabuk gel. Fırtına çıkacak."

"Çok sürmez. Biraz uyumaya çalış..."

"Seni gerçekten seviyoruz, biliyorsun. Her zaman göstermiyoruz, farkındayım. Ama seviyoruz."

Derin bir nefes aldım. "Şey. Dediğim gibi, birazdan dönerim."

"Güzel. Çabuk gel."

"Hoşça kal."

"Hoşça kal."

"Hoşça kal."

Bir an oturdum, sonra güçlükle ayağa kalkıp bastırmak üzere olan yağmura yakalanmamaya kararlı bir şekilde adımlarını hızlandırdım. Yarın Amsterdam. Belki Amsterdam farklı olurdu. Belki Amsterdam'da her şey yolunda giderdi.

üçüncü bölüm

BENELÜKS

—

Dünya beni nasıl görüyor bilmiyorum ama ben kendimi sadece deniz kenarında oynayan bir oğlan çocuğu gibi görüyorum. Bir bakmışsın dibe dalıyorum ve daha düz bir çakıl taşı ya da normalden daha güzel bir deniz kabuğu buluyorum. Engin hakikat okyanusu ise önümde uzanmış, keşfedilmeyi bekliyor.

Isaac Newton

58. hava pompasında kuş üzerinde bir deney

Fakat ah o neşe, birbiri ardına geçen her günün neşesi, saadeti ve heyecanı daha önce yaşadığım hiçbir şeye benzemiyordu. En sonunda âşık olmak gerçekten de başımı döndürmüştü. Çünkü bu ilkti, artık biliyordum. Diğer hepsi yanlış teşhisti. Hayranlık duyma ya da takıntıydı belki de. Ama bu tamamen farklı bir durumdu. Bu saadetti; insanı baştan sona değiştiriyordu.

Bu değişim daha ikinci görüşmemizden önce başlamıştı. Bir süredir yanlış bir hayat tarzı sürdürmekteydim ve Balham'daki cansız dairem de bunun bir yansımasıydı. Manolya rengi çıplak duvarda demonte mobilyalar, tozla kaplı güneşlikler ve 100 watt'lık ampuller... Connie Moore gibi havalı bir kadın buna katlanamazdı. Hepsi gitmeliydi. Yerlerine ise... şey, yerlerine ne gelmesi gerektiğinden tam olarak emin değildim ama karar vermek için yirmi dört saatim vardı. Bu yüzden, görüşmemizden önceki gece laboratuvardan erken çıkıp Trafalgar Meydanı otobüsüne bindim ve toptan sanat eserleri almak için National Gallery hediyelik eşya mağazasına gittim.

Tiziano'nun, Van Gogh'un, Monet'nin ve Rembrandt'ın eserlerinin kartpostallarını, Seurat'nın *Asnières'de Yıkananlar* ve Da Vinci'nin *Bakire ve Çocuk* posterlerini aldım. Van Gogh'un *Günebakanlar*'ının ve zıtlık yaratmak için de Joseph Wright of Derby'nin *Hava Pompasında Kuş Üzerinde Bir Deney*'in reprodüksiyonlarını aldım. Bu ikinci tablo, bir kakadu papağanını boğan bir adamı gösteren son derece korkunç bir Aydınlanma Çağı resmiydi ama ikimizin sanat ve bilime olan ilgisini güzel bir şekilde bir araya getiriyordu. Koşar

adımlarla Regent Caddesi'ndeki alışveriş merkezlerine gidip klaket çerçeveler ve kırlentler (ilk kırlentlerim), küçük kilimler ve pikeler (Pike mi deniyordu onlara?) ve doğru düzgün şarap kadehleri, yeni iç çamaşırları, çoraplar ve ileri derecede bir iyimserlik nöbetiyle, yeni nevresimler aldım. Annemin bana seksenlerin ortalarında aldığı kareli kâğıt desenli nevresimler yerine sade ve şık şeyler... Kozmetik ürün olarak jiletler, losyonlar ve kremler, ne işe yaradığını bilmediğim bir losyon, diş ipi ve gargara, ayrıca tarçın, sandal ağacı, sedir ağacı ve çam gibi botanik bahçesi kokulu sabunlar ve jeller aldım. Bir servet harcadıktan sonra hepsini taksiyle, hem de siyah özel taksiyle eve götürdüm çünkü bu "yepyeni ben" otobüse binemezdi.

Balham'a döndüğümde bütün akşamı yeni beni, evin her yerine dağıtarak, sanki hep böyle yaşıyormuşum izlenimi vermek için mümkün olduğunca yerli yerine uydurmakla geçirdim. Kitapları dağıttım, pikeleri serdim. Yeni meyve kâseme taze meyve dizdim. Hüzünlü avize çiçeğini ve kurumuş etli yapraklı bitkileri atıp yerlerine çiçekler koydum, yeni toplanmış taze çiçekler! Laleydi sanırım. Çiçekleri laboratuvardan aşırdığım koni şeklindeki Pyrex şişesine yerleştirdim... Hem ucuz hem de komik oldu! Artık eğer olur da dairemden içeriye adımını atarsa beni bambaşka biriyle karıştıracaktı. Oldukça zevk sahibi ve basit ihtiyaçları olan, kendi kendine yeten ve kendinden emin bir bekâr olarak görecek, Van Gogh baskıları ve kırtlentleri olan, ağaç kokulu, görmüş geçirmiş bir adam zannedecekti beni. Komedi filmlerinde bazen ana karakterin telaşla kılık değiştirdiği bir sahne olur ya, o akşam benim de öyle bir halim vardı. Eğer peruk biraz eğik durursa, bıyık da dudaklarımın üzerinden düşmeye başlarsa, meyve kâsesinin üzerindeki fiyat etiketi hâlâ duruyorsa, bu kılık üzerime tam olmamışsa ve cırt cırtlarla tutturulmuşsa, hepsini gördüğüm anda düzeltecektim.

59. günebakanlar

Tabii ki denetim, başarılı geçen ikinci randevunun ardından, sabah başladı. Çay yaparken kapının aralığından, Connie'nin eski bir tişörtü çekişini (Aman Tanrım, o hali!) kâseden taze elma alıp inceledikten sonra evin içinde yavaş yavaş turlayarak elmayı dişlerinin arasına kıstırıp albüm kapaklarını yoklayışını, kitapların, kasetlerin ve videokasetlerin adlarına bakışını, yeni mantar pano üzerinde pek de gelişigüzel bir şekilde tutturulmuş olan kartpostalları, duvardaki çerçevelenmiş baskıları inceleyişini izledim.

"Burada papağan boğan bir adamın resmi var."

"Joseph Wright of Derby!" diye seslendim sanki sınav oluyormuş gibi. *"Hava Pompasında Kuş Üzerinde Bir Deney."*

"Van Gogh'u da bayağı seviyormuşsun!" diye seslendi mutfağa doğru.

Seviyor muydum? Sevmeli miydim? Bu iyi bir şey miydi? Van Gogh olayını abartmış mıydım? Herkesin Van Gogh'u sevdiğini düşünmüştüm ama bu Van Gogh'u kötü bir şey mi yapıyordu? Takma bıyığımı dudaklarımın üzerine bastırdım.

"Seviyorum," diye cevap verdim. "Sen sevmiyor musun?"

"Severim. Bunu değil ama." *O zaman, Connie, onu kaldıracağım.* "Billy Joel'i de. Bir sürü Billy Joel var."

"İlk albümleri müthiştir!" diye bağırdım fakat elimde çayla (düz beyaz porselen fincanlarda yumuşak yapraklı Earl Grey ve yeni bir sürahide sütle) odaya geldiğimde ortadan kaybolmuştu. Belki de *Günebakanlar* camdan atlayarak kaçmasına neden olmuştu. Duşta akan suyun sesini duydum ve odanın ortasında aptal gibi, elimde soğuyan çaylarla sekiz ila on iki dakika kadar, acaba içeri girsem mi diye düşünerek öylece dikilip durdum. Acaba bu hakkı kazanmış mıydım? En sonunda banyonun kapısını açtı; yeni bir havluya sarınmış, saçları ıslak, yüzü pırıl pırıl, pürüzsüzdü. Belki

de o aldığım losyondan kullanmıştı. Yine de güzeldi. "Sana çay yaptım," dedim ve ona bir fincan uzattım.

"Tanıdığım erkeklerin hepsinden daha fazla kozmetik ürünün var."

"Şey, bilirsin işte..."

"İşin tuhafı ne biliyor musun? Hepsi yepyeni."

Buna verecek cevabım yoktu ama neyse ki önemli değildi çünkü şimdi öpüşmeye başlamıştık, nefesi elma ve nane kokuyordu.

"Şu tepsiyi elinden bıraksan mı?"

"İyi fikir," dedim ve kendimizi kanepeye bıraktık. "Burası o kadar da fena değil, değil mi?"

"Hayır, beğendim. Düzenli olması hoşuma gitti. Çok temiz! Benim evde yemek artıklarına veya birinin suratına basmadan odadan odaya geçemezsin. Ama burası o kadar... düzenli ki."

"O zaman denetimi geçtim mi?"

"Şimdilik," dedi. "Her zaman geliştirmeye açık bir şeyler vardır."

Ki yapmaya koyulduğu tam da buydu.

60. pygmalion etkisi

Belirli bir yaşı geçtikten sonra zevklerimizin, içgüdülerimizin ve eğilimlerimizin beton gibi katılaştığını düşünüyorum. Ama o zamanlar küçüktüm ya da en azından daha gençtim. Belki de daha istekli ve uysal, Connie'nin yanında halinden hep memnun olan bir balmumu heykeliydim.

Sonraki haftalar ve aylar boyunca, Londra'nın sanat galerilerinde, tiyatrolarında ve sinemalarında kapsamlı bir kültürel eğitim sürecine başlamıştı. Connie üniversiteye gidecek kadar "akademik" bulunmamıştı ve bu sebeple ara sıra kendini güvensiz hissediyor

gibiydi. Kimbilir neler kaçırdığını düşünüyordu. Tabii ki kültür söz konusu olduğunda benden yirmi yedi yıl öndeydi. Resim, sinema, roman, müzik... kendi kendini yetiştiren bir insanın berrak zihniyle ve tutkusuyla, hemen hemen her şeyi görmüş, okumuş ya da dinlemişe benziyordu.

Müzik mesela. Benim babam Hafif İngiliz klasiklerini ve geleneksel caz müziklerini severdi. Çocukluğumun şarkısı ise İkinci Dünya Savaşı temalı *The Dam Busters March*, ardından *When the Saints Go Marching In*, sonrasında ise yine *The Dam Busters March* idi. *İyi ritim, iyi melodi* severdi; cumartesi öğleden sonraları oturup teybin başında durur, bir elinde albüm kapağı, diğerinde sigara, ayağıyla gelişigüzel ritim tutarak caz sanatçısı Acker Bilk'in gözlerine bakardı. Onun müzikten zevk aldığını görmek, Noel'de kafasında kâğıttan şapkayla görmek gibiydi. Yani rahatsız edici geliyordu. Keşke şu şapkayı çıkarsa, diye düşünürdüm. Anneme gelince, o müziksiz de yaşayabileceğini söylerken gururla övünürdü. Onlar Britanya sınırları içinde, The Beatles sebebiyle gerçek manada dehşete düşen son iki insandı. Punk dünyasının isyankârlığına en çok yaklaştığım an ise Wings'in "En İyi Şarkıları" albümünü makul bir ses ayarında dinlemekti.

Connie ise müziksiz bir odada rahat edemiyordu. Babası, yani ortadan kaybolan Bay Moore müzisyenmiş ve ondan geriye sadece uzunçalar koleksiyonu kalmış. Eski blues albümleri, reggae, barok çello, kuş sesi kayıtları, Stax ve Motown şirketinden çıkma plaklar, Brahms senfonileri, bebop ve doo-wop tarzı kayıtlar... Connie her fırsatta bana bunları çalardı. Bazı insanların alkolü veya uyuşturucu maddeleri kullanması gibi, o da müziği duygularını yönlendirmek, moralini yükseltmek veya ilham bulmak için kullanırdı. Whitechapel'da koca koca kokteylleri doldurduktan sonra acayip, eski, cızırtılı bir plak koyup, başını sallayıp dans ederek şarkı söylerdi. Ben de heveslenirdim ya da hevesli bir şekilde numara yapardım.

Birileri zamanında müziği düzenlenmiş ses olarak tanımlamış ama bu sesin çoğunluğu aslında çok kötü düzenlenmişti. Ne zaman, "Bu şarkıyı kim söylüyor?" diye sorsam Connie ağzı beş karış açık bana dönerdi.

"Bunu bilmiyor musun?"

"Bilmiyorum."

"Bu kaydı nasıl bilmezsin Douglas?" Ah tabii, onlar birer *kayıt* idi, şarkı değil.

"O yüzden soruyorum ya işte!"

"Bütün hayatın boyunca ne yapıyordun, ne dinliyordun sen?"

"Sana söylemiştim, müziğe pek ilgim yok."

"Ama müziği nasıl sevmezsin? Bu yemek yemeyi sevmemek gibi bir şey! Ya da seksi sevmemek!"

"Seviyorum aslında. Sadece senin kadar bilmiyorum."

"Biliyor musun," derdi beni öperek. "Karşına çıktığım için acayip şanslısın."

Öyleydim de. Acayip şanslıydım.

61. modern dans forumu

Kültürel eğitim sürecim müzikle sınırlı olmayıp modern dansa kadar uzanıyordu ki modern dans tümüyle anlaşılmaz, tamamen mantıksız bulduğum bir dans şekliydi. Âdeta anlatmaya yetecek kelime yok gibiydi. Ne diyebilirdim ki? *Kendilerini duvara karşı savurup durmanı beğendim* mi?

"Mesele neyi beğenip neyi beğenmediğin değil," diye cevap verirdi Connie. "Önemli olan sana ne hissettirdiği." Bana sık sık kendimi aptal ve sıradan hissettiriyordu. Aynısı tiyatro için de geçerliydi; tiyatro bana televizyonun kasvetli bir şekli gibi geliyordu.

Antik Yunan zamanından bu yana, herhangi bir insanın bir oyundan, "Keşke daha uzun olsaydı" diyerek çıktığı görülmüş müydü? Anlaşılan ben yanlış gösterilere gidiyormuşum. Artık barların üzerindeki daracık odalarda sahnelenen oyunlar izliyor, hangarlarda takılıyor, bir mezbahada kana bulanmış *Bir Yaz Gecesi Rüyası*'nı ya da pornografik bir *Özel Hayatlar* gösterimini izliyorduk ve ben hiç sıkılmıyordum. Nasıl sıkılabilirdim ki? Tiyatroda birilerinin dildo sallamadığı bir akşam yok gibi bir şeydi ve zamanla bu durumu kanıksamıştım ya da en azından şaşkınlığımı gizlemeyi öğrenmiştim çünkü eğer bu kültürel bir eğitimse, aynı zamanda bir tür seçme sınavıydı. Connie'nin sevdiği şeyleri sevmek istiyordum çünkü Connie'nin beni sevmesini istiyordum. Bu yüzden bu tür şeyler artık "uçuk kaçık" değildi. Artık onlar "avangard" olarak adlandırılıyordu.

Hakkını vereyim, kültürel etkinliklerin çoğundan keyif aldım; özellikle de sinemadan (artık Connie'nin uyarısıyla film diyorum). Evet, bu filmler benim daha önceleri beğendiğim sürükleyici yolculuklardan çok farklıydı ve içinde yıldızlar arası yolculuk, serbest kalmış bir seri katil ya da geri sayan bombalar pek yoktu. Artık sinemaya okumak için gidiyorduk. Kahve ve havuçlu kek satılan, zalimlik, yoksulluk ve kederle ilgili, ara sıra çıplaklık ve sıklıkla da zalimlik içeren yabancı filmlerin gösterildiği küçük, bağımsız sinemalara... İnsanlar neden gerçek hayatta onları umutsuzluktan delirtecek deneyimlerin betimlenmesini istiyorlar ki, diye düşünürdüm. Sanatın bir kaçış, kahkaha, rahatlama ya da heyecan olması gerekmiyor muydu? "Hayır," demişti Connie. "Maruz kalmak beraberinde anlamayı getirir. Sadece hayatın en kötü travmalarıyla yüzleşerek onları kavrayabilirsin ve aşabilirsin." Ve böylece insanın insana yaptığı insanlık dışı şeyleri izlemek için oyundan oyuna gidip durduk. Yeri gelmişken, *gig* dedikleri canlı müzik gösterilerine de giderdik (benim "gig" sözcüğünü kullanmam Connie'nin hoşuna

gidiyordu) ve bu konserlerde, söylendiğinde ortalıkla sıçrayıp gürültü çıkarmak için ben de elimden geleni yapardım.

Operaya da gidiyorduk. Connie'nin operada çalışan bir arkadaşı vardı (tabii ki olacaktı). Biz de Verdi, Puccini, Handel, Mozart operalarını izlemek için ucuz bilet alırdık. O akşamları severdim, hatta çoğu zaman Connie'den daha fazla hoşuma giderdi. Ve yönetmen *Cosi fan tutte*[16] aksiyonunu Wolverhampton işsizlik kurumuna çevirmiş olsa bile yine de gözlerimi kapatıp Connie'nin elini tutarak, o şahane *düzenlenmiş* sesi dinleyebiliyordum.

Zevksiz ve cahil biri gibi mi konuşuyorum? Kültürsüz ve yontulmamış? Belki de öyleydim fakat Gulag[17] yaşamı hakkındaki o dört saatlik cesur filmlerin her biri için, bir de modaya uygun, zeki ve büyük sinemalarda pek bulunmayan şekillerde etkileyici başka bir film olurdu. Dans bile kendince güzeldi ve minnettardım. Karım beni eğitmişti; bu yaygın bir durum bence. Aynı zamanda da tanıdığım kocaların nadiren ya da sadece gönülsüzce kabul ettikleri bir gerçek. Bir bilim adamı olarak zaman zaman güzel sanatları oluşturan büyük iddialara (geniş ufuklar, özgün bakış açıları, özgür hayal gücü) karşı kuşkucu ve küskün davrandığım oluyordu ama eğer kültür gelişmek demekse o halde evet, ben gelişmiştim. Ve evet, Hitler'in de operayı sevdiğini biliyordum ama yine de hayatımın ifade edilemez bir şekilde değiştirildiğini şiddetle hissediyordum. "Ruh" kelimesini kullanmaya çekiniyorum. Hayat artık kesinlikle daha zengin geliyordu ama bunun sebebi modern dans mıydı yoksa yanımdaki kişi miydi?

Geçmiş zamanla aram hiç iyi değil. *Connie öyleydi, Connie bir keresinde şunu demişti, Connie şöyle yapardı.* İlişkimizin ilk günlerinde birbirimize söz vermiştik. Asla dışarı çıkamayacak kadar yorgun olmayacak, her zaman "çaba gösterecektik" ama bu bozmaya

16 *Kadınlar Böyle Yapar.* Mozart'ın iki perdelik opera eseri. (ç. n.)

17 Sovyetler Birliği'nde uygulanan zorunlu çalışma kampı sisteminin kısa adı. (ç. n.)

mahkûm olduğumuz o ciddi sözlerden biriydi. Belki de sadece bana göstermek istediği daha az şey olduğundandı ama evlendikten, Londra'dan ayrıldıktan ve çocuk sahibi olduktan sonra maceracı ruhumuz giderek azaldı. Kaçınılmaz olan da buydu sanırım; insan yirmi yıl boyunca randevulaşamaz, bunun uygulanabilirliği yok. Üstelik kim artık *gig* dinlemeye gitmek ister ki? Ne yeriz, nerede otururuz, elimizi kolumuzu nereye koyarız? Onun yerine başka bir şey yapabilirdik. Paris'e girmek, Amsterdam'a gitmek...

Ama hâlâ Mozart dinliyorum; yanı başımda Connie'yle birlikte en üst localarda değil de arabamda tek başıma. Öne çıkan seçkileri, en iyi eserleri. Arabamda sınıfının en iyisi, güzel bir ses sistemi var ama yine de klimanın uğultusundan ve A34 otoyolunun trafiğinden müzik zar zor duyuluyor. Artık aşırı tanıdık olduğundan müzik bir tür işitsel Valium gibi. Aktif olarak ve dikkatle dinlediğim bir şeyden ziyade, fon müziği görevi görüyor. Uzun bir günün ardından içilen cin tonik gibi. Bence yazık oldu çünkü her bir nota hâlâ aynı olsa da eskiden kulağıma bir başka gelirdi. Yani daha güzeldi.

62. belçika'da yeni başlangıçlar

Peki ama bu heyecan verici değil miydi? Dünyanın yepyeni bir yerinde yeni bir gün ve yeni başlangıçlar. Paris'ten kalkan tren, Brüksel, Antwerp ve Rotterdam'a uğrayarak üç saatten biraz daha uzun bir süre içinde bizi Amsterdam'a götürecekti. Connie bize Bruegel ve Mondrian'ın tablolarını, Gent'teki o meşhur altar panosunu, eşsiz manzaralı Brüj şehrini atlamış olacağımızı söylemişti ama meşhur Rijksmuseum önümüzde bekliyordu ve ben hâlâ Avrupa tren seyahatinin ve insanın Paris'te trene binip Zürih'te, Köln'de veya Barselona'da inebilmesinin etkisi altındaydım.

Gare du Nord'da 0916 numaralı trene binerken, "Mucize gibi gerçekten, değil mi? Kahvaltıda kruvasan, öğle yemeğinde peynirli tost," yorumunda bulundum.

Tren gün ışığına doğru yola koyulurken de, "Elveda Paris! Ya da *au revoir* mı demeliydim?" dedim.

"Telefonumdaki haritaya göre Belçika'ya... şu anda girmiş bulunuyoruz!" cümlesi ise sınırı geçerkenki tepkim oldu.

Berbat bir alışkanlık ama kapalı alanlardaki sessizlik beni geriyor; bu yüzden de çim biçme makinesini çalıştırmaya çalışıyormuş gibi muhabbeti çekiştirip duruyorum.

"Belçika'ya ilk gelişim! Merhaba Belçika," dedim daha da çekiştirerek. *Asıl, asıl, asıl!*

Albie, "Trendeki kablosuz internet bağlantısı hiçbir işe yaramıyor," dedi ama ben gülümseyerek camdan dışarı baktım. Geçen geceki can sıkıntısından kurtulup saf irade gücüyle eğlenmeye karar vermiştim.

Çoğunlukla sanayileşmiş çiftlik arazileriyle küçük düzgün kasabalardan oluşan, kilisenin harita üzerindeki raptiye gibi yükseldiği manzaraya inat moralim yüksekti. Dün geceki fırtına yüzünden uyuyamamıştım ve bira sebebiyle kafam hâlâ biraz güzeldi. Ama gözümdeki şişlik azalmıştı ve yakında Amsterdam'da, bana her zaman medeni ve Paris'in aksine rahat, sıcak gelen bir şehirde olacaktık. Belki o tasasızlıktan biraz da bize bulaşırdı. Koltuğumu yatırdım. "Bu vagonu beğendim," dedim. "Neden Avrupa vagonları çok daha konforlu oluyor ki?"

"Etkileyici gözlemlerle dolusun," dedi Connie elindeki romanı iç çekip yere bırakarak. "Niye yerinde duramıyorsun?"

"Heyecanlıyım, o kadar. Ailemle birlikte Belçika'da seyahat ediyorum. Benim için heyecan verici bir şey."

"Pekâlâ, kitabını oku, yoksa seni trenden atacağız." Ve böylece romanlarına döndüler. Connie, James Salter'ın *Bir Spor ve Bir Hobi* adlı romanını okuyordu. Kapağında, kullanışsız bir küvette banyo yapan, kambur duruşlu, çıplak bir kadının siyah beyaz resmi vardı. Arka kapak tanıtımında ise romanın "duyusal ve çağrışımcı", erotik realizmin bir güç gösterisi olduğu iddia ediliyordu. Erotik gerçekçilik bana çelişkili bir terim gibi gelse de Amsterdam'daki otel için hayra alametti. Albie ise Albert Camus'nün *Yabancı*'sını okuyordu. Her ne kadar aralarında bir bağlantı olduğundan şüphe etsem de kitap Billy Joel'in beşinci stüdyo albümüyle İngilizcede aynı adı taşıyordu. Kitap, Connie'nin hediyesiydi. Connie, Albie'ye Avrupalı yazarların çeviri romanlarından oluşan bir seçki hediye etmişti. Yazarların çoğunun adında peş peşe W'lar, Z'ler ve V'ler vardı. Korkutucu bir okuma listesi olduğunu düşünmüştüm; belli ki Albie de öyle düşünüyordu çünkü *Yabancı* yavaş ilerliyordu. Öyle bile olsa söz konusu kurgu edebiyat olduğunda benden daha iyi bir öğrenci olduğu kesindi.

63. romanın boyutları

İlişkimizin ilk zamanlarında, sanırım bir Yunanistan seyahatinde, uçakta yanıma kitap almayı ihmal etmiştim. Tabii bu bir daha asla yapacağım bir hata değildi.

"İki saat boyunca ne yapacaksın?"

"Yanımda birkaç dergi var, işle ilgili şeyler var. Gezi rehberi var."

"Ama okumak için bir roman almadın mı?"

"Kurgu edebiyata bir türlü merak duyamadım."

Connie başını iki yana salladı. "Roman okumayan çatlaklar kim diye hep merak ederdim. Meğer senmişsin! Çatlak." Bunları söylerken hep gülümsemişti ama yine de sanki ırkçı yobazlığımı

öylesine itiraf edivermişim gibi avucumun içinde duran sevgisinin giderek kayıp gittiğini, onu kavrayan parmaklarımın gevşediğini hissetmiştim. *Kurmaca hikâyelerin önemini anlamayan, onun yerine etrafındaki gerçek dünyayı öğrenmek isteyen bir adamı gerçekten sevebilir miyim?* O zamandan beri, herhangi bir toplu taşıma aracında elimde bir çeşit kitap olmadan asla oturmamayı öğrendim. Eğer romansa, o zaman muhtemelen Connie tarafından verilmiş ve bir ödül kazanmış fakat çok karmaşık olmayan bir şey olacaktır. Babamın iyi ritim, iyi melodi anlayışının edebiyattaki muadili sanırım.

Kurgu olmayan kitapları ise gerçekten çok okurum; bu kitaplar bana sözcüklerin, hiçbir zaman var olmamış insanlar arasındaki uydurma konuşmalardan daha iyi bir şekilde kullanımı olarak gelmiştir her zaman. Akademik makaleler bir yana, daha gelişmiş popüler bilim ve iktisat kitapları okurum ve bizim nesildeki pek çok erkek gibi askeri tarihî, Connie'nin tabiriyle "faşizmin yükselişi kitaplarımı" severim. Bu materyalin neden ilgimizi çektiğinden emin değilim. Belki de kendimizi babalarımızın, dedelerimizin karşılaştığı dehşet verici durumlarda hayal etmek, biz olsaydık nasıl sınanırdık, gerçek yüzümüzü gösterir miydik ve göstersek ne olurdu diye düşünmek hoşumuza gittiği içindir. Destekçilerden mi olurduk yoksa lider mi? Direnir miydik, işbirliği mi yapardık? Bu teoriyi bir keresinde Connie'ye söylemiştim; o da gülerek benim tam bir ders kitabı yazarı olduğumu söylemişti. "Tanıştığımıza memnun oldum Herr Gruppenführer!" demişti dalkavuklar gibi ellerini ovuşturarak. "Bir şeye ihtiyacınız olursa..." Sonra biraz daha gülmüştü. Connie beni bu hayattaki herkesten daha iyi tanıyordu ama bu açından yanlış değerlendirdiğini gerçekten fazlasıyla hissederdim. İlk bakışta anlaşılmıyor olabilirdi ama ben tepeden tırnağa direnişçiydim. Sadece henüz kanıtlama şansım olmamıştı.

64. ardenler hücumu

Tren hızla Brüksel'e doğru ilerlerken kitabıma uzandım. Ağır fakat insanı içine çeken bir İkinci Dünya Savaşı tarihiydi. 1944 yılının mart ayıydı ve Overlord Harekâtı için planlar yolunda gidiyordu. "Aman Tanrım..." dedim ve kitabı yere bıraktım.

"Yine ne var?" diye sordu Connie biraz sabırsızca.

"Şimdi fark ettim de, o tarafa doğru giderken biraz ilerisi Ardenler."

"Ne olmuş Ardenler'e?" dedi Albie.

"Ardenler," dedim. "Büyük dedenin öldüğü yer. Bak..."

Kitabın ortalarındaki, Ardenler Hücumu'nun haritasına parmağımda vurarak gösterdim. "Biz buralarda bir yerdeyiz. Savaş şurada olmuş." Harita üzerindeki kırmızı ve mavi okları gösterdim; karşılığında feda edilen canları, dökülen kanları göstermekten o kadar uzaklardı ki. "Burası Bulge; Almanların ABD kuvvetlerine karşı son bir hamleyle yaptığı taarruz. Korkunç bir muharebe, en kötülerinden biriymiş, kışın ortasında, ormanın içinde. Berbat bir son çırpınış. Ağırlıklı olarak Almanlar ve Amerikanlar arasındaymış ama bin kadar da İngiliz karışmış; büyük deden de onlardan biriymiş. Kanlı bir kıyım, en az D Günü[18] kadar kötü. Şuradan sadece yarım saat mesafede." Doğuyu işaret ettim. Albie sanki bir kanıt, duman bulutları veya güneşten uğultuyla inen Stuka bombardıman uçakları arar gibi camdan dışarı baktı ama tek gördüğü çiftlik arazileri oldu; olgunlaşmış, durgun ve dingin. Sonra da bunların hepsi benim uydurmammış gibi omuz silkti.

"Harp madalyaları masamın çekmecesinde duruyor. Eskiden, küçükken onlara bakmak isterdin Albie. Hatırladın mı? Mezarı da orada, Hotton diye küçük bir yerde. Babam mezarlığa sadece bir kere,

18 6 Haziran 1944. Normandiya Çıkarmasının başlangıç tarihine verilen ad. (ç. n.)

çok küçükken gitmiş. Emekli olunca onu tekrar götürmeyi teklif etmiştim, hatırlıyor musun Connie? Ama pasaportunu yeniletmek istememişti. Ne kadar üzücü bir şey... Babanın mezarını sadece bir kez görmek. Bu konuyu duygusallaştırmak istemediğini söylerdi."

Tuhaf bir şekilde çenem düşmüştü ve biraz da duygusallaşmıştım. Aile geçmişine karşı hiç özel bir özlem duymadım ve aile ağacının en alt dalları dışındakileri de çok az bilirdim ama bu ilginç değil miydi? Aile mirasımız, tarihteki küçük rolümüz. Terence Petersen, El-Alameyn'de de, Normandiya'da da savaşmıştı. Savaş madalyaları, tek çocuğumuz olan Albie'ye miras kalacaktı. En azından bunların önemini ve atalarının fedakârlığını takdir edemez miydi? Fakat Albie öncelikle cep telefonunun sinyalini kontrol etmekle ilgili görünüyordu. Eğer ben böyle davranmış olsaydım, benim babam telefonu elimden alıp yere çalardı.

"Belki ben de giderim oraya," diye devam ettim. "Belki hep birlikte gideriz. Brüksel'de inip bir araba kiralarız. Neden daha önce aklıma gelmedi ki?"

"Başka zaman gideriz," dedi Connie. Artık kitabını kapatmış, biraz da endişeyle beni izliyordu. "Kahve isteyen?"

Fakat yaklaşmakta olan bir tartışmanın uzak uğultusunu duymuştum ve artık fırtınanın kopmasını istiyordum. "Sen ne dersin Yumurta? Sen gelmek ister misin?" Gelmeyeceğini bilsem de bunu kendi kulaklarımla duymak istiyordum.

Omuz silkti. "Olabilir."

"Pek ilgini çekmişe benzemiyor."

İki eliyle saçlarını karıştırdı. "Artık tarih olmuş. O savaşa gerçekten katılmış birini hiç tanımadım."

"Ben de öyle. Ama yine de..."

"Waterloo o tarafta, Somme ise şu tarafta, geride. Muhtemelen orada da Petersenlar vardır. Tabii Moorelar da."

"*Benim* dedemden bahsediyoruz."

"Ama sen kendin söyledin, dedeni hiç tanımamışsın. Ben kendi dedemi bile hatırlamıyorum. Özür dilerim ama o kadar zaman önce olmuş bir şeyle duygusal bir bağ kuramıyorum."

Duygusal bağ, ne kadar aptalca bir ifade. "Sadece yetmiş sene öncesi Albie. İki nesil önce Paris'te ve Amsterdam'da Naziler vardı. Albie de gayet Yahudi ismine benzeyen bir isim..."

"Pekâlâ, bu çok kasvetli bir muhabbet oldu," dedi Connie doğal olmayan bir neşeyle. "Kim kahve istiyor?"

"En iyi ihtimalle askere çağrılabilirdin. Hiç nasıl bir şey olduğunu düşündün mü? Dedem gibi, kışın ortasında, Belçika'da bir ormanda, dehşet içinde dikilmenin? Orada da kablosuz internet çekmiyor Albie!"

"İkiniz de sesinizi alçaltabilir misiniz lütfen? Ve konuyu değiştirir misiniz?"

Sadece trenin sesini aşmak için sesimi yükseltmiştim, bağıran Albie'ydi. "Neden beni cahil durumuna düşürüyorsun? Bunları biliyorum, neler olduğunu biliyorum. Haberim var, ben sadece... İkinci Dünya Savaşı'na takıntılı değilim. Kusura bakma ama değilim. Biz hayatımıza devam ediyoruz."

"Biz mi? Biz?"

"Biz yolumuza devam ettik, baktığımız her yerde onu görmüyoruz. Bir haritaya bakıp da her yerde bu okları görmüyoruz. Bu normal bir şey, değil mi? Sağlıklı olan da bu değil mi? Savaş hakkında sonu gelmeyen kitaplar okuyup savaş anılarına saplanıp kalmak yerine hayatına devam edip Avrupalı olmak."

"Ben saplanıp kalmadım, ben..."

"Eh, kusura bakma baba ama ben ormanlık arazilerdeki tank savaşlarına özlem duymuyorum ve benim için hiçbir anlamı olmayan şeyleri umursuyormuş gibi yapacak değilim."

Hiçbir şey ifade etmeyen mi? O benim babamın babasıydı. Benim babam babasız büyüdü. Belki Albie bunun son derece kabul edilebilir, hatta makbul bir durum olduğunu düşünüyordu ama yine de bu kadar ilgisiz ve kayıtsız olması, şey... vefasızlıktı. Erkekliğe sığmaz gibi geliyordu. Oğlumu seviyorum, bu gayet açık ama o an kafasını camda bir güzel patlatmak istediğimi fark ettim.

Fakat bunun yerine biraz bekledim ve sonra da tartışmanın son cümlesini kurdum. "Şey, açık konuşmam gerekirse, bence bu tavrın çok adice." Ardından çöken sessizlikte bu sözlerin şiddeti hiç de azalmış gibi değildi.

65. isviçre

Alternatif bakış açılarını anlamak, uzaktan daha kolay oluyor. Zaman olaylara uzaktan ve daha tarafsız bir şekilde, daha az duygusal bakabilmemizi sağlıyor. Aramızda geçen konuşmayı hatırladığımda, aşırı tepki verdiğim açıktı. Ancak savaş bittikten yaklaşık on beş sene sonra doğmuş olmama rağmen gölgesi çocukluğumun üzerindeydi. Oyuncaklarda, çizgi filmlerde, müzikte, eğlence programlarında, siyasette, her şeyde o vardı. Kimbilir bütün bunlar, yani ilk gençliklerinin travmalarının ve dehşetlerinin durum komedilerinde ve çocuk oyunlarında canlandırıldığını görmek, annem ile babama neler hissettirmişti. Elbette aşırı hassas veya korku içinde değillerdi. Naziler babamın eğlendirici bulduğu az sayıda şeyden biriydi. Eğer babasının kaybı onu üzdüyse bile içine atmıştı; öfke hariç diğer tüm güçlü duyguları içine attığı gibi.

Benim oğlum ise tam tersine ülkeleri Müttefik veya Mihver devletler olarak görmeyen ya da insanları dedelerinin tabiyetlerine göre yargılamayan bir nesildendi. Birinci şahıs nişancı savaş oyun-

ları dışında savaş, Albie'nin aklından bile geçmiyordu ve belki de sağlıklı olan buydu. Belki ilerleme dedikleri şey buydu.

Ama trendeyken pek de ilerleme gibi gelmemişti. Saygısızlık, cahillik ve kayıtsızlık gibi görünmüştü ve ben de ona böyle söylemiştim. O da karşılığında elindeki kitabı masaya fırlatmış, ağzının içinden homurdana homurdana Connie'nin üstünden geçip koridora çıkarak uzaklaşmıştı.

Diğer yolcuların gazetelerine dönmesini bekledik. "İyi misin?" dedi Connie usulca. Tonlaması ise delirdin mi, diye sorar gibiydi.

"Gayet iyiyim, teşekkürler."

İki üç kilometre sessizce gittikten sonra, "Belli ki hepsi tamamen benim suçum," dedim.

"Tamamen değil. Seksene yirmi."

"Kimin lehine olduğunu sormama gerek yok."

İki kilometre daha geride kaldı. Connie kitabını aldı ama sayfalar çevrilmiyordu. Tarlalar, depolar, yine tarlalar, evlerin arka yüzleri... "Yani demek istiyorum ki bu gibi tartışmalarda bazen beni destekleyebilirsin."

"Öyle yapıyorum," dedi Connie. "Eğer haklıysan."

"Tek bir örnek bile aklıma gelmiyor."

"Douglas, ben tarafsızım. Ben İsviçre'yim."

"Öyle mi? Bence hangi tarafta olduğun açık."

"Benim tarafım yok. Bu bir savaş değil! Tanrı biliyor ya, bazen gerçekten de öyleymiş gibi gelse bile..."

Brüksel'i geçtik ama orayla ilgili anlatacak pek bir şeyim yok maalesef. Sol tarafta kalan bir parkta, modern zamanların ellili yıllardaki versiyonu olan ve hep görmek istediğim, Dünya Fuarı için inşa edilmiş paslanmaz çelik yapı Atomium'u görür gibi oldum. Ama bundan bahsedemedim. Sadece, "Albie'nin tavrını üzücü buldum," diyebildim.

"Tamam, anlıyorum," dedi Connie şimdi elini alnıma koyarak. "Ama o daha küçük, sen de çok... *kendini beğenmişsin* Douglas. Zorunlu askerliğin geri getirilmesini isteyen ukalalar gibi konuşuyorsun. Hatta kim gibi konuşuyorsun biliyor musun? Tıpkı baban gibi konuşuyorsun!"

Bunu daha önce hiç duymamıştım. Duymayı da hiç beklemiştim ve hazmetmek için zamana ihtiyacım olacaktı. Ama Connie devam etti:

"Neden olayları akışına bırakamıyorsun? Her şeyi sürekli didikleyip didikleyip Albie'nin önüne getiriyorsun. Şu anda her şeyin kolay olmadığını biliyorum; Gerçekten benim için de kolay değil ama bir neşelisin, bir üzgün. Ya deli gibi susmadan konuşuyorsun ya da öfkeyle kalkıp gidiyorsun. Yani... zor, çok zor." Sesini alçalttı. "Onun için tekrar soruyorum, kendini iyi hissediyor musun? Dürüst olmalısın. Bu yolculuğu yapabilecek misin yoksa hep beraber eve mi dönelim?"

66. barış görüşmeleri

Antwerp'e girdiğimizde onu vagonun kafesinde yüksek bir tabureye oturmuş, küçük bir kutu Pringles yerken buldum. Gözlerinin de biraz kızardığını gördüm.

"İşte buradasın!"

"İşte buradayım."

"Ta Brüksel'den beri yürüyorum. Trenden indin sandım."

"Buradayım işte."

"Pringles yemek için biraz erken değil mi?"

Albie ofladı, ben de üzerine gitmemeye karar verdim. "Savaş duygusal bir konu."

"Evet. Biliyorum."

"Sanırım kendimi kaybettim."

Kutuyu başına dikti.

"Annen özür dilemem gerektiğini düşünüyor."

"Sen de annemin dediğini yapmak zorundasın."

"Hayır, ben de istiyorum. Özür dilemek istiyorum."

"Sorun değil. Olan oldu." Parmaklarını yaladı ve kutunun dibini sıyırmaya başladı.

"Eh, yanımıza geliyor musun Yumurta?"

"Birazdan."

"Tamam. Tamam. Amsterdam için heyecanlı mısın?"

Omuz silkti. "Sabırsızlanıyorum."

"Hayır. Ben de. Ben de. Şey..." Elimi omzuna koyup tekrar çektim. "Birazdan görüşürüz."

"Baba?"

"Efendim Albie?"

"Eğer gerçekten istiyorsan, seninle Savaş Mezarlığı'na gelirdim. Sadece öncelikle gitmeyi tercih ettiğim başka yerler var."

"Tamam," dedim. "Aklımda." Ateşkes anlaşmasını pekiştirecek bir yol bulmak için etrafına bakındım. "Yiyecek başka bir şey ister misin? Burada o wafflelardan var. Ya da Kinder Bueno?"

"Hayır çünkü altı yaşında değilim."

"Değilsin tabii," dedim ve yerime döndüm.

İşte Belçika'da yaşadıklarımızın hepsi aşağı yukarı bu kadardı.

67. grachtengordel

Buraya daha önce gelmiştim. Bir kere Connie'yle ve sonrasında da çeşitli konferanslar için. Bu yüzden geçmiş deneyimlerim biraz seçiciydi ama yine de Amsterdam'ın günah şehri olarak bilinmesi bana biraz tuhaf geliyordu. Bu sanki Cheltenham Spa'nın ortasında koca bir âlem evi olduğunu iddia etmek gibiydi. Centraal tren istasyonundan Keizersgracht Kanalı'na doğru zikzaklar çizerek ilerleyen sokaklar boyunca valizlerimizi sürüklerken şehrin her iki yüzü, soyluluğu ve adı çıkmışlığı apaçık ortadaydı. On yedinci yüzyıldan kalma upuzun konaklar, pencerelerden görünen tasarım salonlar ve bakır tavalı mutfaklar, not defterleri ve mumlar satan küçük bir hediyelik eşya dükkânı, pembe bir ışığın altında kupasından çay içen, mesaiye erken başlamış, bikinili bir hayat kadını, bir fırın, zom olmuş kaykaycılarla dolu bir kafe, sabit tekerlekli bisikletler satan bir dükkân. Amsterdam, Avrupa şehirlerinin "moda" babasıydı. Çıplak ayakla, tıraşsız gezen bir mimardı belki de. Amsterdam, çocuklarına, "Hey gençler, size söyledim, bana Tony deyin!" diyordu hepsine birer bira koyarak.

Herenstraat'da bir köprüyü geçtik. "Otelimiz de yaklaşmakta olduğumuz Grachtengordel'de. Grachtengordel, yani kanal kemeri!" Biraz nefes nefese kalmıştım ama gezimizin eğitsel öğesini korumaya istekliydim. "Bu eşmerkezli daireler haritada şahane görünüyor, bir ağaç gövdesindeki yaş halkaları gibi. Ya da at nalı gibi. İç içe geçmiş at nalları..." Ama Albie dinlemiyordu, dikkati dağılmıştı ve gözleri oradan oraya dönüp duruyordu.

"Aman Tanrım, Albie!" dedi Connie. "Burası tam bir hippi cenneti."

Güldük ama eğer büyük, gereksiz gözlükler takıp eski tip elbiseler giyerek yüksek, sarsak bisikletlere oturmak demek değilse, hippiyi tanımlamakta zorlanıyordum. Neden diğer şehirlerin gençleri hep bu kadar çekici gelir? Hollandalılar da Guildford veya

Basingstoke sokaklarında yürüyüp aman Tanrım, şu insanlara bak, diye düşünmüşler midir? Belki de hayır. Ama Albie Amsterdam'da kesinlikle heyecanlıydı. Bütün zarafetine ve şıklığına karşın Paris'in Albie için biraz ağır kaçtığından şüphelendim. Ama işte burası tam olarak ona hitap ediyordu. Peki, tüm Amsterdam gezilerinde olduğu gibi, seks ve uyuşturucunun dikkat çekici yüzleri ne zaman kendini gösterecekti?

Çok beklemeye gerek kalmadan, sekiz dakikadan kısa bir süre içinde, kokusu çıktı.

68. seks zindanı

Kendini "butik otel" olarak tanıtan ve internet sitesinde gayet hoş görünen otel, birinci sınıf bir genelev gibi döşenmişti. Çekici ve nazik bir travesti olan resepsiyon görevlimiz, Connie'yle odamızın balayı süiti olarak değiştirildiği müjdesiyle karşıladı bizi (yani "ironi süiti" diye geçirdim içimden) ve bizi kızışmış bir leoparın üstüne binmiş korseli bir kadının büyük boy baskılarıyla, anlamsız yere bir çift kirazı dürten bir dili gösteren popüler sanat örneği bir tabloyla ve karmaşık bir düğümlü halatlar dizisi içinde takılı kalmış endişeli bir Japon kadın resmiyle süslü, siyah ipek, saten ve PVC kaplı çeşitli koridorlardan geçirdi. "Kadın iğne ve çivi almaya gidiyor," dedi Coonie.

"Baba," dedi Albie. "Bize seks oteli mi tuttun?" Ve ben odamızın anahtarlarını ararken ikisi birlikte katıla katıla gülmeye başladılar. O sırada fark ettim ki bizim odamızın adı Kürklü Venüs, bitişikteki Albie'nin odasının adı ise Venüs Çatalı'ydı.

"Seks oteli değil, butik otel!" diye ısrar ettim.

Connie, halatla bağlı Japon kadın tablosuna dokunarak, "Douglas..." dedi. "Bu düz ilmek mi yoksa izbarço düğümü mü?" Cevap vermedim ama izbarço düğümüydü.

Balayı süiti böbrek rengindeydi. Oda leylak ve bir tür turunçgil aromalı dezenfektan kokuyordu. Ortasında da kocaman, sayvanlı bir karyola duruyordu ancak yatağın cibinliği yoktu. Bu da benim aklıma sayvan direkleri ne işe yarıyor acaba sorusunu getirdi çünkü hiçbir yapısal amacı yoktu. Siyah çarşaflar, çingene pembesi başlıklar, mor kırlentler ve kıpkırmızı yastıklar, şimdi insana olmazsa olmaz gibi gelen ancak bu durumda muhtemelen bir tür pornografik yumuşak oyun sahası oluşturmaya yarayan absürd Himalaya Dağları gibi sıralanmıştı. Yatağın bitişiğindeki yüksek bir platformun üzerinde, yaşlıların evlerinde olan şu özel banyolara benzeyen, maun ve kadife eşyalarla taban tabana zıt, dev gibi, kırık beyaz, bakalit bir zamazingo duruyordu.

"*Bu da* ne böyle?" diye sordu Connie. Hâlâ kıkırdıyordu.

"Kendi özel jakuzimiz!" Kontrol panelindeki aşınmış düğmelerden birine basınca küvet alt taraftan pembe ve yeşil ışıklarla aydınlandı. Başka bir düğmeye basınca da hava yastıklı tekne gibi sarsılıp dönmeye başladı. "Tıpkı balayımız gibi!" diye bağırdım gürültünün içinde.

Connie artık kahkahalarla gülüyordu. Albie de yan odadan odamıza gülmeye gelmişti. "Otel seçmekten hakikaten anlıyorsun baba."

Kendimi savunma ihtiyacı hissediyordum. Rezervasyonu ben yapmıştım ve aslında bu otelin hoş bir sürpriz olması gerekiyordu; yine de esprilere katılmak için elimden geleni yaptım. "Senin odan nasıl Yumurta? Sormalı mıyım, bilemiyorum tabii."

"Bir vajinanın içinde uyumak gibi."

"Albie! Lütfen..."

"Yatağımın baş tarafında öpüşen lezbiyenlerin kocaman bir resmi var. Beni korkutuyorlar."

"Bizde de bu şaheser var," dedi Connie eğik tabloyu göstererek. Saçları diken diken bir kadın, floresan lambayı oral seks yapar gibi ağzına götürüyordu. "Sanattan anlamam ama beğendiğim şeyi anlarım."

"Onu yalarken elektrik çarpacak kadını," dedim.

"Çok acayip değil mi?" dedi Connie. "Çok rahatsız edici. Nemli bir sarı bez alıp her şeyi indirip silmek istiyorum."

"Bak," dedim. "Çay makinesi."

"O bile müstehcen. Kahvaltı büfesi nasıl olacak acaba?" dedi Albie.

"İstiridyeler..." dedi Connie. "Ve kocaman tepsilerde kokain."

"Eh, ben beğendim," dedim. "Butik otel!" Ve onlarla birlikte gülmek için elimden geleni yaptım.

Herkes sakinleştiğinde otelden ayrılıp Noodermarkt'ta hoş bir kafeye gittik ve meydandaki güzel kilisenin yanında oturduk. Peynirli tost yiyip küçük bardaklarda leziz biralar içerken dünyanın hiçbir aksanına benzemeyen Hollandalı aksanlarımızla konuşmaya çalıştık. "Biraz Cockney aksanı gibi, hafifçe şarkı söyler gibi," dedi Connie. "Bir de s haflerini ş gibi çıkarıyorlar. 'Şekş otelimize hoş geldiniş. Kelepçe, bir doz penişilin gibi herhangi bir şeye ihtiyacınız olurşa...'"

"Kimse öyle konuşmuyor," dedim ama aslında fena yapmıyordu.

"Şaçmalık. Kuşurşuz yapıyorum."

"Sean Connery gibi konuşuyorsun."

"Çünkü aynen öyle konuşuyorlar Yumurta. Germen Cockney şivesiyle konuşan Sean Connery gibi." Belki öğle vakti içtiğimiz biradan, belki de yüzümüze vuran güneşten ya da oturduğumuz o köşenin büyüsünden... Ama sanki Petersenlar olarak Amsterdam'ı

çok sevdiğimize karar vermiştik. Sanki bir aile olarak bize çok uyuyordu.

69. gece ziyaretçisi

O zamana dek, bu şehri sadece kışın, yağmur altında tanıyordum. Kasım ayında, tanışmamızdan dokuz ay kadar sonra, yine bir uzatmalı deneme süremizde, buraya ilk geldiğimizde yağmur yağıyordu. Connie hayvanat bahçesindeki hayvanların doğal hayata salınmasında gösterilecek türde bir özenle beni sosyal hayatına dâhil etmek için çabalıyordu. Bu program çerçevesinde, Connie'nin kısa süre önce evlenmiş olan üniversiteden arkadaşları Genevieve ve Tyler'la Amsterdam'a gelmiştik. Sanatçı oldukları için Rembrandt ve Vermeer'in eserlerini görmeye can atacaklarını zannetmiştim ama çeşitli kafelerde kafa sallamakla daha çok ilgileniyor gibilerdi. Ot içmekse bana hiç cazip gelmiyordu. Yine de üzerime düşeni yaptım ama Mor Buğu'dan ya da Vişne Bombası'ndan ya da Gülen Buda'dan bir nefes almak, bana belirgin derecede bir endişe ve paranoya duygusu veriyordu. Yüzümden kan çekilip dehşet beni ele geçirdiğinde ise kesinlikle içimden kıkırdamak gelmiyordu. Bu sebeple onları kendi haline bırakmaya karar verip öğleden sonrayı Anne Frank Müzesi'nde yalnız başıma geçirmiştim.

Bu olay, Connie ve ben birlikte yaşamaya başlamadan kısa bir süre önceydi ve o ilkbahara ve yaza duyduğum özlem geçmek bilmiyordu. Birbirimizi her gün görüyor fakat aynı apartmanlarda, ayrı aileler ve arkadaşlarla, ayrı sosyal hayatlar sürdürüyorduk. Elbette kültürel keşif gezileri oluyordu ama eğer Connie sanat okulundan arkadaşlarıyla "gece geç vakte kalma" veya "işlerin tozutabileceği" (ne demekse artık) bir gece kulübüne gitme ihtiyacı hissederse o zaman ben yalnız gitmesini öneriyordum. O da nadiren beni ikna etmeye çalışıyordu. Bazen içten içe biraz daha fazla uğraşmasını

istediğimi fark etsem de sesimi çıkarmıyordum. Parti bitince mutlaka gecenin ikisinde, üçünde ya da sabahın dördünde beni görmeye gelirdi. Artık anahtarı vardı (Onun için anahtar yaptırdığım o gün ne mutlu bir gündü!), eve girip yatağıma gelirdi. Sıcak bedeni, akmış makyajı, nefesinde güçlü bir şarap, diş macunu ve "sosyal içici" sigara kokusuyla kıvrılıp bana sokulurdu. Bazen sevişirdik, diğer zamanlarda ise yatağın içinde titrer, dönüp durur, terlerdi. Ben bu huzursuzluğu alkole veya bir tür uyuşturucu kullanmış olmasına bağlasam da vaaz verip burnumu sokmamayı akıl edecek kadar bilinçliydim. Eğer uyuyamıyorsa biraz konuşurduk; Connie de ayık gibi konuşmak için elinde geleni yapardı.

"Parti güzel miydi?"

"Her zamanki gibiydi. Hiçbir şey kaçırmadın."

"Kim vardı?"

"Her zamanki millet işte. Hadi sen uyu."

"Angelo orada mıydı?"

"Sanmıyorum. Belki de oralarda bir yerlerdeydi. Çok konuşmadık."

Tabii düşünürseniz bunlar pek de anlamlı cümleler değildi.

"Onu hâlâ seviyor musun?"

Aslında genellikle bu son soruyu sormaktan kaçınıyordum. Hem de aklımda en ön sırada yer almasına rağmen. Çünkü uykuya çok değer veriyordum. Bir ilişkiye başlayan çoğu insan yanlarında gençlik aşkları, flörtleşmeler, büyük aşklar, ilk aşklar ve cinsel ilişkiler diye başlıklara ayrılmış bir dosyayla gelir. Benim çizgili A4 kâğıdımla karşılaştırıldığında, Connie'nin üç dosya dolabını dolduracak deneyimi vardı ama o sayfalardaki yüzleri karıştırmaya niyetim yoktu. Sonuçta buradaydı işte, değil mi? Sabahın ikisinde, üçünde, dördünde, o şahane ilkbaharda, o pırıl pırıl yaz mevsimi boyunca...

Fakat Angelo'dan kaçış yoktu. Connie bir zamanlar ruh eşi olduklarına inanmıştı. Ta ki Angelo'nun, Londra'nın orasında burasında çok sayıda başka ruh eşleri olduğu gün yüzüne çıkana kadar. Pervasız sadakatsizliği dışında, diğer kabahatleri de çoktu. Connie'nin özgüvenini yıkmış, eserleriyle dalga geçmiş, dış görünüşü, kilosu hakkında yorumlarda bulunmuş, halka açık yerlerde ona bağırmış, bir şeyler fırlatmış, hatta parasını çalmıştı. Bir de laf arasında "yatakta biraz sıradışı" olduğu cümlesi geçer gibi olmuştu ve kesinlikle fiziksel kavgalar yaşanmıştı. Bunu öğrendiğimde şok olmuş ve kızmıştım, oysa Connie "en az onun kadar karşılık verdiğinde" ısrar ediyordu. Alkol ve uyuşturucu bağımlısıydı, güvenilmez, kavgacı, çocuk gibi, tahrik edici, kaba biriydi. Connie ise onun için çok daha hafif bir tabirle "uçarı" demişti. Kısacası, adam benim olmadığım her şeydi. O halde artık nesi ona cazip gelebilirdi ki? Hepsi öğrencilikte kaldı, demişti. Hem artık Angelo'nun güzel ve havalı bir kız arkadaşı vardı. Ayrıca Connie ile Angelo'nun çok fazla ortak arkadaşları vardı. Birbirlerine rastlamaları kaçınılmazdı, değil mi? Hiçbir şey olmayacaktı, endişelenecek bir şey yoktu. Çok yakında onunla ben de tanışacaktım.

70. fitilli kadife

En sonunda, Genevieve ile Tyler'ın düğününde olan oldu. O düğün acımasızca denecek kadar sıradışı bir şeydi. Hatırlıyorum da, gelin ve damat düğüne motosikletle girmişti ve ilk dans olarak, Fransızca bir punk şarkısında çılgınlar gibi pogo yapmışlardı. Genevieve ile Tyler için beyaz düğün çadırı da yoktu. Parti, Blackwall Tunnel yolunda, yakında yıkılacak olan protez fabrikasındaydı ve benim alışık olduğum düğünlerden çok daha uç ve karamsardı. Daha önce hiçbir sanayi yerinde bu kadar sevimsiz insanı bir arada görmemiştim. Hepsi otuzun altındaydı (yani neşeli teyzeler yoktu) ve hepsi de

ironik kebaplarla dolu büfenin tadını çıkarıyordu. Yeni fitilli kadife takımımı giyerek kumar oynamıştım. Sıcak bir eylül günü için ağır olan kumaş, kendi payıma düşen belli bir çekingenlik seviyesiyle birleşerek beni şaşırtıcı derecede terletmişti. Ceketin altında koyu renkli ter halkaları oluşmuştu. El kurutma makinesinin altında eğilip bükülmelerim pek etkili olmamıştı ve işte orada durmuş, Connie'nin güzel insanlarla konuşmasını izlerken terliyordum.

Gönül rahatlığıyla söyleyebilirim ki bugüne dek tanışıp da hoşlanmadığım hiçbir biyokimyager olmadı. Evet, dostlarım ve iş arkadaşlarım pek büyüleyici insanlar olmayabilirdi ancak samimi, cömert, komik, kibar ve alçakgönüllülerdi. Hepsi de sıcakkanlı insanlardı. Connie'nin grubu ise apayrı bir hikâyeydi. Gürültücü, alaycı ve dış görünüşe aşırı derecede kafayı takmışlardı. Connie'nin başkalarıyla birlikte paylaştığı stüdyoya (Hachney'deki bu stüdyo aslında bildiğimiz garajdı) uğradığım nadir zamanlarda veya özel gösterimlere gittiğimde kendimi, dükkânın önüne bağlanmış aylak aylak oyalanan bir köpek gibi, tuhaf ve dışlanmış hissediyordum. Connie'nin işine dâhil olmak, ilgi ve heves göstermek istemiştim çünkü gerçekten harika bir ressamdı. Ama onun sanatçı arkadaşlarıyla takılmak, benim önemsememeye çalıştığım farklılıklara dikkat çekiyordu.

Hepsi de birer canavar değildi elbette. Ama sanatçılar acayip, kaprisli insanlar. Çoğunun laboratuvarda kimsenin önemsemeyeceği alışkanlıkları var ama bu zaten beklenecek bir durum. Bazıları iyi arkadaşlarımızdı, hâlâ da görüşüyoruz. Birkaç tanesi de sosyal etkinliklerde gerçekten çaba gösteriyorlardı. Ama muhabbet sen ne işle uğraşıyorsun sorusuna gelir gelmez, tuvalete gitmeleri gerekiyordu. İşte ben de etten kemikten bir idrar söktürücü olarak, sıtmalı gibi ter içinde, düğünün ortasında duruyordum.

"Dostum bu ne hal! Sana bir tuz tableti lazım," dedi Connie'nin eski ev arkadaşı Fran. Fran'ın bana karşı ne hissettiğinden emin

değildim; şimdi Albie'nin vaftiz annesi oldu ama hâlâ emin değilim. Yaklaşınca birbirini iten mıknatıslar gibi, insanı aynı anda hem kucaklayıp hem de itebilmek gibi özel bir yeteneği vardı. İşte, geri çekilirken sigarasının külü koluma sürülmüştü. "Ceketini çıkarsana!"

"Artık çıkaramam."

Ceketin düğmelerini çekiştirmeye başladı. "Hadi, çıkar işte!"

"Çıkaramam, gömleğim sırılsıklam."

"Ha, anladım." Bunun üzerine parmağını göğsüme dayayıp olanca ağırlığıyla bastırdı. "Dostum, sen kısırdöngüye yakalanmışsın."

"Aynen. Kısırdöngü."

"Ayyy," dedi kolumu sıvazlayarak. "Connie'nin tatlı mı tatlı, komik, şirin sevgilisi. Onu çok mutlu ediyorsun, değil mi Dougie? Ona sahip çıkıyorsun, gerçekten, hakikaten öyle yapıyorsun. Yaşadığı onca saçmalıktan sonra bunu hak ediyor!"

"O nerede bu arada?"

"DJ'in yanında, Angelo'yla konuşuyor."

İşte oradaydı, Connie'ye doğru eğilmiş, kaçmasına engel olmak ister gibi ellerini iki yana dayamıştı. Dürüst olmak gerekirse Connie de pek gitmek ister gibi değildi. Kendi saçlarıyla oynayıp arada sırada yüzüne dokunarak gülüyordu. İki şişe bira alıp yanlarına gittim. Bu çok özel günün şerefine, Angelo tamirci tulumlarını ütülemiş, kafasını tıraş ettirmişti ve Connie'nin bakışlarını takip ederek benim gelişimi izlerken iki elini kafasına götürmüştü.

"Angelo, bu Douglas."

"N'aber Douglas?"

"Memnun oldum Angelo." Tuhaf veya hınçlı davranmaktan kaçınmak istediğim için cana yakın, keyifli, açıkça rahat bir tavır takınmaya karar vermiştim ama Angelo bira şişelerini tuttuğum ellerimi çekerek beni yanına yaklaştırdı. Benimle aynı boydaydı ama bariz daha iriydi. Masmavi gözlerini hiç kırpmıyordu ve biraz

deli gibi bakıyordu. O yere göğe sığdıramadıkları "uçarılık" buydu herhalde. Dahası, konuşmamızı birbirimizin gözünün içine bakma yarışına çevirmişti.

"Ne var ne yok dostum? Gergin misin?" dedi bakışlarını çevirerek.

"Yo, hiç değil. Neden gergin olacakmışım?"

"Sucuk gibi terliyorsun da ondan."

"Evet, biliyorum. Bu ceket yüzünden. Kötü seçim maalesef."

Şimdi ceketimin yakasını tutuyordu. "Fitilli kadife, yani Corduroy. Fransızca *cord du roi*'dan geliyor; kralların kumaşı demek."

"Bunu bilmiyordum."

"Eh, sana bir şey öğretmiş oldum. Asil bir kumaş, krallara layık. Yürürken pantolonunun sesini duymak her zaman iyidir, böylece insanlar geldiğini anlar. Yani çaktırmadan yaklaşıp BÖÖ diyemezsin."

Yerimde sıçradım, o da güldü. "Angelo," dedi Connie. Bu adamın beni alt ettiğinin ve ondan yeni, canlı bir kinle nefret ettiğimin farkındaydım.

"Belli ki Connie şanslı bir kadın," diye devam etti. "En azından bendenizden kurtulduğu için şanslı. Benden bahsetmiştir herhalde."

"Yo, hayır," dedim. "Sanmıyorum."

Angelo sırıtarak kravatımın düğümüne uzandı. "İşte burada çözülüyorsun."

Connie elini onun koluna koyarak, "Angelo, bırak lütfen," dedi. Angelo da geri çekilip güldü.

"Eh, beraber takılırız artık, değil mi? Dördümüz. Şuradaki benim kız arkadaşım Su-Lin," dedi ve kafasında avcı şapkası ve üzerinde sutyenle, fabrika zemininde dans etmekte olan kızı gösterdi. "Al..." deyip yağlı bir peçeteyle alnımı sildi, peçeteyi üst cebime tıktı ve uluyarak, uzun adımlarla uzaklaştı.

"Çok sarhoş," dedi Connie. "Sarhoş olduğunda biraz manik davranıyor."

"Eh, ben sevdim. Hem de *çok*."

"Douglas..."

"Göz kırpmamasını beğendim, çok çekici adam."

"Başlama lütfen."

"Ne?"

"Şu agresif tavırların! Angelo çok çok uzun zaman önce hayatımın önemli bir parçasıydı. Bak, parçasıydı diyorum, önemli olan bu, geçmiş zaman. Hayatımın o döneminde ihtiyacım olan şeydi."

"Peki hayatının bu döneminde neye ihtiyacın var?"

"Buna cevap bile vermeyeceğim." Elimi tuttu. "Hadi. Çatıya çıkıp, seni kurulayayım."

71. ilkler

Her ilişkinin ilk zamanları, bir dizi ilkle bezelidir. İlk bakış, ilk sözler, ilk gülüş, ilk öpücük, ilk çıplaklık vesaire... Günler, yıllara döndükçe bu ortak dönüm noktalarının araları giderek daha da fazla açılır ve daha kendi halinde olmaya başlar. En sonunda da elinizde bir nevi sit alanı ya da ona benzer bir şey kalır.

İlk büyük kavgamızı o gece ettik. İlk kavga, her ne kadar ilişkilerin önemli bir noktası olsa da yine de üzücüdür çünkü o noktaya kadar her şey mutluluktan ibarettir. O noktayı ben koydum sanırım. Salt mutluluğun sonu.

Her zamanki gibi Connie içiyor (ikimiz de içiyorduk) ve artık durmaya hiç niyeti yokmuş gibi dans ediyordu. Her zaman olağanüstü bir dansçı olduğunu söylemiş miydim? Kendi kendine yeten, gayet kendi halinde. Dans ettiğinde yüzünde özel bir ifade

belirirdi; istekli, içedönük... Dudaklar aralık, gözkapakları ağırlaşmış. Doğruyu söylemek gerekirse, bu halinde çok kararlı, içedönük bir hava vardı. Bir keresinde bir akraba düğününde kız kardeşim bana dans ederken ishalimi tutmaya çalışır gibi, kasılmış ve gergin göründüğümü söylemişti. Ben de o zamandan beri dans pistine teşrif etmemeyi tercih ettim. Onun yerine duvara yaslanıp keşke Angelo'ya söyleseydim dediğim şeylerin listesini içimden geçirdim. O da hâlâ buradaydı tabii, elinde bir şişe şampanya ve sırtına çıkardığı Su-Lin'le dans ediyordu.

Benim eve gitme zamanım gelmişti. Pisti geçip Connie'nin yanına geldim.

"Ben eve gideceğim galiba," diye seslendim çınlayan müziği bastırmak için.

Dengesini sağlayıp elini alnıma koydu. "Tamam," dedi. Makyajı akmış, saçları alnına yapışmıştı, elbisesinde koyu lekeler vardı.

"Benimle gelmek ister misin?"

"Hayır," dedi ve yanağını yanağıma dayadı. "Sen git."

İşte tam o sırada gidip evde onu beklemem gerekiyordu. Onun yerine, "Biliyor musun, bir kez olsun en azından beni ikna etmeye çalışabilirdin," dedim.

Şaşırmış gibiydi. "Tamam. Kal lütfen."

"Kalmak istemiyorum. Kimseyle konuşmuyorum. Sıkıldım. Gitmek istiyorum."

Omuz silkti. "O zaman git. Sorun ne anlamadım."

Başımı sallayıp uzaklaşmaya başladım. Arkamdan geldi. "Douglas, sorunun ne olduğunu söylemezsen tahmin etmek zorunda kalacağım."

"Bazen etrafta ben yokken daha mutlu olduğunu düşünüyorum."

"Bunu nasıl söylersin? Kesinlikle doğru değil bu!"

"Peki o zaman neden hiç senin arkadaşlarınla görüşmüyoruz?"

"Buradayız ya işte, değil miyiz?"

"Ama birlikte değiliz. Beni buraya getiriyorsun, sonra çekip gidiyorsun."

"Gitmek isteyen sensin!"

"Ama sen de kalmamı istiyor gibi değilsin."

"Douglas, sen bir bireysin. Gitmek istiyorsan git. Yapışık değiliz ya."

"Aman, o kadar yakın olursak neler olur neler!"

Gülmeye çalıştı. "Affedersin, anlamıyorum. Ben eğleniyorum diye mi kızıyorsun? Angelo burada diye mi? Gitme, açıkla."

Şimdi beton bir merdiven boşluğunda öpüşen, tüttüren ya da kim bilir neler yapan kaçak davetlilerin yanından uçarcasına iniyorduk. "Neden beni hiç arkadaşlarınla tanıştırmıyorsun?"

"Tanıştırıyorum! Tanıştırmadım mı?"

"Mecbur kalmadıkça hayır. Gerçekten dışarı çıktığımızda sadece sen ve ben oluyoruz."

"Peki madem... Çünkü sen beğenmeyeceksin de ondan. Dansa gitmek ya da bütün gece ayakta kalmak istemiyorsun. İşin için çok endişeleniyorsun ve ben de bu yüzden seni davet etmiyorum."

"Eğlenceyi bozduğumu düşünüyorsun."

"Senin eğlenmeyeceğini düşünüyorum ve bu benim de eğlenmeyeceğim anlamına geliyor."

"Bence başka bir neden var."

"Hadi söyle o zaman."

"Bence bazen benden utanıyorsun."

"Douglas, saçmalıyorsun. Seni seviyorum, niye senden utanacakmışım ki? Her gece eve, sana gelmiyor muyum?"

"Etrafta başka kimse olmayınca."

"Bu daha iyi değil mi? Sadece ikimiz? Sen böyle sevmiyor musun? Ben seviyorum çünkü! Manyak gibi değer veriyorum, senin de öyle düşündüğünü sanmıştım."

"Öyle! Öyle!"

Kendimizi sokakta bulduk. Yıkım aşamalarındaki binalarla burası gerçek bir harabeler diyarıydı. Tepemizdeki fabrikanın çatısından kahkahalar ve müzik sesi geliyordu. Aşağı bakan yüzler vardı. Belki Angelo da bizi izliyordu. Aşağıda, briketler ve döşeme malzemeleri arasında, kavgamız hararetini kaybediyordu ve bunların hepsi bana aptalca gelmeye başlamıştı.

"Daha sonra uğramamı ister misin?" diye sordu.

"Hayır. Bu gece değil."

"Peki şimdi gelmemi istiyor musun?"

"Hayır, sen eğlenmene bak. Engel olduysam özür dilerim."

"Douglas..."

Uzaklaşmaya başladım. Hava kararıyordu. Yaz bitmişti, sonbahar yoldaydı. Yılın son güzel günüydü ve tanıştığımızdan beri ilk kez onsuz hayatın o eski, anlatılmaz hüznünü hissetmiştim.

"Douglas?"

Arkamı döndüm.

"Yanlış tarafa gidiyorsun. Tren bu tarafta."

Haklıydı ama gururum geri dönüp yanından geçmeme engel olmuştu. Ancak molozların arasında ilerleyip Alman kurtlarıyla beraber çitleri aştıktan ve çift yönlü yolda kamyonlar hızla yanımdan geçerken, barikatlara tutunarak, ümitsizce kaybolduktan sonra, ilk kavgamızın başka bir ilki daha gizlediğini fark ettim.

Bana beni sevdiğini söylemişti.

İlk defa yanında bir şart cümlesi olmadan biri bana bu sözleri söylüyordu. Kafamdan mı uydurmuştum? Sanmıyordum. Hayır, gerçekten olmuştu işte. Sevinçten havalara uçup topuklarımı çır-

pabilirdim. Blackwall Tunnel yolunda bunu yapan ilk kişi olurdum herhalde ama o anı berbat etmiştim. Huysuzluk yapmaya ve kendime acımaya öylesine kapılmıştım, kıskançlıkla ve alkolle öylesine afallamıştım ki durup düşünmek aklıma bile gelmemişti. Durup etrafıma bakınarak yönümü bulmaya çalıştım. Sonra da geldiğim yoldan geri dönmeye koyuldum.

Bir hayli büyük bir bina olmasına rağmen fabrikayı bulmak bayağı zor olmuştu ve harabeler diyarında yarım saat dolandıktan sonra geç kalacağımı, törenin bitmiş olacağını düşünmeye başlamıştım. Tam pes etmek üzereydim ki en yakın metroyu buldum. Gökyüzünde üç ışık patlaması gördüm, daha sonra da patlama sesi geldi. Havai fişekler, işaret fişeği gibi fabrikanın tepesinde patlayan bir roket. Dönüp o yöne doğru koşmaya başladım.

Şimdi dalga geçer gibi ağır parçalar çalıyorlardı. Eğer yanlış hatırlamıyorsam ben içeri girdiğimde *Three Times a Lady* şarkısı çalıyordu. Connie dans pistinin karşı tarafında, dirseklerini dizlerine dayamış, tek başına oturuyordu. Ona doğru yürüdüm, birbiri ardına, önce gülümseyişini sonra da kaş çatışını gördüm ve o daha konuşamadan, "Özür dilerim. Ben eşeğin tekiyim," dedim.

"Bazen öylesin."

"Onun için de özür diliyorum. Eşeklik etmemeye çalışıyorum."

"Daha çok çalış," dedi ve sonra kollarımız birbirine dolanmış halde oturduk. "Nasıl böyle şeyler düşünebilirsin Douglas?"

"Bilmem, ben... geriliyorum. Bir yere gitmiyorsun, değil mi?"

"Öyle bir planım yok, hayır."

Öpüştük. Bir süre sonra, "Bu arada, ben de seni," dedim.

"Ben de seni ne?"

"Ben de seni seviyorum."

"Güzel," dedi. "Bu meseleyi de hallettiğimize sevindim."

Ertesi yıl ocak ayında, tanışmamızdan yaklaşık on ay sonra, kiralık bir kamyonetle, takip eden var mı diye kontrol edercesine dikiz aynasından bakarak ve bir daha yanımdan asla ayrılmaması umuduyla Connie'yi, Whitechapel'den Balham'a taşıdım.

72. erotik gerçekçilik

Balayı süitimizde olaysız bir gece geçirdik. Jordaan Kafe'de erken saatte akşam yemeği yedikten odaya döndük ve sonra Connie'nin de bana katılmasını umarak jakuziyi doldurdum. "Şu bebeğin bir tozunu atalım!" dedim ve hemen içine girdim. Ama verdiği his daha çok Portsmouth-Cherbourg vapurunun pervaneleri arasına savrulmak gibiydi ve gürültü, erkenden yatağa girmiş olan Connie'yi rahatsız etmişti. "Bana katılmak ister misin?" diye seslendim çapkın bir tavırla.

"Hayır, sana iyi eğlenceler," dedi.

"Ayarını turboya getiriyorum!" Jet motoru gibi bir uğultu başladı. "ÇOK RAHATLATICI!"

Connie, "Douglas, kapat şunu! Kitap okumaya çalışıyorum," diye azarlayıp kitabına döndü. Güzel bir gün geçirmiş olmamıza rağmen trendeki olayın etkisini üzerimizden tam olarak atamamıştık ve bir kez daha, bugünlerde tartışmalarımızın yarılanma süresinin daha uzun gelmeye başladığını düşündüm. Soğuk algınlıkları ve akşamdan kalmalıklar gibi, etkilerinin geçmesi ve barışmak çok uzun sürüyordu. Ve eğer nihayet olsa bile, bir zamanlar olduğu kadar inandırıcı olmuyordu. Cehennem makinesinden güçlükle çıktım. Büyük bir kadife yastık ve ipek kırlent yığını arasından safra almaya koyulduk. Ertesi gün Rijksmuseum'a gidecektik, kafamın yerinde olması lazımdı.

73. saskia van uylenburgh

Gerçek bir "ben bilirimcilik" ve sağlamlık hissi için Amsterdam'da bisiklete binmek gibisi yok. Arabayla arandaki geleneksel güç ilişkisi tersine dönüyor ve çok kalabalık bir kabilenin parçası olarak, pelotonda omuzların dik bir halde oturmuş, küçümseyen gözlerle, araç kullanacak kadar aptal ve güçsüz olan bu insanların kaputlarına bakıyorsun. Burada insanlar telefonla konuşarak, kahvaltılarını ederek, pervasız bir çalımla bisiklet kullanıyor... Pırıl pırıl, güzel bir ağustos günü, bisikletlerimizle tıkır tıkır ve zil sesleriyle Herengracht'dan Golden Corner'a giderken gerçekten de buradan daha güzel bir yer yok gibiydi.

Sağda Rijksmuseum duruyordu. Sanırım ulusal müze için belirli bir şablon yok ama yine de buranın sadeliği değil de gösterişten uzaklığı beni çok etkilemişti. Ne sütunlar ne beyaz mermerler, ne klasik mimari özentiliği, ne de Louvre'daki şaşaalı ihtişam vardı. Onun yerine, burası bir nevi belediye binası işlevi görüyordu; güzel bir tren istasyonu ve haşmetli bir belediye sarayı.

İçerideki orta avlu koskocaman ve apaydınlıktı. Tur için daha da heveslendiğimi hissettim; sanırım hepimiz öyle hissediyorduk. Dün gecenin ne idüğü belirsiz macerasından kalma kızarmış gözlerle ve duman kokusuyla gelmiş olan Albie'yi bile tamamen canlandırmıştı. "İyiymiş!" dedi coşkuyla ve hep birlikte galerilere doğru yürüdük.

Güzel bir sabahtı. Ara sıra Connie elimi bile tuttu. El ele tutuşmayı kafamda gençlikle ya da yaşlılıkla bağdaştırırım ama burada affedildiğimi gösteriyor gibiydi. Louvre'da tecrübe etmiş olduğum aynı dayanılmaz yavaşlıkla salondan salona ilerliyorduk ama bu sefer umursamıyordum. Sanat eserlerinin yanı sıra, aile arabası büyüklüğünde devasa bir kalyon maketi, azılı silahlarla dolu cam vitrinler ve Şeref Galerisi'nde ise en sıradışı tablo odası vardı. Söylemiştim galiba, sanat eleştirmeni değilim ama Felemenk sanatının

üzerimdeki çarpıcı etkisi, bana bu kadar tanıdık ve yerli gibi gelmesiydi. Burada Yunan ya da Romalı tanrılar, çarmıha germeler veya Madonnalar yoktu. Mutfaklar, arka bahçeler, sokak araları, piyano dersleri, yazılan ve alınan mektuplar, ıslak gibi görünen istiridyeler, tam doldurulurken resmedilen süt vardı... Öylesine gerçekçiydi ki insan âdeta tadını alabiliyordu. Yine de hiçbir sıradan veya sıkıcı tarafı yoktu. Gerçek karakterlerin portrelerinde ve gündelik manzaralarda gurur, hatta neşe vardı. Çatlak ve kibirli, sersemlemiş ve ahmak, tıknaz ve kaba hatlı yaşlı Rembrandt yakışıklı bir adam değildi. Kendini Pavlus olarak çizdiği otoportresinde açıkçası bitkin görünüyordu; kaşlar kalkmış ve bitap yüzü çok iyi bildiğim bir ifadeyle çökmüştü. Ne kadar görkemli olsalar da Louvre'daki azizler, tanrılar ve yaratıklar önünde hissettiğim şey takdir değildi. Buradaki ise bana göre büyük sanattı. Dolayısıyla hediyelik eşya dükkânındaki kartpostal masrafı da kabarık olacaktı.

Gösterişli, koyu mavi bir odada, *Gece Devriyesi* tablosunun önünde üçümüz yan yana oturmuştuk. Elimdeki rehberde bu resmin belki de dünyanın en meşhur dördüncü tablosu olduğu yazıyordu. "Sizce ilk üçü hangileri?" diye sordum ama kimse bu oyunu oynamak istemedi. Ben de onun yerine tabloya bakmaya başladım. Bir sürü şey oluyordu. Babamın dediği gibi iyi bir ritmi, iyi bir melodisi vardı. Ben de belki Albie fark etmemiştir diye elimdeki rehberden öğrendiğim küçük ayrıntıları, tablodaki komik ifadeleri, esprileri ve kazara ateş alan silahı gösteriyordum. "Biliyor muydunuz," diye konuşmaya devam ettim. "Tablonun adını Rembrandt vermemiş. Olay aslında gece de geçmiyor. Eskiyen cila kararmış ve resme karanlık bir hava katmış. Bu yüzden de *Gece Devriyesi* demişler."

"İlginç bilgilerle dolusun," dedi Connie.

"Tabloda Rembrandt'ın bir otoportresinin de olduğunu biliyor muydunuz? Arkada, şu adamın omzunun üzerinden bakıyor."

"Artık rehberi bir kenara bırakır mısın Douglas?"

"Eğer tek bir noktayı eleştirmem gerekirse..."

"Hah, eğlence başlıyor," dedi Albie. "Babam notlar almış."

"Tek bir noktayı eleştirmek gerekirse, o da altın sarısı giysiler içindeki küçük kız." Tablonun ortasının biraz solunda, bir ışık huzmesi altında, sekiz dokuz yaşlarında, seçkin kıyafetler içinde bir kız ve kuşağına bağlanmış, onunla biraz tezat oluşturan bir tavuk. "Ben olsam, 'Bak Rembradt, resmi çok beğendim ama şu tavuklu kız üzerine biraz daha düşünmek ister misin? Kız çok çok yaşlı görünüyor. Yüzü, elli yaşındaki bir kadının yüzü gibi. Hem bayağı rahatsız edici hem de dikkati tablonun merkezinden...'"

"O Saskia."

"Saskia kim?" diye sordu Albie.

"Rembrandt'ın karısı. Resimlerinin çoğunda kadın model olarak onu kullanmış. Ona çok düşkünmüş. Öyle derler."

"Ha, gerçekten mi?" Rehberde bununla bilgili hiçbir şey yoktu. "Sence kadın bu tabloyu biraz tuhaf bulmuş mudur?"

"Belki. Belki de kocasının onun gençliğini, onunla tanışmadan önceki halini hayal etmesi hoşuna gitmiştir. Zaten kadın muhtemelen tabloyu görmedi çünkü Rembrandt resmi tamamlamadan ölmüş."

Bunların hepsi bana çok düşük bir ihtimal gibi geliyordu. "Yani, ya resmi kadın ölüm döşeğindeyken yaptıysa..."

"Ya da yüzünü hafızasından çizdi."

"Genç kız gibi giyinmiş yaşlı karısını..."

"Onun sevgili hatırasına. Öldükten sonra bir hürmet göstergesi olarak."

Buna ne anlam vereceğimi pek bilememiştim, belki de sanatçıların genel olarak çok tuhaf olduklarını aklımın bir köşesine tekrar yazmak dışında...

74. gerçek amsterdam

Müzeden çıktığımızda neredeyse akşamüstü olmuştu. Bitkin fakat heyecan doluyduk; programımız da iyi durumdaydı. Museumplein'de oturduğumuzda, birkaç yerel restoranda öğle yemeği seçeneği belirledim ama Albie yine elektronik sohbete dalmış, telefon ekranına bakarak kıkırdıyordu. Nedeni ise biraz sonra, sırtımı delen iki parmakla anlaşılmıştı.

"Kıpırdama Petersen! Büfe polisi! Üzerinizde gizli bir *pain au chocolat* taşıdığınızdan şüpheleniyoruz."

"Cat! Ah, bu ne sürpriz!" dedi Connie zorlama bir ifadeyle. "Albie, seni üçkâğıtçı." Albie ise küçük, dâhiyane şakasını izlemenin verdiği keyifle sevimsiz sevimsiz sırıtıyordu.

"Sizi takip ettim. Ta Paris'ten beri! Umarım tepenizi attırmamışımdır Bay P. Sadece Albie nerede olduğunuzu söyleyince dayanamadım. Gel bakalım buraya güzel çocuk!" dedi ve oğlumuzun yüzünü iki eliyle kavrayıp öyle bir şapırtıyla öptü ki parkın karşı tarafında yankılandı. "Amsterdam nasıl? Çılgınlar gibi eğleniyor musunuz? Muhteşem bir şehir değil mi?"

"Çok güzel vakit geçiriyoruz, teşekkürler."

"Evet, Albie bana otel diye kerhane gibi acayip bir yerde kaldığınızı anlattı. Çok komikmiş."

"Seks oteli değil," dedim sabırla. "Butik otel!"

"Eee, neler yaptınız, nerelere gittiniz, başka neler yapacaksınız? Her şeyi anlatın bakalım!"

"Çiçek pazarı, kanalların çevresinde bisiklet turu. Yarın da Van Gogh Müzesi'ne gidiyoruz. Vaktimiz kalırsa kanalda tekne gezisi de yapacağız."

"Bunların hepsi şirin mi şirin turist eğlenceleri. Bir de *öteki* Amsterdam'ı görmeniz lazım. Hep beraber takılalım! Şimdi ne yapıyorsunuz?"

İçten içe, gezi programımın tehdit altında olduğunu hissettim. "Aslında, Anne Frank Müzesi'ne gidiyoruz. Sonra da Rembrandt'ın Evi Müzesi'ne gideceğiz."

"Eh, gitmemiz şart değil," dedi Connie. "Yarın da gidebiliriz."

"Siz bizsiz gitsenize?" dedi Albie umutla. Belli ki dördümüzün "takılması" fikri, bana olduğu kadar Albie'ye de imkânsız ve tuhaf geliyordu. "Cat ve ben gidip şehri keşfetmek istiyoruz."

"Seni Anne Frank Müzesi'ne götürmeyi çok istiyorum Albie. Bence senin de görmen lazım."

"Ben bir müze daha gezemeyecek kadar yorgunum Douglas," dedi Connie haince. "Belki yarın sabah gideriz, olmaz mı?"

"Hayır! Olmaz, yarın Van Gogh Müzesi var. Öğleden sonra da yola çıkıyoruz."

"Onun yerine gerçek Amsterdam'ı görmek istemez misiniz?"

Hayır Cat! Lanet olsun, istemeyiz! Gerçek Amsterdam'ı görmek istediğimiz falan yok. Berkshire'da zaten gerçekliği yaşıyorduk, buraya bunun için gelmedik. İşlerin gerçekte nasıl yürüdüğüyle ilgilenmiyoruz! Kusursuzca düzenlenmiş gezi programı gözlerimin önünde suya düşüyordu. "Eğer bugün Anne Frank Müzesi'ne gitmezsek bütün plan bozulur," derken sesimin tizleştiğini hissettim.

Fakat Cat'in pes etmeye niyeti yoktu: "En azından yiyecek bir şeyler alıp biraz rahatlayayım, olur mu? Bende bisiklet var, De Pijp'de harika açık büfesi olan bir vejetaryen restoran biliyorum..."

75. taşıyabildiğin kadar ye

Küçük kireçtaşı topları gibi nohutlar. Yavan, sünger gibi bir lor peyniri. Çin sahillerindeki algler gibi bir ıspanak, bir kova sümüklü böceğe benzeyen soğuk bamya. Çürümeye yüz tutmuş avokado, kum gibi kus kus, sudan yapılmış yeşilimsi-grimsi sulu bir sos içinde pörsümüş kabaklar. Ve barbunya! Konserve kutusundan özenle boşaltılmış, bildiğin, sade, soğuk barbunya.

"İnanılmaz değil mi? Kim et ister ki!" dedi Cat. Bu kız son gördüğümde gözü dönmüş bir hayvan postu doldurucusu gibi sırt çantasının içine jambonları dolduruyordu.

"Paris'te çok et yedik. Hem de çok," dedi Connie en yüzsüz tavırla taraf değiştirerek.

Cat ise işaret parmağını suratıma doğrultarak, "Umarım kaz ciğeri yememişsinizdir," diye uyardı.

"Hayır, sadece ördek, biftek, ördek, *páté*, ördek, biftek..."

"Ve bence çok lezzetiydi."

"Babam suratı olmayan hiçbir şeyi yemez."

"O zaman kimsenin şikâyet ettiğini duyduğumu sanmıyorum."

"Paris'te birinci sınıf vejetaryen restoranı bulmak çok zor. Bir süre sonra insanı biraz tıkıyor ama değil mi?" dedi Cat avurtlarını şişirerek. "Hele o bagetler. En azından bu ekmeğin yararlı bir tarafı var." Ekmek lastik gibiydi ve içi cam macunu gibi yoğundu; üzerine de talaş dökülmüş gibiydi. "Ben tekrar büfeye gidiyorum! Leziz sebzelerden kim biraz daha ister?" Cat ve Albie seke seke, yemeklerin gümüş haznelerin altındaki dekoratif mumlarla ılık tutulduğu açık büfe barına gittiler.

İç çekerek tabağıma döndüm. "Burada duvara attığında yapışıp yavaş yavaş kaymayacak kıvamda hiçbir şey yok."

"Ekmek hariç," diye güldü Connie.

"Ekmek duvardan sekip gözünü çıkarır."

"Eh, yeni şeyler denemek istediğini söyleyen sendin."

"Ben sadece seveceğimi düşündüğüm yeni şeyleri denemek istiyorum," dedim. Connie de güldü.

"Bu kız karnını sadece açık büfelerden mi doyuruyor acaba?"

"Kızı rahat bırak. Ben sevdim."

"Öyle mi? Ağız değiştirdin bakıyorum."

"Sakinleşince iyi kız. Hem şunlara bak. Ne tatlılar." İleride, büfede, omuz omuza durmuş, norovirüs ile listeriya arasında seçim yapmaya çalışıyorlardı. "Gençlik aşkı. Biz de bir zamanlar böyle miydik acaba Douglas?"

"Saat üçü çeyrek geçiyor. Anne Frank Müzesi'ne gideceksek şimdi çıkmamız lazım."

"Douglas, şunu kesebilir miyiz lütfen? Gestapo bile oraya gitmeyi bu kadar istememiştir."

"Connie!"

"Albie'yle vakit geçiriyoruz, onun yapmak istediği şeyleri yapıyoruz. İstediğin bu değil miydi?"

Böylece cıvık lor peynirimizi bitirdik, hesabı ödeyip bisikletlerimize atladık ve bütün öğleden sonrayı Amsterdam'ın dış çevrelerini turlayarak geçirdik. Cat muhteşem küçük barları, kaldığı gecekondu mahallelerini, kaykay parklarını, büyük konakları ve sokak pazarlarını gösteriyordu. Doğruyu söylemek gerekirse çoğu gayet hoştu ve sanırım Faslı nüfusun, Surinamlıların ve Türklerin yaşadığı yerleri görmek ilginçti. Fakat şehir merkezine geri döndüğümüzde diğer güzergâhın neresi olacağı belirlenmişti.

"Bu da..." dedi Cat. "En sevdiğim coffee shop![19]"

19 Amsterdam'da uyuşturucuların belli bir orana kadar tüketimine izin verilen kafeler. (ç. n.)

Sanırım kaçış yoktu. Amsterdam'a geldiğimizden beri Albie bu mekânlara bir zamanlar oyuncakçılara baktığı gibi, göz ucuyla çaktırmadan bakıp durmuştu. Şimdi de Nice Café'nin kapısında durmuş, sırıtarak yere bakıyordu.

"Gerçekten keyifli, küçük, cıvıl cıvıl bir yer, acayip samimi bir ortam," diye garanti verdi Cat. "Torbacıyı tanıyorum, bizi kollar."

"Ah, sanmıyorum Cat."

"Hadi ama Bay P. Ben Roma'dayken..."

"Hayır, sağ ol. Gerçekten bana göre bir şey değil."

Albie bir zamanlar ona lahana yedirmek için kullandığım mantığın tıpatıp aynısıyla, "Hiç denemediysen nereden bileceksin ki?" dedi.

"Daha önce denedim, tabii ki denedim Albie. Bir zamanlar ben de gençtim!"

"Galiba ben o kısmı kaçırmışım," dedi Connie.

"Seninle birlikteyken yaptık Connie, hatta Genevieve ile Tyler da vardı. Fenalaşıp bembeyaz olmuştum hatırlarsan."

"Bembeyaz olmuş," diye kıs kıs güldü Albie.

"Bay P! Seni yere bakan yürek yakan seni! Neden bir kerecik daha denemiyorsun?"

"Hayır, teşekkürler Cat."

"Tamam, babam yok," dedi Albie rahatladığını saklama zahmetine bile girmeden.

"Ya siz Bayan P?" dedi Cat ve bütün gözler Connie'ye döndü.

Albie de, "Anne?" diye şansını denedi.

Connie seçeneklerini tarttı.

Sonunda, "Tamam," dedi. "Kulağa hoş geliyor." Ve bisikletini park etmeye gitti.

76. şarabı sulandırmak

Albie'nin ergenlik yıllarının çeşitli noktalarında kendimi bu gibi durumların içinde, hafta sonu gazetelerini dolduran, "hayatının ikilemi" tarzında kararlarla yüzleşirken bulduğum olmuştu. Mağazadan bir şeyler aşırma, oyun alanında edinilen uygunsuz bir arkadaş, ergen nefesinde alkol veya tütün kokusu, şifonyerin üzerinden kaybolan para, aile bilgisayarının gizli arama geçmişi gibi durumlarda ebeveynlerin vermesi gereken doğru tepki neydi? Şarabı ne kadar sulandırmak gerekiyordu? Kız arkadaşının gece bizde kalmasına izin vermeli miydi? Kilitlenen kapılara, küfürlü konuşmalara, yakışıksız davranışlara, kötü beslenmeye ilişkin yürütülecek politika nasıl olmalıydı? Son yıllarda bu ikilemler yoğun olarak, hızla gelmeye başlamıştı ve bunları oldukça sersemletici buluyordum. Neden bize açık ve net bilgilerin olduğu bir kılavuz bastırmıyorlardı? Ben de kendi annem ve babama tüm bu etik sancıları çektirmiş miydim? Çektirmediğimden emindim. Ergenlik yıllarımın en aykırı davranışı bazen ITV izlemekti. İşte yine aynı noktadaydık; bu daimi radyo programının en son bölümü. Connie bisikletini zincirlerken yanında durdum. "Bunu yapmak istediğinden emin misin?"

"Gayet eminim, teşekkürler Douglas."

"Yani gerçekten onu teşvik etmen gerektiğini mi düşünüyorsun?"

"Onu teşvik etmiyorum, sadece bu konuda ikiyüzlülük yapmıyorum. Ona baksana! Amsterdam'da bir kızla, ilk gençlik yıllarında. Açıkçası bunu yapmak istemeseydi daha çok endişelenirdim."

"Tasdik etmen de gerekmiyor ama."

"Nasıl tasdik ediyormuşum Douglas?"

"Onlara katılarak!"

"Ona göz kulak oluyorum. Ayrıca aslına bakarsan bir tane içmek bayağı hoşuma gider."

"Öyle mi? Gerçekten mi?"

"Gerçekten o kadar tuhaf mı bu? Neden Douglas?"

Cat ile Albie şimdi bizi izliyorlardı. "İyi. Peki. Ama okulu bırakıp buralarda torbacı olmak isterse sorumlusu sensin."

"Torbacı falan olmayacak."

"Sizi kendi halinize bırakacağım."

"Gerek yoktu aslında."

"Bence bensiz daha çok eğlenirsiniz."

"Tamam," deyip omuz silkti. "Sonra görüşürüz." Ve bir kez daha, *ne var biliyor musun, bir kez olsun en azından beni ikna etmeye çalışabilirdin*, diye geçti aklımdan.

Sabırsızlıkla beklenen partiye döndük. "Ben gidiyorum, annen kalıyor."

Olası sonuçlarının en iyisi olan bu durum karşısında Albie yumruğunu sıkıp, "Evveet!" diye tısladı.

"Sakın o kurabiyelerden yemeyin," dedim. Dozajı kontrol etmek mümkün değil."

"Doğru. Sağlam tavsiye Bay P," dedi Cat kolumu sıvazlayarak. "Özlü sözler."

Connie yanağını yanağıma götürüp, "Otelde görüşürüz, akşam yemeğinde belki," dedi ve birlikte Nice Cafe'ye gittiler.

77. büyük bir sevgi denizi

Artık kesinlikle Anne Frank Müzesi havamda değildim. Albie olmadan pek anlamı yoktu ve Rembrandt'ın Evi Müzesi, özellikle de

on yedinci yüzyıl gravür sanatının sıradışı teknik gereklilikleri ve yenilikleriyle, değişik ve bilgilendirici bir atmosfer olsa da dikkatimi toplayamıyor, huzursuz hissediyordum.

Çünkü bütün öğleden sonrayı orada burada oturup annenle birlikte kafası dumanlı geçirmek çok eğlenceliydi değil mi, çok havalıydı? Aman ne muziplik, tam da anlatmalık anılar! Ama ben oğlumun bir tutkusu olsun, bir amacı ve enerjisi ve de güçlü, keskin bir aklı olsun istiyordum. Dış dünyaya merakla ve zekâyla baksın istiyordum; berbat bir şımartılmışlıkla ve dumanlı bir şapşallıkla değil. Sağlık açısından taşıdığı riskler, hafıza kaybı ve psikoz, bağımlı olma veya ağır uyuşturuculara alışma ihtimali bir yana, bu aptalca gevşeme takıntısı da neydi hem? Ben hayatım boyunca hiçbir zaman gevşediğimi bilmem. İşler böyleydi işte, peki o kadar kötü müydü? Kablo gibi gergin, uyanık, etrafındaki tehlikelerin farkında olmak... Asıl imrenilecek şey bu değil miydi?

Grachtengordel'dekine kıyasla, biraz daha pratik ihtiyaçlara göre tasarlanmış ve daha gösterişsiz olan şehrin doğusundaki kanallarda bisikletle ileri geri giderken bunları düşünüyordum. Ah, hep birlikte Nice Cafe'de kendilerini uyuştururken güzel vakit geçirdiklerine şüphe yoktu. Elbette o aptal yerde, armut minderlere çökmüş muzlu ekmeği yiyip mavi renge bakarak kıkırdıyorlardı veya o komik eski kafalı adamla ve onun yeni şeyleri deneme korkusuyla dalga geçiyorlardı. Peki ama neden benim çekincemin ne olduğunu anlayamıyorlardı? Bunun dar kafalılıktan, tutuculuktan ya da ihtiyattan değil de sevgiden, büyük bir sevgiden, bir sevgi okyanusundan kaynaklandığını nasıl göremiyorlardı? Evet, onaylamıyordum çünkü sevdiklerimi önemsiyordum. Bu belli değil miydi?

Amsterdam'a olan aşkımın sönmeye başladığını fark ettim. Bir kere çok fazla bisiklet vardı. Her şey tamamen çığırından çıkmış gibiydi. Köprüler, sokaklar, trafik lambaları, bir tür yabani ot gibi bisikletlerle sarılmıştı. Zaten çoğu da eski püsküydü. Böylece hayal

etmeye başladım: Eğer Amsterdam belediye başkanı olsaydım bu lanet şeyleri toplatmaya başlardım. Katı bir uygulamayla her kişiye bir bisiklet kuralı getirirdim. Sahipsiz bırakılan ya da yola çıkabilecek durumda olmayan her şeyi gerekirse cıvata keskisi kullanılarak toplattırır, erittirirdim. Hatta içinde bulunduğum tatsız ruh hali sebebiyle kendimi bu fikre iyice kaptırdım. Hepsini, ışıkları yetersiz olan, tek elle süren, seleleri yüksek olan veya insanlara tepeden bakan bir havası olan tüm Amsterdam bisikletçilerini piyasadan kaldırırdım. Caligula gibi olurdum; acımasız, korkusuz... Bir şenlik ateşi yaktırırdım. Evet, eritin bisikletleri, kahrolsun bisikletler, kahrolsun!

•

78. de wallen

Ve kendimi *red light* bölgesinde buldum.

Bunun için kendimi savunuyormuş gibi olmak istemem ama tekrar gitmek istediğim bir Çin restoranı vardı. Yıllar önce oraya Connie'yle gitmiştik ve aklımda, o bamyaların intikamı olarak bütün bir Pekin ördeğini tek başıma yemek vardı. Akşam saatleriydi; hava hâlâ ılık ve aydınlıktı. Sap sap gezen adamlar ve yalnız kadınlar, kafası yerinde olan çiftler ve bir bisikletçiler çetesi barlardan kanalların üzerindeki köprülere taşmış, sokağa mesai sonrası indirimli içki saatlerine özgü bir tür canlılık gelmişti. Acayip sıkışık bir hurda demir ve lastik yığını arasında bisikletimi park edecek yer bulmaya çalışırken kırmızı perdeli odacıklardan sarkan kadınlar eski arkadaşlar gibi bana gülümseyip el sallıyorlardı ve kendimi acınası eşyalar arasında, pedalları zincirlerden, gidonu kablolardan kurtarmaya çalışırken, bisiklet ayaklığını indirip aleti kilitlemek için çerçeveler arasında eğilip bükülürken bulmuştum. Sonra ayağa kalkıp kendimi kurtardım, bisiklet sol kalçama

vurdu. Sadece hafifçe dürtmüştü. Ama neredeyse hayal gibi ağır çekimde, bu küçük hareketin etkisiyle bisikletin yanındaki, onun da yanındaki, yanındakinin yanındaki çarparak, ustalık isteyen ve büyük bir domino serisi gibi bisikletten bisiklete geçen zincirleme bir reaksiyonu başlattı. Eski motosiklet sürüsüne ulaşana kadar biriken dört, beş, altı bisikletin kinetik enerjisini izledim. Dört motosiklet vardı. Lekesiz, pırıl pırıl şeylerdi. Sahipleri de içtikleri barın hemen önüne park etmişti. Güvende olsunlar diye. Kimse zarar vermesin diye.

Son bisikletin fren kolu, ilk motosikletin parlak kırmızı yakıt deposunu yırtarak derin bir iz bırakırken gürültülü bir çizilme sesi duyuldu. Ardından motosikletler birer birer yere düşerken çıkan çarpma sesi, sonrasında sessizlik... Kalabalık bir şehir sokağında sessizliği duymak çok garip. Fazla uzun sürmemesine rağmen âdeta tüyler ürpertici. Biri güldü. Diğeri, "Aman Tanrım," dedi. Bir motosikletçi barından (adının "Valhalla" olduğunu fark etmiştim) bir grup kırmızı suratlı adam kalabalığı yararak, şimdi cilalı krom yığını halinde yerde yatmış, tekerleri boşa dönenmekte olan sevgili motosikletine doğru ilerlerken bir uğultu yükseldi.

Tüm bunlar belki on saniye sürmüştü ve tuhaf bir şekilde acaba hâlâ yürüyüp uzaklaşabilir miyim, diye düşünüyordum. Sonuçta tamamen benim suçum sayılmazdı. Yerçekiminden, bisikletten, zincirleme tepkimeden olmuştu. Benimle hiç alakası yoktu. Belki de öylece yürüyüp uzaklaşsam, çizgi filmlerdeki gibi yürürken ıslık çalsam kimse fark etmezdi.

Ama büyük bir yıkım çemberinin tam ortasında tek başıma duruyordum ve biraz sonra adamların dördü birden gözlerinde nefretle hızla bana doğru yönelmişlerdi. Hollanda aksanı artık o kadar arkadaş canlısı gelmiyordu. Etrafımı hızla çember şeklinde sarıp sanki geleceğini kesin olarak bildiğim yumruk için beni düzeltir gibi elleriyle omzumu kavradıklarında, duyduğum dil kaba

ve boğuk geliyordu. Burnu burnuma dokunan adam Viking gibi sapsarıydı ve bayat et parçası gibi bir suratı vardı. Dişleri eksikti (bu hiçbir zaman iyiye işaret olamazdı) ve nefesi bira kokuyordu. "Ben yok konuşmak Felemenkçe", "Ben yok konuşmak Felemenkçe," dedim aptal gibi. Kötü İngilizcenin iyisinden daha kolay anlaşıldığını düşünüyordum. Ama hemen hemen her dilde küfür edildiğini anlamak mümkündür. Şimdi dört başka el beni kollarımdan tutmuş, maç izlemek için toplanmış gibi görünen kalabalığın arasından yürütüyor (taşıyordu). Üç motosikleti kaldırıp kontrol etmişlerdi ama en yakındaki ölmekte olan bir at gibi yan yatmış, sahibi de kıymetli varlığının yanına çömelmiş, sessizce ağıt yakıyor, aşırı cilalı yakıt deposunun üzerindeki korkunç çiziğin üzerini parmağıyla ovuşturuyordu. Hollandalıların aksine adamın İngilizcesi oldukça kıttı çünkü anlayabildiğim tek sözcükler, "Sen ödemek, sen ödemek," sonra da adamın İngilizcesine güveni arttıkça, "Sen büyük ödemek," olmuştu.

"Ben yapmadım!"

"Senin bisikletin yaptı."

"Benim bisikletim değil. Benimki o tarafta!" Yıkımın karşı tarafında bisikletimin kusursuz bir biçimde dimdik durduğu yeri işaret ettim. Bana göre burada nedensellik ve "kabahat" kavramı, niyet ve şans hakkında ilginç bir tartışma yaşanmalıydı ama kısaca elimi cüzdanıma götürmek zaman kazandırırdı. Daha önce hiç motosiklet boyatmamıştım. Ne kadar olabilirdi?

Pazarlığa başladım. "Size... seksen avro verebilirim." Bu lafım onları nahoş bir şekilde güldürdü ve koca bir pençe cüzdanımı alıp karıştırmaya başladı. "Affedersiniz, şunu geri verir misiniz?"

"Hayır dostum," dedi sarışın adam. "Bankaya gidiyoruz!"

Diğer taraftan başka bir ses, "Adamın parasını geri ver!" dedi. Omzumun üzerinden bakınca kalabalığı yararak gelen bir kadın

gördüm. İmkânsız derecede sapsarı saçlarıyla, bir tür beyaz, file kumaşa benzeyen kıyafetinin üzerine giydiği sabahlığını bağlayan, iri ve siyahi bir kadın. "Al," dedi cüzdanımı kapıp bana geri vererek. "Bu senin. Ben söyleyene kadar da tut." Bu noktada bir miktar Felemenkçe bağrışmalar oldu. Kadın, motorcu adamın göğsünü tırmaladı. Tırnakları aşırı uzun, kıvrık ve boyalıydı. Sonra omuzlarını geri atıp göğsünü adama doğru bir nevi isyan kalkanı gibi gererek beni işaret etti ve eliyle aşağı yukarı hareketler yaptı. Bağırarak bir şey söyledi; kalabalık gülmeye başladı. Motorcu da savunmaya geçmiş gibi omuz silkti. Sonra aniden kadın konuşma tonunu değiştirip çark etti ve bunun yerine adamla cilveleşmeye başladı. Kollarını adamın omuzlarına uzattı. Adam da gülüp düşünceli bir ifadeyle burnuna dokundu. Beni yukarıdan aşağıya süzdü. Bir tür pazarlığa konu olmuş gibiydim.

"Cüzdanında ne kadar var?" diye sordu üzerindeki file giysi yüzünden ya hayat kadını ya da aşırı derecede sosyal olduğunu düşündüğüm kadın. Bankaya da gelecek miydi? Belki de kadın aslında benim müttefikim değildi. Belki de hep birlikte beni soyup bir kanala atacaklardı. "İki yüz elli avro kadar," dedim sakınarak.

"Yüz ellisini ver." İki parmağını uzattı. Tereddüt ettiğimi görünce de hızlı ama alçak sesle konuştu: "Verirsen sağ kalabilirsin."

Parayı verdim; kadın da iyice kıvırıp motorcunun avucuna sıkıştırdı. Sonra daha adam parayı sayma imkânı bulamadan kadın beni de kolumdan tutup kalabalığı iterek bir merdiven boşluğuna doğru ilerlemeye başladı. Arkamızdan motosikletçiler yüksek sesle itiraz ediyorlardı: "Sen daha ödemek! Daha!" Ama kadın hepsini eliyle savuşturup polise fısır fısır bir şeyler söyledi ve beni kırmızı ışıklı kapıdan geçirip aceleyle konağın merdivenlerinden çıkarmaya başladı.

79. paul newman

Kurtarıcımın adı Regina'ydı (takma ad olabilir tabii) ve inanılmaz derecede iyi bir kadındı.

"Adın ne benim yeni arkadaşım?"

"Paul," dedim ve sonra berbat bir kaçınılmazlıkla, "Newman," diye ekledim. "Adım Paul Newman." Takma adımın nereden geldiğinden emin değilim. İnandırıcılığı yoktu ve muhtemelen gerekli de değildi. Sonuçta ben yanlış bir şey yapmamıştım. Ama çok geçti, şu anda Paul Newman'dım.

"Merhaba Paul Newman. Gel..."

Bir tür vinil platforma oturdum. Yatak odasında (eğer buraya yatak odası demek doğruysa) bir lavabo ve yıkık dökük bir duş vardı. Işıklar koyu kırmızıydı; bir an burası fotoğraf banyo etmek için ne şahane bir yer olurdu, diye düşündüm. Ucuz bir pervane etkisizce üflüyordu. Köşede bir su ısıtıcı duruyordu. Bir mikrodalga fırın ve güçlü bir tür kimyasal hindistan cevizi kokusu vardı. "Olayı baştan sona camdan izledim. Çok şanssız adamsın Paul Newman," deyip güldü. "Belalı adamlardı. Bence seni öldürebilirlerdi ya da en azından banka hesabını boşaltırlardı."

"Onlara ne söyledin?"

"Parayı sigortadan almasını söyledim. Sigortası var, sigorta dediğin bunun içindir zaten! Titriyorsun." Ellerini titreterek gösterdi. "Çay ister misin?"

"Çay iyi olur. Teşekkürler." Isıtıcının kaynamasını beklerken kadının çıplak kalçasını fark etmeden edemedim. Kalçaları iri, gamzeliydi ve asla yüzümden yarım metre uzağa gitmiyordu. Pencereye doğru dönüp sokağa bakmaya başladım. Odanın bu tarafını görmek ilginç gelmişti ve Regina'da da bir zamanlar benim laboratuvarımda kullandığım döner ofis sandalyesinin tıpatıp aynısından olduğunu fark etsem de bunu söylemedim. Onun yerine televizyona döndüm.

"Ah, demek *Downton Abbey* burada da yayınlanıyormuş!"

Regina omuz silkti. "Başka bir şey izlemek ister misin?" deyip küçük bir porno DVD yığınını gösterdi.

"Yo, yo. *Downton* iyidir." Sormadan çaya iki şeker atıp kupamı bana verdi. Ellerimin gerçekten de titrediğini fark ettim. Bardakaltı olarak sol elimi kullandım. Konuşacak bir şey bulamayınca, "Ee, burada uzun süredir mi çalışıyorsun?" diye sordum.

Regina altı yedi yıldır bu işi yaptığını söyledi. Ailesi Nijeryalıymış ama o Amsterdam'da doğmuş ve bir arkadaş vasıtasıyla burada çalışmaya başlamış. Kış bunaltıcı geçiyormuş, etrafta turistler olmadan küçük odacığın kirasını ödemek zormuş ama güvenebileceği bazı düzenli müşterileri varmış. Yaz ise fazla yoğunmuş, çok fazla geliyormuş. Bunları anlatırken dertli dertli başını salladı. "Bekârlığa veda geceleri!" deyip sanki hepsini ben organize ediyormuşum gibi bana parmak salladı. Anlaşılan birçok erkek cesaretlerini toplamak için içme ihtiyacı duyuyor, sonra da performans sergileyemiyorlardı. "Yine de ödeme yapmak zorundalar tabii ki!" dedi gözdağı verircesine parmağını kaldırarak. Ben de gülüp başımı sallayarak adil olanın bu olduğuna katıldım. Meslektaşlarını tanıyıp tanımadığını sordum; o da genelde sıcak insanlar olduklarını söyledi ama bazı kızlar Rusya'dan veya Doğu Avrupa'dan kandırılıp getirilmişler ve bu da Regina'yı üzüyor, kızdırıyormuş. "Dansçı olacaklarını zannediyorlar, inanabiliyor musun? Dansçı! Sanki dünyada o kadar çok dansçıya ihtiyaç varmış gibi!"

Bir an sonra, "Sen ne iş yapıyorsun Paul Newman?" dedi. "Sigorta," dedim acayip hayal gücüme kendim de şaşırarak. "Buraya karım ve oğlumla tatile geldik."

"Benim de bir oğlum var," dedi.

"Benimki on yedi yaşında."

"Benimki daha beş."

"Beş güzel yaştır," dedim. Bunun her zaman aptalca bir laf olduğunu düşünmüşümdür. Yaşlar ne zaman "güzel" olmaktan çıkıyor? *Beş güzeldir ama elli dört pisliğin tekidir.* Sonrasında bunun gibi bir şey denmesi lazım. Neyse, öğrendiğime göre Regina'nın beş yaşındaki oğlu büyükannesi ve büyükbabasıyla Antwerp'te yaşıyormuş çünkü Regina çalıştığını onların görmesini istemiyormuş. İşte bu noktada küçük odaya hüzünlü bir hava çöktü ve bir dakika kadar konuşmadan oturup merdivenin altında *Downton*'daki olayları izleyerek ana babalık endişelerini düşündük.

Sonuç olarak ilginç ve bilgilendirici bir sohbetti. O akşam yapmayı beklediğim bir konuşma değildi ama gerçekten de aramızda bir tür bağ kurulduğunu hissetmiştim. Fakat boşu boşuna kadının zamanını yediğimin ve onun neredeyse çıplak olduğunun farkındaydım. Bu yüzden cüzdanıma uzandım.

"Regina, bana gerçekten çok nazik davrandın. Fakat bir süredir konuşuyoruz bu yüzden de sana biraz ödeme yapmayı isterim..."

"Tamam," dedi omuz silkerek. "Komple hizmet bedeli elli."

"Ah, hayır, yo, yo, yo, komple hizmeti kastetmedim."

"Tamam Paul Newman, nasıl istersin?"

"Hiçbir şey istemem! Ben buraya ailemle geldim."

Bir kere daha omuz silkti, sonra elimden kupayı aldı. "Herkesin ailesi var."

"Hayır, biz buraya Rijksmuseum için geldik."

"Evet. Bunu çok duyuyorum."

"Karım oğlumla çıktı. Burada olmamın tek sebebi bir Çin restoranını arıyor olmam." Bunun üzerine daha da çok güldü. "Lütfen bana gülme Regina, doğru söylüyorum. Ben sadece şeyi arıyordum... Şeyi bulmak istemiştim sadece..." Sanırım bu noktada, son birkaç günün stresi ve gerginliğiyle birleşerek üzerime bir tür gecikmeli şok bastırdı çünkü nedense koltuğa yığılmış, bir elimi

maske gibi gözlerime bastırarak garip, kesik kesik hıçkırıklarla ağlıyor gibiydim.

Keşke burada, bir sanat filmindeki ya da romandaki gibi Regina'nın bana parayı gözünün önünden kaldırmamı söyleyip beni sıcak, yumuşak göğsüne bastırarak çatılmış kaşlarımı düzelttiğini anlatabilseydim. İki kayıp ruhun buluşması ya da onun gibi bir saçmalık... Ama gerçek hayatta kayıp ruhlar buluşmaz, sadece ortalıkta dolanıp dururlar ve bence, tüm dürüstlüğümle söylemem gerekirse, o da benim kadar utanmıştı. Kırmızı ışıkla yarı aydınlatılmış bir kabinde sinir krizi geçirmek görgü kurallarına aykırıydı ve Regina'nın da geri kalan yüz avroyu alarak durup kapıyı açışında bariz bir telaş vardı.

"Hoşça kal Paul Newman," dedi elini omzuma koyup. "Git de aileni bul."

80. Çakırkeyif haller

Mellow Times Café'de Bob Marley'in *Hit Parçalar* albümü çalıyordu. Sanırım buna ben bile fazla basit olduğu için karşı çıkardım. Bana bakan torbacı/garson Tomas sakalları düzensiz ve flüt gibi, peltek sesli bir oğlandı ve ne istediğimi sordu. Ben de aynı anda beni hem sakinleştirecek hem de neşelendirecek, çok sert olmayan bir şey istedim. Böyle bir kategori var mıydı? Anlaşılan varmış. Bana Ananas Sarısı diye bir şey verdi ve iyi bir aile hekimi gibi alkolle birlikte almamamı söyledi. Oysa bu tavsiye için çok geçti çünkü çoktan birkaç bara uğramıştım.

Balayı süitine geri döndüğümde telefonumu çıkarıp Connie'den gelen ve bir tür delilik sarmalını kanıtladığını düşündüğüm bir dizi mesaj gördüm.

Neredesin?

Beni ara!!!

Burası çok eğlenceli! Bize katıl

gel de eğlen

iyi misin tatlım?

komik ihtiyar ara beni!!!

Seni seviyoruz

Ama bu mesaj bile beni neşelendirememişti. Sevgiyi ifade etme şekilleri oldukça ilginç. Küçük gibi görünen değişiklikler, *seviyorum* yerine *seviyoruz* denmesi anlamı tamamen değiştiriyor. Pencereyi sonuna kadar açtım ve jakuziyi masaj ayarına getirdim. Ardından "vitesimi" kenardaki bir çay tabağına koyup jakuziye atladım.

Keşke bir tür saykedelik yolculuğa çıktığımı söyleyebilsem. Oysa yine, genelde Noel'in ertesi günü saat üç ile bağdaştırdığım aynı yoğun melankoliyi hissediyorum. Aman Tanrım, insanlar gerçekten de bunun için mi hapse giriyorlardı? Başımda rahatsız edici bir zonklama vardı. Hani şu aşırı sıcak banyolarda hissedilen türden bir zonklama. Gerçekten de aşırı sıcak, köpüren ve korkunç bir tencere misali yayık gibi çalkalanan bir banyoda olduğum için bu his daha da artıyordu. Aldığım madde o çok istediğim unutkanlığı beraberinde getirmemişti. Eğer bir etkisi olduysa, en iyi umutlarımın başarısızlıkla sonuçlandığının daha da acı verici bir şekilde farkına varmama yol açmıştı. Tüm çabalarıma rağmen veya belki de onların yüzünden Petersen ailesi tökezliyordu. Eğer iki kişi ya da dört kişi olsaydık belki de bir tür denge olabilirdi. Ama birlikte üç ayaklı bir köpek edasıyla aksaya aksaya oradan oraya gidiyorduk.

Şimdiden kendimi çok hasta hissediyordum. Yatak odası yanan bir baharat çuvalı gibi kokuyordu ve bu odada sigara içmek yasaktı. Bu da paranoyamı daha da artırıyordu. Kalbim çok hızlı atıyordu; babamınki gibi patlayacağına ve üç bira ile iki nefes hafif

ot içtikten sonra, Amsterdam'da bir seks otelinde, sonumun rock yıldızları gibi olacağına inanmaya başlamıştım. Bir elim hâlâ sırılsıklam olan göğsümde, acayip yatağımıza kendimi atıverdim ve ıslak yatak örtülerinin altında Connie'nin gelmesini bekledim.

Saat üçte döndü. Tıpkı o ilk yazımızda yaptığı gibi. Kesinlikle surat asmaya niyetliydim ama uykulu bir sevecenlikle, başını omzuma koymuştu. Saçları is kokuyordu. Nefesinde değişik bir içki ve üzerinde hafif, rahatsız edici olmayan bir ter kokusu vardı.

"Aman Tanrım," diye mırıldandı. "Ne geceydi ama."

"Eğlenceli miydi?"

"Ergen tarzı eğlence. Canlı müzik gruplarını izlemeye gittik! Mesajlarımı aldın mı? Seni özledik. Sen neredeydin?"

"Bir fahişeyle tanıştım. Adı Regina. Sonra da jakuzide ot çektim."

Güldü. "Ya, gerçekten mi?"

"Albie nerede?"

"Yan odada. Galiba bazı arkadaşlarıyla birlikte geldi." Ve tabii ki bitişik odalarımızın kapısından kahkaha ve *Brown-Eyed Girl* şarkısını çalan akordeon sesi duyuluyordu.

81. açık parkeler

Artık sabahın üçünde dördünde eve gelmeler yoktu. Artık birlikte yatıp birlikte kalkıyor, lavabonun başında durup dişlerimizi fırçalıyor, birlikte bir hayatın alışkanlıklarını ve tiklerini, hareketlerini ve iniş çıkışlarını şekillendiriyor, bir zamanlar heyecan verici ve yeni olan şeylerin aşina, eski ve sevilen şeylere dönüşme sürecine başlıyorduk. Örnek vermek gerekirse...

Connie saatin alarmı çaldığında her zaman kestirmeye devam eder, bense çoktan kalkmış olurum. Connie bütün kıyafetlerin-

den önce sutyenini giyer, bense bel altından başlayıp sonra üst kısma geçerim. Connie normal diş fırçası sever, ben elektrikliye güvenirim. Connie saatlerce telefonda sohbet eder, ben kısa ve öz konuşurum. Connie kızarmış tavuğu bir cerrah gibi kesip dağıtır, ben mükemmel yahni yaparım. Connie uçağa geç kalır, ben gerektiği gibi kalkıştan iki saat önce orada olmayı severim çünkü eğer ciddi olmasalar neden böyle bir şey istesinler ki? Connie'nin taklit ve dans yeteneği vardır, benim yok. Connie kupaları sevmez ama çay fincanıyla nadiren çay tabağı kullanır. Değişmez bir alışkanlık olarak tostu yakar, kulaklarına dokunulmasından veya fısıldanmasından nefret eder, bıçağındaki reçeli yalar ve bazen, beni şok etse de, doğrama tahtasından çiğ domuz jambonu yer. Connie zor izlenen ödüllü dramları, eski müzikalleri ve haberlerde onu bunu paylayan siyasetçileri sever. Bense sert hava koşulları hakkındaki belgeselleri severim. O laleleri ve gülleri, karnabaharı ve şalgamı sevmez; domatesi elma gibi, suyunu parmağıyla çenesinden silerek yer. Pazar geceleri televizyonun karşısında, bacaklarının önce birini sonra diğerini mükemmel bir şekilde kaldırarak ayak tırnaklarına oje sürer, saçları banyonun giderinde şaşılacak kadar çok birikse de asla temizlemez... Kafatasında dalış tahtasında yaşanan bir kazadan kalma, "metal tabak" adını verdiği korkunç bir göçük, dişlerinde şaşılacak kadar çok siyah dolgu, sol omzunda şişkin bir ben, kulaklarında iki hızma var. Yastığına kendine has bir koku bırakır; kırmızı şarabı beyaz şaraba tercih eder, çikolatanın abartıldığını düşünür ve sonsuz bir uyuma kapasitesine sahiptir. İsterse ayakta bile uyuyabilir.

İşte her gün bu keşifleri yapıyor, sonra durup yatağın karşı taraflarında soyunuyor, gecelerimizin yüzde doksanında, sonra sekseninde, sonra da yetmişinde sevişiyorduk. Bütün küçük hastalıkları, ilk başlarda sunduğumuz kişinin ışıltısını söndüren mide bozukluklarını, enfeksiyonları, batık ayak tırnaklarını, kıl dönme-

lerini, çıbanları ve kurdeşenleri gördük. Sorun değildi, paniğe gerek yoktu; bunlar olağan şeylerdi. Birlikte yiyecek alışverişine çıkıyor, başlarda biraz ürkekçe bu evcil hayata alışmaya çalışır gibi market arabasını itiyorduk. Garip bir şekilde "içki dolabı" dediğimiz bir köşemiz vardı ve yurtdışına çıkınca yanımızda renkli likörler getiriyorduk. Ayrıca çay konusunda tartışıyorduk. Connie demleme poşetleri yerine aromalı, hafif ilaç gibi çayları tercih ederdi. Bir keresinde de dondurucunun buzunu tornavidayla çözmeye çalışırken buzdolabımı mahvettiğinde tartışmıştık. Sonra yine Çin tıbbının etkinliği hakkında, bir keresinde de mobilya için tartışmıştık. Benim gayet düzgün, yatak olarak da kullanılabilen çekyatımın yerine Connie'nin sigara kokan o dökük kadife şeyi gelmişti. Dayanıklı ve nötr oldukları için seçtiğim duvardan duvara halılarım (Connie'nin tabiriyle ofis halılarım) yırtılmıştı. Genç çiftlerin yapması gerektiği gibi parkeleri birlikte boyadık.

Başka değişiklikler de oldu. Connie o günlerde aşırı dağınıktı. Artık öyle değil. Sanırım onu değiştirmeyi başardığım konulardan biri de bu ama o günlerde arkasında kalem kapakları, şeker kâğıtları, saç tokaları, tel tokalar, saç iğneleri, lastikler, giysi aksesuar parçaları, küpe arkalıkları, kâğıt mendil paketleri, folyoya sarılmış sakız, dünyanın her tarafından kalma bozuk paralar bırakırdı. Anahtarı çıkarmak için montunun cebine uzanınca küçük bir somun anahtarı, aşırılmış bir küllük, kurumuş bir elma çöpü ya da mango çekirdeği çıkarabiliyordu. Kitaplar sifonun üzerinde yüzükoyun bırakılır, çıkarılan kıyafetler düşen yapraklar gibi bir köşeye itilirdi. Bulaşıkları da *yumuşamaya bırakmayı* severdi; her zaman sinir olduğum bir kendini kandırma davranışı.

Ama çoğunlukla umursamazdım. Işık, odada başka biri olunca farklı ilerliyor, yansıyıp kırılıyor, böylece Connie konuşmadığında veya uyurken bile orada olduğunu biliyordum. Oradan geçtiğini gösteren delilleri, geri geleceğini vaat eden eşyaları, o kasvetli kü-

çük dairenin kokusunu değiştirmesini seviyordum. Eskiden orada mutsuzdum ama artık geride kalmıştı. İnsanı zayıf düşüren bir hastalıktan kurtulmak gibi geliyordu. Çok mutluydum. "Aile saadeti." Bu iki sözcüğün bir araya gelmesi bana çok anlamlı geliyordu. Uygunsuz bir laf etmek istemiyorum ama bu hayatta pek az şey Connie'nin iç çamaşırının benim kaloriferimin üzerinde kurumasını görmek kadar mutlu etmiştir beni.

82. kilburn

Londra da değişmişti. Her zaman biraz huysuz ve gri, acemice tasarlanmış, kullanışsız ve soğuk gelen şehir yepyeni bir hal almıştı. Connie Londralıydı ve şehri taksi şoförleri kadar iyi biliyordu. Sokak pazarları ve bir şeyler içmek için uğranacak küçük mekânlar, Çin, Türk ve Tayland dükkânları ile restoranları, ucuz kafeler... İçinde büyüdüğün, biraz korkunç sayılabilecek evin yüzden fazla odasının olduğunu, her birinin tuhaflık, güzellik ya da gürültüyle dolu bir diğerine açıldığını keşfetmek gibiydi. Yaşadığım şehre anlam gelmişti çünkü içinde Connie Moore vardı.

Birlikte geçirdiğimiz on sekiz ayın sonunda Balham'daki dairemi sattık ve birikimlerimizi son kuruşuna kadar toplayıp bir şekilde ortak ev kredisine girerek bize aitmiş gibi hissedeceğimiz bir ev aldık. Bu sefer ırmağın kuzeyinde, Kilburn'de, bir binanın en üst katında, daha geniş, daha aydınlık, partiler için daha uygun (daha önce benim hiç umursamadığım bir kriterdi bu), fazladan küçük fakat güzel bir odası olan bir apartman dairesiydi. Bu boş odanın ne için kullanılacağı belli değildi. Belki biri yatıya kalırdı, belki de Connie tekrar resim yapmaya başlardı (o kadar teşvik etmeme rağmen bir süredir resim yapmıyordu ama stüdyodaki payından vazgeçmiş ve St. James galerisinde tam zamanlı çalışmaya

başlamıştı). Ressamların kolejden sonra birkaç sene içerisinde bir izlenim uyandırmaları gerekir, demişti ve kendisinin bunu yapamadığını düşünüyordu. Hâlâ resimlerini satıyordu ama daha seyrekti ve sattıklarının yerine yeni eserler yapmıyordu. Neyse ne, belki de ihtiyacı olan alana kavuşmuştu. "Burası da..." demişti Connie, Fran'e kapıyı sonuna kadar açıp. "Çocuk odası!" Ve ikisi de bir süre bu espriye gülmüşlerdi.

Oradaki halıları da sökmüştük ve yeni evimizi kutlamak için bir parti vermiştik. Bu benim verdiğim ilk partiydi. Benim laboratuvardan arkadaşlarım, onun sanat okulundan arkadaşlarını, gençlerin takıldığı diskolardaki rakip çeteler gibi süzüyordu ama kokteyller vardı ve Connie'nin müzisyen arkadaşlarından biri de DJ'lik yapmıştı. Kısa bir süre sonra dans başlamıştı. Hem de benim evimde! İyice çalkalandıktan sonra emülsiyon haline gelen iki ayrı zümre. Gece yarısı komşular şikâyete geldi. Connie onların da ellerine içki sıkıştırıp pijamaları değiştirip gelmelerini söyledi. Gerçekten de biraz sonra onlar da dans ediyorlardı. "Gördün mü?" dedi kardeşim Karen, sarhoş ve kendinden memnun bir halde kollarını Connie ile benim boynuma sımsıkı dolayarak. "Bu fikir benden çıkmıştı!" Biraz daha sıktı. "Düşünsene D! Eğer o gece evde kalsaydın nasıl bir hata yapacaktın. Düşünsene!"

Son misafirler de nihayet gittiğinde sert bir kahve yapıp yazın son günlerinden birinde, şafak vakti, camlar kuzeybatı Londra'nın çatılarına karşı ardına kadar açık, lavabonun kenarında oturduk. İstemeden de olsa kardeşime teşekkür etmem gerektiğini kabul etmek zorundaydım. Benim alanıma girmese de alternatif gerçeklikler kavramına aşinaydım ama ben, en çok beğendiğim gerçekliği yaşamaya alışık değildim.

83. birleştirilen iki tek kişilik yatak

O yıllarda o kadar çok şey değişmişti ki gerçeği ailemden saklamak imkânsız hale gelmişti; böylece bir Paskalya tatilinde arabayla doğuya doğru yola çıktık. Connie hiç hak etmediği kadar kendine güvenen bir sürücüydü ve savaş gazisi gibi eski bir Volvo'su vardı. Araba camlarının çerçeveleri yosun tutmuştu. Yerde ise orman gibi cips paketleri, çatlamış kaset kapları ve eski şehir rehberleri vardı. Araba kullanırken saldırgan ve şapşal bir tavra bürünüyordu. Vites değiştirmekten daha çok müziği değiştiriyordu yani bizimkilerin Viktorya tarzı, kırmızı tuğlalı, çimleri biçilmiş, çakılları tırmıklanmış evinin önüne park ederken gerilim oldukça yüksekti.

Ben Connie'nin ailesiyle birçok kez görüşmüştüm. Onların ne kadar yakın olduklarını düşünürsek, görüşmememiz imkânsızdı. Genel olarak iyi anlaştığımızı söyleyebilirim. Aile toplantılarında üvey kardeşleri etrafıma toplanıp bana Profesör diye seslenir ve beni kuzeydoğu Londra'nın çeşitli restoranlarına davet edip, "Ne istersen bizden," diye ısrar ederlerdi. Üvey babası Costa benim "gerçek bir beyefendi" ve Connie'nin genelde eve getirdiği holiganlardan çok daha iyi bir aday olduğumu düşünüyordu. Sadece Connie'nin annesi Shirley kuşkucu yaklaşıyordu. "Angelo nasıl?" diye sorardı. "Angelo neler yapıyor? Angelo'yu gördün mü?"

"Angelo ona kur yapardı da ondan," diye açıklamıştı Connie. Tabii hiçbir zaman benim de kur yapmam tavsiye edilmedi.

Bizimkilerin evine geldiğimizde acaba Connie babama kur yaparak onu dikenli kabuğundan çıkarabilir mi, diye merak ediyordum. Denemeye değer miydi? Biz yanaşınca perdeler oynadı. Babam pencereden elini kaldırdı, annem ön kapıya geldi. *Merhaba, rica etsem ayakkabılarınızı çıkarır mısınız?*

Elbette Connie son derece etkileyiciydi ama ben her zaman insanların ebeveynlerle, gümrük görevleri ve polis memurlarıyla

konuşurken olduğu kadar kibar ve net bir tonda, sohbeti sıkı parametreler içerisinde tutarak konuştuklarına inandırılmıştım. *Eviniz ne güzelmiş, size çiçek getirdik, ben daha fazla şarap almayayım...* Connie ise hiçbir şekilde tavrını değiştirmeden, onlarla sadece normal insanlar gibi konuşarak harika bir gösteri sergiledi.

Ancak onlar normal insanlar değil, benim annem ve babamdı. Connie etkileyiciydi ve ışık saçıyordu ama babam ondaki sanatsallığın kokusunu almış, bu da onu endişelendirmişti. Annem ise afallamıştı. Oğluyla el ele tutuşan bu çekici, parlak, dışa dönük canlı da neyin nesiydi? "Pek de şen şakrak bir kız," diye fısıldadı çaydanlık kaynarken. Sanki kocaman, tüylü bir mont giyip gelmiş gibiydim. Ayrı odalar çok gaddarca olurdu ama gayet güzel bir çift kişilik yatak olmasına rağmen bizi iki tane tek kişilik yatağın olduğu misafir odasına götürmüşlerdi. Annem, işte pislik ve utanç yatağınız, der gibi kapıyı açık tutuyordu. Connie asla kavgadan çekinen biri değildi; bense annem ve babamı alt kattaki yemek odasına, sigaralarını ağızlarına götürürken Connie ile benim kıkırdayarak yatakları itip birleştirdiğimizi duyunca elleri havada asılı, tavana bakarken hayal ediyordum. İşte otuz üç yaşında ergen isyanları...

Bu devrim yemekte de devam etti. Bir çift yanan lastik gibi sigara içmelerine rağmen bizimkiler alkol konusunda çok mesafelilerdi ve az sayıdaki eski şişe seçkilerini de bahçedeki kulübede örümceklerle yan yana tutuyorlardı. Önemsiz şeyler için şeri, şok edici durumlar için brendi içilirdi. Alkol ketleri gevşetirdi; burada ise ketlere sımsıkı sarılırdı. Bizimkilerin getirdiğimiz şişeyi açmayacağı, onun da bahçenin sonundaki minyatür viski ve kesilmiş advocaat likörlerinin arasına katılacağı kesinleşince, Connie "fırlayıp biraz daha şarap getirmek" gibi büyük bir gösteri yaparak arabaya gitti ve elinde iki şişeyle (ve sonradan anlaşıldığına göre montunun cebinde gizli küçük bir votka şişesiyle) geri geldi.

Keşke alkol işlerin daha kolay gitmesini sağladı diyebilseydim. Akşam yemeğindeki yağlı domuz etinin ardından konu nasıl olduysa göçmenlik konusuna geldi çünkü bilindiği gibi hiçbir şey göçmenlik konusu kadar insanları kaynaştıramazdı. Şimdi hepimiz (özellikle de Connie ile babam) içiyorduk ve annem Kilburn'deki ırk karmasının Balham'a göre nasıl olduğu hakkında bir soru sordu. Orada hâlâ Batı Hindistanlılara veya Pakistanlılara kıyasla daha fazla İrlandalı mı vardı? Sanırım İrlandalıların bir şekilde "o kadar da kötü" olmadığı ima ediliyordu. Connie makul bir tonla cevap vererek orada her çeşit topluluğun olduğunu; insanların çoğunlukla Pakistanlı derken aslında Bangladeşlileri kastettiğini, bunun İtalya ile İspanya'yı karıştırmak gibi olduğunu ve ırk karmasının Londra'da yaşamanın heyecanının ve keyfinin bir parçası olduğunu söyledi. Bunun üzerine babam, Connie'ye geceleri güvende hissedip hissetmediğini sordu.

Sonrasında çıkan tartışmayı yazmaya gerek yoktur herhalde. Annem ve babamı savunmak gerekirse, onların görüşü yaygın olarak benimsenen görüşlerdi ama ölçüsüz bir öfkeyle ifade edilmişti. Babam işaret parmağını uzatmış, kendine özgü "gerçekleri" sıralarken görünmez bir pencere camına vurur gibi sallıyordu. Biraz sonra Connie de bağırmaya başlamıştı: "Benim üvey babam Kıbrıs Türkü, o da mı memleketine dönsün? Üvey kardeşlerim, onlar da yarı İngiliz yarı Kıbrıslı. Peki ya annem? O da İngiliz, İrlandalı ve Fransız ama onlardan biriyle evli. O da gitmeli mi?"

"Konuyu değiştirsek mi?" diye önerdim.

"Hayır, değiştirmeyeceğiz!" dedi Connie anlayışla. "Neden sürekli konuyu değiştirmek istiyorsun?"

Böylece devam ettik. Connie'nin dolaylı olarak söylemeye çalıştığı şey (hatta belki de açık açık söylemişti) bizimkilerin dar görüşlü bağnaz insanlar olduğuydu. Annem ve babamın görüşü ise Connie'nin "gerçek dünyada yaşamadığı", üç çocuğuyla belediye

kapısında beklemediği, o fiyakalı sanat galerisindeki işini Polonya'dan gelen bir gemiden daha yeni inmiş birine kaptırma ihtimalinin olmadığıydı. "Polonya'dan gemiyle gelinmez," dedi Connie huysuz bir tavırla. "Uçakla gelinir."

Bir duraksama oldu; hepimiz soğumaya başlamış yemeklerimize baktık.

"Çok sessizsin," dedi annem incinmiş bir tonda.

"Şey..." dedim. "Ben de Connie'ye katılıyorum."

Gerçekten de çoğunlukla Connie'ye katılıyordum. Ama herhalde Connie gökyüzündeki ayın tamamen peynirden yapıldığını iddia etseydi yine de ona katılırdım. Artık onun yanında olacaktım. Bizimkiler de bunu görmüş ve üzülmüşlerdi sanırım. Ama başka seçeneğim var mıydı ki? İnsan kavgada sevdiklerinin tarafını tutar. Bu işler böyledir.

84. kocaman kol saatleri

Kahvaltıda iriyarı ve kendinden emin üç adam vardı: Bir Hollandalı, bir Amerikan, bir de Rus. İyi giyimli, hafif bronz tenli, paralı tiplerdi. Buram buram parfüm kokuyorlardı. Tıraşlarını başkalarına yaptıran, yatlarda rastlanacak türde adamlardı. Kocaman kol saatleriyle, bambaşka bir cinse benziyorlardı ve bizim dört kişilik partimiz onlarınkine kıyasla son derece renksiz ve sessiz kalıyordu. Connie ve ben iyi uyuyamamıştık; Cat ile Albie ise hiç uyumamışlardı. Hâlâ sarhoşlardı veya kafaları dumanlıydı ya da ikisi birden. Eğer onlardaki bira ve içki kokusuysa, bendeki de kınama kokusuydu. Albie'yle yakında hesaplaşmamız gerekecekti. Dün geceki parti için otel personelinden şikâyet gelmişti ve ben de, "Hayır, mini bar ücretini ben ödemiyorum ve hayır, akşamdan kaldığımız için Amsterdam'daki son sabahımızın en güzel

kısmını kaçırdık ve mutlu değilim!" deme fırsatı bekliyordum. Böylece yedi kişi bodrum katındaki karanlık kahvaltı salonunda, birbirine fazla yakın masalarda oturmuş, işadamları yüksek sesle konuşurken selofan kâğıtlara sarılı gelen bir tür kruvasan yiyip acı kahvelerimizi içiyorduk.

"İmalat giderlerinden bahsediyorlar," dedi yakışıklı Amerikan. "Biz de aptal değiliz, bu faktörü görüyoruz ancak elimizde boktan bir ürünle kalırsak ne olacak?" En fazla otuzundaydı ve kirli sakallıydı; özel dikim gömleğinin altından kasları belli oluyordu. "Mevcut üreticilerimizle, ürünlerin %10 ila 15'ini kusurlu veya değerinin altında diye geri gönderiyoruz."

"Hatalı tasarruf," dedi Hollandalı başıyla onaylayarak. Daha önemsiz gibi görünen, kendine güveni daha az bir adamdı. Bir nevi aracı olmalıydı. Belki de şehirde bir iş konferansı, bir tür ticaret fuarı falan vardı.

"Kesinlikle. Hatalı tasarruf. Sizin bize sunduğunuz şey ise... ki biz de bu yüzden bu kadar bastırıyoruz, tutarlılık, verimlilik, ulaşım bağlantıları..."

"Güvenilirlik..." dedi Rus olan.

"Tam bir kazan-kazan durumu," dedi Hollandalı. Anlaşılan adamda her duruma özgü bir iş tabiri vardı. Böyle aşırı küstah bir tonla konuşmaya devam ettiler. Ben de bizim masadaki konuşmayı tekrar otelden çıkış saatine, valizlerin hazırlanmasına, çantaları akıllıca hazırlamanın önemine getirmeye çalıştım. O akşam yataklı trenle Münih'e doğru yola çıkacaktık. Sonra Alpleri geçip Verona, Vicenza, Padua ve Venedik'e geçecektik. Rezervasyonları yaparken romantizm dolu bir yolculuk olacak gibi gelmişti. Şimdi ise tehlikelerle dolu geliyordu.

Ama Albie ile Cat sağımızdaki adamlara kilitlenmiş gibiydi; tüm bu zamanlama, kâr marjı ve marka konuşmalarını duydukça

birbirlerine bakarak gözlerini deviriyor, onaylamaz tavırlarla hafifçe başlarını sallıyor, alayla üfleyip püflüyorlardı. "Bu modele bakarsak..." dedi Amerikalı adam ve kuşe kâğıda basılı bir broşür, bizim de görebileceğimiz kadar yakından masanın karşısına uzatıldı. Broşürde silah resmi, bir çeşit hücum tüfeği vardı ve kahve fincanları arasındaki çok sayıdaki parlak belgeden sadece biriydi. Masaya uzanıp bir tane alabilecek kadar yakındık ve bir an için Albie'nin tam da öyle yapacağını düşündüm. Burada silahın yakın çekim bir resmi vardı. Paralı bir askerin kollarında parçaları sökülmüş halde duruyordu. Muharebe silahlarında uzman değilim ama bu silah bana çok acayip bir alet gibi geldi. İç içe geçen nişan mesafesi ve yedek fişek hazneleriyle, geri tepme engelleyici kasaturalarıyla, yeniyetme bir oğlanın bir av tüfeği sanabileceği bir silaha benziyordu. Gerçekten de özel hobi ve av sektörleri, aldıkları aksesuarlar, aletler ve zımbırtılar hakkında bir tartışma dönüyordu. *İlginç*, diye düşündüm. *Adamlar silah üreticiymiş.* Ve kahvemin sonunu içtim. "Eh Cat," dedim. "Korkarım vedalaşma zamanı geldi!"

Ama kimse beni dinlemiyordu. Adamlara dik dik bakarak, onaylamadıklarını belli etmek için ellerinden geleni yapmakla meşgullerdi. Cat boynunu onlara doğru uzatmış, omuzlarını geri atmış, gözlerini koskocaman açmıştı. Sokak tiyatrosunda gibiydi. Bu adamların kapitalist olmaları yetmezmiş gibi, böyle bir ticaret işini güpegündüz, herkesin içinde, kahvelerimizi titretecek kadar yüksek sesle konuşmak da nesiydi?

"Şey, müze saat onda açılıyor!" dedim ve ayağa kalmaya yeltendim.

Hollandalı, bakışları daha fazla görmezden gelemeyerek, "Buraya tatil için mi geldiniz?" dedi.

Yeterince yansız bir ses tonu ayarlamaya çalışarak, "Sadece iki günlüğüne maalesef!" dedim. "Hadi millet. Hâlâ gidip otelden çıkış yapmamız lazım."

Şimdi Albie gürültüyle sandalyesini itip ayağa kalkmış, iki eliyle adamların masasına sımsıkı dayanmıştı. "Banyo şu tarafta," dedi normalde duymaya alışkın olduğumdan daha net bir sesle.

Amerikalı omuzlarını doğrultu. "Neden banyoya gidecekmişiz evlat?"

"Elinizdeki onca kanı yıkamak için," dedi Albie ve bir anda hepsini tam olarak seçemediğim bir sürü şey oldu. Amerikalının ayağa kalktığını, bir elini Albie'nin ensesine koyup yüzünü diğer elinin açık avucuna doğru bastırarak "Hani? Kanı göster bakalım evlat!" Nerede?" dediğini hatırlıyorum. Connie'nin Amerikalının koluna asılıp adama pislik diyerek elini çekmeye çalıştığını, bir kahve fincanının döküldüğünü, Hollandalının, "Neden kendi işinize bakmıyorsunuz," der gibi bana doğru öfkeyle elini salladığını, garsonun önce şaşkın sonra panik halde karşıdan hızla gelişini, iri Rus'un tüm bunlara gülüşünü hatırlıyorum. Ta ki Cat de kalkıp bir bardak portakal suyunu alarak broşürlerden birine boşaltana kadar... Sonra bir tane daha, bir tane daha derken portakal suyu kuşe kâğıtların üzerinde birikip Rus'un kucağına dökülünce o da kalkmış, hokkabaz gösterisindeki gibi devasa cüssesi ortaya çıkmıştı. O zaman Cat insanı çıldırtan teatral kahkahalarla gülmeye başlamıştı. Bunun üzerine Rus ona aptal, kafadan kontak karı gibi sözler söylemeye başlamış, tüm bu laflar onu daha da güldürmüştü.

En azından ben öyle hatırlıyorum. Tam bir kavga denemezdi, yumruk falan atılmamıştı. Daha çok insanların uzanıp birbirinin yakasına yapıştığı, alay edip küçümsediği, bana göre son derece çirkin ve de anlamsız bir kargaşaydı. Benim ne yaptığıma gelince, barış elçisi görevini oynamaya niyetlenmiş gibi insanları ayırıyor, sakin olmalarını rica ediyordum. Amacım buydu. Durumu sakinleştirmek. Bir ara kollarımı Albie'ye dolayıp onu geri çektim ama bu sırada kazara Amerikalının eli Albie'nin omzunu sıyırdı; sert değil sadece hafif, küçük bir dürtmeydi. Albie'yi sıkıca tutup

geri çekerek ve tarafları ayırarak aile için planlamış olduğum güne devam etmek için elimden geleni yaptım. Dediğim gibi her şey bulanıktı. Su götürmez olan bir şey varsa o da (çünkü sonrasında herkes hatırlatmıştı) bir ara Albie'yi sürükleyerek uzaklaştırırken söylediğim söylerdi:

"Oğlum adına sizden özür dilerim."

85. yine günebakanlar

Albie, Van Gogh müzesine gelmedi. Az kalsın Connie de gelmeyecekti; o sabah o kadar asık suratlı ve sinirliydi ki bisikletini yol boyunca el işaretlerini vermeyi umursamadan, büyük bir öfkeyle sürüyordu.

Van Gogh'un yaptığı çeşitli *Günebakanlar* tablolarından birinin önünde durduğumuzda bunun bir baskısının bir zamanlar duvarımda asılı olduğunu hatırladım. "Hatırladın mı? Balham'daki dairede... Seni etkilemek için almıştım." Fakat Connie nostalji havasında değildi ve tuval üzerindeki boyanın kalınlığı ve zengin renk paleti hakkındaki diğer tüm gözlemlerin de karımın aşılması imkânsız nefret kabuğunda iz bırakamadı. Kartpostal bile alamayacak kadar sinirliydi. Yüce sanatın rahatlatma gücü buraya kadardı.

Elbette dışarıya adımımızı atar atmaz beklenen fırtına koptu.

"Ne yapman gerekirdi biliyor musun? O adam Albie'ye doğru yeltendiğinde burnuna yumruğu yapıştırman gerekirdi. Adam ona vursun diye Albie'nin kolunu tutman değil."

"Adam ona vurmadı, hafifçe dürtme oldu."

"Fark etmez."

"Albie başlattı! Çirkin davrandı, adamlara gösteriş yaptı."

"Fark etmez Douglas."

"Senin dediğini yapsam bir işe yarar mıydı sence? O adam beni dümdüz yere sererdi! Bu mu işe yarayacaktı? Benim herkesin önünde dayak yemem mi? Bunu mu tercih ederdin?"

"Evet! Evet, o adam burnunu kırardı, dudağını patlatırdı belki. Benim içimden de seni öpmek gelirdi Douglas çünkü oğlun için birinin karşısında durmuş olurdun! Onun yerine pişmiş kelle gibi sırıtarak kaçtın. *Burada çok güzel vakit geçiyoruz; ne yazık ki sadece iki günlüğüne geldik.*"

"En başından saçma sapan bir tartışmaydı! Tanrı aşkına, nesiniz siz, dokuz yaşında falan mı? Adamlar silah üretiyorlarsa ne olmuş! Silahlara ihtiyacımız yok mu sanıyorsunuz? Polisin, ordunun ihtiyacı yok mu? Bunları birinin üretmesi gerekmiyor mu sizce? Onaylamıyor olsanız bile kanunlara uygun bir şekilde işlerini yapan insanlara bağırarak çirkin sözler söylemek ilkokul çocuğu davranışı..."

"Douglas, asıl önemli noktayı kaçırma kapasiten inanılmaz. Bir kerecik olsun beni dinler misin lütfen? Tartışmanın bir önemi yok. Konu önemli değil. Albie saflık etmiş, komik, fiyakacı ya de sen ne diyorsan öyle davranmış olabilir ama sen özür diledin. Ondan utandığını söyledin. Bir avuç silah satıcısının tarafını tuttun! Oğluna, oğlumuza karşı, lanet olasıca pislik silah satıcılarının tarafını! Ve bu yanlıştı, yaptığın yanlıştı çünkü insanlar kavgada sevdiklerinin tarafını tutar. Bu işler böyledir."

86. felaket hayalleri

Oğlumun elimden kayıp gidişini ilk hissetmeye başladığımda (galiba dokuz, on yaşlarında deli gibi sımsıkı kavradığım avcumun içindeki parmaklarının huzursuz hareketini hissettiğim zamanlardı) kendimi bir hayale kaptırmıştım. Kulağa çok yanlış geliyor, far-

kındayım ama o sırada bir kaza olmasını ya da kazaya ramak kala bir olayın yaşanmasını umuyordum. Böylece o durumda gereken kahramanlığı göstererek onun için ne fedakârlıklar yapabileceğimi gösterebilirdim.

Florida Everglades'de Albie'yi ayakkabısına giren bir yılan sokuyor, ben de kirli topuğundan zehri emiyorum. Snowdonia'da yürüyüş yaparken ani bir tipi bastırıyor, Albie kayıp bileğini kırıyor ve ben de onu sislerin, yağmurun içinde taşıyarak emniyetli bir yere götürüyorum. Lyme Regis'de Cobb'da azgın bir dalga Albie'yi alıp götürüyor ben de tereddüt bile etmeden, arabamın anahtarlarını ve telefonu çıkarıp güvenli bir yere koymak aklıma bile gelmeden, kıyıyı döven dalgalara atlayıp gri sulara tekrar tekrar dalıp çıkıyorum, ta ki onu bulup kıyıya çıkarana kadar... Sonra bir bakıyoruz Albie'ye böbrek lazımmış. Benim böbreğim de tam uyuyormuş, şöyle buyurun lütfen. İkisini de alın! Eğer oğlumun başı derde girecek olursa içimden gelen cesaret ve sadakat duygusuyla ilgili gerçekten de hiç şüphem yoktu.

Ama gelin görün ki beni Amsterdam'da bir otelin küçük kahvaltı salonuna koyduklarında...

Özür dileyecektim, yapacağım şey buydu. Onu sakin bir yere götürüp yorgun olduğumu, bütün gece uyumadığımı ve belki de farkında olmadığını ama annesiyle aramızda bazı gerginlikler olduğunu, sonuç olarak da biraz ters günümde olduğumu ama onu çok sevdiğimi açıklayacaktım. Sonra da artık yolumuza bakabilir miyiz diye soracaktım. Hem gerçek anlamda hem de mecazen. Münih'e gidecek tren iki saat içinde kalkıyordu. İki gün içinde İtalya'da olacaktık.

Ama otele döndüğümde Connie'yi resepsiyon masasına dayanmış, avuçlarını yaşlı gözlerine bastırmış halde buldum. Başını kaldırmadan, Albie'nin kargacık burgacık el yazısıyla, benim gezi planımın arka yüzüne yazılmış mektubu uzattı.

Anne, Baba,

Eh, iyi eğlendik!

Çabanız ve harcadığınız onca para için teşekkür ederim ama bence Büyük Tur pek iyi gitmiyor. Sürekli sıkıştırılıyormuş gibi hissediyorum, bu da benim tatil anlayışıma pek uymuyor. Ne ilginç değil mi? Bu yüzden de bana müsaade, sizi kendi halinize bırakıyorum. En azından artık programına bağlı kalabilirsin baba!

Nereye gittiğimi bilmiyorum. Cat'le kalabilirim de kalmayabilirim de. Odanızdan pasaportumu aldım; biraz da para. Merak etme baba, geri ödeyeceğim; mini bar masraflarını da. Hesaba yazın.

Lütfen bana e-posta veya mesaj göndermeye ya da telefon açmaya kalkmayın. Vakti geldiğinde ben sizinle tekrar haberleşeceğim. O zamana kadar sadece kafamı dinlemek ve bazı şeyleri enine boyuna düşünmek için biraz zamana ihtiyacım var.

Anne merak etme. Ve baba, seni hayal kırıklığına uğrattıysam özür dilerim.

Bir ara görüşürüz.

Albie

dördüncü bölüm

ALMANYA

Elbette başarman şart olur, her şeyini feda etmişsen.

Penelope Fitzgerald, *The Bookshop*

87. kuşet

Daha önce bir kere Inverness'e giderken, bir keresinde de ikinci yılımızın sonbaharında Skye'da bisiklet tatiline çıktığımızda yataklı vagona binmiştik.

Bu yolculuk doğum günü sürpriziydi; benimle şurada şu saatte buluş, yanında pasaportunu ve mayonu da getir tarzında, benim için yeni olan deli dolu eğlenceler. Ve Connie ne pasaporta ne de mayoya gerek olduğunu anladığında hayal kırıklığına uğramışsa bile belli etmemişti. Hatırlıyorum da Euston'dan kalkan trenin o ufacık kuşetinde ne çok gülmüştük! Çocukluğumda izlediğim filmlerde, yataklı trenler tatlı bir laubaliliğin simgesi gibiydi. Gerçekte ise saunalar ve jakuzilerde olduğu gibi, yataklı kompartımanlar da bizi inandırdıkları kadar duygusal yerler değil. Alın işte kurmaca hikâyelerin söylediği yalanlardan biri daha. Hızla giden bir kamyonun kasasında, kilitli bir gardırobun içinde sevişmek için iki yüz sterlin ödeyerek de bu deneyimin bir benzeri pekâlâ yaşanabilir. Yine de bol kıkırdamalı ve kramplı geçse de azimle devam ettik. Tabii Preston-Carlisle arasında bir yerde, doğum kontrolünde bir talihsizlik yaşandı.

Bu her zaman oldukça titiz davrandığımız bir konuydu ve her ne kadar paniklememiş olsak da ikimiz de ister istemez teorik olarak anne baba olma kavramını, bunun nasıl bir his olduğunu, neye benzeyeceğini düşünmüştük. Fırtınalı Skye sokaklarında bisikletle gezinirken çeşitli oda+kahvaltı otellerinin yumuşak ve yabancı yataklarında ağzımızda viski kokusuyla uzanmış yatarken, yeni başlayan sağanaktan korunacak yer aramak için Ordnance

Survey haritalarına bakarken hep bunu düşünüyorduk. Hatta adını kız olursa Carlisle, oğlan olursa Preston koyarız diye şakasını bile yapmıştık ve bu fikir bize... korkunç gelmiyordu. Gebelik korkusu bilindik bir tabirdir; oysa bizde en ufak bir korku yoktu ve bu da bir başka dönüm noktası gibi geliyordu.

Yolculuğumuzun sonunda, Londra'ya dönüşte geniş bir kümes büyüklüğünde bir yatağa sıkışmış yatarken Connie kesinlikle hamile olmadığını söylenmişti.

"Eh, işte bu güzel haber," demiş, sonra da, "Değil mi?" diye sormuştum.

Connie derin bir nefes vermiş, sonra dönüp, eli alnında uzanmıştı. "Bilmiyorum. Öyle galiba. Eskiden hep öyleydi. Aslında dürüst olmak gerekirse biraz hayal kırıklığı hissediyorum."

"Ben de," dedim ve bir süre onun yatağında konuşmadan uzanıp bunun ne anlama geldiğini hazmetmeye çalıştık.

"Bu tam anlamıyla çalışmalara başlayalım demek değil. Daha erken."

"Hayır ama eğer olursa..."

"Aynen. Eğer olursa... Ah, iyi misin?"

"Kramp sadece." Aslında artık bacaklarımı hissetmesem de henüz kalkmak istemiyordum. Sonra, "Ne olursa olsun..." dedi.

"Devam et."

"Ne olursa olsun bence bizden... olurdu. İyi ebeveynler olurduk yani."

"Evet, bence de," dedim. "Bence de."

Ve en azından yarı yarıya doğru söylediğinden emin bir şekilde ranzamın bana ait kısmına döndüm.

88. kuşet 2

Münih'e giden yataklı vagonda pek konuşmadık. Kırık beyaz, sert, silinebilir plastikten yapılmış, bol bol şarj aleti prizi bulunan bölmelerde, raf gibi üst üste, kımıldamadan yatıyorduk. Her şey çok düz ve işlevseldi ama havalandırmanın uğultusu ve camın dışındaki karanlık, galaksiler arası bir hapishanedeki yeni hücre arkadaşlarıymışız izlenimini daha da artırıyordu.

İtalya'ya uçakla gidebilirdik tabii ki ama birlikte (üçümüz) en azından Almanya'ya ve Avusturya'ya dokunmuş olalım istemiştim. Hem tam ortada, deniz kıyısı olmayan o büyük kütleyi kayarcasına geçen küçük kırmızı bir nokta olmak daha eğlenceli, daha romantik olmaz mıydı? Albie yan bölmede gitarını tıngırdatıp Camus okurken makul fiyatlı, önceden rezervasyonlu kuşetimizde kart oyunu oynayıp şarap içmek, sonra da hepimiz için yeni bir şehir olan Münih'te taptaze güne uyanmak... Alte Pinakothek Sanat Müzesi'nde Raphael ve Dürer eserleri, Neue Müzesi'nde Monet ve Cézanne, ünlü bir Bruegel ve bir de Turner tablosu vardı (Connie, Turner'ı çok severdi). Albie'yle birlikte bira bahçelerine gider, ağustos güneşinde oturur, bira ve etle çakırkeyif olurduk. Evet, planıma göre Münih harika olacaktı.

Ama şimdi Albie gitmiş, çatlak bir akordeoncuyla Avrupa'da kaybolmuştu. Bizse (Connie endişe, ben suçluluk duygusuyla) afallamış, bocalamıştık. Connie üst ranzada uzanmış kitap okuyormuş gibi yaparken ben de pencereden dışarı baktım.

"Muhtemelen bizsiz çok daha güzel vakit geçirir," dedim bilmem kaçıncı defa. Yine bilmem kaçıncı kez, cevap gelmedi. "Belki yine de onu aramalıyım."

"Ne için?"

"Söyledim ya. Özür dileyip konuşmak için. İyi olup olmadığını kontrol etmek için."

"Sadece... sadece akışına bırakalım Douglas, olur mu?" Işığı kapattı ve tren hareket etti. Oralarda bir yerlerde Almanya'nın sanayi merkezleri Düsseldorf, Dortmund, Wuppertal ve Köln, büyük Ren Nehri vardı. Oysa benim tek görebildiğim otobandaki ışıklardı.

89. margaret petersen

Connie ve ben Skye'dan döndükten kısa bir süre sonra annem vefat etti; hayat denen yolda önüme ilk kez bir mezar açılmıştı. Bu da bir başka dönüm noktasıydı sanırım.

Anlaşılan biyoloji dersinde, masasında sessizce otururken felç geçirmiş, her daim uslu olan öğrencilerinin durumu anlayıp alarma basmaları da biraz zaman almış. Babam ise koşarak hastaneye geldiğinde annemin sedyede uzanmış tanı konmayı beklerken gelen ikinci bir felçle öldüğünü öğrenmiş sadece. Ben de iki saat sonra geldim ve babamın oldukça korkutucu bir öfkeyle tepki verişini izledim. Yerlerinde aptal aptal oturan o lanet öğrencilere, kahrolası öğretmenlere ve hastane personeline, tüm bu yaşam ve ölüm işlerinin başında kim varsa ona kızıyordu. Annemin ölümü için "berbat bir saçmalık" diyordu; emekliliğine sadece iki sene kalmıştı. Keder kendini önce hiddetle, sonra da haksızlığa karşı duyulan öfkeyle gösteriyordu. Sanki idari bir hata olmuştu; bir yerlerde biri işleri eline yüzüne bulaştırıp olayların sırasını karıştırmıştı da bedelini babam ödemek zorundaydı; yaşamına tek başına devam ederek... Bir erkek olarak tek başına! Bu olacak iş değildi.

Ben de acı çektim; hem de beni şaşırtacak derecede çok. Çünkü annemle özellikle yakın veya sevgi dolu bir ilişkimiz olduğunu söylersem yalan olur. Elbette güzel zamanlarımız olmuştu. Annem her zaman büyük bir doğa âşığıydı. Ne zaman kırsal bölgelere gitsek yumuşar, canlanıp neşelenir, sınıftaymış gibi bir edayla ağaçla-

rın, kuşların cinsini söyler, koluma girip bana hikâyeler anlatırdı. Evde ise içine kapanık ve muhafazakâr bir kadına dönüşürdü. Okul kapısındaki diğer annelere bakıp neden onun daha sıcak, daha cıvıl cıvıl, babamın ciddiyetini dengeleyen biri olmadığını merak ederdim. Fakat belki de onların sırrı buydu. Belki de bir çift baget gibi mükemmel bir uyumları vardı.

Yine de yaşarken ne kadar yakın olduğumuzla ya da daha doğrusu yakın olmamamızla annemin ölümü karşısında hissettiğim korkunç keder arasında basit bir bağıntı varmış gibi görünmüyordu ve belki de kederin kaybettiğimiz şey için duyduğumuz üzüntüden çok, hiç elde edemediğimiz şeyler için hissettiğimiz pişmanlık olduğunu düşündürmüştü bana. Teselli olarak artık Connie vardı. İlk telefonun gelmesinden tutun, yapılan ayarlamalara ve hazırlıklara, cenaze töreninden, giysilerin toplanıp hayır kurumlarına götürülmesine, banka hesapları ve vasiyetnamelerle uğraşma sürecinden, artık babama fazla büyük gelen evin satılmasına ve babam için küçük bir dairenin alınışına kadar tüm bu olup bitenler boyunca harikuladeydi. Annemle hiç anlaşamamasına, hatta birden fazla kez açık açık kavga etmiş olmasına rağmen bunun hiçbir anlamının olmadığının farkındaydı ve daima yanımızda, saygılıydı. Şefkatliydi ama insanı boğmuyor, şımartmıyor veya aşırı duygusal davranmıyordu. Kusursuzdu.

Annemi bir aralık sabahı toprağa verdik. Ve geri dönüp ikiz yatakları bir kez daha iterek birleştirdiğimizde, ailemin evi (artık sadece babamın eviydi) artık daha soğuk ve kasvetli gelmeye başlamıştı. Connie cenaze kıyafetini çıkardı ve örtülerin altında el ele yattık. Buna benzer üç cenaze daha olacağını (hatta eğer arıza babası tekrar ortaya çıkarsa dört) ve hepsini birlikte atlatacağımızı biliyorduk.

"Umarım benden önce ölmezsin," dedim. Biliyorum, fazla duygusal bir ruh halindeydim ama o şartlar altında buna hakkım vardı.

"Elimden geleni yaparım Douglas."

Böylece haftalar geçti. Taziyeler, başsağlığı dilekleri sunuldu, kabul edildi... Gözlerin arkasında, titreşerek akmayı bekleyen o tuzlu his geçti ve zamanla matemlilere özgü o özel statüyü kaybederek normal hayatıma geri döndüm ve birlikte yolumuza devam ettik.

Aradan yirmi yıl geçti; Connie'nin üvey babasının sıhhati yerinde. Bildiğimiz kadarıyla öz babasının da öyle. Connie'nin annesi Shirley ise elde sarma minik sigaraların ve romun hayat verme özelliğinin canlı bir kanıtı gibi, her türlü ölümsüzlük emarelerini gösteriyor. Sigara dumanıyla tütsülenip turşusu kurulmuş gibi sonsuza kadar dayanacağa benziyor. Yani belki de Connie'nin bana hiç ihtiyacı olmayacak.

90. teşekkürler ve görüşmek üzere

Münih'te bir kez olsun tam anlamıyla doğru bir otel seçmeyi başarmıştım. Burası Viktualienmarkt'ın yanında hoş, küçük bir aile işletmesiydi. Rahat, gösterişsiz ve ilginç bir yerdi ama ucuz bir zevksizlik örneği de teşkil etmiyordu. Bize kapıyı yaşlı bir bayan açtı; kurtlara yem olan ninelere benziyordu.

"Diğer konuğumuz nerede? Albie Bey..."

Connie'nin yanımda kaskatı kesildiğini hissettim.

"Ah, oğlumuz. Ne yazık ki o gelemedi." *Dayanamadı, çekemedi. Oğlum adına sizden özür dilerim...*

"Üzüldüm," dedi kadın anlayışla kaşlarını çatarak. "Ayrıca üzgünüm fakat bu kadar geç haber verdiğiniz için geri ödeme yapamıyoruz."

"Danke schön," dedim niyeyse. *Danke schön* ve *auf Wiedersehen.* Teşekkürler ve görüşürüz. Bildiğim tek Almanca sözcükler bunlardı. Bu yüzden de burada vakit geçirip teşekkür ederek ayrılmaya mahkûmdum.

Normalde otele giriş saatimize daha birkaç saat olmasına rağmen bize odamızı gösterdiler. Grimm Kardeşler tarzı, hoş bir odaydı. Connie'nin beğeneceğini umduğum şekilde, eski ve oldukça tekinsiz, rustik Bavyera tarzı mobilyalarla doluydu. Ama Connie trende iyi uyuyamamıştı. Bu yüzden devasa yatağa uzanıp hâlâ zaman zaman takındığı o kız çocuğu havasıyla kıvrıldı. "Almanya'da yastıklar çok ince," diye gözlemde bulundum ama o çoktan gözlerini kapamıştı. Ben de sallanan sandalyeye oturdum ve biraz su doldurup Bruegel hakkında bir şeyler okumaya başladım. Bardağın ağzı fena halde küf kokuyordu ama onun dışında her şey olması gerektiği gibiydi.

•

91. tembellik diyarı

Bir sürü Brueg(h)el, inanılmaz derecede çok Baba ve Oğul Jan ve Pieter var. Ve ressamların vaftiz isim tercihlerindeki beceriksizliklerinin de işleri pek kolaylaştırdığı söylenemez. Fakat ailenin en özgünü ve en iyisi Baba Bruegel (bakın "h" harfini yazmadım). Sadece kırk beş resim var ya da o kadarı varlığını sürdürebilmiş. Ve en ünlülerden biri de öğleden sonra gezdiğimiz görkemli Alte Pinakothek sanat müzesinde bulunuyor. Yol boyunca bir sürü güzel Jan ve Pieter eseri, çiçek vazoları ve ufacık detaylarla dolu köy panayırları, yapboz halinde tablolar vardı ama "h"siz Bruegel tamamen bambaşka bir şeydi. Çıplak bir odada, hafif bir giriş müziği eşliğinde asılı duruyordu. *Tembellik Diyarı*'nda hayalî "bir elim yağda bir elim balda" âlemi tasvir ediliyor, kiremit yerine pastalardan oluşan çatı, sosislerden yapılmış çit ve ön planda davul gibi şişmiş üç adam: bir asker, bir çiftçi ve bir tür kâtip ya da talebe; etraflarında yarısı yenmiş yemekler, pantolonların önü açılmış, çalışamayacak kadar çok yemiş ve şişmişler... Şu rahatsız edici resimlerden biri; sırtında bıçakla etrafta koşan canlı bir domuz, küçük bacakları olan haş-

lanmış yumurta, o tür şeyler... Eh, benim de alegori gördüğümde anlayacak kadar resim bilgim var.

"Daha küçük porsiyonlar ye."

"Efendim?" dedi Connie.

"Resmin anlamı. Çatıların pastadan yapıldığı bir ülkede yaşıyorsan, ayak uydurmayı öğren. Ressam bu tablonun adını *Öğle Yemeğinde Karbonhidrat* koymalıydı."

"Douglas, ben eve gitmek istiyorum."

"Modern Sanat Müzesi ne olacak?"

"Otele değil. Eve, İngiltere'ye. Artık dönmek istiyorum."

"Ha, anladım." Bakışlarımı tablonun üzerinde sabit tuttum. "Sinek gibi patır patır dökülüyorlar!"

"Şey... bir yerde oturalım mı?"

Daha büyük bir odaya girdik (çarmıha germe, Âdem ve Havva tasvirleri) ve biraz uzaktaki deri banka oturduk. Müze görevlisinin varlığı, buraya hapishane ziyareti havası katıyordu.

"Buraya gelirken neler ümit ettiğini biliyorum. Belki işler iyi gider, yine de bir geleceğimiz olur diye düşündün. Kararımızı değiştirmeyi umuyordun ve bilmeni isterim ki ben de kararımı değiştirebilmeyi çok isterdim. Seninle mutlu olabileceğimden emin olmak isterdim. Ama bu... bu yolculuk beni mutlu etmiyor. Yani... çok zor ve kendini bileğinden başka birine prangalanmış gibi hissediyorsan o pek tatil olmuyor. Biraz düşünmek için yalnız kalmaya ihtiyacım var. Eve gitmek istiyorum."

En berbat hayal kırıklığıyla gülümsedim. "Büyük Tur'u yarıda bırakamazsın Connie!"

"Eğer istiyorsan sen devam edebilirsin."

"Sensiz gidemem. Ne zevki var o zaman?"

"O zaman sen de benimle dön."

"İnsanlara ne deriz?"

"Bir şey söylemek zorunda mıyız?"

"Tatilden on iki gün erken döndük çünkü oğlumuz kaçtı! Çok küçük düşürücü."

"Biz de yemekten zehirlenmiş ya da bir akrabamız ölmüş gibi yaparız. Albie arkadaşlarıyla buluşmaya gitti, kendi takılıyor deriz. Ya da evde durup perdeleri kapatır, hâlâ seyahatteymiş gibi davranırız."

"Venedik'te ya da Roma'da hiç fotoğrafımız olmayacak..."

Güldü. "İnsanlık tarihinde hiçbir zaman kimse o fotoğrafları görmek istememiştir."

"Ben başkaları için istemiyorum. Kendimiz için istiyorum."

"O halde... belki de insanlara doğruyu söyleriz."

"Benimle burada bir dakika daha geçirmeye tahammül edemediğini..."

Bana doğru yanaşıp omzunu omzuma bastırdı. "Bu doğru değil."

"Doğrusu ne o zaman?"

Omuz silkti. "Doğrusu şu, belki de birbirimizle dip dibe olmak için pek uygun bir zaman değildir."

"Bu senin fikrindi."

"Evet, ama o şeyden önceydi... Özür dilerim. Geziyi ayarladın, emeğin için teşekkür ederim ama bu ayrıca başka türlü bir emek de istiyor. Özümsememiz gereken çok şey var. Çok karmaşık."

"Paramızı iade etmezler, her şeyin rezervasyonu önceden yapıldı."

"Belki de şu anda en önemli şey para değildir Douglas."

"İyi, tamam. Uçak seferlerine bakarım."

"Yarın on çeyrekte Heathrow uçağı var. Öğlene evde oluruz."

92. schweinshaxe mit kartoffelknödel[20]

Avrupa'daki son günümüz işte böyle geçti.

Galerinin geri kalan salonlarını gezdik ama yanımızda bir şeyler öğrenecek Albie olmayınca Büyük Tur artık gereksiz geliyordu. Gözlerimiz Dürer'in, Raphael'in ve Rembrandt'ın eserleri üzerinde geziniyor fakat hiçbir şey kaydedilmiyordu ve söylenecek hiçbir şey yoktu. Çok geçmeden otele döndük ve Connie valizleri toplayıp kitap okurken ben de sokaklarda dolandım.

Münih büyük bir tören havası ve bol miktarda biranın tuhaf birleşimiyle, sarhoş bir general gibiydi ve ılık bir ağustos gecesi sanırım burada hepimiz eğlenebilirdik. Bunun yerine, ben Viktualienmarkt yakınlarında büyük bir bira salonuna gittim ve Bavyeralı bir bando takımı eşliğinde, gövdem kadar büyüklükte bir bira ve şaraplı domuz rosto sipariş ederek moralimi biraz yükseltmeye çalıştım. Hayatta pek çok şeyde olduğu gibi, ilk başta tadı güzeldi ama biraz sonra kas gruplarını, kirişlerini, kemikleri ve kıkırdakları fark ettikçe et, korkunç bir anatomi dersi halini aldı. Yemeği önümden itip mağlubiyet hissiyle, bira kovasını boşaltıp sendeleye sendeleye oteldeki yatağımıza döndüm ve gece saat ikiyi biraz geçerken domuz kokan, gözü dönmüş, kurumuş bir kabuk gibi uyandım...

93. yangın söndürücü

Eh, Connie'ye ne katmıştım ki sonuçta? Benim açımdan faydalar netti ama birlikte geçirdiğimiz süre boyunca arkadaşların ve garsonların, akrabaların ve taksi şoförlerinin yüzünden hep aynı sorunun geçtiğini görüyordum: Bu ilişki bu kadına ne katıyor? Bu kadın bu kadar insanın göremediği ne görüyor?

20 (Alm.) Rosto domuz eti ve patates köftesi. (ç. n.)

Olur da kaşlarını çatar ve verecek bir cevabı olmaz diye bu benim de ona sormaya gönülsüz olduğum bir soruydu. Ona daha önce tanıdığı erkekler yerine başka bir alternatif sunduğuma inanıyordum (çünkü bana öyle söylemişti). Boş, kötü huylu, güvenilmez, fevri bir adam değildim, uyuşturucu veya alkol problemim yoktu, parasını çalmaz ya da onu aldatmazdım, evli, biseksüel ya da manik-depresif değildim. Kısacası Connie'nin ergenlik yıllarından yirmili yaşlarının sonuna kadar karşı konulmaz bulduğu tüm bu özellikler bende yoktu. Kokain çekmeyi teklif etmek gibi bir eğilimim yoktu örneğin. Ve her ne kadar bu bana bir eşte aranacak son derece önemsiz bir şart gibi görünse de en azından yerine getirebiliyordum. Evet, bana bir puan daha yazın: Psikopat değildim.

Ayrıca tecrübeyle sabit olduğu üzere, kendini adamak her zaman çekici bir özellik olmasa da, onu gülünç denecek kadar çok sevdiğim herkes için gün gibi ortadaydı. Sonra bir de cinsel hayatımız vardı; daha önce de bahsettiğim gibi cinsel hayatımızın hep tatmin edici seviyenin üzerinde olduğunu düşünüyorum.

Connie işime de hep ilgi duymuştu. Hayal kırıklıklarıma rağmen bilimsel çalışmaya olan inancımı korumuştum ve bence Connie bu yüzden bana hayranlık duyuyordu. Her zaman en çekici halimin işimden bahsettiğim zamanlar olduğunu söylerdi ve konuyu anlamayı bıraktıktan çok sonra bile beni işimi tarif etmeye teşvik eder, "Anlatırken gözlerin parlıyor," derdi. İşimin niteliği değiştiğinde o parıltı da biraz sönmüştü ama başlangıçta Connie aramızda çok sayıda farklılık olmasına (bilim ve sanat, mantık ve duygu) önem veriyordu. Kim kendine tıpatıp benzeyen birine âşık olmak ister ki sonuçta?

Daha da önemlisi, pratiktim. Musluk ve tamirat işlerine, hatta elektrik tesisatına bile elim yatkındı. Tabii bir kez de mutfağın karşı duvarına fırlamıştım ama bu bir istisnaydı. Bir odaya girdiğim anda taşıyıcı duvarı anlayabiliyordum. Titiz ve dikkatli bir dekoratördüm. Kirli yerleri temizler, mutfağı iyice siler, fırçalarımı mutlaka durulardım. Bütçelerimiz birleştikten sonra da her şeyin yolunda olması için özen ve dikkat gösteriyordum. Emeklilik aidatları, bireysel mevduat hesapları, sigorta... Tatillerimizi askeriye

titizliğiyle planlıyor, arabanın bakımını yaptırıyor, kaloriferlerin suyunu alıyor, ilkbaharda ve sonbaharda saatleri ayarlıyordum. Ben nefes alıp verdiğim sürece Connie'nin AA pilleri asla bitemezdi. Belki bu başarılar donuk ve yavan geliyor ama Connie'nin daha önce bildiği laçka ve bencil güzellik budalalarıyla taban tabana zıt özelliklerdi. Hepsinde bir nevi hafif bir erkeksilik vardı ve Connie için bunlar hem yeni hem de rahatlatıcıydı.

Daha heyecan verici bir özellik olarak, kriz durumlarında son derece güvenilirdim. Gece vakti yağmur altında M3 karayolunun banketinde lastik değiştirmek, başkaları oturmuş aval aval bakarken Kuzey Hattı'nda bir sara hastasına yardım etmek gibi ufak çaplı günlük kahramanlıklar... Sokakta yürürken kaldırımın her zaman yol tarafında yürümeye dikkat ederdim ve Connie bana gülse bile bu onun da hoşuna giderdi. Connie, "Seninle birlikte olmak yanında sürekli kocaman, eski tip bir yangın söndürme tüpüyle dolaşmak gibi," derdi ve ben de buna sevinirdim.

Başka ne var? Sanırım karıma artık devam ettiremeyeceği bir hayat tarzından kaçış yolu sunmuştum. Benim tanıştığım Connie Moore her zaman masaların üzerinde dans eden bir parti kızıydı ve ben de galiba elimi uzatıp onu yere indirmiştim. En azından bir süre hayatını ressamlıktan kazanma düşüncesinden vazgeçmişti ve galeride tam zamanlı çalışmaya başlamıştı. Kendi eserlerini yaratmak yerine başkalarınınkileri tanıtmak zor olmalı ama yeteneği hâlâ yerindeydi. Düzenimizi kurduğumuzda ve onun resim stili tekrar moda olduğunda istediği zaman işine geri dönebilirdi. Bu zaman zarfında biz yine eğleniyorduk, evet, gerçekten de müthiş eğleniyorduk ve arkadaşlarla yemekler yiyip birçok gece geç saatlere kadar takılıyorduk. Ama akşamdan kalmalıklar, şafak sökünce çöken pişmanlıklar, nasıl olduğu anlaşılmayan morarmalar azalmıştı. Ben en güvenli limandım ve fazla altını çizmek istemem ama aynı zamanda eğlenceli de olabiliyordum. Belki büyük bir grupta değil ama üzerimdeki baskı kalktığında, sadece ikimiz varken, olmayı yeğlediğimiz başka bir yer olduğunu sanmıyorum.

Zamane ilişkilerinde mizahın önemine çok fazla vurgu yapılıyor. Biz de birbirimizi güldürebildiğimiz sürece her şeyin yolunda olacağına inandırıldık. Başarılı bir evliliği esasında elli yıllık doğaçlama gösteriye çevirdik. Ruhumun o uzun, susuz gecesi boyunca benim de yaptığım gibi, taze malzemeye ihtiyaç duyduğunu hisseden biri için bu durum endişe vericiydi. Connie'yi güldürmek her zaman hoşuma gidiyordu; memnun edici ve güven veren bir histi çünkü bana göre gülmek, şaşırmaktan geliyor ve şaşırtmak da iyidir. Ancak gücünü yitirmekte olan bir sporcu gibi benim de tepki sürelerim ağırlaşmıştı ve yıllar önce söylenmiş sözlere mükemmel, nüktedan cevaplar bulmak benim için pek de alışılmadık bir şey değildi. Sonuç olarak çareyi eski numaralara, eski hikâyelere dönmekte buluyordum ve zaman zaman Connie'nin ilk üç yılı şakalarıma gülerek, sonraki yirmi bir yılı ise onlara iç geçirip üfleyerek geçirdiğini hissediyordum. Bir ara bir yerde espri anlayışımı kaybetmiştim ve artık sadece kelime oyunları yapabiliyordum ki bu kesinlikle aynı şey değil. "En sosisinden[21] korkuyorum!" Bu şaka aklıma bir bira salonunda gelmişti ve kahvaltıda kullanabilir miyim acaba diye düşünmüştüm. Connie'ye soluk bir sosis uzatıp, istemediği zaman da, "Senin sorunun ne biliyor musun Connie, her zaman en sosisinden korkuyorsun!" diyebilirdim. Evet, güzel espriydi ama tek başına evliliğimizi kurtaracak kadar iyi olduğunu sanmıyorum.

Bir vakitler Connie'yi sürekli güldürdüğüm zamanlar olmuştu, bu tartışma götürmezdi. Ve baba olduğum zaman bu eğlenceli kişiliğimi daha da geliştirmeyi umuyordum. Kendimi bir tür Roald Dahl[22] figürü gibi acayip, bilge biri olarak, kafasından karakterler ve hikâyeler uydururken, çocuklarımızı da yüzleri kahkaha, keyif ve sevgiyle parlayarak peşimde dolanırken hayal ediyordum. Ama

21 Yazar, İngilizcede *en kötü* anlamına gelen *worst* sözcüğü ile Alman sosisi anlamına gelen *wurst* sözcüğü arasında kelime oyunu yapıyor. (ç. n.)

22 *Charlie'nin Çikolata Fabrikası* adlı çocuk kitabının da yazarı olan İngiliz yazar. (ç. n.)

bunu hiçbir zaman pek beceremedim. Neden bilmiyorum, belki de kızımızın başına gelen olay yüzünden. Bu olay beni kesinlikle değiştirdi; ikimizi de değiştirdi. Ondan sonra hayat biraz daha ağır gelmeye başladı.

Her neyse, Albie'nin benim bu kaygısız tarafımı fark ettiğini hiç sanmıyorum. Elimden geleni yaptım ama davranışlarım yapmacık ve rahatsızdı. Gösterisinin başarısız oluğunun farkında olan bir çocuk animatörü gibiydim. Başparmağımın yarısı kopmuş gibi yapıp sonra tekrar geri getirme numarasını yapabilirdim ama eğer çocuk özellikle saf değilse bu malzeme çok zayıf kalıyor. Albie ise hiçbir zaman saf bir çocuk olmadı. Ona masal okurken komik sesler çıkardığımda utandığı belli oluyordu. Hatta kendi kendimi yaraladığım zamanlar dışında oğlumu herhangi bir şekilde güldürmeyi hiç başarabildim mi, diye düşününce hatırlamak zordu ve bazen keşke Connie ona şöyle dese diye geçerdi içimden: "Sen bunu anlamayabilirsin Yumurta ama bir zamanlar baban beni o kadar ama o kadar çok güldürürdü ki bütün gece oturup gözlerimizden yaşlar gelen kadar kahkahalarla gülerdik. Bir zamanlar böyleydi."

Evet, işte şimdi en sosisinden korkuyordum.

94. naneli şeker

Ne yazık ki kahvaltıdan önce otelden ayrılıp erkenden taksiye binerek hâlâ uyuyan şehri geçip Münih Havalimanı'na geldik. Burası hakkında söylenecek pek az şey var. Bildiğiniz havalimanı işte.

İngiltere'den ödüm kopuyordu. Dokuz sıfırlık mağlubiyetle rezil olduktan sonra eve dönen bir futbol takımı gibi, giden yolcu terminalinde oturmuştuk. Konuşamıyor, hatta gözlerimizi yerden kaldıramıyorduk. *Oğlum adına sizden özür dilerim.* Sanki onu tokatlamışım gibi (bir bakıma öyle de olmuştu) yüzündeki o bakışı, şaşkınlığı ve

utancı gözümün önünden gitmeyecek. Galiba burada futbol takımı benzetmesi tutmuyordu. Biz bir takım değildik. Ben o dokuz golün hepsini yiyen kaleciydim.

Neredeyse iki hafta erken dönüp de ofise gidecek miydim? Ne derlerdi? Anlarlar mıydı? Bu adamın tatili o kadar kötü geçmiş ki ailesini mahvetmiş! Ailesi kaçmış, hakikaten kaçmış. Biri Hollanda'da öbürü de Almanya'da. İşe gitmesem bile, Connie'yle birlikte perdeleri çekip evde otursak bile, Albie'nin yokluğu işkence olacaktı. Birçok kez söylediğim gibi, gayet medeni vakit geçiriyor olabilirdi. Pasaportu, telefonu, parası, Camus romanı ve seks düşkünü bir kız arkadaşı vardı. Bazı açılardan imrenilecek bir durumdu. Ama kesin bir bilgi sahibi olmadan, aramızda o sözcükler asılı kalmışken, endişeyle kıvranmamak imkânsızdı. *Oğlum adına sizden özür dilerim.* Berlin'de bir âlem evinde falan mıydı? Çek Cumhuriyeti'nde bir tren hattında sarhoş, Rotterdam'da bir arazide kafayı çekmiş, Madrid'de bir sokak arasında dayak yemiş yatıyor muydu? Eylülde, ekimde ya da Noel'de dönmüş olur muydu peki? Ya üniversite ne olacaktı? Fazlasıyla zayıf bir şekilde olsa da uğruna savaş verdiği eğitimi bırakacak mıydı? Ya Avrupa sadece... onu yutuverdiyse?

Artık oturduğum yerde duramıyordum. "Ben biraz dolanacağım," dedim.

"Şimdi mi?"

"Daha çok vakit var."

"Kapıda görüşürüz." Omuz silkti. "Çantanı al."

Havalimanlarında gezinmeye çıktığınızda bir iyimserlik hissi oluşur. Ama ne bulmayı bekliyoruz ki? Yeni ve etkileyici bir şey mi? Alman gazete bayilerinin neye benzediğini görmek için dolanarak ve tıpkı İngiltere'deki gazete bayilerine benzediklerini fark ettikten sonra, cebimde kalan son bozuk avrolarla naneli şeker almak üzereyken telefonum çaldı.

Aceleyle cebime uzandım. Belki de arayan Albie'ydi. Ekranda +39'lu bir numara vardı. İspanya mı, İtalya mı?

"Signor Petersen?"

"Oui, c'est moi,"[23] dedim şaşkın şaşkın.

'Buongiorno,[24] Pensione Albertini'den arıyorum, rezervasyonunuzla ilgili."

"Ja, ja,[25]" dedim bir parmağımla kulağımı kapatarak.

"Elimden geleni yaptım ama sanırım bu kadar geç haber verdiğiniz için rezervasyonunuzu öne çekemiyorum. Özür dilerim."

"Rezervasyonu mu?"

"Plan değişikliğinden bahsetmiştiniz ya. Siz şimdi Venedik'e yarın gece geliyorsunuz, değil mi?"

"Hayır, hayır, öyle bir şey yok. Daha üç, dört gün var." Planımız böyleydi, trenle Alpler'i geçip Verona, Vicenza, Padua'da birer gece geçirdikten sonra Venedik'e varacaktık. "Sizi ne zaman aradı? Yani *ben ne zaman aradım?*"

"Yaklaşık on beş dakika önce."

"Telefonla mı?"

Deli mi ne, diye düşünmek için bir duraksama oldu. *"Si."*

"Benim rezervasyonun bir tek kişilik bir de çift kişilik odaydı. Hangisini değiştirmek istedim?"

"Çift kişilik olanı."

"Yarın için mi?"

"Si, yarın. Ama bunu daha on beş dakika önce konuştuk."

"Sizi nereden aradığımı söylemiş olabilir miyim acaba?"

"Anlamıyorum..."

---

23 (Fr.) Evet, benim.

24 (İt.) Günaydın.

25 (Alm.) Evet.

"Peki, arayanın Signor Petersen olduğundan emin misiniz?"

"*Si.*"

Albie! Arayan Albie olmalıydı. Tarihleri değiştirerek, benim otel rezervasyonumu kullanıp paradan tasarruf etmeye çalışmıştı. Sonuçta, anlaşıldığı üzere Venedik'e gidiyorlardı.

"Şey, uğraştığınız için *grazie mille.*[26]"

"Yani sizi daha önce ayarladığımız gibi dört gün sonra mı ağırlayacağız?"

"*Si, si, si.* Dört gün sonra."

"Harika."

"Çok yardımcı oldunuz. *Auf Wiedersehen![27] Ciao!*"

Şimdi gazete bayiinden biraz uzaklaşmıştım; naneli şekerler elimde ısınıyordu, parası ödenmemişti. *Kaçak var!* Kalkış saati panosuna baktım. Uçağa biniş başlamıştı. Ceplerimi kontrol ettim. Telefon, pasaport, cüzdan, ihtiyacım olacak her şey yanımdaydı. El bagajımda şarj aletim, kitap, tablet bilgisayar ve İkinci Dünya Savaşı tarihi vardı. Terminal alanına geri döndüm, Connie'yi gördüm, bekleme salonunun üzerinde asma bir balkona çıkan merdivenleri gördüm. Merdivenlere çıkıp görünmeden onu izledim.

Kalkış saati yaklaşırken tam bir haydut gibi, çalıntı naneli şekerlerimi yiyerek on beş dakika boyunca onu izledim. Benim yokluğum yüzünden bariz bir şekilde gerilip sinirlenmiş olmasına rağmen usul usul, sevgiyle onu izledim ve bir karar verdim. Karımı ve oğlumu kaybetmeyecektim.

Eğer bunun düşüncesi bile bana kabul edilemez geliyorsa, gerçekleşmesine asla izin veremezdim.

Şimdi İngiltere'ye dönüp son yazımızı, yuvamızı yavaş yavaş dağıtarak ve Connie'nin benden ayrılmasını, bizi ikiye bölmesini, içinde benim olmadığım planlar yapmasını izleyerek geçirmeyecektim. Gördüğüm ve dokunduğum her şeyin (köpeğimiz Bay Jones'un, yatağın başındaki radyonun, duvardaki resimlerin, sabahları çay içtiğimiz fincanların)

26 (İt.) Çok teşekkürler. (ç. n.)

27 (Alm.) Görüşmek üzere. (ç. n.)

yakında benim ya da onun diye ayrılacağı bir evde yaşayamazdım. Birlikte çok şey görmüş geçirmiştik ve bu kabul edilemezdi. Oğlumun ondan utandığıma inanarak koca kıtayı dolaşması da kabul edilemezdi. Olamazdı, bu yaşanmayacaktı.

Çalıntı nane şekerlerini bitirdim. Ünlü bir şarkıda geçen bir laf var, eğer birini seviyorsan özgür bırakmalısın diye. Tam bir saçmalık. Eğer birini seviyorsan onu ağır metal zincirlerle kendine bağlamalısın.

95. heathrow seferi için son çağrı...

Connie şimdi ayağa kalkmış endişeyle beni arıyor, sağa sola bakınıp hiç şüphesiz *çok tuhaf, hiç böyle yapmazdı, hep kalkışa iki saat kala orada olurdu, bilgisayarı ayrı bir tepsiye, sıvıları ve jelleri ağzı kilitli torbaya koyardı,* diye düşünüyordu. Eh, artık öyle değil aşkım! Yeni bir Douglas olarak karımın numarasını tuşladım ve çantasını karıştırmasını, telefonu bulmasını, öfkeyle ekrana bakmasını, telefonu açmasını izledim...

"Douglas, hangi cehennemdesin? Beş dakika içinde kapı kapa..."

"Ben gelmiyorum."

"Neredesin Douglas?"

"Taksideyim. Hatta havalimanından çıktım bile. İngiltere'ye dönmüyorum."

"Douglas saçmalama, ismimizi anons ediyorlar."

"O zaman uçağa bensiz bin. Benim gelmeyeceğimi de söyle mutlaka. Kimseye rahatsızlık vermek istemem."

"O uçağa sensiz binmeyeceğim! Bu yaptığın delilik!"

"Beni dinler misin Connie? İşleri düzeltene kadar geri dönemem. Önce Albie'yi bulacağım, ondan yüz yüze özür dileyeceğim sonra da onu eve getireceğim."

"Douglas nerede olduğunu bile bilmiyorsun!"

"O zaman bulurum."

"Nasıl bulacaksın? Şu anda Avrupa'nın herhangi bir yerinde olabilir, hatta dünyanın herhangi bir yerinde..."

"Bir yolunu bulurum. Ben bilim adamıyım, unuttun mu? Yöntem. Bulgular. Sonuç."

Şimdi tekrar çömelip oturmasını izledim. "Douglas, eğer bunu... bana bir şey ispatlamak için yapıyorsan... şey çok etkileyici... ama asıl olay gerçekten bu değil."

"Seni seviyorum Connie."

Eliyle alnını karışladı. "Ben de seni Douglas ama sen elinden geleni yaptın, çok baskı altındaydın ve şu anda düzgün düşünebildiğini zannetmi..."

"Lütfen beni vazgeçirmeye çalışma. Eve yalnız dönmeyeceğim."

Bir an geçti ve ayağa kalktı. "İstediğinin bu olduğundan emin misin?"

"Eminim."

"İnsanlara ne diyeceğim?"

"Umurumda değil."

"En azından beni arar mısın?"

"Onu bulduğumda ararım. Daha önce değil."

"Seni vazgeçirmem mümkün mü?"

"Hayır, vazgeçiremezsin."

"Peki. Peki... Madem istediğin bu."

"Korkarım valizi senin taşımam gerekecek. Taksiye bin olur mu?"

"İyi de ne giyeceksin?"

"Cüzdanım ve diş fırçam yanımda. Yolda kendime yeni giysiler alırım."

Başını endişeyle geriye attı. Belki de kendi başıma kıyafet alacağımı söylediğim içindi. "Tamam. Eğer eminsen... Güzel şeyler al. Kendine dikkat et." Elini gözlerine götürdü. "Dağılma, tamam mı?"

"Dağılmam Connie. Venedik'i tekrar birlikte göremeyeceğimiz için üzülüyorum."

"Ben de üzülüyorum."

"Sana kart atarım ama."

"At lütfen."

"Bay Jones'u öp benim için. Ya da patisini sık."

"Tamam."

"Yatakta uyumasına izin verme."

"Aklımdan bile geçirmem."

"Ciddiyim, eğer alışırsa..."

"Douglas. İzin vermem."

"Seni seviyorum Connie. Söylemiş miydim?"

"Bir ara lafı geçmişti."

"Seni hayal kırıklığına uğrattıysam özür dilerim."

"Douglas, sen beni hiç..."

"Seni bir daha hayal kırıklığına uğratmayacağım."

Hiçbir şey söylemedi.

"Artık uçağı yakalasan iyi edersin," dedim.

"Evet. İyi olur. Kapı numarası..."

"Kapı 17."

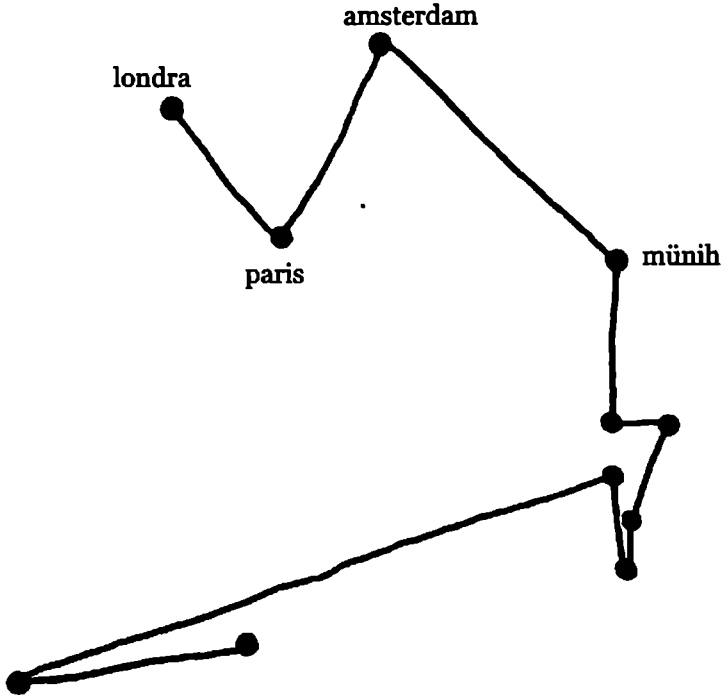
"Kapı 17." Çantasını omuzlayıp yürümeye başladı.

"Kitabını unuttun," dedim. "Sandalyenin üzerinde."

"Teşekkürler," dedi. Kitabı aldı, sonra bir an duraksadı. Balkonda beni seçmesi uzun sürmedi. Elini kaldırdı, ben de elimi kaldırdım.

"Bir ara görüşürüz," dedim.

Ama çoktan kapatmıştı. Connie'nin uzaklaşmasını izledim, sonra da ihtiyacı olsun ya da olmasın, oğlumu kurtarmaya koyuldum.

amsterdam
londra
münih
paris

İKİNCİ KİTAP

Rönesans

beşinci bölüm

VENEDİK VE VENETO

Bazen durumun gerektirdiği şekilde kahraman olmanın zevkine varmak için zor duruma düşmeyi temenni edecek kadar ileri gidiyordu.

Henry James, *Bir Kadının Portresi*

96. Evlenme teklifi

Venedik'te Connie'ye evlenme teklifi ettim.

Pek de orijinal bir senaryo değil, biliyorum. Aslında tanışmamızın üçüncü yıldönümünde, o şubat ayında yaptığımız seyahatin hiçbir orijinal tarafı yoktu. Şehre soğuk ve aydınlık bir günde, şarap rengi deri koltuklarımıza yerleşip lagünün içinden geçerek, bir yüzer taksiyle girdik. Daha sonra güvertede, ayakta, rüzgâra karşı dururken şehir göründü ve kafamda iki düşünce birbiriyle mücadele etmeye başladı: Dünyadaki herhangi bir şey daha güzel olabilir miydi ve dünyadaki herhangi bir şey daha pahalı olabilir miydi? Venedik'teki ruh halim buydu, korkuyla karışık saygı ve endişe. Sanki muhteşem bir antika dükkânında geziniyormuşum da dükkândaki tabelalar sürekli kırdığınız her şeyi ödemeniz gerektiğini hatırlatıyormuş gibi.

Biz de kışın turistler Venedik'te ne yaparsa onu yaptık. Yağmurdan kaçtık, güneş yüzünü gösterdiğinde büyüleyici zarafete ve güzelliğe sahip soğuk meydanlarda sıcak çikolata içtik. Loş, pahalı barlarda Bellini kokteylleri içerken bir yandan da kendimizi gelecek hesaba hazırladık. Connie paramızı idareli kullanarak hesabı öderken, "Bu da güzelliğin vergisi," dedi. "Ucuz olsaydı kimse buradan çıkmazdı." Connie elbette şehri iyi tanıyordu. "Venedik'te püf noktası önce San Marco'yu görmek, sonra da şehrin dış kesimlerine geçmek," dedi. "Asıl mesele aklına estiği gibi davranmak, merak etmek, kaybolmak." İçgüdüsel bir itkiyle kaybolma fikrine karşı çıktım. Benim gibi hararetli ve usta harita okuyucular için Venedik sınırsız mücadele demekti ve Connie haritayı kapıp parmağıyla

çenemi yukarı kaldırana ve bir kez olsun kafamı kaldırıp şehirdeki güzel hüznün farkına varmamı buyuruncaya kadar yolumuzu bulmaya çalışma konusunda epeyce vakit harcadım.

Venedik hakkında beni en çok şaşırtan şey, şehrin kimi zaman ne kadar hüzünlü olabildiğiydi. Turistler şipşak fotoğraflar çekerek ölümü düşünüyordu. Bu Venedik gezisi, İtalya'ya ilk gelişimdi. Peki ama ister istemez kafamda canlandırdığım elleri hamurlu *mammalar*[28] ve dağınık saçlı veletler neredeydi? Oysa burası, eve gelince bir türlü mesajı alıp gitmek bilmeyen misafirler gibi, kışın bile ziyaretçi akını yüzünden haklı olarak kısık gözlerle ve kızgın kızgın bakan, kuşatma altındaki sakinleriyle, kapalı kapılar şehriydi. Festivaller bile kasvetliydi. Venediklilerin güzel vakit geçirme anlayışı herkesin iskelet gibi giyinmesi anlamına geliyordu. Belki de vebanın, sessizliğin ya da gölgelerin, karanlık kanalların yahut yeşil alan bulunmamasının mirasıydı bu. Ama terk edilmiş sokaklarda ve yağmur sularının süpürdüğü gezi meydanlarındaki melankoli bana bayağı etkileyici, fakat aynı zamanda da tuhaf bir şekilde keyifli gelmişti. Hayatımda hiç aynı anda bu kadar hüzünlü ve mutlu olduğumu sanmıyorum.

Belki de belirsizlik bu şehri evlenme teklifi etmek için en uygun yer kılmıyordu. Ancak şüpheye düşmek için artık çok geçti. Alyans sarılmış, bir eldivenin parmağına gizlenmişti. restoran masası ayrılmıştı. San Michele adlı mezarlık adasında neşeli bir sabah geçirmiştik. Connie üzerinde paltosuyla poz veriyor, mezar taşlarının fotoğraflarını çekiyordu. Sonra kol kola Cannaregio'dan Dorsoduro'ya yürüyerek yol boyunca karşımıza çıkan loş kiliselere ve kasvetli avlulara daldık ve tüm bu süre boyunca hep aynı şeyi düşündüm: Ona evlenme teklif ederken diz çökmeli miyim? Bu ikimiz için de eğlenceli mi olurdu yoksa utanç verici mi? Sade bir, "*Benimle evlenir misin*, cümlesini mi tercih ederdi? Yoksa eski dö-

28 (İt.) Anne.

nem filmlerindeki resmî, *bana karım olma şerefini bahşeder misin,* repliğini mi? Ya da tasasız bir, *hey, hadi evlenelim,* mi? Birlikte otele döndük, giyinip dışarı çıktık ve ton balıklı *carpaccio* ile ızgara balıktan oluşan harika bir akşam yemeği yedik. Elim ara ara ceketimin cebindeki yüzüğe (antika gümüş, tek taş) gidiyordu. Connie, "Yemek ağır mı geldi?" diye sordu. Ben de, "Mide yandı sadece," diye cevap verdim. Güzel bir *gelato*, bademli bir tür likör de vardı. Sonra dışarı çıkıp parlak gecenin içinde, başımız döne döne yürüdük. Ayaz vardı. "La Salute'a gidelim!" diye önerdim öylesine bir tavırla ve orada, ay ışığında magnezyum gibi parlayan ulu mermer kilise ve Büyük Kanal'a karşı ışıklandırılmış San Marco Meydanı eşliğinde, ceketime uzanıp yüzüğü çıkardım ve Connie'ye, "Karım olur musun?" diye sordum.

Evet dese ne kadar romantik olurdu, düşünsenize. Oysa Connie güldü, küfretti, kaşlarını çattı, dudağını ısırdı, bana sarıldı, küfretti, beni öptü, güldü, yine küfretti ve, "Düşünebilir miyim?" dedi. Ki bu gayet makul bir istekti sanırım. Çok az karar insanın hayatını bundan daha fazla değiştirebilir. Öyle bile olsa, neden bu kadar şaşırdığını düşünmeden edemiyordum. Aşk evliliğe doğru giderdi. Biz de âşık değil miydik?

Şükürler olsun ki beklediğim cevap gerçekten geldi; birkaç ay sonra olsa da. Yani soru, ay ışığında Büyük Kanal'a karşı ortaya atılmışken cevabı Kilburn Karayolu üzerindeki Sainsbury's marketin şarküteri reyonunda gelmişti. Belki de zeytin seçimim sayesinde olmuştu. Her olursa olsun, kurutulmuş etlerin ve peynirlerin orada büyük bir coşku ve rahatlama; kasada ise gözyaşlarıyla dolu duygusal bir hesap ödeme anı yaşanmıştı.

Belki de Connie'yi tekrar oraya, Kilburn'deki Sainsbury's markete götürmeliydim. Eminim en azından oraya kadar gitmeyi başarabilirdik.

97. hannibal

Ama aynı anda bir geri bir ileri atlıyorum. Hâlâ Almanya'dayım; karımın yürüyüp uzaklaşmasını izledikten sonra bir taksiye atlayıp Münih'e ve Hauptbahnhof istasyonunun kavgacı karmaşasına döndüm. Bilet makinesinin dokunmatik ekranına dokunarak biletimi aldım ve sadece bir sırt çantası ve pasaportumla Jason Bourne[29] gibi, Alpler'i geçip Innsbruck üzerinden Venedik'e giden, Verona'da aktarma yapacak olan geç sabah trenine atladım.

Tren kompartımanı da ajanların ve suikastçıların tercih edeceği türdendi ve tren, şehrin kenar mahallelerinden çıkıp yeşil, düz bir ovayı geçerek dağlara doğru ilerledikçe yolculuk sadece daha eğlenceli bir hal aldı derken aniden, birkaç yüz metrelik mesafe içerisinde bir de baktık ki Alpler'deydik. Ipswich'de doğmuş ve büyümüş biri olarak, dağlara hiçbir zaman kayıtsız kalamadım ve Alp Dağları'nı da olağanüstü bulmuştum. Tazıların kesici dişlerini andıran zirveleri, insanın başını döndüren inişleri, bir tanrıça ya da hırslı bir bilgisayar efekti uzmanı tarafından tasarlanmış olabilecek türden bir peyzaj... Aman Tanrım, diye mırıldandım kendi kendime ve hiç düşünmeden telefonumla bir fotoğrafını çektim. Asla kimsenin bakmadığı ve hiçbir amacı olmayan, öylesine fotoğraflardan biri işte. Ve oğlumu düşündüm; eğer bir göktaşı düşüp de en yüksek zirvenin ucunu koparsa bile yine de böyle bir manzara karşısında fotoğraf makinesini kaldırmazdı.

Innsbruck'u geçtikten sonra arazi manzarası daha da muhteşem bir hal aldı. Kesinlikle yabani hayat manzarası değildi (süpermarketler, fabrikalar, benzin istasyonları vardı) ama böyle bir arazi boyunca demiryolu yapmayı bir kenara bırakın, yazın en

29 Robert Ludlum'un ünlü roman serisinin başkahramanı. Daha sonra *Son Ültimatom*, *Medusa Darbesi*, *Geçmişi Olmayan Adam* gibi filmlerle sinemaya da uyarlanan eserlerde Matt Damon'ın canlandırdığı ajan karakteri. (ç. n.)

işlek zamanlarında bile, burada yaşayan ve çalışan insanların deli bir tarafı var gibiydi. Tren bir başka yalçın kayalığın daha eteklerinden geçti. Altımızda uzanan vadi, ergenlik yıllarıma kadar oynadığım tren yolu maketlerindekine benzer limon yeşili çayırlara kadar uzanıyordu. Connie'yi düşünüyordum; şimdi eve varmak üzere olmalıydı. Bay Jones'u selamlayıp posta kutusuna bakışını, içerisi havalansın diye camları ardına kadar açmasını, içi boş, eski buzdolabının kapağını açmasını, bulaşık makinesini doldurmasını... Keşke bütün bunları görebilseydi diye düşündüm.

Fakat hayranlık, büyülenme hissi, saatlerce durmaksızın sürdürmesi zor bir duygu. Bir süre sonra her şey çok sıkıcı gelmeye başlamıştı. Büfede jambonlu ve mozzarella peynirli bir kruvasan yedim ve gastoronomi açısından değerlendirirsem, her türlü detay düşünülmüştü. Kompartımanıma dönüp biraz kestirdim. Uyandığımda Brenner Geçidi, İtalyanca adına dönüp Brennero olmuştu. Kiliselerin çan kuleleri değişmiş, dağlar yumuşak tepeciklere dönüşmüş, çamların yerini uçsuz bucaksız üzüm bağları almıştı. Artık Almanya ile Avusturya çok geride kalmıştı ve ben Alp Dağları'nın İtalya'daki bölümündeydim. Çok geçmeden de Verona'da olacaktım.

98. ...hikâyemizin başladığı yerde

Kızıl kahverengi ve gülkurusu renklerinde güzel bir şehir ve sıcaktan kavrulan bir ağustos günü... Avımı yakalamaya o kadar istekliydim ki burada sadece iki saatlik ara verip güzel meydanlarda ve Orta Çağ'dan kalma köprüler üzerinde ağır ağır gezinerek bunları listeden çıkarıyordum. Gerçekten bir şehri görmek için berbat bir yöntem; Büyük Tur'u planlamaktaki asıl amacımıza ihanet gibi. Ama zararı yok, şu anda kültürden daha önemli şeyler vardı. Romalılardan kalma güzel amfitiyatroyu gördüm, dünyanın en bü-

yük üçüncü amfi tiyatrosu (tamamdır, listeden çıkar), Torre dei Lamberti'yi, Piazza delle Erbe'deki pazar alanını, gösterişli Piazza dei Signori'yi gördüm (tamam, tamam, bu da tamam.) Mermer kaplı bir alışveriş caddesi boyunca yürüyerek, kalabalığı takip edip taş bir balkonun altındaki tıklım tıklım, uğultulu bir avluya geldim. Burası Juliet'in balkonuydu galiba. Duvara tutkalla yapıştırılmış gibiydi ve tabii ki gezi rehberimden dudak bükerek öğrendiğime göre burası yakın geçmişte, 1935'te yapılmıştı. Yine de Juliet'in hayal ürünü bir karakter olduğu düşünülünce bu, asıl noktayı gözden kaçırmak gibiydi. Dünyanın dört bir yanından gelmiş şakacı turistler, "Romeo, Romeo, neredesin Romeo!" diye bağırıyorlardı. İkindi sıcağında, bu avlu tam anlamıyla bir turist tuzağıydı ama terli ziyaretçiler sırayla Shakespeare'in bu kadın kahramanının, sağ göğsü milyonlarca elin değmesiyle aşınıp kararmış, ucuz bir bronz heykelinin yanına geçip poz verirken görev duygusuyla olan biteni izledim. Heykelin göğsünü tutmak uğur getiriyordu belli ki. Japon bir bey koluma dokunarak fotoğraf makinesini gösterdi. "Fotoğrafınızı çekmemi ister misiniz?" anlamına gelen uluslararası bir işaret. Ama bronz bir heykelin göğsünü sıkarken çekilmiş fotoğrafımın iç karartmaktan başka bir işe yaramayacağını güçlükle gözümde canlandırıp adamı kibarca reddederek insan kalabalığını yara yara çıkışa yöneldim. Sadece üzerine kat kat grafiti çizilmiş olan duvarda yazanları okumak için durakladım: *Simone ♥ Veronica, Olly + Kerstin, Marco ve Carlotta.* Ben de bir tane ekleyebilirdim sanırım: *Connie ve Douglas, sonsuza dek.* Okumaya başladım; burada birçok dilde ilan-ı aşk edilmişti: *Je t'aime, ti amo, ik hou van je...* Jackson Pollock'a öykünür tarzda yayılmış sıkışık aşk ilanları.

Jackson Pollock. "Gördün mü Connie? Öğreniyorum," dedim yüksek sesle. *"Ik hou van je."*

99. ferrovia

Venedik'e varmanın tek yolu, sabah erken saatte bir yüzer taksiye atlayıp lagünü geçmek. Gece vakti, dağılmış, heyecanlı ve sersemlemiş sırt çantalı turistler ve öğrencilerle birlikte trenden inip insanın çarpıp dizini çatlattığı orta sehpalara benzeyen mermer tablalı, alçak tavanlı, tuhaf ve son derece zarif tren istasyonundan çıktım. Castello'daki uzak ve tekinsiz bir pansiyonda, şehirde kalan son boş odayı tutmuştum ve aradaki hatırı sayılır mesafeyi yürüyerek gitmeye karar vererek hâlâ cıvıl cıvıl olan Strada Nova boyunca, belki Albie de buradadır diye genç yüzlere baka baka ilerlemeye koyuldum. Yazın ortasında Venedik benim için yeni bir deneyimdi ve nemli havayı, kanalların acı, amonyak kokusunu fark etmiştim; biraz sonra ise o durgun su kokusunun aslında benden geldiğini fark ettim. Münih ile Venedik arasında bir yerde, kanal gibi kokmaya başlamıştım ve bu durumun çaresine otel odamda bakmaya karar verdim.

Fakat ilk kez yön duygum beni yanılttı; *fonda-mentalar, rivalar, salitalar ve salizzadalar* bana aynı yerde daireler çizdirdi ve Arsenale'nin gölgesinde sıkışık ve dökük bir bina olan Pensione Bellini'ye geldiğimde saat gece yarısını geçmişti.

Bir otele gece yarısından sonra gelmenin şüphe uyandıran ve yakışıksız bir tarafı var; kızgın ve şüpheli gece müdürü bir sürü merdiveni çıkarak beni çatı katında, çift kişilik yatak büyüklüğünde, tek kişilik bir odaya götürdü. İnce duvarlardan, otelin kazanından gelen su sesini, sonra da mekanizmanın uğultuyla çalışmasını duyabiliyordum. Çıplak ampulün ışığı altında aynaya baktım. Sıcaklık ve nem Amazon ormanlarındaki gibiydi. Terleyen alnımın derisini ovuşturduğumda kurşun kalem silgisinin parçaları gibi, yedi ülkenin birikmiş tozunu taşıyan, gri bir ölü deri tabakası çıktı. Paris'ten beri tıraş olmamış, Amsterdam'dan beri doğru düzgün

uyumamış, Münih'ten beri de üstümü değiştirmemiştim. Verona'nın güneşi burnumu, ama sadece burnumu yakmış, saksı rengi gibi kıpkırmızı olmuştu. Gözlerimin altı ise yorgunluktan mor ile gri arası bir renge dönmüştü. Bitkin görünüyordum, ona şüphe yoktu. Bir video mesajı kaydetmek üzere olan rehineler gibiydim. Albie görse açıkçası korkardı ama şimdi görüntümü düzeltmekle uğraşamayacak kadar bitkindim. Koridordaki ortak banyoya gidecek halim bile yoktu. Onun yerine sabunla ve ufak musluktan akan kirli suyla koltukaltlarımı yıkadım; kokmuş giysilerimi sudan geçirip pencerenin kenarına deniz yosunu gibi serdim ve artık bel vermiş olan yatağa kendimi atıp otelin su tesisatının uğultusu ve fokurtusu eşliğinde hemen uykuya daldım.

100. farelerle deney

İsterseniz Venedik'in küçük bir maketini gözünüzde canlandırın. Kesinlikle büyük bir şehir değil. Reading'ten pek büyük sayılmaz ama daha girift ve sınırları daha net. Şimdi yine küçültülmüş ölçülerde, labirentin içindeki fareler gibi sağa sola dönüp duran iki insan hayal edin. Labirent düzgün değil. Geniş caddeler ve koskoca meydanlar bitiyor, dar sokak araları ve huni gibi işleyen köprüler başlıyor. Tahmini on dört saatlik kesintisiz hareketi de hesaba katınca, bu iki insanın birbirini görme olasılığı nedir?

İstatistikçi değilim ama ister istemez ihtimalin çok düşük olduğunu biliyordum. Ancak kesinlikle tasavvur edilemeyecek bir şey de değildi ve Venedik'te yaya trafiğinin Ferrovia'dan San Marco'ya, San Marco'dan Pescheria'ya ve Accademia'ya, sonra tekrar Ferrovia'ya doğru giden bazı işlek güzergâhlarda yoğunlaşma eğiliminde olması da bana yardım edecekti. Her ne kadar kendimizi özgür ruhlu kâşifler gibi hayal etmek istesek de Venedik'te ziyaretçiler süpermarkette, havalimanında veya sanat galerisindeki gibi,

bilerek ya da bilmeyerek her çeşit faktörün yönlendirdiği şekilde geziniyorlar. (Bu idrar kokan dar sokaktan mı yürümeliydim yoksa şu küçük şirin pastaneye doğru mu gitmeliydim?) Bu davranış biçimi üzerine araştırmalar yapılıyor. Bağımsız olduğumuzu ve hayal gücüne sahip olduğumuzu düşünüyoruz ama raylar üzerinde giden tramvaylardan daha özgür hareket etmiyoruz.

Yani labirent ilk bakışta görünenden daha küçüktü ve muhtemelen iki kişiyi aradığımı, sürekli hareket halinde olmalarının pek olası olmadığını ve akordeon sesini duymamanın zor olduğunu da hesaba katınca onları bulabileceğime biraz olsun inanmaya başlamıştım. Hatta sünger gibi bir kek, portakal suyu ve dünyanın en sert ananasından oluşan iki yıldızlı İtalyan kahvaltısına oturduğumda bu proje için bayağı heyecanlı olduğumu kabul etmemin bir mahsuru yok. Görevimin casusluk gibi bir tarafı vardı ve güzergâhımı planlayarak, yıllar önce aldığım lamine haritanın arka yüzüne, suyla çıkan keçeli kalemle yazmak (böylece notlar alıp her günün sonunda silebiliyordum) hoşuma gidiyordu.

"Kullandığınız sistem çok iyiymiş," dedi odadaki diğer tek kişi olan güler yüzlü bir Alman kadın. Belki de İskandinavdı.

"Teşekkür ederim," diye yanıt verdim. Yirmi dört saattir ağzımı açmamıştım ve kendi sesim bana değişik gelmişti.

"Eğer bir şehirde harita lazım olacaksa o şehir burasıdır," dedi.

Kabalık etmek istemeyerek gülümsedim. "Kaliteli bir haritanın hakkını iyice vermek gerek," dedim merak uyandırıcı bir tavırla.

Kadın çayını yudumladı. "Şehri iyi biliyor musunuz?"

"Daha önce bir kere gelmiştim. Ama yirmi seneden fazla oldu."

"O zamandan bu yana çok değişmiş olmalı," dedi.

"Hayır, aslında hemen hemen... Ah şimdi anladım. Tabii ya! Tanınmayacak kadar değişmiş! Tüm bu yeni binalar..." Güzel espri yapmıştı; belki ben de bu şakanın üzerinden gidebilir, aynı espriyi bir şekilde genişletebilirim diye düşündüm. Tek aklıma gelen, "O

zamanlar sokakları su bile basmamıştı," oldu ama kadının kafası karışmış gibiydi. Ben de iyice incelenmiş haritayla birlikte açık büfeden aşırdığım muzu ve kuru kızarmış ekmek paketini çantama atıp çıktım. Evet Cat, artık ben de bildiğin suçlu oldum.

Ama önce kendimi donatmam lazımdı. Ada halkı olan Venediklilerin erkek giyim seçenekleri sınırlıydı ama aynı çoraptan üç çift, üç iç çamaşırı, açık mavi, gri ve beyaz renkte üç tişört ve akşamları giymek için iki tane düğmeli gömlek ve soğuk olursa diye bir tane de ince kazak aldım. Seyrek saçlı hassas kafamı güneşten korumak için bir de beyzbol şapkası almıştım; bulabildiğim en gösterişsiz şapkayı seçmiştim ve bu, hayatımdaki ilk beyzbol şapkamdı. Oysa San Paolo'nun ve Santa Croce'nin gölgeli kanyonlarında lazım olmayacaktı belki de. Günün büyük bir bölümünü yürüyerek geçireceğim için sert plastikten, son derece şık bir koşu ayakkabısı da aldım; uzay çağı ayakkabılarına benzeyen, ayağıma göre şekil alacak gibi görünen kocaman, acayip bir ayakkabıydı. Islak mendil ve doldurup doldurup kullanmak için bir şişe su... Sonra Pensione Bellini'ye dönüp aldıklarımı düzenledim ve gözüm bir kez daha aynada kendime takıldı.

Uyku, hasarın birazını onarmıştı. Hâlâ tıraş olmamıştım ve artık yüzümde yer yer kırlaşmış, bayağı hoş bir sakal uzamaya başlamıştı. Hollywood aktörlerinin olduklarından daha az yakışıklı görünmek için uzattıkları tarzdaydı. Benimse hoşuma gitmişti. Farklı görünüyordum. Yeni güneş gözlüklerimi taktım, beyzbol şapkamı kafama geçirdim ve kanallara doğru yola koyuldum.

101. zamanın şekli

Zamanı uzun bir kâğıt şeridi şeklinde hayal edin.

Elbette zamanın şekli böyle değil. Bir boyut, muhtemelen de yön ya da vektör olduğundan zamanın şekli yoktur fakat benzetme

yapabilmek için zamanın uzun bir kâğıt şeridi veya belki de bir selüloit rulosu olduğunu hayal edin. Şimdi bu şeridi ikiye bölüp uçlarını birleştirerek sürekli bir çember yaptığınızı düşünün. Kâğıt şeridi istediğiniz kadar uzun ya da kısa olabilir ama bu çember sonsuza kadar dönecektir.

Benim hayatımdaki ilk makas hareketi gayet belliydi ve Connie Moore'la tanıştığım gece, Londra Köprüsü'nün ortasında olmuştu. Ama ikinci kesik daha zordur, herkes için de böyle olmuyor muydu? Mutsuzluğun hatları, neşenin hatlarından genellikle biraz daha bulanık ve kademeli oluyor. Her neyse, ben makasımım tepemde dönüp durduğunu görüyorum...

Ama daha değil. Daha evlenmedik bile.

102. "karım" demeyi öğrenmek

Evlendik. Kutlama eğlenceliydi. Connie'yle birlikte o kadar çok düğüne katılmıştık ki bazen bir düğün organizasyon şirketinde üç yıldır yarı zamanlı çalışıyormuşuz gibi geliyordu. İkimiz de ne istemediğimizi biliyorduk: tantana. Şehir düğünü yapacaktık. Nikâh dairesinde evlenip yakınlardaki bir İtalyan restoranında ailemiz ve yakın arkadaşlarımızla yemek yiyecektik. Küçük ama şık bir tören olacaktı. Davetli listesinden, okumalardan, dekordan, menüden, müzikten ve eğlenceden Connie sorumlu olacaktı. Bense düğüne gelmekten sorumluydum.

Tabii bir de konuşma yapmaktan. Düğün yaklaştıkça konuşma metninin tekrar tekrar üzerinden geçiyordum. Bu konuşma üzerinde, protein-RNA etkileşimleri konulu doktora tezimden bu yana yazdığım hiçbir metne harcamadığım kadar emek harcamıştım. Ama iki metinden hangisindeki espriler daha iyiydi bilemiyorum. Çünkü Arial 14 fontuyla yazdığım metinde kelimesi kelimesine her

şey olsun istiyordum. Duygularımı daha yaşamadan aylar önce kâğıda dökmek zorunda kalmıştım. Connie'nin güzel olacağını, mutlu ve gururlu hissedeceğimi... Ah hayır, onun yanında dururken daha önce hiç olmadığım kadar mutlu ve gururlu olacağımı tahmin ediyordum ve elbette bu tahminlerimin hepsi doğru çıkmıştı. Connie o gün göz kamaştırıyordu. Bekâretin simgesi, geleneksel beyaz gelinlikle inceden alay edercesine, eski film yıldızları gibi, vücudunu sımsıkı saran, siyah, dekolte bir elbise giymişti. Sonraki yıllarda bu seçiminden pişmanlık duymuştu. "Aklım neredeydi acaba?" derdi. "Fellini filmlerindeki fahişeler gibiyim." Ama kayıtlara geçsin diye söyleyeyim, ben muhteşem göründüğünü düşünüyordum. Kesinlikte mutlu, gururlu, minnettar ve rahatlamıştım. Bence rahatlama duygusu hakkı verilmeyen bir his. Kimseye çiçek verirken "hayatımda hiç kendimi bu kadar rahatlamış hissetmemiştim" denmez. Fakat ben zaten evlenmeyi hiç beklemiyordum ki. Hele *böyle bir kadınla* evlenmek...

Kısa süren nikâh töreni sırasında Connie'nin arkadaşı Fran, T.S. Eliot'ın bir şiirini okudu. Güzel şiirdi ama bahse girerim ben daha sade, düzgün bir İngilizceyle ifade edebilirdim. Benim kardeşim de cesaretle gülümseyerek elektronik klavyeyle The Beatles'ın *In My Life* şarkısının kötü bir versiyonunu çalarken salonda salya sümük bir gözyaşı seli yaşanıyordu. Connie ve ben bir uçak kazasında telef olmuş olsak daha uygun kaçacak bir manzaraydı bu ama biz oradayken o kadar korkunç bir tabloydu ki Connie'yi bir kıkırdama almış, sonra bana da geçmişti. Dikkatimi dağıtmak için göz ucuyla babama baktım. Dirseklerini dizlerine dayayıp oturmuş, burnunu kanatmaya çalışır gibi burun kemerini çimdikleyerek oturuyordu.

Sonrasında "evet" sözleri, yüzük takma merasimi, fotoğraf çekenlere poz vermeler... Hepsinden keyif alıyordum ama düğünler gelin ile damadı, performans sanatçılarına çeviriyor... Diğer yandan sanırım o gün ikimiz de elimizi kolumuzu nereye koyacağımızı

bilemiyorduk; ikimiz de dikkatlerin odağında olmaya alışkın değildik. Fotoğraflarda göze çarpan şaşkın, dalgın bir halim var, sanki geri planda beklerken kolundan tutulup sahneye çıkarılmışım gibi. Fotoğraflara nasıl yansırsa yansısın elbette mutlu ve âşık görünüyoruz ama insan hep düğün günü, gelin ve damadın arasındaki konuşmaların sadece sevgi sözcüklerinden, "sen benim öteki yarımsın," gibi laflardan oluşacağını umuyor. Oysa ayarlanması gereken taksiler, oturma planları, ses sistemleri vardı, tabii bir de konuşmalar. Kardeşim bayağı önceden "sağdıcım" olmaya gönüllü olmuş, şu andaki ve gelecekteki mutluluğumuzun onun fikri olduğunu, ona olan borcumuzu ödememizin asla mümkün olamayacağını ve bunu denemeye bile kalkmamamızı söyleyerek bol bol kendini övdüğü bir konuşma yapmıştı. Connie'nin üvey babası Costa ise rahatsız edici bir şekilde tekrar tekrar karımın endamına değinen eğlenceli bir konuşma yaptı ve sonra sıra bana geldi.

Burada anlattığım hikâyelerin bazılarını, ilk tanışmamızı, trapezci Jake'i, Connie'nin Kilburn'deki Sainsbury's marketin şarküteri bölümünde evet deyişini anlattım. Doğal bir hikâye anlatma yeteneğim yok ama kâfi miktarda kahkahanın yanı sıra Connie'nin sanat okulundan arkadaşlarının oturduğu masadan bazı mırıldanmalar ve *oooo* sesleri gelmişti.

Angelo da oradaydı, söylemiş miydim? Düğünden önceki aylarda, onun gelmesi konusunda bazı tartışmalarımız olmuştu ama eski erkek arkadaşlarının gelmesini yasaklamak benim adıma paranoyak ve geri kafalı davranmak demek olurdu. Böyle bir durumda davetli listemizin de yarı yarıya azalacağından bahsetmiyorum bile. Böylece eski dostumuz Angelo da oradaydı; bol bol içiyor ve bana kalırsa etkinlik hakkında alaycı yorumlar yapıyordu. Angelo'nun grubuna göre ben bir nevi Yoko Ono figürü gibiydim. Neyse ne. Düşüncelerimi karıma odakladım. *Karım* kulağa ne kadar da tuhaf geliyordu. Bir gün alışacak mıydım acaba? Konuşmayı duygusal

fakat içten bir sonuca bağlayıp karımı (işte yine o sözcük) öptüm ve onun şerefine kadeh kaldırdım.

Ella Fitzgerald'ın *Night and Day* şarkısının plak kaydıyla dans ettik. Bu Connie'nin seçimiydi. Benim tek şartım, ilk dansımızın çok hızlı veya çılgın bir şey olmamasıydı. Bebek beşiklerine asılan çıngıraklar gibi ağır ağır dönerek dans etmiştik. Pek de büyük bir görsel şölen sayılamaz herhalde çünkü birkaç kez döndükten sonra Connie doğaçlama bazı adımlar ve dönüş hareketleri yapmaya başlayınca bir an elimiz kolumuz birbirine karışmış, davetliler gülmüştü. Sonra düğün pastasını kestik, davetlilerin masalarını dolaştık. Ara ara bir iş arkadaşımın ya da akrabanın omuzları üzerinden gözlerimle odayı tarayıp Connie'yi arıyordum ve birbirimize gülümsüyor, kaş göz yapıyor ya da sadece sırıtıyorduk. Benim *karım*. Evet, artık bir karım vardı.

Annemin ölümünden beri küçülmüş görünen babam erken kalkmıştı. Ona gece kalması için otel ayarlamayı teklif etmiştim ama bu jestim onu dehşete düşürmüştü. Ona göre oteller kraliyet ailesi ve aptallar içindi. "Evde gayet güzel bir yatağım var benim. Zaten yabancı yatakta uyuyamam," dedi. Kız kardeşim tekrar şarkı söylemeye başlamadan Ipswich trenini yakalamak istiyordu. Güldük, elini omzuma koydu. "Aferin," dedi ehliyet sınavını geçmişim gibi. "Sağ ol baba. Hoşça kal," diye cevapladım.

Beni kötücül bir ifadeyle kucaklayıp, sigarasının külü omzuma sürülürken Angelo'nun seçtiği sözcük de "aferin" olmuştu. "Aferin. Sen kazandın. Ona iyi bak, olur mu? Connie harika bir kızdır. Altın gibidir." Onun altın gibi olduğuna katılıp, Angelo'ya teşekkür ettim. Herkesin işini eleştirmeye her daim hevesli olan kardeşim sarhoş ve duygusal bir halde boynuma asılıp bana geri bildirim verdi. "Çok güzel konuşmaydı D," dedi. "Ama Connie'ye ne kadar şahane göründüğünü söylemeyi unuttun." Unutmuş muy-

dum? Unuttuğumu sanmıyordum. Gayet de güzel bir şekilde ifade ettiğimi düşünüyordum.

Daha sonra, gece yarısını biraz geçerken yorgun ve ağzımızda şarap tadıyla, tek lüksümüz olan Mayfair'de şık bir otele doğru yola koyulduk. O gece sevişmedik. Bunun yeni evli çiftler arasında yaygın olmayan bir durum olmadığından eminim. Onun yerine nefesimizde şampanya ve diş macunu kokusuyla birbirimize bakarak uzandık.

"Merhaba kocacığım."

"Merhaba karıcığım."

"Değişik hissediyor musun?"

"Pek değil. Sen? Birdenbire bezginlik geldi mi? Kapana sıkılmış, sıkışmış gibi misin? Baskı altında hissediyor musun?"

"Bir bakayım..." Omuzlarını çevirdi, bileklerini esnetti. "Yo, hayır, sanmıyorum. Ama bunlar ilk günlerimiz tabii."

"Seni seviyorum."

"Ben de seni seviyorum."

Hayatımızın en mutlu günü o gün müydü? Muhtemelen hayır çünkü gerçek anlamda mutlu günlerde o kadar düzenleme yapılmaz. Nadiren o kadar göz önünde ve o kadar pahalı olur. Mutlu günler beklenmedik bir anda, çaktırmadan gelir. Fakat en azından benim için o gün birçok mutlu günün doruk noktası ve daha nicelerinin başlangıcı gibiydi. Aslında her şey aynıydı ama aynı değildi. Uykuya dalmadan hemen önce, hâlâ uzun ve karmaşık bir yolculuğa çıkmadan önceki gece hissettiğim türde bir kaygı hissettim. Her şey hazırdı; biletler, rezervasyonlar, döviz, salondaki masanın üzerinde bırakılmış pasaportlar... Eğer en güzel zamanlarımızdaysak ya da en azından öyle olması için çabalıyorsak harika vakit geçirmememiz için hiçbir neden yoktu.

Yine de ya yolda bir aksilik çıkarsa? Ya uçağın motoru bozulursa ya da ben arabanın hâkimiyetini kaybedersem? Ya yağmur yağarsa? İşte böyle endişeler vardı.

103. *il pesce*

Yukarından bakınca Venedik ağzını açmış geniş gövdeli bir balığa benziyor; çipuraya, belki de tatlı su levreğine. Büyük Kanal ise balığın bağırsak yolu. Benim rotam da balığın kuyruğundan, şehrin doğu ucu olan Castello'daki eski doklardan, Avrupa'nın en güzel işçi evlerinin uzun düz bir taraça sırası halinde sıralandığı bölgeden başladı. Sonra, âdeta sahil şeridi gibi sokakların daha güneşli olduğu Cannaregio üzerinden balığın sırt yüzgeci olan kuzey kıyısı boyunca geri döndüm. Şehrin varoş semtleri boyunca ilerleyip tren istasyonuna, asıl turist selinin yaşandığı yere (ki gerçekten sele kapılmış hissi veriyordu), turistlerin sıkış tıkış üzerine çıkmak için kuyrukta beklediği Rialto Köprüsü'ne geldim. Bir şehrin kaç maskeye ihtiyacı vardı? Işıksız alışveriş caddesi boyunca ayaklarımı sürüye sürüye ilerlerken bunu düşünüyordum. Böylece San Marco Meydanı'na gelmek, nefes almak için su yüzüne çıkmak gibi geldi. Meydan o kadar aydınlık ve büyüktü ki burayı hiçbir turist kalabalığı dolduramazdı; o anda deniyor olsalar bile. Büyük Kanal'ın orada (balığın hava kesesi sanırım) biraz dinlenmek için durdum. O sabah genizden şarkı söyleyen gitarcılar, şarap kadehlerinin ağzına vurarak icra edilen bir "Şekerleme Perisinin Dansı" gösterisi ve sürekli elindekileri düşüren şaşırtıcı derecede beceriksiz bir jonglör gördüm ama beklediğimden daha az gösteri vardı. "Sokak çalgıcısı" ve "Venedik" kelimelerini cep telefonumdan aratınca şehrin bu konuda *küskün* bir bölge olarak görüldüğünü öğrendim. Evet, internet, usanmadan çalışan zabıta tarafından dağıtılmış olan

küskün ve kırgın, canlı heykellerle doluydu. Sokak gösterisi için bir izin alınması gerekiyordu ve Cat'in İtalyan bürokrasisine boyun eğmeyecek kadar çılgın ve özgür ruhlu olduğundan emindim. Tam telefonda gerilla akordeoncu diye aratacakken biri hızla ve sert bir şekilde bana çarptı ve kalabalığa karıştı. Demek ki dinlenmeye zaman yoktu. Enerji versin diye çantamda ezilmiş muzumu yedim ve hızlanarak kalabalığın arasından, Pierrot kostümlü bir sokak çalgısının *La donna è mobile* aryasını söylemekte olduğu Fenice Tiyatrosu'na doğru ilerledim. Artık yorulmuştum, bu kadarı fazlaydı, çok insan vardı. Güneye döndüm. El çantası satan Batı Afrikalı satıcıları hızla geçip Dorsoduro'ya, balığın karnına doğru yöneldim.

104. makademya fındığı

Bütün o antik taşlardan sonra ahşap Accademia Köprüsü'nün insana hoş gelen hafifletici bir havası vardı ve bir an durup doğuya, Büyük Kanal'ın girişine doğru bakarak manzarayı içime çektim. "İçine çekmek" tuhaf bir ifade. Sanki içinde besleyici bir değeri ya da tutulma iması varmış gibi. Manzaranın zarafetine ve uyumuna hayran kalmakla birlikte, asıl dikkatimi çeken şey çevremdeki turistik kitle ve de Venedikli mimarların en güzel binalarını su kenarına kondurarak riske atmalarındaki olağanüstü güvendi. Nem olmayacak mıydı? Su baskınları olmayacak mıydı? Ev ile o kadar su arasında bir nevi tampon bölge gibi küçük bir çim alan bırakmak mantıklı olmaz mıydı? *Ama o zaman Venedik olmazdı,* dedi Connie kafamın içinden. O zaman burası da Staines'e benzerdi.

Yürümeye devam ettim ve başka bir ses duydum. "Harita nasıl, işinize yarıyor mu?" Yabancı şehirlerde benimle konuşanların para istediğini zannederim. Bu yüzden de dönüp pansiyonun kahvaltı

salonunda karşılaştığım kadını görmeden önce biraz devam etmiştim. Aynı yolu geri döndüm.

"Çok işime yarıyor. Siz de mi Accademia Galerisi için sıra bekliyorsunuz?" diye sordum. Kadının zaten Accademia kuyruğunda beklediği düşünülürse, biraz aptalca bir soruydu.

"Accademia," dedi.

"Anlayamadım?"

"Ac*cademia* değil A*ccade*mia. Oteldeki resepsiyon memuru telaffuzumu düzeltti. Birinci ve üçüncü hecede vurgu var. Doğrusu A*ccade*mia. Fındık olanındaki gibi."

"Pardon, fındık mı?"

"Makademya fındığı."

"Hayır, sizin dediğiniz ma*kademy*a fındığı!" dedim.

Yazılı anlatımın bu güzel karşılığın parlaklığını tam olarak yansıttığından emin değilim. Kendimden o kadar memnundum ki genzimden hafif bir *hıh* sesi çıkardım ve kadın, insanlık tarihindeki bu ilk fındık telaffuzu şakasına gülümsedi. İkimizden birinin bu lafın üzerine bir söz söylemesi pek olası görünmüyordu. Bu sebeple, "Galeride iyi eğlenceler!" dedim. O da, "Kahvaltıda görüşürüz!" diye karşılık verdi ve yürümeye devam edip Campo Santa Margherita'ya geldim. Burada yağlı ve leziz koca bir pizza dilimini mideye indirip yanında bir litre soğuk mineralli su içtim ve sonra çaktırmadan geğirerek balığın ağız kısmındaki Roma Meydanı'nın kokularını ve gürültüsünü dışarı attım. Balığı başından kuyruğuna kadar dolaşmam üç saate yakın sürmüştü.

Ama beni alt eden balığın gövdesi (San Paolo ve Santa Croce), çıkmaz sokaklar, zikzaklar çizen yollar ve pusulaya başkaldıran virajlar olmuştu. Haritam burada hiçbir işe yaramıyordu ve kendimi serin, hoş bir avluda bulduğumda tepkim "ne kadar zarif, ne kadar güzel" ama "ne kadar anlamsız bir zaman kaybı" oluyordu.

Bir saat moralsiz moralsiz dolaştıktan sonra güneye dönüp Zattere Kordonu'na, yani balığın karın yüzgecine çıktım. Dubaların üzerinde turistler İtalyan dondurması yiyordu ancak ben artık programımın gerisinde kalmıştım ve La Salute'a yanaştığımda çok büyük moral bozukluğuyla, yirmi iki sene önce bir kış gecesi Connie'ye evlenme teklif ettiğim yerin yanındaki mermer basamaklara çöküverdim. Orada genç bir sokak çalgıcısı durmuş, o daha doğmadan önce yazılmış bir Oasis şarkısı söylüyordu. Şarkı sözlerini duyduğu gibi ezberlemişti ve bazı ünsüz harfleri atıyordu.

'Un mayee, ure gonna be uh-un uh safe mee...'[30]

Karımı özledim ve bunun ne kadar süreceğini merak ettim. Oğlumu özledim ve onu bulup eve getirmekten ümidimi kestim. Avuçlarımın çıkıntılı kısmını gözlerimin yuvasına bastırdım.

'An afer awwww, ure my wunnerwaw.'[31]

Sonra sırt çantamı alıp balığın kuyruğunun ucuna dönen vaporettoyu yakaladım ve aynı şeyi tekrar yaptım, sonra bir kez daha.

105. düzlük

Çocukken evlilik hayatının şöyle olacağını zannederdim:

Düğünün ertesi günü büyük, geniş bir düzlükte el ele yürümeye başlarsınız. Önünüzde yer yer bazı engeller uzanmaktadır ancak aynı zamanda keyifler de vardır. Küçük vahalar gibi düşünün isterseniz: birlikte yapacağınız ve sağlıkla, sevgiyle, güçlü bir şekilde büyüyecek çocuklarınız, torunlarınız, Noel sabahları, tatiller, maddi rahatlığa kavuşma, işle ilgili başarılar... Başarısızlıklar da var tabii ama öyle sizi öldürecek şeyler değil. Yani ovada yokuşlar ve inişler, dalgalanmalar var ancak çoğunlukla önünüze neyin geleceğini

30 *Belki sen kurtarırsın beni.*

31 *Ne de olsa mutluluk kaynağımsın.*

görebiliyorsunuz ve ikiniz el ele, otuz, kırk, elli sene boyunca ona doğru yürüyorsunuz. Ta ki biriniz uçurumun kenarından kayıp düşüne ve diğeri de bir süre sonra onun ardından gidene dek... Bir çocuğun gözünden bakınca evlilik işte böyle görünüyordu.

Eh, artık şunu söyleyebilirim ki evlilik katiyen bir düzlük değil. Dar ve derin dağ geçitleri, sivri uçlu, ulu zirveler ve ikinizi de karanlığa gömen gizli buzul yarıkları var. Sonra asla bitmeyecekmiş gibi gelen can sıkıcı, yanıp kavrulan sahalar var ve yolculuğun büyük bir kısmı endişe verici bir sessizlik içinde geçiyor. Hatta bazen diğer kişiyi hiç göremiyorsun. Bazen senden kayıp çok uzaklara gidiyor, neredeyse gözden kayboluyorlar ve yolculuk çok çetin. Gerçekten çok ama çok çok çetin.

Düğünümüzden altı ay sonra, karım başka biriyle ilişki yaşadı.

106. işyerindeki adam

Bu ilişki hakkında neler söyleyebileceğimden emin değilim çünkü ben orada değildim. Sadakatsizliği, eylemi gerçekleştiren tarafların bakış açısından tartışmak çok daha kolay. Bakışmalar, gülüşmeler, kaçak dokunuşlar, kalp çarpıntıları, heyecan ve suçluluk onların arasında yaşanıyor. Aldatılan taraf bunlardan hiçbirini bilmiyor. Biz sadece aynalı cama toslayana kadar her şeyden habersiz olmanın mutluluğuyla sorumluluklarımızı yerine getiriyoruz.

İlgi çekici karmaşık ipuçları, işaretler ve yavaş yavaş farkına varma hikâyeleri de anlatamam. Gizemli telefon görüşmeleri, benim gitmediğim restoranlara ait unutulmuş kredi kartı fişleri, bir şekilde giriştiğim dedektiflik çalışmaları da yoktu. Connie söylediği için öğrendim ve eğer söylememiş olsaydı öğrenemezdim. Bir cumartesi sabahı, ne yapacağını bilmediği için başını mutfak dolabına yaslamış bir halde, hiçbir girizgâh yapmadan söyleyiverdi.

"Ne yapacağız?" dedim.

"Bundan sonra ne yapılacaksa onu."

"Ne hakkında?"

"Angus hakkında."

"Angus mu?"

"Angus, arkadaşım, işyerindeki adam."

Anlaşılan işyerinde adamın biri vardı (ondan "adam" diye bahsedilmesine sinir oluyordum). Connie'nin artık tam zamanlı çalıştığı galeride kısa bir süre önce sergi açan bir ressamdı. Geç saatlere kadar çalıştıkları bir gece biraz şarap içmiş, öpüşmüşlerdi ve Connie bu öpüşmeyi aklından çıkaramamıştı, tabii bu Angus denen adam da öyle. Ve ertesi hafta bir otele gitmişlerdi.

"Otele mi? Anlamıyorum, her gece buradaydın, hep buradasın! Ne zaman..."

"Bir öğleden sonra. İki hafta önce. Tanrı aşkına Douglas, gerçekten hiçbir şeyden şüphelenmedin mi? Değişikliği gerçekten de anlamadın mı?"

Anlamamıştım. Belki de bakar kördüm ya da anlayışsız, ilgisizdim. O sıralar eskisi kadar sık sevişmiyorduk ama bu anormal sayılmazdı. Evliliğin en eski şakalarından biri de bu değil miydi? Bebek için çalışmalar yapmamız gerekiyordu ama bu proje için ilk başlarda duyduğumuz hevesin birazını kaybetmişsek bu gerçekten de şaşılacak şey miydi? Evet, Connie'nin biraz uzak, iletişimsiz, kafası dağınık olduğu anlar, sabah mutfak lavabosunun başında çay molası vermiş iş arkadaşları gibi dolandığımız zamanlar ya da ona neyin var diye sormak yerine düzensiz nefes sesi eşliğinde uykuya daldığım zamanlar olmuştu. Ama o günlerde yoğun, hem de aşırı yoğun çalışıyordum. Bir projeyi tamamlamak ve gelecek proje için alınacak fonu güvence altına almak için bazen gece yarılarına kadar uğraşıyordum ve benden zaman ve ilgi isteyen sayısız talep vardı.

Eh, şimdi ilgimi çekmeyi başarmıştı. Ben öyle tutkulu bir adam değilim. Aylarca, yıllarca sesimi yükseltmediğim olur ve bazen insanlar bunu yumuşak başlılıkla karıştırırlar. Fakat kendimi kaybettiğim zaman bunu ırmağın akışı ile patlamak üzere olan bir baraj arasındaki kinetik ve potansiyel enerji farkına benzetmek uygun olur sanırım. Tanrım, o berbat hafta sonunu hatırlıyorum da... Bağırışlar, gözyaşları, yumruklanan duvarlar... Sürekli başa dönüp duran o berbat tartışma. Bunu neden yapmıştı? Onu sevdiği için mi? Hayır, öyle değildi. Beni hâlâ seviyor muydu? Evet, elbette seviyordu. O zaman niye? Onu sevdiği için mi? Hayır öyle değildi ve böyle tekrar tekrar gece geç saatlere kadar devam etmişti. Komşular şikâyet ettiler ama bu sefer dans yüzünden değildi. İkinci gün, şok ve öfke duygusu biraz azalmıştı ve odadan odaya hissiz, anlamsızca dolanıp duruyorduk. Evden çıkıp biraz da değişik bir yerde mutsuz olmak için Regent Kanalı boyunca yürüdük. Bunu neden yapmıştı? Sıkılmış mıydı? Hayır ya da sadece ara sıra. Mutsuz muydu? Hayır ya da sadece bazen. Bazen daha genç hissetmek istediğini, yeni bir şeyler istediğini söylemişti. Değişiklik. Peki, o zaman evliliği sürdürmek istiyor muydu? Evet, tabii ki evet! Hâlâ çocuk istiyor muydu? Evet! Peki benimle mi yapmak istiyordu? Evet, her şeyden çok. O zaman neden?

Pazar gecesi bitkin düşmüştük. O iki gün, berbat bir ateşli hastalık gibiydi ve sanırım ateş düştüğünde tehlikenin geçmiş olacağını umuyorduk. Yine de Connie'nin başka bir yerde kalmasında ısrar edip onu Fran'e gönderdim çünkü âdet böyle değil miydi? Valiz, bekleyen taksi... Seçimini yapana kadar onu görmek ya da ondan haber almak istemiyordum.

Ancak taksi daha kalkar kalmaz arkasından koşup el sallayarak onu durdurmak istemiştim. Çünkü bir zamanlar unuttuğum bir dehşete kapılmıştım: Hiç dönmeyebilirdi.

107. connie'den telefon

"Uyandırdım mı?"

"Biraz."

"Biraz uyandırmak diye bir şey olamaz bence, değil mi?"

"Yani, sadece kestiriyordum. Zaman farkı var, biliyorsun."

"Bir saat fark var Douglas! Affedersin, uyumaya devam etmek ister misin?"

"Hayır, hayır, seninle konuşmak istiyorum." Biraz çökmüş yatakta kolumdan destek alarak biraz daha doğruldum. Saat on birdi.

"Biliyorum seni aramamam gerekiyordu ama..."

"Connie, bir haber mi var?"

"Haber yok. Buradan anlıyorum ki onu henüz bulamamışsın."

"Hayır ama bulacağım."

"Nereden biliyorsun Douglas?"

"Yöntemlerim var."

İç çekti. "Ona hâlâ günde bir kere mesaj atıyorum. Öyle fazla duygusal şeyler değil. Sadece *bizi ara lütfen, seni özledik*, tarzı şeyler." Sesinde, içki içtiğini gösteren bariz işaretler vardı; polisin karşısında düz çizgide yürümenin sesle yapılan hali gibi. "Ona ikimizin de İngiltere'de olduğunu söyledim. Tek bir kelime bile cevap yazmadı Douglas."

"Bu başına bir şey geldiği anlamına gelmiyor. Sadece hâlâ beni cezalandırmak istediğini gösteriyor."

"Bizi, Douglas, ikimizi de."

"Sen yanlış bir şey yapmadın. Benim yüzünden oldu." Connie buna itiraz etmedi. "Eğer bir şey yazarsa da benim burada olduğumu söyleme. Nerede olduğunu sor ama benim onu aradığımı söyleme."

"E-posta kutusuna baktım, Facebook hesabına da. Tek kelime yok."

"Onlara nasıl baktın? Şifreleri çok gizli sanıyordum."

Connie güldü. "Lütfen Douglas. Ben onun annesiyim."

"Sen şu anda neredesin?" diye sordum.

"Kanepede. Kitap okumaya çalışıyorum."

"Evde olduğunu bilen var mı?"

"Sadece komşular. Ortalıkta görünmüyorum. Otel nasıl?"

"Biraz kasvetli, biraz da rutubetli. Albie'nin inatla temizlemediği o eski akvaryumu hatırlıyor musun? Onun gibi kokuyor." Hattın diğer ucunda gülümsediğini duydum. "Yatak sanki seni emip içine çekiyor."

"O ses ne?"

"Otelin su kazanı. Dert değil, sadece biri musluğu açınca oluyor."

"Ah Douglas, eve gel."

"Ben iyiyim, gerçekten." Kısa bir sessizlik. "Aptal köpeğimiz ne yapıyor?"

"O aptal değil, sadece farklı. İyi. Benim dönmeme sevindi."

"Hava nasıl?"

"Yağmurlu. Venedik'te nasıl?"

"Sıcak. Nemli."

"Komik, Venedik'i sadece kışın hayal edebiliyorum."

"Evet. Ben de."

"Orada olmadığım için üzgünüm."

"Uçağa atlayıp gelebilirsin."

"Sanmıyorum."

"Bugün bizim yerimizi buldum. Sana evlenme teklif ettiğim yeri. Hatırlıyor musun?"

"Bir şeyler çağrıştırıyor."

"Özellikle arayıp bulmadım. Yolumun üzerindeydi."

"Olsun. Orada yanında olmadığım için üzgünüm."

"Evet, birlikte çelenk koyardık."

"Douglas!"

"Şaka yapıyorum. Ne derler, kara mizah." Biraz zaman geçti. "Pişman değilsin, değil mi?"

"Neden?"

"Evet dediğin için."

"Evet dediğimi sanmıyorum, dedim mi?"

"Eh, eninde sonunda dedin. Ben seni ısrarlarımla bezdirdikten sonra."

"Dedim. Ve bir an bile pişman olmadım. Şimdi bunları konuşmayalım. Ben sadece seni özlediğimi söylemek için aradım."

"İyi yaptın. Şimdi uyumam lazım."

"Douglas? Bu yaptığını takdir ediyorum. Bence biraz delilik ama... hayranlık verici. Seni seviyorum."

"Bunu hâlâ söyleyebiliyor muyuz?"

"Sadece gerçekse."

"İyi o zaman, ben de seni seviyorum."

108. SIZI

Saat altıya kadar uyumadım ve bir saat sonra uyandığımda diz eklemlerim tutulmuştu. Kalçalarım araba çarpmış gibi ağrıyordu bu yüzden yatağımın insanı içine çeken kursağından güçlükle kalkarak kenarına oturmak biraz zaman aldı ve bol bol sızlanıp ofladım. Gece hararetle uyanmıştım; yatak artık tere yetiştirmeye yetecek kadar ıslaktı. Yatağın yanında duran su bardağını bir dikişte boşaltıp tekrar tekrar doldurmak için iki büklüm, sendeleye sendeleye küçük lavaboya gittim. Ayaklarım şişip kocaman olmuştu; vakumlu poşetlerde saklanan domuz paçaları gibi nemli, solgun ve devasa

görünüyordu. Topuğumda ve ayak parmaklarımda kaynayan su yüzeyi gibi kabarcıklar oluşmuştu. Belli ki aynı devriyeyi bugün yine üç kez yapmak şöyle dursun, bir kez yapabileceğimi düşünmek bile gülünçtü. Planlarımı yeniden düşünmem, bellibaşlı caddeleri bulup orada beklemeye geçmem gerekecekti. Rialto, Accademia Köprüsü, San Marco'nun batı girişi... Elbette Albie bir ara oralardan geçecekti. En kötü kabuklara ve kabarcıklara işe yaramaz yara bantları yapıştırdım ve robot gibi hareketlerle kahvaltı salonuna indim. Kâseleri konserve şeftali ve toz haline gelmiş müsliyle doldurup yavaşça eğilerek sandalyeye oturdum.

"Of... of... of."

"Başardınız mı bakalım?" diye sordu kadın.

"Neyi başardım mı?"

"Bütün Venedik'i bir günde görmeyi?"

"Galiba. Bu yüzden bacaklarımı oynatamıyorum. Şey nasıldı... Acca*de*mia? Doğru söyledim mi?"

"Güzel söylediniz. Gidemedim. Benden önce tur otobüsleri geldi; ben de insanların omzunun üstünden bakıp görmeye çalışmaktan nefret ederim. Çok fazla turist vardı. Ben de dâhil tabii ki."

"Turistin paradoksu. Bizim gibi insanların olmadığı bir yer nasıl bulunur."

"Tabii her turist gibi ben kendimi *gezgin* olarak görüyorum." Birbirimize gülümsedik. "Belki de benim saflığımdandır ama bu kadar kalabalığa hazır değildim."

"Evet, ben de buraya sadece kışın geldim."

"Belki de Ağustos hataydı. Verona da böyleydi çünkü."

"Çok kalabalık."

"Siz de mi Veronada'ydınız?"

"Sadece iki saatliğine. Trenle aktarma yaptım."

Üfleyerek başını iki yana salladı. "Juliet'in balkonunu görme hatasını yaptım. Hayatımda hiç bu kadar bunalıma girdiğimi sanmıyorum."

"Ben de! Ben de aynı şeyi hissettim."

"Âdeta fırlayarak kaçmak istedim." Güldüm. Kadın bundan cesaret alarak öne eğildi. "Sizin yolculuk nereye?"

Bizi bırakıp giden oğlumuzu arıyorum.

"Daha bilmiyorum. Ben... öylesine, ayaklarımın götürdüğü yere gidiyorum."

Bir an sessizlik oldu. Sonrasında ise...

"Odanın karşısından böyle bağırarak konuşmak tuhaf geliyor," dedi. "Size katılmamda bir sakınca var mı?"

"Kesinlikle yok," dedim ve yer açmak için haritamı katladım.

109. freja kristensen

Sanırım insanlar bunun için, yani yeni insanlarla tanışmak amacıyla seyahat ediyorlar. Oysa bu benim için her zaman can sıkıcı bir alan olmuştur. Sohbet etmek, üzerindeki örtüyü yavaş yavaş kaldırarak acayipliklerini, kişilik özelliklerini, görüşlerini ve inançlarını ortaya çıkarmak ne kadar da rahatsız edici ve garip bir iş! Connie hep sosyal bir insan olmuştur, bense ondan, benim yerime de başkalarıyla tanışmasını bekleme eğilimindeydim. Ama bu kadın şu anda tam karşımda oturuyordu ve elimi uzatmaktan başka bir seçeneğim yok gibiydi.

"Ben Douglas. Köknar ağacının adı gibi."[32] Kötü espriydi ama İskandinavyalı birine değişik gelebilirdi.

32 Latince adı *pseudotsuga menziesii* olan köknar çeşidinin diğer adı İngilizcede Douglas fir, yani Douglas köknarıdır. (ç. n.)

"Benim adım da Freja.[33] Ama maalesef şu anda ismimle uyumu kelime oyunu bulamıyorum."

"*Fora Yağ* nasıl!" der demez kafamın içinde bir sesin, "Hayıır!" diye çığlık attığını duydum. Şaşkınlıkla dolu bir sessizlik oldu. Ben de panik halde kendimi onun kahvaltısı hakkında yorum yapmak zorunda hissettim.

"Kahvaltıda peynir. Kahvaltıda peynir ve salamı hep çok Avrupai bulmuşumdur."

"İngiltere'de yok mu?"

"Hayır. Kahvaltıda peynir yemek tabu gibi bir şey. Aynı şekilde salatalık ve domatesin de bizim kahvaltı soframızda yeri yok." Aman Tanrım. *Normal konuş, ahmak herif!*

"Aslında doğruyu söylemek gerekirse buna peynir demek zor." Soluk, terlemiş dörtgen dilimi iki parmağıyla tutup salladı. "Evde bunun aynısını banyo fayansı olarak kullanıyoruz."

"Benim müslimde de çikolata parçacıkları çıktı."

"Dünya kafayı yedi!"

"Venedik'in en iyi oteli değil tabii, değil mi?"

Freja güldü. "Küçük bir bütçeyle seyahat etmek eğlenceli olur diye düşünmüştüm ama sefalet çekmek her zaman teoride, pratikte olduğundan daha zevkli." *Sefalet çekmek...* Freja çok iyi İngilizce konuşuyordu. "Odamda klima olduğunu söylemişlerdi ama helikopter iniyormuş gibi ses çıkarıyor. Açmayınca da her sabah uyandığımda ıslak çarşafları üzerimden soyarak çıkarmak zorunda kalıyorum."

Bu açıklamada biraz müstehcen bir şey vardı; bu yüzden konuyu değiştirdim. "Nerelisin Freja?"

"Kopenhag."

"Çok güzel İngilizce konuşuyorsun."

33 Bu ismin okunuşu Dancada "Fraya" şeklindedir. (ç. n.)

"Öyle mi?" dedi gülümseyerek.

Beni bu noktaya getiren şeyi yine yapıp anlamsız bir taş atarak, "Benim oğlumdan daha iyi konuşuyorsun!" dedim.

"Teşekkür ederim. Keşke çok Jane Austen okuduğum için diye numara yapabilseydim ama aslında kötü televizyon programları sayesinde. Polisiye diziler, dedektif hikâyeleri... Danimarka*'da okula giden her çocuk dokuz yaşına geldiğinde,* bir ceset daha bulduk komiserim, cümlesinin İngilizcesini bilir. Bir de pop şarkıları tabii... Genç yaştan itibaren bombardımana tutuluyor insan. Tüm İskandinavya böyle." Omuz silkti. "İngilizceyi İsveççeden daha iyi konuşmam tuhaf gerçekten. *Ama sen öylesin, ben böyle,* ne gelir elden!"[34]

"Keşke Danca cevaplayabilsem."

"Takma kafana. Dünyaya Danca dersi verme umudumuzu kaybedeli çok oldu."

"Benim karım sizin televizyon programlarınızı çok beğeniyor." *Birazdan da ringa balığı ve Lego gelecek,* diye düşündüm ve böyle klişelere tutunmanın Britanyalılara, daha doğrusu İngilizlere has bir özellik olup olmadığını merak ettim.

"Dünyaya armağanımız." Gülümsedi ve sandalyesini geri itti. "Douglas, hata yaptığımı bile bile, gidip bu iğrenç meyve suyundan biraz daha alacağım. Sen bir şey ister misin? Kek de var..."

"Hayır, teşekkürler."

Gidişini izledim. *"Benim karım sizin televizyon programlarınızı çok beğeniyor."* Bu ezik cümle yeniden aklıma gelmişti. Hem neden Connie'den bahsetmek için yırtınıyordum? Tabii ki varlığını yok saymak gibi bir arzum yoktu ama boynuma "evli" levhası asmaya ne gerek vardı? Galiba sadece Freja'nın çok çekici bir kadın oldu-

34 Ünlü İsveçli müzik grubu ABBA'nın *Knowing You, Knowing Me* şarkısının sözlerine gönderme. (ç. n.)

ğunun farkında olmam hariç. Ellilerinde olduğunu tahmin ettim. Yüz hatları düze yakındı ve yüzünde, esmer undan ekmeklerin ve buzlu göllerde yüzmüş olmanın emaresi olan hoş, sağlıklı bir parıltı vardı. Berrak bir cilt, al yanaklar. Masmavi gözlerinin çevresinde kahkaha çizgileri, boyanmış olması muhtemel koyu renk saçlar (Cherry Blossom marka ayakkabı cilası gibi hafif yapay bir koyu kahveydi). Omzunun üzerinden bakıp gülümseyince bir anda kendimi daha dik otururken ve dilimi dişlerimin üzerinde gezdirirken buldum.

"Eee," dedi geri gelince. "Yalnız mı seyahat ediyorsun?"

"Evet. Şimdilik. Bir iki gün içinde oğlumla buluşmayı umuyorum," diye karşılık verdim ki olayın tamamı böyle olmamakla birlikte doğruydu. "Sen?"

"Evet, yalnızım. Yeni boşandım."

"Üzüldüm."

"İkimiz için de en iyisi buydu." Omuz silkip güldü. "Böyle derler, değil mi? Senin karın nerde? Seninle seyahat etmiyor mu?"

"İngiltere'ye döndü. Eve erken dönmek zorunda kaldı. Ailevi bir mesele."

"Sen onunla gitmek istemedin mi?"

Burada hayal gücüm beni yarı yolda bıraktı. "Hayır, hayır."

"Yalnız seyahat etmek hoşuna gidiyor mu?"

"Bu daha üçüncü günüm."

"Benim ikinci haftam."

"Nasıl peki?"

Bir an düşündü. "İtalya beni neşelendirir diye düşünmüştüm. Orta Çağ'dan kalma sokaklarda bütün gün dolaşır, her gece elimde bir kitapla küçük bir restoranda oturur, yatmaya gitmeden önce bir kadeh şarapla mütevazı bir yemek yerim diye planlamıştım. Kafamda canlandırınca o kadar *hoş* geliyordu ki. Ama genelde beni

tuvaletin yanındaki masaya oturtuyorlar, garsonlar birini bekleyip beklediğimi sorup duruyor ve ben de herkese gayet iyi olduğumu göstermek için bu *çok rahatım* tebessümüyle sabit bir şekilde gülümserken buluyorum kendimi." Ve sonra bir bakışta tanıdığım o gergin tebessümü gösterdi.

"Berlin'de bir keresinde tek başıma hayvanat bahçesine gitmiştim," dedim. "Hataydı."

Freja gülerek elini ağzına kapattı. "Ama niye?"

"Konferansa gitmiştim. Oradaki hayvanat bahçesinin çok güzel olduğunu duyunca da..."

"Ben de tiyatroya yalnız gitmiştim," dedi Freja. "Bence sinema fena değil ama tiyatroya tek gitmek... tuhaf geliyor." Buna gülümseyip asla yalnız gidilmemesi gereken yerler hakkında çene çalmaya başladık. Paintball oynamaya! Lunapark trenine! Tramboline! Ama en kötüsünün sirk olduğunu karar verdik. *Sirk için bir bilet lütfen! Hayır, sadece bir tane. Bir yetişkin, evet.* En sonunda âdeta kahkaha krizine girmiştik. "Daha iyi hissediyorum," dedi gözlerini silerek. "Artık tek kişilik masa o kadar kötü gelmiyor."

"Dün gece o kadar yorgundum ki odamda sandviç yedim. Kırıntılar yere dökülmesin diye de başımı camdan çıkardım."

"Tebrikler!" Şeker kâsesini resmî bir havayla bana uzattı. "Bugünün uluslararası yalnızlık ödülünü siz kazandınız!"

"Teşekkürler, teşekkürler!" deyip ödülü aldım ve alkışları kabul ettim. Sonra kendimi biraz aptal gibi hissedince şeker kâsesini yere bıraktım. "Benim artık gitmem lazım." Sızlanarak ve masanın kenarından güç alarak ayağa kalkmaya çalıştım. "Tanrım, yaşlı moruklar gibi..."

"Aman tanrım, sen ne yaptın kendine böyle?"

"Dün olayı abarttım. Bütün Venedik'i baştan sonra üç kez turladım."

"Ne demeye böyle bir şey yaptın? Hiçbir zevki yoktur eminim."

"Birinci seferden sonra yok."

"Neden o zaman?"

"Ben, şeyi arıyorum... Uzun hikâye, en iyisi..."

"Kusura bakma, burnumu soktum."

"Hayır, hayır, hiç de değil. Ama gitmem lazım."

"Şey, biraz ara vermek istersen..."

Durup döndüm.

"Sanat galerilerini tek başına gezme konusunda ne düşünüyorsun bilmiyorum ama ben yalnız gezmemeyi tercih ederim," dedi.

"Hımm..."

"Bu sabah ilk iş Accademia'ya gidiyorum. Saat sekiz buçukta açılıyor. Pek uzak sayılmaz. Çok yavaş yürüyüp banklarda oturabiliriz. İstersen."

Albie'yi orada bulabilir miydim? Venedik Sanat Müzesi'nin açılış saatinde gerçekten kapıda, sıra bekliyor olur muydu? Pek sanmıyorum ama sadece bir saati Büyük Tur'a ayırmak gerçekten o kadar kötü mü olurdu?

"On beş dakika içinde burada buluşuruz."

Böylece Freja'yla birlikte Riva degli Schiavoni boyunca yürüdük. Dışarısı sabah güneşi altında hâlâ serin ve sessizdi ve birden kendimi hastalıklı bir şekilde, oğluma rastlamamayı umarken yakaladım.

110. başkalarıyla sanat galerisi gezmek

Freja ve ben Accademia'yı çok sevdik. Pek çok tuvalden de anlaşıldığı gibi yedi yüz yılda çok az değişmiş olan şehre ait bir sanat hissi vardı. Bakımlı ve canlı Bellini eserleri, zarif, parlak Carpaccio tabloları ve bir odada, reklam panosu büyüklüğünde kocaman bir Veronese:

Eserde insan figürleriyle dolu üç büyük kemer vardı. Yirmi, otuz kişinin her biri kendine has bir şekilde betimlenmiş ve o zamana ait olmayan Venedik kisveleri giydirilmişti. Ortada, İncil'e uygun bir şekilde giydirilmiş İsa, biraz alışılmışın dışında, korkunç bir kuzu bacağına benzeyen bir yemeği yemeye hazırlanıyordu.

Freja, *"Levi'nin evinde ziyaret,"* dedi duvarın üzerindeki yazıyı okuyup farkında olmadan tuzağıma düşerek.

"Veronese en sonunda bu ismi vermiş ama aslında ilk adı *Son Akşam Yemeği*'ymiş. Engizisyon resmi beğenmemiş, saygısız bulmuşlar. Oradan oraya koşuşturan bütün bu insanlar, Germenler, çocuklar, köpekler, zenciler... Masanın altında, İsa'nın ayağının yanındaki kediyi görüyor musun? Onun dine hakaret olduğunu düşünmüşler. Bu yüzden de Veronese hayvanları ve cüceleri resimden çıkarmak yerine sadece resmin adını değiştirmiş. Böylece *Son Akşam Yemeği* değil de *Levi'nin Evindeki Ziyafet* olmuş.

Freja beni baştan aşağıya süzdü. Bunun klişe bir laf olduğunu biliyorum ama gözleri beni gerçekten de yukarıdan aşağı taradı. "Sanattan bayağı iyi anlıyormuşsun," dedi.

Mütevazı bir tavırla omuz silktim. "Karım uzmandır. Ben sadece bir iki şey kaptım." *İnternetten bakarak,* demeliydim. *Benim uzmanlığım tamamen araştırmada yatıyor* ama düşüncelerimi kendime saklayıp ellerimi profesör gibi arkamda bağlayarak yürümeye devam ettim.

"Ne iş yapıyorsun peki?"

"Bilim adamıyım, biyokimya okudum. Sanatla alakası yok ne yazık ki. Sen?"

"Diş hekimiyim, bu yüzden biyokimya bana olağanüstü geliyor. Diş hekimliği pek havalı değil."

"Ama gerekli!"

"Öyle herhalde ama kendini serbestçe ifade etmek için yeterli alan yok."

"Şahane dişlerin var," dedim aptal gibi.

"Eh, diş hekimi olduğunu söyler söylemez insanların dişlerine bakmaya başladığını öğrendim. Galiba kendi söküğünü dikebiliyor musun diye görmek istiyorlar."

"*Kendi söküğünü dikmek*... Gördün mü? İngilizcen harika."

"Çok fazla basmakalıp laf bildiğimi mi kastediyorsun?"

"Basmakalıp laflar değil. Deyimler. Çok deyimsel konuşuyorsun."

"Bu kadar övgü yeter!"

"Özür dilerim."

"Yo, özre gerek yok. Neden olsun ki?"

Son galeride, Carpaccio'ya ait, bütün odayı kaplayan ve Azize Ursula efsanesini çizgi roman tarzında anlatan müthiş bir duvar resmi bulduk. Eğer Rönesans resim sanatı hakkında bir şey biliyorsam o da azizlerin hikâyelerinin nadiren iyi bittiğiydi. Burada da erdemli Ursula, nişanlısına veda edip on bin bakire müridiyle Britanya'dan ayrılıp hacca gidiyor fakat Köln'de Hunlar hepsinin kafasını kesiyor. Bir tuvalde, bir ok yakın mesafeden Ursula'nın tam göğsüne hedef alınmıştı. Acaba bundan ne mesaj çıkarılabilirdi ki?

"Kıssadan hisse, Köln'e gitme," dedi Freja.

"Köln'de bir konferansa gitmiştim. Bence büyüleyici bir şehirdi."

"Peki, aranızda bâkir var mıydı?"

"Eh, hepimiz biyokimyagerdik, yani çok büyük ihtimalle evet."

Freja tuvale yaklaşıp başını eğdi. "Zavallı Azize Ursula. Zavallı on bin bakire. Galiba yine de birilerinin tatilinin senden kötü geçtiğini bilmek rahatlatıcı."

Son karelerdeki tüm o kanlı sahnelere rağmen harika bir resimdi. Kobalt mavisi gökler altında rengârenk, yaşam dolu ve tuhaf,

hayali şehirler, ilk dönem Rönesans sanatında hemen göze çarpan o şaşmaz perspektifle, sanki hepsi gerçekten de müthiş geometrik ölçülerle yapılmış gibi duruyordu. "Büyük konuşmak istemem ama eminim ki Rönesans'ın ilk dönemlerinde yaşasaydım perspektif teorisini ben bulmuş olabilirdim."

"Evet!" dedi Freja kolumdan tutarak. "Ben de hep merak etmişimdir, neden kimse bunu daha önce anlamadı? *Dinleyin millet! Biraz önce fark ettim ki eşyalar uzakta olduklarında daha küçük görünüyorlar!*"

Güldüm ve sonra yeni bürünmüş olduğum sanat tarihçisi rolünü hatırladım. "Tabii ki ondan biraz daha karışık."

"Tabii tabii."

"Carpaccio'nun yarattığı İngiltere'yi seviyorum."

"Evet," dedi Freja. "Bazen tıpkı Venedik gibi görünüyor."

"Hayatını Venedik'te geçirdiysen her yerin Venedik gibi görünmesini beklemen normal olabilir."

"Neden başka bir şey isteyesin ki?"

Sonra tekrar sabahın berrak mavi aydınlığına çıktık. Eski tuvaller üzerinde gördüğümüz betimlemelerden sonra etraf nedense biraz tazelenmiş ve canlanmış gibi gelmişti. O tuhaf, yıkılacakmış gibi duran bacalar hâlâ oradaydı. Binalarda aynı geometri vurgusu, pembeler, turuncular ve şeftali sarılarıyla aynı meyve kâsesi renkleri, Accademia Köprüsü'nden bakınca doğu tarafında kalan o etkili perspektif vardı. Hepsini içimize çektik.

"Ne biçim bir yer ama..." dedi Freja. "Burada olmaması gerekiyor ama yine de burada."

"Santa Margherita'da güzel bir kafe var," dedim. "Eğer acelen yoksa."

111. ponte dei pugni

Batıya yöneldik. Freja iki yıldır eşinden ayrı yaşıyormuş ve altı ay önce boşanmış. "Her zamanki hikâye. Tekrar etmeye bile değmez. Bir ilişkisi vardı, sonra ben de onu cezalandırmak için aptalca bir ilişki yaşadım. Sonra o yine başka bir ilişki yaşadı; gülünç bir poker oyunu gibi. Tek fark, o birlikte olduğu kişiye âşık oldu, ben olmadım. En başından berbat, felaket bir şeydi. Kargaşa dolu, şoke edici, üzücü... Birlikte iş kurmuştuk, her gün aynı ameliyathaneydik. Ve gün boyunca tartışmalar, münakaşalar, suçlamalar olurdu. İnan bana kimse dişçisini ağlarken görmek istemez, özellikle de iş başında ağlarken. Hayal edebiliyor musun? Histerik bir kadın elinde matkap tutarken gözyaşları ağzına damlıyor. Tabii çocuklar ikimize de çok öfkelilerdi."

"Kaç çocuğun var?"

"İki, ikisi de kız. Ama çoktan üniversiteye gitmişlerdi. Yoksa işler daha kötü olabilirdi."

"Ayrılmanızda bunun bir etken olduğunu düşünüyor musun peki?" diye sordum, sanki öylesine aklıma gelmiş gibi.

"Çocukların evden ayrılmış olmalarının mı?"

"Ve böylece sizin aslında bir nevi... görevinizi tamamlamış olmanız..."

Freja omuz silkti. "Onun için öyleydi belki. Benim için değil. Ben ailemizi seviyordum, bizimle gurur duyuyordum. Hiçbir zaman bir görev gibi görmek aklıma gelmedi. Kocam beni delirtirdi tabii ki ama o ayrı mesele. Asıl mesele şu, biz evliydik ve ölene dek birlikte olacaktık." Bir an suskunlaştı. "Yani başlarda berbattı, çığlıklar, bağrışmalar, gözyaşları... Kızlar da biraz raydan çıktılar. Ama sonra bir bakmışsın batık bir geminin içinde yatıyorsun. Teşbihe devam edecek olursam, batık bir geminin içinde yatıyorsun ve uzanıp bacaklarına dokunuyorsun. Hâlâ oradalar, kolların ve

kafan da tek parça halinde duruyor. Hâlâ ayağa kalkabileceğini görüyor, duyuyor ve fark ediyorsun. İşte yaptığın şey de bu. Ayağa kalkıp nefesini tutuyor ve yalpalayarak uzaklaşıyorsun. Ah, çok konuşuyorum. Çünkü son üç haftadır *grazie* ve *tek kişilik bir masa lütfen*, demekten başka bir şey söylemedim.

"Önemli değil, gerçekten."

Şimdi karanlık ara sokaklardan çıkmış, Campo San Barnaba'ya girmiştik. Kilisenin önü parlak, zarif ve sadeydi.

"Bu meydanı görmemiştim. Çok beğendim," dedi Freja. Geçici tur rehberi olarak çok gururlandım.

"Bunu görmelisin," dedim yine bilirkişi pozunda. Meydanın uzak tarafındaki köprüde, taşın derinlerinde dört tane, beyaz mermer ayak izi gömülüydü. "Burası dövüş köprüsü. Eğer biriyle tartıştıysan sorunu burada çözerdin. Bir tür halka açık boks sahası. Ayak izleri de dövüşün başlangıç noktası."

"Gerçek bir yerel tarihçisin Douglas."

"Seyahat rehberlerini okurum. Karım buna çok kızıyor. Bana hep kitapçığı bir kenara bırakıp başımı kaldırmamı söyler. *Kaldır başını!*"

Ayaklarımızı mermer girintilere soktuk. "Belki de kocamı buraya getirmeliydim," dedi.

"Şimdi aranız iyi mi?"

"Nefret ettiğin biriyle aran ne kadar iyi olursa o kadar. *Dostane*... Öyle deniyordu, değil mi? *Dostane*," dedi ve ellerini havaya kaldırdı.

112. kış müziği

Caffe Rosso'da lokomotif kazanı gibi tıslayıp buhar çıkaran pirinçten yapılmış, kocaman acayip bir aletten geçirerek kahvelerimizi koydular. Kahveleri alıp dışarıya, o şahane meydanın güneşli sokağına çıktık. Kilisenin batı ucundaki çan kulesi dev bir makasla kırpılarak güzelce kesilmiş gibi görünüyordu.

"Kilisenin kulesine ne olmuş?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Douglas, sende ilginç bir hikâye vardır, diye düşünmüştüm. Her şeyi bildiğini sanmıştım."

"Araştırmaya zamanım olmadı. Affedersin."

Beklenti dolu bir sessizlik oldu. Freja bana özel bir sırrını anlatmıştı. Şimdi üstü başı dağınık, orta yaşlı bir adamın genç işi spor ayakkabılarla Venedik'i neden turlayıp durduğuna ilişkin bir açıklama getirme sırası bendeydi. Onun yerine, dikkatim meydanın karşısında minör anahtarıyla acılı bir melodi çalmaya başlayan genç kemancıya kaymıştı. Bach çalıyordu galiba. Ne zaman bir müzik parçasını inanılmaz hüzünlü bulsam Bach olduğunu farz ederim.

"Ee, Douglas. Sen ve karın, birlikte misiniz yoksa ayrıldınız mı?"

Kahve fincanımı indirdim, ağzımı açtım, sonra da kapattım. "Umarım sormamda sakınca yoktur," dedi Freja. "Bunca zamandır kendi hayatımla canını sıktım, senin de karşılığında benim canımı sıkma fırsatı yakalaman hoşuna gidebilir diye düşündüm."

"Adil olan da bu. Bilsem söylerdim. Biz... bir geçiş dönemindeyiz. Yani fiziksel olarak ayrıyız ama hâlâ birlikteyiz. Bu süreç henüz... değişken bir durumdayız. Pek iyi açıklayamıyorum, değil mi?"

"Yani birlikteliğinize devam etmek isteyip istemediğinize henüz karar vermediniz."

"Yo hayır, ben karar verdim. O vermedi."

"Anlıyorum. En azından anladığımı sanıyorum. Yani demek istediğin..."

"Freja umarım kusura bakmazsın, bana karşı çok açık davrandığının farkındayım ve ben de bilmiyormuş gibi davranmıyorum. Ama burada, Venedik'te olma nedenim, şeyden daha karışık... Tam olarak şey değil... Yani demek istediğim, kendime saklamayı tercih ederim. Anlatabiliyor muyum?"

"Elbette. Özür dilerim."

"Gerek yok. Lütfen özür dileme."

Bir süre, aynı tekrarlayan minör akor dizisi üzerinde zengin triller ve varyasyonlar yapan kemancıyı dinledik. Kemancı genç bir adamdı; ayağındaki ayakkabılar eskimiş, üzerindeki gömleğin eteklerini içeri sokmamıştı. Üzerinde müzisyenler ile bilim adamlarının ve matematikçilerin bazen ortak özelliği olan o fazlasıyla *bu dünyayla ilgili olmama* havası vardı. Belki de Albie gitar yerine keman çalmalıydı, diye düşündüm. Belki de onu bu doğrultuda yönlendirmeliydik.

Freja, "Kemancı çok iyi," dedi. "Ama bu müziği çok hüzünlü buluyorum." Ben de üzülmüş, yere gömülmüş gibi hissediyordum. "Kış müziği," diye ekledi.

Oğlum adına sizden özür dilerim. Amacımı gözden kaçırmış ve neden burada olduğumu unutmuştum. Gülünç ve anlamsız bir flörtleşme yüzünden dikkatim dağılmıştı. Bütün bu yan yan bakışmalar, bu kendinden emin havalar, bu acınası kültür ve kültürlülük numaraları... Kendimi gülünç duruma düşürüyordum. Gitmeliydim.

"Gördüklerimin hepsi içinde en çok bu meydanı beğendim," dedi Freja. "Neden farklı olduğunu anlamaya çalışıyorum ama sanırım yanıt ağaçlarda. Venedik'te arabaları hiç özlemiyorum ama yeşil rengi gerçekten özledim."

"Benim gitmem gerek," dedim birden ayağa kalkarak.

"Ya, gerçekten mi?"

"Evet, evet, gitmem lazım. Programımda biraz geri kaldım, benim... yürümeye başlamam lazım."

"Belki ben de seninle yürürüm."

"Hayır, benim gerçekten yol kat etmem lazım. Açıklaması zor." Kalbim birden hızla atmaya başlamıştı. Belki de çok fazla kahve içmektendi. Ya da korkudan. "İşin aslı Freja, oğlum kayıp. Böyle söyleyince kaçırılmış gibi oluyor ama kaçırılmadı. Kendisi kaçtı. Ben de burada, Venedik'te olduğunu düşünüyorum ve onu bulmam lazım. Bu yüzden de..."

"Anlıyorum. Bu çok kötü bir şey, üzüldüm. Seni endişelendiriyor olmalı."

"Evet. Özür dilerim."

"İngilizler neden sıkıntıda oldukları için özür diliyorlar? Senin suçun değil."

"Öyle ama. Öyle! Lanet olsun ki asıl mesele bu!" Şimdi artan bir panikle cüzdanımı karıştırıyordum.

"Kusura bakma, sadece yirmi avrom var."

"Ben öderim."

"Hayır, ben ödemek istiyorum. İşte, al."

"Douglas, otur lütfen."

"Hayır, hayır benim devam etmem lazım..."

"İki dakikadan bir şey olmaz."

"Al, yirmiliği verirsin."

"Douglas, ben yarın sabah gidiyorum."

"Güzel, ben herhangi bir değişiklik istemiyorum ama benim gerçekten gitmem..."

"Douglas, gidiyorum dedim. Venedik'ten ayrılıyorum. Muhtemelen seni bir daha görmeyeceğim."

"Ya, anlıyorum. Öyle mi? Üzüldüm, ben..." Belki de o noktada oturmam gerekirdi ama ayakta dikilmeye devam ettim. "Şey, seninle tanışmak çok güzeldi Freja," deyip elimi uzattım.

"Seninle de," dedi isteksizce elimi sıkarak. "İyi şanslar. Umarım aradığın şeyi bulursun."

Bense çoktan koşarak uzaklaşıyordum.

113. serpentine gölü

O olaydan sonra ilişkimiz değişmişti.

Mutsuz değildik ama daha resmîydik ve en uygun tavrı takınmaya çalışıyorduk. Connie sessizleşip içine çekildikçe ben de aşırı ilgili oldum. Müşteriye sürekli yemeği nasıl bulduğunu soran garson gibiydim. Günün nasıldı? Bu gece ne yapmak istersin? Ne yiyelim? Ne izleyelim? Ancak hiçbir şey değişmemiş gibi davranmak da kendi içinde bir değişim. İkimizden birinin yanlış yaptığı, ikimizden birine yanlış yapıldığı gerçeği orada duruyordu ve bu gerçeği görmezden gelme konusundaki kararlılığım beni aşırı yapmacık bir şekilde samimiyet gösteren, sokulgan bir şartlı tahliye memuruna dönüştürmüştü.

Connie'nin geri dönmesi için bazı şartlar getirilmiş, belirli bir "kanun" konmuştu ama fazla ağır veya makul olmayan şeyler değildi. Elbette "o adamla" bir daha görüşmeyecek ya da konuşmayacaktı. Memnun olmadığımız veya rahatsız olduğumuz konular hakkında daha açık sözlü ve dürüst olmayı deneyecektik. Birlikte daha fazla dışarı çıkacak, daha çok konuşacak, birbirimize karşı daha nazik olacaktık ve benim açımdan bakarsak, ben de sadakatsizlikten medet umma yoluna gitmeyecektim. Unutulmayacaktı, nasıl unutulabilirdi ki? Ancak bir silah ya da pazarlık aracı olarak,

yahut benim adıma bir sadakatsizlik gerekçesi olarak da kullanılmayacaktı (bu kuralı memnuniyetle kabul etmiştim).

Daha da önemlisi, tüm kalbimizle kendimizi aile kurma projesine adayabileceğimize karar vermiştik ve elbette neredeyse ayrılmanın eşiğine geldikten birkaç ay sonra bir telefon aldım.

"Öğle yemeği yedin mi?" diye sordu Connie öylesine bir havayla.

"Daha yemedim."

"O zaman benimle parkta buluş, Serpentine Gölü'nün orada. Piknik yapacağız!"

Penceremin dışında, piknik için uygun sayılmayacak, rüzgârlı bir ekim sonu havası vardı. "Peki, peki gelirim," dedim ve o zaman anladım. Neden buluşmak istediğini anladım. Telefonu kapatıp bir süre masamda, kıpırdamadan ancak kendi kendime sessizce gülerek oturdum. Çocuğumuz olacaktı. Baba olacaktım. Bir koca ve bir baba. Harika bir terfi almış gibi hissediyordum. İşyerindeki arkadaşlara geç kalacağımı söyledim.

Hyde Park'ta, biraz uzakta, elleri cebinde ve yakası kalkık, Serpetine Gölü'nün yanında dururken gördüm onu. Yüzünde bastırmaya çalıştığı sırıtkan ifade şüphelerimi doğruluyordu ve ona yaklaştıkça, öylesine bir... Ah, "sevgi" çok geniş bir ifade, tanımı öylesine esnek ki bazen değersizleşiyor ama başka bir sözcük yok. Belki de "tapmak". Gerekirse tapmak da olurdu.

Öpüştük, kısaca ve üstünkörü bir öpüşmeydi çünkü hiçbir şeyden haberim yokmuş gibi davranmaya karar vermiştim. "Bu ne güzel sürpriz."

"Biraz yürüyelim, olur mu?"

"Yiyecek bir şey getirmedim."

"Ben de. Yürüyelim sadece." Yürüdük. "Laboratuvara kaçta dönmen gerekiyor?" diye sordu.

"Acelesi yok. Neden sordun?"

"Çünkü sana söylemek istediğim bir şey var."

"Merak ettim, şimdi..." Belki de çenemi ovuşturdum, hatırlamıyorum. Hiçbir zaman kariyerime devam etmek için bilim dünyası ile sahne hayatı arasında seçim yapmak zorunda kalmamıştım ki.

"Douglas. Ben hamileyim."

İşte artık rol yapmaya gerek kalmamıştı. Güldük, sarıldık, öpüştük. Connie koluma girdi. Hava kararıp da sokak lambaları yanana kadar Serpentine Gölü'nün çevresinde üç, belki dört kez dolaştık, konuştuk, düşündük, planlar yaptık. Connie harika bir anne olacaktı, bundan hiç şüphem yoktu. Ben de elimden geleni yapacaktım. Seni öldürmeyen şey güçlendirir, düşüncesi bariz saçmalık ama karım ve ben felaketin eşiğine gelmiş, yine de yıkılmamıştık. Şimdi de yepyeni bir coşkuyla bu yeni sayfaya başlamak üzereydik. Bir daha ayrı düşmeyecektik.

114. yuva yapmak

Zamanında adamın biri çıkıp evli çiftler konuşacak bir şeyleri olsun diye çocuk yapıyorlar demiş. Sanırım fazla alaycı bir bakış açısı ama Connie'nin hamileliğinin evliliğimize bir nevi yeniden doğuş yaşattığı kesinlikle doğru. Bu sürecin iniş çıkışları filmlerde ve televizyonda o kadar iyi gösteriliyor ki burada tekrar saymaya değmez. Yalnız bir şeyin altını çizmek gerekirse... Evet, sabah bulantıları, uykusuzluk, ayaklarda ağrı ve çalkantılı ruh hali değişimleri gibi dönemler oluyordu. Tuhaf yemeklere aş ermeler ve o sürekli artan yükü taşımanın getirdiği katıksız stres yüzünden Connie'nin gözyaşlarına boğulup çileden çıktığı zamanlar oluyordu. Mantıksız talepler ve ani öfkeler karşısında ilgili, derisi kalın, şikâyet etmeyen ve elinden her iş gelen, özenli yemekler pişiren, misafirlerle

ilgilenip çay yapan bir kâhya karakterine bürünüyordum. Bu rol bana yakışmıştı.

Connie'nin karnı şişmeye ve yüzüne enfes bir şekilde renk gelmeye başladıkça hamileliğin Connie'ye çok yakıştığını fark ettim. Dumanlı partiler, gece geç saatlere kadar gezmeler ve akşamdan kalmalıklar şaşırtıcı bir kolaylıkla, hatta neredeyse rahatlama hissiyle bir kenara bırakılmıştı ve şimdi neredeyse yanında kurutulmuş meyve ya da ot yeşili renginde berbat bir meyve suyu olmadan dolaşmıyordu. Tabii bu, Connie'nin durumu konusunda aşırı titiz ve hassas davrandığı anlamına gelmiyordu. Yeniden eğlenceli biri olup çıkmıştı. Bu yeni yük karşısında bazen rahatsız oluyormuş ya da kızıyormuş numarası yapıyordu. "Bana yaptığına bak! Bak!" Şimdi evden çıkmıyor, kış uykusunda baharı bekliyorduk. Filmler ve sıradan bilgi yarışmaları izliyorduk. Kanepenin üzerine uzanıp kitap okuyorduk. Boş oda nihayet bebek odası olarak kabul edilmişti ve içini teypte çalan klasik müzik eşliğinde, cüretkâr bir tavırla her iki cinsiyete de uygun bir şekilde dayayıp döşemiştik. Artık birer yetişkin olmuştuk. Geceleri, parmaklarımla Connie'nin ağrıyan ayak tabanlarına bastırıyordum. Evet, yuva yapıyorduk. Bu, bizden başka herkese göre yavan ve sıkıcı bir aktiviteydi. Fakat biz mutluyduk.

Sadece hafif, bizi ilgisiz göstermeyecek kadar bir telaşla ikinci ultrason muayenemiz için tekrar hastaneye gittik. Sonuçta, yirminci yılın sonlarında, tıbbi bakımdan gelişmiş bir ülkede yaşayan sağlıklı ve sorumluluk sahibi yetişkin bireylerdik. Herhangi bir şeyin yanlış gitme olasılığı yok denecek kadar az görünüyordu. Tabii bir de ekranda, etten kemikten bulanık bir virgül, çubukla oynatılan kuklaları hatırlatan düzensiz hareketlerle kıpırdıyordu. *Ne kadar da güzel,* dedik. Tarafsız konuşmak gerekirse elbette güzel ultrason resmi diye bir şey yoktur. Doğrusunu söylemek gerekirse yeraltı göllerinde bulunabilecek şeylere benzeyen vertebranın kötü bir fotokopisi. Ama bunu güzel bulmayan anne baba var mıdır?

İşte orada fındık kadar kalbi çarpıyordu, parmakları da şuradaydı. Bu görüntüye bakıp da omzunu silkip çıktı almak istemeyen anne baba olur mu? El ele tutuşup güldük.

Ama ona "bebek" demek zor oluyordu. Cinsiyetini öğrenmek ister miydik? Evet, lütfen, dedik ve gözlerimizi kısıp görüntüye baktık. Ben kendim göremedim ama anlaşılan kızmış. Bir kızım olacaktı. Ve hiçbir zaman tercih belirlememiş olsam da içten içe memnun olduğumu itiraf etmeliyim. Baba-oğul ilişkisinin tuhaflığı konusunda deneyimim vardı ve bu deneyim hâlâ devam etmekteydi. Ama tüm kızlar babalarını, tüm babalar da kızlarını sevmez miydi? Muhtemelen bir miktar da rahatlama olmuştu. Kızımız tavsiye ve bilgi için Connie'ye giderdi, değil mi? Hem rol modeli ve ruh eşi olacak hem de en büyük tartışmalara maruz kalacak olan kişi Connie olmayacak mıydı? Birbirlerinin kıyafetlerini alacaklar, sırlarını paylaşacaklardı ve ergenlik dönemi geldiğinde kapılar Connie'nin yüzüne çarpılacaktı, benimkine değil. Bir kız babası olarak benim tek yapmam gereken onu bir yerlere götürüp getirmek, harçlığını vermek, anlayışla dinlemek ve mezuniyetinde gururla sarılmak olacaktı. Tek yapmam gereken onun için endişelenmekti ve bu da tamamen yeteneklerim dâhilindeydi.

Bulanık resmi eve götürüp panoya iğneledik. Etrafına da sevdiğimiz isimlerin yazılı olduğu yapışkanlı notlar iliştirdik; daha doğrusu Connie'nin sevdiği tüm isimlerin çünkü benim hayal gücüm Emily, Charlotte, Jessica ve Grace'den daha az bulunan isimlere bir bakıma direniyordu. Şaka gibi gelecek ama Connie, Jane üzerinde karar kıldı. O kadar sıradan bir isimdi ki avangard sayılırdı. Karnını yağlarla ovduk. Connie işi bırakıp evi hazırladı; ben de yeni bir proje (artık zebrabalığıydı) üzerinde günlerce çalıştım ve telefon bekledim.

İşte yine, istemeden de olsa zamanı kâğıt halkası olarak düşünme işine geri dönmek zorundayım. İlk makas hamlesi karımla

tanıştığım gece Londra Köprüsü'nde gelmişti. Peki ama ikinci kesik neredeydi? Connie'nin ilişkisi travma etkisi yaratmıştı yaratmasına ama sonrasında gelen mutluluk, kışın ardından bahar gibi gelen hamileliği boyunca evliliğimizin tekrar anlam bulduğu düşünülürse katlanmaya değerdi.

Ama bazı şeyler iki kez yaşanamaz. Bu yüzden eğer sorulsaydı mümkünse diğer makası bu aralar atmak isterdim galiba.

115. pompidou paris akordeon cat harika

Teknolojinin baş döndürücü değişim hızını, internet kafelerin sonunun gelmesinden daha net gösteren bir şey olabilir mi? Bu kafeler bir zamanlar uzay çağına özgü, en ileri teknolojinin yuvası, bilgi ve fantezi dünyasının portallarıyken ucuz kablosuz internet ve akıllı telefonun çıkmasıyla birlikte işe yaramaz oldular ve telgraf dairesi ya da video kiralama mağazaları kadar tuhaf, çağdışı kaldılar.

Venedik'te, Cannaregio'daki bir toplu konut sitesinin yanında bulunan küçük, kasvetli bir dükkânda, sadece tek bir internet kafe kalmıştı. Şehirde yaptığım ikinci turdan bitkin düşmüş ve topallamaya başlamış olduğum için içerideki serin, karanlık ortama sığındım. Hintlerin, Pakistanlıların, Arapların ve Afrikalıların aceleyle konuştuğu sıkışık telefon kulübelerini güçlükle geçip yoksul ve çaresizlerin dolandırıcılara, şantajcılara ve sapık takipçilere karıştığı bilgisayar bölümüne geldim. Hepimiz, sarı köpüklerin dışarı çıktığı döner sandalyeler üzerinde, ekranların sağlıksız ışığı karşısında kamburumuz çıkmış, suçlu gibi oturuyorduk. Solumda, dokuz yaşlarında bir oğlan çocuğu klavyesini dövdükçe uzaylılar parçalanıp etrafa dağılıyor, patlamalar ve lazer infilakları duyuluyordu. Sağımda ise yoğun bir Arapça metnin bulunduğu sayfaya dikkatle bakan ciddi bir genç adam vardı. Gülümseyerek selam verdim ve bilgisayarıma

döndüm. Konsol ve klavye çok eski, kirliydi. Eski bakalit gibi kirli krem bir rengi vardı. Çok yorulmuştum ve tablet bilgisayarımın internet kontörü neredeyse bitmek üzereydi. Bu yüzden orada halime şükredip ıslak karton ve hazır kahve kokan odada oturdum, araştırmama internet üzerinden devam ettim.

Zihnimi şüpheler sarmaya başlamıştı. Albie'nin otelle yaptığı görüşmeden Cat'le birlikte buraya gelmekte olduğunu öğrenmiştim ama ya fikirlerini değiştirdilerse veya çoktan gittilerse? İçimi rahatlatma ihtiyacıyla şunları arattım:

akordeon venedik,
sokak çalgıcıları venedik,
cat akordeon çalıyor,
venedik sokak çalgısı cat akordeon,

Altın bulma umuduyla boş yere kazana malzemeleri atan bir kimyacı gibi... Sonra şunları arattım:

cathy albie italya sokak çalgısı,
catherine venezia rock akordeoncu,
italya akordeon cat,

Hiç kimsenin hiçbir zaman görmemesi gereken şeyler gördüm ama oğlumu göremedim. Sonrasında da doğrudan bir yaklaşım benimseyerek Albie Peterson'ı arattım. Her zaman bir muhalif olan Albie sosyal medyanın kölesi değildi ve üstelik hesapları kilitliydi. Ama arkadaşları tedbirli ve ağzı sıkı çocuklar değildi ve bu sayede ekranı rahatlıkla oğlumun resimleriyle doldurabilmiştim. Bükülmüş dudaklardan pervasızca sarkan bir sigarayla partilerde, berbat kolej grubuyla birlikte sahnede (onları dinlemeye gitmiş ama dayanamamıştım, araba kilitli mi diye kontrol etme bahanesiyle sıvışıp arabada durmuştum). Bu fotoğrafta, kabaredeki bir Naziyi canlandırıyordu

(o hafta geç saatlere kadar çalışıyordum). Bir diğerinde zar zor hatırladığım bir kız arkadaşıyla birlikteydi; bir öncekinden önceki sevgilisiydi bu. Güzel, sessiz bir kızdı. Belki de kalbi hâlâ kırıktır diye düşündüm. Onun ilk sevgilisiydi. Başka bir fotoğrafta, önceki yazlardan birinde, bulutlu bir günde nehrin kenarında tembellik ediyordu; vücudu kemikli ve açık tenliydi. Tüylerinin diken diken olduğu görünüyordu. Sonra art arda çekilen fotoğraflarda bir ipe asılıp kolları ve bacaklarıyla çırpınarak nehrin ortasına çakılıyordu. Güldüm; yanımda oturan adam önce yüzüme sonra ekrana baktı. Ben de fotoğrafı hızla değiştirip Albie'nin online sergisine ait fotoğraf çalışmalarından bazılarına tıkladım. Bir arsa üzerinde yıkılmaya düz tutmuş bir baraka, yakın çekim bir ağaç gövdesi, aynı arazi üzerinde iki yaşlı adamın siyah beyaz yüksek kontrastlı çok iyi bir portresi... Adamların yüzü inanılmaz derecede boğum boğum ve kırışıktı. Ağaç gövdesindeki gibi derin çizgiler vardı. Anlatılmak istenen de buydu sanırım. Bu resmi beğenmiştim; eğer olur da onu bulabilirsem bunu ona söylemeye karar verdim.

Ama asla bulamayacaktım, bunu artık biliyordum. Bu arayış tamamen komikti. Felaketle sonuçlanmış bir seyahatin onurunu biraz olsun kurtarmaya, yıllarca süren beceriksizlerle ve gevelemelerle dolu bir uyuşmazlığı telafi etmeye yönelik bir kendini kandırma çabasıydı. Avrupa'da seyahat eden insanlar birbirlerine rastlamazlar. Bu mümkün değil. Eğer dönerse (ve kesinlikle eninde sonunda dönecekti) bunu kendi istediği zaman yapacaktı. Üstüne titrediğim görüntü; yanan bir binadan beliren itfaiyeci gibi oğlumu kucağımda taşıyarak karıma geri götürme ümidim, boş ve bencil bir hayalden ibaretti. Avrupa'da kalmamın tek sebebi eve gidip gelecekle yüzleşmekten fazlasıyla korkmam ve utanmamdı. Bu düşüncelerle Albie'nin resimlerinin olduğu sayfayı kapattım.

Altta YouTube aramaları açık kaldı. Bir kez daha deneyecektim; *pompidou paris akordeon cat sokak sanatçısı* yazdım. Flütçülerin,

piyano tuşları üzerindeki Siyam kedilerinin ve canlı heykelleri gösteren iç karartıcı kliplerin olduğu ekranları teker teker geçtim ve işte! Arama sonuçlarının dördüncü sayfasının sıkıcı, listelenmeyen derinliklerinde Cat, kafasında mevsime uymayan kadife bir silindir şapkayla, Pompidou'nun ön avlusunda *Psycho Killer* şarkısını çalıyordu. "Evet!" dedim yüksek sesle.

Videoyu açtım, izleyen dört yüz seksen altıncı kişiydim. Altındaki açıklamayı okudum.

haaaarika çalgıcıyı Parisdeyken görmüşdüm kız harika, manyak bişii, cdsini alın Kat rock akordeon stili çalıyoo!!!

Altında başka biri daha eleştirel bir tonda yazmıştı:

haha kızın şarkı söyleyişi senin İngilizce konuşmana benziyor... yani mıy mıy mıy işkence gibi, İngilizceyi nerede öğrendin salak çocuk hahaha

Tartışma Sokrates tarzı birkaç yorumda daha devam ediyordu.

Videonun iki yıllık olduğunu fark ettim. Önemli değildi. Küçük de olsa bir şey bulmuştum. Cat aslında Kat idi.

Bundan cesaret alıp tekrar aramaya başladım: *kat akordeon cover versiyon, kat sokak göstericisi* ve onu bir kez daha buldum. Kalabalık, mumla aydınlatılmış bir odada, yatağın üzerinde oturuyordu. Melbourne'deydi belli ki. Video altı ay önce yüklenmişti. Sadece kırk altı kez görüntülenmişti ve *Hey Jude* şarkısının sarhoş bir yorumundan oluşuyordu. Partideki diğer konuklar bira bardaklarını tokuşturup bongo çalıyorlardı, vesaire... Video yirmi iki dakikaydı ve internette yayılıp efsane olması pek muhtemel görünmüyordu. Eğer ölümsüz olsaydım belki hepsini izlerdim ama gerek yoktu çünkü açıklama kısmında aradığımı bulmuştum:

Theatre Factory grubundan Eski dostumuz Katherine 'Kat' Kilgour hâlâ şarkılar söylüyor ve kendi işini yapıyor. Kat, Bebeğim, seviyorum seni, Holly.

Kat Kilgour. Artık elimde bir soyadı vardı ve üstelik Smith ya da Evans da değildi. Tekrar aradım; şimdi daha fazla sonuç çıkmıştı. Bir videodan diğerine ulaşıp sonunda aradığım şeyi buldum.

İtalyan tarzı bir meydanda, kızgın güneşin altında Kat ve Albie, süslü bir kilisenin merdivenlerine tünemiş Simon ve Garfunkel'in eski *Homeward Bound* şarkısını söylüyorlardı. Tuhaf bir şekilde eski moda bir şarkı seçimiydi. Charleston benim için ne kadar eskiyse bu şarkı da oğlum için öyleydi ama Albie'ye aktardığım sayılı kültürel mirasın bir parçasıydı. Connie ise Simon ve Garfunkel'i hiç önemsemezdi. Onları fazla *orta yol* buluyordu ama Albie küçükken dinlemeyi severdi ve uzun araba yolculuklarında "En Güzel Şarkıları" albümü çalıp Albie'yle birlikte, Connie'yi sinir ederek eşlik ederdik. Bu şarkıyı Kat'e o mu önermişti yoksa tam tersi miydi? Bu şarkıyı benden aldığı bir şey olarak düşünmüş müydü hiç? Eve gelmek istiyor muydu?

Solumda savaş oyunu oynayan çocuk, "Gürültü yapıyorsun!" deyince ben de şarkıya eşlik ettiğimi fark ettim. Özür dileyip kirli kulaklıklardan birini çektim ve tekrar videoya dikkat kesildim. İki gün önce paylaşılmış ve sadece üç kez görüntülenmişti. Açıklama, en azından okunaklı olmakla birlikte başka bir yardım sağlamıyordu. "Bu çocukları İtalya turunda gördüm ve sonra onlarla konuştum. Kızın adı Kat Kilgour ve gerçekten yetenekli!!!" Peki ya Albie, hı? Doğrusu uyumları deneyseldi; kalabalık ise küçük ve ilgisizdi. Yine de onu tekrar görünce o kadar mutlu olmuştum ki! İyi görünüyordu. Belki de tam olarak "iyi" denemezdi. Cılız ve kamburdu, çok temiz de görünmüyordu. Ama tam olarak sırt çantasıyla seyahat eden öğrencilere benziyordu ve güvendeydi.

Peki neredeydi? Videoyu bir kez daha oynattım; ipucu arayan bir detektif gibiydim. Kilise, kafe, güvercinler, meydan, turistler... İtalya'nın herhangi bir yeri olabilirdi. Görüntüyü dondurdum ve ekran görüntüleri aldım. Albie'yi, kıyafetlerini, yüzünü yakınlaştırdım.

Ne arıyordum ki? Birkaç ilgisiz turistin yüzünü, belki sokak adı vardır diye dükkânların önünü ve duvarları yakınlaştırdım. Videoyu tekrar tekrar oynatıp önemli anların görüntüsünü aldım. Nihayet gözüm son saniyelerde kareye giren bir insan topluluğuna takıldı. Bir adam turistin biriyle konuşmak için kafe masasına eğilmişti. Üzerinde çizgili tişört, başında ise kurdeleli, siyah bir şapka vardı.

Adam gondolcuydu.

"Evet! Evet, evet, evet, evet, evet!"

116. vivaldi deneyimi

İnternette kimliğimin belirsizliğinden sonuna kadar faydalanıp yorum yazdım. *Harikasınız çocuklar! Özellikle de erkek olan! Lütfen, lütfen Venedik'te kalın!* Sonra sayfanın bağlantısını kendime e-posta atıp hızla, topallayarak ama yüksek bir moralle pansiyona döndüm. Yarın otelde önceden ödenmiş rezervasyonumuzun başladığı gündü. Albie rahatlığı, imkânları ve romantikliği nedeniyle seçilmiş güzel bir otelde bedava kalma seçeneğinin cazibesine kapılıp odayı alamaz mıydı? Connie onu İngiltere'deki evimizde çağırıyordu. Temiz çarşaflar, duş, anne baba yok. Tabii bir de kız arkadaşını o çok sevdiği açık büfe kahvaltılarla etkileme şansı... Geleceğinden emindim. Tek yapmam gereken kaldırımda masaları olan, yakınlardaki bir kafede oturup beklemekti. Özür dileyip eve gel demek dışında ne söyleyeceğim hâlâ belli değildi ama bir kez olsun doğru bir iş yapmıştım.

Resepsiyonda durup Vivaldi Deneyimi broşürünün arkasına bir not yazdım:

Freja, bugünkü kabalığım için özür dilerim. Benim dengesiz biri olduğumu düşünmüş olmalısın ve böyle düşünen tek kişi sen değilsin. Lütfen sana akşam yemeği ısmarlayarak hatamı telafi etmeme

müsaade et. O zaman belki biraz olsun açıklama da yapabilirim. Eğer bu fikir seni dehşete düşürmüyorsa 56 numarada, çatının yanındaki aşırı sıcak odacıkta kalıyorum. Eğer saat sekize kadar senden haber alamazsam da, seninle tanışmak çok güzeldi. ACCaDEMia gezimizden çok keyif aldım! Selamlar, Douglas

Tekrar düşünmeden, notu yalnız seyahat eden Danimarkalı misafire vermesi için resepsiyon görevlisine uzattım. *Freja Kristensen? Grazie mille.* Sonra kas ağrılarıyla merdivenleri çıkıp yatağın üzerine çökercesine oturdum. O zalim koşu ayakkabılarını tatsız hareketlerle ayağımdan çıkardım. Vaat ettikleri rahatlık hani neredeydi? Bandajlarla ve yara bantlarıyla o kadar uğraşmama rağmen ayağımı yengeçler yemiş gibiydi. Ayak parmaklarımın boğumlarındaki kabarcıklar patlamıştı. Yeni deri de soyulmuş, açık yara şeklinde görünüyordu. Tabanlarım lime lime olmuş bayraklar gibiydi. Ayaklarım şiştiği için diğer ayakkabılarım (bir çift idare eder rahatlıkta kahverengi kalın ayakkabı) giyilmez durumdaydı bu yüzden arkadaşımın aramasını beklerken yaralarımı sarmak için elimden geleni yaptım.

117. randevu değil

Elbette bu bir randevu değildi. Sadece birbirinin arkadaşlığından geçici olarak rahatlık duyan iki gezgindik. Ama yeni gömleğimin paketini açıp saçımı tararken belki yirmi senedir karımdan başka bir kadınla yemek yemediğimi fark ettim. Her şey çok tuhaftı ama olanlarla ilgili son derece rahat davranmaya karar vermiştim. Şehirde yürürken gözüme çarpan küçük, gösterişsiz bir mekânı seçmiştim. Hoş fakat işlevsel bir yerdi; kırmızı mumlarla ve çingene kemanları gibi şeylerle karmaşık bir havaya bürünmemişti.

Freja ise biraz uğraşmışa benziyordu. Lobide bekliyordu; hafif fakat etkili bir makyaj yapmış, bedenini fazlasıyla saran bir etek ve kırık beyaz gibi, gerçekten de "bluz" denebilecek beyaz bir gömlek giymişti. Tazelenmiş, sağlıklı ve zevkli görünüyordu. Yine de içten içe düğmelerden birini daha ilikleme isteği duyduğumu fark etmiştim ve acaba dünyada bir kadını bakışlarıyla soymak yerine giydiren tek adam ben olabilir miyim, diye düşündüm.

"Merhaba," dedim. *Merhaaaaba* diye telaffuz ederek, daha kolay anlaşılmak için bu zor sözcüğü biraz İskandinav tarzına kaydırmıştım.

"İyi akşamlar Douglas."

"Çok hoş görünüyorsun," dedim tatlı bir dille.

"Teşekkür ederim. Bu ayakkabılara gerçekten bayıldım. Çok çarpıcı ve parlaklar!"

"*Kutudan yeni çıkmış gibi.* Doğru ifade bu sanırım."

"Basketbol mu oynuyordun?"

"Aslında bunlar yürüyüş için yapılmış ama berbat bir yabancı parazit gibi ayağıma yapıştılar ve şimdi bunlardan başka bir şey giyemiyorum."

"Ben beğendim," dedi elini hafifçe koluma koyarak. "Uçacakmış gibi görünüyorsun."

"Kaykayımı dışarıya park ettim." Koluna girip topallayarak kapıya yöneldim ve ılık sayılabilecek, kimi zaman da "bunaltıcı" denen puslu havaya çıktık.

Doğuya, Altıncı Bölge de denen kuyruğun ucuna doğru yöneldik ve arka sokaklarda yürüdük. Gündüz gezenler tur otobüslerine ya da gemilerine döndükten sonra ciddi gezginlerin yaşadığı o aidiyet duygusunun keyfini yaşadık.

"Artık haritaya ihtiyaç duymuyorsun bile."

"Hayır, artık buralı sayılırım."

Arsenale'nin devasa kapılarına çıktık. Duvarlar oyuncak kale gibi diş dişti. Burayı seyahat rehberinde okumuştum. "Venediklilerin yaptığı büyük yenilik, bütün parçaları standart hale getirip gemileri kit şeklinde toplu olarak üretmekti. Burada Venedikli gemi imalatçıları, Fransa Kralı IV. Henry yemeğini yiyene kadar..."

"...bir kalyonun tamamını inşa ederek onu büyülediler ve böylece modern üretim hattı doğmuş oldu," diye tamamladı Freja. "Yalnız bence Fransa Kralı III. Henry idi. İkimizde de aynı kitapçık var."

"Tanrım, ne kadar yaşlı ve sıkıcı bir adamım," dedim.

"Hiç de bile. Ben de aynıyım. Bence birini eğitme isteği duymak iyi bir şey. Belki de çocuk sahibi olmaktan geliyor. Kocam, yani eski kocam ve ben kızlarımızı oyalansınlar diye arabayla alır harabelere, mezarlıklara, tozlu eski galerilere götürürdük. 'Burası Ibsen'in mezarı, burası Sistine Şapeli... Bakın! Bakın! Bakın!' oysa onların tek istediği plaja gidip oğlanlarla flört etmekti. Şimdi büyüdüler, kıymetini anlıyorlar ama o zamanlar..."

"Biz de bu yazı böyle geçirecektik. Karım ve ben oğlumuzu Avrupa'nın büyük galerilerine götürecektik."

"Peki ne oldu?"

"Oğlum bize not bırakıp bir akordeoncuyla kaçtı. Karım da İngiltere'de benden ayrılmayı düşünüyor."

Freja güldü. "Özür dilerim ama *seninki* çok berbat bir tatilmiş."

"Hem eğlenceli hem de acıklı."

"Ne ters gitti peki? Merak ettim..."

"Bu lagünde köpek balığı var mıdır?"

"Gülmemeliydim. Özür dilerim. Bozulmakta haklısın. Bu gece seni daha fazla dertlendirmemeye çalışacağım." Bu sırada koluma girdi ve tam da o anda, sanki bir alarmı çalıştırmış gibi telefonum çaldı.

118. karışık ağ

"Alo?"

"Selam. Neredesin?"

"Ah, dışarıdayım, yürüyorum. Her zamanki gibi."

"Haber yok yani."

"Henüz yok." Freja'ya ağzımı oynatarak Affedersin, *bir dakika,* dedim ve elimle yola devam etmesini işaret ettim. "Ama yaklaşıyorum."

"Yaklaşıyorum ne demek?"

"Yani iyi bir iz yakaladım. Ağ daralıyor!"

"Özel dedektif gibi konuşuyorsun."

"Tabii. Şu anda da üzerimde dedektif pardösüsü var."

"Öyle mi, peki anlat o zaman."

"Yakında anlarsın."

"Ondan haber mi aldın? Onunla mı konuştun?"

"Yakında öğrenirsin."

"Ama neden söylemiyorsun?"

"Güven bana, onun sağlıklı ve iyi olduğuna dair sağlam kanıtım var."

"Peki ben de yanına geleyim mi?"

"Hayır! Hayır, sana söyledim. Onu geri getireceğim."

"Çünkü artık beş gün oldu ve ben gerçekten neler olduğunu öğrenmek istiyorum Douglas."

"Sana kesinleştiği zaman söylemeyi tercih ederim."

Bir sessizlik oldu.

"Bence eve dönmelisin."

"Onu bulunca döneceğim."

"Tabii aslında onu aramıyorsan başka, öyle mi?"

Mantıksız bir panik anı yaşadım ve bir sonraki köprüde sabırla beklemekte olan Freja'ya komik bir şekilde sırtımı döndüm. "Arıyorum! Şu anda bile arıyorum."

"Benim demek istediğim o değil. Sen başka bir şey yapıyorsun demek istiyorum." Freja el işaretleriyle, *sola mı döneceğiz yoksa sağa mı,* diye sordu.

"Şimdi yemek yiyecektim. Seni sonra arayayım mı?" dedim ve ağzımı oynatarak ve Freja'ya bir dakika anlamına gelecek şekilde işaret ettim.

"Ya, tamam. Konuşuruz diye ummuştum ama eğer çok meşgulsen..."

"Masada oturuyorum, yemek gelmek üzere. Yemek değil, menü. Menü gelmek üzere."

"Yürüdüğünü söylemiştin."

"Yürüyordum, şimdi de masada oturuyorum. Restoranlarda telefonda konuşmaktan nefret ediyorum, çok kaba bir tavır gibi geliyor. Garson dik dik bana bakıyor." Şu ayrıntıyı da verecek kendi boyumu aşmıştım çünkü Connie'nin kaş çattığını *duyabiliyordum* âdeta.

"Tam olarak neredesin?"

"Castello'dayım, Arsenale'nin orada. Dışarıda oturuyorum ve garson tepemde duruyor. İstersen sana fotoğraf göndereyim."

Bana bir asır gibi gelen bir duraklama oldu, sesini alçalttı. "Senin için endişeleniyorum Douglas. Belki de..."

"Kapatmam lazım," dedim ve kapattım. Bunu daha önce hiç yapmamıştım, Connie'nin yüzüne hiç telefon kapatmamıştım. Sonra kendi kendime şaşırarak telefonu da kapattım ve hızla topallayarak Freja'nın yanına gittim.

"Kusura bakma. Connie aradı, karım."

"Telefon çaldığında kanala atlayacaksın sandım."

"Şaşırdım da ondan. Bir şey içmem lazım. Restoran hemen şurada." Sonra dönüp küçük bir meydana girdik. Burada satılık karnaval maskeleri veya kartpostallar yoktu. Onun yerine binalar arasında bayram flamaları gibi çamaşırlar asılıydı. Birinci kattaki odalarda televizyonlar ve radyolar çalıyordu. Meydanın köşesinde, tüm iyi niyetime rağmen tartışmasız derecede romantik görünen küçük bir taverna vardı.

"Nasıl buldun?"

"Bence harika görünüyor."

119. kızlar

Dışarıda, meydana bakan sandalyelerde yan yana oturduk. Restoranda menü yoktu, onun yerine şüphe uyandıracak kadar siyah saçlı, ufak tefek, yaşlı bir adam bize prosecco[35] kadehleri getirdi. Ardından küçük kâselerde marine edilmiş kalamar, ahtapot ve ançüez geldi. Tadı keskin ve yağlıydı ama hepsi de nefisti. Birbirimizi bu akşamın platonik mizacı konusunda rahatlatmak ister gibi, Freja bana telefonundan kızlarının resimlerini gösterdi. Masmavi gözlü, nefes kesici güzellikte kızlardı. Makineden çıkmış gibi düz hatlı, uzun saçlı, beyaz dişli kadınlardı... Rüzgârların süpürdüğü Atlantik kumsallarından, Tayland'da palmiye ağaçlarına, Sfenkslerden, kim bilir neredeki bir buzula kadar değişen çeşitli arka planların önünde sağlık ve zindeliğin hayat bulmuş hali gibilerdi. Zekice bir düzenlemeyle, en tatsız ve Dickensvari çocuklukları bile neşeli bir slayt gösterisi haline getirmek mümkündür herhalde ama Freja'nın fotoğraf albümüne bakılırsa kızları Tanrı'nın sevgili kullarıydı. Diş macunu reklamlarındaki mutlu aileler gibi görünüyorlardı. Elbette böbürlenmeyecek kadar kibar bir kadındı ama Freja'nın resimlerde

35 Genellikle yemeklerden önce içilen İtalyan şampanyası. (ç. n.)

genellikle fotojenik çocuklarının kolları arasında olduğunu fark etmemek elde değildi. Bense oğlumla benim tek bir fotoğrafımızı bile hatırlayamıyordum. Belki o küçükken vardı ama ya son sekiz, on senedir? Her neyse, işte bir fotoğrafta Anastasia Kristensen yunuslarla yüzüyordu, bir diğerinde ise Babette Kristensen bir Afrika köyünde gönüllü olarak çalışıyordu... Şimdi makarnamız ve biraz daha şarap gelmişti.

"Anastasia şimdi belgesel yapımcılığı yapıyor. Babette de çevreci. Onlarla gurur duyuyorum, muhtemelen anlamışsındır zaten. Onlardan bahsedip insanları sıkma konusunda neredeyse sınırsız kapasiteye sahibim. En iyisi sen sıkıntıdan erişte tabağının üzerine düşmeden susayım."

"Hiç sıkılmadım. Tatlı kızlara benziyorlar," dedim.

"Öyleler," diye karşılık verdi telefonu çantasına koyarken. "Tabii ki daha küçük yaşlarda birer küçük cadı olabiliyorlar..." Elini ağzına koydu. "Doğru bile olsa böyle söylememeliyim ama ne kavgalar ederdik, Tanrım! Neyse ki böyle şeyler zamanla kolaylaşıyor. Bir tane daha..." Telefonunu tekrar çıkardı. "Sana bunu göstersem mi göstermesem mi diye düşündüm. Şimdi nedenini anlayacaksın..."

Ve işte Babette, yirmi yaşında, hastane sedyesinde çıplak halde oturmuş, göğsünde patlıcan rengi, yeni doğmuş bir kız bebeği emziriyordu. Saçları terden alnına yapışmıştı. "Evet, bu sene bildiğin anneanne oldum. İnanabiliyor musun? Elli iki yaşında! Aman Tanrım!" Başını sallayıp kadehine uzandı.

"Buradaki kim?" Sedyenin solunda ince, Romalı bir senatör gibi seçkin görünen, yüzündeki şapşal sırıtışa ve ameliyathane önlüğüne rağmen tuhaf bir şekilde yakışıklı bir adam duruyordu.

"Eski kocam."

"Film yıldızlarına benziyor."

"Ve korkarım bunun fazlasıyla farkında."

"Gözleri inanılmaz."

"Ben de onlara kandım."

"Dur bir saniye, o da mı doğuma girdi?"

"Evet, tabii ki."

"Torununun... çıkışını mı gördü?"

"Evet, evet ikimiz de girdik."

"Bu tam İskandinav işi."

Freja güldü. Ben de bir kez daha resme baktım. "Çok yakışıklı adammış."

"Kızlarım ona çekmiş."

"Bunun tam olarak doğru olduğundan emin değilim," dedim nazikçe. Freja da dirseğiyle beni dürttü. "Babalarıyla araları iyi mi?"

"Tabii ki, ona bayılıyorlar. Ben sürekli yapmamalarını söylesem de ısrarla ona tapıyorlar."

Oğlum bana tapmıyordu ama bu iyi bir şeydi. Birinin bana tapması beni rahatsız ederdi. Keza "bayılması" da öyle. Ama aramızın iyi olması... İşte ona hayır demezdim. "Her zaman kız çocuklarının babalarına karşı daha bağışlayıcı olduklarını düşünmüşümdür," dedim. "Baba oğul ilişkisinden daha kolay bir ilişki gibi gelmiştir hep. Neden acaba?"

"Galiba rol modeli olma yükümlülüğünden kurtulduğun için. Ya da en azından karşılaştırma daha dolaylı olduğundan. Oğlun olduğunda ise..."

"Belki de. Hiç düşünmemiştim." Albie hiç benim gibi olmak istemiş miydi? Hangi bakımdan? Eğer yeterince uzun düşünseydim belki bir şey bulabilirdim ama şimdi Freja şarap dolduruyordu.

"Ben de erkek çocuklar hakkında böyle hissediyorum. Bir oğlum olsun isterdim. Yakışıklı, eski zamanlardaki gibi bir oğlum olsun, istediğim gibi şekil verip giydireyim, sonra da kız arkadaşlarından nefret edeyim... Ayrıca, kız çocuklarını gözünde büyütmemelisin.

Eğer kızın olsaydı onun da kendine has problemler getirdiğini görürdün."

"Benim de bir kızım vardı."

"Öyle mi?"

"Karım ve benim ilk çocuğumuz, adı Jane'di. Ama öldü."

"Ne zaman?"

"Doğduktan kısa bir süre sonra."

Bir an suskunluk oldu. Yıllar boyunca bunu fark etmiştim; bebeğimizi kaybettiğimizi söylediğimizde bazı insanlar sanki onlara bir oyun oynamışız gibi âdeta kızgın görünüyorlar. Bazıları ise o sayılmaz der gibi omuz silkiyorlar ama neyse ki bu nadir oluyor. Çoğu zaman insanlar düşünceli, nazik davranıyor ve zaman zaman olduğu gibi bu durum gündeme geldiğinde insanlara iyi olduğumuzu gösterip içlerini rahatlatmak için takındığım bir yüz ifadem var (Connie'nin de var). O anda da aynı ifadeyi takındım.

"Douglas, çok üzüldüm."

"Uzun zaman önceydi. Yirmi seneden fazla oluyor." *Kızım bu sene yirmi yaşında olacaktı.*

"Hayır... yine de bir çiftin başına gelebilecek en kötü şey."

"Seni üzmek için söylemedim ama Connie ile benim bu konudan asla kaçmamak gibi bir politikamız var. Bunun bir sır ya da tabu gibi bir şey olmasını istemiyoruz. Bu konuda... açık sözlü olmak istiyoruz."

"Anlıyorum," dedi Freja ama gözleri kızarmaya başlamıştı.

"Lütfen Freja, akşamı mahvetmek istemiyorum..." *Yok yirmi değil, daha on dokuzunda olacaktı. Üniversitede ikinci yılına başlamak üzere olacaktı.*

"Hayır ama yine de..."

"Üzerimize bir kasvet çökmesin." *Tıp ya da mimarlık, diye hayal ettim. Belki de oyuncu ya da ressam olurdu. Aslında, yaşadığı sürece umurumda olmazdı...*

"Peki oğlun..."

"Albie tek çocuk ama ikinci çocuğumuz."

"Bu yüzden mi buradasın? Oğlun için mi?"

"Evet."

"Kayıp mı oldu?"

"Kaçtı."

"Yaşı?"

"On yedi."

"Haa!" Sanki bu her şeyi açıklıyormuş gibi başını salladı. "Aklı başında bir çocuk mu?"

Güldüm. "Her zaman değil. Hatta nadiren."

"Eh, daha on yedi yaşında. Neden aklı başında olsun ki?"

"Ben on yedi yaşındayken gayet aklı başında biriydim."

Freja başını sallayıp güldü. "Ben değildim. Çok mu yakınsınız?"

"Hayır, tam tersi sayılır. Zaten onun için buradayım."

"Birbirinizle konuşur musunuz?"

"Pek sayılmaz. Sen? Kızlarınla nasılsın?"

"Çok iyi. Her şeyi konuşuruz!"

"Oğlum ile benim muhabbetimiz ise daha çok garip bir sohbet programı gibi. Albie de orada olmak istemeyen aksi, genç pop yıldızı. *Ee, işler nasıl? Neler yapıyorsun? Geleceğe ilişkin planların var mı?*"

"Ama eğer birbirinizle konuşmuyorsanız bu insana dert olur."

"Evet. Öyle."

"Konuyu değiştirsek mi? Sadece şunu söyleyeyim, aşağı görmek istemiyorum, ah, böyle bir söz var mı? Hafife almak, önemsememek yani... Ama eğer parası ve acil durumlar için telefonu varsa..."

"Var."

"Ve aşağı yukarı o da bir yetişkin sayılır. Neden sadece kendi haline bırakmıyorsun?"

"Karıma onu bulacağıma söz verdim."

"Ayrıldığın karına."

"Henüz değil," dedim savunmaya geçerek. "Daha ayrılmadık. Sadece aynı şehirde değiliz. Bizimkisi... coğrafi ayrılık."

"Anlıyorum."

Garsonumuz tabaklarımızı alana kadar konuşmadan oturduk. "Ayrıca oğlum ve ben tartıştık. Bazı laflar söylendi ve telafi etmek istiyorum. Yüz yüze. Kulağa deli saçması gibi mi geliyor?"

"Kesinlikte hayır. Gayet asilce geliyor. Ama eğer kızlarıma söylediğim bütün aptalca laflar yüzünden özür dilemek zorunda kalsaydım başka hiçbir şeyden konuşamaz olurduk. Bence anne ve baba olarak bizim de zaman zaman hata yapmaya ve affedilmeye hakkımız var. Katılmıyor musun?"

120. kız çocuğu

Elbette Jane hakkında kendimi suçlu hissediyordum. Bu orantısız bir suçluluk duygusu tabii ki ama suçluluk duygusu zaten nadiren orantılıdır. Bizi rahatlatmak için tekrar tekrar yanlış yapılan hiçbir şey olmadığını, kızımızı öldüren sepsisin bize ya da yaşam tarzımıza bağlı olmadığını, bunun rahimde gerçekleşmediğini söylemişlerdi. Biraz erken doğmuş olmasına rağmen doğduğunda iyi ve sağlıklı olduğuna inanmak için her türlü neden mevcuttu. Öfke, suçluluk duygusuna tercih edilir olduğundan suçlayacak bir şeyler aramıştım. Doğum öncesi bakımı, doğum sonrası bakımı, personeli... "Sepsis" kelimesi enfeksiyon olduğunu gösteriyordu.

Peki bu birinin suçu muydu? Ancak kısa bir süre sonra personelin durumu ele alma şeklinde kabahatsiz (kabahatsizden de öte gerçekten hatasız) olduğu ortaya çıktı. Bize söylediklerine göre nadiren de olsa gerçekleşebilecek şeylerden biriydi bu. İyi de biz onca öfkeyle, tüm o suçluluk duygusuyla ne yapacaktık? Connie kendi duygularını içe yansıttı. Geçmişteki davranışları, sigara ve alkol kullanması yüzünden miydi? Onun gevşekliğinden mi olmuştu? Bir şey yapmış olmalıydı? Kesinlikle bir suç işlemeden bu kadar ağır bir ceza verilemezdi. Hayır, hiçbir şeyi yanlış yapmamıştık ve elimizden gelen hiçbir şey yoktu. Böyle şeyler oluyordu. O kadar.

Doğum sırasında hiçbir tehlike hissedilmemişti. Her şey iyi gitmişti. Şok edici ama aynı zamanda da heyecan verici bir deneyimdi. Hem bildik hem de tamamen yeni bir duyguydu. Connie'nin suyu gece gelmişti. Önce ikimiz de inanamamıştık. Daha otuz dördüncü haftadaydık ama yatak sırılsıklam olmuştu ve biz de planımızı uygulamaya koyup hastaneye gitmiştik; hastanede volta atıp bekledik. Coşku ve endişenin yerini can sıkıntısı alıyordu. Sancılar sabah başladı ve sonra her şey çok çabuk gelişti. Tahmin ettiğim gibi Connie güçlü ve dişli çıkmıştı; sabah saat 11.58'de Jane bizimleydi. Mızırdanıyor, avaz avaz bağırıyor, minik elleriyle havaya yumruklar atıyor, boşlukta ayaklarını çeviriyordu. İki kilodan biraz fazla ama hiddetli bir siluetti. Ah! O kadar güzeldi ki... Kusursuzluğuyla ve verdiği mutlulukla bütün dertleri, endişeleri ve acıyı silip süpürmüştü. Umduğumuz gibi sağlıklıydı ve kucağımıza alabilmiştik. Fotoğraflar çekildi, özel yeminler edildi; ona bakmak ve onu her türlü zarardan korumak için elimden ne gelirse yapacaktım. Connie onu göğsüne yatırdı. İlk başta emziremese de her şey normal görünüyordu. Kuvöze gerek yoktu, sadece dikkatli olmak yeterliydi. Bizi tekrar servise aldılar.

Bütün öğleden sonra yatağın kenarında oturup uyumalarını izledim. Connie solgun, bitkin ama çok güzeldi. Neden o kadar

şaşırmıştım bilmiyorum ama ameliyathanedeki şiddet beni şoke etmişti. Kan, ter ve hiçbir duyarlılığın olmaması karşısında nutkum tutulmuştu. Eğer ben o durumda olsaydım sadece gaz ve hava değil aynı zaman tam bir genel anestezi ve altı ay istirahat isterdim. Ama Connie'ye hiçbir şey doğum yapmak kadar doğal gelmemişti ve gurur duymuştum. "İnanılmazdın," dedim gözlerini açtığında.

"Küfrettim mi?" dedi

"Çok. Hem de bayağı çok."

"Tanrım." Güldü.

"Ama her şey çok doğal görünüyordu. Şeyler gibiydin... Viking çamaşırcı kadınları gibi falan."

"Teşekkür ederim," dedi. "Kızımızdan memnun musun? Küçücük."

"Muhteşem. Çok mutluyum."

"Ben de."

O gece Jane'i ve Connie'yi müşahede altında tutmak istediler. Endişelenecek bir şey yok demişlerdi ve biz de endişelenmemiştik. Connie biraz isteksiz davransa da eve gidip anne ile bebeğin dönüşü için hazırlık yapmam tavsiye edilmişti. Bu yüzden yola çıkıp (kesinlikle bir erkeğin yaptığı en tuhaf yolculuklardan biridir bu) aynen bıraktığımız gibi duran eve döndüm. Bu birkaç saatin tören gibi, muazzam bir şeye hazırlık gibi bir havası vardı. Sanki bu hayatta yalnız geçirdiğim son an olacaktı bu. Sersem bir halde dolanarak bulaşıkları yıkadım, evi topladım, buzdolabını doldurdum, lazım olacak şeyleri ayarladım. Mesajlar attım, anne ve bebeğin iyi olduğuna dair rahatlatıcı telefon görüşmeleri yaptım. Yatağa temiz çarşaf serdim ve her şey yerli yerine gelince Connie'yle konuşup yatmaya gittim...

Ve saat dördü biraz geçe, o berbat saatte telefon geldi. Panik yapmaya gerek yoktu (korkutucu sözlerdi bunlar) ama Jane biraz

keyifsizdi. Nefes alıp vermekte biraz zorluk çekiyordu ve başka bir servise alınmıştı. Antibiyotik vermişlerdi ve bunun işe yarayacağından eminlerdi ama hemen hastaneye gelebilir miydim? Tabii en iyisi araç kullanmamaktı. Üzerime rastgele bir şeyler geçirip evden çıktım, telefon görüşmesinin olumlu yönlerini düşünüyor ama "nefes alıp vermekte biraz zorluk çekiyor" kısmını kafamdan çıkaramıyordum çünkü nefes alıp verme ihtiyacından daha temel ne olabilirdi? Nefes almak ve yaşamak. Bu ikisi aynı şey demek değil miydi? Kilburn Otoyolu'na koştum, bir taksi bulup atladım ve inince yine koşarak hastaneye girdim. Connie'nin bulunduğu serviste koşarken zeminde ayak seslerim yankılanıyordu. Yatağının etrafında çekili perdeleri gördüm, ağladığını duydum ve o anda anladım. Perdeyi bir kenara çekince onu yatakta sırtı bana dönük, tortop olmuş gördüm. *Ah Connie!* Anladım...

Ertesi sabah bizi özel odaya alıp Jane'le biraz zaman geçirmemize izin verdiler ama bundan bahsetmemeyi tercih ederim. Bir şekilde birkaç fotoğraf çekebilmiş, el ve ayak izlerini de alabilmiştim. Şimdi tuhaf gelse bile ileride bunları aldığımıza memnun olabileceğimizi söylemişlerdi ve öyle de olmuştu. Sonra veda ettik, bizi eve gönderdiler. Elimiz hiçbir zaman bu kadar boş kalmamıştı.

121. sonrası

İşte böylece, insanlara doğumun başarılı geçtiğini haber verdikten hemen sonra, güzel haberi geri çekmeye koyulduk. Elbette haber yayıldı (kötü haber, iyilerinden daha hızlı yayılıyor) ve çok geçmeden dostlarımız, iş arkadaşlarımız toplandı. Hepsi çok iyiydi. Taziyeleri içten ve iyi niyetliydi ama yine de kızımızın ölümü hakkında saçma sapan edebî laflar kullandıklarında aksileşip gerildiğimi fark ediyordum. Hayır, kızım bu dünyaya veda etmemişti. Hayata gözlerini

yumdu, göçüp gitti, hayatını yitirdi lafları da aynı şekilde itici geliyordu bana. Ve onu kaybetmemiştik de. Nerede olduğunun hepimiz farkındaydık. Aramızdan ayrıldı, deyince sanki bunu kendisi istemiş gibi oluyordu. Tanrı yanına aldı deyince de bir amaç ya da gaye varmış gibiydi. Bu yüzden iyi niyetli arkadaşlarıma çıkışıyordum ve onlar da özür diliyorlardı; başka ne yapabilirlerdi ki? İşin aslını mı tartışacaklardı? Elbette şimdi o tahammülsüzlüğümden pişmanlık duyuyorum çünkü kullanılan tabiri yumuşatma içgüdüsü dürüst ve insancıl bir davranış. Doktorun kullandığı tabir ise *çöküş* oldu. *Vücudu bir anda çöktü,* demişti ve o sözcüğü anlayabilmiştim. Ama eğer biri kalkıp da *o şimdi daha güzel bir yerde,* deseydi onu pekâlâ dövebilirdim. "Koparıldı." Evet, böyle demek daha uygun olurdu. Koparıldı ya da sökülüp alındı.

Bu aksiliğim tatsız, mantıksızdı. Ve galiba "durumu pek kabullenemediğim" şeklinde bir algı vardı. Keder bazen uyuşmakla kıyaslanıyor; oysa ilk başlarda bu, bizim yaşadığımız şeyden çok uzaktı. Biraz uyuşma hissini memnuniyetle karşılardık. Oysa derimiz yüzülmüş, işkence görmüş gibi hissediyorduk. Bakıp da dünyanın dönmeye devam ettiğini görünce öfke duyuyorduk. Özellikle Connie'de korkunç bir hiddete kapılma eğilimi vardı. Yine de çoğunlukla bunu kendine saklıyor veya zararsız olduğunda bana yöneltiyordu.

"İnsanlar daha gençsin deyip duruyorlar," demişti böyle bir patlamanın ardından çöken sakinlikte. "Daha çok vakit olduğunu ve yine bebek yapabileceğimizi söylüyorlar. Ama ben başka bebek istemiyorum. Ben bu bebeği istemiştim!"

Yani bağışlayıcı değildik, aklı başında değildik. Hiçbir şey öğrenmemiştik. Çirkin ve öfkeliydik. Gözlerimiz kırmızı, burnumuz havadaydı ve delirmiştik. Bu yüzden kendimizi, kendi halimize bıraktık. Arkadaşlarımız mektuplar yazıyordu; biz de bunları okuyup minnet duyduktan sonra kaldırıp atıyorduk. Başka ne yapacaktık

ki? Noel kartları gibi şöminenin rafına mı koyacaktık? Connie'nin bazı arkadaşlarının aşırı süslü duygusallıklarına katlanmak özellikle zordu. Ağlamaklı, aşırı şefkat dolu bir tonda, "Sizi görmeye gelelim mi?" diye soruyorlardı. "Hayır, biz iyiyiz," dedik ve bir sonraki sefer telefonu açmamaya karar verdik. Cenaze için zorla sürünerek gün ışığına çıktık. Kısa ve işkence gibi bir işti. Hangi hikâyeleri anlatabilir, daha hiçbir şeyini bilmediğimiz bir karakter hakkında ne gibi sevgi dolu anılar anlatabilirdik ki? Bir kere daha anlamıştım ki keder kaybedilenlere duyulan üzüntü olduğu kadar, hiç sahip olamadıkların için duyduğun pişmanlıktı da aynı zamanda. Her neyse, bir şekilde atlattık. Connie'nin annesi, birkaç yakın arkadaşı ve benim kız kardeşim de oradaydı. Babam eğer orada olmasını istersem gelebileceğini söylemişti ama istememiştim. Cenazeden hemen sonra eve döndük. Cenaze giysilerimizi çıkarıp yatmaya gittik ve önümüzdeki bir hafta boyunca öylece kaldık. Gün boyu yatıp uyuyor, tadını almadan kötü yemekler yiyor, gözlerimiz biraz yana sabitlenmiş halde televizyon izliyorduk. Evet, artık uyuşmuştuk. Hiç uyurgezer olmadım, bu yüzden aralarındaki benzerliği doğrulayamam ama kendimizi gerçekten canlı gibi hissetmeden oturup kalkıyor, yürüyor, yemek yiyorduk.

Bazen Connie geceleri gözyaşları içinde uyanırdı. Sevdiğimiz birinin kederini görmek korkunç bir şey ama Connie'nin hıçkırıkları tamamen hayvani ve sahipsizdi. Bunu durdurmayı her şeyden çok istiyordum. Öyle zamanlarda tekrar uykuya dalana kadar ona sarılırdım ya da uyumaya çalışmaktan vazgeçip birlikte pencereden dışarıyı seyrederdik. Mevsimlerden yazdı ve günler acımasızca uzundu. İşte bu şafak saatlerinde ciddi bir sözü tekrar ederdim.

Elbette bu gibi zamanlarda verdiğimiz sözler çoğu zaman saçmalıktan ibarettir. Atlet, yarışı kazanacağına yemin eder ve sekizinci olur. Çocuk, piyanoda parçayı kusursuz çalacağına söz verir ve daha ilk dizede eline yüzüne bulaştırır. Ben de doğumhanede kızıma

göz kulak olacağıma, ona hiçbir zarar gelmemesini sağlayacağıma yemin etmemiş miydim? Karım ve ben de birbirimize altı ay içinde bozulacak yeminler etmiştik. Daha nazik ol, daha çok çalış, daha çok dinle, kendine çekidüzen ver, doğru olanı yap... Gün ışığına çıkınca daima un ufak olan bitmez tükenmez kararlar. Peki, şimdi bozulacak bir yeminin daha ne anlamı vardı?

Yine de kendi kendime söz verdim. O andan itibaren ona kol kanat germek için elimden gelenin en iyisini yapacağıma yemin ettim. Telefonu açacak ve asla yüzüne kapatmayacaktım. Onu mutlu etmek için elimden ne geliyorsa yapacaktım ve tabii ki onu asla ama asla terk etmeyecektim. İyi bir koca olacaktım. İyi bir koca olacak ve onu hayal kırıklığına uğratmayacaktım.

122. hüzün

Zaman geçti. İşe dönüp arkadaşlarımın şefkat gösterilerine katlandım. Connie ise evde kalıp "depresyon" demekten imtina ettiğimiz bir ruh hali içine girdi. Belki de sadece bir bunalımdı. Hüzün ise çok güzel bir tabir. Connie tam anlamıyla hüzünlüydü. Nerede olduğunu ve açmayacağını bile bile onu laboratuvardan arardım. Telefonu açtığı nadir durumlarda ise ağızda geveledeği birkaç heceyle yanıtlar ya da sinirli, öfkeli cevaplar verirdi. Benim de içimden keşke telefonu açmasaydı diye geçerdi. "Canın mı sıkkın?" "Evet. Biraz sıkkın." Kendimi zorlayarak endişe içinde işe devam ederdim. Departman toplantılarında konuşmadan ve dinlemeden otururdum. Sonra geceleri dairenin merdivenlerini çıkıp televizyonun aşırı yüksek sesini duyunca anahtarlar elimde, tereddüt ederdim. İtiraf etmeliyim ki sırtımı dönüp tekrar merdivenlerden inip dışarı çıkmayı düşündüğüm zamanlar oldu. Nereye olursa. O oda dışında olsun da...

Ama hiç yapmadım. Onun yerine önce derin bir nefes alıp kapıyı açar, onu eski giysiler içinde, gözleri kızarmış, kanepede uzanırken bulurdum. Bazen bir şişe şarap açılmış ve kimi zaman da boşalmış olurdu ya da deli gibi kendini kaptırıp temizliğe girişirdi. Bütün mutfak dolaplarını sarıya boyar, tavanarasını boşaltır, hep yarım bırakılan projelere başlardı. Ben de elimden geldiğince hasarı toplar, sağlıklı bir şeyler pişirir, sonra kanepede yanına otururdum.

Buraya keşke onu bu berbat durumdan çıkaracak bir konuşma, hayata dönmek veya yeniden yaşamayı öğrenmekle ilgili laflar yazabilsem. Belki de gösterişli bir sonla biterdi; mesela kalkıp pencereleri sonuna kadar açar ya da doğadan ilham alırdım. Belki de yeterince iyi bir konuşma "o sayfanın kapanmasını" sağlayabilirdi. Defalarca, geceleri gözüm açık uzanarak bu konuşmayı yazmaya çalıştım. İyimserlik ya da anı yaşama hakkında sıradan fikirlerin şiirsel çeşitlemeleri, mevsimlerle alakalı bir şeyler... Ama konuşma yapmak benim işim değil. Bende o hitabet ve hayal gücü yok. Yirmi sene geçtiği halde hâlâ bir sayfayı kapatmak kadar basit ve temiz bir deneyimin yanına bile yaklaşamadık. Olsaydı bile, sayfayı kapatmanın ikimizin de istediği bir şey olduğundan emin değilim. Hatırlamayı ya da umursamayı bırakmak mı? Ne için?

Fakat gerçekten oturup onunla birlikte bu büyük mutsuzluğun geçmesini bekledim. Eninde sonunda hayata döndük ve şimdi düşününce görüyorum ki evliliğimiz o zamanlarda başladı. Sırtımızı doğrultup evden çıkmaya, birlikte sinemaya, sergilere gitmeye başladık. Sonra yemek yedik ve tekrar konuşmaya başladık. En başlarda pek gülmüyorduk. Telefonu açabilmek yeterliydi. İnzivaya çekilme dönemimiz boyunca havai arkadaşlarımızdan bazıları kendiliğinden ayıklanmıştı ama sorun değildi. Diğer arkadaşlarımız da kendi yuvalarını kurmuşlardı ve kendi talihlerini gözümüze sokar gibi olmaktan sakınıyorlardı. Anlıyorduk ve memnuniyetle uzak duruyorduk. Artık daha küçük, daha sade bir hayat yaşayacaktık.

Connie hâlâ resim yapmak istemiyordu. Ticari galeri onu hiçbir zaman gerçek manada memnun ya da tatmin etmemişti. Bu sebeple sanat yönetimi alanında yarı zamanlı bir kursa başlamıştı ve bu işi seviyordu. Bu arada müzede iş bulmuş; eğitim bölümünün işleyişini iyice öğrenmişti. Şimdi de başarılı bir şekilde burayı işletiyor. Sonbaharda, Serpentine Gölü'nün etrafını tekrar tekrar dolaştığımız günden bir sene sonra, ikimiz bir kez daha yataklı trene binip Skye'a gittik. İkimizin de sevdiği bir yer olması veya Jane'i burada yapmış olma ihtimalimiz dışında hiçbir özel anlamı yoktu. Bir sabah erkenden uyandık, sağanak yağmur altında otelden çıkıp kıyıya yürüdük ve kızımızın küllerini oraya savurduk.

Sahip olduğumuz az sayıda fotoğraf yatak odamızda çekmeceye kaldırıldı ve ara sıra bakıldı. Her yıl onun gelişinin ve gidişinin yıldönümünü anardık; hâlâ da anmaya devam ediyoruz. Ara sıra Connie kızımızın hayali geleceği üzerine tahminlerde bulunur; nasıl biri olacaktı, ilgi alanları ve yetenekleri ne olacaktı gibi... Bunu hislenmeden, duygusallaşmadan ve gözyaşlarına bağlamadan yapar. Sanırım içinde hep bir parça meydan okuma var; elini mum alevine tutmaya benziyor ve ne kadar güçlendiğini göstermek için yapıyor bunu. Oysa ben bu tahminlerden hiç hoşlanmadım, en azından yüksek sesle söylenmesinden. Dinliyorum fakat bu tür düşünceleri kendime saklıyorum.

Ertesi yıl mayıs ayında da Paris'te, Jacob Caddesi'ndeki bir otelde oğlumuz anne rahmine düştü ve on sekiz sene sonra da onu bulup eve getirmek için yola koyuldum.

123. coğrafi ayrılık

Oysa burada, Venedik'in arka sokaklarında küçük, hoş bir restoranda onu bulmam olası değildi. Hatta itiraf edeyim, Albie aklım-

dan çıkmıştı. Çekici ve flörtöz bir Danimarkalıyla omuz omuza, fazlasıyla güzel vakit geçiyordum. Şimdi ikimiz de biraz sarhoş olmuş ve şahane deniz mahsullü makarnayla, soğuk beyaz şarap ve ızgaraya atılmadan önce ve atıldıktan sonra bize sunulan taze balıkla kendimizden geçmiştik. Bu sonuncusu bende şimdiden mantıksız bir suçluluk duygusu uyandırmıştı...

"Neden?"

"Çünkü önce gözünün önüne denizden çıkmış bu gümüş rengi güzelliği getiriyorlar sonra onu kılçık yığınına döndürüyorsun. Sanki sana bakıp, bak da gör bana neler yaptın, diyor."

"Douglas, sen çok tuhaf bir adamsın."

Sonra çilek ve tatlı, şurup gibi bir likör geldi. Ardından da kahveye abandık. Kahve! Hafta içi gece vakti!

"Sanırım bu yediklerimin ağırlığını üstümden atmam için yürümem gerekecek," dedi Freja.

"İyi fikir." Venedik için gayet makul gelen hesabı yarı yarıya paylaşarak ödedik. Garsonumuza bol bahşiş bıraktım. Adam sürekli başını sallayarak ellerimizi sıktı, parmaklarının ucunda yükselip Freja'yı yanağından öptü ve gürültülü İtalyan aksanıyla çok ama çok şanslı, çok *fortunato* bir adam olduğumu belirtti.

"Şimdi de çok güzel bir karım olduğunu söylüyor."

"Eminim öyledir, sadece o ben değilim."

"Nasıl açıklayacağımı bilmiyorum."

Freja, "Bırakalım karın olduğumu sansın, belki daha kolay olur," dedi ve öyle yaptık.

Yürüyerek tekrar güzel ve geniş Garibaldi Sokağı'na çıktık. Burası, kaldırımlardaki restoranlarda yemek yiyen yerli ailelerle hâlâ kalabalıktı. Sonra sıra sıra dizilmiş büyük villalar arasında uzanan üç şeritli bir caddeye dönüp yürüdük ve belki şaraptan, belki de akşamın güzelliğinden ya da ilaçlı yara bantlarındandı

ama ayak parmaklarındaki kabarcıkları ya da tabanlarındaki hassas deriyi hissetmiyordum bile. Freja'ya bugünkü keşfimi ve yarın otelin önünde bekleme planımı anlattım.

"Peki ya gelmezse?"

"Venedik'te annesi ve babası olmadan bedava otel fırsatı! Eminim gelecektir."

"Tamam, peki gelirse ne olacak? O zaman ne yapacaksın?"

Yürümeye devam ettik.

"Onu bir şeyler içmeye davet edeceğim. Özür dileyeceğim. Onu özlediğimizi ve ileride işlerin daha iyi olmasını umduğumu söyleyeceğim." Ama daha planı açıklarken bile içten içe inandırıcılıktan uzak olduğunu hissettim. Duygularını açıkça konuşan bu iki karakter, baba oğul da kimdi? Yıllardır neredeyse hiç rahat bir konuşmamız olmamıştı. Şimdi ise oturmuş bira içip duygularımız hakkında çene çalacaktık. "Kim bilir belki de yaraları sarabilirsek Connie'yi uçağa atlayıp gelmeye ikna edebilirim ve Büyük Tur'a devam ederiz. Daha Floransa, Roma, Pompeii ve Napoli var. Albie isterse kız arkadaşını da getirebilir. Olmazsa onu alıp İngiltere'ye döneceğim."

"Ya gelmek istemezse?"

"O zaman yanımda eterli bir mendil ve sağlam bir ip de var. Bir araba kiralar, bagaja atıp götürürüm onu." Freja güldü, omuz silktim. "Eğer seyahatine bizsiz devam etmek istiyorsa sorun değil. En azından güvende ve iyi olduğunu biliriz."

Şimdi yüksek bir köprünün tepe noktasında, doğuya, Lido'ya doğru bakıyorduk. "Aslında seninle birlikte bekleyebilmek isterdim ama bunu ona nasıl açıklayacağımızdan emin değilim."

"'Albie, yeni arkadaşım Freja'yla tanış. Freja, bu Albie.'"

"Evet, karmaşık olabilir."

"Öyle."

"Üstelik hiçbir sebep yokken!"

"Hayır. Hiç sebep yokken," dedim ama başımı eğdiğimde gördüm ki Freja elimi tutmuştu ve Riva degli Schiavoni boyunca bu şekilde yürüyerek geri dönüyorduk.

"Peki sen yarın nereye gidiyorsun?" diye sordum.

"Floransa trenine bineceğim. Sonraki gün Uffizi'ye biletim var. Roma'da üç gece kalacağım. Sonra Pompeii, Herculaneum, Capri, Napoli. Neredeyse seninle aynı rota. Sonra iki hafta içinde Palermo'dan uçakla Kopenhag'a dönüyorum."

"Hayatının tatili."

Güldü. "Gerçekten, umarım bir daha yapmak zorunda kalmam."

"O kadar kötü müydü?"

"Hayır, hayır, hayır. Çok güzel, şahane şeyler gördüm. Şuna baksana, olağanüstü." Gözlerimizle ufku Lido'dan Giudecca'ya kadar taradık. Uzay gemisi kadar kocaman, ışıklı bir transatlantik, Adriyatik Denizi'ne doğru yola koyulmuştu. "Sonra sanat, binalar, göller, dağlar... Bir daha hiç görmeyeceğim muhteşem şeyler ama ilk kez bu şeyleri yalnız görüyorum. Ağzımı açıp duruyorum, sonra gerek olmadığını fark ediyorum. Elbette kendime bunun sağlıklı olduğunu ve ruh için yararlı olduğunu söyleyip duruyorum ama aslında yalnız olmamız gerektiğinden emin değilim. İnsanoğlu olarak yani. Biraz fazla test gibi geliyor, yabani ortamda hayatta kalmaya çalışmak gibi. İyi bir deneyim, insan başardığına memnun oluyor ama yine de en iyisi değil. Birileriyle birlikte olmayı özledim. Kızlarımı ve torunumu özledim. Eve dönüp onlara sarılmaktan mutlu olacağım." Freja birden of çekti ve bir şeyleri üstünden atar gibi başını ve omuzlarını silkti. "Üç haftadır bu kadar konuşmamıştım. Şaraptan olmalı! Kusura bakmazsın umarım."

"Hiç sorun değil." Biraz sonra pansiyona dönmüş, eşikte durmuş birbirimize bakıyorduk.

"Bugün seyahatimin en güzel zamanıydı. Galeri, sonra da bu gece. Keşke daha önce karşılaşsaydık."

"Kesinlikle."

Bir an sessizlik oldu.

"Umarım yatınca tavan dönmeye başlamaz," dedi.

Bir suskunluk daha.

"Eh!

"Eh..."

"Yarın ikimiz de erken kalkacağız. Yatmamız lazım."

"Ne yazık ki öyle."

Kapıyı açtım ama Freja kıpırdamadı, ben de tekrar kapattım. Güldü, başını salladı, sonra aceleyle konuştu:

"Herhangi bir şeyin bahanesi olarak alkole sığınmaktan nefret ediyorum ama ayık olsaydım bunu söyler miydim, bilmiyorum. Ve belki de senin durumunu düşününce, bu fikri umursamayacaksın bile... Ama seni o berbat küçük odada düşünmek çok canımı sıkıyor ve eğer bana katılmak istersen, bu gece için, benim odamda, öyle romantik bir şey için değil, öyle olması gerekmiyor, sadece sıcaklık için, şey aslında sıcaklık da değil... Hava sıcaklık için çok sıcak. Sadece arkadaşlık etmek için, sığınacak bir liman gibi. Sığınacak liman. Doğru mu söyledim? Şey, eğer suçluluk ya da endişe duymadan bunu yapabileceğini düşünüyorsan çok memnun olurum."

"Evet," dedim. "Çok isterim." Ve bunları yaptık işte.

124. yaban geceler, yaban geceler

Eh, bu yaptığım hataydı.

Klinik yorgunluğuma rağmen bütün gece uyumamıştım ama beklenen nedenlerden ötürü değil. Beni ayık tutan erotizm ate-

şinden ziyade kafein, şarap ve uğuldayan beynimdi. Hatta Freja birkaç dakika içinde omzumda uyuyakalmıştı. Nefesinde keskin bir alkol, bir de yabancı bir diş macunu kokusu vardı ve tam olarak horlamasa da biraz hırıltılı nefes alıyor ve boğazında takılan bir şey varmış gibi bir ses çıkarıyordu. Alçakgönüllülük ve çekingenlik gereği ikimiz de tişört giyiyorduk ve bu da rahatsız edici derecede sıcak tutuyordu. Harap olmuş ayağımın üzerinde tek bir pamuklu çarşafın ağırlığı bile durup durup seğirmeme, kasılmama neden oluyordu ve tabii ki saatler ilerledikçe akşamın şüphesiz keyifleri soluklaşarak yerini rahatsızlığa, suçluluğa ve endişeye bırakıyordu. Dünyanın en iyi niyetli gözleriyle bakılsa bile bu kadınla birlikte uzanmamın evliliğimi nasıl kurtaracağını görmek zordu ve sandalyenin üzerinde katlanmış duran pantolonumun cebinde telefonumun kapalı olduğunun güçlü bir biçimde farkındaydım. *Connie beni tekrar aramış mıdır? Ya bir haber varsa? Ya bana ihtiyacı olduysa? O da uyanık mıdır?* Radyonun alarmı saat üçten dörde geçtiğinde uyuma ümidinden vazgeçip omzumu Freja'nın başından kurtararak telefonumu çıkardım.

Sabahın dördünde yanan ekran ışığı bütün espressolardan daha etkili bir uyarıcı. Bir anda tamamen ayılmıştım. Ne sesli mesaj ve kısa mesaj ne de e-posta vardı. Duygusallaşarak, oğlumun hayat dolu ve gülen yüzünü görme isteğiyle, biraz da rahatlamak için onların o bilinmeyen Venedik meydanında *Homeward Bound* şarkısını söyledikleri video bağlantısını açtım. Ses kısık olunca performansları daha sevimli geliyordu ve aralarında daha önce gözümden kaçan aptalca, arzu dolu bir bakışma bile dikkatimi çekmişti. "Belki de onları rahat bırakmalısın," demişti Freja. "Kendi haline bırakmalısın."

Hayır, bunu yapmam mümkün değildi. Bir kez daha *kat kilgour* yazdım ve sonuçsuz kalan bir iki aramanın ardından bir görüntü paylaşım sitesinde Kat'in sanal, görüntülü bir seyahat güncesini

buldum. Fotoğraflar, bir sürü fotoğraf... İşte, Kat ile Albie Rialto Köprüsü'nde, yanak yanağa, dudak bükerek, telefonun balıkgözü lensine doğru alınlarını kaldırıp bugünlerde standart haline gelen o bildik pozu vermişlerdi. Burada ise Albie'nin karamsar, siyah beyaz bir karede yüzünü gitarının boynuna dayamış karamsar bir resmi vardı. Fotoğraf başlığında "sevgilim ve dostum Albie Petersen" yazıyordu. Altında ise KK'nin arkadaşlarından ve hayranlarından imla hatalarıyla yazılmış yorumlar vardı: *enfes!!! geri çekilin kızlar o benim, bayıldım, onu sydneye de getir, adam yakıyor kızım acayip yakışıklı!!* Bir yandan tuhaf bir şekilde gurur duyuyor, öbür yandan ise Albie'nin işgal ettiği bu yeni, pişkin dünya karşısında hayrete düşüyordum. Bu dünyada yabancıların cinsel çekiciliği de dâhil olmak üzere her şeye puan veriliyordu ve hiçbir görüş, ifade edilmeden kalmıyordu. Hiçbir sınır, hiçbir engel yoktu. *Ben olsam var ya!* Bir yorum böyleydi mesela. Hepsi bu: *Ben olsam var ya!* O anlam yüklü sohbetlere, arka sokaklardaki meyhanelerde sarhoş sarhoş fısıldaşarak paylaşılan sırlara ne olmuştu? Aman Tanrım, diye düşündüm. İnsanların hissettiği her şeyi söylemekte özgür olduğu bir dünyada benim halim ne olurdu?

Bir diğer fotoğrafta Albie bir yatağın üzerindeydi. Cılız göğsü açıkta, dudaklarından Fransız film yıldızları gibi sigara sarkıyordu ve daha fazla kişisel yorum vardı. Tanınma korkusu olmadan ben de kendi yorumumu ekleyebilirim diye düşündüm. "Sigara içmek havalı DEĞİL," yazıp berbat bir akciğer resmi yapıştırarak paylaşabilirdim ama onun yerine devam edip Kat'in bir peronda uyurken çekilmiş eski bir fotoğrafını geçtim. Şimdiki fotoğrafta Pisa Kulesi'nin önünde durmuş, onu eski yerine iter gibi poz vermişlerdi. Güldüm... Albie'nin bu fotoğrafı çektirme isteğine karşı koyamadığını düşününce gerçekten güldüm ve o sırada kendimi şunu düşünürken yakaladım:

Pisa Kulesi... Bu işte bir yanlışlık vardı.

Pisa Kulesi Venedik'te değildi. O... şey, Pisa'daydı.

Fotoğrafın tarihine baktım. Bugün, yani dündü. Sıçtığımın Pisa'sının sıçtığımın kulesine sövdüm ve elimi ağzıma götürdüm.

Bir önceki, Kat'in peronda uyuduğu fotoğrafa geri geldim. Bankın üzerindeki levha: Bologna. Fotoğraf başlığı:

Venedik, bitirdin bizi oğlum. Çok fazla turist var. Yine yollardayız!

Bu sefer daha sesli küfrettim, Freja yanımda kıpırdanıp uykusunda mırıldandı. Göğsümde yükselen paniği hissettim. Sakin ol. Belki de tek günlük bir geziydi! Pisa tam olarak neredeydi? Freja'nın toplanmış valizinin üzerinde İtalya seyahat rehberi vardı. Bologna, İtalya'nın uyluğunun ortasındaydı ama Pisa... Toskanya'da mıydı? Sadece yanlış şehirde değil, aynı zamanda yanlış kıyıdaydım da.

Pisa fotoğraflarına baktım. Albie, Arno Irmağı'ndaki uzun yolculukta asık suratlı ve sıkılmış görünüyordu. Başını tuhaf bir ifadeyle gitar kılıfına yaslamıştı. *Albie depresyonda. oradan oraya dolaş dur. bazen seyahat etmek zor dostlar. kolumuzu kaldıracak halimiz yok. kafamızı koyabileceğimiz bir yer lazım bize.* O zaman Reading'e geri gel aptal oğlan! Bir sonraki fotoğraf gece çekilmişti. Albie bir İtalyan polisiyle tartışıyordu; yüzünde alaycı bir ifadeyle yakalanmıştı. Memurun gözleri ise kepinin altında gölgede kalıyordu. "O adam polis Albie!" diye bağırmak istiyordum. "Polisle tartışma!" Kat'in konu hakkında tek söyleyebildiği, *faşistler bizi dağıttı* olmuştu. Bir sonraki fotoğrafta ne gelecekti? Albie'nin cop darbesiyle kanayan yaraları mı? Hayır, Kat su şişesinin kapağından su içen bir sokak kedisini çekmişti. *İyi geceler kedicik,* yazıyordu başlıkta. *Yarın Siena!*

Yarın. Yani bugün, bu sabah Siena'da olacaklardı. Şu anda saat dördü sekiz geçiyordu. Pantolonumu koluma alıp korkunç ayak-

kabılarım elimde sallanırken parmak uçlarıma basa basa kapıya yöneldim.

125. freja kristensen'a kapısının altından gönderilen mektup

Sevgili Freja,

Galiba buna Fransız kalkışı deniyor, yani vedalaşmadan ayrılmak. Bu tabiri de biliyor musun acaba? Diğer bütün tabirleri biliyordun çünkü. Bu hareketim fazla abartılı geliyor biliyorum. Muhtemelen biraz da kaba ama umarım alınmazsın. Orada uyurken öyle huzurlu görünüyordun ki seni uyandırmak istemedim.

Böyle aceleyle ayrılmamın sebebi şu: Oğlumun nerede olduğu hakkında biz dedektiflerin "taze ipucu" dediği bir bilgi edindim ve öğleden önce İtalya'nın diğer kıyısına geçmem gerekiyor. Zamanında varabilecek miyim yoksa bu yolculuk nafile mi olacak bilmiyorum ama denemek zorunda hissediyorum kendimi. Sen de evlat sahibi olduğun için anlayacağını umuyorum.

Seni uyandırmama sebeplerimden biri de ne söyleyeceğimden emin olmamam ve bu erken saatte bile düşüncelerimi kâğıt üzerinde daha iyi aktarma şansım olduğunu hissetmemdi. Bu sayfanın başına bir telefon numarası ya da adres bırakmayı çok düşündüm ama ne amaçla? Dün geceki sohbetimizden çok keyif aldım fakat bu sohbet aynı zamanda bana en başından neden burada olduğumu ve üzerimde taşıdığım bazı sözleri ve yükümlülükleri hatırlatmaya yaradı.

Yani tekrar görüşmemiz olası görünmese de bu katiyen sana olan duygularımın sıcaklığını ya da minnetimi yansıtmıyor. Sen

muhteşem iletişim kabiliyetine sahip, son dere ilginç, zeki ve sevecen bir kadınsın. Kadere ya da talihe pek inanmasam da seyahatimin zor bir anında sana rastladığım için son derece şanslıydım. Ayrıca son derece güzel bir arkadaşlığın var ve şunu da ekleyebilirim ki anneanne ol ya da olma son derece çekici bir kadınsın! Bir yanım seninle Floransa'ya, Roma'ya ve Napoli'ye gelmekten keyif alırdı ama ne yazık ki bu mümkün değil.

Umarım tatilinin geri kalanı güzel geçer ve ileride kendi başına ya da yeni biriyle mutluluğu bulur, güzel çocuklarınla ve torunlarınla hayatın tadını çıkarmaya devam edersin. Ben kendi adıma, birbirimize eşlik ettiğimiz günü hep hatırlayacağım. Seni hep sevgiyle ve büyük bir minnetle anacağım. Ve korkarım biraz da pişmanlıkla...

Her şey gönlünce olsun,

Douglas Petersen

126. şafak vakti yola koyulma

Güneş doğarken şehir terk edilmiş gibiydi. Sessiz sokaklarda ve meydanlarda aceleyle, Strada Nuova'ya kadar tek bir canlıya bile rastlamadan yürüdüm. Burada mesaisi erken başlayan ofis temizlikçileri, otel çalışanları ve garsonlar gül rengi ışığa, etrafın güzelliğine alışmış, başları eğik, takılıyorlardı. Tek düşüncem şehirden ayrılmaktı.

Floransa'ya giden ilk treni, kalkmasına üç dakika kala yakaladım; bu yolculuğun olmazsa olmazı iki duble espressoyla elimi haşladım, yanında da bir paket cips kadar yağlı bir çörek aldım. Elimi küçücük ve anında dağılan bir peçeteyle sildim ve sonra şaşırtıcı gün ışığına çıktık. Tren, Venedik'i göbekten anakaraya

bağlayan geçit boyunca ihtiyatla ilerliyordu. Solumda çok tuhaf bir görüntü vardı: arabalar.

Venedik'in anakaradaki varoş kesimleri derme saçma ve sıkıcıydı. Ben de saatimi iki saat sonraya kurup uyuma ümidiyle gözlerimi kapattım. Ama düşünmeden içtiğim dört espresso bu hevesime son vermişti ve Freja'ya yazdığım nottaki sözcükler kafamda dönüp duruyordu. Şimdi uyanacak, kapının yanındaki mektubu bulup okuduktan sonra ne hissedecekti? Utanç? Pişmanlık? Kızgınlık? Benim olayları yanlış yorumlamam karşısında hayret? Mektubu gezi rehberinin arasına yerleştirirken yüzünde acı, bilgelik dolu bir tebessüm mü olacaktı yoksa ustalıkla ortadan ikiye mi yırtacaktı? Belki de ne olursa olsun yüz yüze veda etmeliydim. Aklımda bir düşünce belirdi.

Albie'nin aksine, bugün Freja'nın nerede olacağını biliyordum. İki saat içinde tam da bu trende oturmuş, benim yaptığım gibi camdan dışarıya, güneşte kavrulan banliyö bahçelerine, sanayi bölgelerine ve birbirinin aynısı olan ofis bloklarına bakarak o ikinci şişe şarap için pişmanlık duyacaktı ve pekâlâ Floransa istasyonunda, belki de elimde küçük bir çiçekle onu bekliyor olabilirdim. Bir iki laf edip, e-mail adreslerimizi alır, "arkadaş olarak görüşelim" derdik ve yine öğleden sonra Siena'da olabilirdim.

Ya da daha olağandışı bir ihtimalle araştırmamdan tamamen vazgeçip gittiği yere kadar onunla kalabilirdim. Telefonumu trenin camından lagüne fırlatıp Albie'yi kendi haline bırakır, karımın da canının istediğini yapmasına müsaade ederdim. Her zaman içinden geldiği gibi, tutkularına göre davranan Connie olmamış mıydı? Bunca yıllık ihtiyattan ve güvenilirlikten sonra artık ben de son bir kez, bencilce kafama eseni yapmayı hak etmemiş miydim?

Ama anı yaşamakta şöyle bir sorun var; o an gelip geçiyor. Dürtüler ve kafana eseni yapma isteği uzun vadeli planları, sorum-

lulukları ve yükümlülükleri, ödenecek borçları, yerine getirilmesi gereken vaatleri hesaba katmıyor. Ben de önem verdiğim insanları uzun süre gözden kaçırmıştım ve şimdi dikkatimi bir kez daha elimdeki göreve, oğlumu kurtarıp karımı geri kazanmaya vermem çok önemliydi.

Bu yüzden de Freja Kristensen'i unutup yolculuğuma devam etmeye karar verdim.

altıncı bölüm

TOSKANA

Richard birden babasını, oğlu için büyük planlarla dolu, genç bir adam olarak gördü ve hiç dizleri üzerinde oğlunu oynatıp oynatmadığını, bunu yapmak için işten eve koşup koşmadığını, bu şiddetli korumacılığı daha önce hissedip hissetmediğini merak etti.

Richard'ın aklına gelen en tuhaf fikirlerden biriydi bu ve onu rahatsız etmişti.

Elizabeth Taylor, *The Soul of Kindness*

127. tam otuz altı dakikada floransa

Otuz altı dakika. Rönensans'ın incisini görerek yine güvenli bir şekilde Siena'ya aktarma yapmak için ayırdığım süre bu kadardı. Zor işti, farkındaydım ama aynı zamanda eğlenceli de olacaktı ve Venedik'i, önceki geceyi aklımdan çıkarmak için bir fırsattı. Bu yüzden trenden atladım ve çantamı, doğrusu kulağa biraz uyduruk İtalyanca gibi gelen *deposito bagagli*'ye, yani emanete verdim. Telefonumun alarmını kurdum ve istasyon meydanını saran petrol dumanının içinde hızlı adımlarla yürüyerek antik turist mağazalarını ve yiyecek satan büfeleri, tekinsiz görünen hostelleri, birkaç eczaneyi ve döviz bürosunu geçtim. Uluslararası nakit çekim kartlarının olduğu bu çağda döviz bürosuna hâlâ kimin ihtiyacı oluyordu acaba? Neyse, sokağın sonunda meşhur Duomo Kilisesi'nin küçük bir kısmını görür gibi oldum. Uzaktan bile böyle büyük ve karışık görülmesi beni hayrete düşürmüştü ama vakit yoktu, çoktan sekiz dakika geçmişti. Bu yüzden bir gözüm turist haritasındayken hızlı adımlarla sağa döndüm, telefon dükkânları ile güzelim kemerler altında ucuz deri mallar satılan tezgâhları geçtim ve zikzaklar çizerek büyük bir meydana geldim. Haritama göre burası Piazza della Signoria'ydı. Çocukların karton kutudan yapacağı türde, kale gibi bir çeşme bütün meydana hâkimdi. Sağ tarafta dağılmış bir satranç oyununun taşlarını andıran kocaman bir heykeller kümesi vardı: tanrılar, aslanlar, ejderhalar, kılıçlarını kaldırmış ve başları gövdelerinden ayrılmış savaşçılar, silah arkadaşının kollarında hesapsızca ölen başka bir çıplak asker, çığlık atan kadınlar, ata binmiş bir adamı coplayan çıplak, psikopat bir

adam ve tüm bu sürreal, abartılı şiddeti ince bir nefretle tepeden izleyen Michelangelo'nun *Davut* heykeli. Artık on beş dakika geride kalmıştı ve gezi rehberime göre bu heykel sadece özgün eserin bir kopyasıydı. Ellerin orantısız boyutunu fark edip Uffizi Galerisi'ne doğru yürüdüm.

Henüz saat sabahın onu bile değildi ve kemer altında şimdiden ellerindeki otel haritalarını sallayarak serinlemeye çalışan koca bir turist kuyruğu uzanıyordu. Özgürlük Heykeli'nin ve bir Mısır firavununun mini kopyaları da anlamsız bir şekilde Giotto'nun, Donatello'nun ve Pisano'nun mermer heykellerinin altındaki kasalarda duruyordu. On dokuz dakika geçmişti ve şimdi karşımda, bezgin insan kuyruğunu eğlendirmek için kâğıt hamurundan yapılmış bir istiridyenin üzerinde dengede durmuş, üzerinde tek parça pembe bir streç giysi olan uzun, sarı peruklu bir kadın vardı. Asıl olay ise insanı tahrik edercesine başımızın üzerindeki zarif galerilerde, Uccello, Caravaggio ve da Vinci eserlerinin yanında asılı duran Tiziano'ın ünlü *Urbino Venüsü* ve Rembrandt'ın üç (evet tam üç) adet otoportresiydi. Connie öğrenciyken buraya, Uffizi'ye gelmişti ve özlemle tekrar gitmek istediğinden bahsediyordu. *Küçük bir cevher,* derdi gayet tarz ve güzel bir edayla. Ben de akıllı bir gezgin gibi biletleri önceden ayırtmıştım ve şu anda kronometre on dokuz dakikayı gösterirken, eğer bugün öğleden sonra Albie'yle buluşmam beklediğim gibi geçerse hâlâ rezervasyon yapabileceğimiz aklıma geldi. Belki de oğlumla Toskana'nın yamaçlarında gezer, sonra da tam burada Connie'yle buluşurduk. Benim kadar kurnaz ve öngörülü olmayan turist kalabalığının yanından hızla geçerken, "Bence buranın adı *KuyruklU-ffizi* olmalı!" diye espri yapabilirdim örneğin. "Biletleri önceden ayırmışsın, harika fikir baba!" derdi Albie de. Ve bir kez daha *Primavera*'nın önünde dururken Connie elimi tutardı. "Teşekkürler Douglas!" derdi ve tüm gayretimin karşılığını almış olurdum.

Fakat hayal kurmanın sırası değildi, çoktan yirmi dakika geçmişti. Floransa'nın en meşhur köprüsü Ponte Vecchio'yu görme umuduyla hızlı adımlarla nehre doğru yürüdüm ama telefonumun alarmı çalmaya başlamıştı. İstasyona dönmek için on dört dakikam vardı ve şu an için sadece Uffizi'deki turist kuyruğunu, büyük Duomo'nın küçük bir bölümünü, *Davut* heykelinin kopyasını ve canlı bir *Venüs* heykelini görmekle yetinmek zorundaydım. Yirmi iki dakikada gördüğüm Floransa, benim için tabaklanmış deri çantadaki Botticelli magnetinden ibaretti ama olsun, ailece geri döneceğimize inanıyordum. Geldiğim yoldan geri döndüm. Yirmi dokuz dakika sonra istasyon yeniden görünmüştü. Nefes nefese, uykusuz ve ter içinde, acı kahve yerine alkol alarak Siena treninde dinlenmek için durmaya karar verdim. Artırmayı başardığım üç dakikanın rahatlığıyla 1010 numaralı kompartımandaki koltuğuma kuruldum. Tren anonsunu dinledim. Montelupo-Capraia, Empoli, Castelfiorentino, San Gimignano... Yer adları bile ilginçti. Saat 11.38'de, Albie'nin yataktan kalkma vaktine yakın bir zamanda Siena'da olacaktım. Gözlerimi kapatıp koltuğumu sonuna kadar yatırdım (işte Avrupa katarının keyfi) ve ağırlaşan gözkapaklarımla, şehrin kenar mahallerinin geride kalmasını izledim. Ve tam o anda irkilerek bütün eşyamı Santa Maria Novella istasyonunun emanet bagaj bölümünde unuttuğumu fark ettim.

128. siena treni

Değiştirecek ne giysim ne de ayakkabım vardı. Cebimdeki birkaç kâğıt ve madeni para (yirmi üç avro seksen sent) hariç param da yoktu. Ne pasaport, ne gezi rehberi, ne diş fırçası ne de jilet, tablet bilgisayar ya da şarj aleti. Telefonum yanımdaydı tabii ki ama dün gece odamda uyumadığım için şarjım yüzde 18'i gösteriyordu ve

birdenbire Connie'nin gönderdiği mesajların hepsi dolu gibi, bir anda bastırarak gelmeye başlamıştı:

neredensin? neden yüzüme kapattın?

sesin tuhaf geliyordu, seni merak ediyorum D. ara beni lütfen

Kızgın değilim, endişeliyim. Önce Yumurta şimdi de sen...

Seni bulmaya geliyorum. lütfen nerede olduğunu söyle. güvende olduğunu söyle.

lütfen güvende ve iyi olduğunu haber ver.

Yanıt tuşuna bastım ama sonra tereddüt ettim. Artık iyi olduğumdan emin değildim.

129. ağzına kadar dolu bir bardak

Anlaşılacağı üzere, doğum tarihine kadar geçen aylar endişe doluydu. Connie sağlığı ve yapabilecekleri konusunda her türlü mantıksız korkuya açıktı. Onu bu sefer her şeyin yolunda gideceğine inandırmak için elimden geleni yaptım. Connie kararlı, güçlü, becerikli, cesurdu; bunu kim ondan daha iyi yapabilirdi ki? Fakat kendimize olan güvenimiz ve rahatlığımız daha önce gaddarca ortada bırakılmıştı bu yüzden de paranoya derecesinde dikkatliydik. Vitaminler, yağlar, tonikler, organik beslenme, meditasyon, yoga, artık hepsi oyuna katılmıştı. Elbette çoğu boş uğraşlardı. Tüm bunlar geçen sefer bir yerde yanlış yaptığımız şeklinde saçma bir inanca dayanıyordu ama yine de Connie'nin içini rahatlatıyordu, bu yüzden sesimi çıkarmıyordum. Yine de ilk hamilelikteki şamatalı, eğlenceli halimiz pek yoktu. Otuz altı hafta boyunca tek bir damlasını bile dökmemeye çalışarak ağzına kadar dolu bir su

bardağı taşıdığınızı düşünün. İhtiyat, özen, zoraki ve kırılgan bir dinginlik. Ve biraz da hüzün...

Ama doğum olayının o şok edici, ter ve kan dolu karmaşasında üzgün ya da sakin kalmak güçtü. İlk sancılar gecenin ikisinde başladı. Bu, Albie'nin ilk kez o saatte uyandırışıydı ama sonuncu olmayacaktı. Doğumhaneye koştururken Connie, "Bana her şeyin yolunda gideceğini söyle," demişti tırnaklarını avucuma batırarak. "Elbette öyle olacak," demiştim. Başka ne diyebilirdim ki?

Her şey yolunda gitmişti; bu sefer öyleydi. Çünkü bir felaket daha olması çok zalimce olurdu. Albie'nin doğumu rahat olmuştu, neredeyse biz daha neler olduğunu anlamadan bitmişti (Connie'nin bu konudaki görüşü farklı olabilir tabii). Sabah dokuzda bir oğlan babasıydım ve tabii ki o da çok güzel bir bebekti. Yüzü mosmor ve tuhaf, yapış yapış maddeyle kaplıyken bile çok tatlıydı. Yüz hatları belirgindi ve annesinin kopkoyu saçlarını almıştı. Cildinin ürkütücü kızarıklığı geçip yüz hatları yatışınca ve meraklı gözlerini açınca da yeni bir sözcük kendini göstermişti: yakışıklı. Ablası ne kadar güzelse o kadar yakışıklı bir oğlan... Connie uyurken yatağının başucundaki sandalyede oturup bütün sabah onu kucağımda tuttum. Kış güneşi yüzüne vuruyordu; Tanrım, onu ne kadar da sevmiştim! Babam da beni böyle kucağına almış mıydı? Hayır, o muhtemelen bekleme odasına dergi okuyup sigara içmeye teşvik edilen nesildendi. Bebek onlara sadece doğumun karmaşası geçip tüm kan temizlendikten sonra sunuluyordu. Kardeşimin hastaneden eve getirilişini hatırlayacak yaştaydım. Babamın onu tutarkenki tuhaflığını, ne kadar isteksiz göründüğünü, sigarasını bir elinden diğerine almasını ve onu hemen başka bir kucağa vermeye ne kadar istekli göründüğü de. Onun tıpçı olduğunu, etle ve kanla rahatlıkla uğraştığını düşünmek de olağandışı geliyordu; özellikle kendi canından olan biri için. Ama karar vermiştim, ben öyle olmayacaktım.

Oğlumun (Aman Tanrım "benim oğlum", benim bir oğlum vardı!) yanında rahat ve doğal davranacaktım. Çok iyi arkadaş olacaktık.

Onu evhamlı bir özenle, gerçekten pamuklara sarıp sarmalayarak eve götürdük. Bir zamanlar acımızı paylaşmaya gelen ziyaretçiler şimdi kutlamak için geliyordu. Biz de bir parça teselli havası taşıyan kartları, hediyeleri, tebrikleri içtenlikle kabul ediyorduk. Geceleri ağlamasını yorgun bir rahatlamayla dinliyorduk. Connie'nin annesi yardım etmek için bize taşınmıştı. Kardeşim de sürekli bizdeydi. Agucuk gugucuk sesler çıkarıp berbat küçük yelekler örüyordu. Bense yapmam gerekenleri yapıyor, çaydanlığı ocakta sürekli sıcak tutuyor, etrafı topluyor, temizlik ve alışveriş yapıyor, bir kez daha elinden her iş gelen kâhya karakterine bürünerek, gece kalkma sırası bana geldiğinde Albie'yi kucağıma alıp kulağımın dibinde yankılanan çığlıklarını dinliyordum. Kendime talimatlar verdim: *Her zaman olumlu, istekli, şefkatli ve sevgi dolu kal. Gözün üzerlerinde olsun ve ikisinin de kılına zarar gelmemesini sağla...*

130. şefkatli meslekler

Albie yeterince gürbüzleşince hız limitinin altında seyrederek babamın, annemin ölümünden sonra taşındığı küçük daireye gittik. Babam taşındığında gayet hoş bir yer olan bu daire şimdi karanlık ve fazlasıyla kasvetliydi. Kül tablası gibi kokuyordu ve buzdolabında hiçbir şey yoktu. Kutular açılmamış, resimler henüz asılmamıştı ve gelecek için bir yuva olmaktan ziyade, geçmiş hayata dair bir depoymuş gibi geliyordu. Ameliyatı yüzünden erken emekli olan babam gündüzleri korku romanları okuyarak veya öğleden sonraları eski siyah beyaz filmleri izleyerek vakit geçiriyor, hayatını hazır kahve ve sigarayla, ara sıra da birkaç tabak omlet, konserve fasulye ve hazır çorbayla sürdürüyordu. Pratisyen hekim olarak

davranışlarıyla insanlara örnek olmak yerine her zaman talimatlarıyla yol göstermişti.

Hiçbir zaman özellikle dinç bir adam olmamıştı ama şimdi kapıyı açar açmaz, yalnız başına yaşamayı pek beceremediği belli oluyordu. Dişleri sararmıştı, cildi ise solgundu ve tıraşı gelmişti. Yanaklarından, kulaklarından ve burnunun ucundan fırça gibi kıllar çıkmıştı. Hayatımda ilk kez babamdan daha uzun boylu olduğumu fark etmiştim. Elbette torununa gülümseyip onu sevdi. Albie'nin tırnakları, saçları ve gözleri hakkında yorumlar yaptı. "Sana benziyor Connie, çok şükür!" deyip güldü ama rahat değildi. Torununu sanki ağırlığını tartar gibi tutuyordu. Sonra onu bize geri verdi ve işte yine aynı şey karşımızdaydı: ihtiyat ve rahatsızlık hissi.

Ama babamın şefkat gerektiren bir meslek için uygun olmadığı her daim belliydi. Pratisyen hekim olarak çalışırken en ciddi olanlar hariç bütün hastalıkları bakımsızlık ya da ihmal belirtisi olarak görme eğilimindeydi ve bana kalırsa hastalarının çoğunu korkutarak iyileştirmişti. Hatırlıyorum da bir keresinde, ailece Anglesey'e tatile gittiğimizde kaval kemiğimi oluklu bir demir parçasına çarpıp sıyırmıştım. Aşağıya bakıp da kanamaya başlamadan önceki o anda, orada mumlu kâğıt gibi bembeyaz sallanan deriyi görmüştüm. Babamın ise bunu görünce sanki aile arabasının boyasını çizmişim gibi iç geçirdiğini hatırlıyorum. Kazara olmasının bir önemi yoktu. Eğer oyun oynamasaydım başıma böyle bir şey gelmezdi. Anlayış göstermeyi, hastalarına antibiyotik yazdığı zamanki gönülsüzlükle yapardı.

Ben de kendimi haksızlığa uğramış gibi hissetmezdim. Babam tam olarak babaların olmasını beklediğim gibiydi. Becerikli, kendinden emin ve biraz içine kapanık bir meslek adamı. Ama ailesiyle ilgili yükümlülükler konusunda ciddi. Babaların uzay gemisi kaptanları gibi kendi özel koltukları olurdu. Orada oturup emirler verir, ayaklarına gelen çayı alıp gelen haberlere ters düşme

korkusu olmadan bağırıp çağırırlardı. Televizyonun, telefonun ve termostatın kumandası babalarda olurdu. Yemek saatlerine, yatma saatlerine ve tatillere onlar karar verirdi. Anarko-sosyalist bir cumhuriyette yetişen Connie ve ailesi birbirlerine müzik ve siyaset, cinsellik ve hazmetme gibi konularda bağırıp çağırıyorlardı ama ben kendi babamla hiçbir zaman samimi bir deneyim ya da sohbet yaşayamamıştım ve yaşamak istediğimden de tam olarak emin değilim. Babam bana sürgülü hesap cetvelini kullanmayı ve bisiklet şambriyeli değiştirmeyi öğretmişti ama artık bana sarılma ihtimali aniden step dansı yapmaya başlama ihtimalinden daha fazla değildi.

O gün babamla uzun ve rahatsız edici bir öğleden sonra geçirmiştik. Kurduğumuz aileden öyle büyük bir gurur duyuyordum ki! *Bak,* demek istiyordum. *Bak, bu şahane kadını buldum ya da o beni buldu. Bazı şeyler yaşadık, korkunç şeyler. Ama işte tam burada, senin kanepende el ele tutuşuyoruz. Oğlumu kucaklamama, bezini kendimden emin, rahat bir tavırla değiştirmeme bak! Yanlış anlama, sana yürekten minnettarım. Ama senin gibi değilim.*

Ah! Yeni anne babaların o kendini beğenmişliği ve kendilerinden pek hoşnut halleri! Bak bize, ne kadar iyiyiz! Dur da sana nasıl yapıldığını gösterelim! Eminim benim annemle babam da kendi anne babalarına benzer dersleri öğretmek istemişlerdir. Ve onlar da kendininkilere... Tarih böyle böyle geriye ve ileriye gidiyordur. Eminim ki Albie bir gün kendine göre bazı puanlar belirleyip bizim, yani benim nerede yanlış yaptığımı gösteren notlar vermek isteyecek. Ama belki de her neslin kendi anne-babalarından daha iyi bildiklerini zannetmeleri bir yanılsama. Eğer doğru olsaydı, o zaman ebeveynlik bilgisi zamanla bilgisayar çiplerinin işlemci gücü gibi artar, nesilden nesile gelişirdi ve şimdi açık sözlülük ve anlayış dolu bir ütopyada yaşıyor olurduk.

O akşam babama, "Eh, en iyisi biz artık gidelim," dedim ve o geceyi kolilerle tıkış tıkış, tepede tek bir çıplak ampul olan boş

odada geçirme teklifini reddettim. "Kaloriferi açarım," dedi bizi ikna etmek için. "Yok, yolumuz uzun," dedim, hepimizin öyle olmadığını bilmesine rağmen. Belki de bunu vicdanımı rahatlatmak için uyduruyorum ama bana babam rahatlamış gibi geldi ve daha biz kalkmadan tekrar haberleri izlemeye koyuldu. *Hoşça kal baba! Güle güle! Albie, dedeye el salla! Hoşça kal, yakında görüşürüz!*

Babam altı hafta sonra öldü. Elbette ölümden sonra yaşama inanmıyorum. Hele ki o gazete karikatüründe tasvir edilene. Ama eğer babam bir bulutun üzerinden aşağıya, Siena trenine bakıyorsa sanırım o çok sevdiği eski laflarından birini söylemeye hakkı olabilir:

Gördün mü? Gördün mü? O kadar da çok bilmiyormuşsun demek ki!

131. tartarik asit

Kendimi çok kötü hissediyordum.

Sadece eşyalarımı kaybettiğim için değil (sonuçta eşyalarım son derece güvendeydi ve geri almak mümkündü) ama giderek kontrolümü kaybettiğim için... Connie'yle konuşmayalı bir hayli zaman geçmişti. Sesini duymayı özlemiştim ama kendi sesime güvenemiyordum. Siena'nın bir tür dönüm noktası olacağından emindim. Verecek güzel haberlerim olduğunda konuşacaktım onunla. Peki ya güzel haber olmazsa? O zaman eve nasıl dönecektim?

Empoli'de masama çizgili yelek giydirilmiş küçük bir oğlan çocuğu oturdu. Üç yaşlarında olmalıydı. Tombul ve neşeli insanlar olan büyükannesi ve büyükbabasıyla seyahat ediyordu. Oğlan küçük bir şeker kutusunun içindekileri yere serip düzenlerken gururla gülümseyerek onu izliyorlardı. On iki yapay renklendiricili şeker: dördü kırmızı, sekizi mavi. Üzerlerine dilin üzerinde fışır fışır ses çıkarmasını sağlayan tartarik asit serpilmiş. Çocuk şekerleri saydı,

sonra bir daha saydı. İki satıra ve iki sütuna ayırdı. Sonra dörde üç, ikiye altı. Oyunun (görünüşe göre okulda matematik dersi görmeye başlar başlamaz kaybolan) o doğal keyfi yüzünden okunuyordu. Parmaklarının ucunu yaladı, kopan tatlı ve sert bir şeker parçasına parmağıyla hafifçe dokundu. İlk önce hangisini yiyeceğini seçerken bizlere şahane bir gösteri sunuyordu. Açık açık çocuğu izliyordum. Hatta belki günümüz ve içinde yaşadığımız çağ için biraz fazla açık bir şekilde. Çocuk da aslında gösteri sunduğunun farkındaydı. Nihayet kırmızı şekerde karar kıldığında şekeri ağzına atıp mayhoş tadı yüzünden dudaklarını büzüştürdü. Güldüm, ikimiz birlikte güldük. Büyükannesi ve büyükbabası da başlarını sallayıp gülümsediler.

Çocuk bana İtalyanca cıvıl cıvıl bir şeyler söyledi. İtalyanca bilmediğimi yine İtalyanca söyleyip, "*Inglese*," diye cevap verdim. "*No parlo Italiano.*" Ve çocuk sanki anlamış gibi başını sallayıp mavi bir şekeri, kolunu sonuna kadar uzatarak bana doğru itti. Bu hareket o kadar cömert ve o kadar tanıdıktı ki içimden, *aman Tanrım, bu Albie,* diye düşündüm. *Albie de tıpkı böyleydi.*

132. "kayıt" düğmesi

Albie küçükken gerçekten çok sevimli bir oğlandı. Mizah dergilerindeki çocuklar gibi iyi huylu bir afacanlıkla doluydu. Zor günler olmuştu elbette, özellikle de ilk aylarda. Krup![36] Albie, doğanın ebeveynleri dehşete düşürmek için özel olarak tasarladığı bir hastalık olan krup hastalığına yakalanmıştı ve neden olduğu bilinmeyen kızarıklıklar ya da açıklanamayan ağlamalar yüzünden daha çok panik yaşanacaktı. Sinirlerimiz uykusuzluktan yay gibi gergindi. Ama tüm bunları memnuniyetle ve ara sıra soğukkanlılığımızı

36 Bebeklerde ve çocuklarda görülen bronşit benzeri bir tür solunum yolu hastalığı. (ç. n.)

yitirerek çektik çünkü hayatımızda bu karmaşayı biz istememiş miydik? Yarı pişmanlıkla ve biraz nefes alacak olmanın verdiği yarı minnetle tekrar çalışmaya başlamıştım. Sonra eve gelip onu yıkamak ve beslemek için üzerime düşeni yapıyordum. Böylece günler, haftalar, aylar geçti...

Bu aralarda bir yerlerde Albie ilk anılarını kazanmaya başlamış olmalı. En azından ben öyle umuyorum çünkü çoğu zaman inanılmaz derecede iyi iş çıkarmış bir anne ve baba tarafından, daha çok tapılan ve üstüne titrenen başka bir çocuk olduğunu düşünmek zor. Çocuğunun hatıralarını kontrol edememek insanı hayal kırıklığına uğratıyor. Kendi annem ve babamın da bize pikniklerle ve çocuk havuzlarıyla dolu güneşli günler vermek için ellerinden geleni yaptıklarını biliyorum ama benim hatırladıklarım reklam müzikleri, kaloriferlerin üzerinde ıslak çoraplar, saçma sapan televizyon müzikleri, ziyan olan yemeklerle ilgili tartışmalardı. Kendi oğlumlayken kesin olarak "bunu hatırla" dediğim zamanlar olmuştu: Albie'nin yazın uzayan çayırlarda düşe kalka yürümesi, kışın bir pazar günü üçümüzün yatakta tembellik etmesi ya da aptal bir şarkı eşliğinde mutfakta dans edişimiz... Keşke "kayıt" düğmesine basmanın bir yolu olsaydı çünkü üçümüz çoğu zaman birlikte gayet iyiydik. Sonunda bir aile olmuştuk.

133. koşulsuz sevginin bilimsel temeli

Bir gece üçümüz birlikte banyo yapıyorduk; eskiden bu gibi şeyleri yaptığımız zamanlardaydı. Albie annesinin bacakları arasına uzanmış, başını karnına yaslamıştı. Bense şöyle bir gözlemde bulunmuştum: Her ne kadar hepimiz başkalarının hayatlarına, kariyerlerine, eşlerine gıpta etsek de (ben kimsenin eşine gıpta etmemiştim ama başkalarının benim eşime gıpta ettiğini tecrübelerimden biliyordum) başkasının çocuğunu kendi çocuğumuza tercih etmek son

derece nadir yaşanacak bir durumdu. Hatta duyulmamış bir şeydi ve kesinlikle bir tabuydu. Herkes kendi çocuğunun pek hoş olduğunu düşünüyor ama bütün çocuklar o kadar da hoş değil. O halde neden anne babalar bundan etkilenmiyor? Bu kesin ve sarsılmaz anlaşmanın sebebi nedir? Nörolojik, sosyolojik ya da genetik mi? Belki de bir tür hayatta kalma mekanizması gibi, türlerin yayılması için istemsiz olarak kendi çocuğumuzu diğerlerinden daha çok sevmeye programlanmışızdır, diye tahminde bulunmuştum.

Connie kaşlarını çattı. "Yani diyorsun ki çocuğuna duyduğun sevgi gerçek değil, sadece bilim."

"Kesinlikte hayır. Sevgim gerçek *çünkü* bilime dayalı! Arkadaşların ya da sevgililerin ve hatta kardeşlerin için hissettiklerin, onların davranışlarına bağlıdır ve koşulludur. Ama çocukların için bunun bir önemi yok. Ne yaparlarsa yapsınlar, fark etmez. Çocukları yaramaz olan insanlar onları daha az sevmiyorlar, değil mi?"

"Hayır, onlara yaramaz olmamayı öğretiyorlar."

"İşte aradaki fark da bu. Onlara sahip çıkıyorlar ve başarılı olamasalar bile, çocuklar yaramaz kalsa bile, yine de onlar için canlarını verirler."

"Albie yaramaz değil."

"Hayır, o çok tatlı. Ama herkes kendi çocuğunun çok tatlı olduğunu düşünüyor. Öyle olmasalar bile."

"Ve böyle düşünmemeliler mi?"

"Tabii ki düşünmeliler! Ama insanların *koşulsuz sevgi* derken kastettikleri şey bu."

"Belli ki sen bunun kötü bir şey olduğunu düşünüyorsun?"

"Hayır..."

"Ya da bir tür yanılsama olduğunu, *davranışsal bir içgüdü* olduğunu."

"Hayır, ben sadece... sesli düşünüyorum."

İkimiz de bir süre sustuk. Küvetteki su soğumaya başlamıştı ama çıkmak sanki bir noktayı kabullenmek gibi gelecekti.

"Albie'nin önünde ne kadar saçma şeyler söylüyorsun!"

Güldüm. "Daha on sekiz aylık! Anlamaz ki."

"Bunu da sen daha iyi bilirsin herhalde."

"Sadece sesli düşünüyordum, hepsi bu!"

Connie, Albie'yi kucağına alıp birden kalktı ve küvetten çıkarken, "Ünlü çocuk psikoloğusun ya!" dedi.

"Sesli düşünüyordum! Sadece teoriydi."

"Bana *teori* lazım değil Douglas," dedi Albie'yi havluya sarıp kucakladığı gibi götürerek. Karım her zaman son sözü söyleyip çıkma konusunda yetenekli olmuştur. Bir süre banyoda tek başıma kaldım. Suyun daha da ılıdığını hissediyordum. *Connie yorgun,* diye düşündüm. *Önemli bir şey değil.* Ve elbette ki bu tartışma ben hariç herkes tarafından o anda unutulmuştu.

En azından ben *onun* unuttuğunu varsayıyorum.

134. lego hadisesi

Ama en başından beri Connie'nin her şeyde daha iyi olduğuna hiç şüphe yoktu; çok daha yetkin, nazik ve sabırlıydı, o sıkıcı, eski oyun parkında hiç sıkılmıyor, gazeteye uzanmıyor, kaydıraktaki yirminci, yirmi birinci, yirmi ikinci turu mutlulukla izliyordu. Salıncak itmekten daha sıkıcı bir şey var mıdır acaba? Yine de görüşüne bakılırsa Connie, Albie'nin harcadığı saatlere, günlere, haftalara, durduk yere ağlamalarına, arkasında bıraktığı yıkım, dökülmüş boya ve ezilmiş havuç izlerine hiç içerlemiyordu (ya da sadece nadiren içerliyordu). Yeni kanepemizde leke bırakan kusmuğu, fayansların arasındaki çatlaklara sinen ve hâlâ moleküler düzeyde

de olsa orada olduğunu düşündüğüm kakayı görünce iğrenmiyor ya da kızmıyordu. Albie büyüdükçe annesine olan düşkünlüğü giderek daha da bariz ve aşırı bir hal aldı. İlk yıllarda bu durum o kadar olağan bir şeydir ki aslında lafını etmeye bile değmez. En gayretli baba bile ne kadar uğraşırsa uğraşsın emzirme yetisine sahip değildir ve babalık bağı daha sonra, kimya setleriyle, model uçaklarla, kamp gezileriyle ve araba kullanma dersleriyle gelişir, değil mi? Albie beni badmintonda yenecekti ben de karşılığında ona limondan pil yapmayı öğretecektim. Bu arada, yakınlaşacağımız gün gelene kadar sabırla beklemekten başka yapılacak pek bir şey yok gibiydi.

Ama giderek Albie'yi kızdırma konusunda özel bir kabiliyetim olduğu anlaşıldı. Oğlum kollarında kıvranıp debelenirken ne yapacağını bilmez halde durup beni rahatlatması için Connie'yi bekliyordum. Connie olmadığı zaman diken üzerindeydik. Bebeklikten emekleme dönemine geçiş bir miktar ufak tefek talihsizlikler içerir ama Connie olmadığı zaman bir şeyler Albie'nin sendeleyip düşmesine neden oluyordu. O kadar ki bugün bile Connie'nin gösterip bana bağlayabileceği bazı yara bere izleri vardır. İşte bu kahve sehpası hadisesinden kalma, bu ağaçtan düşmeden kalma, bu da tavan vantilatörü olayından... Ve daima ama daima, annesi dönünce Albie kollarını ona sarardı çünkü güvende olacağını bilirdi.

İyi niyetli eylemlerimin hepsi ters tepiyor gibiydi; hatta sevgiyle taktığım lakaplar bile tutmuyordu. Connie, Yumurta'yı bulmuştu; Albie'den albümin yani yumurtanın beyazı, yani Yumurta. Adına uygun görünen hoş bir isimdi. Annesinin kalçasına maymun gibi sımsıkı sarıldığını fark edince ben de Maymun'a dikkat çekmeye çalıştım ama olmadı ve bir iki hafta içinde vazgeçtim. Sonra Legolarla ilgili bir hadise yaşanmıştı. O zamandan beri Petersen halk kültürüne bir nevi gösterge olarak geçen bir olaydı bu. Şeyin göstergesi... Ah, ne olduğunu tam olarak bilmiyorum çünkü benim

davranışım bana hep mantıklı gelmişti. Lego oynayarak büyüdüğümü söylemeye gerek yok. Benim zamanımda daha zor ve düz bir oyundu ama yine de benim için gizli saklı bir tarafı vardı. O tatmin edici tık sesi, simetri, düzgün mozaikler... Matematik, mühendislik, tasarım. Üçü bir olup oyun kılığına girmişlerdi. Bu yüzden de Albie'yle birlikte yan yana oturup bir çay tepsisinin önünde naylon poşeti açıp birinci sayfayı çevirip inşa etmeye başlayacağımız günü sabırsızlıkla bekliyordum.

Ama Albie'nin tekniği yoktu işte. En basit talimatları bile takip edemiyor gibiydi. Onun yerine farklı renkteki parçaları rastgele birleştirmekten, parçaları kullanılamayacak hale gelene kadar çiğnemekten, oyun hamuruyla yapıştırmaktan, kaloriferin arkasına düşürmekten, duvara atmaktan zevk alıyordu. Ben onun için bir şey (mesela polis karakolu ya da gelişmiş bir uzay gemisi) yapınca da oyuncağı dakikalar içinde kırıp parçalara ayırıyor, yerine ismi cismi belli olmayan bir şey yapıp kanepenin arkasına atıyordu. Böylece kaç set heba oldu ve son derece güzel bir oyuncak dökümtü olup parça parça elektrik süpürgesinin haznesine gitti.

Bir gece oğluma oyun oynayacağı dayanıklı ve kalıcı bir şey verme isteğiyle harekete geçip o ve Connie yatana kadar bekledim ve kendime koca bir bardak viski doldurdum. Bazı Araldit yapıştırıcıları bir reçel kavanozunun kapağında karıştırıp talimatları önüme serdim ve korsan gemisinin, cüce kalesinin ve ambulansın parçalarını özenle yapıştırdım. Artık bir kutu dolusu pahalı parçacık yerine üç tane muhteşem, dayanıklı oyuncak vardı. Oyuncakları mutfak masasının üzerinde sergileyerek, büyük bir övgü alma beklentisiyle yatmaya gittim.

Ertesi sabah beni uyandıran ağlamalar ve haykırmalar tabii ki hayal kırıklığındandı ve kesinlikle suçuma göre çok orantısızdı. "Ama bak Albie," dedim. "Artık sonsuza kadar dayanacaklar! Artık parçalanmayacaklar!"

"Ama o sonsuza kadar dayanmalarını istemiyor," demişti Connie de gözyaşları içindeki Albie'yi teselli ederek. "Onları parçalamak istiyor, amaç o! İşin yaratıcılığı burada." Yıkımın yaratıcı olabileceği tam da sanatçıların söyleyeceği şeylerden biri gibi geliyordu ama konuyu uzatmadım, tatsız ve hayal kırıklığına uğramış bir halde laboratuvara gitmek için yola çıktım. Artık Lego'nun bizim için pek zevki kalmamıştı. Bu can sıkıcı maddeler dolabın yüksek raflarından birine kaldırıldı ve bu hikâye yıllar sonra akşam yemeğinde bazı şeylerin somut göstergesi olan bir anı olarak kaldı. Tam olarak neyin göstergesiydi? Benim adıma hayal gücü eksikliğinin, yaratıcı olmamanın sanırım. Eğlenceli olmamanın. Ah evet! *Bunu* hatırlıyorlardı.

Neyse, bu hatıra her zaman büyük bir kahkaha koparıyor gibiydi ve bir baba olarak derimi kalınlaştırıp beni harcama pahasına yapılan şakaların kıymetini öğrenmiştim. Kimse hiçbir zaman benim babama gülmeye cesaret edememişti. Sanırım bu da bir çeşit ilerlemeydi.

135. siena

Kesinlikle Siena trenindeki oğlan beni yeterince ilginç bulmuştu ve ineceğim yere geldiğimizde sıkı dost olmuş, birbirimize sürekli baş sallıyor, baş sallıyor ve baş sallıyorduk. Bana teklif ettiği şeker için minnettardım ve memnuniyetle hepsini yiyip bitirebilirdim çünkü kim bilir bir daha ne zaman yemek yiyebilecektim... Ama Siena'ya yaklaşıyorduk. *Ciao, ciao*! Bu iyi, çılgın adama hoşça kal de! Şekerden yapış yapış olmuş minik parmaklarını sıkıp trenden indim ve Toskana'nın amansız öğle sıcağına çıktım.

Şehir merkezine giden servis otobüsü tıklım tıklımdı ve sırt çantaları ile valizlerin arasında hastaneden yeni kaçmış bir deli gibi

özgür ve hafif hafif seyahat ederken halimden ne kadar memnun olduğumun, kendimi nasıl da serbest hissettiğimin farkındaydım. Şimdi orta çağdan kalma bir kapıdan geçmiştik. Ben aceleyle başka bir kapıya doğru ilerlerken arkamda gürültüyle valizler boşaltılıyordu. Derken, hiç beklemeden kendimi dışarıda, kocaman bir meydanın parlak ışıklarının içinde buldum. Tavuskuşunun kuyruğu ya da bir paket İskoç çöreği gibi dokuz ince dilime ayrılmış bir pervane şekli gibi parlıyordu her yer. Evet, her yer kavrulmuş terakota kızılıydı. Çok ama çok etkileyici, aynı zamanda da iç rahatlatıcıydı çünkü Siena duvarlarla çevrili, küçük ve kendi halinde bir şehirdi ve eğer Venedik bir labirent ise burası ayakkabı kutusuydu. Piazza del Campo, tabanında net bir odak noktasıyla, kaçışı olmayan bir yerdi. Büyüteç altındaki karıncalar gibi, Kat ile Albie'nin önümden geçmekten kaçınmaları imkânsız olacaktı. İyimser bir havada, tetikte hareket ederek yokuşun ortasına yakın bir yerde zikzaklı tuğlaların üzerinde kendime bir yer seçip beyzbol şapkamı gözlerimin üzerine indirdim ve derhal uyuyakaldım.

136. kavuşma

Saat üçü biraz geçerken uyandım ve öyle uluorta küfrettim ki turistler dönüp baktılar. Nasıl bu kadar aptal olabilmiştim? Ayağa kalkmaya çalışınca güçlükle ayakta durabildiğimi fark ettim. Yorgunluktan sızıp kaldığımda başım bir tarafa yatmıştı ve yüzümün ve boynumun sağ tarafında güneş yanığı öncesindeki o bildik gerilme hissi vardı. Tökezleyip bir kez daha kızgın tuğlalara oturdum. Üç saat! Bu zaman zarfı içinde yanımdan geçip gittiklerinden neredeyse emin olduğum üç saat! Albie'nin üzerimden, ayyaşın biri gibi burada yığılıp kalan şu adamın üzerinden, atlayarak geçişi tam olarak gözümde canlandı. Kıyafetlerim terden sırılsıklam olduğu halde ağzım kupkuruydu. Tuğlaların vücudumdan kalan nemi çekip emdiği yerde

ıslak bir iz bırakmıştım ve başım kesinlikle güneş çarpmasından zonkluyordu. Su, su içmeliydim... Tekrar ayağa kalkmaya çalıştım ve bir an ayaklarımın üzerinde dinlendikten sonra güçlükle kumula tırmanan Arabistanlı Lawrence gibi, güneşte kavrulan terakota kâsenin kenarlarından yalpalayarak yürümeye başladım.

Meydanın kenarındaki bir büfede, iki şişe su için fahiş bir meblağ ödeyerek bir buçuk şişe suyu bir solukta içip bitirdim ve durup aynalı duvardaki yansımama baktım. Dikine bir çizgi, yüzümün ve boynumun kırmızı yarısını beyaz tarafından ayırıyordu alnımda ise beyzbol şapkasının gölgesi bir ekvator çizgisi oluşturmuştu. Güneş, yüzümde Danimarka bayrağına benzer bir baskı çıkarmıştı. Yüzüme dokundum (cildimin hassasiyeti daha da kötüleşeceğini gösteriyordu) ve hıçkırıklar içinde gözyaşlarına boğulmadan önce gelen türde bir kahkahayla gülerek tekrar kızgın güneşin altına çıktım.

Bayılacak gibiydim, midem bulanıyordu ve aklım başımda değildi. Kazan gibi kaynayan meydana dönmeyi aklımdan bile geçiremezdim ama uzanabileceğim bir otel odası yoktu ve cebimde sadece on iki avro vardı. Beni, cüzdanımın ve pasaportumun şimdiden ceza yemeye başladığı Floransa'ya geri götürmeye bile yetmezdi. Onun yerine ayaklarımı sürüyerek kalabalığın içinde, elimde su şişesiyle, başım dönerken vampir gibi gölgelere sığınarak, mantıksız düşüncelerimle, sokak bir avluya açılana kadar yürüdüm. Duomo'nun süslü, beyaz çizgili cephesi dikine yükseliyordu. Çan kulesinden yükselen ani bir çan sesiyle tüm gözler gökyüzüne çevrildi. Sonra kilise çanlarından daha da yüksek bir sesle, o ilahi sesi, yani Kat Kilgour'un akordeonuyla *Beat It* şarkısını çalışını duydum.

Son akorlara kadar bekledikten sonra öne çıkıp kollarımı ona doladım. "Kat Kilgour!" dedim çatlamış dudaklarımın arasından. "Seni gördüğüme öyle çok sevindim ki!"

"Aman Tanrım, Bay Petersen," dedi biraz irkilerek. "Bok gibi görünüyorsunuz!"

Evet, benim adıma duygusal bir kavuşmaydı ama yine de keşke polis işe karışmamış olsaydı.

137. sweet child of mine[37]

"Gaddarlık" gibi tabirler ortaya atmak hiç istemiyorum. Her şey bir yanlış anlaşılmadan ya da belki onların ve tabii benim adıma aşırı tepkiden ibaretti. Eğer biraz daha aklım başımda olsaydı durumu daha farklı bir şekilde ele alabilirdim. Neyse...

"Kat, başıma neler geldi bilemezsin."

Onu gördüğüme tartışmasız sevinmiştim. Hem de onun beni gördüğüne sevindiğinden çok daha fazla çünkü o şimdiden bir sonraki numarasına, *Sweet Child of Mine* parçasının kendine özgü marş uyarlamasına başlamak üzereydi. Seslendirmesi zor bir parçaydı. Bu yüzden enstrümantal kısmına kadar sabırla bekledikten sonra sordum:

"Kat... Albie'yi görmem lazım. Seninle birlikte mi?"

"Konuşamam Bay P."

"Hayır, tamam ama iyi olduğunu bilmem lazım. Sonra konuşsak?"

"Konuşamam Bay P."

"Ya, Tamam. Tamam. Affedersin, solonu çalıyorsun ama sadece nerede olduğunu bilseydim..."

"Burada değil."

"Ama yakınlarda? Değil mi? Değil mi?" Bir sonraki kıtaya başladı. O an cebimdeki bozuklukları melon şapkasına atmak gayet mantıklı gelmişti. "En azından bana yönü işaret etsen?" Ardından bir beşlik, bir de onluk attım. Son param da böylelikle bitmişti.

37 (İng.) *Tatlı çocuğum benim.* Guns N Roses grubunun ünlü şarkısı. (ç. n.)

Cebimde başka bozukluklar aramaya başladım. "Kat, seni rahat bırakacağım ama o kadar uzun bir yol kat ettim ve..."

Şarkı bitti ama bu sefer de *Riders on the Storm* çalmaya başladı. Eğer buna başladıysa hiç durmayabilirdi.

"Kat, aslında sana çalmayı kesmen için para ödüyorum!" diye bağırdım ve o sırada elimi akordeonun körüğüne koydum ki bu yaptığım aşırıydı, şimdi kabul ediyorum. Tabii ki Kat'in tepkisi de sert olmuştu; şarkıyı yarıda kesip parmağını yüzüme doğrulttu.

"DOKUNMAYIN Bay P! Eğer oğlunuz sizden saklanmak istiyorsa bu sizi ilgilendirmez."

"Şey, aslına bakarsan ilgilendirir..."

"Baskıcı, otoriter bir babayla yaşamanın nasıl bir şey olduğunu çok iyi biliyorum!"

"*Baskıcı mı?* Ben baskıcı değilim."

"...oğlunuza şu anda pek bayıldığım söylenemese de onu asla gammazlamam. Asla!"

"Pek bayılmıyor musun? Neden, tartıştınız mı?"

"Öyle de denebilir sanırım."

"Siz... siz ayrıldınız mı?"

"Evet, ayrıldık! Sevindiğinizi belli etmemeye çalışın bari Bay P!"

"Ne zaman?"

"Dün gece, mutlaka bilmeniz gerekiyorsa!"

"Peki, peki o nerede? Nereye gitti? Kat lütfen söyle..." Bu sırada da elimi koluna koydum. Bu da başka hataydı.

"Çek elini üstümden!" diye bağırdı. Ardından *Sweet Child of Mine* şarkısını pek beğenmiş olan küçük kalabalığın düşmanlığını hissetmeye başladım. "Size söyledim, Albie'nin ne yaptığı sizi ilgilendirmez ve... Off tanrım!" Omzumun üzerinden baktı. "Yine başlıyoruz."

Anlaşılan tartışmamız iki *carabinieri*'nin dikkatini çekmişti. Açık mavi, kısa kollu gömlek giymiş iki iri adam doğruca bize doğru geliyordu. Kat eğilip aceleyle hasılatını yırtık kot pantolonunun dar ceplerine tıkıştırmaya başladı.

"Merak etme ben onlarla konuşurum."

"İlgilendikleri siz değilsiniz, benim."

Ve tabii ki polisler doğrudan Kat'e yönelerek, iki yanında durup hızla, aceleci seslerle konuşmaya başladılar. Şimdi etrafımızda kalabalık toplanmaya başlamıştı. İzinlerden, yerel düzenlemelerden bahsedildiğini, Kat'in polislerle bezgin ve küstah bir tonla konuştuğunu duydum. Silahlı memurlarla konuşurken takınmak için tamamen yanlış bir ses tonu diye düşündüm. "Evet izin gerektiğini biliyorum... Hayır, sizin de gayet iyi bildiğiniz gibi iznim yok... İyi tamam, derdinizi anlattınız, toplanıp toz olacağım..." Akordeonunu çocuk gibi göğsüne sardı ve başını eğerek sıyrılıp uzaklaşmaya kalktı ama polislerden daha iriyarı ve inatçı olanı elini Kat'in omzuna koyup not defterine uzandı. "Eğer para kazanmama izin vermezseniz cezayı nasıl ödeyebilirim? Hayır ceplerimi boşaltmayacağım! Hayır! Siktirin gidin, pislik herifler! Çekin ellerinizi üstümden!" Şimdi polisler Kat'i arabaya götürürken kalabalık ikiye ayrılarak yol açıyordu. Bu araba, Kat'i ve onunla birlikte Albie'nin bulunduğu yere dair tüm ipuçlarını alıp götürecekti.

"Hayır!" dedim. "Yo, yo, yo, yo bunu yapamazsınız!" Hızla arkalarından gittim.

Keşke kendi çıkarımdan ziyade yiğitlikten müdahale ettiğimi söyleyebilseydim ama Kat benim son umudum, Albie'yle olan son bağlantımdı. Bu yüzden de kendimi, polislerin arasına sıkışıp bir elimi birinin koluna koyarak saldırgan değil de yapıcı olduğunu düşündüğüm bir tavırla ellerini gevşetmeye çalışırken buldum. Dışarıdan bakınca boğuşma gibi görünmüş olabilir. Tabii pek sakin olmadığım da doğruydu. "Siz karışmayın Bay P!" diye bağırdı Kat

arkasına bakarak ama ben çoktan yapışmıştım. "Buna gerek yok!" diye bağırıyordum. "Aşırı tepki veriyorsunuz! Gerek yok, abartmayın!" Daha iri olan polisin kolunu çekiştiriyordum. Bu arada pek çok dazlak adam gibi onun da aşırı kıllı kolları olduğunu ve kolunda dalgıçların taktığı gibi, üzerinde dört küçük tuş olan çok mükellef bir saati olduğunu fark ettim ve adam etrafımda dönüp evde televizyonun arkasındaki kabloları toplamak için kullandığım türden plastik bağlardan birini bileklerimden geçirip sıkıştırırken, onun hafta sonları dalış yapmaya gidip gitmediğini merak ettim.

138. hapishane kuşu

Çocukken zaman zaman hapishane ortamında nasıl idare edeceğimi düşünürdüm. Bu merak yetişkinliğimde de devam etmişti ve şu sonuca varmıştım: iyi değil. Elbette böyle bir durumun yaşanması söz konusu değildi. Doğru, kısa bir süre önce Münih'te bir gazete bayiinden bir paket nane şekeri çalmıştım ama bu kesinlikle İtalya'nın yargı yetkisinin dışındaydı ve ayrıca delil bir süre önce ortadan kaybolmuştu. Bu yüzden Siena Merkez Karakolu'nun masasında otururken makul bir şekilde sakindim. Sonuçta suçum neydi ki?

Yine de bayağı bir patırtıya yol açmıştım. Bu gizemli adam kimdi? Ne tür bir turistin üzerinde herhangi bir pasaport, ehliyet, cüzdan, para ya da anahtar veya otel rezervasyonu olmazdı? Anlaşılan üzerimde kimlik olmaması beni çaresiz bir karakter gibi gösteriyordu ki onların düşündüğü gibi olmasa da doğruydu bu. Onlara bir miktar borç alıp Floransa'ya gidebilirsem her şeyin açıklığa kavuşacağını ve hem kendim hem de Kat için her türlü para cezasını memnuniyetle ödeyeceğimi açıkladım ama kimse bana para vermeye yanaşmadığı gibi gitme iznim de yoktu. Kat'le aramda bir bağlantı kurulmuştu. İtirazlarıma rağmen ondan kız

arkadaşım diye bahsetmekte ısrar ediyorlardı. Kat'in bu konuda neler hissettiğini de ancak hayal edebilirim.

Giderek girişteki personel ilgisini kaybetti ve beni bekleme odasındaki bir sandalyeye götürüp orada bıraktılar. Kat danışmanın arkasındaki ofislerden birindeydi ve anlaşılan benim cezam da saatler boyunca sert plastik sandalyede oturup önümden geçen turistlere (sigortadan tazminat talebinde bulunabilmek için kayıp bagaj, cüzdan, kamera bildirimde bulunmaya gelmiş, bronz tenli ve pasaportu olan yasal turistlere) bakarak onu beklemekti. Elbette bekleyecektim, başka seçeneğim var mıydı ki? En azından güneşte değildim.

Ama nihayet akşamüzeri beni "kız arkadaşıma" kavuşturarak onun da oturup beklemesini buyurmuşlardı. Kat ilk başta benim varlığımı tanımakta gönülsüzdü ama en sonunda: "Ayakkabılar iyiymiş Bay P," dedi.

"Teşekkür ederim."

"Yüzünüze ne oldu?"

"Hı? Ha bu mu? Güneşin altında uyuyakaldım."

"Acıyor gibi görünüyor."

"Evet. Acıyor."

"Onlara kahvaltı büfesinden kruvasan çaldığımı söylediniz mi?"

Avuçlarımı açıp ellerimi yana doğru uzattım ve bir komedyen gibi, "Hey, ben ispiyoncu değilim," dedim.

Gülümsedi. "Orada işe karışmayacaktınız."

"Biraz aşırı tepki verdiklerini düşündüm."

"Meslekî risk. İzin almak gerekiyor ama tam bir bürokrasi *kâbusu*. Hem beni burada tanıyorlar, biraz sabıkalı bir suçluyum yani..."

"Seni alıp götürmelerinden korkmuştum."

"Çok asil davrandınız, gerçekten."

"Aslında kendimi düşünüyordum."

"Yanlış anlamayın Bay P ama pek iyi kokmuyorsunuz."

"Yo, yo, farkındayım. Senin yerinde olsam uzak dururdum."

Gülümseyerek bir sandalye yakına geldi. "Yine de onun nerede olduğunu size söyleyemem."

"Ama en azından iyi olduğunu söyleyebilirsin, değil mi?"

"*İyi* tanımınız nedir? Sizin Albie çok sorunlu bir çocuk."

"Belli ki öyle."

"O çok... karamsar."

"Biliyorum."

"Çok öfkeli. Çok, çok öfkeli. Bir sürü sorunu var. Bir sürü. Sizinle yani. Sizden çok bahsediyor."

"Öyle mi?"

"İyi anlamda değil."

"Şey, ben de onun için buradayım. Hatamı telafi etmek istiyorum Kat. Şeydeki olay için... eh, sen de oradaydın."

"O yaptığınız çok iticiydi Bay P, gerçekten çok iticiydi."

"Farkındayım. Bu yüzden onu görmem lazım."

"O kadar basit değil. Çok daha öncesi var."

"Eminim öyledir."

Gözlerini kısıp bana baktı. "Gerçekten Legolarını yapıştırdınız mı?"

"*Birazını*. Hepsini değil, sadece bir kısmını."

"Aptal olduğunu söylediniz mi?"

"Tanrım, hayır! Sana öyle mi söyledi? Yok öyle bir şey!"

"Sizi hayal kırıklığına uğrattığını söylüyor.

"Bu da doğru değil..."

"Ona, sizi hayal kırıklığına uğratmış gibi hissettirdiğinizi..."

"Kesinlikle doğru değil!"

"Bayan P'yle ayrılabileceğinizi söylüyor."

Buna itiraz edemedim.

"Şey o... doğru olabilir. O konu biraz havada. Annesi mi söylemiş?"

"Kimsenin söylemesine gerek yokmuş, yıllardır anlaşamıyormuşsunuz zaten. Ama evet. Evet, Bayan P söylemiş."

Göğsümün sıkıştığını hissettim. "Ayrılıyoruz mu demiş yoksa *ayrılabiliriz* mi?"

"Ayrılabileceğinizi."

"İyi, iyi."

"Ama Albie ayrılacağınızı düşünüyor."

"Ya..."

Bir süre sonra konuşabildim: "Şey, ilişkiler hiçbir zaman kolay değil." Bu gözlemim en fazla basmakalıp bir laftı ama Kat'i önemli bir bilgi edinmiş gibi etkilemişe benziyordu. "Zor da ne kelime!" dedi ve ağlamaya başladı. Danışmadaki memur anlayışla bakarken kendimi, kolumu onun omzuna dolarken buldum.

"Onu gerçekten sevmiştim Bay P."

"Üzgünüm Kat..."

"Ama sürekli tartışıyorduk." Burnunu çekip güldü. "Küçük bunalım herifin teki, değil mi?"

"Zaman zaman öyle olabiliyor. Ne yüzünden tartıştınız?"

"Her şey! Siyaset, seks..."

"Neyse, tamam."

"Astroloji! Astroloji yüzünden bile tartıştık!"

"Tam olarak ne dedi?"

"Gerçekten tepesi attı ve dedi ki gezegenlerin insanın karakterini etkileyebileceğini düşünmek saçmalıkmış ve buna inanan herkes gerizekâlıymış..."

"Bunu duyduğuma üzüldüm," dedim ama sonra gururla *işte benim oğlum,* diye düşündüm.

"Onun için çok yaşlı olduğumu söyledi. Daha yirmi altı yaşındayım, Tanrı aşkına! Onu boğduğumu, kendi başına vakit geçirmek istediğini söyledi."

Şimdi başını omzuma yaslamıştı, ben de kolumu ona dolamıştım ve hamlemi yapmadan önce bir süre onu teselli ettim. "Kat, belki onunla konuşabilseydim belki anlamasını sağlayabilirdim."

"Ne anlamı var ki Bay P? Lanet olsun, ne anlamı var?"

"Yine de bana otelin adını versen?"

"Otelde değil."

"Pansiyonun o zaman."

"Pansiyonda da değil."

"Nerede o zaman Kat?"

Kat burnunu çekip boğazını temizledi. Burnu akıyordu ve bana kalırsa son derece tuhaf bir hareketle burnunu çıplak koluma silerek, tepedeki ışığın altında parladığını görebildiğim bir gözyaşı ve sümük izi bıraktı.

"İspanya'da."

"İspanya mı?"

"Madrid."

"Albie şu anda Madrid'de mi?"

"Artık yeterince kilise gördüğünü, *Guernica*'yı görmek istediğini söyledi. Ucuz uçak bileti vardı; şimdiye çoktan gitmiştir."

"Madrid'de nerede Kat?"

"Kesinlikle hiçbir fikrim yok."

Albie gitmişti! *Bu ne doğru ne de adil,* diye düşündüm. Çünkü varımı yoğumu ortaya koymuşsam mutlaka başarmam gerekirdi. Ama anlaşılan öyle olmuyordu ve o an sadece oğlumu değil muh-

temelen karımı da kaybettiğimi fark ettim. Tamamen darmadağın olduğum için beni teselli etme sırası şimdi Kat'teydi...

139. hücre

Geceyi hapishane hücresinde geçirdim ama kötü manada değil.

Belki de üzüntüden kendimi kaybetmemin etkisi olmuştu ama sessiz geçen saatlerin ardından personel harekete geçmişti. Beni Kat'ten ayırdıktan sonra arka tarafta bir odaya almış, sakinleştikten sonra da karmaşık el hareketleriyle bana karşı resmî bir suçlama olmadığını açıklamışlardı. Ama nereye gidecektim? Neredeyse gece yarısı olmuştu ve ne pasaportum ne de param vardı. Danışmadaki memur, biraz da elinde daha iyi bir seçeneği kalmamış bir otel müdürünün mahcubiyetiyle bana bir hücreyi göstermişti. Küçük, penceresiz oda limonlu dezenfektan kokuyordu (bu, içinde bulunduğum bağlamda rahatlatıcı bir şeydi) ve odada, dokununca nefis bir şekilde serin gelen mavi bir yatak vardı. Paslanmaz çelik tuvaletin kapağı yoktu ve yatağa ideal şartlardakinden daha yakındı. Ayrıca yastığa da temkinli yaklaşıyordum. Hapishane yastıkları diğer yastıklardan farklıdır. Ama eğer yastığı gömleğime sararsam ve tuvaleti kullanmamaya çalışırsam idare ederdim. Sonuçta bundan daha rahatsız odalar için yüz kırk avro peşin ödeme yapmıştım ve diğer alternatifin, yani Siena'nın sert sokaklarında uyumanın hiçbir cazip tarafı yoktu. Böylece, hücre kapısının aralık bırakılması şartıyla, pazarlığı memnuniyetle kabul ettim.

"Porta aperta, si?"

"Si, porta aperta."[38]

Ve sonrasında yalnız başıma kaldım.

38 (İt.) - Kapı açık, değil mi? - Evet, kapı açık.

Yenilginin en büyük erdemi, bir kez kabullenildiğinde en azından dinlenmek için imkân tanıması. Umut beni çok üzün süre uyanık tutmuştu ve şimdi mutlu son fantezisini dert etmeden, tamamen rüyasız olduğu için hatırı sayılır bir uykuya dalabilmiştim.

140. liste

Bir gece yatakta Connie'ye, "Bence oğlumuz beni pek sevmiyor," demiştim.

"Komik olma Douglas. Neden böyle söylüyorsun?"

"Bilmiyorum. Sen odadan çıkınca ağlamasından. Ha, bir de kendisi söyledi."

Güldü ve yanıma yanaştı. "Annesine düşkün olduğu bir dönemden geçiyor. Bütün oğlan ve kız çocuklarında olur bu. Birkaç yıl içinde idolü sen olacaksın, görürsün."

Böylelikle idolü olmak için bekledim.

Albie okula başladı ve sanırım orada mutluydu. Ama çoğu zaman ben işten geldiğimde yatmış oluyordu. Eğer uyumuşsa gidip onu izliyor, sırtını sıvazlayıp alnından öpüyordum. Üzerine sinen kokuyu seviyordum. Yeni yıkanmış Pears sabunu ve çilekli diş macunu. Eğer uyanıksa da, "Bu gece sana kitap okumamı ister misin?" diye soruyordum.

"Hayır, annem okusun."

"Emin misin? Çünkü ben gerçekten okumak istiyo..."

"Anneciğim! ANNECİĞİM!"

"Tamam, anneni getireyim," der ve çıkmadan da şöyle eklerdim: "Albie, yatağa ıslak saçla girmemelisin, biliyorsun. Grip olursun." Bu konu hakkında, en hafif tabirle bilimin kararsız olmasına rağmen böyle söylerdim. Yine de kendimi tutamazdım, tıpkı tatillerde kramp

girer diye yemek yedikten hemen sonra yüzmemesini söylemeden duramamam gibi... Neden cildiyle temas eden su birdenbire bağırsaklarının kasılıp sancılanmasına neden olsun ki? Böyle bir şey neden olsun? Ama fark etmezdi, bu da o listedeki *laflardan* biriydi.

Çocukluğum ve ergenlik yıllarım boyunca, baba olunca asla ama asla söylemeyeceğime yemin ettiğim sıradan ve sinir bozucu lafların bir listesini tutuyordum. Bütün çocuklar bu listeyi yapar ve bütün listeler kendine özgüdür. Ama aralarında kayda değer ortak noktalar olduğuna da şüphe yok. *Öyle yapma, o pis! Teşekkür mektuplarını yaz yoksa başka hediye yok! İnsanlar açlıktan ölürken sen nasıl yemeğini tabakta bırakırsın?* Albie'nin bütün çocukluğu boyunca bu laflar dönüp durdu. *Başka bisküvi yok, iştahın kaçacak! Odanı topla! Yatma saati ÇOKTAN geçti! Bir daha aşağı İNME! Evet, ışıkları kapatmak zorundasın! Korkacak ne var ki? Ağlama! Bebek gibi davranıyorsun. Sana ağlama dedim. Ağlama. Dedim. Sana!*

141. bulaşık yıkarken yapılan konuşma

"Sana bir soru sorabilir miyim?"

"Sor bakalım."

"İşyerinde ayakkabılarını bağlayamayan kaç kişi tanıyorsun?"

"Hiç yok."

"Peki bıçak kullanamayan ya da hiç sebze yemeyen kaç yetişkin tanıyorsun?"

"Connie..."

"Ya da akşam yemeğinde kakadan çişten bahseden ya da keçeli kalemlerin kapaklarını açık bırakan ya da karanlıktan korkan?"

"Demek istediğin şeyi anlıyorum ama..."

"Yani Albie'nin bunları öğreneceğini ve sürekli onunla uğraştığın zamanı, yani bütün zamanını, pek iyi harcamadığını farz edebiliriz?"

"Söylemek istediğin şeyin bir dayanağı yok."

"Neden?"

"Çünkü burada söz konusu olan ona ayakkabılarını bağlamayı ya da brokoli yemeyi veya düşünceli konuşmayı öğretmek değil. Burada tüm mesele işleri doğru yapmak, ona uygulamayı, sebat etmeyi ve disiplini öğretmek."

"Disiplin demek!"

"Ona hayatta her şeyin kolay ya da eğlenceli olmadığını öğretiyorum."

"Evet," dedi Connie iç çekip başını sallayarak. "Kesinlikle öğretiyorsun."

Otoriter biri miydim? Kesinlikle babamdan daha az ve hiçbir zaman mantıksız bir şekilde değil. Connie belirli bir dereceye kadar küstahlığın, büyüklerini saymamanın, isyan etmenin (boya kalemiyle duvar boyamak, istenmeyen karnabaharı ayakkabıya saklamak) müsamahakâr bir baş salmama, göz kırpma, saç karıştırma hareketiyle karşılanması gerektiğini öğreten ekoldendi. Bense öyle değildim; tabiatımda veya yetiştirilme tarzımda böyle bir şey yoktu ve övgünün kazanılmasının gerekmediğini, "seni seviyorum" sözünün çılgın bir coşkuyla, "iyi geceler" ya da "aferin" ya da "sonra görüşürüz" anlamına gelen başka bir sözmüşçesine, boğazını temizler gibi sürekli söylenmesi gerektiğini öğreten ekolden de değildim. Oğlumu gerçekten seviyordum, elbette seviyorum ama eşyaları ateşe vermeye çalıştığı zamanlar, matematik ödevini yapmamakta ısrar ettiği zamanlar, elma suyunu bilgisayarıma döktüğü zamanlar, televizyonu kapattım diye mızırdandığı zamanlar değil. Uzun vadede bana teşekkür edecekti ve zaman zaman çiz-

giyi aşmışsam ve zorla da olsa gülümsemem gereken zamanlarda kendimi kaybedip söylenmişsem de... Şey, o zamanlar çok, çok yorgun olduğumdandı.

142. fırsatlar

Artık ev ile iş arasında gidip geliyor, gün doğmadan kahvaltı edip Reading'in dışındaki araştırma laboratuvarlarında proje müdürü olarak görev yaptığım işime giderken Paddington istasyonunda akın akın gelen insan kalabalığıyla mücadele ediyordum. Metro, tren, başka bir tren, yürüme yolu... Sonra gece olunca aynı yolculuğu tersten yapıyordum. Yorucu, acımasız, her zamanki gibi bir iş günü. Ama yine de suçlayacak tek kişi yine kendim oldum.

Üniversitedeki işimden ayrılmıştım. Albie okula başladıktan kısa bir süre sonra özel sektörde, haberlerde ya da belgesellerde duyacağınız çokuluslu bir kurumda, ilaç ürünleri ve kimyasal tarım ürünleri gibi çeşitli ilgi alanları bulunan ve geçmişte zaman zaman belki de etik kaygıları stratejisinin merkezine koymamış olan, dünya çapında büyük bir şirkette çalışmak için yeni bir iş teklifi almıştım.

İşte, eski bir iş arkadaşım bronz teni ve filinta gibi takım elbisesiyle bana bu iş teklifini getirmişti ve ailem gayet hoş bir dairede ama hiçbir birikimi, emekli maaşı olmadan ve yüklü bir ev kredisiyle karşımdaydı. Albie doğmadan önce makul ancak muazzam olmayan maaşlarla bir dizi kısa süreli projede çalışmıştım ve bu para aile bütçemizin büyük bir bölümünü tutan sinema biletleri ve votka tonikler için yetiyordu. Artık hocalık unvanı kazanmıştım, yanımda çalışan öğrenciler vardı ve birkaç yıl içinde profesör olmam muhtemeldi. Ama şimdi kreş ücretleri, sonu gelmek bilmeyen yeni

ayakkabılar ve Connie'nin müzeden yarı zamanlı maaş almasıyla birlikte para durumumuz ciddi anlamda sıkışmıştı. Başka hayal kırıklıkları da olmuştu tabii. Uzun vadede güvence olmaması, idari talepler, bitmek tükenmek bilmeyen "etkisi yüksek" mecmualarda makale yayınlama baskısı, fon için yapılan haysiyetsiz çekişmeler... Bilim alanında eğitim almaya karar verdiğimde sanırım saflık ederek siyasetçilerin, insanoğlunun bilgisini ilerletmek için kendilerini yırtacaklarını varsaymıştım. Elbette ki siyasi tonu ne olursa olsun her hükümet bilim ve teknoloji alanındaki yenilikçiliğin refah ve huzur getireceğini görebilirdi. Tabii bütün araştırmaların doğrudan ticari uygulamada etkisi olmuyordu; tamamı "uygulamaya dökülebilir" şeyler değildi ama bir düşünce dizisinin insanı nereye götürebileceğini kim bilebilirdi? Çığır açan pek çok büyük gelişme ilk olarak göz ucuyla görülmüştü ve insanoğlunun bilgi birikimine katkıda bulunan her şey değerliydi. Hatta değerliden de öte elzemdi...

Fakat aldığımız fona göre hareket etmemiz gerekiyorsa, hayır, öyle değildi. Giderek kendimizi araştırma asistanlarımıza mümkün olan en düşük maaşı ödemeye yetecek kadar parayı sağlamak için didinirken buluyorduk. Belli ki ülkenin geleceği yenilikçilikte ve kalkınmada değil dünya finans piyasası ve tele satış alanında, eğlence sektöründe ve kafelerde yatıyordu. Britanya artık köpüklü süt yapımında ve dönem filmleri çekiminde dünyaya öncülük edecekti.

İşte şimdi bu büyük, çokuluslu şirket, sağladığı güvence ve emeklilik planıyla, başarılarımla ve yetkinliklerime orantılı maaşıyla, iyi donanımlı laboratuvarları ve en iyi, en parlak mezunlarıyla karşımda duruyordu. Ve bir yanda da ailem vardı. Acaba yeni baba olanlar arasında yaygın mıdır bilmiyorum ama kendimi ailemin geçimini sağlamakla yükümlü hissediyordum ve kulağa çok ataerkil ve ilkel gelmesine rağmen düşüncelerim bu yöndeydi. Elbette bu kararı tek başıma alamazdım. Connie'yle gecelerce geç

saatlere kadar konuştuk. Olası işverenlerim hakkında daha önce bir şeyler duymuş, basında ve haberlerde adlarının geçtiğini görmüştü ve bunu hiçbir zaman sesli söylemese de dudaklarında tek bir şey çalıyordu: kendini paraya satmak. Bu büyük işe verdiği tepki içgüdüsel ve duygusal olmakla birlikte bana göre safçaydı. Bense karşılığında durumları mantık çerçevesinde açıklıyordum: Elbette sadece büyük bir kurumda çalışarak anlamlı bir fark yaratabilirdin. Bunu dışarıdan değil de içeriden yapmak daha iyi değil miydi? Kâr gerçekten de o kadar kirli bir sözcük müydü? Peki ya maddi güvenlik, fazladan para konusu? Bir oda daha, kendimize ait bir bahçe ya da belki Londra'nın dışında çok çok daha iyi bir okula yakın bir ev? Connie için bir stüdyo... Hem yeniden resim yapmaya başlayabilirdi. Peki, okulun yıllık ücreti ne olacaktı?

Connie başını kaldırdı. "Ben böyle şeyler istemiyorum."

"Şimdi değil belki ama..."

"Ve bunu bizim için yapıyormuşsun gibi davranma!"

"Ama öyle. Eğer kabul edersem bir bakıma öyle olacak..."

"Lafın kısası bence paraya dayalı bir karar vermemelisin, hepsi bu."

Bu çok asil bir düşünceydi. Tam da Connie'nin söyleyeceği bir laf. Anaç, sanatçı Connie'nin... Ama o soğuk para sözcüğünün yerine güvence ya da güvenlik getirin ve para yerine rahat, huzur, refah, iyi bir eğitim, seyahat ya da sadece mutlu bir aile getirin. Çoğunlukla, her zaman değilse bile çoğunlukla, bunlar hemen hemen aynı anlama gelmiyor muydu?

"Hayır," dedi Connie. "Hiç de değil."

"Peki ne yapmamı isterdin? Eğer sana bağlı olsa?"

"Bana bağlı değil. Senin işin, senin kariyerin."

"Ama eğer sana bağlı olsaydı?"

"Ben olsam kabul etmezdim. Özgürlüğünü kaybedeceksin. Kendin için değil muhasebeciler için çalışıyor olacaksın. Eğer onlara para kazandırmazsan önünü kesecekler ve bu da hoşuna gitmeyecek, eğlenceli olmayacak. İşinin hiçbir eğlenceli tarafı kalmayacak. Maaşı daha iyi ya da her bakımdan güvence sağlayan bir şey bul. Ama ben olsam bu işi kabul etmezdim."

Nihayetinde yine de işi kabul ettim.

Connie bu yüzden bana kızmadı ya da tepkisini nadiren dile getirdi fakat ileriki yıllarda Albie kesinlikle tepkisini ortaya koydu. Gece saat sekize, dokuza hatta ona kadar çalışıp didindiğimde anlayışlı da davranmadı ve onun gözünde değerimi kaybettiğimden hiç şüphem yoktu. Berbat bir duygu bu. Birden kayıp düşmek, toz toprak içinde debelenip çizik içinde kalmak ama bir yere tutunamamak. Tanıştığımız gece Connie'nin dikkatini çeken o pırıltı ve idealizm de sanırım sönmüştü. Sonsuza dek süremezdi tabii ama yine de geçmesine hayıflanmıştım. Connie her zaman en çekici halimin işimden bahsettiğim zamanlar olduğunu söylerdi. "Gözlerin parlıyor," derdi. Ve artık bunu yapmak için başka bir yol bulmam gerekecekti.

143. özgür adam

Sabah saat yediden biraz önce, elinde muhteşem bir fincan kahve taşıyan bekçi beni uyandırdı. Siena trenindeki çocuktan aldığım şekerden beri hiçbir şey yememiştim ve yoğun, koyu sıvı ağzımı yaksa ve midemin kasılmasına neden olsa bile lezzetliydi. Hücredeki bankın ucuna oturup plastik bardaktan kahvemi yudumladım ve gözlerimi ovuşturarak kendimi durumumun tamamen, her yönüyle umutsuz olduğunu kabullenmeye zorladım.

Tatsız tatsız, Londra'ya geri çekilme planı yaptım. Siena istasyonuna gidip Floransa bileti için para bulacak, görevliye tren bileti için teminat olarak saatimi ve telefonumu alması için yalvaracaktım (İngilizce mi?). O işi halledince de Floransa'da eşyalarımı geri alıp nakit çekerek tekrar Siena'ya dönecek, saatimi ve telefonumu aldıktan sonra Pisa'dan Londra'ya kalkan bir sonraki uçağı yakalamaya çalışacaktım. Tatsız ve moral bozucu bir plandı bu. İtalyan Demir Yolu Hizmetleri'nin biraz müsamaha göstermesi gerekiyordu ama diğer alternatif, yani Connie'ye telefon açıp para havale etmesini istemek kabul edilemezdi. Hem "havale" de ne demekti? Sadece filmlerdeki insanların yapacağı şeylerden biriydi bu.

Telefonumu açtım. Şarjı yüzde ikiye düşmüştü. Ne diyeceğimi düşünmeden evi aramaya karar verdim. Kitap yığının üzerinde Connie'nin telefonu, uyuyan görüntüsü gözümde canlandı. Çarşafların rahatlatıcı kokusunu hatırladım ve her şey plana göre gitseydi işlerin nasıl da farklı olabileceğini hayal ettim. Evin önüne yanaşan arabanın sesini, Connie'nin pencereye gelişini, Albie ve benim arabadan indiğimizi görüşünü, Albie'nin biraz utanarak gülümseyişini, yatak odasının penceresine doğru elini kaldırışını, benim de onunla birlikte el sallayışımı, kolunu omzuma atışımı hayal ettim... Kapıya doğru koşarken Connie'nin gözlerindeki minnet dolu gözyaşlarını hayal ettim. Söz verdiğim gibi onu sağ salim getirmiştim. "Onu buldun! Koca Avrupa'da! Douglas, bunu nasıl becerdin? Ne kadar akıllısın! Gerçek bir dâhisin..."

Sonra gerçek dünyadaki Connie telefonu açtı. "Alo?"

"Sevgilim, benim."

"Saat sabahın altısı Douglas!"

"Biliyorum, özür dilerim ama telefonun şarjı bitmek üzere ve sana şeyi söylemek istedim..."

Yatakta otururken çarşaflardan çıkan hışırtıyı duydum. "Douglas, onu buldun mu? İyi mi?"

"Onu kaybettim. Neredeyse bulmuştum, çok çok yaklaşmıştım ama kaybettim."

İç çekiş sesi. "Ah, Douglas."

"Endişelenmene gerek yok, son derece iyi ve güvende. Biliyorum."

"Nereden biliyorsun?"

"Kat'i buldum."

"Nerede buldun?"

"Uzun hikâye. Telefonum kapanmak üzere. Neyse, özür dilerim, başarısız oldum."

"Douglas... *başarısız* olmadın."

"Eh, istediğim sonuca ulaşamadım. Yani evet, gerçekten başarısız oldum."

"Ama en azından güvende olduğunu biliyoruz. Sen şu anda neredesin? Yanmda biri var mı? Güvende misin, iyi misin?"

"Siena'da bir oteldeyim." Ayak parmağımla paslanmaz çelik tuvalete vurdum. "Çok güzel bir yer."

"Çıkıp gelmemi ister misin?"

"Hayır, hayır. Artık eve gelmek istiyorum."

"İyi fikir. Eve gel Douglas. Onu burada beraber bekleriz."

"Bu gece döneceğim. En geç yarın."

"Bekleyeceğim. Ve Douglas... en azından denedin. Sana minnettarım."

"Hadi, uyu sen."

"Ve sen eve döndüğünde..."

Bip sesi duyuldu ve telefonun şarjı bitti. Saatimi taktım, telefonu cebime koydum, battaniyemi güzelce katlayıp bankın üzerine yerleştirdim ve hücremden çıkıp kapıyı arkamdan kapattım.

Parlak, serin bir yaz sabahıydı. Hava taze ve temizdi. Polis karakolu şehrin modern dış kesimlerinde, surların altındaydı.

Karakola çıkan yokuşu inmek üzereyken, akordeonda çalan *Baba* filminin müziğini duydum.

Kat polis arabasının kaputuna arsızca kurulmuştu. "Selam," dedi vurmam için yumruğunu uzatarak. Karşılık vermeye mecburdum.

"Merhaba Kat. Burada ne yapıyorsun?"

"Sizi bekliyorum. Demir parmaklıların arkasındaki ilk geceniz nasıldı?"

"Kaldığım bazı otellerden daha iyiydi. Ama dövme yaptırdığıma pişmanım."

"Ne dövmesi yaptırdınız Bay P?"

"Çeteyle ilgili bir şeyler işte. Büyük bir ejderha."

"Güneş yanığınız düzelmiş. Yüzünüzdeki. Artık yol levhasına daha az benziyor."

"Eh, bu da bir şeydir herhalde." Gülümsedi ve zaman geçti. "Şey Kat, benim gitmem lazım. Seni gördüğüme..."

"Ona mesaj yazmayı denediniz mi Bay P?"

"Tabii ki, aradık da. Hepsini görmezden geleceğini söylemişti. Öyle de yaptı."

"O zaman ona görmezden gelemeyeceği bir mesaj yollayın. Alın, şu Steve'i bir tutun." Kat, başlığı çıkarıp Steve'i, yani akordeonunu bana verdi. Sonra cebine uzanıp cep telefonunu çıkardı ve başını eğip bir şeyler yazmaya başladı. "Bunu yapmamam lazım. Bu yaptığım ihanet sayılır Bay P ve kendimi çok kötü hissediyorum. Ayrıca kişisel onurum ve dürüstlüğüm pahasına yapıyorum. Ama madem buraya kadar geldiniz..."

"Ne yazıyorsun Kat?"

"Veee... gönder! Tamamdır. Oldu. Bakın."

Telefonu bana uzattı ve okudum:

Albie seninle bir şey konuşmam lazım. Acil. Yüz yüze olmak zorunda, onun için beni arama! Sadece yarın saat on birde benimle pradonun merdivenlerinde buluş, geç kalma!!! Seni hâlâ seviyorum, kat

"Alın, işte," dedi Kat. "Onu size teslim ediyorum."

"Aman Tanrım!" diye haykırdım. "Ne diyeceğimi bilemiyorum..."

"Teşekküre gerek yok."

"Ama... bu mesaj bir nevi şeyi ima etmiyor mu..."

"... beni hamile bıraktığını mı? Onun oraya gelmesini istiyorsunuz, değil mi?"

"Şey evet ama..."

Telefonu elimden aldı. "Eh, bunu yapma derseniz ona istediğim zaman şaka yaptığımı söyleyebilirim..."

"Yo, yo, yo, bence... böyle kalsın. Ama yarın sabah... Yarın Madrid'de olabilir miyim?"

"Koşarsanız olursunuz."

Güldüm. İnleyen akordeonu tekrar kollarına bıraktım ve ihtiyatla (ikimiz de çiçekler gibi temiz sayılmazdık) Kat'e sarıldım ve hızla koşmaya başlayıp otoparkı geçtikten sonra durup geri döndüm.

"Kat, şansımı zorladığımın farkındayım ama dün sana verdiğim parayı geri alabilir miyim? Cüzdanım Floransa'da kaldı da..."

Yavaşça başını sallayıp iç çekti ve eğilip sırt çantasına uzandı.

"Bir de belki yirmi otuz avro daha borç alabilirsem... Banka bilgilerini de ver bana. Böylece parayı geri gönderebilirim..."

İtiraf edeyim, bu teklifi yaparken reddetmesini bekliyordum ama kalkıp IBAN ve SWIFT numaralarıyla birlikte hesap bilgilerini yazdı. Döner dönmez borcumu telafi etme sözü verdikten sonra oradan ayrılıp koşarak yokuşu inmeye başladım. İspanya'ya doğru koştum, koştum, koştum...

yedinci bölüm

MADRİD

Üreme diye bir şey yoktur. İki insan bebek sahibi olmaya karar verince *üretim* faaliyetine girişirler. Bu faaliyet için yaygın olarak kullanılan ve iki insanın sadece örgü gibi birleşmesini ima eden üreme sözcüğü ise olsa olsa boyundan büyük işlere kalkışan anne baba adaylarını rahatlatmak için çıkarılan bir hüsnü tabirdir.

Andrew Solomon, *Far From the Tree*

144. sim savaşları

Gel zaman git zaman, yaşlandık. Oğlumuz gözlerimizin önünde uzamaya başladıkça biz de gençlik halimize inanılmaz, hatta komik görünecek şekilde genişleyip sarktık. Eşyalar biriktirdik; bol miktarda sert plastik oyuncak, resimler, kitaplar, kaykaylar, üç tekerlekli ve iki tekerlekli bisikletler, ayakkabılar, giysiler, montlar ve artık bir işe yaramasa da atmaya kıyamadığımız öteberiler... Connie ve ben peş peşe kırklı yaşlarımıza adım attık. Ve bir daha asla biberon sterilize ediciye ya da sallanan ata ihtiyacımız olmayacağını bilsek de bunları atamadığımızı fark ettik. Tabii artık bir de piyano, oyuncak tren seti, kale ve ipleri birbirine karışmış bir uçurtma kutusu vardı.

Yeni maaşım buzdolabının daha dolu görünmesi, şarabın tadının daha iyi olması anlamına geliyordu ve daha büyük bir araba da almıştık. Albie'yi yurtdışı tatillerine götürüyor, evlenmeden önce aldığımız, artık gözümüze iyice dar ve kırık dökük gelen aynı küçük daireye dönüyorduk. Taşınmamız gerekiyordu, biliyorduk ama bunun için gereken çaba beni aşıyordu. Beş sene boyunca insan kalabalığıyla mücadele ederek işe gidip gelmenin etkileri artık görülmeye başlamıştı; sürekli yorgun, sürekli stresli ve aksiydim. Öyle ki gece eve gelişim ne Albie'ye ne Connie'ye ne de bana keyif veriyordu.

Örneğin Albie'nin dokuzuncu yaşında, Aralık ayına damgasını vuran o meşhur Sim Savaşları'nı ele alalım. Albie ile Connie mutfak masasında, her zamanki gibi kafa kafaya vermiş Noel kartı hazırlıyorlardı. Phil Spector'un *Noel Albümü* çalıyordu. Onlar da

her zamanki akşam meşgalelerinden biri olan evde sanat ve el işi çalışmalarıyla uğraşıyorlardı. Bense 19.57 Paddington treninde gözlerimi açık tutmaya çabalamıştım. Önce istasyon büfesinden, sonra da servis arabasmdan aldığım sıcak cin tonikle kendi kendimi tedavi etmeye çalışmış, yağmurun altında koşarak eve gelmiş, sevgi dolu bir öpücük ya da evladımdan bir kucaklama görmek yerine tam bir kaosla karşılaşmıştım. Bangır bangır müzik çalıyordu, her yerde peçete ve pamuk vardı, masanın her yerine poster boyası bulaşmıştı... Oğlum ve karım kendi özel dünyalarında, kendi özel şakalarına gülüyorlardı. Albie PVA yapıştırıcının üzerine sim döküyordu ve tabii masaya, yerlere ve pijamalarına da. Bol miktarda dökülen simi temizlemeye çalışan herkes onun ne kadar habis ve kötü bir madde olduğunu anlar. Giysilere yapışan, halılara sinen, insanın cildine yapışıp kalan bir şenlik asbestidir. Ve o gün de bu berbat şey masanın üzerinde, öbekler halinde uçuşuyordu.

"Ne yapıyorsunuz siz böyle!" diye çıkıştım yüksek sesle. Beni o an fark etmişlerdi.

"Noel kartı yapıyoruz!" dedi Connie. Hâlâ gülümsüyorlardı. "Bak! Çok güzel olmamış mı?" Albie'nin yaptığı kartlardan birini kaldırıp gösterdi. O sırada yere altın ve gümüş rengi bir sim yağmuru döküldü. "Senin oğlun bir sanatçı!"

"Bak! Şu yaptığına bak. Her yere dökülüyor... Tanrı aşkına Connie!" Evrak çantamı kenara atıp bir bez kaptım ve musluğa gittim. "Önce yere gazete serseniz ölür müydünüz?"

"Alt tarafı sim Douglas," dedi Connie zorla gülerek. "Noel'deyiz, değil mi?"

"Temmuz ayına kadar yemeklerimden, giysilerimden sim toplayacağım! Şu boyaya bak! Masanın üzeri boya ve yapıştırıcı olmuş. Yıkayınca çıkıyor mu? Hayır, aptalca bir soru bu. Tabii ki çıkmıyor." Ovmayı bırakıp bezi bir kenara fırlattım. "Bak! Bak, elime bulaştı!" Nasıl pırıl pırıl parladıklarını göstermek için ellerimi

ışığa doğru tuttum. "Toplantılara böyle girmek zorundayım. Böyle sunum yapmam gerekecek! Bakın! Her tarafım bu lanet olasıca şeyle kaplıyken beni kim ciddiye alsın..." Oğlum şimdi gözlerini dikmiş bana bakıyordu; yüzü düşmüş, dudakları bükülmüştü. *Al bakalım sevgili oğlum, bunlar sana hatıra kalsın.*

Connie, "Yumurta, yan odaya geçer misin lütfen?" dedi.

Albie kayarak yerinden kalktı. "Özür dilerim Baba."

"Noel kartını beğendim!" dedim arkasından ama artık çok geçti. Connie ve ben yalnız kalmıştık.

"Eh, gerçekten de bugünlerde hemen hemen her şeyin neşesini silip süpürebiliyorsun değil mi?" dedi Connie.

Henüz özür dilemeye hazır değildim. Ve sonrasında başlayan savaş, Noel'e kadar patlak veren çarpışmalarla birlikte günlerce sürdü. Burada tekrar uzun uzun anlatılamayacak kadar acı ve tatsızdı. Tahmin edildiği gibi sim giysilerimize, saçımıza ve hatta mutfak mobilyasının dip köşelerine sindi. İşe gitmeden önce, karanlıkta tek başıma kahvaltı yaptığım her gün pırıltısı gözüme ilişirdi ve suskunluklar, pusu ateşi ve atışmalar da Noel'e kadar son bulmadı.

Annem beni ne zaman somurturken, surat asarken ya da dudak bükerken görse, "Eğer rüzgâr yön değiştirirse öyle kalırsın," derdi. O zaman şüpheliydim ama yıllar geçtikçe o kadar emin olmamaya başlamıştım. Her günkü yüz ifadem, dinlenirken ya da yalnız olduğumda takındığım ifade oturmuş, sertleşmişti ve artık pek umurumda da değildi.

145. noel

Noel günü her zaman Connielerde olurduk. Gürültülü, şamatalı ve sarhoş geçerdi. Küçük, teraslı ev hem Kıbrıslı hem Londralı hem de ikisinin karşımı olan, akıllara durgunluk verecek kadar

çok sayıda erkek ve kız yeğen, halalar, teyzeler, amcalar, dayılar ve sayıları sürekli katlanarak artan çocuklarla tıklım tıklım olurdu. Herkes kahkahalar atar, şakalaşır, televizyon eşliğinde duman altı bir odada tartışırlardı. Sonra o gülünç dans olayı başlardı. Dört nesil, ayaklarının altında ceviz kabukları ve konfetilerle tepinirlerdi. Bir zamanlar bu Noel Günleri, çocukluğumda alışık olduğum o fazlasıyla soğuk ve kısıtlayıcı etkinlikten sonra ferahlatıcı bir değişiklik olarak görünürdü bana. Ama annem ve babamı kaybettikten sonra bu olay benim için biraz melankolik bir hava kazanmıştı. Burada yabancıydım; yaşını almış bir yetim, başkasının ailesine eklenen biriydim ve karımla aramdaki uyumsuzluk sadece kasvetimi daha da artırmaya yarıyordu. Evde, evrak çantamda yapılması gereken işler bekliyordu. Belki de erken kaçıp onları halledebilirdim? *Hayır, bana sadece limonata. Hayır, teşekkürler sigara kullanmıyorum. Ve hayır, teşekkür ederim tumba yapmak istemiyorum.* Elbette Albie buraya bayılıyordu. Kimse bakmadığı zaman kremalı kokteyllerden içiyor, kuzenleriyle cilveleşiyor, dayılarının omuzlarında dans ediyordu. Ben de öylece oturup izliyor ve bekliyordum.

Eve gece yarısından sonra döndük. Albie arka koltukta uyuyakalmıştı ve onu en üst kattaki dairemize kucağımda taşıdım (bunu yapabildiğim en son yıldı) ve yatağa sırtüstü düştüm. Üçümüz birlikte uzanmıştık. Üstümüzü çıkaramayacak kadar yorgunduk; oğlumun sıcak ve tatlı nefesi yüzüme vuruyordu.

"Mutsuz musun?" dedi Connie.

"Hayır, hayır sadece biraz canım sıkkın." İşte yine o aptalca laf.

"Belki de bir değişiklik yapmamız lazım."

"Ne gibi bir değişiklik?" diye sordum.

"Belki hava değişikliği. Böylece her zaman yorgun olmazsın."

"Londra'dan ayrılmak gibi mi yani?"

"Gerekirse neden olmasın. Belki şehir dışında bir ev buluruz; böylece işe arabayla gidebilirsin. Yakınlarında iyi bir devlet okulu olan bir yer. Ne dersin?"

Ne diyebilirdim ki? İşin doğrusu, artık şehri sevmiyordum. Burası eskisi gibi bize ait değildi. Balkonların korkuluklarına neden çiçek demetleri bağlandığını Albie'ye açıklamak ya da ona cumartesi sabahı dükkânlara giderken yolda kusmamaya çalışmasını söylemek hoşuma gitmiyordu. Yol çalışmalarından ve inşaat alanlarından bıkmıştım; tüm bu işler ne zaman bitecekti? Neden şehri kendi haline bırakmıyorlardı ki? Gece dönerken şehir sanki sinir bozucu ve saldırgan bir yer gibi geliyordu. Metrodan indiğimde evrak çantamın kolunu tutan avucumun daha da sıkıldığını, diğer avucumda sımsıkı tuttuğum anahtarları hissedebiliyordum. Her siren sesi, her terör tehlikesi daha da tehditkâr ve daha kişisel geliyordu. Evet, sanatın merkezi burasıydı, muhteşem tiyatrolar ve filmler vardı ama Connie en son tiyatroya ne zaman gitmişti ki?

Belki de çare şehir dışındaydı. Belki fazla duygusal gelecek ama Albie'nin güvercin dışında başka kuşların adlarını bilmesi güzel olmaz mıydı? Ben çocukken, yaptığımız yürüyüşlerde annem alışkanlıktan yanında geçtiğimiz bütün otların, çiçeklerin, kuşların ve ağaçların adını söylerdi: *Quercus robur*, meşe; *Troglodytes troglodytes*, çalıkuşu. Ona dair en sıcak anılarım bunlardı; henüz hiç kimse sormamış olsa da bugün bile Britanya'daki en yaygın kuşların hepsinin Latince adlarını hatırlayabilirim. Fakat Albie'nin doğa bilgisi şehir çiftliğine yapılan gezilerden, mevsim algısı ise merkezi ısıtmadaki değişikliklerden geliyordu. Belki de doğayla iç içe olursa bana karşı bu kadar asık suratlı, karamsar ve alıngan olmazdı. Onu elinde balıkçı ağı ve gözcü rehberiyle, yanakları al al olmuş, saçları karışmış halde bisiklet tepesinde süratle giderken, sonra da akşamüzeri elinde içi dikenli balıklarla dolu olduğu için

tutacaklarından su dökülen bir reçel kavanozuyla dönerken, yani benim hep arzuladığım türde bir çocukluk yaşarken hayal ediyordum. Yapım aşamasında bir biyolog; bilime sert bir dalış değil, yumuşak bir başlangıç.

Connie'yi Londra'nın dışında hayal etmek çok daha zordu. Burada doğmuş, okumuş ve yaşamıştı. Ayrıca burada âşık olup evlenmiş, Albie'yi burada büyütmüştük. Londra beni bitiriyor, delirtiyordu ama Connie şehri daima yanında taşıyordu; barlar, kulüpler, restoranlar, tiyatro fuayeleri, şehir parkları, 22, 55 ve 38 numaralı otobüslerin üst katları... Kırsal kesimde yaşamaya gönülsüz değildi ama Cornish koyunda ya da Yorkshire çayırlarında bile kolunu kaldırıp taksi çağırabilirmiş gibi duruyordu.

"Eee?" diye sordu.

"Affedersin. Seni şubat ayında, yağmurlu bir salı günü tarlada hayal etmeye çalışıyordum da."

"Evet, ben de." Gözlerini kapattı. "Kolay değil, değil mi?"

"Senin işin ne olacak?"

"Değişiklik olarak ben toplu taşımayla gidip gelirim. Gerekirse ara sıra Fran'de kalırım. O kısmı hallederiz. Asıl konu, orada mutlu olabileceğini düşünüyor musun?"

Cevap vermedim. O da devam etti:

"Bence olursun. Daha mutlu ya da daha az stresli. Bu da uzun vadede hepimizin mutlu olacağı anlamına geliyor." Albie uykusunda kıpırdanıp annesine doğru kıvrıldı. "Yeniden mutlu olmanı istiyorum. Ve eğer bu da yeni bir şehirde... yani köyde... yeni bir yaşam anlamına geliyorsa..."

"Tamam. Bunu düşünelim."

"Tamam." Gözlerini kapattı.

"Seni seviyorum Connie. Biliyorsun."

"Biliyorum. Mutlu Noeller sevgilim."

"Sana da Mutlu Noeller."

146. uçak yolculuğu mucizesi

Ağustos'ta Madrid. Kuru sıcak ve şehirden yükselen toz. O gün öğleden sonra orta İspanya'nın büyük ovalarının üzerinde uçarken aşağıya baktığımda kendimi denizden hiç bu kadar uzak hissetmemiştim.

Son birkaç günün kargaşasından sonra İspanya yolculuğum keyifli bir şekilde sorunsuz geçmişti. Siena'dan kalkan 07.32 treni beni doksan dakikadan biraz daha az bir sürede Floransa'ya getirmiş, geniş bağları ve sanayi bölgesini geçerken yolculuk yavaş ama keyifli geçmişti. Bu keyif, mağara adamları gibi muhteşem bir sandviçin hemen ardından peş peşe mideye indirdiğim bir muz, bir elma ve çenemden suları damlayan şahane bir portakalla daha da artmıştı. Tıraş olmadığım ve henüz banyo yapmadığım için biraz yabanilere benzediğimden şüphelenerek yüzüm yapış yapış, köşedeki bir koltuğa çöküverdim. Tabii ki işe gitmek için Empoli'de binen yolcular bana ihtiyatla bakıyorlardı. Ben de onlara dik dik baktım. Neden umursayacaktım ki? Hapishaneden yeni çıkmış mahkûmlar gibi tekrar sokaklara dönmüştüm ve koltuğumda oturmuş sıcak bir banyonun, yeni tıraş bıçaklarının ve temiz beyaz çarşafların hayalini kuruyordum.

Sabah iş saatinde Floransa'ya indim ve görevli personelle eşyalarımın iadesi konusunda fazlasıyla açık bir İngilizceyle yürütülen bir münakaşa yaşandı. *Cüzdanım çantanın içindeyken gecelik emanet ücretini nasıl ödeyebilirim? Eşyalarımı verin de ödeyeyim! Yukarıda*

tabelada assistenza alla clientela[39] *yazıyor. Ben de* clientela*'yım, bana neden yardımcı olmuyorsunuz?* Ah evet, artık bayağı ters bir adam olmuştum. Hem de ne ters!

Saat 09.20 olduğunda pasaportuma, cüzdanıma, şarj aletime ve tabletime kavuşmuştum. Eşyalarımı bağrıma bastım, âdeta yeniden bir bütün olmuştum. İstasyonun kafesinde, prize yakın bir köşe bulup elektriği ve kablosuz interneti hava almak için su yüzüne çıkan bir yüzücü gibi içime çektim. Iberia Havayolları'nın Floransa'dan ya da Pisa'dan Madrid'e seferi yoktu ama 12.35'te Bologna'dan kalkan bir sefer vardı. Bologna neredeydi? Üzülerek anlamıştım ki uçak seferiyle aramda Apenin Dağları duruyordu. Ama bir dakika, sefer panosunda otuz yedi dakika yazıyordu. Hangi mucize trendi bu? Oraya zamanında varabilirdim. Üstelik fazladan zaman bile kalıyordu. Madrid uçak biletimi internetten, cam kenarına, sadece el bagajı seçeneğiyle aldım ve Bologna trenine bindim. Tuvalette kendimi duvar kâğıdı kaplar gibi stick deodorantla kapladım. Dişlerimi de fırçaladım; bu his hiç bu kadar güzel gelmemişti.

Apenin dağlarını aşmanın numarası, dağların altından geçmekmiş. Seyahatin büyük bir bölümü hatırı sayılır derecede uzun bir tünelde geçti. Arada sırada perdeler açılmış gibi ışığa çıkıp parlak gökyüzüne karşı uzanan dağlık ormanları görüyorduk. Sonra yine perdeler çekilip kapanıyordu. Bologna'ya neredeyse beklediğimden erken varmıştık. Burası havalimanının şehir merkezine şaşılacak kadar yakın olduğu şehirlerdendi ve rahatlıkla gezip alışveriş yapılabilirdi. Ama ben Floransa'da dersimi aldığım için taksiye bindim. Gezi rehberimde şehre methiyeler dökülmüştü ama taksi kuzey çevreyolu üzerinden şehir merkezinin eteklerinden gördüğüm şey gecekondular, modern sayılabilecek hoş binalar ve döner kavşağın ortasında antik bir duvar kalıntısının ardından havalimanının yavan depolarıydı. Neyse, buraya başka zaman yine gelebilirdik.

39 (İt.) Müşteri Desteği.

Şu anda kendimi terminalde bulmaktan memnundum ve kayıt işlemlerimi bir saat on beş dakika önceden yaptırmıştım. Uçak yolculuğu hiçbir zaman böylesine cazip, böylesine heyecan verici hisler içinde, böylesine umut dolu gelmemişti.

147. atlas

Uçak zamanında kalktı, ben de camdan bakmak için çocuk gibi uzandım. Her şey keskin ve netti; hava açıktı. Tek bir bulut bile yoktu ve bu deneyimin, dünyayı böyle yere serili halde görebilmenin insanoğlu için ne kadar yeni bir şey olduğunu ve bu konuda ne kadar kendini beğenmiş davrandığımızı fark ettim. Tüm bunları görmek varken insanlar neden dergi okuyorlardı? İşte şurada daha iki saat önce altından geçtiğim dağlar vardı. Korsika, mavi üzerinde yosun yeşili, belirgin ana hatlarıyla duruyordu. Sonra solda, geride Akdeniz vardı ve çöl ovası uzanıyordu; Avrupa'da bir çöl. İspanya bana uçsuz bucaksız göründü. Bir zamanlar Kovboy filmlerini burada çektiklerine şaşmamak gerek. Acaba yer seviyesinde nasıl görünüyordu? Bunu hiç öğrenebilecek miydim? Artık yolculuğumun neredeyse tamamlanmak üzere olduğunu bildiğime göre seyahat edebilmek yeniden heyecan verici gelmeye başlamıştı. Gidebilecek olsam bile eve gitmek istediğimden emin değildim.

Sonra bir karayolu, kenar mahalleler ve sudan çok uzakta yayılan büyük bir şehir göründü. Bilimkurgu filmi setlerine benzeyen havalimanı terminalinin ardından, İspanya öğleden sonrasının ağır havasına çıkıp taksiye atladım. Şehre giden karayolu yarı terk edilmiş gibiydi; boş bina sitelerini ve yeni apartman bloklarını geçerken görülecek tek bir insan bile yoktu. Madrid benim için beklenmedik bir gelişmeydi. Gezi rehberim ya da haritam, şehir hakkında bilgim veya beklentilerim yoktu. Paris'in herhangi bir

köşesi sadece Paris'e hastır; keza New York veya Roma da öyle. Madrid'i saptamak ise daha zordu. Geniş caddelerin iki yanında uzanan binalar seksenlerin ofis bloklarıyla, büyük özel sarayların, şık apartman binalarının hepsinin bir arada olduğu ilginç bir karışımdı. Avrupa'nın genel eczane tutkusu burada daha da belirgindi ve şehrin büyük bölümü Lava Lambası kadar yetmişlere özgü görünürken diğer binalar ise tuhaf derecede süslü ve büyüktü. Connie yanımda olsaydı bu mimari üslubun adını söylerdi. Barok? Doğru muydu? Yoksa Neo-barok mu denmeliydi?

Taksi şoförüne kek kreması gibi billur beyazı, karışık oymalı bir sarayı göstererek, "Bu nedir?" diye sordum.

Şoför, "Postane" deyince de birilerinin buradan pul defteri aldığını gözümde canlandırmaya çalıştım. Adam bir parkın ağaçları arasından şeftali rengi, neoklasik bir binayı *(Doğru mu söyledim Connie? Neoklasik mi?)* işaret ederek, "Şurada," dedi. "Prado burası. Çok meşhur, çok güzel. Velázquez, Goya. Mutlaka gitmeniz lazım."

"Gidiyorum," dedim. "Yarın oğlumla orada buluşacağım."

148. posta kutusunda anahtarlar

Albie "büyük okula" başlamadan önceki yaz, Kilburn'de *birlikte büyüdüğümüz* küçük, bahçesiz daireden çıkıp şehir dışına taşındık. Bu deneyimi "macera" olarak sunmak için elimden geleni yapmıştım ama Albie ikna olmamıştı. Belki Connie de ikna olmuş değildi ama en azından o Albie gibi surat asıp sızlanarak somurtmamıştı. Albie, "Canım sıkılacak," diyordu niyetini açıkça ifade ederek. "Arkadaşlarımdan ayrılıyorum."

Biz de sanki arkadaşlarımız eski ayakkabılar gibi değiştirilebilirmişçesine, "Yeni arkadaşlar edinirsin," diyorduk.

Bu ayrılık Connie için de biraz yürek burkucu olmuştu. Akşamlar ve hafta sonları "eşyaları ayırmakla" geçiyordu. Bu da aslında eşyaları öfke sınırında bir acımasızlıkla atmak anlamına geliyordu. Eski defterler ve günlükler, fotoğraflar, sanat okulu projeleri, ressamlık malzemeleri...

"Peki ya bu boyalar? Bunları kullanamaz mısın? Albie kullanamaz mı?"

"Hayır. Onun için atıyorum."

Ya da çizimlerini geri dönüşüm kutusunda, şişelerin ve teneke kutuların altında buluyor, üzerlerindeki çöpleri silkeleyip kaldırarak soruyordum. "Bunu neden atıyorsun? Çok güzel bu."

"Berbat. Utanıyorum ondan."

"Ben seviyorum ama. İlk tanıştığımız zamandan hatırlıyorum."

"Seninki sadece nostalji Douglas. Bu resmi hiçbir zaman asmayacağız. Karalama kâğıdından öte değil işte, at gitsin."

"Şey, ben yine de saklayabilir miyim?"

İç çekti. "Gözümün önünden kaldır yeter." Connie'nin taslaklarını ve çizimlerini aldım. Bazılarını işyerine astım, geri kalanını da dosya dolabıma kaldırdım.

Albie'nin çocukluğunun çoğu da çöpe gitti. Bazı bebek kıyafetleri, kızımız için aldığımız ve özenle katlayıp çekmecenin derinliklerinde sakladığımız kız bebek giysileri de. Bunları acıklı bir duygusallıktan ya da tuhaf bir totem olarak değil de pratik nedenlerden saklamıştık. Ya bir çocuk sahibi daha olursak ve o da kız olursa diye. Bir süre denemiştik de. Ama artık bırakmıştık. İkinci bir çocuk sahibi olmak için biraz gecikmiştik.

Önemli değildi, şimdi değişim ve macera zamanıydı. Böylece, Albie'nin ilkokuldaki bitirme sınavından sonraki cumartesi günü, taşımacılar gelip paldır küldür merdivenleri çıktılar. Yaklaşık on beş sene önce, iki genç insan bu daireye taşınmıştı. Eşyalarımızı

kiralık bir kamyonetin kasasına rahatlıkla sığdırmıştık o zaman. Şimdi ise bir aile olmuştuk; kendimize ait mobilyalarımız, adam gibi çerçevelenmiş resimlerimiz, bisikletler, şnorkeller, gitarlar, bir davul seti ve duvar piyanosu, yemek takımları, demir döküm tencereler ve normalde bir öğrenci evine ait olabilecek çok fazla eşyamız vardı. Dairenin yeni sahipleri yirmilerinde genç bir çifti ve bebekleri yoldaydı. Dışarıdan bakınca iyi insanlara benziyorlardı. Boyayıp yenilediğimiz ahşap zeminin ortasına onlar için bir şişe şampanya bırakmıştık. Albie arabada beklerken Connie'yle birlikte oda oda gezip kapıları kapatmıştık. Taşınma kamyonu dışarıda sokağın yolunu tıkarken duygusallaşmaya zaman yoktu.

"Hazır mısın?" diye sordum.

"Galiba," diye mırıldandı Connie. Çoktan merdivenleri inmeye başlamıştı.

Kapıyı çekip kapattım ve anahtarları posta kutusuna attım.

149. macera

Westway yolunda ilerlerken maceraya çıkmamızın, yeni evin, yeni yuvamızın ne kadar geniş ve büyük olacağının, yazın bahçe olmasının ne kadar güzel olacağından bahsedip durdum ve saçmaladım. Ağır bir yemeğin ardından kemeri çözmek gibi gelecekti bu. Nihayet nefes alma fırsatı bulacaktık. Albie ve Connie sessiz kaldılar. Anahtarların ve kombi kullanma talimatlarının yanı sıra manevi bir şey daha bırakmıştık geride. O küçük dairede olağanüstü derecede mutlu olmuş, aynı zamanda mümkün olduğunu düşündüğümüzden daha üzüntülü günler geçirmiştik. Önümüzde ne olursa olsun, bu uç noktalara yaklaşması mümkün olamazdı.

Bulutlu gökyüzünün altında batıya doğru yol aldık. Şehir silinip yerini kenar mahallere bıraktı. Ardından sanayi siteleri ile incir-

likler başladı ve çok geçmeden karayolundan sapıp Reading'in dış kesimlerindeki ara yollardan sarsılarak ilerleyerek buğday ve kolza tarlalarını geçtik. Güzel bir kırsal bölgeydi burası ama emlakçıyla geldiğim seferlerden hatırladığım, resmedilecek kadar güzel bir manzara yoktu. Görüşüne göre berbat derecede yüksek gerilim hattı, bir sürü yüksek çit, hızla birbiri ardına geçen arabalar vardı. Tabii kamyonlar da. Her neyse. Evin çakıllı yolunda taşıma kamyonunu takip ettik. Ev yirminci yüzyılın başlarında yapılmıştı ve Tudor hanedanlığınınkine benzeyen kirişleri vardı. Köydeki en büyük evdi. Yakında da şahane bir devlet okulu vardı. Ofisim arabayla yirmi dakikalık mesafedeydi ve demiryolu bağlantıları da harikaydı. İyi gününde Londra'ya arabayla bir saat uzaklıktaydı. Dinleyince M40 trafiğinin sesi duyuluyordu. Yapılacak işler de vardı elbette; hem de hafta sonlarımızı doldurmaya yetecek kadar. Ama burada mutlu olacaktık, şüphe yoktu. Evin önündeki yolda (üç arabaya yetecek kadar yer vardı) artistik patinaj koçları gibi kollarımı karıma ve oğluma doladım. *Bakın, ağaçlarda, saksağanlar, kargalar var!* Bir an öylece durduk, sonra ayrıldık. Büyük aile mutfağında (yassı döşeme taşları ve bir Aga vardı) bir şişe şampanya açtım. Gazeteye sarılı kadehleri çıkarıp Yumurta için de bir yudum doldurdum ve üçümüz yeni başlangıçlara kadeh kaldırdık. Ama kutuları odalara yerleştirip taşımacılar gittikten sonra yanlış bir hesaplama yapıldığı anlaşıldı. Ne kadar uğraşırsak uğraşalım üçümüz burayı asla dolduramazdık. Duvarlar için yeteri kadar resim ya da rafları kaplayacak o kadar kitap yoktu. Albie'nin davul seti ve gitarıyla bile bu yüksek odaları dolu göstermeye yetecek kadar gürültü yapamazdık. Niyetim evin refah ve konfor içinde olması, bir yandan şehrin karmaşasına demiryoluyla iyi ulaşım imkânı sağlarken kırsalın sakinliğinde âdeta bir cenneti simgelemesiydi. Ama burası yeterince oyuncak bebeği olmayan yarı boş bir bebek evi gibi geliyordu ve galiba hep de öyle kalacaktı.

O akşam ilerleyen saatlerde Connie'yi evin en üst katında, eğik tavanlı küçük yatak odasında sessizce dikilirken buldum. Çiçekli duvar kâğıdı eski modaydı. Üzerine resimler çizilmiş, güllerin köklerine ve yapraklarına tükenmez kalemle karıncalar, keçeli kalemle kelebekler çizilmişti. Connie'yi ne düşündüğünü tahmin edebilecek kadar iyi tanıyordum ama ikimiz de bu düşünceleri sesli söylememeyi tercih ediyorduk.

"Bu odayı stüdyo yaparsın diye düşündüm. Işık çok güzel! Yeniden resim yapabilirsin, değil mi?"

Başını omzuma yasladı ama hiçbir şey söylemedi.

Sonra bir köpek aldık.

150. schweppes!

Nerede olduğumu Connie'ye söylemedim. Siena'dayken beni ertesi güne beklemesini söylemiştim. Yanımda Albie'yle birlikte telefon açsam daha iyi olmaz mıydı? *Heathrow'da değilim. Madrid'deyim. Uzun hikâye. Bekle bir dakika, yanımda seninle konuşmak isteyen biri var...* Plan buydu, böylece o gece konusunda tuhaf bir şekilde neşeli ve iyimserdim. Bir hevesle ve şaşırtıcı derecede makul bir fiyata, hesapsızca tuttuğum otel süiti (Hem de süit!) moralimi daha da yükseltmişti. Mermer ve altın sarısı resepsiyon masasında, görünüşüne göre bu pasaklı, hırpalanmış yalnız misafirin böylesine bir rahatlığa parasının yetebileceği konusunda bazı şüpheler olmuştu. Bagaj yok muydu? Benimle birlikte kalacak başka misafirler var mıydı? Hayır, tek başımaydım ama Albie için bir tane yataklı kanepe vardı. Tabii kendisi de isterse.

Oda (hayır süit) baştan aşağı mermer ve krem rengi deriyle döşenmişti; 1973'lerdeki modern yaşam hayali. Kapıyı kapatınca son birkaç günün hasarını onarmaya koyuldum. Kısım kısım yanmış

vücudumu serin, oniks küvete bıraktım, saçlarımı yıkadım, tıraş oldum ve ayaklarımdaki yaraları sardım. Son temiz giysilerimi giyip diğerlerini yıkamaya gönderdim. Aşağıdaki caddede bir mağaza bulup yeni bir gömlek, bir kravat, bir iki pantolon aldım ve odama dönüp aldıklarımı iş görüşmesine hazırlanır gibi sandalyenin üzerine serdim. O kadar gözüm dönmüştü ve o kadar heyecanlıydım ki hayatımın temel kılavuz ilkelerinden birini çiğneyip minibardan votka tonik aldım ve rahatlıktan başım dönerken bir paket fıstık da alıp modern zamanların Caligula'sı gibi balkonda oturup on dört kat aşağıdaki Gran Via üzerinde akan trafiği seyrettim. Önümdeki kavşakta yuvarlak hatlı (*Art Deco, değil mi Connie?*) güzel modern bir bina duruyordu. Üst katında dev bir neon tabela vardı ve akşam olunca neon ışıkların titreyerek hayat bulduğu an gözüme ilişti. Gökkuşağı renginde zemin üzerinde koskocaman Schweppes! yazıyordu. Böylece cadde daha yumuşak ve daha tasasız görünen Times Meydanı'na benzemişti.

İspanyolların geç yemek yeme namını duymuştum. Ben de Albie'nin tabiriyle "disko uykusu" çektikten sonra şehri keşfetme planı yaptım. Ama yatak öyle büyük ve rahattı, çarşaflar o kadar serin ve beyazdı ve öyle sık dokunmuştu ki kendimi saat dokuz on beşte mekanik panjurları indirip yatağa yerleşirken buldum. Yarın oğlumu tekrar gördüğümde tapas yemek için bol bol vaktim olacaktı. Geleceğe dair en şahane, en sarsılmaz inancın ninnisiyle uyuyakaldım.

151. gelecek

Gece uykumu kaçıracak sıkıntılara takılmakta hiçbir zaman güçlük çekmedim ama ilk gençlik yıllarımda özellikle nükleer savaş beklentisi başıma musallat olmuştu. Asıl amacı halkı eğitmek ve

rahatlatmak olan kamu bilgilendirme filmleri herkesi, özellikle de biz çocukları dehşet verici bir fanteziye sevk ediyordu ve bir noktada Washington'da, Pekin'de ya da Moskova'da bir düğmeye basılacağına (burada gerçek bir düğme hayal ediyordum, asansörün durdurma düğmesi gibi büyük ve kırmızı bir düğme) ve kısa bir süre sonra annem, babam ve benim Ipswish şehir merkezinde, için için yanan kalıntılar arasında mutant sıçan avlayacağımıza inanmıştım. Kıyamet sonrası Petersen aile mağarası lügatında "dokunma ona, pistir" diye bir söz yoktu artık. Tek bir soru vardı: Önce Douglas'ı mı yoksa Karen'ı mı yiyecektik? Bu hayalden o kadar endişelenmiştim ki alışılmadık bir şekilde gece kâbuslarımı babama itiraf etmiştim. O da, "Şey, öyle bir şey olmaz, öyle bir şey yapmaya vaktin olmaz. Üç dakikalık panik, sonrasında kızarmış ete dönersin!" deyip içimi rahatlatmıştı. Üç dakikalık ikaz süresinde ailem ve ben birbirimize ne söylerdik? Babamı koşarak merkezi ısıtmayı kapatmaya giderken hayal ettim.

Doğru ya da yanlış, bana özgü bu korku geçmişti. Ama o endişe geçmedi ve artık gelecekteki bu çorak diyarda gözümde canlanan yüz benimki değil Albie'ninki.

Yıllar boyunca geleceğe dair çok fazla kitap okudum. Connie'nin tabiriyle "hepimiz hapı yuttuk" kitaplarımdı bunlar. "Okuduğun bütün kitaplar geçmişin ne kadar acı olduğu ya da geleceğin ne kadar ürkütücü olacağı hakkında. Öyle olmayabilir Douglas. Bazı şeyler güzel gidebilir." Ama bunlar iyi araştırılmış, akla yatkın çalışmalardı. Sonuçları son derece ikna ediciydi ve ben de bu konuda uzun uzadıya konuşabilirdim.

Örneğin Albie ile benim içinde doğduğumuz ve biraz itiraz etse de Connie'nin de artık mensup olduğu orta sınıfın kaderini ele alalım. Okuduğum kitapların çoğu orta sınıfın hapı yuttuğunu söylüyordu. Küreselleşme ve teknoloji, önceden güvencesi olduğu düşünülen meslekleri çaptan düşürmüştü ve 3 boyut teknolojisi kısa

sürede imalat sanayilerinden geriye kalan son kırıntıları da silip atacaktı. İnternet bizim işimizi alamazdı ama on iki kişi koca bir şirketi yönetebiliyorsa orta sınıfa ne kalıyordu? Komünizm sevdalısı değilim ama en fanatik serbest piyasa yanlısı bile piyasa güçlerinin, refahı ve güvenceyi nüfus geneline yaymak yerine kapitalizmin zengin ile fakir arasındaki mesafeyi aşırı derece büyüterek, küresel iş gücünü tehlikeli, düzenlemeye tabi olmayan, güvencesiz, düşük maaşlı emeğe zorlarken sadece işadamlarından ve teknokratlardan oluşan ufacık bir elit sınıfı ödüllendirdiğini kabul eder. "Güvencesi var" denen meslekler giderek daha az "güvenceli" hale geliyor. Bu durum ilk olarak madenciler, gemi ve çelik işçileri için geçerliydi ama pek yakında banka memurları, kütüphaneciler, öğretmenler, dükkân sahipleri, süpermarketlerdeki kasa personeli için de geçerli olacak. Doğru bilim türü seçilirse bilim adamları ayakta kalabilir ama taksiler kendi kendilerini sürmeye başladığında dünyanın dört bir yanındaki taksi şoförleri nereye gidecekler? Çocuklarını nasıl doyuracak, yuvalarını nasıl ısıtacaklar? Ve bu hayal kırıklığı öfkeye dönüşürse ne olur? Bunların üstüne bir de çözülemeyecek gibi görünen tutuculuk problemi, aşırı sağcı kanadın yükselişi, işsiz genç nüfus ve düşük emekli maaşı alan yaşlı nüfus, kırılgan ve yozlaşmış bankacılık sistemleri, çok sayıda hasta ve yaşlıyla başa çıkma konusunda yetersiz sağlık ve bakım sistemleri, daha önce örneği görülmemiş fabrika çiftçiliğinin çevre üzerindeki yansımaları, sınırlı gıda, su, gaz ve petrol kaynakları için yaşanan mücadele, Körfez Akımı'nın seyrinin değişmesi, biyosferin zarar görmesi ve istatistiksel olarak artan küresel salgın olasılığı eklenince insanların bir daha gönül rahatlığıyla uyuyabilmesi için gerçekte hiçbir neden kalmıyor.

Albie benim yaşıma geldiğinde ben çoktan ölmüş olacağım ya da en iyi ihtimalle son günlerimi geçirmeme yetecek kadar istihkakla, kendi yaşam modülümde kapanıp kalacağım. Ama hayalimde,

dışarıda düzenlemeye tabi tutulamayan koca fabrikalarda işçiler geçinmeye bile yetmeyecek bir maaş uğruna on sekiz saat çalışıp didindikleri için kendilerini şanslı sayacaklar. Mesai bitiminden sonra gaz maskelerini takıp eski teneke kutuları para olarak kullanarak mutasyona uğramış tavuklar karşılığında takas eden işsiz kitleler arasından ilerleyecekler. Bu şanslı işçiler, hiçbir ağacın görünmediği, havanın polis merkezine ait insansız hava araçlarıyla ağırlaştığı, arabalara yerleştirilen bomba patlamalarının, tayfunların ve tuhaf dolu yağmurlarının dikkate bile alınmayacak kadar yaygın olduğu koca bir megalopolisteki ufacık, aşırı kalabalık barakalarına döneceklerdi. Bu arada kanserojen dumanın kilometrelerce üstünde, gerçek manada yaldızlı kulelerde imtiyazlı yüzde birlik sınıfa giren işadamları, ünlüler ve girişimciler kurşun geçirmez camlarından aşağı bakarak yakınlarda gezinen robot garsonların getirdiği tuhaf kadehlerdeki kokteylleri alıp çınlayan kahkahalarla güleceklerdi ve aşağıda bir yerde şiddet, yoksulluk ve çaresizlik karmaşasının cehennem gibi kaynayan kazanında oğlum, Albie Petersen, fotoğrafçılık sevdasıyla ve elinde gitarıyla, hâlâ doğru dürüst bir mont giymeyi beceremiyorken âşıklar gibi dolanacaktı.

152. Kalıtsallık

Connie romanının üzerinden bakarak, "Yani diyorsun ki..." dedi. "Gelecek aslında biraz *Mad Max* filmi gibi olacak."

"Tam olarak değil. Ama ona benzer bazı öğeler olabilir."

"Yani *Mad Max*... Aslında bir belgesel gibi..."

"Benim demek istediğim, gelecekte dünya senin ve benim içinde büyüdüğümüz yer kadar yaşanası olmayabilir. O ilerleme hayali boş çıktı. Bizim anne babalarımız ayda tatil kampları yapmayı

hayal ediyorlardı. Biz ise... biz ise farklı bir gelecek kavramına alışmak zorundayız."

"Ve sen de Albie'nin GSCE[40] bölümünü bu *Mad Max* tarzı gelecek vizyonuna göre seçmesini istiyorsun."

"Benimle dalga geçme. Ben onun faydalı ve uygulama alanı olan konular görmesini istiyorum. Meslek sahibi olmasını sağlayacak bir şeyler yapmasını istiyorum."

"Onun en tepede, yaldızlı kulede olmasını istiyorsun. Robottan hizmetçileri olsun istiyorsun."

"Ben sadece başarılı olmasını istiyorum," dedim. "Oğlum için böyle bir şey istemem tuhaf mı?"

"*Oğlumuz* diyecektin herhalde."

"Oğlumuz."

O sıralar Albie'nin durumu iyi değildi. Kırsal kesimde yaşamak onu sakinleştireceği yerde öfkelendiriyordu. Yaygın Britanya kuşlarının Latince adlarını öğrenmekle ilgilenmiyordu ve ona aldığım kurbağa yumurtasının hiçbir cazip tarafı yoktu. Arkadaşlarını, sinemayı, otobüslerin üst katını özlüyordu. Oyun parkındaki salıncakta patates kızartması yemek istiyordu. Ama kır hayatı başlı başına dev bir oyun sahası değil miydi? Belli ki değildi. Albie yürüyüşlere büyük bir isteksizlikle çıkıyor; çalıbülbüllerine öfkeyle bakıyor, geçerken çiçeklerin başlarını tekmeliyordu. Kırsal kesimi yakıp kül etme imkânı olsa yapardı. Okulda da davranışlarının karnesi gibi notları sürekli zayıftı. Çalışmıyor, konsantre olmuyordu. Kimi zamanlar okula bile gitmiyordu. Connie de endişelenmesine rağmen tüm bunları doğal karşılıyordu ama ben kızıyor, şok oluyordum. Söz dinlemenin genetik olmasını beklemiyordum ama okul müdürlüğünden telefon geleceğini, eve yazılar yollanacağını da ummamıştım. Oğlum beni gafil avlamıştı. Beklediğim gibi de-

40 İngiliz eğitim sisteminde genel orta öğrenim mezuniyeti belgesi. (ç. n.)

ğildi; hiç değildi. En çok acı veren de bundan sapıkça bir gurur duyuyormuş gibi görünmesiydi.

Kendimi kaybetmiyordum ya da sadece ara sıra kaybediyordum ve beni hayal kırıklığına uğratan *kendisi* değil, *davranışlarıydı*. Bu, muhtemelen on üç yaşında bir oğlanın gözden kaçıracağı bir anlam ayrımıydı. Albie akıllıydı, zekiydi, kafası iyi çalışıyordu. Sadece biraz yönlendirmeye ve uygulamaya ihtiyacı vardı. İlgi isteyen başlıca alanları değerlendirdim. Konuyu ele alıp tüm yorgunluğuma rağmen akşamları ve hafta sonlarını onunla mutfak masasında, destekleyici ve babacan olduğunu düşündüğüm bir tavırla kimya, fizik ve matematik çalışarak geçirdim. Connie de boks hakemi gibi etrafımızda dönüyordu.

"Kalanlı bölme işlemini nasıl yapamıyorsun Albie? Çok basit bir şey."

"Yapabiliyorum ama aynı şekilde değil."

"O zaman dördü yaz, elde var üç."

"İşte biz o kısmı artık yapmıyoruz, elde var üç kısmını."

"Ama bu kalanlı bölme. Kalanlı bölme diye buna deniyor!"

"Artık öyle değil. Farklı yapıyorlar."

"Bölme işlemi yapmanın sadece tek bir yolu var Albie, o da bu."

"Öyle değil."

"Göster o zaman! Bana bölme işlemi yapmanın diğer yolunu göster..."

Kalem, kâğıdın üzerinde gezindikten sonra aniden masanın üstüne atılıyordu. "Neden hesap makinesi kullanamıyoruz ki sanki?"

Bu akşamların bazılarının, belki de çoğunluğunun yükselen seslerle ve kızarmış gözlerle bittiğini söylemekten gurur duymuyorum. Hatta bir keresinde Albie odasının duvarını yumruklayıp delmişti. Ana duvarı değil tabii ki, sadece alçı kısmını. Ama yine

de şok olmuştum. Özellikle de durup o sırada benim yüzümü hayal ettiğini düşündüğümde.

Ondan vazgeçemezdim, bundan emindim. Her gece çalışıyor, sonra tartışıyorduk. Olayları elimden geldiğimce düzelttikten sonra yatağa uzanıyor, geç saatlere kadar oturup cebir, kimya, bilgisayar kodu çalışan, Albie'nin yaşında Çinli ya da Koreli bir oğlan çocuğunu, günün birinde oğlumun, hayatını kazanmak için rekabet edeceği bu çocuğu düşünerek uykusuz kalıyordum.

153. boyama yapma

Oğlumun kararsız ilerleyişi, ilişkimizin daha da soğuduğu vakitle aynı zamanlara denk geldi. Bir zamanlar az da olsa paylaştığımız fiziksel yakınlık, gıdıklamalar ve el ele tutuşmalar biz elimizi kolumuzu nereye koyacağımızı bilemedikçe kaybolup gitti ve bunu ne kadar özlediğimi görmek beni şaşırttı. Özellikle de el ele tutuşmayı. Hiçbir zaman güreşçi bir baba olmadım; her zaman kafasına bir darbe gelir, bileği burkulur diye fazla endişe ettim ama artık omzuna öylesine kolumu koysam bile yüzünü buruşturarak ya da homurdanarak omuz silkip uzaklaşıyordu. Yatak odasının ve banyonun kapıları kilitleniyordu ve hafta sonları oğluma yatmaya gitmesini söylemek yerine iyi geceler diyerek ikisini alt kattaki kanepede, Albie'nin başı Connie'nin kucağında ya da tam tersi bir halde otururken bırakmaya başlamıştım. *İyi geceler millet! İyi geceler dedim! İyi geceler! İyi geceler!*

Kendimi Albie'nin ergenliğine hazırlıyordum ama ergenliğin gelişi uzun süre kaynayan bir iç savaşın patlak vermesi gibi gelmişti. Sürekli tartışıyorduk. Tek bir örnek versem yeter herhalde. Neden fen bilimleri ve matematiğin tiyatro ve resimden daha iyi yetkinlikler olduğunu açıklamaya çalışıyordum. Sıradan bir tar-

tışma bu, biliyorum. Her ailede yaşanabilecek şeyler. Ama Connie Londra'daydı bu da konuyu tehlikeli hale getiriyordu.

"Benim demek istediğim şey şu," dedim. "Halktan ortalama bir insanı eline resim fırçaları ya da fotoğraf makinesi verip bir odaya koy, onlara bir sahne ya da kâğıt ile kalem ver, göreceksin ki bir şeyler becerirler. Acemice, çirkin ya da eğitimsiz olabilir, potansiyeli varmış gibi görünebilir ve hatta gizli bir yeteneği ortaya çıkabilir. Ama herkes, her insan bir resim ya da şiir ya da fotoğraf ya da ne olursa bir şey üretebilir. Diğer yandan bir insanı al ve eline santrifüj, çeşitli laboratuvar aletleri ve bazı kimyasallar ver, hiçbir şey, kayda değer hiçbir şey üretemeyeceklerini görürsün. Sadece... çamurdan pasta yapabilirler. Çünkü bilim yöntemseldir; titizlik, uygulama ve çalışma gerektirir. Daha zordur. Öyle işte. Öyle."

"Ne yani, bilim adamı oldun diye başkalarından daha akıllı olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Kendi alanımda evet! Öyle de olmam gerekir. Öğrenimini gördüğüm alan bu. Bu yüzden on sene boyunca geç saatlere kadar çalıştım. İşimde iyi olmak için."

"Yani nefret ettiğim ve anlamadığım bir dersi almayı bırakırsam beni daha da küçük göreceksin, öyle mi?"

"Sebat göstermediğini düşüneceğim sadece. Çabuk pes ettiğini düşüneceğim."

"Kolay olanı seçtiğimi düşüneceksin..."

"Belki."

"Biraz korkak olduğumu..."

"Ben öyle demedim. Neden sözleri çarpıtıyorsun?"

"Senin iyi olduğun şeyi değil de kendi iyi olduğum şeyi yaptığım için mi böyle düşüneceksin?"

"Hayır, zor olanı yapmak yerine kolay olanı yaptığın için. Kendini sınamak, aklının sınırlarını zorlamak iyi bir şey."

"Yani benim yapabildiğim şeyi herkes yapar, öyle mi? Hiçbir özel tarafı yok."

"Özel olabilir ama bu, yaptığın şeyle hayatını kazanabileceğin anlamına gelmiyor. Başarı sıkı çalışanlara ve zorluklara tutunanlara gelir. Ben de senin başarılı olmanı istiyorum."

"Senin gibi mi?"

Bunu küçümser gibi söylemişti ve biraz öfkelendiğimi hissetmiştim. "Gelecek... korkutucu Albie, tahmin bile edemezsin. Ve geleceğe iyi hazırlanmanı istiyorum. Serpilip başarılı ve mutlu olabileceğin becerilere ve bilgiye sahip olmanı istiyorum. Ve korkarım bütün günü boyama yaparak geçirmek işe yaramaz."

"Yani özetlersek..." dedi artık hızla gözlerini kırpıştırarak. "Demek istediğin şey aslında şu, daha şimdiden ödümün bokuma karışması lazım."

"Albie!"

"Ve kararlarımı korkuya dayanarak vermeliyim çünkü aslında hiçbir yeteneğim yok."

"Hayır, yeteneğin olabilir ama bu milyonlarca insanın paylaştığı bir yetenek. Milyonlarca! Hepsi bu."

Belki de yanlış sözcükler seçmiştim. Belki de bu örnekte pek iyi göründüğüm söylenemez, bunu kabul ediyorum. Ama onun olmadığı bir şey olmasını istediğim suçlamasına gelirsek... Evet, tabii ki bunu istiyordum. Çünkü anne babaların işi, çocuğu şekillendirmek değilse nedir?

154. bir baba nasıl olmalı

Connie'yle de tartışıyorduk. Albie'yi yetiştirmek, aramızdaki farklılıkları, anne baba olmadan önceki tasasız günlerde sadece eğlen-

celi görünen farklılıkları belirginleştiriyordu. Bana göre Connie tuhaf derecede rahat ve serbest bırakma yanlısıydı. Botanikten bir benzetme yapacak olursak Connie çocukları açılmamış bir çiçek gibi görüyordu. Ebeveynlerin görevi ışık ve su vermek ama aynı zamanda geride durup izlemekti. "Mutlu ve rahat olsun da ne isterse onu yapsın," diyordu. Aksine, ben çiçeğin bambu çubuğa bağlanıp budanmaması, yapay ışığa maruz bırakılmaması için hiçbir neden göremiyordum. Eğer bunlar çiçeği daha güçlü, daha dayanıklı bir bitki yapacaksa neden olmasındı? Elbette Connie onu tatlı tatlı konuşarak teşvik ediyor, ödev yaptırıyordu ama yine de doğal özelliklerinin ve yeteneklerinin yardım olmadan da kendilerini göstereceğini düşünüyordu. Bense doğal yeteneklere inanmıyordum. Benim için hiçbir zaman hiçbir şey kendiliğinden olmamıştı; bilim bile. Çok çalışmak zorunda kalmıştım. Çoğu zaman ben çalışırken annem ve babam birer yanımda dururdu ve Albie'nin de çalışmaması için bir neden göremiyordum.

Albie ise insanı çıldırtabiliyordu, gerçekten kendine acıma, sorumsuzluk, tembellik... Ben gerçekten bu kadar baskıcı ve eğlencesiz miydim; bu kadar sinirli ve aksi bir adam mıydım? Okul etkinliklerinde, spor günlerinde ve para toplama amaçlı mangal partilerinde diğer oğlanların babalarıyla tanışmış, gelecek vaat eden bir oyuncunun gönlünü yapan futbol hocaları gibi babacan ve rahat tavırlarını, şakalaşır tonda konuşmalarını fark etmiştim. Tüyo almak için onları izlerdim.

Albie'nin en yakın arkadaşı olan Ryan'ın babası bir çiftlikte çalışıyordu. Yakışıklı, kirli sakallı, nedendir bilinmez belden yukarısı çıplak gezen, her zaman bira ve motor yağı kokan bir adamdı. Mike duldu; Ryan'ı köyün dışındaki yıkık dökük bir kütük evde büyütmüştü ve Albie bu çifte kesinlikle abayı yakmıştı; okuldan sonra oraya, perdelerin daima kapalı olduğu ve haftalık alışverişin benzin istasyonundan yapıldığı bu evde şiddet dolu video oyunları

oynamaya gidiyordu. Bir gece Albie'yi almaya gitmiştim. Karavanı, parçaları sökülmüş arabaları ve motosikletleri, havlayan köpekleri geçtikten sonra Mike'ı gömleğini çıkarmış, bir plaj koltuğunda oturup *tütünden başka bir şey* tüttürürken buldum.

"Merhaba Mike! Albie buralarda mı?"

Mike teneke kutuyu kaldırarak selam verdi. "En son gördüğümde çatıdaydı."

"Tamam. Ne? Çatıda mı?"

"Orada. Atış talimi yapıyorlar."

"Ya! Peki. Silahları var mı?"

"Sadece benim eski tüfeğim."

Tam o anda, burnumun dibinden bir şeyin geçtiğini hissettim ve saçma, vızıltıyla beton zeminden sekip biçilmemiş çimlerin arasında kayboldu. Tam zamanında başımı kaldırıp Albie'nin sırıtan yüzünün yağmur oluğunun arkasında kaybolduğunu gördüm. "Ne diyeyim?" dedi Mike. "Oğlan çocukları işte."

O yaz Ryan'ın evi bir tür cennet, Ryan'ın babası da bir tür tanrı olmuştu. Adam kamyoneti kullanmalarına, koca ağaçlara tırmanmalarına, gece balık tutmaya gitmelerine izin veriyordu. Onları açık kasa kamyonda sarsıla sarsıla taşocaklarına götürüyor ve yüksek kayalıklardan karanlık sulara atlamalarına müsaade ediyordu. Bir nesne ne kadar paslı ve keskinse; kablolar ve kesici uçlar ne kadar açıktaysa oğlanlar için o kadar uygun bir oyuncak oluyordu. Kaynak yapmışlardı! Adam çocukların kaynak yapmasına izin vermişti! Mike hiçbir zaman Ryan'ın yanında sabırla oturup periyodik cetveli açıklamamıştı. Mike'in etki alanında "okul geceleri" yoktu. Yo, hayır, onların yaşamı alev alıp tutuşmuş uzun bir yatak gibiydi.

Gözyaşları, rüşvetler ve hırçınlıklarla kesintiye uğrayan bir durum değerlendirmesi seansının ardından, "Bence Albie, Ryan'larda çok fazla vakit geçiriyor," dedim.

Connie ise, "Yasaklayamayız," dedi. "Yasaklamak sadece daha çekici kılacaktır."

Bu bana yabancı gelen bir kavramdı. Benim babam bir şeyi yasakladığı zaman yasak olurdu, çekici değil. Bazen Mike, Albie'yi alakasız bir saatte eve bırakırdı ve Conniye'le birlikte ön bahçede durup uzun uzun konuşurlardı. Connie geri döndüğü zaman hafifçe kızarıp, "Çok hoş adam," derdi. "Muzip, hayat dolu bir tarafı var. Bence Ryan'ı tek başına büyütmesine hayran kalmamak elde değil."

Hayranlık demek! Çocuğunu, geleceğini düşünmeden ortalığa salıvermenin nesine hayran kalırdı bir insan? Ya benim işime, bu noktaya gelmem için yıllarca geç saatlere kadar çalışmama ne demeliydi? Albie gelip laboratuvarı görmeyi, iş arkadaşlarımla tanışmayı hiç istememişti. Eğer bir şey hissediyorsa, o da benimle tartışmayı reddettiği "siyasi" bilincin bir parçası olan, belli belirsiz bir küçümsemeydi. "Ryan'ın babası tam olarak ne iş yapıyor?" diye sormuştum. Albie bilmiyordu ama Ryan'ın babasının pubdan getirdiği, ergenlikten yeni çıkmış yaşta denebilecek kızları biliyordu. Mike'ın makine yağı lekeli kot pantolonunun cebine sıkıştırdığı para destesini de biliyordu.

155. spor salonunda patırtı

Hesaplaşma gerçekleşecekti; bu kaçınılmazdı. Ve beklenen gün, okulun yeni tiyatro için para toplama amacıyla (Çünkü tiyatroya gitmeye her zaman ihtiyaç vardı ya da çömlek fırınına veya piyanoya. Ama asla yeni bir santrifüje ya da buhar dolabına gerek

yoktu.) düzenlediği, sosyal etkinlikler curcunasından başka bir şey olmayan, Veli-Öğretmen Bilgi Yarışması etkinliğinde geldi.

Bilgi yarışmalarında kötü olmadığımı düşünmek hoşuma gidiyor. Olayları, gerçekleri, denklemleri bilirim, beynim böyle işler. Hep öyle oldu, sadece bilim alanında da değil. İlk gençlik yıllarında "Guinness Rekorlar Kitabı" çok ilgimi çekerdi ve koca koca bölümlerini ezberlemiştim. Güneşin sıcaklığı, çitanın hızı, *diplodocus*'un uzunluğu. Bu tür bilgiler benim artı noktalarım. Oysa partilerde laf nadiren bu konulara gelirdi. Her neyse, bazı bilgiler silinmeye yüz tutmuş olmasına rağmen belli başlı öğeler (en yüksek dağlar, en derin okyanuslar, ışığın ve sesin hızı, pi sayısının birçok hanesi, dünyadaki bayraklar) silinmezdi. Connie de sanat ve kültür konularında iddialıydı ve bence spor salonuna girdiğimizde Petersen çifti olarak oldukça kendimizden emindik.

Daha o hafta bana Albie'de temel sayısal beceriler olmadığını söyleyen Bayan Whitehead, "Maalesef eşler aynı takımda olamıyor!" dedi.

O sırada Mike, "Hey! Connie! Buraya gel!" diye bağırdı. Göbeğine kadar açık tulumuyla göz alıcı görünüyordu ve birdenbire aklı başından giden Connie'nin, onun takımına katılmak için salonu neredeyse seke seke geçtiğini fark ettim. Albie banklarda Ryan'la oturmaya gitmişti. Ben de umut vaat eden bir takım arayışıyla, sıvışmaya hazırlanır gibi kapının yanında dolanan yalnız veliler grubunu sürüklemeye karar verdim. En cazip yarışmacı grubu değildi ama olsun. Elimi kaldırıp Albie'ye selam verdim ve kendimi ertesi gün sınıfta dönecek muhabbeti hayal etmeye kaptırdım. "Baban dün gece yakıyordu!" "Takımı o götürdü! Baban gerçekten de bu işten anlıyor!" Zekânın, bir oğulun babasında değer verdiği bir özellik olmadığını belki de herkesten daha çok biliyorum (anladığım kadarıyla Mike taş kafanın biriydi) ama Albie'nin beni bir şey kazanırken, hem de halka açık bir forumda kazanırken görmesinden

zarar gelmezdi. Bize şişe bira ve karışık çerez ikram ettiler. Sonra da eğreti masamızda yerimizi aldık.

Bu dünyada bana yarışma takımı için eğlenceli bir ad seçmekten daha tatsız gelen çok az şey var. Daha az acı veren cerrahi işlemler geçirmişimdir. Neden sadece "kırmızı" ya da "mavi" ya da "yeşil" takım olamıyorduk? Uzun bir tartışmadan sonra şu anda hatırlayamadığın sebeplerle takımızın adı Kurukafa Eziciler kondu ve ben de sanırım kaptan oluyordum. Mike ile Connie'nin takımı da Kalkışa Hazır Seyyarlar'dı ve salondakiler buna bir hayli gülmüştü. Ama ben endişelenmiştim çünkü böylesi bir anarşi bana dayanılmaz geliyor. Bu düşünceyi aklımdan çıkarıp en derin gölleri, en uzun nehirleri, en yüksek zirveleri düşündüm. Başlangıç düdüğü öttü ve başladık.

Elbette bilgi yarışması benim genel kültür denilen şeyden anladığımın bir parodisiydi. Müzik soruları ağırlıklı olarak pop endüstrisindendi. Spor sorularının da neredeyse tamamı futbolla ilgiliydi. Haberler ve güncel olaylar önemsiz ve bulvar gazetesi tarzındaydı. Bilim, coğrafya, icatlar ya da zihinden aritmetikle ilgili hiçbir şey yoktu. Elimizden geleni yaptık ama Mike'ın takımı, yukarıda bahsettiğim gibi Kalkışa Hazır Seyyarlar, küçük bir yumak olmuş fısıldaşıp kıkırdıyorlardı; Mike ile Connie de tam ortada kafa kafaya vermişlerdi. "Evet," diyorlardı birbirlerine fısır fısır. "Aferin! Yaz yaz!" Anlaşılan Mike benim düşündüğüm kadar kıt akıllı değildi; en azından şarkı sözleri ve ünlülerin dövmeleri konusunda. Ve Connie'nin eli, Mike'ın kolunu sımsıkı kavramıştı. "Evet Mike, evet! Şahanesin!"

Öbür tarafta diğer gruplar güya çaktırmadan kopya çekiyorlardı; küçük klavye tuşlarının tıkırtısı, ceplerinde bipleyen telefonlar duyuluyordu ve akşam ilerledikçe, tiyatro fonuna yardımcı olsun diye almaya teşvik edildiğimiz bira şişelerinin de etkisiyle öfkem

katlanarak arttı. Şansımız giderek azalıyordu. Katlanır sandalyeme çöküverdim.

"Ve şimdi de..." dedi yarışma sunucusu. "Sondan bir önceki turumuz, dünya bayrakları!"

Nihayet! Yerimde doğruldum. Diğer takımlar kafalarını kaşıyıp dururken ben tüm soruları işaretledim ve iki başparmağımı kaldırarak Albie'ye işaret gönderdim. Ama onun dikkati başka yerdeydi ve beni görmedi. Sonrasında ise inanamıyorum ama nehirlerin isimleri, göllerin isimleri geldi. Takımı uçurdum. Doğru cevaplar birikti ve sıra puanlamaya geldi.

Mike ve Connie'nin takımıyla kâğıtları değiştirdik ve bizim pop müzik cevaplarımıza gülüp dalga geçerken onları izledim. Karşılığında ise ben de onların cevaplarına kafa sallayıp durdum. *Venezuela mı? Ah Mike, kusura bakma ama hayır...* Puanlamayı yaparken kesinlikle adil davrandım ama genel olarak süreç çok uyduruktu ve yanlış planlanmıştı. Bonus sorusu bir puan mıydı yoksa iki puan mı? En sonunda takımımızın kâğıtları, Mike'ın kendini beğenmiş sırıtışıyla birlikte geri verildi ve anında birkaç hata fark ettim. Belli ki haksız puanlama yapılmıştı. Rusya yerine SSCB yazıldığı için puan kaybedilmişti, oysa aslında SSCB doğru cevaptı. Çok geçti çünkü puanlarımız yazılmıştı ve şimdi sonuçlar açıklanıyordu.

Altıncı, beşinci, dördüncü, üçüncü. İkinci sırada Kafatası Eziciler. Mike ile Connie'nin takımı bizi iki puanla yenmişti. Mike ile Connie'nin sevinç gösterileri ile alkışları kabul etmesini ve banklarda da Ryan ile Albie'nin yumruklarını sıkarak maymun gibi sevinç çığlıkları atmasını izledim.

Ama merak ediyordum. Her bonus sorusu için bir puan. Üstelik biz onlara iki vermiştik! SSCB için puan yok muydu? Kafamdan doğru puanımızı hesapladım, sonra bir daha hesapladım. Bunu anlamamak imkânsızdı; zaferimizi hileyle elimizden almışlardı ve

kendimi sunucunun yanına giderek puanların yeniden hesaplanmasını istemekten başka seçeneğim yokmuş gibi hissettim.

Bir süre izleyiciler ve yarışmacılar şaşırmış gibi göründü. Akşam bitmemiş miydi? Daha değil. Albie'nin rehber öğretmeni Bay O'Connell'in yanına gidip de puanlamadaki tutarsızlıkları gösterene kadar değil...

Bay O'Connell elini mikrofonun üzerine koydu. "Bunu yapmak istediğinizden emin misiniz?"

"Evet. Sanırım. Evet."

İşte o zaman salona savaş suçlarını anma gecesinin kasvetli ve ciddi havası gelmişti. Müdahalemin düşündüğüm kadar şen bir tavırla karşılanacağını ummuştum ama veliler kınar gibi başlarını sallayıp montlarını giyiyorlardı. Yine de adalet yerini bulana kadar yeniden sayma işlemi devam etti (bir asır gibi gelmişti) ve yarısı boşalmış olan salona, Kurukafa Eziciler'in, adına yaraşır şekilde yarım puanla kazandığı açıklandı.

Oğluma baktım. Sevinmiyordu. Havaları yumruklamıyordu. Bankta oturmuş elleriyle saçını çekerken Ryan da bir kolunu omzuna atmıştı. Takım arkadaşım olan diğer Eziciler avantayı bölüştü (mahallenin bahçe merkezinde harcamak üzere onar avroluk hediye çekleri) ve dışarıya, okulun otoparkına çıktık.

"Tebrikler Doug," dedi Mike yüzünde sırıtma ifadesiyle transitinin yanında dururken. "Bize patron kimmiş gösterdin!" Sonra oğluma iğrenç bir şekilde göz kırptı. "Baban bildiğin dâhiymiş!" Eski zamanlarda olsa belki de taşlarla ve sopalarla birbirimizin üstüne atlardık. Belki de öylesi daha iyi olurdu.

Her neyse, üçümüz arabada hiç konuşmadan eve geldik. Connie ön kapının kilidini açarken sessizce, "Sağ olduğum müddetçe bir daha asla bu gece hakkında konuşmak istemiyorum," dedi. Ve Albie... Tek kelime etmeden üst kata çıktı. Herhalde babasının ne kadar akıllı olduğunu düşünüyordu! "İyi geceler oğlum. Yarın

görüşürüz!" Merdivenlerin dibinde durup gidişini izledim ve ne ilk ne de son kez, bir şeye uzanıp da elinin sadece boşluğu kavradığını görmenin ne berbat bir his olduğunu düşündüm.

156. randevu

Ter içinde, titreyerek, irkilerek uyandım. Karartma perdeleri, vazifesini yerine getirmişti ve ben de okyanusun dibinde, kara bir kutunun içinde kilitli kalmıştım. El yordamıyla yatağın yanındaki düğmeyi aradım ve metal panjurlar titreyerek açıldı, öğle vaktindeymişiz gibi parlak güneş ışığı içeri doldu. Gözlerimi kısarak saatime baktım, yediye geliyordu. Madrid. Madrid'deydim ve oğlumu görmeye gidiyordum. Randevunun gerçekleşmesine daha çok vardı. Kalp ritminin normale dönmesi için yatağa uzandım ama ıslak çarşaflar soğumuştu. Bu yüzden de usulca pencerenin yanına gidip mavi gökyüzünü, Gran Via'daki sabah trafiğini, yepyeni parlak günü gördüm. Uzun bir duş alıp yepyeni giysilerimi giydim.

Kahvaltıda nefis bir jambon ve yağda yumurta yiyip tabletimden memleketteki haberleri okudum. Seyahat etmenin beraberinde getirdiği yalıtılmışlık hissini özlemiştim. O zamanlar "yurtdışı" çok daha uzak, İngiliz medyasından ayrı gelirdi ama işte her şey, her zamanki öfke, dedikodu, yolsuzluk, şiddet ve kötü hava karışımı yine internetteydi. *Aman Tanrım, Albie'nin kaçmasına şaşmamak lazım...* Tadımı kaçırmak istemediğim için haberlere bakmak yerine biraz Madrid'i araştırdım. Albie'yle birlikte belki sonra gideriz diye Picasso'nun *Guernica* tablosunun Wikipedia sayfasına baktım. *On birde Prado'nun merdivenlerinde.* Saat daha sekiz olmamıştı. Yürüyüşe çıkmaya karar verdim.

Madrid'i beğenmiştim; yer yer gösterişli bir süs, yer yer dağınık, ticari bir tarafı vardı. Yapışkanlı posterler ve grafitilerle kaplı, güzel

ve eski bir bina gibi pejmürde ve mütevazıydı. Albie'nin buraya gelmesine şaşırmamıştım. Belki de yanılıyordum ama burada, şehir merkezinin göbeğinde sıradan insanlar yaşıyormuş gibi bir hava vardı. Bu, Londra ya da Paris halkı için uzun süre önce ortadan kaybolmuş bir ihtimaldi. Yanımda sadece otelde bedava verdikleri harita olmasına rağmen saat dokuz kırk beşte bayağı bir yol kat etmiş ve Prado'ya doğru yola koyulmuştum.

Ocak ayındaki indirimli satışlara gelmiş alışverişçiler gibi küçük bir turist grubu şimdiden kapıların açılmasını bekliyordu. Tüm o sanat eserlerinin hayali karşısında, heyecanları yüzlerinden okunuyordu. Ben de kuyruğa girip endişelenmemeye çalıştım. "Onu görünce ne diyeceksin?" Freja'nın sorusunu bastırıyordum ama cevabı konusunda kafam net değildi. Aklımda sadece düzensiz özürler ve mazeretler vardı. Suçluluk duygusunun yanı sıra tatilin (muhtemelen son tatilimizin) Albie'nin ortadan kaybolmasıyla elimizden alınmasının verdiği gizliden gizliye bir gücenme de vardı. Tek bir söz bile söylememişti. Tek bir söz bile! Bizi endişelendirmek mi istiyordu? Belli ki öyleydi ama gerçekten telefonu açsa ölür müydü? Bizim içimizin rahat olup olmaması onun için gerçekten de bu kadar önemsiz miydi? Kafamın içindeki ses giderek içerliyordu ama uzlaşmacı ve sakin kalmam çok önemliydi. Biraz huzur bulma çabasıyla bir süredir kafamı kurcalayan bir soruyu çözüme kavuşturmak için ayaklarımı sürüye sürüye Prado'ya girdim.

157. dünyevi zevkler bahçesi

Bilet gişesindeki kadına "*Pra-do* ya da *Prey-do* burası mı?" diye sordum. Bu iki telaffuzu kafamda tartıp duruyordum ve birincisinin doğru oluğunu teyit edince rahatlamıştım. "Pra-do," dedim kendi kendime deneyerek. "Pra-do. Pra-do..."

Girer girmez bu müzenin özel bir yer olduğunu anlamıştım. Karşımda Bosch'un *Dünyevi Zevkler Bahçesi*, çocukken çılgın detaylarıyla beni büyüleyen o resim duruyordu. Canlı canlı görünce resimden çok bir eşyaya, açıldığında ortaya resim çıkan büyük, ahşap bir kutuya benziyor ve 1970'lerde dinlediğim bazı progresif rock gruplarının katlanan albüm kapaklarını akla getiriyordu. İşte, resmin sol panelinde Âdem ile Havva vardı. O kadar canlı ve netti ki dün çizilmiş olabilirdi. Burada ise çocuklar gibi ayva göbekli, çiçeklerin üzerine tırmanan ya da ispinozlara binen sayısız çıplak figürle dolu cennet duruyordu. Sağ tarafta ise cehennem sapıkça ve kâbus gibi görünüyordu; yakıt olarak bazı küçük ayva göbekli figürlerin kullanıldığı kamp ateşleriyle aydınlanmıştı. Boğaza saplanmış bir kılıç; vücuttan ayrılmış kulaklar arasında büyük bir kuş tüyü, iç içe geçmiş bir domuz, dev ve ağaç... Akademik bir sözcük değil, biliyorum ama resimde "uyuşturucu kafası" vardı ve bir ergenin sevebileceği korkunç, heyecan verici bir resimdi. Özrümü kabul ettikten sonra Albie'yle birlikte buraya gelip tüm saykedelik detayları özümsemeyi umuyordum.

Ama şimdi vakit yoktu. Üst kata yönelip El Grecoları ve Riberaları geçtim ve şaşırtıcı bir bıyıklı aristokrat portresi koleksiyonunun, Velázquez'in resmettiği Habsburg Hanedanlığı'nın sergilendiği göz alıcı bir odaya geldim. Oda boyunca tek bir yüz tekrar tekrar karşımıza çıkıyordu: Birinde çene kemikleri uzun ve ince, dudakları nemli, bir diğerinde gıcır gıcır zırhının içinde utangaç, pembe yanaklı yeniyetme bir prens. Sonrakinde kıyafet balosunda avcı kostümü giymiş gibi. Ve son olarak da orta yaşlarının sonunda, yüzü Spaniel cinsi köpekler gibi üzgün bir hükümdar olarak. Gerçek suretimiz gözümüze iliştiğinde hepimizin yaptığı gibi gözlerini kısıp baktıysa IV. Felipe bu resimlere ne tepki vermiştir acaba? "Sinyor Diego, acaba çenemi biraz daha küçük göstermeniz mümkün mü?"

Bu portreler gerçekten de olağanüstüydü ama daha gördüğüm hiçbir şeye benzemeyen bir resim, belki dört beş yaşlarında bir kız çocuğunun resmi odaya hâkim olmuştu. Kız, bir çocuğun üzerinde çok tuhaf duran, kalça kısmı masa kadar geniş, saten kumaştan bir elbiseye sarılıydı. Tablonun adı *Las Meninas*'tı yani *Nedimeler.* Tabii ki prensesin etrafını saray mensupları, dadısı, iyi giyimli bir kadın cüce ve ayağıyla bir köpeği dürten küçük bir oğlan çocuğu (belki o da cüceydi) çevirmişti. Solda, komik İspanyol bıyıklı bir ressam (sanırım Velázquez'in kendisinin tasviriydi) dev bir tuvalin önünde, sanki küçük kızı değil de resme bakan kişiyi, daha doğrusu beni, Douglas Timothy Petersen'ı resmeder gibi yüzü bana dönük duruyordu. Bu yanılsama o kadar inandırıcıydı ki burnumu nasıl çizdiğini görmek için uzanıp tuvale bakmak istiyordum. Arka duvarda bir aynada iki figür daha, galiba kızın annesi Mariana ve IV. Felipe, yani solumdaki duvarda duran geniş çeneli adam görünüyordu. Uzak ve bulanık olmasına rağmen anlaşılan ressamın portresinin asıl konusu onlardı ama yine de ressam, küçük kız, dişi cüce, hepsi gözlerini dikmiş resmin dışına, bana bakıyor gibi geliyordu. Öylesine yoğundu ki kendimi fazlasıyla çekingen ve şaşkın hissetmeye başlamıştım. Bir resmin teması nasıl bu kadar yoğun olabiliyordu? Küçük prenses, bekleyen kadınlar, ressam, kraliyet çifti ve ben. İki aynanın karşısına geçip kendi bedeninin sonsuzluğa uzanan suretlerini gördüğün anki kadar dikkat dağıtıcıydı. Belli ki bu resimde de "bir sürü şey oluyordu". Neyse ki yakında Albie'yle birlikte tekrar gelecektim.

Odalara dalıp çıkarak ve harika şeyler görerek orta avluya döndüm. Eğer Kara Resimler[41] denen ve kulağa fazlasıyla Hammer korku filmleri gibi ilgi çekici gelen şeyi görmeseydim ön merdivenlere dönüp orada bekleyecektim.

41 Ressam Francisco Goya'nın evinin duvarlarına çizdiği, sonrasında tuvale aktarılan ve on dört tablodan oluşan resim serisi. (ç. n.)

158. francisco goya

Söz konusu tuvaller, karanlık bir aile sırrıymış gibi galerinin bodrum katında kasvetli bir odadaydı ve öylesine bir göz atmak bile nedenini açıklıyordu. Tuval bile değillerdi. Aslında Goya'nın doğrudan bir evin duvarlarına çizdiği duvar resimleriydi ve dengesiz bir adamın eseri olduğu fazlasıyla ortadaydı. Bir tanesinde, sırıtan bir kadın birinin kellesini uçurmaya hazır halde bıçağı kaldırmıştı. Bir başkasında ise grotesk kadınlar canavarımsı bir keçi şeklinde tasvir edilen şeytanın etrafında çember şeklinde oturmuşlardı. Dizlerine kadar bataklığa gömülmüş iki adam, sopalarla birbirlerinin kanlı başlarını eziyorlardı. Boğulmakta olan bir köpeğin hüzünlü gözlerle bakan başı, bataklık kumundan çıkmıştı. En masum senaryolar bile (kadınlar gülüyor, iki yaşlı adam çorba içiyordu) korku ve garez dolu bir izlenim uyandırıyordu ama en kötüsü hâlâ gelmemişti. Mağara gibi bir yerde, delirmiş gibi görünen bir dev dişleriyle bir cesedin etini koparıyordu. Bu resmin adı *Satürn Oğlunu Yerken* idi ama bu tanrının, Fransa'da ve İtalya'da gördüğüm yakışıklı figürlerle alakası yoktu. Canavar gibi görünüyordu; vücudu yaşlı, sarkık ve çürümüştü. Korkunç, kapkara gözlerinde öyle berbat bir bakış vardı ki...

Gözlerim yanmaya, göğsüm sıkışmaya başladı. Öyle tuhaf bir korku ve endişe hissetim ki keşke resmi hiç görmeseydim, keşke uzak, sahipsiz bir evin duvarlarında kalsaymış, diye düşünerek hızla odadan çıkmak zorunda kaldım. Batıl inançları olan bir adam değilim ama o resimlerde esrarengiz bir şey vardı. Randevuma sadece on dakika kala, bir tür panzehire ihtiyacım olduğunu hissederek hızla tekrar üst kata çıktım. Dinlenip kafamı toplayabileceğim sakin bir yer bulmak için sağa sola bakarak galerinin ana koridoru boyunca ilerledim. Sağımda Velazquez'in odası vardı. Ben

de kafamı toplamak için Las Meninas'taki küçük kızın karşısında biraz oturabilirim diye düşündüm.

Ama galeri ben geldiğimden beri çok kalabalıklaşmıştı ve resim şimdi bir turist grubunun arkasına gizlenmişti. Yine de oturup parmaklarımı gözlerime bastırarak kendimi toplamaya çalıştım. O anda karşımda birinin olduğunu hissettim. Başımı kaldırınca tam karşımda duran oğlumu gördüm ve her babanın duymaya can attığı o sözleri duydum:

"Tanrı Aşkına baba! Neden beni rahat bırakmıyorsunuz!"

159. paseo del prado

"Merhaba Albie. Ben geldim!"

"Görüyorum baba."

"Her yerde seni arıyordum. Seni görmek çok güzel. Ben..."

"Kat nerede?"

"Kat gelmiyor Albie."

"Gelmiyor mu? Bana mesaj attı."

"Evet, ben de yanındaydım."

"Neden gelmiyor?"

"Şey Albie, dürüst olmak gerekirse... zaten hiç gelmeyecekti."

"Anlamıyorum. Beni kandırdı mı?"

"Hayır, seni *kandırmadı*."

"Ne o zaman? Sen mi kandırdın beni?"

"Kandırmadı, yardım etti. Kat yardım etti. Seni bulmam için."

"Ama beni bulmanızı istemiyordum."

"Farkındayım. Ama annem çok endişelenmişti ve ben de..."

"Beni bulmanızı isteseydim nerede olduğumu söylerdim."

"Her neyse, senin için endişelendik. Annen de ben de."

"Ama mesajı alınca, zannettim ki... Kat'in hamile olduğunu sandım!"

"Evet, öyle bir izlenime kapılmış olabilirsin..."

"Baba olacağım sandım!"

"Evet, biraz öyle bir ima vardı. Kusura bakma."

"Nasıl bir his olduğundan haberin var mı?"

"Aslında bakarsan var."

"Daha on yedi yaşındayım! Kafayı yiyecektim."

"Evet, biraz sarsıcı olduğunu anlayabiliyorum."

"Senin fikrin miydi bu?"

"Hayır!"

"Lanet olsun! Kimin fikriydi o zaman baba?"

"Hey Albie, yeter!" Artık insanlar bize bakıyordu. Müze görevlisi de yaklaşmaya hazırdı. "Belki de başka bir yere gitmeliyiz..."

Anlaşılan Albie bunu zaten düşünmüştü çünkü birden konuşmayı kesip aniden orta avluya akın etmeye başlayan turist dalgasına doğru yöneldi. Ben de etrafa bakıp özür dileyerek dışarı çıkana kadar onu takip etmek için elimden geleni yaptım. Dışarıda hava göz alıcı derecede aydınlıktı. Biz koşar adım merdivenleri inerek, müzenin eteklerinde üç sıra ağacın uzandığı caddeye yöneldiğimizde görülmemiş bir sıcak vardı.

"Eğer oturabilseydik açıklamak çok daha kolay olurdu."

"Açıklanacak ne var? Ben düşünmek için yalnız kalmak istedim ama müsaade etmediniz."

"Endişelenmiştik!"

"Bana güvenmediğiniz için endişelendiniz. Bana hiç güvenmiyorsunuz!"

"Sadece güvende olup olmadığını öğrenmek istedik; bunda anlaşılmayacak bir şey yok. Umursamamamızı mı tercih ederdin?"

"Hep böyle söylüyorsun baba! Bana bağırıp çağırdıktan, parmak salladıktan sonra kalkıp *seni umursadığımız için* diyorsun! Beni boğuyor, sonra da umursamaktan bahsediyorsunuz!"

"Dram yaratmaya gerek yok Albie! Ben ne zaman senin... Albie..." Albie hızla yürüyordu, bense artık konuşmakta güçlük çekiyordum. "Lütfen, bir yerde otursak... çok daha kolay olacak, eğer oturabilirsek..." Gözden kaybolmamasını umarken durup elimi dizlerime dayadım. Başımı kaldırıp baktığımda oradaydı; topuğuyla yolu tekmeliyordu.

"Ben... özür dilemek istemiştim... Amsterdam'da söylediklerim için."

"Amsterdam'da ne demiştin baba?" diye sorunca oğlumun durumu benim için kolaylaştırmaya niyetinin olmadığını anladım.

"Eminim hatırlıyorsundur Albie."

"Ama sadece emin olmak için..."

Alnımdan ter damlaları dökülüyordu. Damlaların yere düşüşünü gördüm, hatta saydım; bir, iki, üç. "Senden... utandığımı söylemiştim. Ve utanmadığımı söylemek istedim. Davranışının aşırı olduğunu düşünüyordum; kavga çıkarmaya gerek olmadığını biliyordum ama kendimi iyi ifade edemedim ve özür dilemek istiyorum. Yüz yüze. Bunun için. Ve aşırı tepki vermiş olabileceğim diğer zamanlar için. Son zamanlarda çok gerilmiştim... İşyerinde ve şey, evde de ... Üstelik... Her neyse. Bahanesi yok. Özür dilerim." Doğruldum. "Özrümü kabul eder misin?"

"Hayır."

"Anlıyorum. Peki nedenini sorabilir miyim?"

"Çünkü bence gerçek düşüncelerin yüzünden özür dilememelisin."

"Gerçek düşüncem neymiş Albie?"

"Benim bir utanç kaynağı olduğumu düşünüyorsun."

"Bunu nasıl söylersin Albie? Sen benim için çok ama çok önemlisin. Bunu her zaman açıkça ifade edemediysem özür dilerim ama elbette anlayabilirsin..."

"Her hareketinde baba! Her sözünde bu var. Küçük görme, sürekli bir hoşnutsuzluk ve rahatsızlık..."

"Öyle mi? Ben öyle olduğunu düşünmüyorum."

"Beni küçük görüyorsun, eleştiriyorsun."

"Ah Albie, bu doğru değil. Sen benim oğlumsun, benim canım oğlumsun."

"Tanrı aşına, en sevdiğin çocuğun bile ben değilim!"

"O ne demek Albie?"

Burnundan derin derin nefes aldı, yüz çizgileri belirginleşti. Daha küçük bir çocukken, ağlamamaya çalıştığı zamanlardaki yüz ifadesiydi bu. "Sakladığınız fotoğrafları gördüm. Annemin ve senin o fotoğraflara hasretle baktığınızı gördüm."

"Fotoğrafları saklamadık Albie. Onları sana göstermiştik."

"Peki sence de garip değil mi bu?"

"Kesinlikle hayır. En ufak bir gariplik yok. Sana kardeşin konusunda hep dürüst olduk. O bir sır değil, öyle olsa korkunç olurdu. Jane doğduğunda onu sevmiştik, sonra seni de sevdik, en az onun kadar."

"Ama o işleri hiç batırmadı, değil mi? Sizi hiç utandırmadı, okulda sorun çıkarmadı. O mükemmel olacaktı, oysa ben, senin aptal, her şeyi yüzüne gözüne bulaştıran oğlun..."

Kabul etmek gerekirse burada güldüm. Kötü niyetle değil ama tüm bu melodrama, ergence kendine acımaya. "Hadi ama Albie, şu anda sadece kendine acıyorsun..."

"Gülme bana! Gülme! Anlamıyor musun! Her yaptığın benim ne kadar aptal olduğumu gösteriyor!"

"Aptal olduğunu düşünmüyorum."

"Bana kendin söyledin! Kendin söyledin! Yüzüme."

"Öyle mi?"

"Evet öyle baba. Öyle!"

Galiba ona bir ya da iki kez aptal demiş olabilirim.

Gözlerimi kapattım. Birden kendimi çok yorgun, üzgün ve evden çok çok uzakta hissettim. Tüm bu yolculuğun beyhudeliği birdenbire başımı döndürmüştü. Kendime çok geç olmadığını, hâlâ yükselen sesleri, diş göstermeleri, lakayıt ve düşüncesiz sözleri telafi etmeye yetecek zaman olduğunu söylemiştim. Tabii ki söylediklerim ve yaptıklarımla ilgili pişmanlıklarım vardı ama bunun ötesinde her zaman şey vardı...her zaman aslında şey olduğu belli değil miydi...

Taş bir banka çöküp kaldım. *Bankta oturan ihtiyar bir adam.*

"İyi misin?" diye sordu Albie.

"Evet. İyiyim. Ben sadece... çok, çok yorgunum. Çok uzun bir yolculuk oldu."

Gelip önümde durdu. "Ayağındaki ne?"

Bir ayağımı uzatıp sağa sola çevirdim. "Beğendin mi?"

"Komik görünüyorsun."

"Evet, farkındayım. Albie, Yumurta, bir dakika oturur musun? Sadece bir dakika, sonra gidebilirsin." Sola baktı, sonra sağa, şimdiden kaçışını planlıyordu. "Bu sefer seni takip etmeyeceğim. Yemin ederim."

Oturdu.

"Ne söyleyeceğimi bilmiyorum Albie. Sözlerin kendi kendine dökülеceğini ummuştum ama anlaşılan kendimi ifade etme konusunda pek iyi değilim. Umarım benim de pişmanlıklarım olduğunu,

söylememiş olmam gereken şeyler olduğunu biliyorsundur. Ya da söylemiş olmam gereken ama söylemediğim. Ki bu çoğu zaman daha kötü. Umarım senin de bazı pişmanlıkların vardır. Her zaman işimizi kolaylaştırmadın Albie."

Omuzlarını kamburlaştırdı. "Evet, biliyorum."

"Odanın hali... Sanki özellikle beni sinir etmek için yapıyorsun gibi."

"Öyle yapıyorum," dedi ve güldü. "Neyse. Artık odayı istediğin gibi kullanabilirsin."

"Yani ekimde üniversiteye gidecek misin?"

"Beni vazgeçirmeye mi çalışacaksın?"

"Tabii ki hayır. Eğer hayatını bu yönde çizmek istiyorsan..."

"Evet istiyorum."

"İyi. İyi. Gidecek olmana sevindim. Yani evden gitmene sevinmedim de şeye sevindim..."

"Anladım."

"Annen sen gidince hayatın nasıl olacağını düşündükçe dehşete kapılıyor."

"Biliyorum."

"Öyle ki o da gitmeyi düşünüyor. Benden ayrılmayı... Ama siz hep çok yakındınız, sanırım haberin vardır."

"Vardı."

"O mu söyledi?"

Omuz silkti. "Ben tahmin ettim diyelim."

"Senin için sorun olacak mı?"

Yine omuz silkti. "Annem pek mutlu gibi görünmüyor."

"Evet, mutlu değil, değil mi? Mutlu değil. Eh, bu konuyu çözmeye çalışıyoruz. Bu yaz birlikte güzel vakit geçiririz diye ummuştum. Hep birlikte, son yazımızda. Annenin fikrini değiştirmeyi umu-

yordum. Belki de fazla uğraştım. Çok yakında öğreneceğim. Her neyse. Sana söylediğim şey için özür dilerim. İnanarak söylemedim. Ne söylemiş olursam olayım, seninle gurur duyuyorum, her ne kadar belli edemesem de. Ve biliyorum ki ileride çok büyük işler yapacaksın. Sen benim oğlumsun ve seni ne kadar özleyeceğimizi, senin güvende ve mutlu olmanı isteyeceğimizi ve seni sevdiğimizi bilmeden hayata atıldığını düşünmek bile istemiyorum. Sadece annen değil, annenin seni ne kadar sevdiğini biliyorsun. Ben de öyle. Ben de seni seviyorum Albie. Oldu işte. Galiba asıl bunu söylemek için gelmiştim. Yani, artık gidebilirsin. Güvende olduğu sürece canın ne istiyorsa onu yap. Artık peşinden gelmeyeceğim. Sadece biraz burada oturacağım. Burada oturup dinleneceğim."

160. museo reina sofia

O gün öğleden sonra *Guernica*'yı görmeye gittik. Artık ikimiz de sakinleşmiştik ve hâlâ pek rahat olmasa da (Acaba birbirimizin yanında rahat edebilecek miydik hiç?) en azından konuşmadığımız zamanlar daha doğal davranabiliyorduk. Museo Reina Sofia'da dolaşırken çaktırmadan yan yan ona bakıyordum. Hatırladığım kadarıyla üzerinde Amsterdam'dakiyle aynı giysiler vardı: sıska göğsünü sergilediği lekeli tişört, *bana kemer lazım* diye bas bas bağıran bir kot pantolon ve kararmış ayaklarında terlikler... Yeni yeni çıkmaya başlayan sakalları cılız ve pisti. Saçları uzun ve kirliydi ve çok güçsüz görünüyordu. Diğer bir deyişle, pek bir şey değişmemişti ve buna sevinmiştim.

Kendimizi *Guernica*'nın önünde bulduk. Resmi çok çarpıcı buldum. Beklediğimden daha büyüktü ve soyut çalışmalara baktığımda yakalayamadığım bir dokunaklılık vardı (Aman tanrım, Connie, duy beni!) Resmi sessizce özümsemek hoşuma giderdi ama

Albie'nin bana eserin tarihi bağlamını ve önemini anlatmasına müsaade ettim. Belli ki benim de kahvaltıda okuduğum Wikipedia sayfasından edinilmiş bilgilerdi. Konuşurken onu izledim. Üstünkörü sanat bilgisi olan birinin bile bariz şekilde anlayacağı şeyleri göstererek uzun uzun anlattı. Beni eğitmek istiyordu sanırım. Aslında konuyu çok sıkıcı anlatıyordu ama sessizliğimi bozmadım ve armut ile ağaçtan düştüğü yer hakkındaki o eski atasözünü düşünüp rahatladım.

Atocha istasyonunun karşısındaki salaş bir kafede *churros con chocolate*[42] yedik. Tepe lambaları çinko masaların üzerinde parlıyordu; kullanılmış, yağlı peçeteler yere atılmıştı. Fritözde kızartılmış hamuru yoğun sıcak çikolataya batırarak yemek için günün ve yılın tamamen yanlış zamanı gibi geliyordu ama yine de öğle sıcağında dışarıda olmak güzeldi. Albie burada herkesin böyle yaptığını söyleyerek beni rahatlattı ve ben de kafe boş olsa da onunla zıtlaşmamayı tercih ettim.

"Nerede kalıyorsun?"

"Hostelde."

"Nasıl bir yer?"

Omuz silkti. "Hostel işte."

"Ben hiç hostelde kalmadım."

"Ne? Senin gibi görmüş geçirmiş bir interrail yolcusu hem de!"

"Nasıl bir yer?" diye sorumu tekrarladım.

Güldü. "Kötü. Rahatsız. Berbat bir hostel."

"Ben de Gran Via'da bir otelin süitinde kalıyorum."

"Süitte mi? Nesin sen, oligark falan mı?"

"Hiç sorma. Her şey fazla gösterişli."

"Umarım mini bardan içki içmemişsindir baba."

42 Çikolata soslu churro. Hamurdan yapılan, lokmaya benzeyen İspanyol tatlısı genellikle çikolata sosuna batırılarak yenir. (ç. n.)

"Albie, *kafayı yemedim*. Neyse, demek istediğim, boş bir odası var. Senin için daha rahat olabilir. Bir tane yataklı kanepe var. Bundan sonra nereye gideceğine karar verirken kalabilirsin."

Durup tüm dikkatiyle tıraşı gelmiş sakalından şekerleri sildi. "Yemiyor musun?"

Tabağı ona doğru ittim. "Nasıl bu kadar çok yiyip böyle cılız kalabiliyorsun?"

Sıska omuzlarını kaldırıp ağzına bir lokma daha attı. "Gerginliğin verdiği enerjiden herhalde."

"Ya, bilmez miyim."

161. akıllı adam

Eşyalarını alıp akşamüzeri otele döndük. Albie tuhaf derecede uzun süre duş alırken ben de yatağa uzandım. Yirmi dört saattir telefonuma bakmamıştım ve biraz korkarak açtığımda Connie'den gelen, içeriği sabırsızlıktan kızgınlığa doğru seyretmiş bir dizi mesaj gördüm.

Ne zaman eve olacaksın? Seni görmek için sabırsızlanıyorum.
Bilgi ver lütfen. Hayatta mısın?
Bugün, yarın ya da herhangi bir zaman dönecek misin?
Kafayı yiyorum burada Douglas. Lütfen beni bir arar mısın?

Bir de kardeşimden sesli mesaj vardı. Telefonu kulağımdan uzaklaştırıp mesajı dinledim.

"Neden telefonuna cevap vermiyorsun? Sen hep telefonu açarsın. Douglas, benim Karen. Ne oluyor sana böyle? Connie kafayı yedi. Avrupa'yı dolaşıp Albie'yi aradığını söylüyor. Sana söylemeyeyim diye yemin ettirdi ama senin bir tür bunalıma girdiğini düşünüyor.

Ya da orta yaş krizi. Ya da ikisi birden!" Karen iç çekip gülümsedi. *"Vazgeç Douglas. Albie kendi istediği zaman gelecektir. Neyse, ara beni. Mutlaka ara D. Bu bir emirdir!"*

Albie otelin bornozuna sarınmış, eşikte duruyordu. Kendisine has olan, yirmi dakika boyunca duş aldığı halde yine de kirli görünebilme özelliğini sergiliyordu. "Tıraş olmak için jiletini kullanabilir miyim?"

"Sormana bile gerek yok."

"Telefondaki kimdi?"

"Halan."

"Bağırdığını duydum sanki."

"Anneni arayacağım Albie. Onunla konuşur musun?"

"Tabii."

"Şimdi arıyorum."

Bir an tereddüt etti. "Tamam."

Hemen telefonu çevirip bekledim ve sonra Connie'nin sesini duydum. "Alo?"

"Merhaba sevgilim."

"Douglas, evde olman gerekiyordu! Seni bu sabah bekliyordum. Havaalanında mısın?"

"Hayır, hayır, uçağa binmedim."

"Hâlâ İtalya'da mısın?"

"Aslında, Madrid'deyim."

"Ne işin var orada?" Durdu, kendini topladı ve insanları uçurumdan atlamasın diye ikna ederken kullanılacak bir ses tonuyla konuşmaya devam etti. "Douglas, artık eve gelmen gerektiğinde anlaşmıştık..." Gülmemeye çalıştım.

"Connie? Connie, bir saniye bekleyebilir misin? Yanımda seninle konuşmak isteyen biri var."

Telefonu uzattım. Albie tereddüt ettikten sonra elimden telefonu aldı. "*Hola*," dedi ve odasının kapısını kapattı.

Spanish adlı bir İspanyol dergisi aldım ve tanımadığım ünlülerin resimlerine baktım. Dergiye bir daha, bir daha göz attım. Connie ile Albie o kadar uzun konuştular ki zafer duygum, telefon parası konusunda giderek artan bir endişeyle sekteye uğradı ve konuşmayı keserek Connie'den bizi geri aramasını istemeyi düşündüm. Ama kapı aralığından diğer odaya bakınca Albie'nin gözlerinin biraz kızardığını fark ettim. Bu, Connie'nin de ağladığı anlamına geliyordu ve şimdi uluslararası telefon tarifelerini tartışacak havada değildi. Ayrıca beklendiği gibi Albie'nin odadaki irili ufaklı sekiz otel havlusunun sekizini de kullanmayı başardığını ve havluları odanın her tarafına dağıttığını da fark ettim. Üstelik bir tanesi abajurun üzerinde duruyordu ve kolaylıkla tutuşabilirdi. *Derin nefes al. Bırak böyle kalsın. Yanan havluları unut.* Dergiye üçüncü kez baktım, sonra yatak odasının kapısından elimi uzatıp telefonu istedim.

"Havluları kaldır lütfen Yumurta," dedim telefonu alıp.

Albie, "Rahat ol, oteldeyiz!" dedi ve kapıyı tekrar kapattı.

Bir an bekledikten sonra telefonu kulağıma götürdüm. "Alo?"

Sadece sessizlik.

"Alo, Connie?"

Nefesinin sesini duyabiliyordum.

...

...

"Connie, orada mısın?"

"Seni akıllı adam," dedi ve telefonu kapattı.

162. chueca'da

Connie o konuşmada Albie'ye ne dedi bilmiyorum ama sonra, çok sonra, gecenin kör vakti, Madrid'in eşcinseller bölgesindeki bir

taberna'da içkilerimizi tazelerken çekinerek gelecek planları konusunu açtım. Bar karanlıktı; ahşap panelli mekânda gürültücü ve çekici Madridliler, Serrano jambonu, ançuez ve yağlı chorizo eşliğinde içki içiyorlardı (Sahi o içtikleri şey neydi? Şeri mi? Vermut mu?)

"Nefis bir şey bu!" diye bağırdım çenemdeki yağı silerek. "Ama bence yeterince sebze yemiyorlar. Millet olarak yani."

"Ben yarın gidiyorum!" diye bağırdı Albie. "Barselona'ya! İlk iş!"

Hayal kırıklığımı saklamaya çalıştım. İşin aslı, Connie'nin de bize katılması ve hep birlikte Büyük Tur'a devam etme, belki de Floransa'ya geri dönme fikrinden tamamen umudu kesmemiştim. Otel rezervasyonlarımız hâlâ duruyordu. Uffizi için aldığım biletler de...

"Ya, Peki. Yazık. Ben de tekrar turumuza..."

"Sen de benimle gelebilirsin!"

Mekân çok gürültülüydü, tekrar etmesini istedim. Ağzını kulağıma yaklaştırıp, "Benimle gelmek ister misin?" dedi yine.

"Nereye?"

"Barselona'ya. Sadece bir iki geceliğine."

"Barselona'ya hiç gitmedim."

"Ben de. Ondan sordum zaten."

"Barselona demek."

"Deniz kenarında."

"Barselona'nın nerede olduğunu biliyorum Yumurta."

"Denizde yüzmek güzel olur diye düşündüm."

"İyi olurdu."

"Güneş yanığını düzeltirsin. Sol tarafını da yakarsın."

"Hâlâ belli oluyor mu?"

"Biraz."

Güldüm.

"Tamam. Peki! Gideriz. Denize gireriz."

sekizinci bölüm

BARSELONA

"Avrupa'ya gelmek bir şey değil," dedi Isabel. "Bana göre bir insanın bunun için çok fazla nedene ihtiyacı yok. Asıl iş evde kalmak, bu çok daha önemli."

Henry James,.*Bir Kadının Portresi*

163. denize koşmak

Barselona'da hemen hemen hiç sanat galerisi olmadığını fark ettiğimde biraz rahatladım.

Tabii ki bu tam olarak doğru değil. Picasso Müzesi ve Miró Müzesi vardı ve belki de o kadar eski başyapıttan sonra kavramsal olmayan, soyut resim dünyasına ilk adımı atmam gerekiyordu. Ama Louvre ya da Prado gibi her şeyin bir arada olduğu tek bir yer yoktu. Yani baskı altında değildim. Onun yerine Barselona bize "takılma" fırsatı sunuyordu. Bir iki günlüğüne takılacaktık işte. Sadece takılacaktık.

Albie'nin programı bu kadardı ve daha şimdiden bizi Madrid'deki Atocha istasyonundan kalkan dokuz otuz trenine zamanında yetiştirerek hayret verici bir organizasyon yeteneği göstermişti. Atocha istasyonu görülmeye değerdi. Orta avluyu dolduran koca tropik bitki ormanıyla, bildiğimiz ulaşım merkezinden çok botanik bahçelerindeki seralara benziyordu ve eğer hayatımın en berbat akşamdan kalmalığını yaşıyor olmasaydım bu güzelliğin hakkını daha iyi verebilirdim.

Chueca'daki gecemiz Albie'nin tabiriyle "olay" olmuştu. O barda saatlerce kalmış, yüksek taburelerde oturup tercih sınırlarımı zorlayan harika ana yemekler, balıklı ezmeler, kalamar, ince kıyılmış ahtapot ve kızarmış ve acı yeşil biberler yemiştik. Hepsi çok tuzlu ve susatıcıydı; bu da bize daha fazla vermut içiriyordu (tuhaf bir şekilde vermutu sevmeye başlamıştım). Hal böyle olunca yabancılarla İspanya hakkında, ekonomik kriz, avro, Angela Merkel ve Franco'nun mirası gibi bildik bar sohbetleri yapabilmiştik. Albie

sarhoş samimiyetiyle beni sürekli "babam, ünlü bilim adamı" diye yabancılara takdim edip sonra başka bir yere geçiyordu ama herkes çok sıcakkanlıydı ve başka milletten insanlarla sadece bilet almak ya da yemek siparişi vermek dışında gerçekten sohbet etmek iyi gelmişti.

Neyse, o akşam güzel geçmişti. Hatta o kadar güzeldi ki bardan çıktığımızda puslu bir şafak vaktiydi. Plaza de Chueca'da kuşlar cıvıldıyordu. Şafak vakti bana hep endişeyi ve uykusuzluğu çağrıştırmıştır ama evlerine dönerken yanlarından geçtiğimiz gececilerin hepsi neşeli görünüyordu. *¡Buenos Días! ¡Hola!* Herkes çok samimi ve sıcaktı. Biz de Madrid'i sevdiğimize karar vermiştik, en çok da Chueca'yı. Aylar sonra Albie, Connie'yle bana eşcinsel olduğunu ve okuldan bir arkadaşıyla ciddi bir ilişkisi olduğunu açıkladığında bu gecenin ilk ciddi ipucu olduğunun farkına varmıştım. Fakat o gece anlamamıştım. Sadece çok sosyal bir çocuk olduğunu düşünmüştüm.

Dört saat sonra, istasyon terminalini koşarak geçerken midem bulanıyor, ağzıma bayat vermut ve biber tadı geliyordu. Albie'nin bünyesi benden sağlam çıktığı için kolumdan tutup trene binmeme yardım etti. Trenle Madrid'den çıkınca iki gün önce üstünde uçtuğum bölgeyi geçtik ama burayı sadece kapanan gözkapaklarımın arasından hayal meyal görmüş, sahil boyunca uyumuştum. Uyandığımda ise Albie'nin denize sıfır, büyük ve modern bir otelde iki kişilik oda ayırttığını öğrendim. "Senin kartınla ödedim. Kızmazsın umarım." Kızmamıştım.

164. barceloneta

Otel şu modern işletmelerden biriydi. Bej rengi deri koltuklar, modüler mobilyalar, büyük ekran televizyonlar ve bol miktar bambu dekorasyonuyla 2003 yılından bu yana hemen hemen hiç değişmemişti.

"Vay! Her şey çok şık!" dedim sol taraftaki yatağa kurulup.

"Ayrı oda istemediğinden emin misin?"

"Rahat etmem diye mi söylüyorsun? Ben böyle iyiyim." Balkona çıktım. Akdeniz manzarası ve dört şeritli yolun karşısında, alışveriş caddeleri kadar tıklım tıklım görünen kumsal.

"Bir şeyler yemek ister misin baba? Yoksa hemen kumsala mı gidelim?" Albie gerçekten de son derece uyumlu davranıyordu, hem de anormal derecede. Bunu önceki gün Connie'yle yaptığı telefon görüşmesine bağlamıştım. *İhtiyar babana göz kulak ol. Ona bir iki gün iyi davran, sonra da eve gönder,* bu tarz şeyler işte. Kesin talimat almış gibi davranıyordu ve fazla sürmeyecekti ama o an için bu yeni sokulgan hallerin tadını çıkarmaya karar vermiştim. İkimiz de olduğumuz gibi davranmıyorduk ama belki de böylesi en iyisiydi. Pantolonumun paçalarını kıvırdım, banyodan bir havlu kapıp otelin hediyelik eşya dükkânındaki sınırlı seçeneklerden birkaç mayo (şeftali tonlarında iki beden küçük Speedo marka mayolar) aldım ve plaja gitmek için çıktık.

Plaj ortamları her zaman özellikle kötü gelmiştir bana. Yağlı ve kumlu, kitap okumak için fazla aydınlık, uyumak için fazla sıcak ve rahatsız, endişe verici derecede gölge yoksunu, doğru dürüst umumi tuvalet yok... Pek çok yüzücünün yaptığı gibi denizi saymazsak tabii. Kalabalık bir plajda, masmavi okyanus bile bir yabancının banyo suyuna dönüşüyor. Ve bizimki de gerçekten çok kalabalık bir plajdı; beton, kokular ve başımızın üzerindeki vinçler plaja tuhaf derecede ihmalkâr bir inşaat alanı havası veriyordu. Genç Barselona yakışıklı, kaslı, kendinden emin, iyice bronzlaşmıştı ve

çıplak memeler de vardı. Gerçi gerek Albie gerekse ben bu konuyu abartmama konusunu biraz abartmıştık. "Walberswick'e hiç benzemiyor değil mi?" diye gözlemimi paylaştım. Çıplak denebilecek bir grup kız umursamaz bir rahatlıkla yanımıza oturmuştu. Evet, ikimiz de buranın Walberswick'e hiç benzemediğine karar kılmıştık.

Âdeta mutasyona uğramış spor ayakkabılarım Madrid'de kalmıştı ve plaja uygun olmadığım apaçık ortadaydı. Bu yüzden iskarpinlerimin bağcıklarını çözüp havlunun altından nahoş mayoyu giymek için eğilip büküldükten sonra (bir balonun ucunu bağlamak gibi dikkat isteyen bir işti bu) çekingenlikle sıcak kuma uzandım. Denize gitmeye o kadar hevesli olmasına rağmen Albie yüzmek istemiyor gibi görünüyordu. İkindi sıcağı ızgara gibi yakıyordu. Kafamdaki hassasiyet giderek artmaya başlamıştı ve artık dayanamadığımda ayağa kalkıp kafama güneş kremi sıktım ve, "Yumurta, deniz gözlüklerini alabilir miyim?" diye sordum.

165. *pelagia noctiluca*[43]

Kıyıda suyun yüzeyi güneş losyonuna bulanmıştı. Pazar günü rosto ziyafetinden sonraki mutfak lavabosu kadar yağlıydı ve hareketsiz, anahtarı nereye koyduklarını hatırlamaya çalışır gibi elleri kalçalarında duran, şaşkın insanlarla doluydu. Bacaklarımızın arasından hızla balıklar geçiyordu ama kıyıya bu kadar yakın oldukları için donuk ve sağlıksız görünüyorlardı; neyle beslendiği belli olmayan leşçi hayvanlardı. Bata çıka yürüyerek biraz daha açıldım; sığ yeri geçtikçe su berraklaşıp şaşırtıcı bir maviye döndü ve bir kez daha keyfim yerine geldi. Albie'nin gözlüklerini gözüme takıp daldım ve birdenbire dün geceki vermutların son etkisi de silinip gitti.

43 Zehirli bir denizanası türü. (ç. n.)

Güçlü ve kendine güvenen bir yüzücüyüm. Çok geçmeden geriye dönüp şehre, telsiz kulelerine, vinçlerine, teleferiklerine ve de ötelerde uzanan puslu tepelere baktığımda neredeyse etrafımda kimse kalmamıştı. Bütün Avrupa'yı tökezleyerek, tırmanarak paldır küldür dolaştıktan sonra ancak şimdi okyanusa ulaşmak tuhaf geliyordu. Buradan bakınca Barselona güzel görünüyordu. Yakışıklı ve moderndi. Oğlumla birlikte şehri keşfetmek için sabırsızlanıyordum. Plajdaki beden yığının arasında bir yerde oğlum güvende ve iyiydi. Yolculuk doğal varış noktasına ulaşmıştı ve iki üç gün içinde Connie'ye dönüp derdimi anlatacaktım; derdim her ne ise artık. *Şimdi bunları düşünme.* Gözlerimi kapatıp sırtüstü döndüm ve yüzümü ikindi güneşine çevirdim.

Bundan sonrası biraz bulanık ama ayağımın kemerindeki ilk batma hissinin şokunu ve bıçakla yırtılıyormuşum gibi olağanüstü acı hissini çok net hatırlıyorum. Sebebinin malum olması lazımdı ama ilk aklıma gelen kırık bir cama bastığım oldu. Ve ancak başımı suya daldırıp da çok çok aşağıdaki kumu ve her yerimi saran pembe ve mavi denizanası bulutlarını gördükten sonra (tam bir istilaydı; bunu anlatacak gerçekten başka bir kelime yoktu) içinde bulunduğum belanın farkına vardım. Nefesimi düzenlemeye ve acele etmezsem bu mayınların arasından güzelce ilerleyerek kıyıya ulaşabileceğime kendimi inandırmaya çalıştım. Ama gerçekten bu kadar çoklar mıydı? Nefes alıp bir kez daha suyun altına daldım ve ağzımdan hava çıkardım. Sanki bir tür uzaylı istilasını, plaja yapılan çıkartmayı ilk gören bendim ve burada düşman hatlarının çok çok gerisindeydim. Bu izlenim, bir kırbaç darbesi gibi belime inen keskin acıyı tarif etmeye yetmiyordu tabii. Uzandım, elim ıslanmış kâğıt mendil gibi bir şeye değdi ve sonra bir kez daha, bu kez bileğimde kırbacın kamçısını hissettim. Kafamı çıkarıp yarayı inceledim; şimdiden pespembe kabarmıştı. Dokunaçların izi tenimde bariz bir şekilde çıkmıştı. Küfredip hareket etmemeye

çalıştım ama hareketsizliğim bir kez daha balıkadamların yüzüşü gibi, dikine suyun altına batmama neden oldu. Nefes vermem gerektiği halde nefes alırken bu kötü yaratıklarından birinin kasten gözümü korkutmak ister gibi yüzümden birkaç santim ötede durduğunu gördüm. Komik bir şekilde, denizanasına yumruk attım çünkü hiçbir şey bir denizanasma daha fazla zarar veremez. Hiçbir şey suyun altında yüzlerine yedikleri bir yumruktan daha fazla onurlarını kıramaz. Bir kamçıdan kaçarak, geri çekildim ve dengemi sağlayıp ellerim ve ayaklarımla küçük daireler çizerek suyun üzerinde kaldım. Etrafıma bakındım. Yüzenler arasında bana en yakını elli metre uzağımdaydı ve ben izlerken o adam da acıyla bağırıp kıyıya doğru hızla kulaç atmaya başladı. Yalnız kalmıştım.

Bağırmak için ağzımı açtım. Belki de yardım çağırmalıydım ama "imdat" sözcüğü boğazıma takılıp kaldı. Birdenbire çok aptal bir sözcük gibi gelmişti. *İmdat!* Kim gerçekten imdat diye bağırırdı ki? Ne kadar klişe! Hem İspanyolcada "imdat" ne demekti? Yoksa Katalanca mı bağırmalıydım? *Aidez-moi!* desem olur muydu? Fransızlar da boğulurken *Aidez-moi!* diye bağırınca kendilerine aptalca geliyor muydu? Hem yakınlarda beni duyabilecek biri olsa bile benim gibi etrafları denizanalarıyla sarılıyken bana nasıl yardım edebilirlerdi ki? Beni helikopterle yukarı çekmeleri gerekecekti. Bu jelatin kıvamında canavarlar solgun bacaklarımdan bir sürü gibi sallanacaklardı. "Özür dilerim!" Böyle bağırmam gerekirdi işte. "Özür dilerim! Bu kadar salak olduğum için özür dilerim!"

Kıyıya bakıp Albie'yi bulmaya çalıştım ama çok uzakta, nafile çırpınıyordum. Ayağımdaki, sırtımdaki ve kolumdaki acı geçmek bilmiyordu ve işte yine suyun altındaydım. Bu kez gözlerimi sımsıkı kapatmıştım, artık etrafımda ne olduğunu bilmek istemiyordum. Ve... işte bir başka kırbaç darbesi. Bu kez omzuma inmişti. *Aman Tanrım,* diye düşündüm. *Burada öleceğim; boğulacağım, sayısız denizanasının toksik şokuyla kendimden geçecek, suyun altına kaya-*

cağım. Öleceğimden emindim, hiç olmadığım kadar emindim. İşte o zaman kendime güldüm çünkü bu çok komik bir ölüm olacaktı. Muhtemelen İngiliz gazetelerinde çıkacaktı; o sırada aklıma ten rengine rahatsız edici derecede yakın tonlarda, bel çevresi normalde 34 hatta 36 beden olması gerekirken 30 beden olan mayom geldi ve zihnimden şöyle sözler geçti: *Ne olur Tanrım, cesedimi 2 beden küçük mayo içinde bulmalarına izin verme. Connie'nin beni üzerimde çocuk mayosuyla teşhis etmesini istemiyorum. Evet, bu benim kocam ama üzerindeki mayo başkasına ait...* Belki de beni bu mayoyla gömmek zorunda kalacaklardı. "Ah Tanrım," dedim yüksek sesle ve yine güldüm. Ağzıma dolan deniz suyunu püskürterek kahkaha atıyordum. "Ah Tanrım! Connie, özür dilerim." Gayet aklım başımda olduğu halde gözümün önünde Connie'nin yüzü canlandı; her zaman hayal ettiğim gibi, bir resimden alınmış haliydi. Kulağa fazla duygusal geliyor biliyorum ama bu gibi zamanlarda duygusal olmaya hakkımız var bence. İşte böyleydi. Connie'yi düşündüm, Albie'yi de. Küçük ailemizi... Bir kez daha nefes alıp tüm gücümle kıyıya doğru kulaç atarak, suyun üstünde ilerleyebilmek için elimden geleni yaptım.

166. medusa, medusa[44]

Okyanustan çıkışım, girişimden beter oldu. Batan gemiden kurtulan bir kazazede gibi sendeleyerek kıyıya çıktığımda, birilerinin voleybol oyununun ortasında, sığ yerde dört ayak üzerine kapanmıştım. Panikle, yönümü yanlış kestirip Albie'nin yaklaşık yüz metre ilerisinde karaya çıkmıştım ve orada beni ayağa kaldırıp neyim olduğunu soracak hiç kimse yoktu. Bu yüzden ben de diz

44 (İsp.) Denizanası.

çöküp soluklandım; voleybol oynayanlar başımın üstünde oyunlarına devam etti.

Nihayet yürüyebileceğimi hissettiğimde Albie'yi aramaya başladım. Güneş sanki büyüteçten yansıtılıyormuş gibi sıcaktı. En azından su serindi. Ama dışarı çıkınca ızgaraya atılmış gibi olmuştum. Sızlayan yerlere hava değdiğinde bile acıyordu ve belli ki sıkıntı yaşayan sadece ben değildim. Şimdi laf plajda yayılmıştı ve bir kez daha Albie'yi ararken arkamdan "*medusa medusa*" dediklerini duyuyordum.

En sonunda Albie'yi buldum. Rahat rahat uyuyordu.

"Albie! Albie, uyan."

"Baba..." diye homurdandı elini gözlerine siper ederek. "Ne oldu?"

"Saldırıya uğradım. Denizanaları saldırdı."

Oturdu. "Suda mı?"

"Hayır, karada. Anahtarlarımla cüzdanımı aldılar."

"Titriyorsun."

"Çünkü acıyor Albie, gerçekten çok ama çok acıyor."

Ne kadar rahatsız olduğumu anlayınca Albie harekete geçti; hemen telefonunu alıp Google'da "denizanası sokması" diye arattı. Ben de bir havlunun altına sığındım ama havlu yaralarıma değdikçe inliyordum.

"Üzerine işemeyeceğim değil mi? Çünkü bu çok Freudyen ve tuhaf olur. Elli yıllık terapiden çıkmış gibi."

"Bence işeme olayı efsaneden ibaret."

Telefonuna danıştı. "Evet. Efsaneymiş! Hatta diyor ki sadece dokunaçları ve zehir keselerini temizleyip bol bol ağrı kesici alman gerekiyormuş. Nereye gidiyorsun?"

İnleyerek gömleğimi giydim. Berbat bir mide bulantısı başlamıştı. "Odada uzanacağım. Çantamda parasetamol var."

"Tamam, ben de seninle geleyim."

"Yok, sen burada kal."

"Gelmek istiyo..."

"Cidden Albie, sen eğlenmene bak. Uyuyunca geçer. Yüzme. Bu arada kaç faktör güneş koruması kullanıyorsun?"

"Sekiz."

"Delirdin mi? Şu güneşe bak! En az 30 faktör kullanman lazım."

"Baba, bence buna karar verecek kadar büyü..."

"Al..." Losyonu ona attım. "Kulaklarına sürmeyi de unutma. Otelde görüşürüz." Ayakkabılar ve pantolon elimde, kollarımı iki yana açıp kalabalığın arasında yolumu bularak sendeleye sendeleye otele döndüm.

Üzerimdekiler kalabalık lobi için uygun değildi ama umursamıyordum. Odama geldiğimde mide bulantısı artmış, acı ise biraz hafiflemişti ama biraz sonra peş peşe bastıran kalp krizlerine kıyasla neredeyse yok denecek kadar hafif kalırdı. Acı, göğsüme inen dev bir balyoz gibi, ilk darbeyle beni yere sermişti ve peş peşe darbelerle vücudumdaki tüm nefesi söküp çıkarıyordu.

167. gardırobun altında

Çocukken gizli gizli okuduğum korku hikâyelerinde ana karakterin en başından beri ölü olduğunun anlaşıldığı eski bir şaşırtmaca vardır. Aynı şaşırtmacayı filmlerde de gördüm; bilinç ve ölümden sonra yaşam hakkındaki varsayımlarından tamamen bağımsız olarak bu bana hep ucuz bir numara gibi gelmiştir. Bu yüzden baştan söyleyeyim, ölmedim. Beyaz ışığa doğru falan da yürümedim.

İşin aslı, oğlum hayatımı kurtardı. Suçluluktan ya da endişeden, plajda içi rahat etmemiş ve birkaç dakika sonra arkamdan

gelmiş. İçeri girince de ikiz yatakların arasından çıkan ayağımı görmüş. Ağrı göğsümden kollarıma, boynuma, çeneme yayılmıştı ve güçlükle nefes alıyordum. Paniklemiştim de. Yumurta gelene kadar kurtulma ihtimali görmüyordum ve mecburen orada, kocaman, eski bir gardırop üzerime düşmüş gibi, parke zemin üzerinde uzanmış, yatağın yanında duran tortop olmuş eşyaları, oğlumun kirli çoraplarını ve ayakkabılarını ve biraz ötedeki havluları düşünüyordum. İşte o sırada mucize eseri, kapının eşiğinde oğlumun o kirli, güzel ayağı belirdi.

"Baba? Ne yapıyorsun?"

"Buraya gel lütfen Albie."

Yatağın üzerine çıkıp şifonyerin karşısından üzüntüyle bana doğru eğildi ve ben de ona ne olduğunu düşündüğümü açıkladım. Kalp krizini Google'da aratmadı. Onun yerine telefonu alıp resepsiyonu aradı ve daha önce hiç duymadığım aklı başında, keskin bir tonda, şaşılacak derecede soğukkanlılıkla, tam da benim yaptığım gibi konuştu. Yardımın yolda olduğundan emin olduğunda bacaklarını iki yana açıp tepemde durarak ellerini koltukaltlarıma sokup beni oturur pozisyona getirmeye çalıştı. Ama iyice sıkışmıştım ve ona yardımcı olamayacak kadar kuvvetsizdim; bu yüzden beni kaldırmak yerine yerde iki yatağın arasında yanıma sıkışarak beklerken elimi tuttu.

"Gördün mü?" dedi bir süre sonra. "Sana o mayonun çok dar olduğunu söylemiştim."

İnledim. "Güldürme Albie."

"Ağrın var mı?"

"Evet. Evet var."

"Özür dilerim."

"Aspirin iyi gelirdi."

"Aspirinimiz var mı?"

"Parasetamol var."

"O olur mu baba?"

"Sanmıyorum."

"Tamam. O zaman sadece kıpırdamadan uzan."

Biraz zaman geçti, belki üç-dört dakika. Ve her ne kadar sükûnetimi korumaya çalışsam da kendi babamın da muhtemelen kendini bu pozisyonda, o dairede yanında uzanacak veya saçma şakalar yapacak kimse olmadan, tek başına bulduğunu düşünmeden edemiyordum. Yanında hiç kimse olmadan, ben olmadan. Doktor münasebetsiz bir iştahla, "Kalbi âdeta patladı," demişti. Bunları düşününce göğsümde yine bir kasılma hissedip inledim.

"İyi misin?"

"İyiyim."

"Nefes almaya devam et baba."

"Çalışıyorum."

Zaman geçti ama zar zor.

"Bilincini kaybedersen ne olacak?"

"Belki de başka bir şeyden bahsetmeliyiz Yumurta."

"Affedersin."

"Eğer bilincimi kaybedersem kalbim durmuş demektir. Suni solunum ve kalp masajı yapman gerekir."

"Hayat öpücüğü dedikleri şeyi mi?"

"Herhalde."

"Aman Tanrım. Bilincini kaybetme, olur mu?"

"Elimden geleni yapıyorum."

"İyi."

"Suni solunum ve kalp masajı yapmayı biliyor musun Yumurta?"

"Hayır, Google'dan bakarım. Belki de şimdi bakmalıyım."

Tekrar güldüm. Eğer bir şey beni öldürecekse, bu muhtemelen Albie'nin çaresizce suni solunum hakkında bir şeyler okuduğunu görmek olurdu. "Hayır. Sadece burada benimle birlikte uzan. Bana bir şey olmaz. Her şey yoluna girecek." Albie ağır ağır nefes verdi, elimi sıkıp parmaklarımın boğumlarını başparmağıyla ovdu. *Yazık*, diye düşündüm. *Bu yakınlığı böyle bir bedelle geri kazanmak, yazık.*

"Albie..."

"Baba, gerçekten konuşmaman lazım, biliyorsun."

"Biliyorum."

"Hepsi geçecek."

"Biliyorum ama geçmezse. Eğer geçmezse..."

Sanırım bazı insanlar kesin, nihai bir söz söylemek için bu fırsattan yararlanıyorlardı ve kafamdan çeşitli formüller geçiyordu. Ama hepsi rahatsız edici ve melodramatikti. Bu yüzden de orada, iki yatağın arasına sıkışmış, el ele, sessiz sakin uzanarak ambulansın gelmesini bekledik.

168. ataque al corazón

İspanyol sağlık sistemini ne kadar övsem azdır. Sağlık görevlileri aklı başında, güven verici, sağlam adamlardı ve beni kucaklayıp yakındaki hastaneye götürdüler. Hastanede testler yapılıp röntgen çekildikten ve kan seyreltici ilaç uygulandıktan sonra Dr. Yolanda Jimenez diye biri iyi ve anlaşılır bir İngilizceyle bir tür operasyon geçireceğimi açıkladı. Anında gözümün önünde vızıldayarak çalışan cerrahi testere ve göğüs kafesimin ıstakoz kabuğu gibi ortadan yarılarak açılması canlandı ama doktor işlemin kolay halledileceğini söyledi. Lokal anestezi uygulanarak kasığımdan (biraz imkânsız gelse de) ta kalbime kadar bir tüp sokularak arterler genişletilecek

ve stent takılacaktı. Gözümün önüne boru temizleyicileri, diş ipi ve çözülmüş tel çamaşır askısı geldi. Operasyon ertesi gün yapılacaktı.

Doktor gittikten sonra neşeyle, "Eh, o zaman durum o kadar da kötü değil," dedim. İşin aslı, kasıklarıma kateter takıldığını ve iç organlarımı geçerek yolunu bulduğunu düşünmek hoşuma gitmiyordu ama Albie'yi endişelendirmek istemiyordum. "Eğer fazla ileri giderlerse herhalde kulağımdan çıkar!" deyince zorla gülümsedi.

Albie otele gidip bana kıyafet getirdi. Müstehcen mayo atılmıştı ve geceyi geçirmek üzere bizi servise almışlardı. Keşke herkesin koridorlarda gezinerek sabaha kadar kokteyl çubuklarından ahtapot yediği benzersiz bir Barselona atmosferi anlatabilsem. Dünyanın bütün hastane servisleri gibi burası da gergin, kasvetli bir yerdi ama yeminler, sızlanmalar ve hıçkırarak ağlamalar başka bir aksandaydı. Doğumundan beri hastaneye adımını atmamış olan Albie sarsılmış görünüyordu. "Baba, eğer bunlar bana sigarayı bıraktırmak için tezgâhlanmış büyük bir dolapsa işe yaradı."

"Eh, bu da bir şeydir herhalde. Albie, istersen beni burada bırakabilirsin."

"Ne? Seni bırakıp eğlenmeye mi gideyim?"

"En azından otele geri dön. Sandalyede uyuyamazsın."

"Sonra giderim. Şimdi annemi aramamız lazım."

"Biliyorum."

"Sen mi aramak istersin yoksa ben mi arayayım?"

"Ben konuşurum, sonra telefonu sana veririm."

Böylece Connie'yi aradım ve operasyon bitip de ben uyku haplarının etkisiyle daldığım uykudan uyanırken karım yanımdaydı.

169. onun yüzü

Connie yarı açık yarı kapalı hastane yatağına biraz garip bir şekilde uzanmıştı. O şahane yüzü, yüzüme yakındı.

"Nasılsın?"

"İyiyim! Biraz ağrım var, biraz da bitkinim."

"Sadece anahtar deliği kadar bir kesik, değil mi?"

"Evet ama Yale değil de daha çok Chubb kilidi gibi. Biraz daha geniş."

"Ağrın var mı? Yanından kalkayım mı?"

"Hayır, hayır, yanımda olman hoşuma gidiyor. Kalkma. Kötü kokuyorsam kusura bakma." Uzun zamandır doğru düzgün banyo yapmamıştım ve hem nefesimin hem de vücudumun bayat kokusunun rahatsız edici derecede farkındaydım.

"Ah, lütfen saçmalama. Şey, nasıl oldu..."

"Biraz rahatsız edici. Göğsümde bir baskı vardı. Sanki biri bir şekilde parmağını içine sokmuş gibi."

"Lanet olsun Douglas!"

"İyiyim ben. Benim yüzümden bu kadar yol geldin, özür dilerim."

"Tabii canım, oturup televizyon izlemek varken niye geldiysem!" Şimdi eli yanağımdaydı. "Şu sakalın haline bak. Gemi kazasından kurtulmuş gibi görünüyorsun."

"Seni özledim."

"Ben de seni özledim." Şimdi ağlıyordu, belki ben de ağlıyordum. "Gelecek sene bu tatilin aynısı yapalım, olur mu?"

"Tıpatıp aynısını. Tek bir şeyi bile değiştirmeden. Aynen böyle olmasını istiyorum."

"Hayatımızın tatili."

"Hayatımızın tatili."

170. yastık

Anjiyogramdan sonra anjiyoplasti de başarılı geçince kalp krizinin "ciddi olmadığına" karar verildi. Tabii otel odasında, iki yatağın arasında yerde uzanmış yatarken bana kesinlikle çok ciddi gelmişti ama itiraz etmedim. Söylenene göre bir gece daha kaldıktan sonra hastaneden çıkabilirdim ve doğru ilaçlarla, on gün kadar sonra uçakla İngiltere'ye dönmeme izin vardı.

Şaşılacak bir beceriklilikle kontrolü ele alan Connie ve Albie bir apartman dairesi buldular. Otelden daha rahat ve daha az klostrofobik olacaktı. Böylece sağlık formlarını doldurup çeşitli test tarihlerini ayarladıktan sonra taksiye binip Eixample'ye, fazlasıyla büyük apartman bloklarıyla dolu burjuva bir yerleşim bölgesine geldik. Bizim kaldığımız ev birinci katta (çok fazla merdiven olmayan) güzel, sessiz, kitaplarla dolu bir yerdi. Buralarda olmayan bir akademisyenin eviydi. Arkada bir balkon ve civarda gezilecek yerler, Gaudi binaları ve restoranlar vardı. Sagrada Familia yedi blok ötedeydi. Her şey çok medeni ve de fahiş derecede pahalıydı ama belki de hayatımda ilk kez kapsamlı seyahat sigortasının önemini fark edebilmiştim. Masrafları dert etmemize gerek olmayacaktı. Hiçbir şey için endişelenmemem önemliydi.

Nekahat döneminin lüks bir tarafı var ve beni bir yerden bir yere eski bir vazo gizi özenle ve itinayla taşıyorlardı. Özellikle Albie inanılmaz derecede uysal ve ilgiliydi. Sanki bugüne dek ölümün bir şakadan ibaret olduğunu düşünmüştü. Birkaç ay sonra, hastaneye yatışımın Verité stilinde, belgesel gibi bir fotoğraf serisine konu olduğunu öğrenmiştim: uyurken çekilen şapşal suratımın yalın, siyah-beyaz, yüksek kontrastlı görüntüleri, göğsüme bağlı olan kalp monitörlerinin son derece yakın görüntüleri, cildimi delen kanül... Ergenlere tüm felaketler bir yetişkinliğe geçiş töreni gibi

geliyor ama nihayet en sonunda ona biraz olsun ilham verebildiğim için memnunum. En azından onda artık birkaç fotoğrafım vardı.

Tabii yakında ölmeyeceğim anlaşılınca Albie ilgisini yitirdi. Connie ve ben, bizi baş başa bırakması için onu teşvik etmiştik ve ne kadar rahatladığı apaçık ortadaydı. Okuldan arkadaşları her biri kendi yoluna gitmeden önce İbiza'da toplanıyorlardı. O da uçağa atlayıp anlatacak bir dolu dramatik hikâyeyle onlara katılmaya gitti. Belki yaşananları biraz süslerdi. Belki de suni solunum ve kalp masajı yaptım derdi. Belki de bir yanı hastalığı atlatamasaydım nasıl bir his olurdu, diye merak etmiştir kimbilir? Yaşanan kriz benim krizimdi ama onun da payına düşen ilgiyi ve takdiri almasına memnun olmuştum. Onunla gurur duyuyordum.

O yaz Albie'ye İbiza'da ne oldu hiçbir zaman bilmeyeceğim. Ve aslında olması gereken tam da bu. Bizi her gün arayıp güvende ve mutlu olduğunu bildirdi. Bizim de tek sorduğumuz buydu ve o an için sevgili karım ve ben bir kez daha yalnız kalmıştık.

171. katalonya'ya selam

Belki kulağa hastalıklı gelebilir ama Barselona'daki nekahet dönemimi evliliğimizin en mutlu zamanları arasında sayıyorum.

Çalar saati düşünmeden geç saatlere kadar uyuyordum. Connie ise balkonda oturup portakal yiyip çay içerek kitap okuyordu. Hazır olduğumuzda yürüyüşe çıkıp belki La Boqueria'ya, ikimizin de sevdiği gıda pazarına inerdik ve ben meyve suyu içerdim. Ama kahve ya da alkol yasaktı. Artık sık sık bundan sonra Akdeniz diyeti uygulamam gerektiği konusu konuşuluyordu. Akdeniz diyeti Berkshire'da tüyler ürpertici bir kavramdı ama İspanya'da bunu uygulamaktan daha kolay bir şey yoktu. Sevdiğimiz tezgâhlardan ekmek, zeytin ve meyve alıp yürüyemeye devam ediyorduk.

Rambla sokakları artık buranın yerlisi gibi hissettiğimiz için bize fazla turistik geliyordu. Bu yüzden genellikle sola ya da sağa, Raval'in ya da Gothic Mahallesi'nin arka sokaklarına sapar, kafelerde sık sık mola verirdik. Gracia'da İngilizce kitaplar satan küçük bir kitapçıda Connie, Orwell'in *Katalonya'ya Selam* kitabını ve İspanyol iç savaşının bir tarihçesini bulmuştu ve gölgede oturup kitap okuyor, taze portakal suyu içiyorduk. Akşamüzeri kestirdikten sonra avlulu restoranlarda turistler gibi akşam erkenden yemek yiyor, içimiz gitse de chorizo'ya, kalamar tavaya ve soğuk biraya direniyor, sonra da ağır ağır yürüyerek eve dönüp yatıyor, dinleniyorduk.

Bir sabah taksiye atlayıp şehrin çok yukarısında kalan Joan Miró Vakfı'na gittik. Connie müzeyi görünce kendinden geçmişti ama ben kararsız kalmıştım ve soyut sanat söz konusu olduğunda hâlâ kat etmem gereken biraz yol olduğunu hissetmiştim. Sonra Parc de Montjuic'de şahane bir teleferiğe binip denize doğru, limanın, vinçlerin ve yüzme havuzlarının, depoların ve karayollarının, transatlantiklerin ve yük gemilerinin güvertelerinin üzerinde yol aldık. Şurayı gördün mü? Orası Sagrada Familia.[45] Şurası da oğlumla el ele tutuşup öleceğimi düşündüğüm otel. Teleferik yavaşça dağdan denize doğru alçaldı. İşte Barselona'da geçirdiğim zaman bana böyle gelmişti; büyük bir özen ve şefkatle kaldırılıp taşınıyormuşum gibi. Âdeta çocukluğun ilk yılları gibiydi, bu yüzden de sonsuza dek süremezdi. Bir ara başımı kapı sövesine çarptım ve irkilerek gerçek dünyaya, içinde bulunduğum durumun sonuçlarına geri döndüm. Endişeler, testler, hastane işlemleri, hayat tarzım ve kariyerim üzerindeki etkileri.

Ama şu anda Connie'yle her zaman olduğumuz kadar uyumlu, halimizden memnun, birbirimizle ilgili, daha iyi ifade etmek ge-

45 (İsp.) Kutsal Aile. Mimarı Antoni Gaudi'nin 1926 yılında ölmesiyle yarım kalan ve yapımı hâlâ devam eden kilisedir. (ç. n.)

rekirse her zaman olduğumuz kadar âşıktık. Anlaşılan uzun ve başarılı bir evliliğin anahtarı, gelecek kırk sene boyunca her üç dört ayda bir öldürücü olmayan bir kalp krizi geçirmekmiş. Keşke bu işi becerebilseydim, o zaman hepimiz için iyi olabilirdi.

Bir gece büyük, serin yatakta uzanırken, "Sence bir yerden sonra tekrar sevişebilecek miyiz? Yani ben göğsümü tutarak, üstüne kapanıp ölmeden demek istiyorum?" diye sordum.

"Aslında, ben onu sordum."

"Öyle mi?"

"Evet. Dört hafta beklemeyi tavsiye ediyorlar ama bütün işi ben yaparsam ve sen heyecanlanmazsan bence bir şey olmaz."

"Her zamanki gibi yani."

Güldü; bu beni çok mutlu etmişti.

"Bence aramız düzelecek, sence?" diye sordum.

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi Connie. Ve gerçekten de düzelmişti. Aramız düzelmişti.

172. ev

Bir hafta kadar sonra neredeyse bir Barselonalı gibi hissediyorduk. Ne harita ne gezi rehberi ne de zaman çizelgesi vardı. Hatta birkaç kelime Katalanca bile öğrenmiştik. *¡Bona tarda! ¡Si us plau!* Birkaç günde bir hastaneye gidip İspanyol bekleme odalarında rahat rahat oturuyorduk. Nihayet bana izin çıktı ve tekrar Ulusal Sağlık Servisi'nin bakımına geçtim. Seyahat etmemde sakınca yoktu. Eve gidebilirdik.

"Eh, bu iyi haber," dedim.

"Evet öyle."

Yine de biraz gönülsüzce çantalarımızı hazırladık ve Connie valizleri taksiye taşırken ben de hiçbir işe yaramadan izledim. Takside el ele tutuşup camdan dışarı baktık. Uçakta da el ele tutuştuk. Connie'nin işaret parmağı çaktırmadan nabzımı ölçer gibi bileğimdeydi. Tamamen stressiz bir yolculuk geçirme çabasının da kendine has endişeleri vardı ve ikimiz de pek konuşmuyorduk. Ben cam kenarına oturup alnımı cama dayadım.

Güneş o gün tüm Avrupa'nın üzerinde parlıyordu ve dışarıya, İspanya'ya, Akdeniz'e ve ardından Fransa'nın büyük, yeşil merkezine yukarıdan baktım. Ardından İngiltere gelip bizi karşıladı. Beyaz kayalıklar, karayolları, muntazam mısır, buğday ve kolza tarlaları, çevreyolları ve kocaman mağazalarıyla sıkıcı İngiliz semtleri, ana caddeler ve döner kavşaklar... Heathrow'da bizi şakalarla ve mizacında olmayan bir endişeyle Fran karşılayıp arabayla kapımıza kadar bıraktı. "Arabadan inebilecek misin?" "Merdivenleri çıkabilecek misin?" "Bir fincan kahve içmene izin var mı?"

Bu aşırı ilgi bir süre sonra çıldırtıcı bir hal almaya başladı. Dirsekten tutarak yönlendirmeler, başını eğip ilgili bir tonda konuşmalar, belki bir otuz yıl sonra geleceğini düşündüğüm yaşlılık hayatının dehşet verici, küçük bir alıştırması gibiydi ve iyileşmek için gücümün yettiği her şeyi yapmaya karar vermiştim. Hayır, iyileşmekten de öte, eskisinden de sağlıklı ve güçlü olmak için. O zamandan beri geçen bir yıl içinde bunu başarma konusunda yol kat ettim. Doktorlar artık halimden memnunlar. Kır yollarında bisiklete biniyorum. Arkadaşlarla her zaman eşli bir tür badminton oynuyoruz ama eski günlerdeki cevvalliğimiz pek kalmadı. Gelişigüzel ve çekingen bir tavırla, elimi kolumu nereye koyacağımı bilemeden koşturuyorum. Ama hastalığın seyri iyi.

Neyse, fazla ileri atladım. Bay Jones'u görünce yaygarayı koparıp yüzümü yalamasına razı geldim. Connie çantaları üst kata taşırken boş boş izledim. Valizleri boşaltmasına yardım ettim, her

şeyi eski yerine koydum; diş fırçası askısına, pasaport çekmeceye. Fran sonunda gitti ve bir kez daha evde baş başa kaldık; uzun zaman uzak kaldıktan sonra geri dönmenin beraberinde getirdiği o karışık hüznü ve keyfi yaşadık; açılmamış mektup yığını, kızarmış ekmek ve çay, radyonun sesi, havada toz parçacıkları... Salondaki masanın üzerinde, koca bir okunmamış gazete yığını yaşandığından haberimizin bile olmadığı olayları anlatıyordu.

"Gazeteleri iptal etmeyi unutmuşsun," dedim geri dönüşüm kutusunu tek seferde doldurarak.

"Aklımda başka şeyler vardı!" dedi Connie biraz kızarak. "Öldüyorsun sandım. Hatırladın mı?"

Bay Jones'u her zamanki güzergâhta, yokuşu çıkıp inerek yürüyüşe çıkardık. Ağustosun hakkına düşenden daha serin bir hava vardı ve sonbaharın gelişi hissediliyordu. Yol boyunca kol kola, ağır ağır yürürken, "Keşke yanıma mont alsaydım," dedim.

"Gidip almamı ister misin?"

"Connie, gidip almanı istemi..."

"Bir koşu gider gelirim. Bir dakika bile sürmez..."

"Bence beni bırakmamalısın."

Bir süre yaşadıklarımız hakkında konuştum. İşlerin nerede yanlış gittiği ve gelecekte nasıl değişebileceği hakkında enine boyuna düşünmüştüm. Belki de tekrar Londra'ya taşınırdık ya da en azından orada küçük bir yer bulup hafta sonlarını şehirde geçirirdik. Şehir dışında güzel bir yere, daha küçük bir eve taşınırdık. Daha çok dışarı çıkar, seyahat ederdik. Yeni başlangıçlardan ve neredeyse yirmi beş senelik ortak geçmişimizden, kızımızdan ve oğlumuzdan, tüm bunları nasıl atlattığımızdan ve bunların bizi nasıl yakınlaştırdığından konuştuk. Ayrılmaz bir bütün demiştim çünkü onsuz bir hayat tasavvur edilemezdi, bu gerçekten de mümkün değildi. O yanımda olmadan bir gelecek hayal edemiyordum ve birlikte

olduğumuzda ayrı olduğumuzdan daha mutlu olabileceğimize ve olacağımıza tutkuyla inanıyordum. Onunla yaşlanmak istiyordum. Yalnız başına yaşlanma, yalnız başına ölme düşüncesi (işte yine o kelime) tasavvur edilemezdi ve sadece tasavvur edilmez değil aynı zamanda dehşet verici, ürkütücüydü. Bir ara görür gibi olmuş ve dehşete kapılmıştım. "Yani bence gitmemelisin. İşler düzelecek. Artık önümüzde sadece güzel şeyler var ve seni yeniden mutlu edeceğim, yemin ederim."

Akşam serinliğine rağmen yamacın bir tarafında uzun çimenlere uzandık. Connie beni öptü, başını omzuma yasladı ve bir süre böyle kaldık. Biraz ilerden M40 trafiğinin sesi geliyordu. "Göreceğiz," dedi bir süre sonra. "Acelesi yok. Göreceğiz. Bekleyip neler oluyor görelim."

Sonra onu geri kazanacağıma dair yemin ettiğim yolculuğumuza başladık. Ama anlaşılan yeminimi tutamadım ve bütün uğraşlarıma rağmen, belki de bu uğraşlarım yüzünden, onu tekrar mutlu edemedim ya da onun istediği kadar mutlu edemedim diyelim. Bir sonraki ocak ayında, birlikte yirmi beş senemizin dolmasına iki hafta kala kucaklaşıp vedalaştık ve ayrı ayrı hayatlarımıza başladık.

dokuzuncu bölüm

YENİDEN İNGİLTERE

Hüzünlüdür baba evi. Kalır bırakıldığı gibi
Kendini son terk edenin zevkine uygun,
Yeniden kazanmaz istercesine o gideni.
Oysa, sevindirecek kimsesi yokken, solgun,
Bir türlü unutamaz yitirdiklerini.

Ve yeniden başlayamaz dönüp geriye,
İşte, her şey böyle olmalı, deyip coşkuyla
Bunu denediği günlere. Çoktan uğramış yenilgiye.
Nasıldı bir zamanlar! Bakın: resimlere, şu vazoya.
Çatal bıçak. Notalar piyanonun üstünde.

Philip Larkin, "Home is so Sad"[46]

46 Çeviri: Şavkar Altınel ve Roni Margulies.

173. bakış açıları

Şimdi size başka bakış açılarından duyabileceğiniz şekliyle aynı hikâyeyi anlatayım.

Genç bir oğlan, idolü olarak gördüğü annesi ve kendi babası olduğuna inanamadığı babasıyla birlikte büyür. Bol bol tartışırlar, tartışmadıkları zaman da çoğunlukla susarlar. Her ne kadar iyi niyetli biri olsa da baba hayal gücünden, duygusal zekâdan veya empatiden ya da bu tarz şeylerden yoksundur. Sonuç olarak annesi ile babasının evliliği gerginliklerle, söze dökülmemiş gücenmişliklerle doludur ve oğlan kaçmaya can atıyordur. Pek çok ergen gibi biraz özenti ve sorumsuzdur. Yaşamla barışık olmak, gerçekte kim olduğunu bulmak istemektedir. Ama önce uzun ve sıkıcı bir tatile katlanmak, çeşitli tozlu ve eski müzeleri gezerken annesi ile babasının didişmelerini, sonra barışmalarını, sonra tekrar didişmelerini seyretmek zorundadır. Bir kızla tanışır. Evden kaçmış, asi ruhlu, sanat, siyaset ve yaşam hakkındaki görüşleri kendisiyle ortak olan bir kızla. Babası herkesin içinde onu küçük düşürünce çocuk, kızla birlikte kaçarak anne ve babasının endişeli aramalarını görmezden gelir ve sokak çalgıcılığından kazandıkları parayla geçinmeye çalışır. Ama maceranın tadı kaçar. Kızın ona karşı duyguları vardır ve çocuk ne kadar uğraşırsa uğraşsın bu duygulara karşılık veremez. Yıllarca aklının derinliklerinde taşıdığı soru artık cevaplanmayı beklemektedir. Bu yüzden de kimseyi tanımadığı bir şehre gider ve sorar: *Kimin ben* ulan? Babası suçluluk duygusuyla onun izini

sürer. Tuhaf bir ateşkes sağlanır ve bu ateşkes, oğlan Barselona'da bir otel odasında babasının hayatını kurtarmayı (gerçek manada hayatını kurtarmayı) başardığında perçinlenir. Bu ergenliğe geçiş töreni tamamlandıktan sonra karizmatik, karmaşık ve sıradışı genç adam minnettar anne babasını bırakıp kendi yoluna gider. Kim bilir bu yolda başından ne maceralar geçecektir. Vesaire vesaire vesaire...

Galiba bu hikâyelere yetişkinliğe adım atma hikâyeleri deniyor. İdealizm, sinizm, narsisizm ve benbilirimcilik arasına serpiştirilmiş biraz seks ve uyuşturucu karışımının cazibesini anlayabiliyordum. Esasında hiç bana göre değil çünkü ben "ben kimim" sorusunu hiç anlamadım. Daha ergenlik yıllarımda bile cevabı pek umursamasam da kim olduğumu hep biliyordum. Ama Albie'nin kaygılarının benimkilerden biraz daha büyük olduğunu görebiliyordum. O hikâyenin bazılarına ilginç gelebileceğini anlayabiliyordum.

Eğer gelmediyse şuna ne dersiniz?

Genç bir ressam. Güzel, hazırcevap, biraz kendine güvensiz, fevri fakat yetenekli erkek arkadaşıyla çılgın ve sorumsuz bir hayat sürüyor. Şiddetle tartışıp son kez ayrılıyorlar ve kısa bir süre sonra kız bir partide başka bir adamla tanışıyor. Bu seferki bir bilim adamı. Yakışıklı sayılır, belki biraz sıradan ama gayet hoş bir adam ve birlikte olmaya başlıyorlar. Adam güvenilir, zeki biri ve düpedüz kadına tapıyor. Birbirlerine âşık oluyorlar. Ama adam evlenme teklifi ettiğinde kadın tereddüt ediyor. Evlenirse işi, önceki hayatındaki tutku ve o sevdiği bilinmezlik duygusu ne olacak diye merak ediyor. Yine de bu kuşkuları bir kenara itip evet diyor. Evleniyorlar ve bir süre mutlu oluyorlar. Ama ilk çocukları ölüyor, ikinci çocukları ise tam gerginlik kaynağı olup çıkıyor. Kadının

aklında sorular beliriyor: Ressam olarak tutkularıma ne oldu? Eski hayatıma ne oldu?

Kocası sadık, dürüsttür ve onu çok seviyordur ama artık günleri yavan ve sıkıcı olmaya başlar. Doğru zaman geldiğinde tüm cesaretini toplayıp gece adamı uyandırır ve ayrılma niyetini açıklar. Adamın kalbi kırılır tabii ve onun kalbinin kırılması kadını da üzer. Yalnız yaşamak ikisi için de zordur. Adam geri dönmesini ister, kadının da aklı çelinir.

Ama zaman zaman yalnız kalsa da Londra'da küçük bir apartman dairesindeki yeni yaşamının, yeniden resim yapmaya başlamanın heyecan verici bir tarafı vardır. Kocasının ricalarına karşı koyar. Köpek adamda kalır.

Kadın elli iki yaşındadır, gelecekten emin değildir ama yalnız olmaktan mutludur.

Ama sonra, işte son sürpriz burada, bir gece Londra'da eski bir arkadaşının verdiği partide eski sevgilisiyle karşılaşır. Adam o eski çılgın, kibirli ressam değildir. Şimdi araba tamircisi olarak hayatını zar zor kazanmakta, Kuzey Yorkshire çayırlarında yaşamaktadır. Hâlâ boş zamanlarında şahane resimler yapıyordur fakat içip içip etrafta sızmalarla geçen, pişmanlıklar ve küçük düşmelerle dolu geçmişinden sonra akıllanmıştır.

Göbeklenmesine ve seyrelen saçlarına rağmen ressam hâlâ yakışıklı ve karizmatiktir. Kadının kalınlaşan beline, saçlarındaki kırlara rağmen aralarındaki çekim hâlâ aynıdır. Aynı gece birlikte yatarlar ve hemen sonra da tekrar âşık olurlar. Kadın tekrar ve tam zamanında mutluluğu bulur.

İlk zamanlar bana en zor gelen buydu işte. Connie ile Angelo'nun hikâyesi benimkinden çok daha iyiydi. Şimdilerle gittikleri türden partilerde insanlara bu hikâyeyi anlattıklarını hayal ediyorum.

Birbirlerine ne kadar yoğun bir tutkuyla bağlı olduklarını, nasıl da yarı yaşlarındaki âşıklar gibi öpüşüp el ele tutuştuklarını fark eden yabancılar, "Nasıl tanıştınız?" diye soruyorlar, onlar da sırayla otuz sene önce nasıl tanıştıklarını, başkalarıyla evlendiklerini ama uzun bir yörüngedeki kuyruklu yıldızlar gibi ya da bu tür saçma sapan benzetmelerle kavuştuklarını anlatıyorlar. Dinleyenler de, "Ayy! Ne kadar güzel bir hikâye, ne kadar romantik," diyor ve bu sırada aradaki bütün yıllar, birlikte yaşadığımız her şey, *evliliğimiz* parantez içine sıkıştırılıyor.

174. teknik olarak

"Senin söylediğinden biraz daha karışık Douglas," dedi Connie. "Duygularımızın peşinden gidiyoruz. Nereye varacağını görmeye çalışıyoruz. Değiştiğini söylüyor ama kimse o kadar fazla değişmez, değil mi? Değişmek isteseler bile." Katılıyordum. Hayır, değişmezlerdi. "Neyse, sana söylemek istedim. Doğrudan öğrenmen gerektiğini düşündüm. Senin de bana söyleyeceğini düşünmek isterim. Biriyle taşınırsan ya da tanıştığın zaman. Senin de söyleyeceğini umuyorum."

Olay haziran ayında, Londra'da yediğimiz öğle yemeğinde geçmişti. Ayrılığımızı konuşurken düzenli olarak yapmaya söz verdiğimiz görüşmelerden biriydi. Boşanmadık ve bir süre boşanmayabiliriz ama sanırım bir gün o da olacak. Şu anda teknik olarak hâlâ karı kocayız. Teknik olarak. "Benim bunu değiştirmek için acelem yok. Senin var mı?" diye sormuştu. Hayır, hiç acelem yoktu.

Restoran Soho'daydı. Eski günlerin anısına İspanyol temalıydı ve o kadar modaydı ki içeri girmek için bir süre sıra beklemek zo-

runda kalmıştık. Anlaşılan bugünlerde kuyrukta beklemek moda. Oturduğun yer için onur duyman ve minnettar olmak gerekiyor. Acaba bulaşıkları yıkamamızı da isteyecekler mi? Her neyse, sıra beklerken şarap içtik, bizden çok daha genç çiftler arasında koltuklarımıza (aslında banklarımıza) oturduk. Her şey çok medeni, çok hoştu. Dışarıdan izleyen herkes, şehirde eğlenmeye çıkmış, uzun süredir evli bir çift olduğumuzu düşünürdü ki sanırım bir bakıma öyleydik. Rahat, tanıdık, masanın üzerinden birbirine dokunan... Tek fark birazdan Connie'nin Kennington'daki bodrum katı dairesine, benimse trenle Oxford'a dönecek olmamdı.

"Evin nasıl?" diye sordu Connie, sanırım biraz içini rahatlatma umuduyla. "Rahat mı? Biriyle tanıştın mı? Orada mutlu musun?" *Lütfen evet de.*

175. eşyalar

Oxford'un dış kesiminde küçük fakat rahat, bahçeli bir apartman dairesine taşınmıştım. Eski aile evimiz tek başına yaşamak için fazla büyük ve kasvetli olurdu. Akşamlarımı müstakbel alıcılara güzel mutfağı, genişleyen bir aile için mükemmel olan çok sayıda aydınlık ve geniş yatak odasını göstererek geçirme düşüncesi de hoşuma gitmiyordu. Bu yüzden biz evin satılmasını beklerken bir apartman dairesi tutulmuştu. Babamın deneyimlerinden bildiğim için bu ev sıcak ve neşeli görünsün diye elimden geleni yapmıştım. Kalmaya geldiğinde Albie için boş bir odası, küçük bir bahçesi ve yakınlarda arkadaşlar, yürüyüş yapılabilecek yerler vardı. İşyerine kırk beş dakika mesafedeydi. Evi berbat bir hüznün kapladığı zamanlar (yağmurlu hafta içi geceleri ya da pazar günü öğleden

sonra üç suları) oluyor, yavaş yavaş yayılan gaz gibi her odanın köşelerine sızıyordu. Ben de Bay Jones'la yürüyüşe çıkıyordum ama yine de bakacak olursak çoğu zaman yeterince mutluydum. Düşündüğümden daha az eşyaya ihtiyacım olduğu anlaşılmıştı ve bu hayatın düzenini, sadeliğini seviyordum. Darvin'in *Beagle* gemisindeki kamarası gibi her şey yerli yerindeydi. Geç saatlere kadar çalışıyordum. Basit, sağlıklı yemekler pişiriyordum. Televizyonda canım ne isterse onu izliyordum. Egzersiz yapıyordum. Kitap okuyordum. Bay Jones'u yürüyüşe çıkarıyor, bulaşık makinesini sadece haftada iki kez çalıştırıyordum.

176. kutsal cuma[47]

Yılın ilk sıcak günü Connie, Londra'dan aile evine gelmek için bir kamyonet kiralamıştı ("Sürebilecek misin?" "Sürerim tabii." "Londra trenine atlayıp gelip kamyoneti ben kullanayım mı?" "Douglas, ben yapabilirim!") ve o uzun Paskalya hafta sonunu birbirine karışmış olan hayatlarımızı ayırarak geçirmiştik. Tatsız bir olay olmayacağına, hatta bu işin neredeyse karnaval havasında geçeceğine dair söz vererek Albie'yi de çağırmıştık. Ama o meşgul olduğunu söylemişti; insanların enselerini falan fotoğraflamakla meşguldü herhalde. Onun eşyalarını, eski sanat çalışmalarını, çocukluktan kalma oyuncaklarını ne yapalım diye sormak için aradığımda, "Yakın. Hepsini yakın," demişti. Connie'yle buna bayağı gülmüştük. Onun odasını temizlemek için plastik eldivenler giydik. Kokmuş, eskimiş bir spor ayakkabı veya eski bir pantolon bulduğumuzda bir ağızdan, "Yakın! Hepsini yakın!" diye bağırıyorduk.

47 Paskalya yortusundan önceki Cuma. (ç. n.)

Tabii ki hiçbir şey yakmadık. Bu biraz melodramatik gelirdi ama yine de o hafta sonunda fazlasıyla melankolik bir ritüel havası vardı. Ayrı odalarda beş yığın hazırlanmıştı (Connie'nin eşyaları, benim eşyalarım, atılacaklar, satılacaklar, bağışlanacaklar) ve sahip olduğumuz her şeyin bu kategorilerden birine ne kadar da kolay girdiğini görmek ilginç gelmişti. Moralimizi yüksek tutmak için elimizden geleni yaptık. Connie yeni keşfettiği müziklerden bir derleme yapmıştı (yeniden müzik dinliyordu) ve cumartesi günü şarap içip çok fazla kap gerektirmeyen basit yemekler yedik. Pazar sabahı çikolatalı yumurtalar vardı. O gün öğleden sonra, tavanarasındaki tozdan ve örümcek ağlarından yüzümüz gözümüz mahvolmuş bir halde Connie'yle yatağa gittik ve son kez seviştik. Çok fazla bir şey söylemeyeceğim ama tek yorumum şu: Neyse ki hiçbir hüzünlü tarafı yoktu. Hatta bir miktar kahkaha, sıcaklık ve şefkat vardı. Yakınlık da denebilir sanırım. Sonrasında o çıplak odada uzun süre hiçbir şey söylemeden uzandık, birbirimizin kollarında bir süre uyuduk, kalkıp giyindik ve mutfak dolaplarını boşaltmak için alt kata gittik.

177. paskalya pazarı

Geri kalan zamanlarda, o hafta sonu arkeolojik kazı gibi geçmişti. Ayıklama işlemi geçmişe doğru uzandıkça yadigârlar daha da tozlu ve dökük oluyordu. Eşyaların çoğunu ayırmak kolay oldu. Connie'yle zevklerimiz her zaman farklıydı ve yıllar boyunca biraz yakınlaşsa da neyin benim, neyin onun olduğunu sormaya gerek yok gibiydi. İlişkimizin ilk günlerinde, birbirimizi sevdiğimiz kitaplar ve müziklerle hediye yağmuruna tutmuştuk (daha doğrusu Connie beni

hediye yağmuruna tutmuştu) ve şimdi bu eşyaları geri almak ters geliyordu. Böylece John Coltrane CD'lerini ve Kafka'nın kısa öykülerini, Baudelaire şiirlerini ve plakçalarım olmamasına, olsa bile dinlemeyecek olmama rağmen Jacques Brel plaklarını ben aldım. Hepsini aldığım için mutluydum çünkü bunlar bizim eserimizdi. Rimbaud'nun şiir kitabının ön sayfasında, *"Sevgililer günün kutlu olsun muhteşem adam! Seni çok seviyorum. İmza???"* yazan bir not buldum. Connie'ye gösterdim.

"Bunu sen mi gönderdin?"

Gülerek başını iki yana salladı. "Hayır, kim olduğu belli değil."

Asla okumayacağımı ama hiçbir zaman da atmayacağımı bilerek kitabı kendi yığınıma kattım.

Sadece birkaç eşyada ikilemde kaldık. 35mm'lik eski bir film kutusu (eski zamanlara özgü bir icat) ve on-on iki tane küçük, sarı diş. Albie'nin süt dişleriydi bunlar; yutmadıkları ya da oyun parkında kaybetmedikleri. Aslında nahoş, biraz ölümü hatırlatan, bir müzenin Mısır salonunda yüzünüzü buruşturacağınız türden şeylerdi ama bunları atmak da doğru gelmiyordu. İkimiz de altışar tane mi alsaydık? Süt dişi pazarlığı yapmak biraz komik kaçıyordu. "Sen al," dedim. Böylece süt dişlerini Connie aldı.

Ama fotoğraflar konusunda işimiz zordu. Elimizde negatifleri vardı elbette ama fotoğraf negatifleri video ve teyp kasetlerinden bile daha eski bir medeniyetin kalıntıları gibi geliyordu ve çoğunu atmıştık. Kızımızın fotoğraflarının olduğu ince albüm Connie'ye gitti ama Connie en kısa sürede benim için fotoğrafları çoğalttıracağına söz verdi ve sonra da bu sözünü tuttu. Dijital öncesi diğer tüm fotoğrafları alıp yere oturduk ve fotoğrafları oyun kâğıdı gibi gruplar halinde dağıtıp sıradan veya bulanık olanları atarak güzellerinden, ikimizin de çoğaltmak istediği fotoğraflardan oluşan

bir deste hazırladık. İşte, birlikte katıldığımız o bitmek bilmeyen partiler ve düğünlerde çekilen fotoğraflar, bir başka fotoğrafta Skye Adası'nda yağmur altında zafer işareti yaparken, Venedik'te yine yağmur altında, burada ise Albie, annesinin göğsündeydi. Acı verecek kadar yavaş bir işlemdi bu. Her fotoğraf bizi başka bir nostalji sokağına götürüyordu. Bilmem kime ne olmuştu? Tanrım, bu arabayı hatırladın mı? Bu fotoğrafta Kilburn'deki daireye rafları takıyordum. Yanaklarım pürüzsüzdü ve inanılmayacak kadar gençtim. Bu ise Connie'nin düğün günümüzdeki fotoğrafıydı.

"Şu berbat gelinlik! Aklım neredeydi acaba?"

"Bence harika görünüyorsun."

"Şu takım elbiseli haline bak. Tam doksanlar."

"Bunların kopyalarını istiyorsun, değil mi?"

"Tabii ki istiyorum!"

Birinde Albie yüzmeyi öğrenirken, bir diğerinde iki, üç, dört ve beş yaşında mumları üflerken. Bir hamakta, göğsümün üstünde kıvrılıp uyuyorken. İşte Noel sabahları, okulun spor günleri ve bundan daha mutlu Paskalyalar... Bir süre sonra tüm bunlar fazla gelmeye başladı. Evrimsel bir bakış açısından bakınca çoğu duygu, yani korku, arzu, öfke gibi hisler uygulamada bir amaca hizmet eder ama geçmişe duyulan özlem yararsız, boş bir şeydir çünkü tamamen kaybolmuş bir şey için enerji harcanır. Ve şu anda bu duygunun boşluğunu hissediyordum. Fazlasıyla acı bir tavırla, geriye kalan fotoğrafları yere atıp söverek ona hepsini alabileceğini söyledim. Connie ise çoğaltmakla ilgili bir şeyler mırıldanıp fotoğrafları "Connie" yığınına koydu. O gece ayrı odada uyudum.

178. paskalya pazartesisi

Resmî tatil olan pazartesi günleri en iyi durumda bile iç karartıcı oluyor. Ertesi gün de kasvetli ve tatsızdı. Öğle yemeği vakti geldiğinde Connie transit kamyoneti yüklemişti. Yarısı bile dolmamıştı.

"Seni bırakmamı ister misin?"

"Ben kullanabilirim."

"Karayolu berbat. Seninle gelip gece trenle dönebilirim."

"Douglas, bana bir şey olmaz. Londra'da görüşürüz. Önümüzdeki hafta. Ben bir restoran seçerim." Anlaşma yapmıştık. Ayda bir kez öğle yemeği yiyecektik. İstisna yoktu. Terapist ya da sosyal hizmetler görevlisi gibi, bu buluşmalar konusunda çok katıydı. Bana göz kulak olmak istiyordu sanırım.

"Dikkatli sür. Yan aynaları kullan."

"Tamam."

Bir an suskunluk oldu.

"Bu iş bana zor geldi," dedim.

"Bana da. Ama çok daha zor olabilirdi Douglas."

"Öyle galiba."

"Hiçbir şey duvara çarpılmadı, hiçbir şey ortadan ikiye yırtılmadı."

"Evet."

"Teşekkür ederim Douglas."

"Ne için?"

"Benden nefret etmediğin için."

Aslında yürek burkan ve gözyaşlarıyla dolu önceki aylarda ondan nefret ettiğim zamanlar olmuştu ama o anda içimde hiçbir nefret kalmamıştı. Öpüşüp vedalaştık ve o gittikten sonra bir kez

daha eve girip kupaları çalkaladım, çaydanlığı paketledim, gazı ve suyu kapattım. Eşyaları arabanın bagajına ve arka koltuğuna yükledikten sonra oda oda dolaşıp kapıları ve pencereleri son kez kapattım ve boş bir evin insana ne kadar boş gelebildiğini fark ettim. Burada karşılaştığımız tüm zorluklara rağmen hiçbir zaman taşınmak istememiştim ama işte ön kapıyı kapatıp anahtarları bir başkasına gönderiyordum. Geri dönmem için hiçbir neden yoktu ve bu bana yenilgi gibi geliyordu; bu yüzden de utanıyordum.

179. arkadaşça

Nisan ve mayıs ayında, Londra'daki öğle yemeklerimiz güzel ve gayet neşeli geçmişti. Yanımda o olmadan yaşamanın tasavvur edilemez olduğunu söylemiştim, şimdiyse arkadaş olabileceğimiz bir geleceği tasavvur etmeye ikna oluyordum. Belli ki Connie tekrar şehre dönmüş olmaktan mutluydu. Kensington'daki daire çok ufaktı ama umursamıyordu. Arkadaşlarıyla görüşüyor, sergilere gidiyordu, tekrar resim yapmaya başlamıştı ve itiraf etmeliyim ki bu yeni hayat ona yakışmıştı. Yüzüne bir parlaklık, bir ışıltı gelmişti, üzerinde ilk tanıdığım Connie'yi hatırlatan bir hazırcevaplık ve belli belirsiz bir serserilik vardı. Bu beni hem mutlu ediyor hem de biraz üzüyordu çünkü onun tekrar hayata döndüğünü görmek güzel olsa da keyfine bakmasını engelleyen bir külfet olduğumu anlamak ağır gelmişti. Böylece neşeli ve arkadaşça davranmaya çabaladık ve çoğunlukla başardık. En azından Haziran'daki öğle yemeğimizde bana Angelo'yu anlatana kadar.

"Biz birlikteyken de var mıydı? Söyle lütfen."

"Hayır."

"Onca zaman hiç görüşmemiştiniz, öyle mi?"

"Üç hafta öncesine kadar görüşmemiştik."

"Doğru mu söylüyorsun?"

"Gerçekten bu kadar önemli mi?"

"Eğer evliliğimizin bitme nedeni oysa, o zaman evet!"

"Sebep o değildi, biliyorsun."

"Eh, başı göğe ermiştir herhalde."

"Neden?"

"Çünkü sonuçta o kazandı!"

"Lanet olsun Douglas!"

"Connie!"

"Gerçekten, ne cüretle böyle konuşuyorsun. Angelo ve senin kapışacağınız lanet bir kupa değilim. Beni *kazanmadı*! Sadece görüşüyoruz. Ağırdan alıyoruz. Bilmeye hakkın olduğunu düşünmüştüm..."

O sırada ayağa kalkmış, cüzdanımı arıyordum.

"Böyle gitme! Olay yaratma lütfen."

"Connie, bu ayrılığın neden acısız olmasını istediğini anlayabiliyorum ama öyle değil. Tamam mı? Bir şeyi böyle... koparıp parçaladıktan sonra hiç acı çektirmemiş olmayı bekleme."

"Gerçekten gidiyor musun?"

"Evet, gidiyorum, evet."

"Şey, bir dakika otur. Hesabı isteyelim, ben de seninle çıkayım."

"Ben seninle çıkmak istemiyorum."

"Eğer çıkıp gideceksek o zaman birlikte çıkıp gideriz." Oturdum. Konuşmadan hesabı bölüştük, sonra Soho'dan geçip tekrar Paddington'a doğru yürüdük. İkimizin de yüzü asıktı ve Mary-

lebone Caddesi'nde Connie birden koluma girene kadar ikimiz de konuşmamıştık. "Hani geçmişte bir kaçamak yapmıştım ya..."

"İşyerindeki adamla mı?"

"Angus."

"Angus. Tanrı aşkına, onunla da görüşmüyorsun değil mi?"

"Douglas, şimdi bir arabanın önüne atacağım seni. O adam aptalın tekiydi, konu o değil. Diyeceğim şu, beni haklı olarak evden atıp (haklı olarak) tepkini ortaya koyduğunda uzun uzun düşünmüştüm. Birinin eşi olduğum gerçeğini kafam almıyordu. Birinin eşi olabileceğimi düşünmemiştim hiç. Ve acaba o noktadan geri dönmeli miyim diye düşündüm. Evlenmek hata mıydı yani?"

"Eh, belli ki öyleymiş!"

"Hayır, değildi! Anlamıyor musun?" Artık sinirlenmişti. İki kolumdan tutup beni ona dönmeye zorladı. "Hata değildi! Asıl anlatmak isteğim de bu. Hata değildi! Hiçbir zaman, asla ama asla hata olduğunu düşünmedim ve o zamandan beri de hiç pişman olmadım. Olmayacağım da. Seninle tanışmak, seninle evlenmek, açık ara yaptığım en iyi şeydi. Sen beni kurtardın; bir kez de değil. Çünkü Jane öldüğünde ben de ölmek istemiştim ve bunu yapmamamın tek sebebi senin orada olmandı. Sendin. Sen harika bir adamsın Douglas. Gerçekten öylesin ve seni ne kadar sevdiğim, seninle evli olmayı ne kadar sevdiğim hakkında hiçbir fikrin yok. Beni güldürdün, bana bir şeyler öğrettin ve beni mutlu ettin. Şimdi de benim şahane, zeki eski kocam olacaksın. Tam da on sekiz yaşındaki oğlanların olması gerektiği gibi insanı delirten, komik, harika bir oğlumuz var ve o bizim oğlumuz, bizim. Benim ve senin. İlişkimizin sonsuza dek sürmemiş olmasına gelince, bunu bir başarısızlık ya da yenilgi olarak görmekten vazgeçmelisin. Şimdi

berbat geliyor, biliyorum ama dünyanın sonu değil Douglas. Dünyanın sonu değil. *Değil.*"

Çok duygusal bir konuşmaydı bu. Benim görüşüme göre insan içinde olması gerekenden daha duygusaldı. Bu yüzden bir bara girdik ve öğleden sonrayı orada, sırayla gülüp ağlayarak geçirdik. Sonrasında tekrar arkadaş olarak ayrıldık ve dönüş yolunda birbirimize sevgi dolu mesajlar gönderdik. Eve dokuzu biraz geçe geldim; soğuk ve sessizdi. Bay Jones beni kapıda bekliyordu. Yürüyüşe çıkması lazımdı ama birdenbire çok bitkin düşmüştüm. Üzerimde montumla, ışıkları bile yakmadan kanepeye çöküp oturdum.

Yabancı odadaki tanıdık eşyaları, henüz asmaya zaman bulamadığım resimleri ve posterleri, penceredeki solgun ışığı, normalde asla almayacağım halıyı, açık farkla göze çarpan boş televizyonu tek tek kafama kazıdım.

Birkaç dakikalık sessizlikten sonra ev telefonu çaldı. O kadar alışılmadık bir sesti ki bu irkilmiştim ve tuhaf bir şekilde açmaya korkmuştum.

"Alo?"

"Baba?"

"Albie, beni korkuttun."

"O kadar da geç bir saat değil."

"Hayır, sabit telefonu kastettim, ona alışık değilim."

"Cep telefonu yerine onu tercih ediyorsun sanıyordum?"

"Evet, sadece alışık değilim."

"Ee, cepten aramamı ister misin?"

"Hayır, iyi böyle. Bir şey mi oldu?"

"Hayır, *hiçbir şey olmadı.* Sadece konuşmak istedim o kadar.

Annesiyle konuşmuş, diye düşündüm. *Connie* "babanı ara" *demiştir kesin.* "Nasılsın bakalım? Üniversite nasıl?"

"İyi."

"Ne çalışmalar yapıyorsunuz?"

Bana projelerini o masum bencilliğiyle (tüm sorulara cevap verip hiç soru sormayarak) uzun uzun ve anlaşılmaz detaylarla anlattı ve tam on bir buçuk dakika süren gayet güzel bir konuşma yaptık. Baba-oğul arasındaki telefon görüşmelerinde yeni bir dünya rekoruydu bu! Konuşurken bir yandan dün geceden kalan güzel çorbayı ısıttım, sonra Albie'yle vedalaşıp ayakta yedim. Ardından Bay Jones'u yürüyüşe çıkardım.

Sonra gayet neşeli, halimden memnun bir şekilde kapıyı kapatıp hâlâ hiç uykumun olmadığını fark edince bir süredir gizliden gizliye düşündüğüm şeyi yaptım. Bilgisayarımın başına oturdum, tarayıcıda yeni bir pencere açtım ve şunları yazdım...

180. freja kristensen diş hekimi kopenhag

TEŞEKKÜR

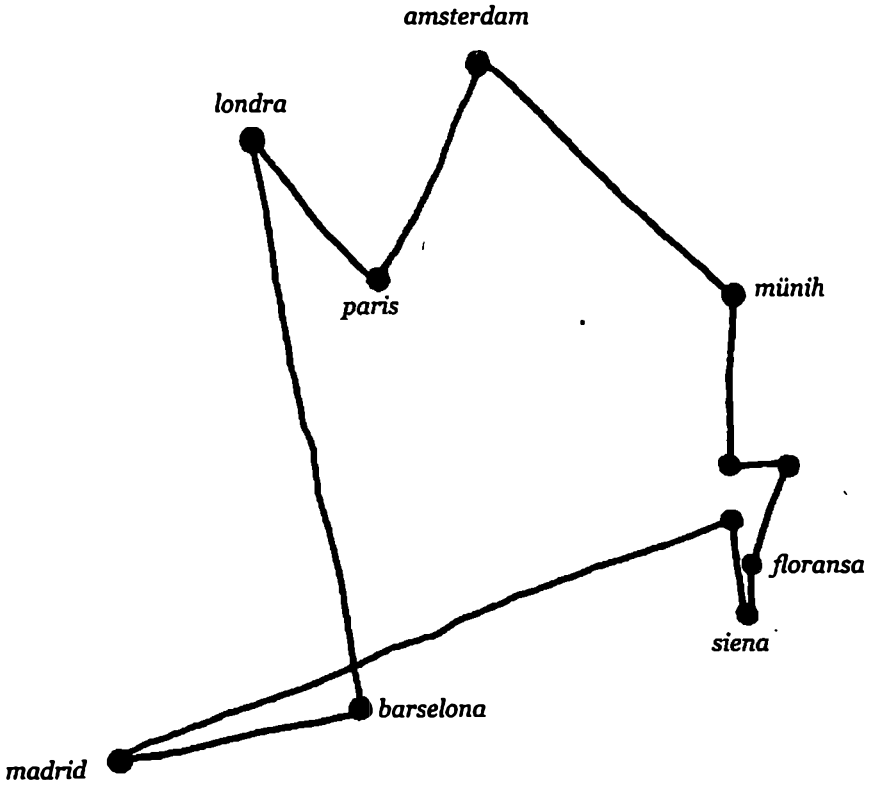
Tavsiyeleri ve destekleri için Hannah Macdonald, Michael McCoy, Roanna Benn, Damian Barr ve Elizabeth Kilgarriff'e teşekkür etmek istiyorum. Ayrıca uzman oldukları alanlarda bana yardımcı oldukları için Paula Alexandre, Rhiannon Rose White, Malcolm Logan, Sadie Holland, Natalie Doherty, Dr. Claire Isaac, Alison Moulding, Grenville Fox, Jane Brook ve Andrew Shennan'a da teşekkür ederim. Herhangi bir hata var ise bana aittir.

Jonny Geller, Kirsten Foster ve Curtis Brown'daki tüm çalışanlara, editörüm Nick Sayers'a, Laura Macdougall, Emma Knight, Auriol Bishop ve Hodder & Stoughton'daki ekibe de minnettarım. Amber Burlinson, Ayse Tashkiran, Sophie Heawood ve özellikle Erica Stewart ile ölü doğum ve yenidoğan ölümü yardım derneği Sands'e teşekkürler. (www.uk-sands.org).

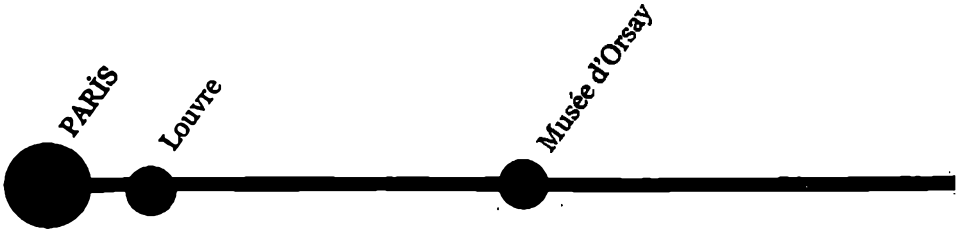
Wikipedia, Google Maps ve özellikle Ernst Gombrich'in *Sanatın Öyküsü* kitabından sıklıkla yardım aldım ve Evan S. Connell'ın harika romanı *Mr. Bridge*'de Nathaniel Hawthorne'un Sophie Peabody'ye yazdığı mektubu keşfettim. *Far From The Tree*'deki epigrafi, The Random House Group'un izniyle, Lorrie Moore ve Philip Larkin, Faber'in izniyle, Penelope Fitzgerald, 4th Estate'in izniyle, Elizabeth Taylor ise Little, Brown Book Group'un alt markası olan Virago'nun izniyle kullanıldı. Douglas'ın yolculuğunu mümkün olduğu kadar gerçeğe uygun bir şekilde yazmak için elimden geleni yapsam da kimi zaman küçük değişikliklere başvurmak durumunda kaldım.

Örneğin Plaza de Cibeles'ten bakıldığında Prado'yu görmek mümkün değil. Ayrıca Las Meninas'ın önünde de bir bank yok.

Son olarak, sabrı, mizah anlayışı, yüreklendirmeleri ve bana verdiği ilham için Hannah Weafer'a sevgi ve şükranlarımı sunarım.

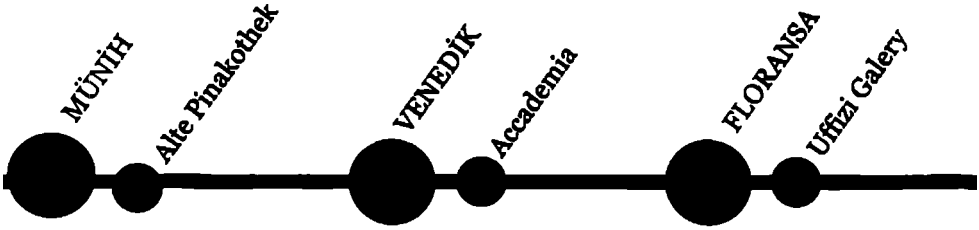

amsterdam
londra
paris
münih
floransa
siena
barselona
madrid

Büyük Tur

Botticelli, fresk
– *Venüs ve Üç Güzeller Genç Kadına Hediyeler Sunarken*
Uccello – *San Romano Savaşı*
Arcimboldo – *Sonbahar*
da Vinci – *Mona Lisa*
Titian – *Pastoral Konser*
Piero della Francesca – *Potrait'un Portresi*
Gericault – *Medusa'nın Salı*

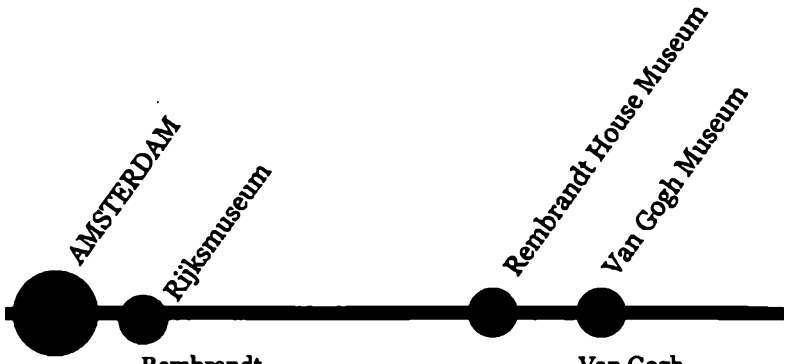
Courbet – Dünyanın kökeni

Bruegel
– *Tembellik*
Durer
Raphael
Rembrandt

Veronese
– *Levi'nin Evinde Ziyaret*
Carpaccio, mural
– *Azize Ursala Efsanesi*

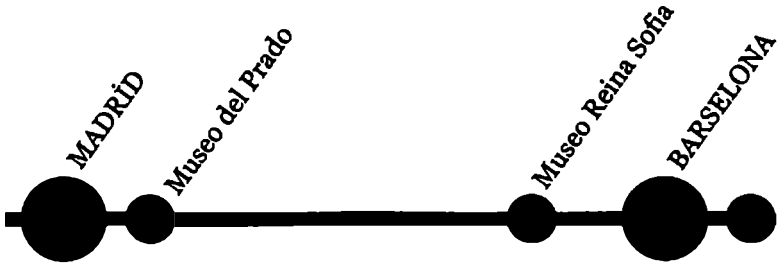
Titan
– *Urbanio Venüsü*
Rembrandt
– otoportreler
Botticelli
– *Primavera*

Rembrandt
– *Otoporte / Aziz Pavlus*
– *Gece Devriyesi*

Vermeer
– *Sütçü Kız*

Van Gogh
– *Günebakanlar*

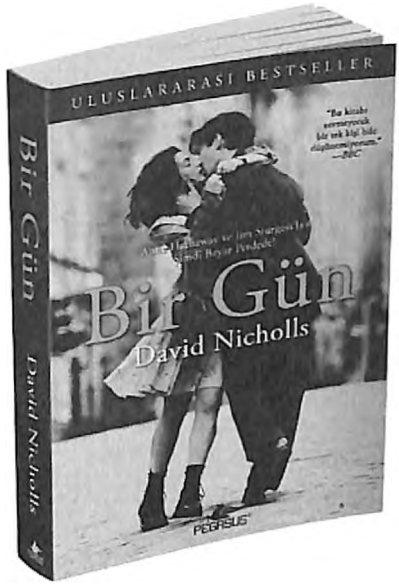

Bosch
– *Dünyevi Zevkler Bahçesi*

Velazquez
– *Nedimeler*

Goya
– *Satürn Oğlunu Yerken*

Picasso
– *Guernica*

Aşk bazen sandığınızdan daha yakındadır...

"Her okuyucu bu kitaba âşık olacak. Ve her yazar bu kitabı kendisinin yazmış olmasını dileyecek."
Tony Parsons

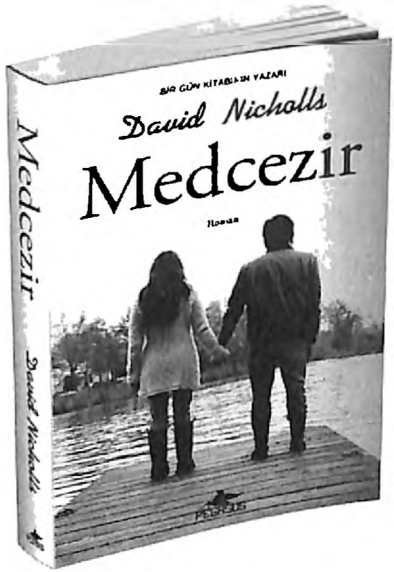
"Bitirmek üzereyken kitabı göğsüme bastırdığımı ve üzerine iri bir gözyaşı damlattığımı söylemekten utanmıyorum."
The Times

"Bir Gün'ün yanında bir sağlık uyarısı verilmeli: Bu kitap ciddi derecede bağımlılık yapabilir."
Belfast Telegraph

"Enfes bir aşk hikâyesi."
Sunday Herald

"Bu kitabı sevmeyecek bir tek kişi bile düşünemiyorum."
BBC

"Bu tam bir, bütün randevularımı iptal edin-beni rahat bırakın, türü bir kitap."
The Times Book Club

Ufukta görünen aşklar, kronikleşen hayal kırıklıkları ve küflü yalnızlıklar üzerine...

"Karanlık bir mizah ve tuhaf bir aşkla dolu bir kitap."
More

"Romantizm ve sinizmin sıradışı bir karışımı. Kolay rastlanır bir kitap değil, çok komik."
Company

"Dehşet güzel, sade ve çok komik bir romantik komedi."
Metro

"Çok tatlı ve komik bir roman."
Eve

"Harika ve duygusal bir kitap."
Hannah Stephenson

Bir Kadın Bir Erkekte Aslında Ne Arar?

"Bize güvenin, bayılacaksınız."
Arena

"Elimden bırakamadım. Bayıldım."
Alan Cumming

"Dokunaklı, sıcacık ve eğlenceli... Bu kitabı okuyun."
Daily Mail

"Enfes! Herkese öneririz."
Paul Morley, Richard&Judy's Book Club